

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + Make non-commercial use of the files We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + Maintain attribution The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + Keep it legal Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Ga 112, 203.

Bought with

THE INCOME FROM

THE GIFT OF

STEPHEN SALISBURY.

Of Worcester, Mass.

(Class of 1817.)

14 Sept. 1860.

•			
		•	
•			•

	•		
•			

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΗΘΙΚΑ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΑ.

ARISTOTLE'S ETHICS,

WITH

ENGLISH NOTES.

BY

WILLIAM EDWARD JELF, B.D.,
LATE STUDENT OF CHRIST CHURCH.

OXFORD,

AND 377, STRAND, LONDON;

JOHN HENRY AND JAMES PARKER.

M DCCC LVI.

4a112,203

1860, Wht. 12. Latistury Fund.

PRINTED BY MESSRS. PARKER, CORN-MARKET, OXFORD.

و. در

TO THE

REV. ROBERT SCOTT, D.D., MASTER OF BALLIOL AND PREBENDARY OF EXETER, SOMETIME STUDENT OF CHRIST CHURCH,

These Volumes

ARE INSCRIBED, IN GRATEFUL REMEMBRANCE

OF AN UNBROKEN FRIENDSHIP OF MORE THAN

TWENTY-FIVE YEARS.

PREFACE.

It is not my purpose in this edition to set forth a complete system of moral philosophy, or to compare and reconcile different views, but simply to assist the student of the Ethics in understanding Aristotle's meaning, and in following his arguments in the book before us. There is, indeed, scarcely a page of the work which might not have served as a peg on which to hang a dissertation on some point of the theory and practice of morals; but to do so would have interfered with, rather than furthered, my main aim: and I have therefore abstained from general disquisitions, and have neither referred to ancient systems of philosophy, except where Aristotle's meaning would have been obscure without such reference; nor to modern views, except where they directly illustrate, in more familiar language, and thus enable us more completely to apprehend what Aristotle meant to say. And this was the less necessary, as I believe what I have left undone will be performed by able hands. I wish rather to guide students, as far as I am able, to an understanding of what Aristotle says, before they proceed to compare him with, or judge him by, what has been advanced by those who went before or came after him. I am sure that he who carefully and patiently studies his ethical writings, (in which I would include the-Rhetoric,) will gain a knowledge of many of the secrets of man's nature, as it practically exists, and of men as they practically act, which will be found of great service, as well in the abstract study of the subject, as in practical dealing with, or guidance of, men. For Aristotle, looking with a curious and careful eye on the realities of human life, saw the elements of man's nature, the motives and springs of action,

and the manner of their working, far more distinctly and accurately than any other philosopher, ancient or modern. He may not have had the brilliant imagination of Plato; but his wonderful powers of discernment, of analysis, of comparison, of combination, of distinction, of sifting the wheat from the chaff, enabled him to arrive at conclusions which, as far as they go, are wonderfully in harmony with the fuller and deeper knowledge which is vouchsafed to us. If I were called upon to rest Aristotle's fame on one part of his manifold wisdom, it would be on the patient confidence with which he believes that nature has worked, and does work, for the best; and that true moral philosophy consists, not in dogmatising on what man ought to be, or what he would be, had he been created otherwise than he is, but in seeing what he was intended to be as he is; on the patient skill with which, in accordance with this principle, taking man as he is, and the world as it is, he has worked out the nature, the functions, the perfection, the true happiness of such a being placed in such a world. If it may with truth be said that Socrates drew morality from heaven, it is not less true to say that Aristotle found it on earth.

Aristotle's fame undoubtedly rests rather on his logical and moral writings than on his physical, though it is hardly fair to form an unfavourable judgment of his whole natural philosophy from what remains to us. The names of several of his lost works might lead us to suppose that he treated the subject more completely and truly than is sometimes supposed; but without taking this into account, physical science was then undoubtedly in its infancy. Observations and experiment could not, in the nature of things, have given the same variety of data as the moderns possess; and, it may be, our treasury of facts will seem to future enquirers to be but scantily filled. Physical science is always cradled in time, the giant of one generation is but the infant of the next; so that it is no detraction from Aristotle's powers as a philosopher, if his physical science seems a dwarf by the side of our own: but in whatever regards that on which time has nothing new to reveal,—the powers and laws of thought and

action,—Aristotle's data were as ample as, though not more so than, our own, and therefore his logical, ethical, and political writings maintain the place which was assigned them two thousand years ago: they have informed and guided the wisest men in succeeding generations; and especially in our own language, the arms of the truest and deepest philosophers bear undoubted marks of the armoury in which they were forged.

The keystone of Aristotle's philosophy, which enabled him thus to construct a stable system out of the shifting materials he had, is οἰθὲν ἡ φύσις μάτην ποιεί: while in Ethics ho was led to truth by taking a true view of man as a compound being, made up of reason and passions, each of which had their function in the formation of his moral character and the development of moral action. This view of man as a compound being is discernible in his Ithetoric as well as his Ethics.

The data which Aristotle uses will be found to be either the opinions of men, expressed or implied, or the facts of nature, as seen either in the general laws and principles which philosophy had been able to detect, or common sense to recognise; or in the facts of daily life, as discernible by our senses or reason. Most philosophers of his age rejected the one, while they asserted the claims of the other. Aristotle uses the one or the other as they come most readily to hand, (see bk. i. notes 58, 61,) and, if possible, both, so as to shew the agreement which ought to exist, and, when both are carefully examined, does exist, between them.

Again, in the examination of philosophic or popular opinions, and he does not throw aside a dogma, or even a proverb, without care: he extracts from the very dross whatever gold may be in it; and pointing out where each has fallen short of, or exceeded the limits of truth, confirms his own opinion by shewing how it agrees with the truth, while he corrects the errors of others. And thus one great lesson to be learnt from the study of Aristotle is, that where contrary opinions are held by honest men, with a fair show of argument on each side, or have obtained in popular opinion of different ages or

countries, each is true with limitations or additions: where one says "it is wholly this," and another, "it is wholly that," the truth lies hid in the fact that both are partially,

neither wholly, right.

As for the treatise itself, enough is said from time to time in the notes on the general object and nature of its several parts and of it as a whole, to render it unnecessary to go over the same ground here. I had some thoughts, at one time, of prefixing an Analysis or Conspectus, such as that of Michelet's; but on consideration, I think there is sufficient help given in the notes to enable the student to do it for himself, with far more benefit than if he had it ready made to his hands; and I should be doing more harm than good if I superseded useful labour, instead of merely guiding and assisting it. I have directed some blank pages to be left in the beginning of the first volume for this purpose, and I subjoin an analysis of one chapter very much on Michelet's plan, as a specimen of the way in which I should recommend such work to be done. Suffice it to say, that I believe the Ethics to have been written by Aristotle as a scientific proof that moral virtue was the perfection of man, a compound being, placed in the world in which we find him : and hence that his happiness, the production and preservation of which ought to be the aim of the science of social life, is to be found in the faithful discharge of his duties as a citizen and a man. Of course there is much practical information and explanation given throughout, but I do not agree with those who cannot see in the Ethics a distinct point to be proved, and a distinct line of argument to prove it. It is a scientific enquicy into and proof of the practical nature of human virtue and happiness, - not merely a barren speculation into its abstract nature, with no aim or result beyond speculation, but with a view to practice, and the attainment of something Leyend itself. (See bk. ii. note 13.)

The reading given is almost invariably that of Bekker's. The duodecimo text has been printed in an octavo page, so as to leave room for a running abstract or observations which may strike the student as he reads; thus giving all the ad-

ix

vantage of an interleaved book, without being interleaved. And I have not loaded the text or notes with various readings, but have contented myself with merely giving those which seemed to affect the sense. Not that I would be supposed to undervalue various readings; they afford scope for the exercise and development of a very useful mental faculty; but I think they belong rather to the poets than to the philosophers. In the former the taste is chiefly called into play, and therefore it is right that scope should be found for the occasional exercise of the critical faculties side by side with the other, in comparing and judging of authorities and probabilities. In the latter there is sufficient scope for the critical faculty in the subject and the arguments, and the introduction of unimportant and formal points of criticism would rather call off the judgment from its more important sphere in the contents of the book itself.

In some, if not many passages, the conciseness of the style, so different from that of Plato, renders the reasoning at first sight obscure and difficult; but these, even where the general line and conclusion of the argument are clear enough, may not be neglected or slurred over. It is no fruitless mental exercise to follow such a mind as Aristotle's even where the path is rugged, and where we think we see a short cut. Whoever declines this labour will fail to master many forms of thought and argument which would have made his own powers of thought and argument more varied and available. This important result will be obtained, and the treatise more thoroughly mastered, by following out the connection and arguments as closely as possible, -searching into the force of illative conjunctions, (such as yap, ovv, &c.), and the way in which one clause is connected with another. This requires much labour and patience, -but it will not be labour and patience masspent; and I would warn beginners against supposing that they have got all that the Ethies has to offer when they have read it once over, or when they have mastered the details. These, of course, must be mastered first, but these are not all. The Ethics is an inexhaustible mine; -I am afraid to say how often I have read it over, but I am not

Y PREFACE.

afraid to say that every time I have read it I have found something worth knowing which had not struck me before.

I would warn the student also against careless construing of Greek words into inadequate English; such, for instance, as always construing καλόν "honourable," or αἰσχρόν "disgraceful;" or, what is still more common, rendering a whole sentence into English words without mastering the notion which the Greek is meant to convey.

It is not necessary for me to bring forward here the leading and essential points in the book; but among the points which occur incidentally, I would call especial attention to Aristotle's opinion of, and use of, induction,—to the way in which he speaks of the gods, —and the reverential and even affectionate way in which he speaks of Plato; these being some among the many points in which Aristotle has been misrepresented and misused.

Those who are acquainted with Michelet's Commentary will not fail to observe that I am occasionally indebted to him for explanations or references, which I have not hesitated to adopt without acknowledging them in each case.

There are, of course, a few trifling misprints: those which I have myself detected are in the accents; one especially, of the class which, to use a forcible expression of the late Dean of Christ Church, sets one's teeth on edge,—a pro-proparoxyton, aopioros. But I must add, that this arose from my correcting the press at a distance, which made me, sometimes, in order to save time, let the sheets be printed off without seeing with my own eyes that the final corrections had been made.

I will only add, that I shall be much gratified if it should turn out that my labours assist others in the study of a work from which I feel that I have myself obtained much, and of which, the more thoroughly it is studied, the more will the value and benefits be felt.

CAERDEON, Jan. 1856.

Specimen of Analysis.

Book i. ch. 6.—Plato's notion of the idéa does not give us the true nature of good.

- 1. Apology for opposing Plato, 1.
- 2. Why his doctrine wrong, 2 to the end.
  - a. Good is predicated in Priority and Posteriority, 2.
  - 3. Goods are predicated in different categories, 3.
  - y. There is no one science of good, 4.
  - 8. The doctrine unintelligible and unpractical, 5—7.
    - a. No real difference between the supposed lôéa and concrete goods, 5.
    - b. Supposed eternity of abstract ldía no argument to the contrary, 6.
    - c. Testimony of Speusippus, 7.
  - *. The doctrine not tenable on the theory of distinction between goods dependent and independent, 8, 12.
    - aa. Supposed division of goods, 8, 9.
    - bb. Difficulty of distinguishing between them, 10.
    - cc. Dilemma arising from different notions of dependent and independent goods.
      - aa. If only the 186a independent, then no reality in concrete, 10.
      - ββ. If others also, then all should fall under one definition, 11.
    - dd. Why called by common name of "good," 12.
  - ¿. Even if true, not practical or attainable, 13—16.
- 1. Argument of Platonists that it would serve as a model, 14.
- 2. Disproved by practice of men in general, 15.
- 3. By the practical sciences.

	•		

•		
	•	

NIKOMAXEION A. 2-4.

ήδονήν, διό καὶ τὸν βίον άγαπῶσι τὸν ἀπολαυστικών. Τρείς γάρ είσι μάλιστα οί προύχοντες, δ τε νύν είρημένος καλ ό πολιτικός καλ τρίτος ό θεωρητικός. Οί μέν 3 ούν πολλοί παντελώς άνδραποδώδεις φαίνονται βοσκημάτων βίον προαιρούμενοι, τυγχάνουσε δε λόγου διά τδ πολλούς των έν ταϊς έξουσίαις όμοξοπαθείν Σαρδαναπάλλφ. Οί δε χαρίεντες καὶ πρακτικοὶ τιμήν του γάρ 4 πολιτικού βίου σχεδόν τούτο τέλος. Φαίνεται δ' έπιπολαιότερον είναι τοῦ ζητουμένου δοκεί γάρ έν τοίς τιμώσε μάλλον είναι ή ἐν τῷ τιμωμένῳ, τἀγαθὸν δὲ οίκειόν τι και δινσαφαίρετον είναι μαντευόμεθα. Έτι δ' 5 έρίκασι την τιμήν διώκειν, ίνα πιστεύωσιν έαυτούς άγαθούς είναι: ζητούσε γούν ύπο τών φρονίμων τιμάσθαι, καὶ παρ' οις γεγνώσκονται, καὶ ἐπ' άρετῃ. δηλον οὖν ὅτι κατά γε τούτους ή άρετη κρείττων. Τάχα δὲ καὶ μαλλον β αν τις τέλος του πολιτικού βίου ταύτην υπολάβοι. Φαίνεται δε άτελεστέρα καὶ αντη- δοκεί γαρ ενδέχεσθαι καὶ παθεύδειν έχοντα την άρετην, η άπρακτείν διά βίου, καί πρός τούτοις κακοκαθείν καὶ άτυχείν τὰ μέγιστας τὸν δ' ούτω ζώντα σύδελε αν εύδαιμονίσειεν, ελ μή θέσιν διαφυλάττων. Και περί μέν τυύτων άλιε: Ικανώς γάρ καί év rols-éykukhlois elpyrai mept abrov-rolros d'éartv7 ό θεωρητικός, περί οδ την επίσκεψιν έν τοις έπομένοις ποιησόμεθα. 'Ο δε χρηματιστής βίαιος τις έστιν, και δ 8 πλούτος δήλον ότι οὐ τὸ ζητούμενον άγαθών χρήσιμον γάρ καὶ άλλου χάριν. Διὸ μάλλον τὰ πρότερον λεχθέντα τέλη τις αν ύπολάβου δι' αίπα γαρ άγαπαται. Φαίνεται δ' οὐδ' έκεϊνας καίτοι πολλοί λόγοι πρός αυτά 环 καταβίβληνται.

Ταύτα μέν οὖν ἀφείσθω τὸ δὲ καθόλου βέλτιον(6) 4 ἴσως ἐπισκέψασθαι καὶ διαπορήσαι πῶς λέγεται, καίπερ

		•
	·	

ΗΘΙΚΩΝ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΩΝ

A.

ΠΑΣΑ τέχνη καὶ πῶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ πρᾶξίς 1 τε καὶ προαίρεσις, ἀγαθοῦ τινὸς ἐφίεσθαι δοκεῖ· διὸ καλως απεφήναντο τάγαθον, οδ πάντ' εφίεται. Διαφορά 2 δέ τις φαίνεται των τελών τὰ μέν γάρ είπιν ενέργειαι, τὰ δὲ παρ' αὐτὰς ἔργα τινά. "Ων δ' εἰσὶ τέλη τινά παρά τάς πράξεις, έν τούτοις βελτίω πέφυκε των ένεργειών τὰ ἔργα. Πολλών δὲ πράξεων οὐσών καὶ τεχ- 3 νων και έπιστημών πολλά γίνεται και τά τέλη· ιατρι-. κης μέν γάρ υγίεια, ναυπηγικής δε πλοίον, στρατηγικής δε νίκη, οἰκονομικῆς δε πλοῦτος. Όσαι δ' εἰσὶ τῶν 4 τοιούτων ύπὸ μίαν τινά δύναμιν, καθάπερ ύπὸ τὴν **Ιππικήν ή χαλινοποιϊκή καὶ ὅσαι ἄλλαι τῶν ἱππικῶν** οργάνων είσιν -αύτη δε και πάσα πολεμική πράξις ύπο την στρατηγικήν τον αυτον δη τρύπον άλλαι υφ' έτέρας - έν άπάσαις δε τὰ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν τέλη πάντων έστιν αίρετώτερα των ύπ' αὐτά τούτων γάρ χάριν κάκεινα διώκεται. Διαφέρει δ' οὐδεν τάς ενερ- δ γείας αὐτὰς είναι τὰ τέλη των πράξεων ή παρὰ ταύτας άλλο τι, καθάπερ έπὶ τῶν λεχθεισῶν ἐπιστημῶν.

Εὶ δή τι τέλος ἐστὶ τῶν πρακτῶν ὁ δι' αὐτὸ βουλόμεθα, (2) τάλλα δὲ διὰ τοῦτο, καὶ μὴ πάντα δι' ἔτερον αἰρούμεθα

(πρύεισι γλρ ουτω γ' είς απειρον, ωστ' είναι κενήν καὶ ματαίαν τὴν ὄρεξιν), δῆλον ὡς τοῦτ' ἄν εἴη τάγαθὸν 2 καὶ τὸ ἄριστον. ᾿Αρ᾽ οὖν καὶ πρὸς τὸν βίον ἡ γνῶσις αὐτοῦ μεγάλην έχει ροπήν, καὶ καθάπερ τοξόται σκοπύν 3 έχοντες, μάλλον άν τυγχάνοιμεν τοῦ δέοντος; εἰ δ' ούτω, πειρατέον τύπφ γε περιλαβείν αὐτό τι ποτ έστὶ - 4 καὶ τίνος τῶν ἐπιστημῶν ἣ δυνάμεων. Δόξειε δ' ἇν 5 της κυριωτάτης και μάλιστα άρχιτεκτονικής. δ' ή πολιτική φαίνεται. Τίνας γάς είναι χρεών τών έπιστημών έν ταις πόλεσι, και ποίας έκάστους μανθάνειν 6 καὶ μέχρι τίνος, αυτη διατάσσει. 'Ορωμεν δε καὶ τὰς έντιμοτάτας των δυνάμεων ύπο ταύτην οδσας, οίον στρα-7 τηγικήν οἰκουρμικήν βητορικήν. Χρωμένης δὲ ταύτης ταις λοιπαις πρακτικαις των ἐπιστημών, ἔτι δὲ νομοθετούσης τι δεί πράττειν και τίνων απέχεσθαι, τὸ ταύτης τέλος περιέχοι αν τὰ τῶν ἄλλων, ώστε τοῦτ 8 αν είη τανθρώπινον αγαθόν. Εί γαρ καὶ ταὐτόν έστιν ένὶ καὶ πύλει, μείζόν γε καὶ τελεώτερον τὸ τῆς πόλεως φαίνεται καὶ λαβεῖν καὶ σώζειν άγαπητὸν μέν γλρ καὶ ένὶ μόνφ, κάλλιον δὲ καὶ θειότερον ἔθνει καὶ πόλεσιν. 9 ή μεν οδν μέθοδος τούτων εφίεται, πολιτική τις οδσα.

3) Λέγοιτο δ' αν Ικανώς, εἰ κατὰ τὴν ὑποκειμένην ὑλην διασαφηθείη τὸ γὰρ ἀκριβὲς οὺχ ὁμοίως ἐν ἄπασι τοῖς λόγοις ἐπιζητητέον, ὥσπερ οὐδ' ἐν τοῖς δημιουρ-2 γουμένοις. Τὰ δὲ καλὰ καὶ τὰ δίκαια, περὶ ὧν ἡ πολιτικὴ σκοπεῖται, τοσαύτην ἔχει διαφορὰν καὶ πλάνην δ ὥστε δοκεῖν νόμω μόνον εἶναι, φύσει δὲ μή. Τοιαύτην δέ τινα πλάνην ἔχει καὶ τὰγαθὰ διὰ τὸ πολλοῖς συμβαίνειν βλάβας ἀπ' αὐτών ἤδη γάρ τινες ἀπώλοντο 4 διὰ πλοῦτον, ἔτεροι δὲ δι' ἀνδρείαν. ᾿Αγαπητὸν οὖν τερὶ τοιούτων καὶ ἐκ τοιούτων λέγοντας παχυλώς καὶ

walls.

τύπφ τάληθές ένδείκνυσθαι, και περί τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ και ἐκ τοιουτων λέγοντας τσιαύτα και συμπεραίνεσθαι.

Τον αύτον δε τρόπων και αποδιχεαθαι χρεών έκαστου των λεγομένων πεπαιδευμένου γιρ έστιν έπὶ τυσούτον τάκριβές ἐπιζητείν καθ' ἔκαστον γένος, ἐφ' δσον ή του πρώγματος φύσις επιδέχεται παραπλήσιον γάρ φαινεται μαθηματικοί τε πιθανολογοίντος αποδέχεσθαι καὶ ρητορικόν ἀποδείξεις ἀπαιτείν. Εκπατος δέ 5 κρίνει καλώς Α γινωσκει, και τούτων έστιν αγαθός κριτής. Καθ' εκαστον άρα ο πεπαιδει μένος, άπλως δ' ό περί πάν πεπαιδευμένος Διό της πολιτικής οίκ έστιν οίκείος ακροατής ο νέης. Επειρος γύρ των κατά τον βιον πικίξεων, οί λύγοι δ' έκ τούτων και περί τούτων. Ετι 6 δι τοίς παθεσιν ακολουθητικός ών ματαίως ακούσεται καὶ ἀνωφελώς, ἐπειδή τὸ τίλος ἐστίν οὐ γνώσις άλλά πράξε. Διαφέρει δ' αίθεν νέος την ηλικίαν ή το ήθος 7 νευρός οδ γάρ παρά τον χρώνον ή ελλειψις, άλλα διά τιι κατά παθος ζήν καὶ διώκειν εκαστα. Τοίς γαρ τοιούτοις ανόιητος ή γνώσις γίνεται, καθάπερ τοις άκρατεσιν τοις δέ κατά λόγον τὰς όρεξεις ποιουμένοις και πράττουσε πιελυωφελές αν είη το περί τούτων είδεναι. Καί 8 περί μεν άκροατού, και πώς αποδεκτέον, και τί προτιθέ ιεθα, πεφροιμιάσθω τοσαύτα.

Λεγωμεν δ' ἀναλαβάντες, ἐπειδή πᾶσα γνῶσις καὶ προ- (4) 2 αίρεσις ἀγαθοῦ τινὰς ἀρέγεται, τὶ ἐστιν οῦ λέγομεν τὴν πολιτικὴν ἐψἰεσθαι καὶ τὶ τὸ πάντων ἀκρότατον τῶν προκτῶν ἀγαθῶν. 'Ονόματι μὲν οὖν σχεδον ὑπο τῶν πλείσ- 2 των ὁμολογείται τὴν γὰρ εἰδαιμονίαν καὶ οἱ πολλοὶ καὶ οι χαρίτντες λέγουνιν, τὸ δ' εὖ ζῆν καὶ τὸ εὖ πράττειν ταἰτον ὑπολαμβινουσι τῷ εὐδαιμονεῖν. Περὶ δε τῆς ενδαιμονιας, τὶ ἐστιν, ἀμφισβητοῦσι καὶ οἰχ ὁμοίως οἰ

•

3 πυλλυί τοῖς σοφοῖς ἀποδιδόασιν. Οἱ μὲν γαρ τῶν εναργών τι καὶ φανερών, οίον ήδονην η πλούτον ή τιμήν, άλλοι δ' άλλο, πολλάκις δε καὶ ὁ αὐτὸς ετερον. νοσήσας μέν γάρ ύγίειαν, πενόμενος δε πλούτον συνειδότες δ' έαυτοις άγνοιαν τους μέγα τι και ύπερ αὐτους λέγοντας θαυμάζουσιν. Ένιοι δ΄ φοντο παρά τὰ πολλά ταῦτα ἀγαθὰ ἄλλο τι καθ' αὐτὸ εἶναι, ὁ καὶ τοῖσδε 4 πασιν αξτιόν έστι τοῦ είναι αγαθά. Απάσας μέν οὖν έξετάζειν τὰς δόξας ματαιύτερον ΐσως ἐστὶν, ἱκανὸν δὲ τὰς μάλιστα ἐπιπολαζούσας ἡ δοκούσας ἔχειν τινὰ 5 λόγον. Μὴ λανθανέτω δ' ἡμᾶς ὅτι διαφέρουσιν οἱ ἀπὸ των άρχων λόγοι καὶ οἱ ἐπὶ τὰς ἀρχάς. Εὖ γὰρ καὶ Πλάτων ηπόρει τοῦτο καὶ εζήτει, πότερον ἀπὸ τῶν- ἀρχων η έπι τας αρχάς έστιν η όδος, ωσπερ έν τφ σταδίφ από των αθλοθετών έπὶ τὸ πέρας ή ανάπαλιν. Αρκτέον μέν ουν από των γνωρίμων, ταυτα δε διττώς τα μεν " γὰρ ἡμῖν τὰ δ' ἀπλῶς. "Ισως οὖν ἡμῖν γε ἀρκτέον ἀπὸ 6 των ήμεν γνωρίμων. Διὸ δεί τοις έθεσιν ήχθαι καλώς , τὸν περὶ καλῶν καὶ δικαίων καὶ όλως τῶν πολιτικῶν Τάκουσόμενον ίκανως. 'Αρχή γάρ τὸ ὅτι καὶ εἰ τοῦτο φαίνωτο άρκούντως, οὐδεν προσδεήσει τοῦ διότι. Ο 📜 δε τοιούτος ή έχει ή λάβοι αν άρχας ραδίως. 😘 δε μηδέτερον ὑπάρχει τούτων, ἀκουσάτω τῶν Ἡσιόδου·

> Οὖτος μὲν πανάριστος δς αὐτὸς πάντα νοήση, Εσθλὸς δ' αδ κάκεῖνος δς εδ εἰπόντι πίθηται. Ος δέ κε μήτ' αὐτὸς νοέη μήτ' ἄλλου ἀκούων Ἐν θυμῷ βάλληται, ὁ δ' αδτ' ἀχρήῖος ἀνήρ.

3 (5) Ἡμείς δὲ λέγωμεν ὅθεν παρεξέβημεν. Τὸ γὰρ ἀγα-Θὸν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οὐκ ἀλόγως ἐοίκασιν ἐκ τῶν 2 βίων ὑπολαμβάνειν οἱ μὲν πολλοὶ καὶ φορτικώτατοι τὴν

ήδονήν, διά και τών βίον άγαπωσε τον άπολαεστικών. Τρείς γάρ είσι μάλιστα οι προίχοντες, ο τε νίν είρημένος και δ πολιτικός και τρίτος δ θεωρητικός. Οι μέν 3 ούν πολλοί παντελώς ανδραπυδωδεις φαινονται βοσκηματων βίου προσιρούμενοι, τυγχάνουσι δε λόγου διά τὸ πολλούς των έν ταις έξουσίαις όμοιοπαθείν Σαρδαναπάλλφ. Οἱ δὲ χαρίεντες καὶ πρακτικοὶ τιμήν τοῦ γήρ 4 πολιτικού βίου σχεδον τούτο τελος. Φαίνεται δ' έπιπολαιότερον είναι του ζητουμένου δοκεί γάρ έν τοις τιμώσι μαλλον είναι ή έν τῷ τιμωμένω, τάγαθὸν δέ ολκείον τι και δυσαφαίρετον είναι μαντευόμεθα. "Ετι δ' 5 επίκασε την τεμήν διώκειν, ίνα πεστεύωσεν έσυτούς άγαθούς είναι ζητούσι γούν ύπο τών φρονίμων τιμάσθαι, καί παρ' οίς γεγνώσκονται, και επ' άρετη δηλον ούν έτι κατά γε τούτους ή πρετή κρείττων. Τάχα δε και μάλλον β αν τις τελος του πολιτικού β'οι ταίτην υπολύβοι. Φαίνεται δε άτελεστερα καὶ αυτη: δοκεί γάρ ένδεχεσθαι καὶ καθευδειν έχαντα την άρετην, η άπρακτείν διά βίου, καί πρώς τούτοις κακοπαθείν και άτυχείν τα μέγιστα τον δ' ούτω ζώντα ούδεις αν είδαιμονισειεν, εί μή θεσιν διαφυλάττων. Και περί μέν τουτων άλις Ικαιώς γάρ και έν τοις έγκυκλίως είρηται περί αίτων τρίτος δ' έστιν 7 ό θεωρητικώς, περί οδ την επίσκεψιν έν τοις επομένοις ποιησόμεθα. Ο δε χρηματιστής βίαιός τις εστίν, και ό 8 πλοίτος δήλων ότι ού το ζητοίμενον αγαθών χρήσιμον γάρ και άλλου χάριν. Διά μάλλον τὰ πρότερον λεχθεντα τέλη τις Δυ υπολάβου δι' αύτά γλρ άγαπαται. Φαίνεται δ΄ ούδ έκείναι καίτοι πολλοί λόγοι πρός αυτά καταβεβληνται.

Τούτα μεν ούν άφεισθων το δε καθολού βέλτιον (6) 4 τους έπισκεψισθού και διαπορήσου πώς λεγετού, καίπερ

προσάντους της τοιαύτης ζητήσεως γινομένης διά τὸ φίλους ἄνδρας είσαγαγείν τὰ είδη. Δύξειε δ' αν ἴσως βέλτιον είναι καὶ δείν ἐπὶ σωτηρία γε της άληθείας καὶ τὰ οἰκεῖα ἀναιρεῖν, ἄλλως τε καὶ φιλοσόφους ὅντας٠ αμφοίν γαρ δυτοιν φίλοιν δσιον προτιμάν την αλήθειαν. 2 Οἱ δὲ κυμίσαντες τὴν δόξαν ταύτην οὐκ ἐποίουν ἰδέας ἐν οίς τὸ πρύτερον καὶ τὸ ὖστερον ἔλεγον, διόπερ οὐδὲ τῶν αριθμών ίδεαν κατεσκεύαζον τὸ δ' αγαθόν λέγεται καὶ έν τῷ τί ἐστι καὶ ἐν τῷ ποιῷ καὶ ἐν τῷ πρός τι, τὸ δὲ καθ' αὐτὸ καὶ ἡ οὐσία πρότερον τῆ φύσει τοῦ πρός τιπαραφυάδι γάρ τουτ' ξοικε και συμβεβηκότι του όντος, 3 ώστ' οὐκ ἄν είη κοινή τις ἐπὶ τούτων ἰδέα. Ετι ἐπεὶ εταγαθον Ισαχώς λέγεται τώς οντι (και γάρ εν τώς τι λέγεται, οίον ό θεός καὶ ό νοῦς, καὶ ἐν τῷ ποιῷ αἱ ἀρεταὶ, καὶ ἐν τῷ ποσῷ τὸ μέτριον, καὶ ἐν τῷ πρός τι τὸ χρήσιμον, καὶ ἐν χρόνφ καιρὸς, καὶ ἐν τόπφ δίαιταςκαὶ ἔτερα τοιαῦτα), δηλον ώς οὐκ ἄν εἶη κοινόν τι καθύλου καὶ ἔν οὐ γὰρ ἄν ελέγετ' εν πάσαις ταῖς κατηγορίαις, ὰλλ' εν 4 μιᾶ μόνη. Ετι δ' έπεὶ τῶν κατὰ μίαν ἰδέαν μία καὶ έπιστήμη, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων ἢν ἄν μία τις ἐπιστήμη· νῦν δ' εἰσὶ πολλαὶ καὶ τῶν ὑπὸ μίαν κατηγορίαν, υίον καιρού εν πολέμφ μεν στρατηγική εν νόσφ δ' ίατρική, καὶ τοῦ μετρίου ἐν τροφή μέν ἰατρική ἐν πόνοις 5 δε γυμναστική. 'Απορήσειε δ' αν τις τι ποτε καὶ βούλονται λέγειν αὐτοέκαστον, είπερ έν τε αὐτοανθρώπω καὶ ἀνθρώπω εξς καὶ ὁ αὐτὸς λόγος ἐστὶν ὁ τοῦ ἀνθρώπου ή γειρ ἄνθρωπος, οὐδεν διοίσουσιν εὶ δ' οὕτως, σουδ' ή αγαθόν. 'Αλλά μην ουδέ τφ αίδιον είναι μαλλον αγαθον έσται, είπερ μηδε λευκύτερον το πολυχρόνιον 7 τοῦ ἐφημέρου. Πιθανώτερον δ' ἐοίκασιν οἱ Πυθαγήρειοι λέγειν περί αὐτοῦ, τιθέντες έν τῆ τῶν ἀγαθῶν συστοιχία

τό εν οίς δή και Σπεύσιππος επακολουθήσαι δοκεί. Αλλά περί μεν τούτων άλλος έστω λόγος, τοις δε λεχ- 8 θείσιν άμφισβήτησις τις υποφαίνεται διά το μή περί παντός αγαθού τους λόγους εξρήσθαι, λέγεσθαι δέ καθ έν είδος τα καθ αίντα διωκύμενα και άγαπώμενα, τα δέ ποιητικά τούτων ή φυλακτικά πως ή των έναντίων κωλυτικά διά ταίτα λεγεσθαι και τροπον άλλον. Δήλον οίν 9 ότι διττώς λίγοιτ' αν τάγαθά, και τά μέν καθ' αύτά, θάτερα δε διά ταύτα. Χωρίσαντες ούν από των ώφελίμων τὰ καθ αύτά σκεψωμεθυ εί λεγεται κατά μιαν Ιδίαν. Καθ' αυτά δέ ποία θείη τις δυ; ή όσα καί μο- 10 νούμενα διωκεται, υξον το φρονείν και όραν και ήδοναί τινες και τιμαί; ταιτα γυρ εί και δι' άλλο τι διώκυμεν, ομως των καθ' αυτά άγαθων θείη τις ών. "Η ούδ' άλλο ούδεν πλήν της ίδεας; ώστε ματαίον έσται το είδος Εί δε και ταυτ' έστι των καθ' αυτά, τον τέγαθου λύγον !! έν απασιν αύτοις των αύτον έμφαίνεσθαι δεήσει, καθήπερ έν χεόνι και ψεμμεθίω τον της λευκότητος. Τεμής δε και φρονήσεως και ήδανης έτεροι και διαφεροντες of λόγοι ταύτη ή αγαθά. Οὐκ ἔστιν ἄμα τὸ αγαθών κοινών τι κατά μίαν ίδέαν. 'Αλλά πώς δή λέγεται; ού γήρ 12 έσικε τους γε από τίχης όμωνύμους. 'Αλλ' δρά γε τώ άφ' ένδς είναι, ή πρός έν απαντα συντελείν, ή μάλλον κατ' αναλογίαν; ως γαρ έν σωματι όψις, έν ψυχή νοίς, και άλλο δή έν άλλφ. 'Αλλ' ίσως ταυτα μέν εφετίον το νύν εξικριβούν γάρ ύπερ αὐτών άλλης άν είη φιλοσοφίας ολκειότερον. 'Ομοιως δέ και περί της ίδιας εί γάρ καὶ ἔστιν ἔν τι το κοινή κοτηγορουμένον άγαθὸν ή χωριστόν τι αύτο καθ αύτο, δηλον ώς οίκ αν είη πρακτόν ούδε κτητόν ανθρωπών νέν δε τοιούτόν τι ζητειται. Τάχα δε τω δυξειεν δυ βιλτιου είναι γυωριζείν]]

αὐτὺ πρὸς τὰ κτητὰ καὶ πρακτὰ τῶν ἀγαθῶν οἶον γὰρ παράδειγμα τοῦτ' ἔχοντες μᾶλλον εἰσόμεθα καὶ τὰ ἡμῖν 15 ἀγαθὰ, κὰν εἰδῶμεν, ἐπιτευξόμεθα αὐτῶν. Πιθανύτητα μὲν οὖν ἔχει τινὰ ὁ λόγος, ἔοικε δὲ ταῖς ἐπιστήμαις διαφωνεῖν πῶσαι γὰρ ἀγαθοῦ τινὸς ἐφιέμεναι καὶ τὸ 'ἐνδεὲς ἐπιζητοῦσαι παραλείπουσι τὴν γνῶσιν αὐτοῦ. Καίτοι βοήθημα τῆλικοῦτον ἄπαντας τρὺς τεχνίτας ἀγ-16 νοεῖν καὶ μηδ' ἐπιζητεῖν οὐκ εῦλογον. 'Απορον δὲ καὶ τί ἀφεληθήσεται ὑφίντης ἢ τέκτων πρὸς τὴν αὐτοῦ τέχνην εἰδῶς αὐτὸ τὰγαθὸν, ἢ πῶς ἰατρικώτερος ἢ στρατηγικώτερος ἔσται ὁ τὴν ἰδέαν αὐτὴν τεθεαμένος. Φαίνεται μὲν γὰρ οὐδὲ τὴν ὑγίειαν οὖτως ἐπισκοπεῖν ὁ ἰατρὸς, ἀλλὰ τὴν ἀνθρώπου, μᾶλλον δ' ἴσως τὴν τοῦδε· καθ΄ ἔκαστον γὰρ ἰατρεύει.

Καὶ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· πάλιν δ' έπανέλθωμεν έπὶ τὸ ζητούμενον ἀγαθὸν, τί ποτ' ἄν είη. Φαίνεται μέν γὰρ ἄλλο ἐν ἄλλη πράξει καὶ τέχνη. άλλο γάρ ἐν ἰατρική καὶ στρατηγική καὶ ταῖς λοιπαῖς όμοίως. Τί οὖν ἐκάστης τάγαθών; ἡ οῦ χάριν τὰ λοιπά πράττεται; τοῦτο δ' ἐν Ιατρική μὲν ὑγίεια, ἐν στρατηγική δε νίκη, εν οἰκοδομική δ' οἰκία, εν άλλφ δ άλλο, εν άπάση δε πράξει και προαιρέσει το τέλος. τούτου γάρ ένεκα τὰ λοιπὰ πράττουσι πάντες. εί τι των πρακτών απάντων έστι τέλος, τοῦτ' αν είη 2 τὸ πρακτὸν ἀγαθὸν, εὶ δὲ πλείω, ταῦτα. Μεταβαίνων δή ὁ λόγος εἰς ταὐτὸν ἀφικται. Τοῦτο δ' ἔτι μᾶλλον 3 διασαφήσαι πειρατέον. Ἐπεὶ δὲ πλείω φαίνεται τὰ τελη, τούτων δ' αίρούμεθά τινα δι' έτερα, οίον πλοῦτον, υὐλούς καὶ όλως τὰ δργανα, δηλον ώς οὐκ ἔστι πάντα τέλεια το δ' άριστον τελειόν τι φαίνεται. "Ωστ' εί μέν έστιν έν τι μόνον τέλειον, τοῦτ' τιν εξη το ζητούμενον,

do 5ro

εί δε πλείω, το τελειότατον τούτων. Τελειότερον δε 4 λέγομεν το καθ αυτό διωκτόν του δι' έτερον και τό μηθέποτε δι' άλλο αίρετον των και καθ' αυτά και διά τοιθ αίρετων, και άπλως δή τελειον το καθ αυτό αίρετου αξί και μηδέποτε δι άλλο. Τοιούτου δ' ή είδαι- 5 μονία μάλιστ' είναι δοκεί ταύτην γάρ αίρούμεθα dei δι' αυτήν και ουδέποτε δι' άλλο τιμήν δε και ήδονήν και νούν και πάσαν άρετήν αίρούμεθα μέν και δι' αύτά (μηθενός γάρ αποβαίνοντος ελοίμεθ άν έκαντον αυτών,) αιρούμεθα δε και της εύδαιμονίας χάριν, διά τούτων ύπυλαμβάνοντες εὐδαιμονήσειν. Την δ' εὐδαιμονίαν οὐδείς αίρειται τυύτων χάριν, οίδ' όλως δι' άλλο. Φαί- 6 νεται δέ και έκ της αυταρκείας το αυτό συμβαίνων το γάρ τέλεων αγαθών αθταρκές είναι δοκεί. Τὸ δ' αθταρκες λέγομεν ούκ αὐτῷ μόνο τῷ ζῶντι βίον μονώτην, adda nai yovedar nai tenyar nai yuwani nai bhos tois φίλοις και πολίτοις, έπειδή φύσει πολιτικός Δυθρωπος. Τούτων δε ληπτεος όρος τις επεκτείνοντι γώρ έπι τούς 7 γονείς και τούς απογώνους και τών φίλων τούς φίλους είς απειρον πρόεισιν. 'Αλλά τούτο μέν είσαίθις έπισκεπτέου, τό δ' αύταρκες τ θεμεν δ μονούμενον αίρετον ποιεί των βίον και μηθενός ένδεα, τοιούτον δε τήν εύδαιμονίαν οιόμεθα είναι. "Ετι δέ πάντων αίρετωτάτην, μή β σεναριθμουμένην, συναριθμουμένην δε δηλον ώς αίρετω-τέραν μετά του έλαχίστου των άγαθων ίπεροχή γάρ άγαθών γίνεται το προστιθέμενον, άγαθών δε το μείζον αίρετώτερον δεί. Τέλειον δή τι φαίνεται και αυταρκες ή εὐδαιμονία, τών πρακτών ούσα τέλος.

'Αλλ' ΐσως την μέν εὐδαιμονίαν το πριστον λέγειν 9 β δμολογούμενον τι φαίνεται, ποθείται δ' ἐναργέστερον Τιτί ἐστιν ἔτι λεχθήναι. Ταχα δή γένοιτ' ἄν τοῦτ', εἰ 10 αὐτὸ πρὸς τὰ κτητὰ καὶ πρακτὰ τῶν ἀγαθῶν οἶον γὰρ καράδειγμα τοῦτ ἔχοντες μᾶλλον εἰσόμεθα καὶ τὰ ἡμῖν 15 ἀγαθὰ, κὰν εἰδῶμεν, ἐπιτευξόμεθα αὐτῶν. Πιθανώτητα μὲν οὖν ἔχει τινὰ ὁ λάγος, ἔσικε δὲ ταῖς ἐπιστήμαις διαφωνεῖν πᾶσαι γὰρ ἄγαθοῦ τινὸς ἐφιέμεναι καὶ τὸ ἐνδεἐς ἐπιζητοῦσαι παραλείπουσι τὴν γνῶσιν αὐτοῦ. Καίτοι βοήθημα τηλικοῦτον ἄπαντας τοὺς τεχνίτας ἀγιδ νοείν καὶ μηδ΄ ἐπιζητεῖν οὺκ εὕλογον. ᾿Απορον δὲ καὶ τὶ ὡφεληθήσεται ὑφαντης ἡ τίκτων πρὸς τὴν αὐτοῦ τέχνην εἰδὼς αὐτὸ τὰγαθὸν, ἡ πῶς ἰστοικωτερος ἡ στρατηγικώ-

είδως αὐτό τάγαθὸν, ή πῶς ἰατρικωτερος ή στρατηγικώτερος ἔσται ὁ τὴν ἰδέαν αὐτὴν τεθεαμένος. Φαίνεται μέν γὰρ οὐδὲ τὴν ὑγίειαν οῦτως ἐπισκοπεῖν ὁ ἰατρὸς, ἀλλὰ τὴν ἀνθρώπου, μᾶλλον ὁ ἴσως τὴν τοῦδε καθ ἔκαστον γὰρ ἰατρεύει.

Καὶ περὶ μέν τούτων ἐπὶ τοσούτον εἰρήσθω- πάλεν δ΄ 5 (7) επανέλθωμεν έπι το ζητούμενον άγαθον, τί ποτ' άν είη. Φαίνεται μέν γάρ άλλο έν άλλη πράξει και τέχνη. άλλο γάρ εν Ιπτρική και στρατηγική και ταιε λοιπαίς όμοίως. Τι οδν έκάστης τάγαθών; ή οῦ χάρω τὰ λοιπά πράττεται; τουτο δ' έν Ιστρική μέν ύγίεια, έν στρατηγική δε νίκη, έν οἰκοδομική δ' οἰκία, εν άλλο δ΄ άλλο, εν άπαση δε πράξει και προαιρέσει το τέλος τούτου γάρ ένεκα τὰ λοιπὰ πράττουσι πάντες. "Ωστ' εί τι τών πρακτών άπάντων έστι τέλος, τουτ' δυ είη 2 το πρακτόν άγαθον, el δέ πλείω, ταυτα. Μεταβαίνων δή ὁ λόγος είν ταὐτὸν ἀφίκται. Τοῦτο δ' ἔτι μάλλον δ διασαφήσαι πειρατέον. Επεί δέ πλείω φαίνεται να τελη, τούτων δ' αἰρούμεθά τενα δι' έτερα, οἰων πλούτον, υίλους και όλως τα δργανα, δήλον ώς ούκ έστι πάντα ' reheia to d' apiotor reheior te pairetai. Dor' el mir έστιν έν τε μόνον τέλειον, τουτ' δυ είη το ζητούμενου,

el de mheim, to teheidrator toutur. Teheidtepor de 🕏 λέγομεν το καθ' αυτό διωκτόν του δι' έτερον καλ τό μηδέποτε δι' άλλο αίρετου τών καὶ καθ' αυτά καὶ διά τούθ αίρετών, καὶ ἀπλώς δὴ τέλειον τὸ καθ αύτὸ αίρετον αεί και μηδέποτε δι' άλλο. Τοιούτον δ' ή εύδαι- δ μονία μάλιστ' είναι δοκεί· ταύτην γάρ αίρούμεθα ἀεὶ δι΄ αύτην και ούδέποτε δι΄ άλλο τιμήν δὲ και ήδονήν και νούν και πάσαν άρετην αίρούμεθα μέν και δι' αύτά (μηθενός γαρ αποβαίνοντος έλοιμεθ δυ έκαστον αυτών,) αίρούμεθα δὲ καὶ τῆς εὐδαιμονίας χάριν, διὰ τούτων ύπολαμβάνοντες εύδαιμονήσειν. Την δ' εύδαιμονίαν οὐδεὶε αίρεῖται τούτων χάρω, οὐδ' όλως δι' άλλο. Φαί- 6 νεται δε και έκ της αυταρκείας το αυτό συμβαίνων τό γλρ τέλειον άγαθον αθταρκες είναι δοκεί. Τὸ δ' αθταρκες λέγομεν ούκ αὐτῷ μόνφ τῷ ζῶντι βίον μόνώτην, akka nai yomedor nai ténnois nai yumuni nai akus tois φίλοις και πολίταις, έπειδη φύσει πολιτικός άνθρωπος. Τούτων δε ληπτέος δρος τις: επεκτείνοντι γώρ έπε τούς 7 γανείε και τούε άπογόνους και τών φίλων τούς φίλους είς δπειρου πρόεισιν. 'Αλλά τοῦτο μέν είσαῦθις έπισκεπτέου, τὸ δ΄ αθταρκές τίθεμεν δ μουούμενου αίρετου ποιεί του βίου και μηδενός ένδεα- τοιούτου δε την εύδαιμονίαν ρίδμεθα είναι. Έτι δε πάντων αίρετωτάτην, μή 8 συναλιθμούμενην, συναριθμουμένην δε δήλον ώς αίρετωτέραν μετά του έλαχιστου των άγαθων ύπεροχή γάρ άγαθῶν γίνεται τὸ προστιθέμενον, άγαθῶν δὲ τὸ μεῖζον αίρετώτερον ἀεί. Τέλειον δή τι φαίνεται καὶ αθταρκες ή εὐδαιμονία, τών πρακτών οὖσα τέλος.

'Αλλ' ίσως την μέν εὐδαιμονίαν τὸ ἄριστον λέγειν 9 β δμολογούμενου τι φαίνεται, ποθείται δ' ἐναργέστερον Τετί ἐστιν ἔτι λεχθηναι. Τάχα δη γένοιτ' ἄν τοῦτ', εἰ 10 ληφθείη το έργον του ανθρώπου. "Ωσπερ γαρ αυλητή και άγαλματοποιώ και παντί τεχνίτη, και όλως ων έστιν έργον τι και πράξες, έν τω έργω δοκει τάγαθον είναι και το εύ, ούτω δόξειεν άν και άνθρώπω, είπερ έστι τι 11 έργον αυτού. Πότερον ούν τέκτυνος μεν και σκυτεως έστιν έργα τινά και πράξεις, άνθρώπου δ' ούδέν έστιν, άλλ' άργον πεψεκεν: ή καθαπερ όφθαλμού και χειρός και ποδός και όλως έκάστου των μορίων φαίνεται τι έργον, ούτω και άνθρώπου πάρα πάντα ταυτά θείη τις

12 Δν έργον τι; τι ουν δή τουτ άν είη ποτέ; το μέν γάρ ζήν κοινον είναι φαίνεται καὶ τοις φυτοίς, ζητείται δε το ίδιον. "Αφοριστέον άμα την θρεπτικήν και αιξητικήν ζωήν. Επιμένη δε αλοθήτική τις Δν είη, φαίνεται δε

13 καὶ αὐτη κοινή καὶ ἴππω καὶ βοὶ καὶ παντὶ ζώφ. Δείπεται δη πρακτική κις τοῦ λογον ἔχοντος. Τοὐτου δὲ τὸ μεν ώς ἐπιπειθὲς λόγω, τὸ δ ώς ἔχον καὶ διανορύμενου. Διττῶς δὲ καῖ ταὐτης λεγομένης τὴν κατ ἐνέργειαν

14 θετείν κυριώτερον γάρ αυτή δοκεί λέγεσθαι. Εί δ' έστιν τργον αιθρώπου ψυχής ένεργεια κατά λύγον ή μη άνευ λόγου, το δ' αιτό φομεν έργον είναι τω γενει τυίδε και τουδε όπουδαί ν, ωσπερ κιθαριστού και σπουδαίου κιθαριστού, και άπλως δη τουτ' έπι ημυτών, πρηστιθεμενής της κατ' άρετην ύπεροχής πρώς τὰ έργον κιθαριστού μεν γάρ τὰ κιθαρίζειν, σπουδαίου δὲ τὰ εὐτί δ' ούτως, ἀνθρωπου δε τιθεμεν έργον ζωήν τινα, τοῦτην δε ψυχής ἐνεργειαν και πραξεις μετά λυγου, σπου-

15 δαίου δ' ἀνδρός εδ ταῦτα καὶ καλώς, εκαστον δ' εὐ κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετήν ἀποτελεῖται· εἰ δ' αὐτω, τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθών ψυχῆς ἐνέργεια γίνεται κατ' ἀρετήν, εἰ δὲ πλείους αἰ ἀρεταὶ, κατὰ τὴν ἀρίστην καὶ τελειο16 τάτην "Ετε δ' ἐν βιφ τελείως Μία γὰρ χελιδών ἔαρ

ού ποιεί, ούδε μία ήμέρα ούτω δε ούδε μακάριον και εύδαίμονα μία ήμέρα ούδ' όλεγος χρόνος.

Δ΄ Περιγεγράφθω μεν οδν τάγαθον ταύτη: δεί γὰρ Ισως 17 Τ΄ ὑποτυπώσαι, πρώτον, εἰδ' ὑστερον ἀνάγράψες. Δόξειε

δ΄ δε παντός είναι προαγαγείε και διαρθρώσαι το καλώς **έχοντα τή περιγραφή, καὶ ὁ χρόνος τῶν τοιούτων εύρε**της η συνεργός dyados elvan, "Oder και των τεχνών γεγόνασιν αλ έπιδόσεις πάντος γάρ προσθείναι το έλλείπον. Μεμνήσθαι δέ καὶ τών προειρημένων χρή, καὶ 18 την δερίβειαν μη όμοίως όμ δπασινικής ζητείν, άλλ' έν έκαστοιε κατά την υποκείμενην ύλην και έπι τοσούτον έφ' δσον οίκειον τη μεθοδά. Και γάρ τέκτων και γεω- 19 μέτρης διαφεράντως έπιζητούσι την όρθην ό μέν γάρ έφ΄ δσον χρησίμη πρός τὸ έργον, ο δέ τι έστιν ή ποιόν τι θεατής γάρ ταληθούς. Τον αυτόν δή τρόπον και έν τοις άλλοις ποιητέον, όπως μή τὰ πάρεργα των έμγων nkele ylyppia. Obn dnarmior o' obde the altier er 20 άπασιν δμοίως, άλλ' έκανον εν τισι το ότι δειχθήναι καλώς, οίον και περί τας άρχας το δ ότι πρώτον και άρχής των άρχων δ' αξ μεν επαγωγή θεωρούνται, αί δ' 21 αίσθησει, αί δ' εθισμέρ τινί, και άλλαι, δ' άλλως. Μετιέναι δε πειρατέον έκάστας ή πεφύκασιν, και σπανδαστέον δπως δρίσθωσι καλώς μεγάλην γάρ έχουσι ροπήν πρός τὰ ἐπόμενα. Δοκεί γὰρ πλείον ἡ ήμισυ παντός είναι ή άρχη, και πολλά συμφανή γίνεσθαι δί

αύτης των ζητουρένων.

Ζκεπτέον δή περὶ αὐτης οὐ μώνον ἐκ τοῦ συμπεράσ-
ματος καὶ ἐξ ὧν ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λεγομένων
περὶ αὐτης: τῷ μὲν γὰρ ἀληθεῖ πώντα συνάδει τὰ ὑπάρ-
χοντα, τῷ δὲ ψευδεῖ ταχὺ διαφωνεῖ τὰληθές. Νενεμη- ?
μένων δή τῶν ἀγαθῶν τριχῆ, καὶ τῶν μὲν ἐκτὸς λεγομένων

των δέ περί ψυχήν καὶ σώμα, τὰ περί ψυχήν κυριώτατα λέγομεν καὶ μάλιστα αγαθά. Τὰς δε πραξεις καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς ψυχικὰς περί ψυχήν τίθεμεν. "Ωστα καλώς ἄν λέγοιτο κατά γε ταύτην τὴν δόξαν παλαιὰν οὐσαν καὶ ὅ ὁμολογουμένην ὑπὸ τῶν Φιλοσοφούντων. 'Ορθῶς δὲ καὶ ὅτι πράξεις τινὲς λέγονται καὶ ἐνέργειαι τὸ τέλυς, οὐτω γὰρ τῶν περί ψυχὴν ἀγαθῶν γίνεται, καὶ οὐ τῶν ἐκτός. 'Συνάδει δὲ τῷ λόγιρ καὶ τὸ εδ ζῆν καὶ τὸ εδ πράττειν τὸν εὐδαίμονα σχεδον γαρ εὐζωία τις εἴρηται και εὐπραξία.

5 Φαίνεται δέ καὶ τὰ ἐπιζητούμενα περὶ τὴν εὐδαιθ μονίαν ἄπανθ' ὑπάρχειν τῷ λεχθίντι. Τοῖς μέν γὰρ ἀρετὴ, τοῖς δε φρόνησις, ἄλλοις δὲ σοφία τις εἰναι δοκεῖ, τοῖς δὲ ταῦτα ἡ τούτων τι μεθ' ἡδονῆς ἡ ροὸκ ἄνεν ἡδονῆς- ἔτεροι δὲ καὶ τὴν ἐκτὸς εὐετηρίαν συμπαραλαμ-

7 βάνουσιν. Τούτων δὲ τὰ μὲν πολλοὶ καὶ παλαιοὶ λέγουσιν, τὰ δὲ ὑλίγοι καὶ ἔνδαξοι ἄνδρες, οὐδετέρους δὲ τούτων εξλογον διαμαρτάνειν τοῦς ὅλοις, ἀλλ' ἔν γέ τι ἡ 8 καὶ τὰ πλείστα κατορθοῦν. Τοῦς μὲν οὖν λέγουσι τὴν

αρετήν ή αρετήν τινα συνωβός, έστιν α λόγος ταύτης 9 γαρ έστιν ή κατ' αὐτήν ενεργεια. Διαφερει δὲ ἴσως οὐ μικρον ἐν κτήσει ή χρήσει τὸ ἄριστον ὑπολαμβάνεις, καὶ ἐν ἔξει ἡ ἐνεργεια. Τὴν μὲν γὰρ ἔξιν ἐνδιχεταν μηθεν ἀγαθὸν ἀποτελείν ὑπαρχουσαν, οἶον τῷ καθείδοντι ἡ καὶ ἄλλως πως εξηργηκότι, τὴν δ' ἐνεργειαν οἰ χ οἶ ν τε πράξει γὰρ ἐξ ἀνάγκης, καὶ το πράξει. "Ωσπερ δ' 'Ολυμπίασιν σὸχ οἱ κάλλιστοι καὶ Ισχυρότατοι στεφανοῦνται άλλ' οἱ ἀγωνιζάμενοι (τούτων γάρ τινες νικώσιν),

ούτω και τών έν τῷ βίφ καλών κάγαθών οι πράττοντες 10 ορθως ἐπήβολοι γίγνονται. Εστι δὲ και ὁ βίος αὐτών καθ' αὐτὸν ἡδύς. Τὸ μὲν γὰρ ἥδεσθαι τῶν ψυχικών, ἐκάστω δ' ἐστὶν ἡδὺ πρὸς ὁ λέγεται Φιλατικοῦτις, οἶον Ιππος μέν τῷ φιλίππφ, θέαμα δὲ τῷ φιλοθεώρφ[,] τὸν αύτον δε τρόπον και τα δίκαια τῷ φιλοδικαίψ, και δλως τὰ κατ' άρετην τῷ φιλαρέτῳ. Τοῖς μέν οὖν πολλοῖς 11 τὰ ἡδέα μάχεται διὰ τὸ μὴ Φύσει τοιαύτ' είναι, τοῖς δὲ φιλοκάλοις έστην ήδεα τὰ φύσει ήδεα. Τοιαύτα δ' αί κατ' άρετην πράξεις, δίστε και τούτοις είσιν ήδειαι και καθ αντάς. Οὐδεν δή προσδείται της ήδονης ὁ βίος 12 αύτων ώσπερ πέριμπτου τινύς, άλλ' έχει την ήδονήν έν êmge. (Hoos rois eloquérous yap out éarir ayatas à μή χαίρως Υαις καλαίς πράξεσω ούτε γαρ δίκαιον ούδεις αν είποι τον μή χαίροντα τῷ δικαιοπραγείν, οῦτ' έλευθέριον τον μή χαίροντα ταις έλευθερίοις πράξεσινόμοίως δε καλ έπλ των άλλων. Εί δ΄ ούτω, καθ' αυτάς 13 αν είεν αι κατ' άρετην πράξεις ήδείαι. 'Αλλά μην καί άγαθαί γε καὶ καλαὶ, καὶ μάλιστα τούτων ἔναστον, είπερ καλώς κρίνει περί αύτών ό σπουδαίος: κρίνει δ΄ ώς είπομεν. "Αριστον άρα καὶ κάλλιστον καὶ ήδιστον ή 14 εύδοιμονία, και ού διώρισται ταύτα κατά τό Δηλιακόν φείγραμμα,

Κάλλιστον τὸ δικαιότατον, λφστον δ' θγιαίνει». "Ηδιστον δὲ πέφυχ' οδ τις έρφ τὸ τυχείν.

άπαντα γὰρ ὑπάρχει ταῦτα τοῖε ἀρίσταιε ἐνεργείαιε ταύτας δὲ, ἢ μίαν τούτων τὴν ἀρίστην, φαμέν εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν. Φαίνεται δ΄ ὅμως καὶ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν 15 προσδεομένη, καθάπερ εἶπομεν ἀδύνατον γὰρ ἢ οὐ ῥάοδιον τὰ καλὰ πράττειν ἀχορήγητον ὅντα. Πολλὰ μὲν γὰρ πράττεται, καθάπερ δι' ἀργάνων, διὰ φίλων καὶ πλούτου καὶ πολιτικῆς δυνάμεως ενίων δὲ τητώμενοι 16 ψυπαϊτουσι τὸ μακάριον, οἶον εἰγενείας εὐτεκνίας κάλους: οὐ πάνυ γὰρ εὐδαιμονικὸς ὁ τὴν ἰδέαν παναίτους:

وغاسيحة

T. JATI M

ληφθείη τὸ έργον τοῦ ἀνθρώπου. "Ωσπερ γὰρ αὐλητή καὶ ἀγαλματοποιῷ καὶ παντὶ τεχνίτη, καὶ όλως ὧν ἐστὶν έργον τι καὶ πράξις, ἐν τῷ ἔργῷ δοκεῖ τὰγαθὸν είναι καὶ τὸ εὖ, οὖτω δόξειεν ἄν καὶ ἀνθρώπφ, εἶπερ ἔστι τι 11 έργον αὐτοῦ. Πότερον οὖν τέκτονος μὲν καὶ σκυτέως έστιν έργα τινά και πράξεις, ανθρώπου δ' οὐδέν έστιν, άλλ' άργον πέφυκεν; η καθάπερ όφθαλμου και χειρος καὶ ποδός καὶ ὅλως ἐκάστου τῶν μορίων φαίνεται τι έργον, ούτω και ανθρώπου παρά πάγτα ταυτα θείη τις 12 αν έργον τι; τι ουν δή τουτ αν είη ποτέ; το μέν γάρ ζην κοινόν είναι φαίνεται και τοις φυτοις, ζητείται δέ τὸ ίδιου. Αφορίστεον άρα την θρεπτικήν και αυξητικήν Επόμενη δε αλοθητική τις αν είη, φαίνεται δε 13 καὶ αυτη κοινή καὶ Ιπην καὶ βοί καὶ παντὶ ζώφ. Λείπεται δη πρακτική τις του λόγον έχοντος. Τούτου δε το μεν ώς επιπείθες λόγφ, το δ΄ ώς έχον και διανορυμενου. Διττώς δε καί ταύτης λεγομένης την κατ ενεργείαν 14 θετέυν κυριώτερον γάρ αυτη δοκεί λέγεσθαι. έστιν ἔργον ἀνθρώπου ψυχῆς ἐνέργεια κατὰ λύγον ἡ μὴ ἄνευ λόγου, το δ', αὐτό φαμεν ἔργον είναι τῷ γένεί τοῦδε και τοῦδε σπουδαίου, ἄσπερ κιθαριστοῦ και σπουδαίου κιθαριστοῦ, καὶ ἀπλῶς δὴ τοῦτ' ἐπὶ πάντων, προσστιθεμένης τῆς κατ' άρετὴν ὑπεροχῆς προς το ἔργον κιθαριστοῦ μὲν γὰρ τὸ κιθαρίζειν, σπουδαίου δέ τὰ εὖ-

el δ' οὖτως, ἀνθρώπου δὲ τίθεμεν ἔρχον ζορή τινα, ταὐτην δὲ ψυχῆς ἐνέργειαν καὶ πράξεις μετά λύγου, σπου-

θρώπινον αγαθόν ψυχής ενέργεια γίνεται κατ άρετην, εί δε πλείους αι άρεται, κατά την αρίστην και τελειο-

κατά την ολκείαν αρετήν αποτελείται ελ δ' ούτος τρ αν- ιξ

15 δαίου δ' ἀνδρὸς εὖ ταῦτα καὶ καλῶς, ἔκαστον δ' εὖ

16 τάτην * Έτι δ' εν βίω τελείω. Μία γάρ χελιδών ξαρ

part le culi

21 - 21

οὐ ποιεί, οὐδὲ μία ἡμέρα οῦτω δὲ οὐδὲ μακάριον καὶ

ειδαίμονα μία ήμέρα οιδ' ολίγος χρόνος.

Περιγεγράφθω μέν οὖν τάγαθυν ταύτη: δεί γάρ ίσως 17 7 ύποτυπώσαι πρώτον, είθ ύστερον άναγράψαι, Δόξειε δ' Αν παυτός είναι προαγαγείν και διαρθρώσαι τα καλώς έχοντα τη περιγραφή, και δ χρόνος των τοιούτων είρετής ή συνεργός αγαθός είναι. "Οθεν και τών τεχνών γεγύνασιν αλ επιδύσεις παιτός γάρ προσθείναι τὸ έλλείπου. Μεμνήσθαι δέ και των προειρημένων χρή, και 18 την ακρίβειαν μη όμοιως έκ δπασιν έπιζητείν, άλλ' έν έκαστοις κατά την ψποκειμένην έλην και έπι τοσούτον έφ' όσον οικείον τη μεθάδω. Και γάρ τέκτων και γεω- 19 μέτρης διαφερόντως επιζητούσε την ορθήν ο μεν γάρ έφ' όσον χρησίμη πρός το έργον, ο δέ τι έστιν ή ποιόν τι θεατής γώρ τάληθαίς. Τον αύτον δή τρίπον και έν τως άλλως ποιητίον, όπως μή τα πώρεργα τών έργων πλείω γίγνηται. Ούκ απαιτητέον δ' ούδε την αλτίαν έν 20 απασιν όμοίως, αλλ' έκανών έν τωτι το ότι δειχθήναι καλώς, οίον και περι τάς άρχάς το δ' ότι πρώτον καί άρχής των άρχων δ' αξ μεν έπαγως; θεωροίνται, αί δ' 21 αισθήσει, αι δ' έθισμώ τινί, και άλλαι δ' άλλως. Μεтина де негратеон еклотав в нефікатин, кай отогдаστεον όπως όμισθωσε καλώς μεγάλην γάρ έχουσε ροπήν πρός τὰ ἐπόμενα. Δοκεί γὰρ πλείου ή ήμισυ παντός είναι ή ήρχή, και πολλά συμφανή γίνεσθαι δί αντης των ζητοι μένων

Σκεπτέον δή περί σύτης ου μόνον έκ του συμπεράσματος και έξ ων ο λέγος, άλλα και έκ των λεγομένων το
περί αυτής: τφ μέν γαρ άληθει πάντα συνάδει τα ύπαρχοντα, τφ δε ψευδεί ταχύ διαφωνεί τάληθες. Νενεμη- 2
μενων δή των άγαθων τριχή, και των μέν έκτος λεγομενων

των δε περί ψυχήν και σωμα, τὰ περί ψυχήν κυριώτατα λέγομεν και μάλιστα άγαθά. Τὰς δὲ πράξεις και τὰς ένεργείας τας ψυχικάς περί ψυχην τίθεμεν. "Ωστε καλώς αν λέγοιτο κατά γε ταύτην την δόξαν παλαιάν ούσαν καί 3 όμοληγουμένην ὑπὸ τῶν φιλοσοφούντων. 'Ορθῶς δὲ καὶ öτι πράξεις τινές λέγονται καὶ ένέργειαι τὸ τέλυς», οὐτ**ω** γάρ των περί ψυχήν άγαθων γίνεται, και ού των έκτός. 4 Συνάδει δε τφ λόγφ και το εδ ζην και το εδ πράττειν τον εὐδαίμονα· σχεδὸν γὰρ εὐζωία τις εἴρηται καὶ εὐπραξία. Φαίνεται δε καὶ τὰ έπιζητούμενα περί την εὐδαι-6 μονίαν απανθ' υπάρχεψ το Χεχθέντι. Τοις μεν γαρ άρετη, τοις δε φρόνησις, άλλοις δε σοφία τις είναι δοκεί, τοίς δε ταθτα η τούτων τι μεθ ήδονης η ούκ ανεν ήδονης. έτεροι δε και την έκτος εθετηρίαν συμπαραλαμ-7 βάνουσιν. Τούτων δε τὰ μεν πολλοί και παλαιοί λέγουσιν, τὰ δὲ ὐλίγοι καὶ ἔνδοξοι ἄνδρες, οὐδετέρους δὲ τούτων εύλογον διαμαρτάνειν τοις όλοις, άλλ' έν γέ τι ή 8 και τὰ πλείστα κατορθούν. Τοῖς μεν ούν λέγουσι την αρετήν ή αρετήν τινα συνφδύς, εστιν ο λόγος ταύτης 9 γαρ έστιν ή κατ αὐτήν ενέργεια. Διαφέρει δε ίσως οὐ μικρον εν κτήσει ή χρήσει το πριστον υπολαμβάνειν, και εν εξει η ενεργεία. Την μεν γάρ εξιν ενδέχεταν μηδεν άγαθον αποτελείν υπάρχουσαν, οίον τώ καθεύδοντι η και άλλως πως εξηργηκότι, την δ' ενέργειαν ούχ οιόν τε πράξει γαρ έξ ανάγκης, και εδ πράξει. "Ωσπερ δ΄ 'Ολυμπίασιν οὐχ οἱ κάλλιστοι καὶ ἰσχυρότατοι στεφανουνται άλλ' οι άγωνιζόμενοι (τούτων γάρ τινες νικώσιν), ουτω και των εν τφ βίφ καλων κάγαθων οι πράττοντες Εστι δε και ό βίος αὐτών 10 δρίζῶς ἐπήβρλοι γίγνονται. ι καθ αυτόν ήδυς. Τὸ μέν γὰρ ήδεσθαι τῶν ψυχικῶν, έκάστο δ΄ έστιν ήδυ πρός δ λέγεται φιλοτοιούτος, οίον

ίππος μέν τφ φιλίππω, θέομα δέ τφ φιλοθεώρω του αύτον δε τρόπον και τὰ δίκαια τῷ φιλοδικαίῳ, και όλως τά κατ' πρετήν τφ φιλαρέτφ. Τοίς μέν οδν πυλλοις 11 τὰ ἡδία μάχεται διὰ τὸ μὴ Φίσει τοιαίτ' είναι, τοίς δὲ φιλοκαλοις έστιν ήδέα τα φύσει ήδέα. Τοιαύτα δ' αί κατ' άρετην πράξεις, ώστε και τούτοις είσιν ήδείαι και nab airas. Order di appordeiras ris idories à Bios 12 αὐτών ώσπερ περιίπτου τινώς, αλλ' έχει την ήδονην έν έαυτώ. Πρώς τοις είρημένοις γάρ ούδ' έστιν άγαθος ό μή "χαίρων Υαίς καλαίς πράξεσιν οθτε γάρ δίκαιον ούδελε δυ είποι του μη χαίρουτα τῷ δικαιοπραγείν, οῦτ΄ έλευθέριον τον μή χαίροντα ταις έλευθερίοις πράξεσιν όμοίως δε και επί των άλλων. Εί δ' ούτω, καθ' αυτάς 13 άν είεν αι κατ' άρετην πράξεις ήδείαι. 'Αλλά μην καί άγαθαί γε και καλαί, και μάλιστα τούτων έναστον, είπερ καλώς κρίνει περί αὐτών ο σπουδαίος κρίνει δ' ώς είπομεν. "Αριστον άρα καὶ κάλλιστον καὶ ήδιστον ή 14 εύδαιμονία, καὶ οὐ διώρισται ταῦτα κατά τό Δηλιακόν έπίγραμμα.

Κάλλιστον τὸ δικαιότατον, λώστον δ' δγιαίνειν: "Ηδιστον δὲ πέφυχ" οδ τις ἐρὰ τὸ τυχεῖν.

άποντα γὰρ ὑπάρχει ταῦτα ταῖε ἀρίσταιε ἐνεργείαιςταύταε δὲ, ἢ μίαν τούτων τὴν ἀρίστην, φαμὲν εἶναι τὴν
εὐδαιμονίαν. Φαίνεται δ΄ ὅμως καὶ τῶν ἐκτὸς ἀγαβῶν ἰδ
προσδεομένη, καθάπερ εἴπομεν ἀδύνατον γὰρ ἢ οὐ ῥάδιον τὰ καλὰ πράττειν ἀχορήγητον ὅντα. Πολλὰ μὲν
γὰρ πράττεται, καθάπερ δὲ ἀργάνων, διὰ φίλων καὶ
πλούτου καὶ πολιτικῆς δυνάμεως: ἐν.ων δὲ τητώμενοι 16
μυπαιιούσε τὸ μακάριον, οἶον εἰγενείας εὐτεκνίας καλλούς: οὐ πάνο γὰρ εὐδαιμονικὸς ὁ τὴν ἰδέαν παναί-

σχης ή δυσγενής ή μονώτης καὶ ἄιεκνος, ἔτι δ' ἴιτως ήττον, εἴ τῷ πάγκακοι παίδες εἶεν ή φίλοι, ἡ ἀγαθεὶ 17 ὅντες τεθνᾶσιν. Καθάπερ οὖν εἴπομεν, ἔοικε προσδεῖσθαι καὶ τῆς τοιαύτης εὐημερίας. ὅθεν εἰς ταὐτὸ τάττουσιν ἔνιοι τὴν εὐτυχίαν τῆ εὐδαιμονία, ἔτεροι δὲ τὴν ἀρετήν.

"Οθεν και απορείται πότερον έστι μαθητον ή έθιστον η άλλως πως ασκητον, ή κατά τινα θείαν μοι-2 ραν ή και δια τύχην παραγίνεται. Ει μεν ούν και άλ- α. λο τι έστι θεῶν δώρημα ἀνθρώποις, εῦλογον και τὴν εὐδαιμονίαν θεώσδοτον εἶναι, καὶ μάλιστα τῶν ἀνθρω-3 πίνων οσφ βέλτιστον. 'Αλλά τοῦτο μέν ισως άλλης αν είη σκέψεως οἰκειότερον, φαίνεται δε καν εί μή 🗬 θεόπεμπτός έστιν άλλα δι' άρετην καί τινα μάθησιν ή ασκησιν παραγίνεται, των θειοτάτων είναι· το γαρ της άρετης άθλον και τέλος άριστον είναι φαίνεται και θειών 4 τι καὶ μακάριους Είη δ' αν καὶ πολύκοινον δυνατόν ... γαρ υπάρξαι πασι τοις μη πεπηρωμένοις προς αρετήν 5 διά τινος μαθήσεως καὶ ἐπιμελείας. Εἰ δ' ἐστὶν οὖτω ٥. βέλτιον ή διά τύχην εὐδαιμονείν, εῦλογον ἔχειν οὖτως, είπερ τὰ κατὰ Φύσιν, ὡς οἶόν τε κάλλιστα ἔχειν, οὕτω 6 πέφυκενε 'Ομοίως δε καὶ τὰ κατὰ τέχνην καὶ πᾶσαν αιτίαν, και μάλιστα κατά την αρίστην. Το βε μέγιστον καὶ κάλλιστον ἐπιτρέψαι τύχη λίων πλημμέλες αν είη. ... 7 Συμφανές δ έστι και έκ του λύγου το ζητούμενον είρηται γάρ ψυχής ενέργεια κατ' άρετην ποιά τις. Τών δε λοιπών αγαθών τα μεν υπάρχειν αυργκαΐον, τα δε 8 συνεργά καὶ χρήσιμα πέφυκεν δργανικώς. 'Ομολογούμενα δε ταῦτ' ἄν εῖη καὶ τοῖς εν ἀρχῆς τὸ γὰρ τῆς πολιτικής τέλος ἄριστον ἐτίθεμεν, αὐτη δὲ πλείστην έπιμέλειαν ποιείται του ποιούς τινας καὶ ἀγαθούς τοὺς 9 πολίτας ποιήσαι καὶ πρακτικούς τών καλών. Εἰκότως

ούν ούτε βούν ούτε ίππον ούτε άλλο τών ζώων ούδεν εύδαιμον λεγομέν ούδεν γάρ αίτων οίον τε κοινωνήσοι τοιαύτης ένεργείας. Δια τούτην δέ την αίτιαν οίδε παις 10 εὐδαίμων έστίν οῦπο γὰρ πρακτικός τῶν τοιούτων διά την ηλικίαν οι δε λεγόμενοι δια την έλπίδα μακαρίζονται. Δεί γάρ, διαπερ είπομεν καὶ άρετης τελείας καὶ βίου τελείου. Πολλαί γάρ μεταβολαι γίνονται καί παν- 11 τοίαι τύχαι κατά τον βιον, καὶ ένδεγεται τον μαλιστ' εύθηνούντα μεγαλαίς συμφοραίς περιπεσείν έπι γήρως, καθαπερ έν τοις ήρωικοις περι Πριάμου μυθεύεται ταν δε τοιαυταις χρησαμενον τύχαις και τελευτήσαντα άθλι-

os orders erdamorifes.

Πότερου οὖν οὐδ' ἄλλου οὐδίνα ἀνθρώπων εὐδαιμονισ~ (10)11 τευν έως άν ζη, κατά Σύλωνα δε χρεών τέλος όρων; Εί δε 2 δή και θετεον ούτως, αμά γε και έστιν ευδαίμων τότε έπειδαν αποθώνη: ή τοιτό γε παντελώς άτοπον, άλλως τε καί τοις λίγουσιν ήμιν ενέργειαν τινα την ευδαιμονίαν; εί δέ 3 μή λεγομεν τον τεθνεώτα εὐδαίμονα, μηδέ Σύλων τουτο βουλεται, άλλ' ότι τηνικαύτα όν τις ασφαλώς μακαρίσειεν είνθρωπον ώς έκτος ήδη των κακών όντα και τών δυστυχημάτων, έχει μέν και τουτ' άμφισβήτησιν τινα δοκεί γάρ είναι τι τω τεθνεώτι και κακύν και αγαθύν, είπερ και το ζωντι μη αισθανημένο δε, οίον τιμαί και ότιμιαι καί τεκνων και ύλως απογώνων εύπραξιαι τε και δυστυχίαι. Αποριαν δε και ταυτα παρέχει τῷ γὰρ μακαρίως Βε- 4 Βιωκότι μέχρι γήρως και τελευτήσαντι κατά λόγον ενδέχεται πολλάς μεταβολάς συμβαίνειν περί τούς έκγώνους, και τους μέν αίτων άγαθούς είναι και τυχείν Είου του κατ άξιαν, τους δ' έξ έναντίας. Δήλον δ' ότι και τοις είπυστημασι πρός τους γονείς παντοδαπώς έχειν μύτους ενδέχεται. "Ατοπον δή γινοιτ' δυ, εί συμμετα- 5

βάλλοι καὶ ὁ τεθνεὼς καὶ γίνοιτο ότὲ μὲν εὐδαίμων

shall and ber

πάλιν δ' ἄθλιος, "Αποπον δὲ καὶ τὸ μηδὲν μηδ' ἐπί τινα χρόνον συνκενεῖσθαι τὰ τῶν ἐκγόνων τοῖς γονεῦ-6 σιν. 'Αλλ' ἐπανιτέον ἐπὶ τὸ πρώτερον ἀπορηθέν τάχα - 2 Ικων / Ε: γαρ αν θεωρηθείη και το νῦν ἐπιζητούμενον ἐξ ἐκείνου. 7 Εί δή τὸ τέλος δράν δεῖ καὶ τότε μακαρίζειν έκαστον ούχ ως όντα μακάριον άλλ' ότι πρότερον ήν, πως ούκ ατοπον, εί οτ' έστιν εὐδαίμων, μη άληθεύσεται κατ' αιτου το υπάρχον, δια το μη βούλεσθαι τούς ζώντας εὐδαιμονίζειν διὰ τὰς μεταβολὰς, καὶ διὰ τὸ μόνιμον τε την εύδαιμονίαν υπειληφέναι και μηδαμώς ευμετάβολον, τὰς δὲ τύχας πολλάκις ἀνακυκλεῖσθαι περὶ τοὺς αὐτούς; 8 δήλον γάρ ώς εί συνακολουθοίημεν ταις τύχαις, τὸν αύτον εύδαίμονα και πάλιν άθλιον έρουμεν πολλάκις, χαμαιλέοντά τινα τὸχ εὐδαίμονα ἀποφαίνοντες καὶ σα-9 θρως ίδρυμένον. *Η το μέν ταις τύχαις έπακολουθείν οὐδαμῶς ὀρθών οὐ γὰρ ἐν ταύταις τὸ εὖ ἡ κακῶς, ἀλλά προσδείται τούτων ὁ ἀνθρώπινος βίος, καθάπερ είπαμεν, κυριαί δ' εἰσὶν αἱ κατ' ἀρετὴν ἐνέργειαι τῆς εὐδαιμονίας, 10 al δ' έναντίαι τοῦ έναντίου. Μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγφ καὶ τὸ νῦν διαπορηθέν. Περὶ οὐδὲν γὰρ οὕτως ὑπάρχει τῶν ανθρωπίνων έργων βεβαιότης ως περί τας ένεργείας τας κατ' άρετήν· μονιμώτεραι γάρ καὶ τῶν ἐπιστημῶν αἇται δοκοῦσιν είναι. Τούτων δ' αὐτῶν αἱ τιμιώταται μονιμώταται διά τὸ μάλιστα καὶ συνεχέστατα καταζην έν αύταις τούς μακαρίους τούτο γάρ ξοικέν αίτιφ του μή 11 γίγνεσθαι περί αὐτὰ λήθην. Υπάρξει δή τὸ ζητούμενον τφ εύδαίμονι, καλ έσται διά βίου τοιουτος άει γάρ 🛊 μάλιστα πάντων πράξει καὶ θεωρήσει τὰ κατ' ἀρετην, καὶ τὰς τύχας οἴσει κάλλιστα καὶ πάντη πάντως έμμελως δ γ' ως άληθως άγαθος και τετράγωνος άνευ

the Fresh

ψόγου. Πολλών δε γινομένων κατά τύχην καὶ διαφε-12 ρώντων μεγέθει καὶ μικρότητι, τὰ μέν μικρὰ τῶν εὐτυχημίτων, όμοίως ιδέ και των αντικειμένων, δήλον ώς ού ποιεί ροπήν της ζωής, τὰ δὲ μεγιίλα καὶ πολλά ζ μ΄ γιγγόμενα μεν εξ μακαριώτερον τον βίον ποιήσει (καὶ γλρ αυτά συνεπικοσμείν πεφυκεν, και ή χρησις αυτων καλή και σπουδρία χίγνεται), ανάπαλιν δε συμβαίνοντα Γ Αλίβει και λυμαίνεται το μακύριον λύπας τε γάρ έπιφέρει και έμποδίζει πολλαίς ένεργείαις. Όμως δε καί έν τούτοις διαλάμπει τὸ καλὸν, ἐπειδὰν Φέρη τις εὐκύλως πολλάς καὶ μεγάλας άτυχίας, μη δι' ἀναλγησίαν, αλλά γεννάδας ών και μεγαλόψυχος. Εί δ' είσιν αί 13 ενέργειαι κύριαι της ζωης, καθάπερ είπομεν, ούδεις αν γένοιτο των μακαρίων άθλιος οὐδέποτε γάρ πράξει τὰ μισητά καὶ φαῦλα. Τὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀγαθὸν καὶ έμφρονα πάσας οξόμεθα τὰς τύχας εὐσχημόνως φέρειν, καὶ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἀεὶ τὰ κάλλιστα πράττειν, καθιίπερ καὶ στρατηγόν άγαθόν τῷ παρόντι στρατοπέδφ χρησθαι πολεμικώτατα, καὶ σκυτοτόμον ἐκ τῶν δοθέντων σκυτών κάλλιστον ὑπόδημα ποιείν τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τοὺς ἄλλους τεχνίτας ἄπαντας. Εἰ δ' οὖτως, ἄθλιος 14 μεν οὐδέποτε γένοιτ αν ό εὐδαίμων, οὐ μὴν μακάριός γε, αν Πριαμικαίς τύχαις περιπέση. Οὐδὲ δὴ ποικίλος γε καὶ εὐμετάβολος οὕτε γὰρ ἐκ τῆς εὐδαιμονίας κινηθήσεται ράδίως, οὐδ' ὑπὸ τῶν τυχόντων ἀτυχημάτων άλλ' ὑπὸ μεγάλων καὶ πολλών, ἔκ τε τῶν τοιούτων οὐκ αν γένοιτο πάλιν εὐδαίμων εν ὐλίγω χρόνω, ἀλλ' είπερ, έν πωλλφ τινί και τελείφ, μεγάλων και καλών έν αὐτφ γενόμενος επήβολος. Τι ούν κωλύει λέγειν εὐδαίμονα 15 τον κατ' άρετην τελείαν ένεργούντα και τοις έκτος άγαθοῖς Ικανῶς κέχορηγημένου, μη τὸν τυχόντα χρύνον

C

ARISTOT. ETH.

+

αλλά τέλειον βίον; ή προσθετέον και βιωσόμενον ούτω καὶ τελευτήσοντα κατά λύγον, ἐπειδή τὸ μέλλον ἀφανές ήμιν, την εύδαιμονίαν δε τέλος και τέλειον τίθεμεν 16 πάντη πάντως. Εὶ δ' οὕτω, μακαρίους ἐροῦμεν τῶν ζώντων οίς υπάρχει και υπάρξει τα λεχθέντα, μακαρίους 🛫 💆 🛴 💢

δ' ανθρώπους.

Καὶ περὶ μέν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον διωρίσθω τὰς δὲ (11)τῶν ἀπογόνων τύχας καὶ τῶν φιλων ἀπάντων τὸ μὲν μηδοτιούν συμβάλλεσθαι λίαν ἄφιλον φαίνεται καὶ ταίς 2δόξαις έναντίον πολλών δέ και παντοίας έχόντων διαφοράς των συμβαινίντων, και των μέν μαλλον συνικνουμένων, των δ' ήττον, καθ' έκαστον μέν διαιρείν μακρόν καὶ ἀπέραντον φαίνεται, καθόλου δὲ λεχθὲν καὶ τύπο 3 τάχ' αν ίκανως έχοι. Εὶ δη, καθάπερ καὶ των περὶ αύτον ατυχημάτων τα μέν έχει τι βρίθος και ροπήν πρός τον βίον, τὰ δ' έλαφροτέροις ἔοικεν, οῦτω καὶ τὰ 4 περί τούς φίλους όμοίως απαντας, διαφέρει δέ των παθών εκαστον περί ζώντας ή τελευτήσαντας συμβαίνειν πολύ μάλλον ή τὰ παράνομα καὶ δεινά προϋπάρχειν 5 εν ταίς τραγφδίαις ή πράττεσθαι· συλλογιστέον δή καλ ταύτην την διαφοράν, μάλλον δ' ίσως το διαπορείσθαι περί τους κεκμηκότας εί τινος άγαθου κοινωνουσιν ή των άντικειμένων. ἔοικε γάρ ἐκ τούτων εἰ καὶ διϊκνείται πρὸς αὐτοὺς ότιοῦν, είτ' ἀγαθὸν είτε τοὐναντίον, ἀφαυρών τ καὶ μικρὸν ή ἀπλῶς ή ἐκείνοις είναι, εἰ δὲ μὴ, τοποῦτόν γε και τοιούτον ώστε μή ποιείν εὐδαίμονας τούς μή δντας 6 μηδέ τους δντας άφαιρείσθαι το μακάριον. σθαι μέν οδη τι φαίνονται τοῖς κεκμηκόσιν αἱ εὐπραξίαι τῶν φίλων, όμοίως δὲ καὶ αἱ δυσπραξίαι, τοιαῦτα δὲ καὶ τηλικαῦτα ώστε μήτε τοὺς εὐδαίμονας μὴ εὐδαίμονας πυιείν μήτ' άλλο των τοιούτων μηδέν.

Διωρισμένων δε τούτων επισκεψώμεθα περί της εὐ- 12 δαιμονίας πύτερα των επαινετών εστίν ή μαλλον των τιμίων δήλον γάρ ότι των γε δυνάμεων ούκ έστιν. Φαίνεται δή παν το έπαινετον τῷ ποιόν τι είναι καὶ 2 πρός τι πως έχειν έπαινείσθαι τον γάρ δίκαιον καὶ τὸν ανδρείον και όλως του αγαθον και την αρετήν επαινούμεν διά τὰς πράξεις καὶ τὰ έργα, καὶ τὸν Ισχυρών καὶ τὸν δρυμικὸν καὶ τῶν ἄλλων ἔκαστον τῷ ποιόν τινα πεφυκένιι καὶ ἔχειν πως πρὸς ἀγαθόν τι καὶ σπουδαίων. Δήλον δε τούτο και έκ των περί τούς θεούς έπαίνων 3 γελοίοι γάρ φαίνονται πρός ήμας αναφερύμενοι, τοῦτο δε συμβαίνει διά το γίνεσθαι τους επαίνους δι' αναφορας, ώσπερ είπαμεν. Εί δ' έστιν ό έπαινος των τοιούτων, 4 δήλον ότι των αρίστων ούκ έστιν έπαινος, αλλα μείζόν τι καὶ βέλτιον, καθώπερ καὶ φαίνεται τούς τε γάρ θεούς μακαρίζομεν καὶ εὐδαιμονίζομεν καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς θειστάτους μακαρίζομεν. 'Ομοίως δε καὶ τῶν ἀγαθῶν ούδεις γάρ την εύδαιμονίαν έπαινει καθύπερ το δίκαιον, άλλ' ώς θειότερόν τι καὶ βέλτιον μακαρίζει. καὶ Εύδοξος καλώς συνηγορήσαι περί τών ἀριστείων τή ήδυνή τὸ γὰρ μη ἐπαινεῖσθαι τῶν ἀγαθῶν οὖσαν μηνύειν φετο ότι κρείττον έστι των έπαινετών, τοιούτον δ' είναι τὸν θεὸν καὶ τάγαθόν πρὸς ταῦτα γὰρ καὶ τἄλλα αναφέρεσθαι. Ο μέν γάρ έπαινος της αρετής πρακτι- 6 κοὶ γὰρ τῶν καλῶν ἀπὸ ταύτης τὰ δ' ἐγκώμια τῶν έργων όμοίως καὶ τῶν σωματικῶν καὶ τῶν ψυχικῶν. 'Αλλά ταῦτα μὲν ἴσως οἰκειότερον ἐξακριβοῦν τοῖς 7 περί τὰ ἐγκώμια πεπονημένοις, ἡμίν δὲ δῆλον ἐκ τῶν είρημένων ότι έστιν ή εύδαιμονία των τιμίων και τελείων. Εοικε δ' ούτως έχειν καὶ διὰ τὸ είναι άρχή 8 ταύτης γάρ χάριν τὰ λοιπά πάντα πάντες πράττομεν,

ļ

την αρχην δε και το αίτιον των αγαθών τίμιον τι και θείον τίθεμεν.

'Επεὶ δ' ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία ψυχῆς ἐνέργειά τις κατ' άρετην τελείαν, περί άρετης επισκεπτέον τάχα γάρ ούτως διν βέλτιον και περί της ευδαιμονίας θεωρήσαιμεν. 2 Δοκεί δε και ό κατ' άλήθειαν πολιτικός περί ταύτην μίλιστα πεπονήσθαι. βούλεται γάρ τούς πολίτας άγα-3 θούς ποιείν και των νόμων ύπηκόους. Παράδειγμα δέ τούτων έχ. μεν τοὺς Κρητών καὶ Λακεδαιμονίων νομη-4 θέτας, καὶ εἶ τινες ετεμοι τοιοῦτοι γεγένηνται. Εἰ δὲ τῆς πολιτικής έστιν ή σκέψις αυτη, δήλον ότι γένοιτ' αν ή 5 ζήτησις κατά τὴν έξ ἀρχῆς προαίρεσιν. Περὶ ἀρετῆς δὲ ἐπισκεπτέον ἀνθρωπίνης δηλον ὅτι· καὶ γὰρ τάγαθὸν ανθρώπινον έζητουμεν και την εύδαιμονίαν ανθρωπίνην. 6 Αρετήν δε λέγομεν ανθρωπίνην, ου τήν του σώματος άλλα την της ψυχης και την εύδαιμονίαν δε ψυχης 7 ενέργειαν λέγωμεν. Εί δε ταῦθ' οῦτως έχει, δηλον ότι δεί τὸν πολιτικὸν εἰδέναι πως τὰ περί ψυχήν, Εσπερ καὶ τὸν ὀφθαλμούς θεραπεύσοντα καὶ πᾶν σῶμα, καὶ μᾶλλον οσφ τιμιωτέρα καὶ βελτίων ή πολιτική της **ι**ατρικής. Τῶν δ' ἰατρῶν οἱ χαρίεντες πολλὰ πραγματεύονται περὶ 8 την τοῦ σώματος γνώσιν. Θεωρητέον δη καὶ τῷ πολιτικφ περί ψυχης, θεωρητέον δε τούτων χάριν, και έφ οσον Ικανώς έχει πρός τὰ ζητούμενα· τὸ γὰρ ἐπὶ πλείον έξακριβουν έργωδέστερον ίσως έστι των προκειμένων. 9 Λέγεται δε περί αὐτης καί έν τοις έξωτερικοίς λόγοις αρκούντως ένια, και χρηστέον αυτοίς. Οίον το μέν 10 άλογον αὐτης εἶνω, τὸ δὲ λόγον ἔχον. Ταῦτα δὲ πότερον διώρισται καθάπερ τὰ τοῦ σώματος μόρια καὶ πᾶν τὸ

μεριστον, ή τῷ λύγῳ δύο ἐστὶν ἀχώριστα πεφυκότα καθάπερ ἐν τῆ περιφερεία τὸ κυρτὸν καὶ τὸ κοίλον,

40 A 5 24 - 1 4

οὐθὲν διαφέρει πρὸς τὸ παρόν. Τοῦ ἀλόγου δὲ τὸ μὲν 11 έοικε κοινφ καὶ φυτικφ, λέγω δὲ τὸ αΐτιον τοῦ τρέφεσθαι καὶ αξεσθαι· τὴν τοιαύτην γὰρ δύναμιν τῆς ψυχης εν απασι τοις τρεφομένοις θείη τις αν και εν τοίς έμβρύοις, την αὐτην δε ταύτην καὶ έν τοίς τελείοις εὐλογώτερον γὰρ ἡ ἄλλην τινά. Ταύτης μέν οὖν κοινή 12 τις άρετη καὶ οἰκ ἀνθρωπίνη φαίνεται δοκεί γάρ ἐν τοις υπνοις ένεργειν μάλιστα τὸ μόριον τοῦτο καὶ ή δύναμις αυτη, ό δ' άγαθὸς καὶ κακὸς ηκιστα διάδηλοι καθ ύπνον, δθεν φασίν οὐδεν διαφέρειν το ήμισυ τοῦ βίου τοὺς εὐδαίμονας τῶν ἀθλίων. Συμβαίνει δὲ τοῦτο 18 εἰκότως ἀργία γάρ ἐστιν ὁ ὖπνος τῆς ψυχῆς ἢ λέγεται σπουδαία καὶ φαύλη, πλην εἶ πη κατὰ μικρύν διϊκνοῦνταί τινες των κινήσεων, και ταύτη βελτίω γίνεται τὰ φαντάσματα των έπιεικων ή των τυχόντων. Αλλά περί 14 μέν τούτων άλις, καὶ τὸ θρεπτικον εατέον, επειδή της ανθρωπικής αρετής αμοιρον πέφυκεν. Έοικε δε καί 15 άλλη τις φύσις της ψυχης άλογος είναι, μετέχουσα μέντοι πη λόγου. Τοῦ γὰρ ἐγκρατοῦς καὶ ἀκρατοῦς τὸν λύγον και της ψυχης το λύγον έχον έπαινουμεν ορθώς γάρ και έπι τὰ βέλτιστα παρακαλεί φαίνεται δ΄ έν αὐτοῖς καὶ ἄλλο τι παρὰ τὸν λύγον πεφυκὸς, ὁ μάχεταί τε καὶ ἀντιτείνει τῷ λύγφ. ΄Ατεχνῶς γὰρ καθάπερ τὰ 16 παραλελυμένα τοῦ σώματος μύρια εἰς τὰ δεξιὰ προαιρουμένων κινήσαι τουναντίον είς τὰ αριστερά παραφέρεται, και έπι της ψυχης ούτως έπι τάναντία γάρ αί δρμά] των ἀκρατών. 'Αλλ' έν τοις σώμασι μέν δρώμεν το παραφερώμενου, έπι δε της ψυχης ούχ δρώμεν» "Ισως δ' οὐδὲν ήττον καὶ ἐν τῆ ψυχῆ νομιστέον εἶναί τι παρά τον λόγον, εναντιούμενον τούτφ καὶ αντιβαίνού: Πώς δ' ετερον, οὐδὲν διαφέρει. Λόγου δὲ καὶ τοῦτο 17

1. QUT LILLON 1. QUT LILLON 1. 2. ETT LOVAL TO 1. 3. VOUS.

itellineny mus

φαίνεται μετέχειν, ώσπερ είπομεν πειθαρχεί γούν τώ λύγφ τὸ τοῦ έγκρατοῦς. Ετι δ' ἴσως εἰηκοώτερών έστι το του σώφρονος και ανδρείου πάντα γαρ όμοφωνεί τω 18 λύγφ. Φαίνεται δή καὶ τὸ άλογον διττόν. Τὸ μὲν γὰρ φυτικόν οὐδαμώς κοινωνες λόγου, τὸ δ' ἐπιθυμητικών και ύλως υρεκτικόν μετέχει πως, ή κατήκούν έστιν αὐτοῦ καὶ πειθαρχικόν. Οὐτω δὴ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ των φίλων φαμέν έχειν λύγον, καὶ οὐχ ώσπερ των μαθηματικών. "Οτι δε πείθεται πως ύπο λόγου τδ άλογον, μηνύει καὶ ή νουθέτησις καὶ πάσα ἐπιτίμησίς 🖰 19 τε και παράκλησις. Εί δε χρή και τοῦτο φάναι λόγον έχειν, διττύν έσται καὶ τὸ λύγον έχον, τὸ μὲν κυρίως καὶ ἐν αὐτῷ, τὸ δ' ὧσπερ τοῦ πατρὸς ἀκουστικόν τι. 20 Διορίζεται δε και ή άρετη κατά την. διαφοράν ταύτην: λέγομεν γάρ αὐτῶν τὰς μὲν διανοητικὰς, τὰς δὲ ἡθικὰς, συφίαν μέν και σύνεσιν και φρόνησιν διανοητικάς, έλευθεριάτητα δε και σωφροσύνην ήθικάς. Λέγοντες γάρ περί τοῦ ήθους οὐ λέγομεν ὅτι σοφὸς ἡ συνετὸς είλλ' ότι πρείος ή σώφρων, επαινούμεν δε και τύν σοφών κατά την έξιν των έξεων δε τάς έπαινετάς άρετας λέγομεν.

B.

1 Διττής δε τής άρετής ούσης, τής μεν διανοητικής τής δε ήθικής, ή μεν διανοητική το πλείον εκ διδασκαλίας έχει και τήν γένεσιν και τήν αυξησιν, διόπερ εμπειρίας δείται και χρύνου, ή δ' ήθική εξ εθους περιγίνεται, ύθεν και τουνομα επχηκε μικρόν παρεκκλίνον ἀπό τοῦ εθους.

*Εξ οῦ καὶ δηλον ὅτι οὐδεμία τῶν ἡθικῶν ἀρετῶν Φύσει 2 ήμιν έγγίνεται ουθέν γάρ των φύσει όντων άλλως έθιζεται, οίον ὁ λίθος φύσει κάτω φερόμενος οὐκ αν έθισθείη άνω φέρεσθαι, οὐδ' ἄν μυριάκις αὐτὸν εθίζη τις ἄνω ρίπτων, οὐδὲ τὸ πῦρ κάτω, οὐδὶ ἄλλο οὐδὲν τῶν αλλως πεφυκότων αλλως αν έθεσθείη. Οῦτ' αρα φύσει 3 ούτε παρά φύσιν εγγίνωνται αί άρεται, άλλα πεφυκύσι μέν ήμεν δέξασθαι αιτάς, τελειουμένοις δε διά τοῦ έθους. Έτι όσα μέν φύσει ήμιν παραγίνεται, τας δυ- 4 νάμεις τούτων πρύτερον κομιζύμεθα, υστερον δε τας ένερβγείας ἀποδίδομεν. "Οπερ έπὶ τῶν αἰσθήσεων δηλονι ου γάρ έκ του πολλάκις ίδειν ή πολλάκις άκουσαι τάς αίσθήσεις, ελάβρμεν, άλλ' ανάπαλιν έχοντες έχρησάμεθα, οὐ χρησάμενοι ἔσχομεν. Τὰς δ' ἀρετὰς λαμβά- 🤼 νομεν ένεργήσαντες πρότερον, ώσπερ καὶ έπὶ τῶν ἄλλων τεχνών & γάρ δει μαθόντας ποιείν, ταῦτα ποιοῦντες μανθάνομεν, οίον οίκοδομοῦντες οίκοδόμοι γίνονται καὶ κιθαρίζοντες κιθαρισταί. Οῦτω δὲ καὶ τὰ μὲν δίκαια πράττοντες δίκαιοι γινόμεθα, τὰ δὲ σώφρονα σώφρονες, τὰ δ' ἀνδρεῖα ἀνδρεῖοι. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ γινόμενον 5 έν ταις πύλεσιν οι γάρ νομοθέται τούς πολίτας έθίζοντες ποιούσιν άγαθούς, καὶ τὸ μὲν βούλημα παντός νομοθέτου τουτ' έστιν, όσοι δέ μη εδ αυτό ποιοίσιν άμειρτάνουσιν, και διαφέρει τούτφ πολιτεία πολιτείας αγαθή φαύλης. Ετι έκ των αὐτων καὶ διὰ των αὐτων 6 και γίνεται πάσα άρετη και φθείρεται, δμοίως δε και τέχνη· ἐκ γὰρ τοῦ κιθαρίζειν καὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοὶ γίνονται κιθαρισταί. 'Ανάλογον δε καὶ οἱ οἰκοδόμοι καὶ οί λοιποί πάντες εκ μέν γάρ τοῦ εὔ οἰκυδομεῖν ἀγαθοί ολκοδόμοι έσυνται, έκ δε του κακώς κακοί. Ελ γάρ μή 7

X

1. . . . .

οῦτως είχεν, οὐδὲν ἄν ἔδει τοῦ διδάξοντος, ἄλλὰ πάντες ἄν ἐγίνοντο ἀγαθοὶ ἢ κακοί. Οῦτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἔχει πράττοντες γὰρ τὰ ἐν τοῖς δυναλλάγμασι τοῖς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους γινόμεθα οἱ μὲν δίκαιοι οἱ δὲ ἄδικοι, πράττοντες δὲ τὰ ἐν τοῖς δεινοῖς καὶ ἐθιζόμενοι φοβεῖσθαι ἢ θαρρεῖν οἱ μὲν ἀνδρεῖοι οἱ δὲ δειλοί. 'Ομοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὰς ἐπιθυμίας ἔχει καὶ τὰ περὶ τὰς ὀμγάς οἱ μὲν γὰρ σώφρονες καὶ πρᾶοι γίνονται, οἱ δ ἀκόλαστυι καὶ ὀργίλοι, οἱ μὲν ἐκ τοῦ οὐτωσὶ ἐν αὐτοῖς ἀναστρέφεσθαι, οἱ δὲ ἐκ τοῦ οὐτωσὶ. Καὶ ἐνὶ δὴ δλόγφ ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνεργειῶν αἱ ἔξεις γίνονται. Διὸ δεῖ τὰς ἐνεργείας ποιὰς ἀποδιδόναι κατὰ γὰρ τὰς τούτων διαφορὰς ἀκολουθυῦσιν αἱ ἔξεις.' Οὐ μικρὸν οῦν διαφέρει τὸ οῦτως ἢ οῦτως, εὐθὺς ἐκ νέων ἐθίζεσθαι, ἄλλὰ πάμπολυ, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν.' '

Έπεὶ οὖν ἡ παροῦσα πραγματεία οὐ θεωρίας ἔνεκά ἐστιν ὡσπερ αἱ ἄλλαι (οὐ γὰρ ἴν' εἰδῶμεν τί ἐστιν ἡ ἀρετὴ σκεπτόμεθα, ἀλλ' ἴν' ἀγαθοὶ γενώμεθα, ἐπεὶ οὐδὲν ἄν ἦν ὅφελος αὐτῆς), ἀναγκαῖόν ἐστι σκέψασθαι τὰ περὶ τὰς πράξεις, πῶς πρακτέον αὐτάς· αὖται γάρ εἰσι κύριαι καὶ τοῦ ποιὰς γενέσθαι τὰς ἔξεις, καθάπερ εἰρήκαμεν.
2 Τὸ μὲν οὖν κατὰ τὸν ὀρθὸν λύγον πράττειν κοινὸν καὶ ὑποκείσθω, ἡηθήσεται δ' ΰστερον περὶ αὐτοῦ, καὶ τί ἐστιν ὁ ὀρθὸς λόγος, καὶ πῶς ἔχει πρὸς τὰς ἄλλας 3 ἀρετάς. Ἐκεῖνο δὲ προδιομολογείσθω, ὅτι πᾶς ὁ περὶ τῶν πρακτῶν λόγος τύπω καὶ οὐκ ἀκριβῶς ὀφείλει λέγεσθαι, ὡσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς εἴπομεν ὅτι κατὰ τὴν ῦλην οἱ λόγοι ἀπαιτητέοι· τὰ δ' ἐν ταῖς πράξεσι καὶ τὰ συμφέροντα οὐδὲν ἐστηκὸς ἔχει, ὡσπερ οὐδὲ τὰ ὑγιεινά.
‡ Τοιούτου δ' ὅντος τοῦ καθόλου λύγου, ἔτι μᾶλλον ὁ περὶ

filler

των καθ' εκαστα λόγος οὐκ έχει τὰκριβές οὕτε γάρ ὑπὸ τέχνην ούθ ύπο παραγγελίαν οὐδεμίαν πίπτει, δεί δ' -αὐτοὺς ἀεὶ τοὺς πράττοντας τὰ πρός τον καιρόν σκοπείν, ώσπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς ἔχει καὶ τῆς κυβερνητικῆς. 'Αλλά καίπερ όντος τυιούτου τοῦ παρόντος λόγου πει-5 ρατέον βοηθείν. Πρώτον οὖν τοῦτο θεωρητέον, ὅτι τὰ 6 τοιαθτα πέφυκεν υπό ένδείας και υπερβολής φθείρεσθαι, (δεί γάρ ύπερ των άφανων τοίς φανεροίς μαρτυρίοις χρησθαι) δοπερ έπλ της λοχύος καλ της ύγιείας δρώμεν τά τε γὰρ ὑπερβάλλοντα γυμνάσια καὶ τὰ ἐλλείποντα φθείρει την Ισχύν, όμοίως δε και τα ποτά και τα σιτία πλείω και ελάττω γινόμενα φθείρει την ύγίειαν, τα δε σύμμετρα καὶ ποιεί καὶ αξέει καὶ σώζει. Οὖτως οὖν 7 καὶ ἐπὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας ἔχει καὶ τῶν ἄλλων άρετών ο τε γάρ πώντα φεύγων καὶ φοβούμενος καὶ μηδέν ύπομένων δειλός γίνεται, ο τε μηδέν όλως φοβούμενος άλλα πρός πάντα βαδίζων θρασύς. Όμοίως δε καὶ ὁ μέν πάσης ήδονης ἀπολαύων καὶ μηδεμιᾶς ἀπεχόμενος ακόλαστος, ο δε πάσας φεύγων, ωσπερ οί αγροίκοι, αναίσθητύς τις φθείρεται γαρ ή σωφροσύνη και ή ανδρεία ύπο της ύπερβολης και της έλλειψεως, ύπο δέ 'Αλλ' οὐ μόνον αἱ γενέσεις 8 της μεσότητος σώζεται. και αι αυξήσεις και αι φθυραι έκ των αυτών και ύπο των αὐτων γίνονται, άλλα και αι ενέργειαι εν τοις αὐτοις έσονται και γάρ έπι των άλλων των φανερωτέρων ούτως έχει, οίον έπὶ τῆς Ισχύος γίνεται γὰρ ἐκ τοῦ πολλήν τροφήν λαμβάνειν καὶ πολλούς πόνους ύπομένειν, καὶ μιίλιστα δύναται ταῦτα ποιείν ὁ ἰσχυρός. Οὖτω 9 δ' έχει και επί των αρετών έκ τε γαρ του απέχεσθαι τών ήδονών γινόμεθα σώφρονες, καὶ γενόμενοι μάλιστα δυνάμεθα ἀπέχεσθαι αὐτῶν. 'Ομοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς

matinical regularions;

είνδρείας εθιζύμενοι γάρ καταφρονείν των φοβερών καὶ ύπομένειν αὐτὰ γινόμεθα ἀνδρεῖοι, καὶ γενόμενοι μίλιστα (3) δυνησύμεθα ύπομένειν τὰ φοβερά. Σημείον δὲ δεί πωείσθαι των έξεων την επιγινομένην ήδονην ή λύπην τοίς έργοις ό μεν γάρ απεχύμενος των σωματικών ήδρνών και αὐτῷ τούτω χαίρων σώφρων, ὁ δ' ἀχθύμενος ἀκίλαστος, και ό μεν υπομένων τὰ δεινά και χαίρων ή μή λυπρίμενώς γε ανδιρείος, ό δε λυπούμενος δειλύς. Περί ήδονώς γάρ και λύπας έστιν ή ήθική άρετή. διά μέν γάρ την ήδονην τὰ φαύλα πράττομεν, διὰ δὲ την λύπην τῶν 2 καλών απεχύμεθα. Διὸ δεῖ λχθαί πως εὐθὺς ἐκ νέων, ώς ό ΙΙλάτων φησίν, ώστε χαίρειν τε καὶ λυπείσθαι οίς 3 δεί· ή γαρ ομθή παιδεία αυτη έστίν. Ετι δ' εἰ αρεταί είσι περί πράξεις και πάθη, παντί δε πάθει και πάση πράξει επεται ήδονή και λύπη, και διά τοῦτ' αν είη ή · 4 άρετη περί ήδονας και λύπας. Μηνύουσι δε και αί κολάσεις γινόμεναι διά τούτων λατρείαι γάρ τινές ελσιν, αί δε ιπρείαι διά των εναντίων πεφύκασι γίνεσθαι. 5 Ετι, ως και πρότερον είπομεν, πάσα ψυχής έξις, ύψ' οΐων πέφικε γίνεσθαι χείρων και βελτίων, προς ταύτα και περι ταυτα την φύσιν έχει δι' ήδονας δε και λύπας φαῦλαι γίνονται, τῷ διώκειν ταύτας καὶ φεύγειν, ἡ åς μη δεί ή ότε οὐ δεί ή ώς οὐ δεί ή όσαχως άλλως ὑπὸ τοῦ λύγου διορίζεται τὰ τοιαῦτα. Διὸ καὶ δρίζυνται τὰς άρετας απαθείας τινάς και ηρεμίας ούκ εδ δε, ότι απλώς λέγουσιν, αλλ' ούχ ώς δεί και ώς ού δεί, και ότε, και 6 υσα άλλα προστίθεται. Υπύκειται άρα ή άρετη είναι ή τοιαύτη περί ήδωνάς και λύπας των βελτίστων πρακτική, 7 ή δὲ κακία τοὐναντίον. Γένοιτο δ΄ ᾶν ἡμίν καὶ ἐκ τυύτ∞ν Τριῶν γὰρ ὅντων τῶν φανερόν έτι περί των αὐτων. είς τὰς αίρεσεις καὶ τριών τών είς τὰς ψυγάς, καλού,

συμφέροντος, ήδέος, και τριών τών έναντίων, αισχρού, βλαβερού, λυπηρού, περί πάντα μέν ταϋτα δ άγαθύς κατορθωτικός έστιν, δ δε κακύς δμαρτητικός, μάλιστα δε περί την ήδονήν κοινή τε γάρ αξτη τοίς ζώοις, καί πασι τοις ύπο την αίρεσιν παράκολουθεί και γαρ το καλόν και το συμφέρον ήδυ φαίνεται. Ετι δ' έκ νηπίου 8 πασιν ήμαν συντέθραπται διό χαλεπόν αποτρίψασθαι τοῦτο τὸ πάθος ἐγκεχρωσμένον τῷ βίφ. Κανονίζομεν δὲ καὶ τὰς πράξεις, οἱ μὲν μᾶλλον οἱ δ' ἦττον, ἡδονῆ και λύπη. Διά τουτ' ουν άναγκαίον είναι περί ταυτα 9 την πάσαν πραγματείαν ου γαρ μικρον είς τας πράξεις ευ ή κακώς χαίρειν και λυπείσθαι. Έτι δε χαλεπώτερον 10 ήδονη μάχεσθαι ή θυμφ, καθάπερ φησίν Ηράκλειτος, περί δε το χαλεπώτερον δεί και τέχνη γίνεται και δρετή. καὶ γὰρ το εν βέλτιον έν τούτφ. "Ωστε καὶ διὰ τοῦτο περί ήδονας και λύπας πασα ή πραγματεία και τη αρετή καί τη πολιτική. ὁ μὲν γὰρ εὖ τούτοις χρώμενος ἀγαθὸς ἔσται, ὁ δὲ κακῶς κακός.

Ότι μεν ούν έστιν ή άρετη περί ήδονας και λύπας. 11 και ότι εξ ών γίνεται, ύπο τρύτων και αύξεται, και φθεί-ρεται μη ώσαυτως γινομένων, και ότι εξ ων εγένετο,

περί ταῦτα καὶ ένεργεῖ, εἰρήσθω.

'Απορήσειε δ' ἄν τις πῶς λέγομεν ὅτι δεῖ τὰ μὲν (4) 8 δίκαια πράττοντας δικαίους γίνεσθαι, τὰ δὲ σώφρονα σώφρονας εἰ γὰρ πράττουσι τὰ δίκαια καὶ τὰ σώφρονα, ὅδη εἰσὶ δίκαιοι καὶ σώφρονες, ὥσπερ εἰ τὰ γραμματικὰ καὶ τὰ μουσικὰ γραμματικοὶ καὶ μουσικοί. 'Η οὐδ' ἐπὶ 2 τῶν τεχνῶν οῦτως ἔχει; ἐνδέχεται γὰρ γραμματικόν τι ποιῆσαι καὶ ἀπὸ τύχης καὶ ἄλλου ὑποθέμένου. Τότε οῦν ἔσται γραμματικὸς, ἐὰν καὶ γραμματικόν τι ποιήση καὶ γραμματικῶς τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ

٠.

THE WEST ARRESTS

3 γραμματικήν. "Ετι οὐδ' δμοιύν ἐστιν ἐπὶ τῶν τεχνῶν και των άρετων τα μέν γάρ ύπο των τεχνών γινόμενα τὸ εὖ ἔχει ἐν αὐτοῖε, ἀρκεῖ ὑΰν ταῦτά πως ἔχοντα γενέσθωι τὰ δὲ κατά τὰς ἀρετὰς γινύμενα οὐκ ἐὰν αὐτά πως έχη, δικαίως ή σωφρόνως πρώττεται, άλλα και έαν ό πράττων πως έχων πράττη, πρώτον μέν έλν είδως, έπειτ' εάν προαιρούμενος, και προαιρούμενος δι' αὐτά, τὸ δὲ τρίτον καὶ ἐὰν βεβαίως καὶ ἀμετακιψήτως ἔχων πράττη. Ταυτα δέ, πρός μέν το τας άλλας τέχνας έχειν ου συναριθμείται, πλην αυτό το είδεναι πρώς δε το τας άρετας το μέν είδεναι μικρον ή ουδεν Ισχύει, τά δ' άλλα ού μικρών άλλα το παν δύναται, άπερ έκ του πολλάκις 4 πράττειν τὰ δίκαια καὶ σώφρονα περιγίνεται. Τὰ μὲν ούν πράγματα δίκαια καὶ σώφρονα λέγεται, όταν ή τοιαθτα ολι άν ο δίκαιος ή ο σώφρων πράξειεν δίκαιος δε καὶ σώφρων έστὶν οὐχ ὁ ταῦτα πράττων, ἀλλὰ καὶ ὁ ούτω πράττων ώς οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σώφρονες πράττουσιν. 5 Εὐ οὖν λέγεται ὅτι ἐκ τοῦ δίκαια πράττειν ὁ δίκαιος γίνεται καὶ ἐκ τοῦ τὰ σώφρονα ὁ σώφρων ἐκ δὲ τοῦ μή πράττειν ταυτα ούδεις διν ούδε μελλήσειε γενέσθαι 6 άγαθύς, 'Αλλ' οι πολλοί ταῦτα μέν οὺ πράττουσιν, έπι δε τον λύγος καταφεύγοντες οιονται φιλοσοφείν καλ ούτως έσεσθαι σπουδαίοι, δμοιόν τι ποιούντες τοίς κάμνουσιν, οι των Ιατρών ἀκοίουσι μέν ἐπιμελώς, ποιοῦσι δ' οὐθὲν τῶν προσταττομένων. "Ωσπερ οὖν οὐδ' έκείνοι εὖ έξουσι τὸ σῶμα οὕτω θεραπευόμενοι, οὐδ οδτοι την ψυχήν ούτω φιλοσοφούντες.

4 (5) Μετά δε ταῦτα τι έστιν ή άρετη σκεπτέου. Ἐπεὶ οὖν τὰ ἐν τῆ ψυχῆ γινόμενα τρία ἐστὶ, πάθη, δυνάμεις. εξεις, τούτων ἄν τι εἵη ἡ άρετη. Λέγω δε πάθη μεν ἐπιθυμίαν, ὀργὴν, φόβον, θράσος, φθόνον, χαρὰν, φι-

her little or me for

λίαν, μισος, πόθον, ζηλον, έλεον, όλως οις επεται ήδονή η λύπη, δυνάμεις δε κάθ' ας παθητικός τούτων λεγώμεθα, οδον καθ ας δυνατοί δργισθήναι ή λυπηθήναι ή ελεήσαι, έξεις δε καθ' de προς τα πάθη έχομεν ευ ή κακώς, οξον πρός το δργισθήναι, εί μεν το φοδράς ή ανειμένως, κακῶς ἔχομεν, εἰ δὲ μέσως, εὖ. 'Ομοίως δὲ καὶ πρὸς τάλλα. Πάθη μέν οὖν οὖκ είσὶν οὕθ' αἱ ἀρεταὶ, οὕθ' δ αὶ κακίαι, ότι οὺ λεγόμεθα κατά τὰ πάθη σπουδαίοι ή φυῦλοι, κατά δὲ τὰς ἀρετὰς ἢ τὰς κακίας λεγύμεθα, καὶ ότι κατά μέν τὰ πάθη ούτ' ἐπαινούμεθα, ούτε ψεγόμεθα (οὐ γὰρ ἐπαινεῖται ὁ Φι βούμενος οὐδὲ ὁ ὀργιζόμενος, υὐδὲ ψέγεται ὁ ἀπλῶς δργιζόμενος ἀλλ' ό'πῶς.) κατὰ δε τας άρετας και τας κακίας επαινούμεθα ή ψεγόμεθα. Έτι ὀργιζόμεθα μὲν καὶ φοβιύμεθα ἀπροαιρέτως, αἱ δ'4 άρεται προαιρέσεις τινές ή ούκ άνευ προαιρέσεως. Πρός δε τούτοις κατά μεν τα πάθη κινείσθαι λεγόμεθα, κατά 🦟 δέ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας οὐ κινείσθαι ἀλλὰ διακείσθαί πως. Διὰ ταῦτα δὲ οὐδὲ δυνάμεις εἰσίν οῦτε γάρ 5 άγαθοὶ λεγόμεθα τῷ δύνασθαι πάσχειν ἀπλῶς οδτε κακοὶ, ουτ' επαινούμεθα ουτε ψεγύμεθα. Καὶ έτι δυνατοί μέν έσμεν φύσει, άγαθοί δὲ ή κακοί οὐ γινόμεθα φύσει είπομεν δε περί τούτου πρότερων. Εί οδυ μήτε πάθη είσιν β αί άρεται μήτε δυνάμεις, λείπεται έξεις αὐτάς είναι.

Ο τι μέν οὐν ἐστὶ τῷ γένει ἡ ἀρετὴ, εἴρηται δεῖ δὲ (β) 5 μὴ μόνον οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ἔξις, ἀλλὰ καὶ πόἰα τις. 'Ρητέον οὐν ὅτι πᾶσα ἀρετὴ, οῦ ἀν ἢ ἀρετὴ, αὐτό τε εὖ 2 ἔχον ἀποτελεῖ, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ εὖ ἀποδίδωσιν, οἶον ἡ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετὴ τόν τε ὀφθαλμὸν σπουδαῖον ποιεῖ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ τῆ γὰρ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετῆ εὖ ὁρῶμεν. 'Ομοίως ἡ τοῦ ἔππου ἀρετὴ ἵππον τε σπουδαῖον ποιεῖ καὶ ἀγαθὸν δραμεῖν καὶ ἐνεγκεῖν τὸν ἐπι-

.

mdel

7-

3 βάτην καὶ μείναι τοὺς πολεμίους. Εἰ δὴ τοῦτ ἐπὶ πάντων ούτως έχει, καὶ ή τοῦ ἀνθρώπου ἀρετή είη ἀν έξις άφ' ής άγαθὸς άνθρωπος γίνεται καὶ ἀφ' ής εὖ τὸ 4 έμυτου έργον αποδώσει. Πως δε τουτ' έσται, ήδη μεν ελρήκαμεν, έτι δε και ωδ' έσται φανερον, εαν θεωρήσωμεν ποία τις έστιν ή φύσις αὐτης. Έν παντί δή συνεχεί και διαιρετώ έστι λαβείν το μέν πλείον, το δ «λαττον, τὸ δ' ἴσον, καὶ ταῦτα ή κατ' αὐτὸ τὸ πρâγμα, ή προς ήμας το δ' ίσον μέσον τι υπερβολής και έλλεί-5 ψεως. Λέγω δὲ τοῦ μὲν πράγματος μέσον τὸ ἴσον απέχην αφ' έκατέρου των δικρων, δπερ έστιν έν και ταὐτὸν πᾶσιν, πρὸς ἡμᾶς δὲ ὁ μήτε πλεονάζει μήτε G έλλείπει. Τοῦτο δ' οὐχ έν, οὐδε ταὐτὸν πᾶσιν, οἶον εἰ τα δέκα πυλλά τα δε δύο όλίγα, τα έξ μέσα λαμβάνουσι 7 κατά το πράγμα ίσφ γαρ υπερέχει τε και υπερέχεται, τουτο δε μέσον έστι κατά την αριθμητικήν αναλογίαν. Το δε πρός ημας ούχ ούτω ληπτέον ου γάρ εί τω δέκα μναί φαγείν πολύ δύο δε όλίγον, ό άλείπτης εξ μνάς προστάξει. έστι γάρ ίσως καὶ τοῦτο πολύ τῷ ληψομένο ή ολίγον Μιλωνι μέν γάρ ολίγον, τῷ δὲ ἀρχομένος τῷν 8 γυμνασίων πολύ. 'Ομοίως έπὶ δρόμου καὶ πάλης. 'Ουτώ δή πας επιστήμων την ύπερβολήν μεν και την έλλειψιν φεύγει, τὸ δὲ μέσον ζητεί καὶ τοῦθ αἰρείται, μέσον δὲ 9 οὐ τὸ τοῦ πράγματος ἀλλὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς. Εἰ δὴ πῶσα επιστήμη ούτω τὸ εργον εὖ επιτελεῖ, πρὸς τὸ μέσον βλέπουσα καὶ εἰς τοῦτο ἄγουσα τὰ ἔργα (ὅθεν εἰώθασιν έπιλέγειν τοις εὖ ἔχουσιν ἔργοις ὅτι οὕτ' ἀφελείν ἔστιν ούτε προσθείναι, ώς της μέν ύπερβολης και της έλλείψεως φθειρούσης τὸ εὖ, τῆς δὲ μεσότητος σωζούσης), οί δ' άγαθοὶ τεχνίται, ώς λέγομεν, πρός τοῦτο βλέποντες έργάζονται, ή δ' ἀσετὰ πάσης τέχνης ἀκριβεστέρα

καὶ αμείνων έστιν, ώσπερ και ή φύσις, τοῦ μέσου αν εξη στοχαστική. Λέγω δε την ηθικήν αυτη γάρ έστι περί 10 πάθη και πράξεις, έν δε τυύτοις έστιν υπερβυλή και έλλειψις καὶ τὸ μέσον. Οίον καὶ φοβηθήναι καὶ θαρ--ρῆσαι καὶ ἐπιθυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ όλως ήσθηναι καὶ λυπηθηναι έστι καὶ μάλλον καὶ ήττον, ·καὶ ἀμφότερα οὐκ εὖ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἶς καὶ πρὸς 11 · οθς καὶ οδ ενεκα καὶ ώς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ΄ έστὶ τῆς ἀρετῆς. ΄ Ομοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν 12 εύπερβολή και έλλειψις και το μέσον. Η δ' άρετη περί `πάθη καὶ πράξεις ἐστὶν, ἐν οίς ἡ μὲν ὑπερβολὴ ἁμαρτάκαὶ κατορθούται· ταύτα δ' ἄμφω τῆς ἀρετῆς. Μεσότης 13 τις ἄρα ἐστὶν ἡ ἀρετὴ, στογαστική να κάσου -⁷Ετι τὸ μὲν άμαρτάνειν πολλαχῶς ἔστιν (τὸ γὰρ κακὸν 14 τοῦ ἀπείρου, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι εξκαζον, τὸ δ' ἀγαθὸν τοῦ πεπερασμένου,) τὸ δὲ κατορθοῦν μοναχώς διὸ καὶ τὸ μεν ράδιον τὸ δε χαλεπὸν, ράδιον μεν τὸ ἀποτυχεῖν τοῦ σκοποῦ, χαλεπὸν δὲ τὸ ἐπιτυχεῖν. Καὶ διὰ ταῦτ' ουν της μέν κακίας ή υπερβολή και ή έλλειψις, της δ' άρετης ή μεσότης

έσθλοι μέν γάρ άπλως, παντοδαπώς δέ κακοί.

Έστιν ἄρα ἡ ἀρετὴς ἔξις προαιρετικὸς ἐν μεσότητι 15 θ οὐσα τῆ πρὸς ἡμᾶς, ὡρισμένη λόγφ καὶ ὡς ᾶν ὁ φρόνιμος ὁρίσἐιἐν. Μεσότης δὲ δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν καὶ ἔτι τῷ 'τὰς μὲν 16 ἐλλείπειν τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἔν τε τοῦς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὐρίσκειν καὶ αἰμεῖσθαι. Διὸ κατὰ μὲν τὴν οὐσῖαν καὶ 17 τὸν λόγον τὸν τὶ ἢν εἶναι λέγοντα μεσότης ἐστὶν ἡ

14 . . .

καὶ Ελλειψις.

1;

. r

18

s was and and

18 άρετη, κατά δε τὸ ἄριστον καὶ τὸ εἔ ἀκρύτης. Οὐ πᾶσα δ' ἐπιδέχεται πράξις οὐδὲ πάν πάθος τὴν μεσύτητα. ένια γάρ εὐθὺς ὧνόμασται συνειλημμένα μετά τῆς φαυλότητος, οίον επιχαιρεκακία, αναισχυντία, φθύνος, καὶ έπὶ τῶν πράξεων μοιχεία, κλοπή, ἀνδροφονία πάντα γλρ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ψέγεται τῷ αὐτὰ φαῦλα εἶναι, αλλ' ούχ αι ύπερβολαι πύτων ούδ' αι έλλειψεις. Ούκ έστιν οὖν οἰδέποτε περὶ αὐτὰ κατορθοῦν, ἀλλ' ἀεὶ άμαρτάνειν οὐδ' έστι τὸ εὖ ἡ μὴ εὖ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐν τῷ ην δεί και ότε και ώς μοιχεύειν, άλλ' άπλως το ποιείν 19 ότιοῦν τούτων άμαρτάνειν έστίν. "Ομοιον οὖν τὸ ἀξιοῦν καὶ περὶ τὸ ἀδικείν καὶ δειλαίνειν καὶ ἀκολασταίνειν είναι μεσύτητα και ύπερβολήν και έλλειψιν έσται γάρ εύτω γε ύπερβολής καὶ έλλείψεως μεσότης καὶ ύπερ-20 βολής ύπερβολή καὶ έλλειψις ελλείψεως. "Ωσπερ δε σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας οὐκ ἔστιν ὑπερβολή καὶ ἔλλειψις διά τὸ τὸ μέσον είναι πως ἄκρον, οῦτως οὐδὲ έκείνων μεσότης οὐδε ὑπερβολή καὶ ἔλλειψις, ἀλλ' ώς αν πράττηται αμαρτάνεται όλως γαρ ούθ ύπερβολης και έλλειψεως μεσότης έστιν, ούτε μεσότητος ύπερβυλή

Τ Δεῖ δὲ τοῦτο μὴ μύνον καθύλου λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς καθ' ἔκαστα ἐφαρμόττειν· ἐν γὰρ τοῖς περὶ τὰς πράξεις λόγοις οἱ μὲν καθόλου κενώτεροί εἰσιν, οἱ δ' ἐπὶ μέρους ἀληθινώτεροι· περὶ γὰρ τὰ καθ' ἔκαστα αἱ πράξεις, δέον δ' ἐπὶ τοῦτων συμφωνεῖν. Ληπτέον οὖν ²ταῦτα ἐκ τῆς διαγραφῆς. Περὶ μὲν οὖν φύβους καὶ θάρρη ἀνδρεία μεσύτης· τῶν δ' ὑπερβαλλόντων ὁ μὲν τῆ ἀφοβία ἀνώνυμος (πολλὰ δ' ἐστὶν ἀνώνυμα,) ὁ δ' ἐν τῷ θαρρεῖν ὑπερβάλλων θρασὺς, ὁ δὲ τῷ μὲν φοβεῖσθαι δ ὑπερβάλλων τῷ δὲ θαρρεῖν ἐλλείπων δειλύς. Περὶ

ήθονας δε και λύπας ου πάσας, ήττον δε και περί τας λύπας, μεσότης μέν σωφροσύνη, ύπερβολή δε ακολασία. Ελλείποντες δε περί τας ήδονας ου πανυ γίνονται διόπερ ουδ' ονόματος τετυχήκασιν ουδ' οί τοιούτοι, ~~έστωσαν δὲ ἀναίσθητοι.~~ Περὶ δὲ δόσιν χρημάτων καὶ 1 λήψω μεσότης μέν έλευθεριότης, ύπερβολή δέ καὶ έλhervis douria sai dreherdepla. Erarius d'éarrais ύπερβάλλουσε καὶ έλλείπουσων ὁ μέν γὰρ ἄσωτος έν μέν προέσει ύπερβάλλει, έν δε λήψει έλλείπει, ο δ΄ ανελεύθερος έν μέν λήψει ύπερβαλλει, έν δε προέσει έλλείπει. Νύν μέν ούν τύπφ και έπι πεφαλαίφ λέγομεν, δ άρκούμενοι αυτώ τούτω. υστερον δε άκριβέστερον περί σύτων διορισθήσεται. Περί δὲ τὰ χρήματα καὶ άλλαι 6 🗙 διαθέσειε είσλ, μεσότης μέν μεγαλοπρέπεια (ό γάρ μεγαλοπρεπής διαφέρει έλευθερίου ό μέν γάρ περί μεγάλα, ό δε περί μικρά.) υπερβυλή δε απειροκαλία καί βαναυσία, έλλειψις δε μικροπρέπεια διαφέρουσε δ' αύται των περί την έλευθεριότητα, πή δε διαφέρουσιν, υστερου βηθήσεται. Περί δε τιμήν και ατιμίαν μεσότης ? μέν μεγαλοψυχία, ύπερβολή δε χαυνότης τις λεγομένη. έλλειψις δε μικροψυχία ώς δ' ελεγομεν έχειν πρός 8 τήν μεγαλοπρέπειαν τήν έλευθεριότητα, περί μικρά δια- δ φέρουσαν, ούτως έχει τις καί πρώς την μεγαλοψυχίαν, περί τιμήν ούσαν μεγάλην, αύτή περί μικράν ούσα. έστι γάρ ώς δεί όρεγεσθαι τιμής και μάλλον ή δεί και ήττον, λέγεται δ' ό μεν ύπερβάλλων ταῖς δρέξεσε φιλότιμος, ό δ' έλλειπων αφιλότιμος, ό δε μέσος ανώνυμος. 'Ανωνυμοι δέ και αι διαθέσεις, πλήν ή του φιλοτίμου φιλοτιμία. "Οθεν έπιδικάζονται οἱ ἄκροι της μέσης χώρας. Καὶ ήμεῖς δὲ ἔστι μὲν ὅτε τὸν μέσον φιλότιμον καλούμεν έστι δ' ότε αφιλότιμον, και έστιν ότε μέν έπαινοίψεν

D

ARISTOT, STH.

water and the

hours here

9 τον φιλότιμον, έστι δ΄ ότε τον αφιλότιμον. Δια τίνα δ΄ αίτιαν τούτο ποιούμεν, έν τοίς έξης δηθήσεται νύν δέ the way that he - περι των λοιπών λέγωμεν κατά τὸν ὑφηγημένον τρόπον. 10 Εστι δε και περι δργήν ύπερβολή και έλλειψις και μεσίτης, σχεδύν δε άνωνύμων ΰντων αὐτών, τὸν μέσον πράον λέγοντες την μεσότητα πραότητα καλέσομεν τών δ' ακρων ό μεν υπερβιίλλων δργίλος έστω, ή δε κακία ύργιλότης, ό δ' έλλείπων αόργητώς τις, ή δ' έλλειψις 11 αυργησία. Είσὶ δε καὶ άλλαι τρεῖς μεσότητες, έχουσαι μέν τινα όμου τητα πρός άλλήλας, διαφέρουσαι δ' άλλήλων πάσαι μεν γάρ είσι περί λόγων καὶ πράξεων κυινωνίαν, διαφέρουσι δέ ότι ή μέν έστι περί τάληθές τὸ ἐν αὐτοῖς, αἱ δὲ περὶ τὸ ἡδύ τούτου δὲ τὸ μὲν ἐν παιδιά, τὸ δ' ἐν πάσι τοῖς κατὰ τὸν βίον. 'Ρητέον σδν καὶ περὶ τούτων, ΐνα μαλλον κατίδωμεν ὅτι ἐν πασιν ἡ μεσύτης επιινετον, τὰ δ' ἄκρα οῦτ' ὀρθὰ οῦτ' ἐπαινετὰ άλλα ψεκτά. "Εστι μέν οδν και τούτων τα πλείω ανώνυμα, πειρατίου δ', ώσπερ καὶ ἐπὶ τῶν άλλων, αὐτοὺς ὀνηματοποιείν σαφηνείας ἔνεκεν καὶ τοῦ εὐπαρα-12 rολουθήτου. Περί μέν ούν τὸ ἀληθές ὁ μέν μέσος άληθής τις, και ή μεσότης άλήθεια λεγέσθω, ή δε προσποίησις ή μέν έπλ τὸ μείζον άλαζονεία καλ ο έχων αὐτην ἀλαζων, ή δ' ἐπὶ τὸ ἔλαττον εἰρωνεία καὶ εἴρων 13 Περί δε το ήδυ το μεν εν παιδιά ο μεν μέσος ευτράπελος καὶ ή διάθεσις εὐτραπελία, ή δ' ὑπερβολή βωμολοχία καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν βωμολόχως, ὁ δ' ἐλλείπων ἀγροϊκός 🔭 🤼 τις καὶ ή έξις άγροικία. Περὶ δὲ τὸ λοιπὸν ήδὺ τὸ ἐν τῷ βίφ ὁ μὲν ὡς δεῖ ἡδὺς ὧν, φίλος, καὶ ἡ μεσότης φιλία, ὁ δ' ὑπερβάλλων, εὶ μὲν οὐδενὸς ἔνεκα, ἄρεσκος, εὶ δ' ώφελείας της αύτου, κόλαξ, ό δ' έλλείπων και έν πασιν

11 άηδης δύσερίς τις καὶ δύσκολος. Είσὶ δὲ καὶ ἐν τοῖς

πάθεσι καὶ ἐν τοῖς περὶ τὰ πάθη μεσότητες ἡ γορ αἰδὼς ἀρετὴ μὲν οὐκ ἔστιν, ἐπαινεῖται δὲ καὶ ὁ αἰδήμων. Καὶ γὰρ ἐν τούτοις ὁ μὲν λέγεται μεσος, ὁ δ΄ ὑπερβάλλων, ὡς ὁ καταπλήξ, ὁ πάντα αἰδούμενος ὁ δ΄ ἐλλείπων ἡ ὁ μηδὲ ὅλως ἀναίσχυντος ὁ δὲ μέσος αἰδήμων. Νέμεσις δὲ μεσύτης φθώνου καὶ ἐπιχαιρεκακίας. Εἰσὶ δὲ 15 περὶ λύπην καὶ ἡδονὴν τὰς ιπὶ τοις συμβαίνουσι τοίς πελας γινομινας ὁ μὲν γὰρ νεμεσητικὸς λυπεῖται ἐπὶ τοῖς ἀναξιως εὐ πράττουσιν, ὁ δε φθονερὸς ὑπερβαλλων τοῦτον ἐπὶ πῶσι λυπεῖται ἡ δ΄ ἐπιχαιρεκακος τοσούτον ἐλλείπει τοῦ λυπεῖσθαι ὧστε καὶ χαίρειν. ᾿Αλλὰ περὶ 16 μὲν τούτων καὶ ἄλλοθι καιρὸς ἔσται περὶ δὲ δικαιοσύνης, ἐπεὶ οὐχ ἀπλῶς λέγεται, μετὰ ταῦτα διελόμενοι περὶ ἐκατέρας ἐροῦμεν πῶς μεσότητές εἰσιν ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν λογικῶν ἀρετῶν.

Τριών δε διαθέσεων οὐσών, δύο μέν κακιών, της μέν 8 καθ υπερβολήν της δε κατ' έλλειψιν, μιώς δ' άρετης της μεσότητος, πάσαι πάσαις αντίκεινταί πως· αί μέν yop akpas kal ty mean kal addidas evartias elair, if be μέση τοις δκροιο ώσπερ γάρ το ίσον πρός μέν το 2 έλαττον μείζον, πρός δε τὸ μείζον έλαττον, ούτως αί μέσαι έξεις πρός μέν τὰς ἐλλείψεις ὑπερβάλλουσι, πρός δε τός ύπερβολάς ελλείπουσιν έν το τοίς πάθεσι καί ταίε πράξεσι». 'Ο γάρ ανδρείος πρός μέν τον δειλον θρασύε φαίνεται, πρόε δὲ τύν θρασύν δειλός· όμοίως δὲ και ό σώφρων πρός μέν τον αναίσθητον ακόλαστος, πρός δε τον ακολαστον αναίσθητος, δ δ' έλευθεριος πρός μέν τον ανελεύθερον ασοιτος, πρώς δε τον ασωτον άνελεύθερος. Διὸ καὶ ἀπωθούνται τὸν μέσον οἱ ἄκροι 3 έπατερος πρός έκατερου, καὶ παλούσε τον ανδρείον ο μέν deshoe Opaarin, à de opaarin deshin, mit ent ton andon

16

- A 64 Ca

4 ανάλογον. Οῦτω δ' αντικειμένων αλλήλοις τοίτων, πλείων έναντιότης έστι τοις άκροις πρός άλληλα ή πρός το μέσον πορρωτέρω γὰρ ταῦτα ἀφέστηκεν ἀλλήλων ή τοῦ μέσου, ωσπερ τὸ μέγα τοῦ μικροῦ καὶ τὸ μικρὸν τοῦ με-5 γάλου η αμφω τοῦ ἴσου. Ετι πρὸς μὲν τὸ μέσον ἐνίοις ακροις όμοιότης τις φαίνεται, ώς τη θρασύτητι πρός την ανδρείαν, και τη ασωτία πρώς την ελευθεριύτητα τοις δε ἄκροις πρὸς ἄλληλα πλείστη ἀνομοιότης. Τὰ δὲ πλείστον απέχοντα αλλήλων έναντία δρίζονται, ώστε και μαλλον 6 εναντία τὰ πλείον ἀπέχοντα. Πρὸς δὲ τὸ μέσον ἀντίκειται μαλλον έφ ων μέν ή έλλειψις, έφ ων δε ή ύπερβολή, οίον ανδρεία μέν ούχ ή θρασύτης ύπερβολή ούσα, άλλ ή δειλία έλλειψις υὖσα, τῆ δὲ σωφροσύνη οὐχ ή ἀναισθησία ενδεια οὖσα, ἀλλ' ή ἀκολασία ὑπερβολή οὖσα. 7 Διὰ δύο δ' αἰτίας τοῦτο συμβαίνει, μίαν μέν την έξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος τῷ γὰρ ἐγγύτερον είναι καὶ ύμοιότερον τὸ ἔτερον ἄκρον τῷ μέσῳ, οὐ τοῦτο ἀλλὰ τουναντίον αντιτίθεμεν μαλλον, οίον έπει όμοι~~ύτερον~~ είναι δοκεί τη ανδρεία ή θρασύτης και έγγύτερον, ανομοιότερον δ' ή δειλία, ταύτην μάλλον αντιτίθεμεν τά γάρ ἀπέχοντα πλείον τοῦ μέσου έναντιώτερα δοκεί είναι. 8 Μία μέν οὖν αἰτία αὖτη, ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ἐτέρα δὲ ἐξ ἡμῶν αὐτῶν πρὸς δ γὰρ αὐτοὶ μᾶλλον πεφύκαμέν πως, ταῦτα μᾶλλον ἐναντία τῷ μέσφ φαίνεται. Οίου αυτοί μάλλον πεφύκαμεν πρός τὰς ήδονὰς, διὸ εὐκατάφοροί ἐσμεν μᾶλλον πρὸς ἀκολασίαν ἡ πρὸς κοσμιύτητα. Ταῦτ' οὖν μᾶλλον ἐναντία λέγομεν, πρὸς & ἡ ἐπίδοσις μαλλον ἢίνεται καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀκυλασία → ὑπερβολὴ οὖσα ἐναντιωτέρα ἐστὶ τῆ σωφροσύνη.

9 "Οτι μεν οδυ εστίν ή άρετη ή ήθικη μεσότης, και πως, και δτι μεσότης δύο κακιων, της μεν καθ' υπερβολην

της δὲ κατ' ἔλλειψιν, καὶ ὅτι τοιαύτη ἐστὶ διὰ τὸ στοχαστική τοῦ μέσου εἶναι τοῦ ἐν τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς
πράξεσιν, ἱκανῶς εἴρηται. Διὸ καὶ ἔργον ἐστὶ σπου- 2
δαῖον εἶναι ἐν ἐκάστω γὰρ τὸ μέσον λαβεῖν ἔργον, οἴον
κύκλου τὸ μέσον οῦ παντὸς ἀλλὰ τοῦ εἰδότος. Οὕτω δὲ
καὶ τὸ μὲν ὀργισθῆναι παντὸς καὶ ράδιον καὶ ὅτε καὶ
οῦ ἔνεκα καὶ δαπανῆσαι τὸ δ' ῷ καὶ ὅσον καὶ ὅτε καὶ
οῦ ἔνεκα καὶ ὡς, οὐκέτι παντὸς οὐδὲ ράδιον διόπερ τὸ
εῦ καὶ σπάνιον καὶ ἐπαινετὸν καὶ καλόν. Διὸ δεῖ τὸν
στοχαζόμενον τοῦ μέσου πρῶτον μὲν ἀποχωρεῖν τοῦ,
μᾶλλον ἐναντίου, καθάπερ καὶ ἡ Καλυψὼ παραινεῖ

Circa housed)

τούτου μέν καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε
νῆα.

των γαρ ακρων το μέν έστιν αμαρτωλότερον, το δ' ήτ-4 τον έπει ούν του μέρου τυχείν ἄκρως χαλεπόν, κατά τον δεύτερον φασι πλουν τα ελάχιστα ληπτέον των κακών τούτο δ' έσται μάλιστα τούτον τον τρόπον δν λέγομεν. Σκοπείν δε δεί πρός δι και αυτοι ευκατάφοροί έσμεν άλλοι γάρ πρός άλλα πεφύκαμεν. έσται γνώριμον έκ της ήδονης και της λύπης της γινομένης περί ήμας. Είς τουναντίον δ' έαυτους αφέλκειν 5 δεί πολύ γάρ ἀπαγαγόντες τοῦ άμαρτάνειν εἰς τὸ μέσον ηξομεν, οπερ οι τὰ διεστραμμένα των ξύλων ορθουντες ποιούσιν. Έν παντί δε μάλιστα φυλακτέον το ήδυ και 6 την ήδονήν ου γάρ άδεκαστοι κρίνομεν αυτήν. "Οπερ ούν οι δημογέροντες επαθον πρός την Ελένην, τουτο δεί παθείν και ήμας πρός την ήδονην, και έν πάσι την έκείνων επιλέγειν φωνήν ούτω γάρ αὐτην αποπεμπόμενοι ήττον άμαρτησόμεθα. Ταῦτ' οὖν ποιοῦντες, ὡς ἐν 7 κεφαλαίφ είπειν, μάλιστα δυνησόμεθα του μέσου τυγ-

Χαλεπόν δ' ἴσως τοῦτο, καὶ μάλιστ' ἐν τοῖς Αντονοί τον οὐ γὰρ ράδιον διορίσαι πῶς καὶ —'
ς καὶ πόσον χρόνου ἐ καθ' έκαστον οὐ γὰρ ράδιον διορίσαι πῶς καὶ τίσι καὶ έπι ποίοις και πόσον χρόνον δργιστέον και γαρ ήμεις ότε μεν τους ελλείποντας επαινούμεν και πράους φαμέν, ότε δε τους χαλεπαίνοντας ανδρώδεις αποκαλούμεν. δ'Αλλ' ὁ μέν μικρὸν τοῦ εὖ παρεκβαίνων οὐ ψέγεται, υθτ' έπὶ τὸ μᾶλλον οθτ' έπὶ τὸ ήττον, ὁ δὲ πλέον κοντορί γαρ ου λανθάνει. 'Ο δε μέχρι τίνος και επί πόσον ψεκτὸς οὐ ράδιον τῷ λόγφ ἀφὸρίσαι· οὐδὲ γὰρ ἄλλο οὐδὲν των αίσθητων τὰ δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς καθ ἔκαστα, καὶ 9 έν τη αἰσθήσει ή κρίσις. Τὸ μὲν ἄρα τοσοῦτο δηλον ότι ή μέση έξις έν πάσιν έπαινετή, άποκλίνειν δε δεί ότε μεν επί την υπερβολήν, ότε δ' επί την ελλειψιν ούτω γάρ βάστα του μέσου και του εύ τευξόμεθα.

Γ.

Της άρετης δη περί πάθη τε και πράξεις ούσης, και έπὶ μέν τοίς έκουσίοις έπαίνων καὶ ψόγων γινομένων, έπι δε τοις ακουσίοις συγγνώμης, ενίστε δε και ελέου, τὸ έκούσιον καὶ ἀκούσιον ἀναγκαῖον ἴσως διορίσαι τοῖς περί άρετης επισκοπούσι, χρήσιμον δε καί τοίς νομο-2 θετούσι πρός τε τὰς τιμάς καὶ τὰς κολάσεις. Δοκεί δέ 3 ακούσια είναι τὰ βία η δι' άγνοιαν γινόμενα. Βίαιον δε οδ ή αρχή εξωθεν, τοιαύτη οδσα έν ή μηδέν συμβάλ- .. Υνωλικ λεται ό πράττων ή ό πάσχων, οίον εί πνευμα κομίσαι 4 ποι ή ἄνθρωποι κύριοι όντες. "Όσα δὲ διὰ φόβον μειζύνων κακών πράττεται η διά καλύν τι, οίον εί τύραννος προστάττοι αλσχρόν τι πράξαι κύριος ών γονέων καλ

611 4

τέκνων, καὶ πράξαντος μέν σάζοιντο, μὴ πράξαντος δ' αποθνήσκοιεν, αμφισβήτησιν έχει πύτερον ακούσια έστιν ή έκούσαι. Τοιούτον δέ τι συμβαίνει και περί τας έν 5 τοίς χειμώσιν έκβολάς άπλως μέν γάρ οὐδείς άποβάλλεται έκων, επί σωτηρία δ΄ αύτου και των λοιπών απαντες οί νουν έχοντες. Μικταί μέν ουν είσιν αί τοι- 6 αῦται πράξεις, ἐοίκασι δὲ μᾶλλον ἐκουσίοις· αἰρεταὶ γάρ είσι τότε ὅτε πράττονται, τὸ δὲ τέλος τῆς πράξεως κατὰ τὸν καιρών ἐστιν. Καὶ τὸ ἐκούσιον δὴ καὶ τὸ ἀκούσιου, ότε πράττει, λεκτέου. Πράττει δε έκων και γαρ ή άρχη του κινείν τα δργανικά μέρη έν ταις τοιαύταις πράξεσιν έν αὐτῷ ἐστίν ων δ' ἐν αὐτῷ ἡ ἀρχὴ, ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸ πράττειν καὶ μή. Εκούσια δὴ τὰ τοιαῦτα, άπλως δ' ίσως ακούσια οὐδείς γὰρ άν ελοιτο καθ' αίτὸ των τοιούτων οὐδέν. Ἐπὶ ταῖς πράξεσι δὲ ταῖς τοιαύ- 7 ταις ενίστε και επαινούνται, όταν αισχρών τι ή λυπηρών ύπομένωσιν άντὶ μεγάλων καὶ καλών τον δ' είνάπαλιν, ψέγονται τὰ γὰρ αἴσχισθ ὑπομείναι ἐπὶ μηδενὶ καλῷ ἡ μετρίω φαύλου. Ἐπ' ένίοις δ' έπαινος μέν ου γίνεται, συγγνώμη δ', όταν διὰ τοιαῦτα πράξη τις ά μη δεῖ, ά την ανθρωπίνην φύσιν υπερτείνει και μηδείς αν υπομεί-Ένια δ' ΐσως ούκ έστιν άναγκασθήναι, άλλά 8 μάλλον ἀποθανετέων παθώντι τὰ δεινότατα· καὶ γὰρ τὸν Εύριπίδου 'Αλκμαίωνα γελοία φαίνεται τὰ ἀναγκάσαντα μητροκτονήσαι. "Εστι δέ χαλεπόν ένίστε διακρίναι ποίον 9 αντί ποίου αίρετεον και τι αντί τίνος ύπομενετεον, ετι δε χαλεπώτερον εμμείναι τοις γνωσθείσιν ώς γάρ επί τὸ πολύ έστι τὰ μὲν προσδοκώμενα λυπηρά, ά δ' ἀναγκάζονται αισχρά, ύθεν έπαινοι και ψύγοι γίνονται περί τους άναγκασθέντας ή μή. Τὰ δη ποία φατέον βίαια; 10 ΄ Η άπλως μεν, όπότ' αν ή αίτια εν τοις εκτύς ή και ό

The service

πράττων μηδέν συμβάλληται; "Α δε καθ αὐτὰ μὲν ἀκούσιά ἐστι, νιν δὲ καὶ ἀντὶ τῶνδε αἰρετὰ, καὶ ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ πράττοντι, καθ αὐτὰ μὲν ἀκούσιά ἐστι, νῦν δὲ καὶ ἀντὶ τῶνδε ἐκούσια. Μᾶλλον δ' ἔοικεν ἐκουσίοις αἱ γὰρ πράξεις ἐν τοῖς καθ' ἔκαστα, ταῦτα δ' ἐκούσια. Ποῖα δ' ἀντὶ ποίων αἰρετέον, οὐ ράδιον ἀποδοῦναι· πολ-11 λαὶ γὰρ διαφοραί εἰσιν ἐν τοῖς καθ' ἔκαστα. Εἰ δὲ τις τὰ ἡδὲα καὶ τὰ καλὰ φαίη βίαια εἶναι (ἀναγκάζειν γὰρ ἔξω ὅντα), πάντα ἀν εἴη οῦτω βίαια· τούτων γὰρ χάριν πάντες πάντα πράττουσιν. Καὶ οἱ μὲν βία καὶ ἄκοντες λυπηρῶς, οἱ δὲ διὰ τὸ ἡδὸ καὶ καλὰν μεθ' ἡδονῆς. Γελοῖον δὴ τὸ αἰτιᾶσθαι τὰ ἐκτὸς, ἀλλὰ μὴ αὐτὸν εὐθή-

ρατον δντα ύπο των τοιούτων, και των μέν καλων έαυτον, 12 των δ' αισχρών τα ήδέα. "Εσικε δή το βίαιον είναι οῦ - - ἔξωθεν ή ἀρχή, μηδέν συμβαλλομένου τοῦ βιασθέντος.

13 Τὸ δὲ δι ἄγνοιαν οὐχ ἐκούπιον μὲν ἄπαν ἐστὶν, ἀκούστιον δὲ τὸ ἐπίλυπον καὶ ἐν μεταμελεία ὁ γὰρ δι ἄγνοιαν πράξας ὑτιοῦν, μηδὲν δὲ δυσχεραίνων ἐπὶ τῆ πράξει, ἐκὼν μὲν οὐ πέπραχεν, ὅ γε μὴ ἥδει, οὐδ' αὖ ἄκων, μὴ λυπούμενός γε. Τοῦ δὴ δι' ἄγνοιαν ὑ μὲν ἐν μεταμελεία ἄκων δοκεῖ, ὁ δὲ μὴ μεταμελύμενος, ἐπεὶ ἔτερος, ἔστως οὐχ ἐκών ἐπεὶ γὰρ διαφέρει, βέλτιον ὅνομα ἔχειν ἴδιον.

14 Έτερον δ' εσικε καὶ τὸ δι' ἄγνοιαν πράττειν τοῦ ἀγνοοῦντα ποιεῖν· ὁ γὰρ μεθύων ἡ ὀργιζύμενος οὐ δοκεῖ δι'
ἄγνοιαν πράττειν, ἀλλὰ διά τι τῶν εἰρημένων, οὐκ εἰδὼς
δὲ ἀλλ' ἀγνοῶν. 'Αγνοεῖ μὲν οὖν πᾶς ὁ μοχθηρὸς ὁ δεῖ
πράττειν καὶ ὧν ἀφεκτέον, καὶ διὰ τὴν τοιαύτην ὁμαρτίαν

15 άδικοι καὶ ὅλως κακοὶ γίνονται. Τὸ δ' ἀκούσιον βούλεται λέγεσθαι οὐκ εἴ τις ἀγνοεῖ τὸ συμφέρον· οὐ γὰρ ἡ ἐν τῆ προαιρέσει ἄγνοια αἰτία τοῦ ἀκουσίου ἀλλὰ τῆς μοχθηρίας, οὐδ' ἡ καθύλου (ψέγονται γὰρ διά γε ταύτην) ἀλλ'

+ 20

i mais.

ή καθ' εκαστα, εν οίς και περί ά ή πράξις εν τούτοις 16 γάρ καὶ ἔλεος καὶ συγγνώμη δ γάρ τούτων τι άγνοῶν ακοισίως πράττει. Ίσως οὖν οὐ χεί, νον διορίσαι αὐτὰ, τίνα και πόσα έστι, τίς τε δη και τί και περί τί η εν τίνι πράττει, ενίστε δε και τίνι, οιον οργάνω, και ένεκα τίνος, οίον σωτηρίας, καὶ πῶς, οίον ἡρέμα ἢ σφόδρα. Απαντα 17 μέν οδν ταθτα οδδείς αν άγνοήσειε μή μαινόμενος, δήλον δ' ώς οὐδε τὸν πράττοντα· πῶς γὰρ έαυτόν γε; Ο δε πράττει, αγνοήσειεν αν τις, οδον λέγοντές φασιν έκπεσείν αὐτοὺς, η οὐκ εἰδέναι ὅτι ἀπόρρητα ην, ώσπερ Αισχύλος τὰ μυστικὰ, ἡ δείξαι βουλόμενος ἀφείναι, ώς ό τὸν καταπέλτην. Οἰηθείη δ' ἄν τις καὶ τὸν υἱὸν πυλέμιον είναι ώσπερ ή Μερόπη, καὶ ἐσφαιρῶσθαι τὸ λελογχωμένον δόρυ, ή τὸν λίθον κίσσηριν είναι· καὶ ἐπὶ σωτηρία παίσας αποκτείναι αν και δείξαι βουλόμενος, ωσπερ οι ακροχειριζόμενοι, πατάξειεν αν. Περι πάντα 18 δή ταθτα της άγνοίας υθσης έν οίς ή πράξις, ό τυύτων τι αγνοήσας ακων δοκεί πεπραχέναι, και μάλιστα έν τοίς κυριωτάτοις κυριώτατα δ' είναι δοκεί έν οίς ή πράξις και ού ένεκα. Του δή κατά την τοιαύτην άγνοιαν 19 ακουσίου λεγομένου έτι δεί την πράξιν λυπηράν είναι και έν μεταμελεία.

Τοντος δ' ἀκουσίου τοῦ βία καὶ δι' ἄγνοιαν, τὸ ἐκού-20 3 σιον δόξειεν ἀν εἶναι οῦ ἡ ἀρχὴ ἐν αὐτῷ εἰδότι τὰ καθ' ἔκαστα ἐν οἷς ἡ πρᾶξις. Ἰσως γὰρ οὐ καλῶς λέγεται 21 ἀκούσια εἶναι τὰ διὰ θυμὸν ἡ δι' ἐπιθυμίαν. Πρῶτον 22 μὲν γὰρ οὐδὲν ἔτι τῶν ἄλλων ζώων ἐκουσίως πράξει, οὐδ' οἱ παίδες· εἶτα πότερον οὐδὲν ἐκουσίως πράττομεν 23 τῶν δι' ἐπιθυμίαν καὶ θυμὸν, ἡ τὰ καλὰ μὲν ἐκουσίως τὰ δ' αἰσχρὰ ἀκουσίως; ἡ γελοῖον ἐνός γε αἰτίου ὅντος; ἄτοπον δὲ ῗσως τὸ ἀκούσια φάναι ὧν δεῖ ὀρέγεσθαι. 24

Δεί δὲ καὶ ὀργίζεσθαι ἐπί τισι καὶ ἐπιθυμεῖν τινῶν, οἶον 25 ὑγιείας καὶ μαθήσεως. Δοκεῖ δὲ τὰ μὲν ἀκούσια λυπηρὰ 26 εἰναι, τὰ δὲ κατ' ἐπιθυμίαν ἡδέα. Ετι δὲ τί διαφέρει τῷ ἀκούσια εἶναι τὰ κατὰ λογισμὸν ἡ θυμὸν ἀμαρτη-27 θέντα; φευκτὰ μὲν γὰρ ἄμφω, δοκεῖ δὲ οὐχ ἡττον ἀνθρωπικὰ εἶναι τὰ ἄλογα πάθη. Αἱ δὲ πράξεις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας. "Ατοπον δἡ τὸ τιθέναι ἀκούσια ταῦτα.

4 (2) Διωρισμένων δε τοῦ τε έκουσίου καὶ τοῦ ἀκουσίου, περί προαιρέσεως έπεται διελθείν ολκειότατον γάρ είναι δοκεί τη άρετη και μάλλον τὰ ήθη κρίνειν τῶν πράξεων. 2 Η προαίρεσις δη έκούσιον μέν φαίνεται, οὐ ταὐτὸν δέ, άλλ' επί πλέον τὸ εκούσιον τοῦ μεν γάρ εκουσίου καὶ παίδες και τάλλα ζωα κοινωνεί, προαιρέσεως δ' οθ, και τὰ ἐξαίφνης ἐκούσια μὲν λέγομεν, κατὰ προαίρεσιν δ' ιι οδ. Οι δε λέγοντες αὐτην επιθυμίαν η θυμον η βούλησιν ή τινα δύξαν οὐκ ἐοίκασιν ὀρθῶς λέγειν. Οὐ γὰρ κοινών ή προαίρεσις και των αλόγων, επιθυμία δε και 4 θυμύς. Καὶ ὁ ἀκρατης ἐπιθυμῶν μὲν πράττει, προαιρούμενος δ' ου ό εγκρατής δ' ανάπαλιν προαιρούμενος δ μέν, επιθυμών δ' οδ. Καὶ προαιρέσει μέν επιθυμία έναντιοῦται, ἐπιθυμία δ' ἐπιθυμία οῦ. Καὶ ἡ μὲν ἐπιθυμία ήδέος και έπιλύπου, ή προαίρεσις δ' ούτε λυπηροῦ 6 οῦθ' ἡδέος. Θυμός δ' ἔτι ἡττον· ἥκιστα γὰρ τὰ διὰ θυ-7 μὸν κατὰ προαίρεσιν εἶναι δοκεῖ. ΄Αλλὰ μὴν οὐδ€ βούλησίς γε, καίπερ σύνεγγυς φαινύμενον προαίρεσις μέν γάρ οὐκ ἔστι τῶν ἀδυνάτων, καὶ εἴ τις φαίη προαιρείσθαι, δοκοίη αν ηλίθιος είναι βούλησις δ' έστι των 8 άδυνάτων, οίον άθανασίας. Καὶ ή μεν βούλησίς έστι καὶ περὶ τὰ μηδαμώς δι' αύτοῦ πραχθέντα αν, οίον

ύποκριτήν τινα νικάν ή άθλητήν προαιρείται δέ τά τοιαύτα ούδελε, άλλ' όσα οίεται γενίσθαι άν δι' αύτου. "Ετι δ' ή μέν βούλησιε του τέλους έστι μάλλον, ή δέθ προαίρεσες νών πρός νό νέλος, οξον δημαίνειν βουλόμεθα. προαιρούμεθα δε δι' δυ ύγιανούμεν, και εύδαιμονείν βουλύμεθα μέν και φαμέν, προαιρούμεθα δε λέγειν σίχ άρμόζει όλως γάρ έσικεν ή προαίρεσις περί τα έφ' ήμίν είναι. Οὐδε δή δόξα αν είη· ή μεν γάρ δόξα δοκεί περί 10 πάντα είναι, και ούδεν ήττον περί τα αίδια και τα άδυυπτα ή τὰ ἐφ΄ ἡμίν· καὶ τῷ ψευθεί καὶ άληθεί διαιρείται, ού τῷ κακῷ καὶ ἀγαθῷ, ἡ προαίρεσις δὲ τούτοις μάλλον. "Ολως μέν οὖν δόξη ταὐτὸν ίσως οὐδε λέγει οὐδείς. 'Αλλ' 11 ούδε των τῷ γὰρ προαιρείσθαι τὰγαθὰ ή τὰ κακὰ ποιοί τινές έσμεν, τῷ δὲ δοξάζειν οδ. Καλ προαιρούμεθα μέν 12 λαβείν ή φυγείν ή τι των τοιούτων, δοξάζομεν δε τί έστιν ή τίνι συμφέρει ή πως λαβείν δ' ή φυγείν ου πάνυ δοξάζομεν. Καὶ ή μέν προαίρεστε έπαινείται τῷ είναι οὐ 13 δεί μάλλον ή τῷ όρθῶς, ή δὲ δύξα τῷ ὡς ἀληθῶς. Καὶ προαιρούμιθα μέν α μάλιστα ίσμεν άγαθα όντα, δοξάζομεν δε ά ου πάνυ Ισμεν. Δοκούσι το οίχ οι αυτοί 14 προσιρείσθαί τε άριστα καὶ δοξάζειν, άλλ' ένωι δοξαζειν μέν αμεινών, διά κακίαν δ' αίρεισθαι οίχ ά δεί. Εί 15 δε προγίνεται δύξα της προαιρέσεως ή παρακολουθεί, ούδεν διαφέρει ού τούτο γάρ σκοπούμεν, άλλ' εί ταντόν έστι δυξη τινί. Τι υδο ή παίου τι έστιο, έπειδή των 16 είρημενων ούθεν; εκούσιον μεν δή φαίνεται, το δ' έκούσιον ου πάν προαιρετόν. 'Αλλ' δρά γε το προβεβου-17 λευμένον; ή γώρ προαίρεστε μετά λόγου και διανοίας. Υποσημαίνευν δ΄ έοικε καὶ τουνομα ώς δν πρό έτέρων αίρετόν.

Βουλεύονται δέ πότερα περί πάντων, και πάν βου- (3) 5

2 λευτόν έστιν, ή περὶ ένίων οὐκ ἔστι βουλή; λεκτέον δ' ίσως βουλευτόν ούχ ύπερ ου βουλεύσαιτ' αν τις ηλίθιος 3 ή μαινόμενος, άλλ' ύπερ ων ό νουν έχων. Περί δε των αιδίων ούδεις βουλεύεται, οίον περί του κόσμου ή τής 4 διαμέτρου καὶ τῆς πλευράς, ὅτι ἀσύμμετροι. 'Αλλ' οὐδὲ περί των έν κινήσει, αξί δε κατά ταύτά γινομένων, είτ έξ ανάγκης είτε και φύσει ή διά τινα αλτίαν άλλην, οδον 5 τροπών και άνατολών. Οὐδὲ περί τών ἄλλοτε ἄλλως, οίον αὐχμῶν καὶ ὄμβρων. Οὐδε περί των ἀπό τύχης, 6 οίον θησαυροῦ εὐρέσεως. 'Αλλ' οὐδὲ περὶ τῶν ἀνθρωπικών πάντων, οίον πως αν Σκύθαι αριστα πολιτεύοιντο ούδεις Λακεδαιμονίων βουλεύεται. Ού γάρ γένοιτ' αν 7 τούτων οὐθὲν δι' ἡμῶν. Βουλευόμεθα δὲ περὶ τῶν ἐΦ' ήμιν πρακτών ταυτα δε και έστι λοιπά. Αίτια γάρ δοκουσιν είναι φύσις και ανάγκη και τύχη, έτι δε νους καὶ πῶν τὸ δι' ἀνθρώπου. Τῶν δ' ἀνθρώπων ἔκαστοι 8 βουλεύονται περί των δι αύτων πρακτών. μέν της ακριβείς και αυτάρκεις των έπιστημών ουκ έστι βουλή, οίον περί γραμμάτων (οὐ γὰρ διστάζομεν πῶς γραπτέον) άλλ' όσα γίνεται δι' ήμων, μη ώσαύτως δ' αεί, περί τούτων βουλευόμεθα, οίον περί των κατά ίατρικήν και χρηματιστικήν, και περί κυβερνητικήν μάλλον 9 η γυμναστικήν, όσφ ηττον διηκρίβωται, και έτι περί των λοιπων όμοίως, μάλλον δέ και περί τάς τέχνας ή τὰς ἐπιστήμας μᾶλλον γὰρ περὶ αὐτὰς διστάζομεν. 10 Τὸ βουλεύεσθαι δὲ ἐν τοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀδήλοις δὲ πως αποβήσεται, και έν οις αδιόριστον. Συμβούλους δέ παραλαμβάνομεν είς τὰ μεγάλα, ἀπιστοῦντες ἡμῖν αὐ-11 τοις ώς ούχ ίκανοις διαγνώναι. Βουλευόμεθα δ' οὐ περί τῶν τελῶν ἀλλὰ περὶ τῶν πρὸς τὰ τέλη. Οὅτε γὰρ ιατρος βουλεύεται ει ύγιάσει, ούτε ρήτωρ ει πείσει,

ούτε πολιτικός εί εύνομίαν ποιήσει, ούδε των λοιπων οὐδεὶς περὶ τοῦ τέλους αλλά θέμενοι τέλος τι, πῶς καὶ διὰ τίνων ἔσται σκοποῦσι, καὶ διὰ πλειόνων μέν φαινομένου γίνεσθαι διὰ τίνος ρῷστα καὶ κάλλιστα ἐπισκοπούσι, δι' ένος δ' έπιτελουμένου πως δια τούτου έσται κάκείνο διά τίνος, έως άν έλθωσιν έπὶ τὸ πρώτον αίτιον, δ εν τη ευρέσει εσχατόν εστιν δ γάρ βουλευόμενος εοικε ζητείν και αναλύειν τον ειρημένον τρόπον ωσπερ διάγραμμα. (Φαίνεται δ΄ ή μεν ζήτησις οὐ πασα 12 είναι βούλευσις, οίον αί μαθηματικαί, ή δε βούλευσις πασα ζήτησις,) και τὸ ἔσχατον ἐν τἢ ἀναλύσει πρῶτον είναι εν τη γενέσει. Κάν μεν άδυνάτφ εντύχωσιν, άφί- 13// στανται, οίον εί χρημάτων δεί, ταῦτα δὲ μὴ οίόν τε πορισθηναι εάν δε δυνατύν φαίνηται, εγχειροῦσι πράττειν. Δυνατά δε ά δι' ήμων γένοιτ' αν τά γάρ διά των φίλων δι ήμων πως έστίν ή γάρ άρχη έν ήμιν. Ζητεί- 14 ται δ' ότε μεν τὰ δργανα, ότε δ' ή χρεία αὐτῶν όμοίως δε και εν τοις λοιποις ότε μεν δι' οδ, ότε δε πως ή διά τίνος. Εοικε δή, καθάπερ είρηται, ἄνθρωπος είναι άρχή 15 των πράξεων ή δε βυυλή περί των αύτω πρακτών, αί δε πράξεις αλλων ένεκα. Οικ άν ουν είη βουλευτύν 16 τὸ τέλος ἀλλὰ τὰ πρὸς τὰ τέλη. Οὐδὲ δὴ τὰ καθ έκαστα, οίον εί άμτυς τούτο η πέπεπται ώς δεί· αίσθήσεως γάρ ταῦτα. Εἰ δὲ ἀεὶ βουλεύσεται, εἰς ἄπειρον ηξει. Βουλευτόν δε και προαιρετόν το αὐτό, πλην άφω- 17 ρισμένον ήδη τὸ προαιρετύν τὸ γὰρ ἐκ τῆς βουλῆς προκριθέν προαιρετόν έστιν. Παύεται γάρ έκαστος ζητων πως πράξει, δταν/είς αυτύν αναγάγη την αρχήν, καί αύτοῦ είς τὸ ἡγούμενον τοῦτο γάρ τὸ προαιρούμενον. Δήλον δε τοῦτο καὶ έκ των άρχαίων πολιτειών, ας 18 "Ομηρος εμιμείτο οι γιρ βασιλείς à προέλοιντο ἀνήγ19 γελλον τῷ δήμῳ. "Οντος δὲ τοῦ προαιρετοῦ βουλευτοῦ ὀρεκτοῦ τῶν ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἡ προαίρεσις ἄν εἴη βουλευτικὴ ὅρεξις τῶν ἐφ' ἡμῖν ἐκ τοῦ βουλεύσασθαι γὰρ κρίναντες ὀρεγόμεθα κατὰ τὴν βούλευσιν.

20 ΄Η μεν οὖν προαίρεσις τύπφ εἰρήσθω, καὶ περὶ ποῖί

έστι, καὶ ὅτι τῶν πρὸς τὰ τέλη·

΄Η δὲ βούλησις ὅτι μὲν τοῦ τέλους ἐστὶν εῖρηται, δοκεί δε τοις μεν αγαθού είναι, τοις δε του φαινομένου 2 αγαθοῦ. Ευμβαίνει δὲ τοῖς μὲν τὸ βουλητὸν ταγαθών λέγουσι μη είναι βουλητόν δ βούλεται ό μη όρθως αίρούμενος (εὶ γὰρ ἔσται βουλητὸν, καὶ ἀγαθύν ἢν δ', 3 εὶ οῦτως ἔτυχε, κακὸν), τοῖς δ' αὖ τὸ φαινόμενον ἀγαθον το βυυλητον λέγουσι μη είναι φύσει βουλητον, άλλ έκάστφ το δοκούν· άλλο δ' άλλφ φαίνεται, καὶ εἰ οὐτως 4 έτυχε, τάναντία. Εὶ δὲ δὴ ταῦτα μὴ ἀρέσκει, ἄρα φατέον άπλως μέν και κατ' άλήθειαν βουλητόν είναι τάγαθον, εκάστφ δε το φαινόμενου; τφ μεν οδν σπουδαίφ τὸ κατ' ἀλήθειαν είναι, τῷ δὲ φαύλφ τὸ τυχὸν, ώσπερ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων τοῖς μὲν εὖ διακειμένοις ὑγιεινά έστι τὰ κατ' ἀλήθειαν τοιαῦτα ὅντα, τοῖς δ' ἐπινύσοις έτερα. Όμοίως δὲ καὶ πικρὰ καὶ γλυκέα καὶ θερμὰ καὶ βαρέα και των άλλων έκαστα· ό σπουδαίος γάρ έκαστα κρίνει όρθως, και εν εκάστοις τάληθες αὐτφ φαίνεται. 5 Καθ' έκύστην γαρ έξιν ίδιά έστι καλά καὶ ήδέα, καὶ διαφέρει πλείστον ίσως ὁ σπουδαίος τῷ τὰληθὲς ἐν έκάστοις όραν, ώσπερ κανών και μέτρον αὐτών ών. Τοίς πολλοίς δε ή απάτη δια την ήδονην εοικε γίνεσθαι ου 6 γὰρ σὖσα ἀγαθὸν φαίνεται. Αἰροῦνται οὖν τὸ ἡδὺ ώς άγαθον, την δε λύπην ώς κακον φεύγουσιν.

(5) "Οντος δή βουλητοῦ μέν τοῦ τέλους, βουλευτών δε καὶ προαιρετών τῶν πρός τὸ τέλος, αὶ περὶ ταῦτα πρά-

ξεις κατά προαί, εσιν διν είεν καὶ έκούσιοι. Αὶ δὲ τῶν ἀρετῶν ἐνέργειαι περὶ ταῦτα. 'Εφ' ἡμῖν δὲ καὶ ἡ ἀρετὴ, 2 ὁμοίως δὲ καὶ ἡ κακία. 'Εν οἶς γὰρ ἐφ' ἡμῖν τὸ πρώττειν, καὶ τὸ μὴ πράττειν, καὶ ἐν οῖς τὸ μὴ, καὶ τὸ νοἰν ὧστ' εἰ τὸ πράττειν καλὸν διν ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ, καὶ τὸ μὴ πράττειν ἐφ' ἡμῖν ἔσται αἰσχρὰν διν, καὶ εἰ τὸ μὴ πράττειν καλὸν διν ἐφ' ἡμῖν, καὶ τὸ πράττειν αἰσχρὰν διν ἐφ' ἡμῖν, καὶ τὸ πράττειν αἰσχρὰν διν ἐφ' ἡμῖν τὰ καλὰ πράττειν καὶ τὰ αἰσχρὰ, 3 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ πραττειν, τοῦτο δ' ἡιν τὸ ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς εἰναι, ἐφ' ἡμῖν ἄρα τὸ ἐπιεικέσι καὶ 'φαύλοις εἰναι. Τὸ δὲ λέγειν ὡς

ούδελη έκων πονηρός ούδ' άκων μάκαρ,

ζοικε τὰ μὲν ψευδεί, τὸ δ' ἀληθεί: μακάριος μὲν γὰρ ούδεις άκων, η δέ μοχθηρία έκούσιον. Η τοίς γε νύν δ είρημένοις άμφισβητητέον, και τον ανθρωπον ού φατέον αρχήν είναι αυθέ γεννητήν των πραξεων ώσπερ καί τέκνων. Εί δε ταύτα φαίνεται, καί μή έγομεν είς άλλας 6 άρχας αναγαγείν παρά τας έφ' ήμίν, ων και αι άρχαι έν ήμεν, και πίτα έφ' ήμεν και έκουσια. Τούτοις δ' δοικε ? μαρτυρείσθαι καὶ ίδία ὑφ έκάθτων καὶ ὑπ' αὐτών τών νημοθετών κολάζουσε γάρ και τιμωρούνται τους δρώντας μοχθηρά, όσοι μή βία ή δι άγνοιαν ής μή αὐτοί είτιει, τούς δέ τὰ καλά πράττοντας τιμώσιν, ώς τούς μέν προτρέψοντες τοις δέ κωλύσοντες. Καίτοι όσα μήτ' έφ' ήμιν έστλ, μήθ' έκουσια, ουδείς προτρέπεται πράττειν. (ε ώς ούδεν πρό έργου δυ τό πεισθήναι μή θερμαίνεσθαι ή άλγείν ή πεινήν ή άλλ' ότιουν των τοιούτων ούθεν γάρ ήττον πιισόμεθα αὐτά. Καὶ γὸρ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἀγνοείν 8 κολυζουσιν, έων αίτιος είναι δοκή της άγνοίας, οίον τοίς μεθύουσε διπλά τα έπιτίμων ή γάρ άρχη έν αίτών κύ-

ριος γάρ του μή μεθυσθήναι, τουτο δ' αίτιον της αν-Καὶ τοὺς ἀγνοοῦντάς τι των ἐν τοῖς νόμοις, δ 9 δει επίστασθαι και μη χαλεπά έστι, κολάζουσιν. Ομοίως δε και εν τοις άλλοις, όσα δι' αμέλειαν άγνοειν δοκούσιν, ώς έπ' αὐτοῖς δυ τὸ μὴ ἀγυοεῖυ τοῦ, γὰρ ἐπιμεληθηναι 10 κύριοι. 'Αλλ' ίσως τοιοῦτός έστιν δστε μή έπιμεληθηναι. 'Αλλά του τοιούτους γενέσθαι αὐτοὶ αἴτιοι ζώντες ανειμένως, και του άδικους ή ακολάστους είναι, οι μέν κακουργούντες, οί δε εν πότοις και τοις τοιούτοις διάγοντες αι γαρ περί εκαστα ενέργειαι τοιούτους ποιου-11 σιν. Τοῦτο δὲ δῆλην ἐκ τῶν μελετώντων πρὸς ἡντινοῦν 12 άγωνίαν ή πράξιν διατελούσι γάρ ένεργούντες. Τὸ μέν. οὖν ἀγνοεῖν ὅτι ἐκ τοῦ ἐνεργεῖν περὶ ἔκαστα αἱ ἔξεις 13 γίνονται, κομιδή άναισθήτου. Έτι δ' άλογον, τὸν άδικούντα μή βούλεσθαι άδικον είναι ή τὸν ἀκολασταίνοντα Εί δε μη άγνοων τις πρώττες εξ ων 14 άκόλαστον. ἔσται ἄδικος, έκὼν ἄδικος ᾶν εἶης οὐ μην ἐάν γε βούληται, άδικος ων παύσεται καὶ έσται δίκαιος οὐδε γάρ ύ νοσων ύγιης. Καὶ εὶ ούτως ἔτυχεν, έκων νοσεί, ἀκρατως βιοτεύων και απεμθών τοις ιατροίς. Τότε μέν οδν έξην αὐτῷ μὴ νοσεῖν, προεμένο δ' οὐκέτι, ώσπερ οὐδ' αφέντι λίθον έτ' αὐτὸν δυνατὸν ἀναλαβεῦν ἀλλ' όμως έπ' αὐτῷ τὸ βαλεῖν καὶ ρίψαι· ή γὰρ ἀρχὴ ἐπ' αὐτῷ. Ούτω δὲ καὶ τῷ ἀδίκφ καὶ τῷ ἀκολάστῳ ἐξ ἀρχῆς μὲν έξην τοιούτοις μη γενέσθαι, διό έκύντες είσίν γενομέ-15 νοις δ' οὐκέτι ἔξεστι μή είναι. Οὐ μύνον δ' αί τῆς ψυχης κακίαι έκούσιοι είσιν, άλλ' ένίοις και αί τοῦ σώματος, είς καὶ ἐπιτιμῶμεν τοῖς μὲν γὰρ διὰ φύσιν αίσχροῖς οὐδεὶς ἐπιτιμῷ, τοῖς δὲ δι' ἀγυμνασίαν καὶ αμέλειαν. Όμοίως δε και περί ασθένειαν και πήρωσιν υὐθεὶς γὰρ ἄν ἀνειδίσειε τυφλφ φύσει ή ἐκ νύσου ή ἐκ

πληγής, άλλα μαλλον έλεήσαι το δ' έξ υίνοφλυγίας ή άλλης ακολασίας πως δυ επιτιμήσαι. Των δή περί το 16 σώμα κακιών αλ έφ' ήμεν έπιτιμώνται, αλ δέ μη έφ' ήμει ού. Εί δ' ούτω, και έπι τών άλλων αι έπιτιμωμενοι τών naniou est quiv au elev. El de ris heyor oft maures 17 έφίενται του φαινομένου αγαθού, της δε φαντασίας οὐ κύριοι, άλλ' όποιός ποθ' έκαστος έστι, τοιούτο καλ τό τελος φαίνεται αυτώ: εί μέν ουν έκαστος έαυτώ τής έξεως έστι πως αίτιος, και της φαντασίας έσται πως αύτος αίτιος εί δε μή, ούθεις αύτφ αίτιος του κακά ποιείν, άλλα δι' άγνοιαν του τέλους ταύτα πράττει, δια τοίτων ολόμενος αυτώ το αριστον έσεσθας. Η δε του τέλους έφεσις οίκ αίθαιρετας, άλλα φύναι δεί ώσπερ δψιν έχοντα, ή κρινεί καλώς και το κατ' αλήθειαν άγαθών αξρήσεται. Καλ έστιν εύφνής φ τούτο καλώς πέφυκεν το γάρ μέγιστον καὶ κάλλιστον, καὶ ο παρ' έτέρου μη οἶόν τε λαβείν μηδέ μαθείν, άλλ' οἶον ἔφυ, τοιοῦτον έξει, καὶ τὸ εὖ καὶ τὸ καλώς τούτο πεφυκέναι ή τελεία καὶ άληθινή ἄν είη εὐφυία. Εί δή ταῦτ, έστιν άληθη, 18 τι μάλλον ή όρετη της κακίας έσται έκουσιού μαμφοίν γ τρ όμοιως, τῷ τίγαθῷ καὶ τῷ κακῷ, τὸ τέλος φυσει ή ύπωσδήποτε φαινέται και κείται, τὰ δε λοιπά πρός τουτ άναφεροντες πράττουσιν όπωσδηποτε. Είτε δή το τελας 19 μή φύσει έκάστο φαίνεται οίονδήποτε, άλλά τι καί παρ' αύτον έστιν, είτε το μέν τέλος φυσικόν, τῷ δέ τὰ λοιπά πράττειν έκουσίως τον απουδαίον ή άρετή έκουσιόν έστιν, ούθεν ήττον καὶ ή κακία έκούσιον ἄν εἴη· όμπίως γάρ και τῷ κακῷ ὑπάρχει τὸ δι' αὐτὸν ἐν ταῖς πράξεσι και εί μη έν τῷ τέλει. Εί ούν, διοπερ λέγεται, έκού- 20 oriol close al aperal (nal yap rov éfece ouvairiol mus airol éques, sal ro moiol river elem to redos

E

ARISTOT BYS.

τοιώνδε τιθέμεθα), καὶ αἱ κακίαι ἐκούσιοι αν εἶεν· ὁμοίως γάρ.

8 21 Κοινη μέν οὖν περὶ τῶν ἀρετῶν εἴρηται ἡμῖν τό τε το γένος τύπω, ὅτι μεσώτητές εἰσιν, καὶ ὅτι ἔξεις, ὑΦὶ το τε τε γίνονται, καὶ ὅτι τούτων πρακτικαὶ καθ αὐτὰς, καὶ ὅτι ἐφὶ ἡμῖν καὶ ἐκούσιοι, καὶ οὕτως ὡς ἄν ὁ ὑρθὸς 22 λύγος προστάξη. Οὐχ ὑμοίως δὲ αἰ πράξεις ἐκούσιοί εἰπι καὶ αἱ ἔξεις τῶν μὲν γὰρ πράξεων ἀπὶ ἀρχῆς, μέχρι τοῦ τέλους κύριοί ἐσμεν, εἰδύτες τὰ καθὶ ἔκαστά, τῶν

τοῦ τέλους κύριοί ἐσμεν, εἰδότες τὰ καθ' ἔκάστα, τῶν ἔξεων δὲ τῆς ἀρχῆς, καθ' ἔκαστα δὲ ἡ πρόσθεσις σὐ γνώριμος, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀρρωστιῶν ἀλλ' ὅτι ἐφ' ἡμῖν ἢν οὕτως ἡ μὴ οὕτω χρήσασθαι, διὰ τοῦτο ἐκούσιοι.

'Αναλαβόντες δη περί έκάστης, είπωμεν τίνες είσὶ καὶ περί ποία και πως αμα δ΄ έσται δήλον και πόσαι είσίν. 2 Καὶ πρώτον περὶ ἀνδρείας. "Οτι μέν οὖν μεσύτης έστὶ 16) περί φυβους καὶ θάρρη, ήδη καὶ πρύτερον εῖρηται· φοβούμεθα δη δηλον ὅτι τὰ Φοβερά· ταῦτα δ' ἐστὶν ώς άπλως είπειν κακά διό και τον φόβον δρίζονται προσ-3 δωκίαν κακού. Φοβούμεθα μέν ούν πάντα τὰ κακὰ, υίον αδοξίαν, πενίαν, νόσον αφιλίαν, θάνατον άλλ' οι περί πάντα δοκεί ο ανδρείος είναι. Ένια γάρ και δεί φοβείσθαι καὶ καλύν, τὸ δὲ μἡ αἰσχρόν, οἶον ἀδοξίαν ὁ μὲν γαρ φοβούμενος έπιεικής και αιδήμων, ό δε μή φοβού-1 μενος αναίσχυντος. Λέγεται δ' ύπό τινων ανδρείος κατά μεταφοράν· έχει γάρ τι δμοιον τῷ ἀνδρείῳ· ἄφοβος γάρ τις καὶ ὁ ἀνδρείος. Πενίαν δ' ἴσως οὐ δεί φοβείσθαι οὐδε νύσον, οὐδ' ὅλως ὅσα μὴ ἀπὸ κακίας μηδε δι' αύτών. 'Αλλ' οἰδ' ὁ περὶ ταῦτα ἄφοβος ἀνδρεῖος. Λέγομεν δε και τοιτον καθ' όμοιότητα· ένιοι γάρ εν τοις πυλεμικοίς κινδύνοις δειλοί οντες έλευθέριοί είσι καί 5 πρώς χρημάτων ἀποβυλήν εὐθαρσώς ἔχουσιν. Οὐδὲ δή

εί τις υβριν περί παίδας και γυναίκα φοβείται ή φθόνον ή τι των τοιούτων, δειλός έστιν ούδ' εί θαρρεί μέλλων μαστιγούσθαι, ανδρείος. Περί ποία οδυ τών φοβερών 6 ο άνδρείος ; ή περί τα μεγιστα; οίθεις γάρ υπομενετικώτερος των δεινών. Φοβερώτατον δ' δ θανατος: πέρας γάρ, και ούδεν έτε τώ τεθνεώτε δοκεί ούτ αγαθον ούτε κακὸν είναι. Δόξειε δ' ἄν οὐδὲ περί θάνατον τὸν ἐν ? παντί ο ανδρείος είναι, οίον εί εν θαλάττη ή εν νόσοις. En rious our; h és rois kaddiarois; roiouroi de al 8 έν πολέμφε έν μεγίστφ γάρ καὶ καλλίστω καθύνω. 🕹 Ομόλογοι δε τούτοις είσι και αί τιμαί αί έν ταις πόλεσι 9 καί παρά τοις μονάρχοις. Κυρίως δή λέγοιτ' αν ανδρείος 10 ό περί του καλου θάνατου άδεης, καί όσα θάνατου έπιφερει υπύγυια όντα τοιαίτο δέ μαλιστα το κατά πόλεμον. Ού μήν άλλα και έν βαλάττη και έν νόσοις άδεης 11 ό ανθρείος, οίχ οίτω δε ως οί θαλαττικε οί μεν γάρ απεγνωκασι την σωτηρίαν και τον θάνατον τον τοιούτον δυσχεραίνουσιν, οί δε ετέλπιδές είσι παρα την έμπειρίαν. "Αμα δε καὶ ανδρίζονται εν οίς εστίν άλκη ή κολον το άπο- 12 θανείν έν ταις τοιαύταις δε φθοραίς σύθετερον υπάρχει.

Τὸ δὲ φοβερον οὐ πάσι μὲν τὸ αὐτὸ, λέγομεν δέ τι (7) 10 καὶ ὑπέρ ἄνθρωπον. Τοῦτο μὲν οὖν παντὶ φοβερὸν τῷ γε νοῦν ἔχοντι, τὰ δὸ κατ' ἄνθρωπον διαφέρει μεγέθει καὶ τῷ μάλλον καὶ ἤττον ὁμοίως δὲ καὶ τὰ θαρραλέα.

Ο δὲ ἀνδρεῖος ἀνέκπληκτος ὡς ἄνθρωπος. Φοβήσεται ἐμέν οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς δεῖ δὲ καὶ ὡς ὁ λύγος ὑπόμενεῖ, τοῦ καλοῦ ἔνεκα· τοῦτο γὰρ τέλος τῆς ἀρετῆς.

Κοτι δὲ μάλλον καὶ ἤττον ταῦτα φοβεῖσθαι, καὶ ἔτι τὰ ἐμαρτιῶν ἡ μὲν ὅτι οὐ δεῖ, ἡ δὲ ὅτι οὐχ ὧς δεῖ, ἡ δὲ ὅτι οὐχ ὅτε, ἤ τι τῶν τοιούτων ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰ

5 θαρραλέα. 'Ο μέν οὖν α δεῖ καὶ οὖ ἔνεκα ὑπομένων καὶ φοβούμενος, και ώς δεί και ύτε, ύμοίως δε και θαρρών, ανδρείος κατ' αξίαν γαρ, και ως αν ο λύγος, πάσχει 6 και πράττει ο ανδρείος. Τέλος δε πάσης ενεργείας εστί τὸ κατὰ τὴν έξιν. Καὶ τῷ ἀνδρείῳ δὲ ἡ ἀνδρεία καλόν. Τοιοῦτον δή καὶ τὸ τέλος δρίζεται γὰρ έκαστον τφ τέλει. Καλοῦ δη ἔνεκα ὁ ἀνδρεῖος ὑπομένει καὶ πρώττει τα κατά την ανδρείαν. Των δ' ύπερβαλλύντων ό μεν τη αφοβία ανώνθμος (είρηται δ' ήμιν εν τοις πρότερον ότι πολλά έστιν ανώνυμα), είη δ' αν τις μαινόμενος ή ανάλγητος, εὶ μηθὲν φοβοῖτο, μήτε σεισμὸν μήτε τὰ κύματα, καθάπερ φασὶ τοὺς Κελτούς. Ὁ δὲ τῷ θαρρεῖν ὑπερ-8 βάλλων περί τὰ φοβερὰ θρασύς. Δοκεί δὲ καὶ ἀλαζών είναι ο θρασύς και προσποίητικος ανδρείας. έκείνος περί τὰ φοβερά έχει, ούτως ούτος βούλεται 9 φαίνεσθαι εν οις ουν δύναται, μιμείται. Διό και είσιν οί πολλοί αὐτῶν θρασύδειλοι· ἐν τούτοις γὰρ θρασυνό- 🕶 10 μενοι τὰ φοβερὰ οὐχ ὑπομένουσιν. Ο δὲ τῷ φοβεῖσθαι ύπερβάλλων δειλός και γάρ α μή δεί και ώς ού δεί, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἀκολουθεί αἰτφ. Ελλείπει δε καὶ τῷ θαρρεῖν ἀλλ' ἐν ταῖς λύπαις ὑπερβάλλων μᾶλλον 11 καταφανής έστιν. Δύσελπις δή τις ό δειλύς πάντα γὰρ φοβείται. 'Ο δ' ἀνδρείος ἐναντίως τὸ γὰρ θαρ-12 ρείν εὐέλπιδος. Περί ταὐτὰ μέν οὖν ἐστίν ὅ τε δειλὸς καὶ ὁ θρασὺς καὶ ὁ ἀνδρεῖος, διαφύρως δ' ἔχουσι πρὸς αὐτά οἱ μὲν γὰρ ὑπερβάλλουσι καὶ ἐλλείπουσιν, ὁ δὲ μέσως έχει καὶ ώς δεί καὶ οί μεν θρασείς προπετείς, καὶ βουλύμενοι πρό των κινδύνων, έν αὐτοῖς δ' ἀφίστανται, οί δ' ανδρείοι έν τυίς έργοις όξεις, πρότερον δ' ήσύχιοι. Καθάπερ ούν εξρηται, ή ανδρεία μεσότης έστι περί 13 Διρμαλέα και φυβερά, έν οις είρητας και ότι καλύν

المِنْكُمِيم اللهِ ا

αίρεῖται καὶ ὑπομένει, ἡ ὅτι αἰσχρὸν τὸ μή. Τὸ δ' ἀποθνήσκειν φεύγοντα πενίαν ἡ ἔρωτα ἡ τι λυπηρὸν οἰκ
ἀνδρείου, ἀλλὰ μᾶλλον δειλοῦ· μαλακία γὰρ τὸ φεύγειν
τὰ ἐπίπονα, καὶ οὐχ ὅτι καλὸν ὑπομένει, ἀλλὰ φεύγων
κακόν. Ἔστι μὲν οὖν ἡ ἀνδρεία τοιοῦτόν τι, λέγονται (8)
δὲ καὶ ἔτεραι κατὰ πέντε τρόπους, πρῶτον μὲν ἡ πολιτική· μάλιστα γὰρ ἔοικεν· δοκοῦσι γὰρ ὑπομένειν τοὺς
κινδύνους οἱ πολῖται διὰ τὰ ἐκ τῶν νόμων ἐπιτίμια καὶ ἐ
τὰ ὀνείδη καὶ διὰ τὰς τιμάς. Καὶ διὰ τοῦτο ἀνδρειότατοι 2
δοκοῦσιν εἶναι παρ' οἶς οἱ δειλοὶ ἄτιμοι καὶ οἱ ἀνδρεῖοι
ἔντιμοι. Τοιούτους δὲ καὶ Ὅμηρος ποιεῖ, οἶον τὸν Διομήδην καὶ τὸν Ἔκτορα.

καὶ Διομήδης,

Εκτωρ γάρ ποτε φήσει ένλ Τρώεσσ' άγορεύων "Τυδείδης ὑπ' έμεῖο."

'Ωμοίωται δ' αυτη μάλιστα τη πρότερον εἰρημένη, ὅτι β δι' ἀρετὴν γίνεται· δι' αἰδω 'γάρ καὶ διὰ καλοῦ ὅρεξιν (τιμῆς γάρ) καὶ φυγὴν ὀνείδους, αἰσχροῦ ὅντος. Τάξαι 4 δ' ἄν τις καὶ τοὺς, ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἀναγκαζομένους εἰς ταὐτό· χείρους δ', ὅσφ οὐ δι' αἰδῶ ἀλλὰ διὰ φόβον αὐτὸ δρῶσι, καὶ φεύγοντες οὐ τὸ αἰσχρὸν ἀλλὰ τὸ λυπηρόν· ἀναγκάζουσι γὰρ οἱ κύριοι, ὥσπερ ὁ Εκτωρ

δυ δέ κ' έγων απάνευθε μάχης πτώσσοντα νοήσω, οδ οί αρκιον έσσειται φυγέειν κύνας. ...

καὶ οἱ προστάττοντες, κᾶν ἀναχωρῶσι τύπτοντες τὸ 5 αὐτὸ δρῶσι, καὶ οἱ πρὸ τῶν τάφρων καὶ τῶν τοιούτων παρατάττοντες πάντες γὰρ ἀναγκάζουσιν. Δεῖ δ' οὐ δι' ἀνάγκην ἀνδρεῖον εἶναι, ἀλλ' ὅτι καλόν. Δοκεῖ δὲ καὶ 6 ἡ ἐμπειρία ἡ περὶ ἔκαστα ἀνδρεία τις εἶναι ὅθεν καὶ ὁ Σωκράτης ῷἡθη ἐπιστήμην εἶναι τὴν ἀνδρείαν. Τοι-

οῦτοι δὲ ἄλλοι μὲν ἐν ἄλλοις, ἐν τοῖς παλεμικοῖς δ' οἰ στρατιώται δοκεί γάρ είναι πολλά κενά του πολέμου, ά μάλιστα συνεωράκασιν ούτοι φαίνονται δή ανδρείοι, 7 υτι ούκ ισασιν οι άλλοι οία έστίν. Είτα ποιήσαι καί μη παθείν μάλιστα δύνανται έκ της έμπειρίας, δυνάμενοι χρησθαι τοις οπλοις και τοιαθτα έχοντες όποια αν είη καὶ πρὸς τὸ ποιῆσαι καὶ πρὸς τὸ μὴ παθείν κράτιστα. 8 Ωσπερ οὖν ἀνόπλοις ὡπλισμένοι μάχονται καὶ ἀθληταὶ ιδιώταις και γάρ έν τοις τοιούτοις άγωσιν ούχ οί άνδρειότατοι μαχιμώτατοί είσιν, άλλ' οί μάλιστα ίσχύον-9 τες καὶ τὰ σώματα ἄριστα ἔχοντες. Οἱ στρατιώται δὲ δειλοί γίνονται, σταν ύπερτείνη ό κίνδυνος και λείπωνται τοίς πλήθεσι καὶ ταίς παρασκευαίς πρώτοι γάρ φεύγευσι, τὰ δὲ πολιτικὰ μένοντα ἀποθνήσκει, ὅπερ κἀπὶ τῷ Ερμαίῳ συνέβη. Τοῖς μέν γὰρ αἰσχρὸν τὸ Φεύγειν και ο θώνατος της τοιαίτης σωτηρίας αίρετώτερος οι δε καὶ έξ άρχης έκινδύνευον ώς κρείττους όντες, γνόντες δέ φείγουσι, τών θώνιτον μάλλον τοῦ αἰσχροῦ φοβούμενου 10 ο δ΄ ανδρείος οὐ τοιοῦτος. Καὶ τὸν θυμών δ΄ ἐπὶ τὴν είνδρείαν επιφέρουσιν ανδρείοι γαρ είναι δοκούσι και ρόμενοι, ότι καὶ οἱ ἀνδρεῖοι θυμοειδεῖς ἐτητικώτατον γιλο ο θυμώς πρώς τους κινδύνους, όθεν και "Ομηρος

weig weige geneg genege gelbe weig weige weige

literer alas

मधारात होते. रहे राजधोरात संग्रह तस्त्रकांत्रकार रहे रहे होते होते. 11 रहे कार्य कार्य संस्थानिक एवं कार्य कार्य कार्यकांत्रकार्य कार्य कार्यका

πράττουσιν, ὁ δὲ θυμὸς συνεργεί αὐτοίς τα θηρία δὲ δια λύπην δια γαρ το πληγηναι ή φοβείσθαι, επει είίν γε εν ύλη ή εν ελει ή, οὐ προσερχονται. Οὐ δή εστιν ανδρεία δια το ύπ' αλγηδύνος και θυμοῦ έξελαυνύμενα πρὸς τὸν κίνδυνον όρμῶν, οὐθέν τῶν δεινῶν προορῶντα. έπει ουτω γε κάν οι όνοι ανδρείοι είεν πεινώντες τυπτόμενοι γάρ οὐκ ἀφίστανται τῆς νομῆς καὶ οἱ μοιχοὶ δε διά την επιθυμίαν τολμηρά πυλλά δρώσιν. Οὐ δή 12 έστιν ανδρεία τα δι' αλγηδόνος ή θυμοῦ έξελαυνόμενα πρός του κίνδυνου. Φυσικωτάτη δ' ξοικεν ή διά τυν θυμών είναι, καὶ προσλαβοῦσα προαίρεσιν καὶ τὸ οδ ένεκα ανδρεία είναι. Καὶ οἱ ἄνθρωποι δὴ ὐργιζύμενοι μέν άλγοῦσι, τιμωρούμενοι δ' ήδονται· οί δε διά ταῦτα μαχάμενοι μάχιμοι μέν, οὐκ ἀνδρεῖοι δέ· οὐ γὰρ διὰ τὸ καλύν οὐδ' ώς ὁ λύγος, ἀλλὰ διὰ τὸ πάθος παραπλήσιον δ' έχουσί τι. Οὐδε δη οἱ εὐέλπιδες ὅντες ἀν- 13 δρείοι διά γάρ το πολλάκις και πολλούς νενικηκέναι θαρρούσιν έν τοις κινδύνοις. Παρόμοιοι δέ, ὅτι ἄμφω θαρραλέοι άλλ' οι μέν ανδρείοι διά τά προειρημένα θαρραλέοι, οί δε διά το οΐεσθαι κρείττους είναι καί μηθέν ἀντιπαθείν. Τοιούτον δέ ποιούσι καὶ οἱ μεθυσκό- 14 μενοι εὐέλπιδες γὰρ γίνονται. "Όταν δὲ αὐτοῖς μὴ συμβή τοιαθτα, φεύγουσιν ανδρείου δ' ήν τα φοβερά ανθρώπος όντα καὶ φαινύμενα ύπομένειν, ὅτι καλὺν καὶ αισχρών τὸ μή. Διὸ καὶ ἀνδρειστέρου δοκεῖ είναι τὸ 15 έν τοις αλφνιδίοις φύβοις άφοβον και ατάραχον είναι η έν τοις προδήλοις ἀπὸ εξεως γὰρ μάλλον, ή καὶ ὅτι ήττον έκ παρασκευής τὰ προφανή μέν γάρ κάν έκ λογισμοῦ καὶ λύγου τις προέλοιτο, τὰ δ' ἐξαίφνης κατὰ την έξιν. 'Ανδρείοι δε φαίνονται και οι άγνοουντες, 16 καὶ είσὶν οὐ πύρρω τῶν εὐελπίδων, χείρους δ' ὖσω

Pm AL 1 P 1

tia~,

αξίωμα οὐδὲν ἔχουσιν, ἐκεῖνοι δέ. Διὸ καὶ μένουσί τινα χρόνον οἱ δ' ἢπατημένοι, ἐὰν γνῶσιν ὅτι ἔτεραν ἢ ὑποπτεύσωσι, φεύγουσιν ὅπερ οἱ ᾿Αργεῖοι ἔπαθον 17 περιπεσόντες τοῖς Λάκωσιν ὡς Σικυωνίοις. Οἴ τε δὴ ἀνδρεῖοι εἴρηνται ποῖοί τινες, καὶ οἱ δοκοῦντες ἀνδρεῖοι.

Περὶ θάρρη δὲ καὶ φόβους ή ἀνδρεία οὐσα οὐχ 2 (9) όμοίως περί ἄμφω έστιν, άλλα μάλλον περί τα φοβερά. ό γὰρ ἐν τούτοις ἀτάραχος καὶ περὶ ταῦθ' ὡς δεῖ έχων ανδρείος μάλλον ή ό περί τὰ θαρραλέα. Τφ δή τὰ λυπηρά ὑπομένειν, ὡς εἴρηται, ἀνδρεῖοι λέγονται. 2 Διὸ καὶ ἐπίλυπον ἡ ἀνδρεία, καὶ δικαίως ἐπαινεῖται· χαλεπώτερον γὰρ τὰ λυπηρὰ ὑπομένειν, ή τῶν ἡδέων ἀπέχεσθαι. Οὐ μὴν ἀλλὰ δύξειεν ἄν είναι τὸ κατὰ την ανδρείαν τέλος ήδύ, ύπο των κύκλω δ' αφανίζεσθαι, οίον καν τοίς γυμνικοίς αγώσι γίνεται τοίς γαρ πύκταις τὸ μὲν τέλος ἡδὶ, οὖ ἔνεκα, ὁ στέφανος καὶ αἱ τιμαὶ, τὸ δὲ τύπτεσθαι ἀλγεινὸν, εἴπερ σάρκινοι, καὶ λυπηρὸν, καὶ πᾶς ὁ πόνος. διὰ δὲ τὸ πολλὰ ταῦτ' είναι, μικρὸν δν 3 τὸ οῦ ἔνεκα οὐδὲν ἡδὺ φαίνεται ἔχειν. Εἰ δη τοιοῦτόν έστι και το περί την ανδρείαν, ο μέν θάνατος και τα τραύματα λυπηρά τφ ανδρείω και ακοντι έσται, υπομένει 4 δε αὐτὰ, ὅτι καλὸν ἡ ὅτι αἰσχρὸν τὸ μή. Καὶ ὅσφ ἄν μάλλον την άρετην έχη πάσαν και ευδαιμονέστερος η, μάλλον επί τῷ θανάτῳ λυπηθήσεται τῷ τοιούτῳ γὰρ μάλιστα ζην άξιον, καὶ οὖτος μεγίστων ἀγαθῶν ἀποστε-5 ρείται είδώς λυπηρόν δε τούτο. 'Αλλ' οὐδεν ήττον ανδρείος, ίσως δε και μαλλον, ότι το έν τφ πολέμφ καλον αντ' εκείνων αίρειται. Οὐ δη εν άπάσαις ταις αρεταίς το ήδέως ένεργείν υπάρχει, πλήν έφ' όσον του 6 τέλους εφάπτεται. Στρατιώτας δ' οὐδεν ίσως κωλύει μή τούς τοιούτους κρατίστους είναι, άλλά τούς ήττον μέν

άνδρείους, άλλο δ' άγαθὰν μηδὲν ἔχοντας· ἔτοιμοι γὰρ οὐτοι πρὸς τοὺς κινδύνους, καὶ τὰν βίον πρὰς μικρὰ κέρδη καταλλάττονται.

Περί μεν οξυ άνδρείας επί τοσούτου εξηήσθω τί δ' 7 έστιν, ου χαλεπών τύπω γε περιλαβείν έκ των εξηημένων.

Μετά δε ταυτην περί σωφροσύνης λέγωμεν δοκούσι (10/13 🔭 γάρ των αλόγων μερών αίται είναι αι άμεται. "Ότι μέν ούν μεσότης έστι περί ήδονας ή σωφροσύνη, είρηται ήμων ήττον γάρ και ούχ όμοιως έστι περί τός λύπαςes rois aurois de nat à anohavia paiseras. Hept 2 ποί ις ούν των ήδονων, νέν διφορίσωμεν. Διηρήσθωσαν ! . δέ αι ψυχικαί και αι σωματικαί, οίον φιλοτιμία, φιλομαθεία. έκάτερος γώρ τοίτων χαίρει, ου φιλητικός έστιν, οίθεν πάσχοντος του σώματος, αλλά μάλλον της διαvoices of de mept the totalras hooves obte cumpoves ούτε ακάλαστοι λέγονται. 'Ομοίως δ' ούδ' οί περί τάς δ άλλας όσαι μή σωματικαί είσιν τούς γαρ φιλομίθαις καί διηγητικους και πεμί των τηχάντων κατατρίβοντας τας ημερας αθυλίσχας, ακολάστους δ' ου λεγομέν, ουδέ τούς λυποιμένοις έπὶ χρήμασιν ή φιλοις. Περί δε τάς \$ σωματικάς είη άν ή σωήμοσίνη, ού πάσας δε οίδε raires of year xalpores role did the ovens, slow χρωμασι και σχήμασι και γραφή, ούτε σωφρονες ούτε anuhantos héyoutais naitos dofeies as elvas nal los δεί χαίρειν και τούτοις, και καθ' ύπερβολήν και έλλειψικ. 'Ομοίως δέ καλ έν τοις περί την ακοήν τούς 5 γαρ υπερβεβλημένως χαίροντας μέλεσεν ή υποκρίτει ούθεια ακολάστους λέγει, ούδε τούς ώς δεί σώφρονας. Ούδε τούς περέ την ύσμην, πλήν κατά συμβεβηκος 6 τούε γάρ χαίροντας μήλων ή ρύδων ή θεμαμάτων όσμαϊε οὐ λέγομεν ἀκολάστουε, ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς

μύρων καὶ όψων χαίρουσι γὰρ τούτοις οἱ ἀκόλαστοι, ότι δια τούτων αναμνησις γίνεται αυτοίς των επιθυ-7 μητών. 1δοι δ' αν τις καὶ τούς άλλους, όταν πεινῶσι, χαίροντας ταῖς τῶν βρωμάτων ὀσμαῖς. Τὸ δὲ τοιούτοις χαίρειν ακολάστου τούτφ γάρ έπιθυμητά δταίτα. Οὐκ ἔστι δὲ οὐδὲ τοίς ἄλλοις ζώοις κατά ταύτας τιις αισθήσεις ήδονή πλήν κατά συμβεβηκός οὐδε γάρ ταίς όσμαις των λαγωών αι κύνες χαίρουσιν, άλλα τη βρώσει την δ' αίσθησιν ή όσμη εποίησεν. ουδ' ό λέων τη φωιή του βούς, άλλα τη έδωδη. ότι δ' έγγύς έστι, διὰ της φωνης ήσθετο, καὶ χαίρειν δη ταύτη φαίνεται. Όμοιως δ' οιδ' ιδών ή ευρών ελάφον ή ιτγριον αίγα, 9 αλλ' ότι βοράν έξει. Περί τὰς τοιαύτας δη ήδονας ή σωφροσύνη και ή εικολοσία έστιν ων και τα λοιπά ζωα κοινωνεί, ύθεν ανδραποδώδεις και θηριώβεις φαίνονται. 10 αίται δ' είσὶν άφη καὶ γεῦσις. Φαίνονται δη καὶ τή γεύσει έπὶ μικρὸν ἡ οἰθὲν χρησθαι της γάρ γεύσεώς έιττιν ή κρίσις των χυμών, οπερ ποιοίσιν οί τους οίνους δοκιμάζοντες και τὰ όψα άρτιοντες οὐ πάνυ δε χαίμουσι τούτοις, ή ούχ οι γε ακόλαστοι, αλλά τη απολαύσει, ή γίνεται πασα δι άφης και έν σιτίοις και έν ποτοίς και τοίς αφροδισίοις λεγομένοις. Διό και ηυξατά τις δψοφάγος ών τὸν φάριγγα αύτφ μακρότερον 11 γεμίνου γενέσελα, ώς ήδομενος τη άφη. Κοινοτάτη δή των αισθήσεων καθ' ήν ή ακολασία και δόξειεν αν Christies empreidictos elius, oti oly ji artpurol esper έπιμχει, άλλ' ή ζώα. Τὸ δή τοιοίτοις χαίρευ καὶ 13 μαλιστα άγαπαν θηριώδες. Καὶ γάρ αἱ έλευθεριώταται των διά της άφης ήδονών άφηρηνται, οίον αί έν τοίς 14, Α. Α. remembers that triffens had the bermanias repoperate ικί για περά πών το ιτώμα ή του μευλάστου άφή, άλλά

περί τινα μέρη. Τών δ' ἐπιθυμιών αὶ μέν κοιναί δοκούσιν (11) είναι, αί δ' ίδιοι και έπιβετοι οίον ή μέν της τροφής φυσική πας γάρ έπιθυμει ό ένδεής ξηράς ή ύγρας τροφής, ότε δ' άμφοίν, και εθνής, φησίν "Ομηρος, ό νεος καί | ~~ ακριμέων το δε τοιαπός ή τοια τός, αίκετι πας, αίδε των ... αὐτῶν. Διὸ φαίνεται ξμέτερον είναι. Οὐ μὴν ἀλλ' 2 êxes yê re nat dwarnar êrepa yap êrepois êarir hdéa, καὶ ένια πάσιν ήδια των τυχύντων. Έν μέν ούν ταίς 3 🕶 📣 φυσικαίε επιθυμίαιε όλίγοι άμαρτάνουσε καὶ έφ' έν, έπι το πλείον το γορ ισθίειν το τυχύντα ή πίνειν έως αν ύπερπλησθή, ύπερβαλλειν έστι το κατά φύσιν τω τ πλήθει dvankήρωσε γάρ της ένδείας ή φυσική έμνθυμία. Διὰ λέγονται ούτοι γαστρίμαργοι, ώς παρά τὸ δέον πληρούντες σύτην. Τοιούτοι δέ γίνονται οί λίαν ανδραποδωδεις. Περί δε τος ίβίας των ήδονών πολλοί 🕯 🖰 καὶ πολλαχῶς ἄμαρτάνουσιν τῶν γὰρ Φιλοτοιούτων λεγομένων ή τῷ χαίρειν οίς μή δεῖ, ή τῷ μάλλον, ή ώς οί πολλοί, ή μή ώς δεί, κατά πάντα δ' οἱ ἀκύλαστοι ύπερβαλλουσεν και γάρ χαίρουσαν ένίοις οίς ού δεί (μισητά γάρ), καὶ εί τισι δεί χαίρευ τών τοιούτων, μάλλον ή δεί, και ώς οι πολλοί χαίρουσιν. Η μέν ούν 5 περί τὰς ήδονὰς ὑπερβολή ότι ἀκολασία καὶ ψεκτόν, δηλον περί δε τας λύπας ούχ ώσπερ επί της ανδρείας τῷ ὑπομένειν λέγεται σώφρων ἀκόλαστος δὲ τῷ μὴ, αλλ' ο μέν ακολαστος τῷ λυπεϊσθαι μάλλον ή δεί ὅτι τών ήδεων ου τυγχάνει (και την λύπην δε ποιεί πίτω ή ήδουή), ό δε σώφρων τῷ μὴ λυπείσθαι τῆ ἀπουσις καὶ το απιχεσθαι του ήδεος.

Ο μέν οδυ άκολαστος έπιθυμεί των ήδίων πάντων ή 14 των μάλιστα, και άγεται ύπο της έπιθυμίας ώστε άντι 6 των άλλων ταθθ' αίρείσθαι διό και λυπείται και όπο!

τυγχάνων καὶ ἐπιθυμών μετὰ λίπης γὰρ ή ἐπιθυμίαι ατόπφ δ' εοικε το δι' ήδονην λυπείσθαι. 'Ελλείποντες δε περί τὰς ήδονὰς και ήττον ή δει χαίροντες οὐ πάνυ γίνυνται ου γαρ ανθρωπική έστιν ή τοιαίτη αναισθησίακαὶ γὰρ τὰ λοιπὰ ζῶα διακρίνει τὰ βρώματα, καὶ τοῖς μέν χαίρει τοις δ' ου- ει δέ τφ μηθέν έστιν ήδυ μηδέ διαφέρει έτερον έτέρου, πόρρω αν είη του ανθρωπος είναι· οὐ τέτευχε δ' ὁ τοιοῦτος ὀνόματος διὰ τὸ μή 8 πάνυ γίνεσθαι. 'Ο δε σώφρων μέσως περί ταιτ' έχειούτε γὰρ ήδεται οίς μύλι ττα ὁ ἀκολαστος, ἀλλὰ μᾶλ- 📑 λον δυσχεραίνει, ουθ' ύλως οις μη δει ουτε σφόδρα τοιούτφ οίδενὶ, οῦτ' ἀπόντων λυπείται οὐδ' ἐπιθυμεῖ, ή μετρίως, οὐδε μαλλον ή δεί, οὐδ΄ ὅτε μη δεί, οὐδ΄ ύλως των τοιοίτων οίθεν όσα δε πρός υγίειαν εστικ ή πρός εὐεξίαν ήδέα ὅντα, τούτων, ὀρέξεται μετρίως καὶ ώς δεί, καὶ τῶν ἄλλων ἡδέων μὴ ἐμποδίων τούτοις ὅντων ή παρά τὸ καλὸν ή ὑπὲρ τὴν οὐσίαν. 'Ο γάρ οῦτως έχων μάλλον άγαπά τὰς τοιαύτας ήδονας της άξίας ό δε σώφρων οὐ τοιοῦτος, άλλ' ώς ὁ ὀρθὸς λόγος.

(5'12) Έκουσίφ δὲ μᾶλλον ἔοικεν ἡ ἀκολασία τῆς δειλίας.

Ή μὲν γὰρ δι ἡδονὴν, ἡ δὲ διὰ λύπην, ὧν τὸ μὲν αἰρε
2 τὸν, τὸ δὲ Φευκτόν. Καὶ ἡ μὲν λύπη ἐξίστησι καὶ
φθείρει τὴν τοῦ ἔχοντος φύσιν, ἡ δὲ ἡδονὴ οὐδὲν τοιοῦτον ποιεί, μᾶλλον δ' ἐκούσιον διὸ καὶ ἐπονειδιστύτερον. Καὶ γὰρ ἐθισθῆναι ῥᾶον πρὸς αὐτά πολλὰ γὰρ
ἐν τῷ βίφ τὰ τοιαῦτα, καὶ οἱ ἐθισμοὶ ἀκίνδυνοι. Ἐπὶ
δ δὲ τῶν φοβερῶν ἀνάπαλιν. Δύξειε δ' ἄν οὐχ ὁμοίως
ἐκούσιον ἡ δειλία είναι τοῖς καθ ἔκαστον αὐτὴ μὲν
γὰρ ἄλυπος, ταῦτα δὲ διὰ λύπην ἐξίστησιν, ὧστε καὶ
τὰ ὅπλα ῥίπτειν καὶ τἄλλα ἀσχημονεῖν διὸ καὶ δοκεί
4 βίαια είναι. Τῷ δ' ἀκολάστφ ἀνάπαλιν τὰ μὲν καθ

ξαπογα έκούσια, επιθυμούντι γάρ καὶ όρεγομένφ, τὸ δ΄ όλον ήττον ούθεις γάρ επιθυμεί ακολαστος είναι. Τό 5 δ' δνομα της ακολασίας καὶ έπὶ τὰς παιδικάς άμαρτίας φέρομεν έχουσε γάρ τινα όμοιότητα. Πάτερον δ' από ποτέρου καλείται, ούθεν πρός τὰ νύν διαφέρει, δήλον δ΄ ότι τὸ νατερον ἀπό τοῦ προτέρου. Οὐ κακῶς δ' ἔοικε δ μετενηνέχθαι: κεκολάσθαι γαρ δεί το των αίσχρων όρεγόμενον και παλλήν αυξησιν έχον, τοιούτον δε μαλιστα ή επιθυμία και ό παίς, κατ' επιθυμίαν γάρ ζώσε και τά παιδία, και μάλιστα έν τούτοις ή του ήδέος δρεξις. Εί7 ούν μή έσται εύπειθές και ύπο το πρχον, έπι πολύ ήξειοπληστος γάρ ή του ήδεος υρεξις και πανταχύθεν τώ ανοήτος, και ή της έπιθυμίας ένέργεια αθξει το συγγενές, κάν μεγώλαι και σφοδραί ώσι, και τον λογισμόν έκκρούovour. Διὸ δεῖ μετρίας εἶναι αὐτὰς καὶ ὁλίγας, καὶ τῷ λόγφ μηθεν έναντιούσθαι. Τὸ δὲ τοιούτον εύπειθὲς λέ- 🛭 yoper kal kekokaapéror Samep yap ror maida del kará 🧗 το πρόσταγμα του παιδαγωγού ζην, ούτω παὶ το έπιθυμητικών κατά τον λύγον. Διὸ δεῖ τοῦ σώφρονος τὸ 9 επιθυμητικόν συμφωνείν τῷ λόγῳ- σκοπός γὸρ ἀμφοίν ...... το καλόν, και επιθυμεί ο σώφρων ών δεί και ώς δεί και ύτε· ούτα δε τάττει καὶ ο λόγος. (ταῦτ' οὖν ήμῖν εἰ- 10 μήσθω περί σωφροσύνης.

Δ .

Λέγωμεν δ' έξης περί έλευθεριότητος, δοκεί δ' είναι l
η περί χρήματα μεσότης επαινείται γάρ ὁ έλευθέριος
οὐκ ἐν τοῖε πολεμικοῖς, οὐδ' ἐν οῖς ὁ σώφρων, οὐδ'

والمد موزمل

αὐ ἐν ταῖς κρίσεσιν, ἀλλὰ περὶ δύσιν χρημάτων καὶ 2 ληψιν, μάλλον δ' έν τη δύσει. Χρήματα δε λέγομεν 3 πάντα δσων ή άξία νομίσματι μετρείται. Εστι δε καί ή ασωτία και ή ανελευθερία περι χρήματα υπερβολαι καὶ ελλείψεις καὶ την μεν ανελευθερίαν προσάπτομεν αεί τοις μαλλον ή δεί περί χρήματα σπουδάζουσι, την δ' άκρατεις και εις άκολασίαν δαπανηρούς άσώτους καλού-4 μεν. Διὸ καὶ φαυλότατοι δοκοῦσιν είναι πολλάς γάρ άμα κακίας έχουσιν. Οὐ δὴ οἰκείως προσαγορεύονται· 5 βούλεται γάρ ἄσωτος είναι ὁ εν τι κακὸν έχων, τὸ Φθείρειν την οὐσίαν ἄσωτος γάρ ὁ δι' αύτον ἀπολλύμενος, δοκεί δ' ἀπώλειά τις αύτοῦ είναι καὶ ή τῆς οὐσίας φθορά, ώς του ζην διά τούτων άντος. Ούτω δή την άσωτίαν 6 έκδεχύμεθα. 'Ων δ' έστι χρεία, έστι τούτοις χρησθαι καὶ εὖ καὶ κακῶς ὁ πλοῦτος δ' ἐστὶ τῶν χρησίμων. έκάστφ δ' ἄριστα χρηται ὁ ἔχων την περί τοῦτο ἀρετήν καὶ πλούτω δὴ χρήσεται ἄριστα ὁ ἔχων τὴν περὶ τὰ 7 χρήματα άρετήν. Οὖτος & έστὶν ὁ έλευθέριος. Χρησις δ' είναι δοκεί χρημάτων δαπάνη και δύσις ή δε ληψις καὶ ή φυλακή κτήσις μάλλον. Δι) μάλλόν έστι τοῦ έλευθερίου το διδύναι οίς δεί ή λαμβύνειν οθεν δεί καί μη λαμβάνειν δθεν οὐ δεῖ. Της γὰρ ἀρετης μᾶλλον τὸ εὖ ποιείν ἢ τὸ εὖ πάσχειν, καὶ τὰ καλὰ πράττειν 8 μᾶλλον ή τὰ αἰσχρὰ μὴ πράττειν οὐκ ἄδηλον δ' ὅτι τῆ μέν δόσει επεται τὸ εὖ ποιείν καὶ τὸ καλὰ πράττειν, τη δε λήψει το εὐ πάσχειν ή μη αισχροπραγείν. Καί ή χάρις τφ διδύντι, οὐ τφ μή λαμράνωντι καὶ ὁ ἔπαινος 9 δε μαλλον. Καὶ μάον δε το μή λαβείν του δουναι το γαρ υλκείον ήττον προίενται μαλλον ή ου λαμβάνουσι το 10 άλλότριον. Καὶ ἐλευθέριοι δὲ λέγονται οἱ διδόντες

οί δε μη λαμβάνοντες ουκ είς ελευθεριότητα επαινούνται, αλλ' ούχ ήττον είς δικαιοσύνην οί δε λαμβάνοντες ούδ' 11 έπαινούνται πάνυ. Φιλούνται δε σχεδόν μάλιστα οί έλευθέμιοι των απ' αρετής ωφελιμοι γαρ, τουτο δ' έν τή δόσει. Αἱ δὲ κατ' ἀρετὴν πράξεις καλαὶ καὶ τοῦ 12 καλοῦ ένεκα. Καὶ ὁ έλευθέριος οὖν δώσει τοῦ καλοῦ ένεκα καὶ ὀρθώς. οίς γὰρ δεῖ καὶ ὅσα καὶ ὅτε, καὶ τάλλα όσα έπεται τη όρθη δόσει. Καὶ ταῦτα ήδέως 13 η αλύπως το γάρ κατ' άμετην ήδυ ή άλυπον, ηκιστα δε λυπηρόν. Ο δε διδούς οίς μη δεί, η μη τοῦ καλοῦ 14 ένεκα άλλα διά τιν' άλλην αίτίαν, οὐκ έλευθέριος άλλ' αλλος τις ρηθήσεται. Οὐδ' ὁ λυπηρώς μαλλον γάρ έλοιτ' αν τα χρήματα της καλης πράξεως, τουτο δ' οὐκ έλευθερίου. Οὐδε λήψεται δε οθεν μη δεί οὐδε γάρ 15 έστι του μή τιμώντος τὰ χρήματα ή τοιαύτη λήψις. Οὐκ ἄν εῖη δὲ οὐδ' αἰτητικός οὐ γάρ ἐστι τοῦ εὖ 16 ποιούντος εύχερως εύεργετείσθαι. "Οθεν δε δεί, λήψε- 17 ται, οίον ἀπὸ τῶν ἰδίων κτημάτων, οὐχ ὡς καλὸν ἀλλ' ώς αναγκαίον, όπως έχη διδύναι. Οὐδ' αμελήσει των ιδίων, βουλόμενώς γε δια τούτων τισίν επαρκείν. Οὐδε 🚭 🖂 τρίς τυχοῦσι δώσει, ίνα ἔχη διδόναι οἶς δεῖ καὶ ὅτε καὶ οδ καλόν. Έλευθερίου δ' έστὶ σφόδρα καὶ τὸ ὑπερ-18 Βάλλειν έν τη δόσει, ώστε καταλείπειν έαυτφ ελάττω. τὸ γὰρ μὴ ἐπιβλέπειν ἐφ' ἐαυτὸν ἐλευθερίου. Κατὰ 19 την οὐσίαν δ' ή έλευθεριότης λέγεται οὐ γάρ έν τῷ πλήθει των διδομένων το έλευθέριον, αλλ' έν τη τοῦ • διδόντος έξει, αυτη δε κατά την ουσίαν δίδωσιν. Ουθεν δή κωλύει έλευθεριώτερον είναι τον τὰ έλάττω διδύντα, εαν απ' ελαττόνων διδφ. Έλευθεριώτεροι δε είναι 20 δοκούσιν οἱ μὴ κτησύμενοι ἀλλά παραλαβόντες τὴν ουσίαν ἄπειροί τε γάρ της ενδείκις, και πάντες άγαπωσι

μαλλον τὰ αὐτῶν ἔργα, ὥσπερ οἱ γονεῖς καὶ οἱ ποιηταί. Πλουτείν δ' οὐ ράδιον τὸν έλευθέριον, μήτε ληπτικόν οντα μήτε φυλακτικόν, προετικών δε και μή τιμώντα δι' 21 αύτὰ τὰ χρήματα ἀλλ' ἔνεκα τῆς δόσεως. Διὸ καὶ ἐγκαλείται τ<u>η τύχη</u> ότι οι μάλιστα άξιοι όντες ήκιστα πλουτοῦσιν. Συμβαίνει δ' οὐκ ἀλύγως τοῦτο οὐ γὰρ οδόν τε χρήματ' έχειν μη επιμελούμενον όπως έχη, ∠2 ώσπερ οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων. Οὐ μὴν δώσει γε οἰς οὐ δεί οὐδ' ὅτε μὴ δεί, οὐδ' ὅσα ἄλλα τοιαῦτα· οὐ γὰρ ûν έτι πράττοι κατά την έλευθεριότητα, και els ταυτα 23 αναλώσας οὐκ ᾶν ἔχοι είς Δ δεί ἀναλίσκειν. "Ωσπερ γάρ είρηται, έλευθέριος έπτιν ο κατά την οὐσίαν δαπανών καὶ εἰς ά δεῖ· ὁ δ' ὑπερβάλλων ἄσωτος. Διὸ τούς τυράννους οδ λέγομεν ασώτους το γαρ πληθος της κτήσεως οὐ δοκεῖ μάδιον είναι ταῖς δόσεσι καὶ ταῖς 24 δαπάναις ὑπερβάλλειν. Της έλευθεριότητος δη μεσότητος ούσης περί χρημάτων δόσιν και ληψιν, δ έλευθέριος καὶ δώσει καὶ δαπανήσει είς ά δεῖ καὶ δσα δεῖ, όμοίως εν μικροίς και μεγάλοις, και ταθτα ήδέως και λήψεται δ' όθεν δεί καὶ όσα δεί. Της άρετης γάρ περί αμφω οδσης μεσότητυς, ποιήσει αμφότερα ώς δεί· επεται γὰρ τῆ ἐπιεικεῖ δόσει ἡ τοιαύτη λῆψις, ἡ δὲ μὴ τοιαύτη ἐναντία ἐστίν. Δὶ μὲν οὖν ἐπόμεναι γίγνονται τοιαύτη παρὰ τὸ δέον καὶ τὸ καλῶς ἔχον συμβαίνη αὐτῷ ἀναλίσκειν, λυπήσεται, μετρίως δε καὶ ώς δεί της άρετης γλρ καὶ ἥδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι ἐφ' οἶς δεῖ κ**αὶ ὡς δεῖ.** 26 Καὶ εὐκοινώνητος δ' έστὶν ὁ έλευθέριος εἰς χρήματα. δύναται γὰρ ἀδικείσθαι, μὴ τιμῶν γε τὰ χρήματα, καὶ 27 μαλλον αχθάμενος εί τι δέον μη ανάλωσεν ή λυπού-

μενος εί μη δέον τι ανάλωσε, και τφ Σιμωνίδη ούκ

11

άρεσκύμενος. 'Ο δ' ἄσωτος καὶ έν τούτοις διαμαρτάνει 28 3 ούτε γάρ ήθεται έφ' οίς θεί, ούθε ώς θεί, ούτε λυπείται. έσται δε προϊούσι φανερώτερον. Είρηται δ' ήμιν ότι 29 ύπερβολαί και έλλείψεις είσιν ή άσωτία και ή άνελευθερία, καὶ ἐν δυσὶν, ἐν δύσει καὶ λήψει καὶ τὴν δαπάνην γάρ είς την δόσιν τίθεμεν. ΕΙ μέν οδν ασωτία τώ διδόναι καὶ μὴ λαμβάνειν ὑπερβάλλει, τῷ δὲ λαμβάνειν έλλείπει, ή δ' ανελευθεμία τφ διδόναι μέν έλλείπει, τφ Tà pèr 30 but only λαμβάνειν δ' ὑπερβάλλει, πλην ἐπὶ μικροῖς. οδυ της ασωτίας οὐ πάνυ συνδυάζεται οὐ γὰρ ράδιου 🛰 🤼 μηδαμόθεν λαμβάνοντα πασι διδόναι ταχέως γαρ έπιλείπει ή οὐσία τοὺς ἰδιώτας διδύντας, οἶπερ καὶ δοκοῦσιν ασωτοι είναι έπει ο γε τοιούτος δύξειεν άν ου μικρώ 31 βελτίων είναι τοῦ ἀνελευθέρου. Εὐίατός τε γάρ ἐστι καὶ ὑπὸ τῆς ἡλικίας καὶ ὑπὸ τῆς ἀπορίας, καὶ ἐπὶ τὸ μέσον δύναται έλθειν. Έχει γάρ τὰ τοῦ έλευθερίου. καὶ γὰρ δίδωσι καὶ οὐ λαμβάνει, οὐδέτερον δ' ώς δεῖ οὐδ΄ εὖ. Εἰ δὴ τοῦτο ἐθισθείη, ἤ πως ἄλλως μεταβάλοι, είη αν ελευθέριος δώσει γαρ αις δεί, και ου λήψεται δθεν οὐ δεῖ. Διὸ καὶ δυκεῖ οὐκ είναι φαῦλος τὸ ήθος. ού γάρ μοχθηρού οὐδ' άγεννούς τὸ ὑπερβιίλλειν διδόντα καὶ μὴ λαμβάνοντα, ἢλιθίου δέ. Ο δὲ τοῦτον τὸν τρό-32 πον ασωτος πυλύ δοκεί βελτίων τοῦ ανελευθέρου είναι διά τε τὰ εἰρημένα, καὶ ὅτι ὁ μὲν ἀφελεῖ πολλοὺς, ὁ δὲ οὐθένα, ἀλλ' οὐδ' αὐτόν. 'Αλλ' οἱ πολλοὶ τῶν ἀσώτων, 33 καθάπερ είρηται, και λαμβάνουσιν όθεν μη δεί, και είσι κατά τοῦτο ἀνελεύθεροι. Ληπτικοί δε γίνονται διά τό 34 βούλεσθαι μέν αναλίσκειν, εύχερως δε τοῦτο ποιείν μή δύνασθαι· ταχύ γὰρ ἐπιλείπει αὐτοὺς τὰ ὑπάρχοντα. ~ 'Αναγκάζονται ούν έτέρωθεν πορίζειν. ''Αμα δὲ καὶ διὰ τὸ μηθὲν τοῦ καλοῦ φροντίζειν όλιγώρως καὶ πάντοθεν

ARISTOT, ETH

λαμβάνουσιν διδύναι γαρ επιθυμοῦσι, το δε πως ή

85 πύθεν οιθέν αὐτοίς διαφέρει. Διόπερ οὐδ' έλευθέριοι

αί δόσεις αὐτῶν εἰσίν οὐ γὰρ καλαὶ, οὐδὲ τούτου αὐτοῦ ένεκα, οὐδε ώς δεί άλλ' ενίστε οθς δεί πένεσθαι, τούτους πλουσίους ποιούσι, καὶ τοῖς μὲν μετρίοις τὰ 46η οὐδεν αν δοίεν, τοίς δε κολαξιν ή τιν άλλην ήδονην πορίζουσι πολλά. Διὸ καὶ ἀκύλαστοι αὐτῶν εἰσὶν οἱ πολλοί· εὐχερῶς γὰρ ἀναλίσκοντες καὶ εἰς τὰς ἀκολασίας δαπανηροί είσι, καὶ διὰ τὸ μὴ πρὸς τὸ καλὺν ζῆν πρὸς 26 τὰς ήδονὰς ἀποκλίνουσιν. Ο μέν οὖν ἄσωτος ἀπαιδαγώγητος γενύμενος είς ταῦτα μεταβαίνει, τυχ**ών δ' έπι-**37 μελείας είς τὸ μέσον καὶ τὸ δέυν ἀφίκοιτ' ἄν. 'Η δ' ανελευθερία ανίατός έστιν δοκεί γάρ το γήρας και πάσα αδυγαμία ανελευθέρους ποιείν. Καὶ συμφυέστερον τοίς ανθρώποις της ασωτίας οι γάρ πολλοί φιλοχρήματοι 28 μάλλον ή δοτικοί. Καὶ διατείνει δ' ἐπὶ πολύ, καὶ πολυειδές έστιν πολλοί γάρ τρόποι δοκούσι της ανελευθερίας είναι. Ἐν δυσὶ γὰρ οὖσα, τῆ τ' ελλείψει τῆς δύσεως καὶ τῆ ὑπερβολῆ τῆς λήψεως, οὐ πᾶσιν όλόκληρος παραγίνεται, άλλ' ενίστε χωρίζεται, καὶ οὶ μέν τη λήψει ὑπερβάλλουσιν, οἱ δὲ τη δόσει ἐλλείπουσιν. :9 Οί μεν γάρ εν ταις τοιαύταις προσηγορίαις οίον φειδω- مل بل بله λοί, γλίσχροι, κίμβικες, πάντες τη δόσει έλλείπουσι, τών δ' άλλοτρίων ούκ εφίενται ούδε βιούλονται λαμβάνειν, οί μεν διά τινα επιείκειαν καὶ εὐλάβειαν τῶν αλσχρών. Δοκούσι γάρ ενιοι ή φασί γε διά τούτο φυλάττειν, ίνα μή ποτ' αναγκασθώσιν αλσχρόν τι πράξαι. Τούτων δε καὶ ὁ κυμινοπρίστης καὶ πᾶς ὁ τοιοῦτοςωνόμασται δ' από της ύπερβολης του μηθενί αν δουναι. 40 Oi δ' αὖ διὰ φύβυν ἀπέχονται τῶν ἀλλοτρίων, ὡς οὐ ράδιον το αὐτον μεν τὰ έτερων λαμβάνειν, τὰ δ' αὐτοῦ

έτέρους μήν αρέσκει οδυ αυτοίς το μήτε λαμβάνειν μήτε διδόναι. Οἱ δ' αν κατά την ληψιν ύπερβάλλουσι τῷ πάντοθεν λαμβάνειν και πάν, οίον οί τὰς άνελευθέρους έργασίας έργαζόμενοι, πορνοβοσκοί και πάντες οί τοιούτοι, καί τοκισταί κατά μικρόν όπι πολλφ. Πάντες γάρ 📥 ούτοι όθεν ού δεί λαμβάνουσι, και όποσον ού δεί. Και- 4! νον δ' επ' αυτοίς η αισχρακερδεια φαινεται πάντες γαρ ένεκα κέρδους, καὶ τούτου μικρού, ονείδη ύπομενουσιν. Τούς γάρ τὰ μεγαλα μὴ όθεν δέ δεῖ λαμβάνοντας, μηδε 42 ά δεί, ου λέγομεν άνελευθέρους, οίον τους τυράννους πόλεις πορθούντας καὶ Ιερά συλώντας, άλλά πονηρούς μάλλον και άσεβείς και άδίκους. Ο μέντοι κυβευτής και 43 ό λωποδύτης και ο ληστής των άνελευθέρων είσιναίσχροκεμδείς γάρ. Κέρδους γάρ ένεκεν αμφότεροι πραγματεύονται και ώνείδη ύπομενουστν, και οί μέν κινδύνους τούς μεγίστους ένεκα του λήμματος, οί δ' άπό των φίλων περδαίνουστιν, οίς δεί διδύναι. 'Αμφότεροι δή όθεν ού δεί κερδαίνει» βουλύμενοι αλοχροκερδείς, καλ πάσαι δή αί τοιαύται λήψεις ανελεύθεροι. Εἰκότως δέ 👭 τη ελευθεριότητι ανελευθερία έναντίου λέγεται μείζου τε γώρ έστε κακόν της άσωτίας, και μάλλον έπι ταύτην άμειρτονουσιν ή κατά την λεχθείσαν άσωτίαν.

Περί μέν οδν έλευθεριότητος καλ των αντικειμένων 45

καπιών τοσαύτ' ελρήσθω.

Δόξειε δ' αν ακόλουθου είναι καί περί μεγαλοπρε-(2) 4 πείας διελθείν δυκεί γάρ καί αύτή περί χρήματά τις */ άρετή είναι. Ούχ διαπερ δ' ή έλευθεριότης διατείνει περί πάσας τὰς ἐν χρήμασι πράξεις, ἀλλά περί τὰς δαπανηράς μόνον ἐν τούτοις δ' ὑπερέχει τῆς ἐλευθεριότητος μεγεθει. Καθάπερ γὰρ τοῦνομα αὐτό ὑποσημαίνει, ἐν μεγέθει πρέπουσα δαπάνη ἐστίν. Τὸ δὲ μέγεθος πρός 2

τι· οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ δαπάνημα τριηράρχφ καὶ ἀρχιθεωρφ. 3 Τὸ πρέπον δή πρὸς αὐτὸν, καὶ έν ον καὶ περὶ α. 'Ο δ' έν μικροίς ή έν μετρίοις κατ' άξίαν δαπανών οὐ λέγεται μεγαλοπρεπής, οίον τὸ "πολλάκι δόσκον ἀλήτη." ἀλλ' ό εν μεγάλοις ούτως. 'Ο μεν γάρ μεγαλοπρεπής ελευθέριος, ὁ δ' ἐλευθέριος οὐθὲν μᾶλλον μεγαλοπρεπής. 4 Της τοιαύτης δ' έξεως ή μέν έλλειψις μικροπρέπεια καλείται, ή δ' ὑπερβολή βαναυσία καὶ ἀπειροκαλία καὶ δσαι τοιαῦται, οὐχ ὑπερβάλλουσαι τῷ μεγέθει περὶ α δεί, αλλ' έν οίς οὐ δεί καὶ ώς οὐ δεί λαμπρυνόμεναι-5 υστερον δε περί αὐτων ερούμεν. Ο δε μεγαλοπρεπής επιστήμονι εοικεν το πρέπον γαρ δύναται θεωρήσαι καί 6 δαπανήσαι μεγάλα έμμελως. "Ωσπερ γαρ έν αρχή εί- Κ πομεν, ή έξις ταίε ένεργείαις όρίζεται, καὶ ων έστίν. Αἱ δὴ τοῦ μεγαλοπρεποῦς δαπάναι μεγάλαι καὶ πρέπουσαι. Τοιαῦτα δὴ καὶ τὰ ἔργα· οὕτω γὰρ ἔσται μέγα δαπάνημα καὶ πρέπον τῷ ἔργφ. "Ωστε τὸ μὲν ἔργον τῆς δαπάνης ἄξιον δεί είναι, την δε δαπάνην του έργου, η 7 καὶ ὑπερβάλλειν. Δαπανήσει δὲ τὰ τοιαῦτα ὁ μεγαλοπρεπής του καλου ένεκα· κοινόν γάρ τουτο ταις άρεταις. 8 Καὶ ἔτι ἡδέως καὶ προετικῶς ἡ γὰρ ἀκριβολογία μι-9 κριπρεπές. Καὶ πῶς κάλλιστον καὶ πρεπωδέστατον, σκέψαιτ' αν μαλλον ή πόσου και πως έλαχίστου. 10 Αναγκαΐον δή καὶ έλευθέριον τὸν μεγαλοπρεπή είναι. καὶ γὰρ ὁ ἐλευθέριος δαπανήσει α δεί καὶ ώς δεί. Έν τούτοις δε το μέγα του μεγαλοπρεπους, οξον μέγεθος, περί ταὐτὰ της ελευθεριότητος ούσης, και ἀπὸ της ίσης δαπάνης τὸ έργον ποιήσει μεγαλοπρεπέστερον. Οὐ γάρ ή αὐτὴ ἀρετὴ κτήματος καὶ ἔργου· κτῆμα μὲν γὰρ τὸ πλείστου άξιον τιμιώτατον, οδον χρυσός, έργον δε τό μέγα καὶ καλόν. Τοῦ γὰρ τοιούτου ἡ θεωρία θαυμαστή.

"Εστι δέ των δαπανημάτων οία λέγομεν τὰ τίμια, 11 5-1-1-1-1 olov rà mept deoùs àvadquara kat karankeval kat dualat, όμοίως δε καί όσα περί παν το δαιμόνιον, καί όσα πρόι το κοινόν εύφιλοτίμητα έστιν, οίον εί που χορηγείν οξονται δείν λαμπρώς ή τριηραρχείν ή καὶ έστιαν την πόλιν. Εν άπασε δ' ώσπερ είρητας και πρός τον πράτ- 12 τοντα αναφέρεται το τίς ών και τίνων υπαρχύντων άξια γάρ δεί τούτων είναι, και μή μύνον τῷ ἔργῷ ἀλλά καὶ τώ ποιούντι πρέπειν. Διά πένης μεν ούκ αν είη μεγαλο- 13 πρεπής ου γάρ έστιν άφ' ων πολλά δαπανήσει πρεπόν- 🛝 τως 6 δ' επιχειρών ηλίθιος παρά την άξιαν γάρ καί rd dior' nur aperir de ra appas. Upenes de nal ols 14 τὰ τοιαύτα προϋπάρχει δι' αὐτών ή διὰ τών προγόνων η δου αυτοίε μέτεστιν, και τοίς ευγενέσε και τοίς ένδάξοις καί όσα τοιαύται πάντα γάρ ταύτα μέγεθ ς έχει καί άξίωμα. Μαλιστα μεν ούν τοιούτος ό μεγαλοπρεπής, 15 και έν τοις τοιούτοις δαπανήμασιν ή μεγαλοπρεπεια, ώσπερ εξρηται μέγιστα γάρ καὶ έντιμόταται τών δέ ίδίων όσα είσαπαξ γίνεται, οίον γάμος και εί τι τοιούτον, καί εί περί τι πάσα ή πάλις σπουδάζει ή οί έν άξιώματι, καί περί ξένων δε ύποδοχάς και αποστολάς, και δωρεάς και άντιδωρεάς: ού γάρ είς ξαυτόν δαπανηρός ο μεγαλοπρεπής, άλλ' είς τὰ κοινά' τὰ δὲ δῶρα τοῖς ἀναβήμασιν έχει τι δμοιον. Μεγαλοπρεπούε δέ καὶ οἶκον κατα- 16 σκευάσασθια πρεπόντως τῷ πλούτῳς κόσμος γιὶρ τις καὶ ούτος. Καὶ περί ταθτα μάλλον δαπανών όσα πολυχρόνια τών έργων καλλιστα γάρ ταυτα. Καὶ ἐν ἐκάστοις το πρέπον ου γάρ ταυτά δρμόζει θε είς και άνθρώποις, 17 υίδ' έν Ιερφ και τάφφ και επί των δαπανηματώι

he pelon

εκιιστον μέγα εν τῷ γένει, καὶ μεγαλοπρεπέστατον μεν.
τὸ ἐν μεγείλω μέγα, ἐνταῦθα δὲ τὸ ἐν τούτοις μέγα.

18 Καὶ διαφέρει τὸ ἐν τῷ ἔμγῳ μέγα τοῦ ἐν τῷ δαπανήματι·
σφαῖρα μὲν γὰρ ἢ λήκυθος ἡ καλλίστη ἔχει μεγαλοπρέπειαν παιδικοῦ δώρου, ἡ δὲ τούτου τιμὴ μικρὸν καὶ

19 ἀνελεύθερον. Διὰ τοῦτό ἐστι τοῦ μεγαλοπρεποῦς, ἐν οἱκ εὐυπέρβλητον, καὶ ἔχον κατ ἀξίαν τοῦ δαπανήματος.

β 20 Τοιοῦτος μεν οὖν ὁ μεγαλοπρεπής, ὁ δ' ὑπερβάλλων καὶ βάναυσος τῷ παρὰ τὸ δέον ἀναλίσκειν ὑπερβάλλει, ώσπερ εἴρηται.

Έν γὰρ τοῖς μικροῖς τῶν δαπανημάτων πολλὰ ἀναλίσκει καὶ λαμπρίνεται παρὰ μέλος, οἶον ἐρανιστὰς γαμικῶς ἐστιῶν, καὶ κωμωδοῖς χορηγῶν ἐν τἢ παρόδφ πορφίραν εἰσφέρων, ὥσπερ οἱ Μεγαρεῖς. Καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ποιήσει οὐ τοῦ καλοῦ ἔνεκα, ἀλλὰ τὸν πλοῦτον ἐπιδεικνίμενος, καὶ διὰ ταῖτα οἰόμενος θαυμάζεσθαι, καὶ οῦ μὲν δεῖ πολλὰ ἀναλῶσαι, ὀλίγα δαπανῶν, οῦ δ΄

21 ὀλίγα, πυλλά. 'Ο δὲ μικροπρεπης περὶ πάντα ἐλλείψει, καὶ τὰ μέγιστα ἀναλώσας ἐν μικρῷ τὸ καλὸν ἀπολεῖ, καὶ ὅ τι ἄν πυιῆ μέλλων, καὶ σκοπῶν πῶς ἄν ἐλάχιστον ἀναλώσαι, καὶ ταῦτ' ὀδυρύμενος, καὶ πάντ' οἰύμενος

12 μείζω ποιείν ή δεί. Είσι μέν οὖν αἱ έξεις αὖται κακίαι, οἱ μὴν ὑιείδη γ' ἐπιφέρουσι διὰ τὸ μήτε βλαβεραὶ τῷ πελας εἶναι, μήτε λίαν ἀσχήμονες.

7 (3) 'Η δὲ μεγαλοψυχία περί μεγάλα μὲν καὶ ἐκ τοῦ ονώματος ἔοικεν είναι, περὶ ποῖα δ' ἐστὶ πρῶτον λά-2 Ξωμεν. Διαφέρει δ' οἰθὲν τὴν ἔξιν ἢ τὸν κατὰ τὴν ἐξιν σκοπεῖν. Δοκεῖ δὲ μεγαλύψυχος εἶναι ὁ μεγαλων αἰτὸν ἀξιῶν ἄξιος ὧν· ὁ γὰρ μὴ κατ' ἀξίαν αὐτὸ ποιῶν ἤλίθιος, τῶν δὲ κατ' ἀρετὴν οἰδεὶς ἤλίθιος οἰδ' ἀνόητος.

Μεγαλόψυχος μέν οὐν ὁ εἰρημένος. 'Ο γὰρ μικρῶν 4 άξιος καὶ τούτων άξιῶν ξαυτὸν σώφρων, μεγαλύψυχος δ' ου εν μεγέθει γάρ ή μεγαλοψυχία, ωσπερ καὶ τὸ 5 κάλλος εν μεγάλφ σώματι, οί μικροί δ' αστείοι καί σύμμετροι, καλοί δ' οῦ. 'Ο δὲ μεγάλων έαυτὸν ἀξιών 6 ανάξιος ων χαυνος· ὁ δὲ μειζύνων ἡ αξιος οὐ πας χαῦνος. 'Ο δ' έλαττώνων ή ἄξιος μικρόψυχος, ἐάν 7 τε μεγάλων εάν τε μετρίων, εάν τε καὶ μικρών άξιος ων έτι έλαττόνων αύτον άξιοι. Και μάλιστα άν δόξειεν ὁ μεγάλων ἄξιος τί γὰρ άν ἐποίει, εἰ μή τοσούτων ήν αξιος; έστι δή δ μεγαλόψυχος 8 τῷ μὲν μεγέθει ἄκρος, τῷ δὲ ὡς δεῖ μέσος τοῦ γὰρ κατ' άξίαν αύτον άξιοι. Οἱ δ' ὑπερβάλλουσι καὶ έλλείπουσιν. Εὶ δὲ δὴ μεγάλων ἐαυτὸν ἀξιοί ἄξιος ὧν, 9 καὶ μάλιστα τῶν μεγίστων, περὶ ἐν μάλιστα ἄν είη. Ή δ' ἀξία λέγεται πρὸς τὰ ἐκτὸς ἀγαθά. Μέγιστον δὲ 10 τοῦτ' ἄν θείημεν ὁ τοῖς θεοῖς ἀπονέμομεν, καὶ οὖ μάλιστ' έφίενται οί έν άξιώματι, καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς καλλίστοις άθλον. Τοιούτον δ' ή τιμή μέγιστον γάρ δή τούτο τών έκτὸς ἀγαθών. Περὶ τιμὰς δὴ καὶ ἀτιμίας ὁ μεγαλόψυχός έστιν ώς δεί. Καὶ ἄνευ δὲ λόγου φαίνονται 11 οί μεγαλόψυχοι περί τιμήν είναι τιμής γάρ μάλισθ' οί μεγάλοι άξιοῦσιν ἐαυτοὺς, κατ' ἀξίαν δέ. 'Ο δὲ 12 μικρόψυχος έλλείπει καὶ πρὸς έαυτὸν καὶ πρὸς τὸ τοῦ μεγαλοψύχου άξίωμα. 'Ο δε χαῦνος πρός έαυτόν μεν 13 ύπερβάλλει, οὐ μὴν τύν γε μεγαλύψυχον. 'Ο δὲ μεγα-14 λύψυχος, είπερ των μεγίστων άξιος, άριστος αν είη. μείζονος γάρ ἀεὶ ὁ βελτίων ἄξιος, καὶ μεγίστων ὁ ἄριστος. Τὸν ὡς ἀληθῶς ἄρα μεγαλόψυχον δεῖ ἀγαθὸν είναι. Καὶ δόξειε δ' αν είναι μεγαλοψύχου τὸ ἐν ἐκώστη ἀρετή μέγα. Οὐδαμῶς τ' ἄν ἀρμάζοι μεγαλοψύχφ 15

φεύγειν παρασείσαντι, οὐδ' ἀδικείν τίνος γάρ ένεκα πράξει αἰσχρά, φ οὐθὲν μέγα; καθ' ἔκαστα δ' ἐπισκοπουντι πάμπαν γελοίος φαίνοιτ' αν δ μεγαλόψυχος μή άγαθὸς ὧν. Οὐκ εἶη δ' ὧν οὐδὲ τιμῆς ἄξιος φαῦλος ών της άρετης γάρ άθλον ή τιμή, και άπονέμεται τοίς 16 αγαθοίς. Εσικε μέν ουν ή μεγαλοψυχία οίον κόσμος τις είναι των άρετων μείζους γάρ αὐτάς ποιεί, καὶ οὐ γίνεται ανευ εκείνων. Διὰ τοῦτο χαλεπὸν τη άληθεία μεγαλύψυχον είναι· οὐ γὰρ οἰόν τε ἄνευ καλοκαγαθίας. 17 Μάλιστα μέν οὖν περὶ τιμὰς καὶ ἀτιμίας ὁ μεγαλόψυχός έστι, καὶ ἐπὶ μὲν ταῖς μεγάλαις καὶ ὑπὸ τῶν σπουδαίων μετρίως ήσθήσεται, ώς των ολκείων τυγχάνων ή καλ έλαττόνων άρετης γάρ παντελούς οὐκ άν γένοιτο άξία τιμή· οὐ μὴν ἀλλ' ἀποδέξεταί γε τῷ μὴ ἔχειν αὐτοὺς μείζω αὐτῷ ἀπονέμειν. Τῆς δὲ παρὰ τῶν τυχύντων καὶ έπὶ μικροίς πάμπαν όλιγωρήσει· οὐ γὰρ τούτων άξιος. 'Ομοίως δὲ καὶ ἀτιμίας· οὐ γὰρ ἔσται δικαίως περὶ 18 αὐτών. Μάλιστα μέν οὖν έστὶν, ωσπερ εἴρηται, ὁ μεγαλόψυχος περί τιμάς, οὐ μὴν ἀλλά καὶ περί πλοῦτον καὶ δυναστείαν καὶ πᾶσαν εὐτυχίαν καὶ ἀτυχίαν μετρίως έξει, όπως αν γίνηται, καὶ οῦτ' εὐτυχῶν περιχαρής έσται, ουτ' άτυχών πεμίλυπος. Οὐδε γάρ περὶ τιμήν ουτως έχει ώς μέγιστον δν. Αί γαρ δυναστείαι και ό πλούτος διά την τιμήν έστιν αίρετά οι γούν έχοντες αὐτὰ τιμᾶσθαι δι' αὐτῶν βούλονται. *Ω δὴ καὶ ἡ τιμὴ μικρών έστι, τούτφ καὶ τάλλα. Διὸ ὑπερόπται δοκούσι» Δοκεί δε και τα εύτυχήματα συμβάλλεσθαι προς 19 μεγαλοψυχίαν. Οἱ γὰρ εὐγενεῖς ἀξιοῦνται τιμῆς καὶ οἰ δυναστεύοντες ή οί πλουτοθντες έν ύπεροχή γάρ, τὸ δ' ἀγαθῷ ὑπεμέχον πᾶν ἐντιμύτερον. Διὸ καὶ τὰ 20 τοιαθτα μεγαλοψυχοτέρους ποιεί τιμώνται γάρ ύπο

τινών. Κατ' αλήθειαν δ' ὁ άγαθὸς μόνος τιμητέος: 🤞 δ' άμφω υπάρχει, μαλλον αξιούται τιμής. ΟΙ δ' άνεν άρετης τὰ τοιαύτα άγαθὰ έχοντες, ούτε δικαίως έμυτους μεγάλων άξιούσιν, οθτε δρθώς μεγαλόψυχοι λέγονταιάνευ γάρ άρετης παντελούς ούκ έστι ταύτα. Υπερύπται 21 δέ και ύβρισταί και οι τά τοιαύτα έχηντες άγαθά γίγνονται. "Ανευ γάρ άρετης οὐ ράδιον φέρειν έμμελώς τὰ εύτυχήματα ού δυναμένοι δε φέρειν και οιύμενοι των άλλων ύπερέχειν έκείνων μέν καταφρονούσιν, αύτολ δ΄ δ τι δε τύχωσι πράττουσιε. Μιμούεται γάρ τὸν μεγαλόψυχον ολχ άμοιοι άντες, τούτο δε δρώσιν έν οίς δίνανταν τὰ μέν οὖν κατ' ἀρετὴν οὐ πράττουσι, καταφρονοῦσι δε των άλλων. Ο δε μεγαλόψυχος δικαίως καταφρονεί 22 (δοξάζει γάρ άληθώς), οἱ δὲ πολλοὶ τυχόντως. Οὐκ 23 έστι δε μικροκίνδυνος σύδε φιλοκίνδυνος διά το όλίγα τιμάν, μεγαλοκίνδυνος δέ, καὶ όταν κινδυνεύη, άφειδής του βιοι, ώς ούκ άξιον δυ πάντως ζην. Καὶ οίος εὐ 21 ποιείν, εύεργετούμενος δ' αλσχύνεται. Το μέν γάρ υπερέχοντας, το δ΄ υπερεχομένου. Καὶ αντευεργετικός πλειόνων ούτω γάρ προσοφλήσει δ υπάρξας καὶ έσται εύ πεπονθώς. Δοκούσε δέ και μνημορεύειν ούς άν ποιή- 25 σωσιν εύ, ών δ' άν πάθωσιν ού- έλάττων γάρ ό παθών εδ του ποιήσαντος, βούλεται δ' ύπερέχειν. Καὶ τὰ μέν ήδέως ακούει, τὰ δ' ἀηδώς- διό και την Θέτιν ου λέγειν τας εύεργεσίας τῷ Διί: οὐδ΄ οἱ Λάκωνες πρός τοὺς Αθηναίους, άλλ' ά πεπόιθεσαν εύ. Μεγαλοψίχηυ δέ 26 και το μηθενός δείσθαι ή μόγις, ύπηρετείν δε προθύμως, nal mode per robe er aftispare nat eiruziate perar είναι, πρός δε τούς μέσους μέτριον των μεν γάρ ύπερέχειν χαλεπόν καὶ σεμνάν, τῶν δὲ βάδιον, καὶ ἐν ἐκείνοις ner σεμνύνεσθαι ούκ dyerves, er de rois ranewois φορ-

μαλλον τὰ αὐτῶν ἔργα, ὥσπερ οἱ γονεῖς καὶ οἱ ποιηταί. Πλουτείν δ' οὐ ράδιον τὸν ἐλευθέριον, μήτε ληπτικὸν οντα μήτε φυλακτικόν, προετικόν δε και μή τιμώντα δι' 21 αύτὰ τὰ χρήματα ἀλλ' ἔνεκα τῆς δόσεως. Διὸ καὶ ἐγκαλε<u>ίται τη τύχη</u> ότι οι μάλιστα άξιοι όντες ήκιστα πλουτοῦσιν. Συμβαίνει δ' σὐκ ἀλόγως τοῦτο οὐ γὰρ οίόν τε χρήματ' έχειν μη επιμελούμενον όπως έχη, ∠2 ωσπερ οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων. Οὐ μὴν δώσει γε οἷς οὐ δεί οὐδ' ὅτε μὴ δεί, οὐδ' ὅσα ἄλλα τοιαῦτα· οὐ γὰρ θυ έτι πράττοι κατά την έλευθεριότητα, και είς ταθτα 23 αναλώσας οὐκ αν έχοι είς α δεί αναλίσκειν. "Ωσπερ γὰρ εῖρηται, ελευθέριός εστιν ὁ κατὰ τὴν οὐσίαν δαπανών καὶ είς ά δεί· ό δ' ύπερβάλλων ἄσωτος. Διὸ τοὺς τυράννους οὐ λέγομεν ἀσώτους τὸ γὰρ πληθος της κτήσεως οὐ δοκεί ράδιον είναι ταίς δόσεσι καὶ ταίς. 24 δαπάναις ὑπερβάλλειν. Της έλευθεριότητος δη μεσότητος ούσης περί χρημάτων δόσιν και ληψιν, ό έλευθέριος καὶ δώσει καὶ δαπανήσει είς ἄ δεῖ καὶ ὅσα δεῖ, όμοίως εν μικροίς καὶ μεγάλοις, καὶ ταῦτα ἡδέως καὶ λήψεται δ' όθεν δεί και όσα δεί. Της άρετης γάρ περί αμφω ούσης μεσότητος, ποιήσει αμφότερα ως δεί: έπεται γάρ τη επιεικεί δόσει ή τοιαύτη λήψις, ή δε μή τοιαύτη εναντία εστίν. Δί μεν οὖν επόμεναι γίγνονται των παρά τὸ δέον καὶ τὸ καλῶς ἔχον συμβαίνη αὐτῷ ἀναλίσκειν, λυπήσεται, μετρίως δε και ως δει της άρετης γλρ καὶ ήδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι ἐφ' οἶς δεῖ καὶ ὡς δεῖ. 26 Καὶ εὐκοινώνητος δ' έστὶν ὁ έλευθέριος εἰς χρήματα. δύναται γὰρ ἀδικείσθαι, μὴ τιμῶν γε τὰ χρήματα, καὶ 27 μᾶλλον ἀχθόμενος εί τι δέον μη ἀνάλωσεν η λυπού-

μενος εί μη δέον τι ανάλωσε, και τφ Σιμωνίδη ουκ

7/

άρεσκύμενος. 'Ο δ' ἄσωτος καὶ έν τούτοις διαμαρτάνει 28 3 ούτε γάρ ήδεται εφ' οίς δεί, ούδε ώς δεί, ούτε λυπείται. έσται δε προϊούσι φανερώτερον. Είρηται δ' ήμιν ότι 29 ύπερβολαί και έλλείψεις είσιν ή άσωτία και ή άνελευθερία, καὶ ἐν δυσὶν, ἐν δύσει καὶ λήψει· καὶ τὴν δαπάνην γάρ είς την δόσιν τίθεμεν. Η μέν οδν άσωτία τφ διδόναι καὶ μὴ λαμβάνειν ὑπερβάλλει, τῷ δὲ λαμβάνειν έλλείπει, ή δ' ανελευθεμία τῷ διδόναι μεν ελλείπει, τῷ Tà pèr 80 but only λαμβάνειν δ' ὑπερβάλλει, πλην ἐπὶ μικροῖς. ουν της ασωτίας ου πάνυ συνδυάζεται ου γάρ ράδιον ١٠٠٠ μηδαμόθεν λαμβάνοντα πασι διδύναι ταχέως γάρ έπιλείπει ή οὐσία τοὺς ἰδιώτας διδόντας, οἵπερ καὶ δοκοῦσιν ασωτοι είναι έπει ο γε τοιούτος δύξειεν αν ου μικρώ 31 βελτίων είναι τοῦ ἀνελευθέρου. Εὐίατός τε γάρ ἐστι καὶ ὑπὸ τῆς ἡλικίας καὶ ὑπὸ τῆς ἀπομίας, καὶ ἐπὶ τὸ μέσον δύναται έλθειν. Έχει γάρ τὰ τοῦ έλευθερίου. καὶ γὰρ δίδωσι καὶ οὐ λαμβάνει, οὐδέτερον δ' ώς δεῖ οὐδ' εὐ. Εἰ δή τοῦτο ἐθισθείη, ή πως ἄλλως μεταβάλοι, είη αν έλευθέριος δώσει γαρ υίς δεί, και ου λήψεται οθεν ου δεί. Διό και δοκεί ουκ είναι φαύλος το ήθος. ου γάρ μοχθηρού ουδ' άγεννούς το ύπερβαλλειν διδόντα καὶ μὴ λαμβάνοντα, ὴλιθίου δέ. Ο δὲ τοῦτον τὸν τρό-32 πον ασωτος πυλύ δοκεί βελτίων του ανελευθέρου είναι διά τε τὰ εἰρημένα, καὶ ὅτι ὁ μὲν ὡφελεῖ πολλοὺς, ὁ δὲ οὐθένα, ἀλλ' οὐδ' αὐτόν. 'Αλλ' οἱ πολλοὶ τῶν ἀσώτων, 33 καθάπερ είρηται, και λαμβάνουσιν όθεν μη δεί, και είσι κατά τοῦτο ἀνελεύθεροι. Ληπτικοί δε γίνονται διὰ τὸ 34 βούλεσθαι μέν ἀναλίσκειν, εὐχερώς δὲ τοῦτο ποιεῖν μή δύνασθαι· ταχύ γὰρ ἐπιλείπει αὐτοὺς τὰ ὑπάρχοντα. ~ . 'Αναγκάζονται οὖν έτέρωθεν πορίζειν. ΄Αμα δὲ καὶ διὰ τὸ μηθὲν τοῦ καλοῦ φροντίζειν όλιγώρως καὶ πάντυθεν

ARISTOT, BTH

λαμβάνουσιν· διδύναι γὰρ ἐπιθυμοῦσι, τὸ δε πῶς ϡ 35 πόθεν οὐθὲν αὐτοῖς διαφέρει. Διόπερ οὐδ' έλευθέριοι αί δόσεις αὐτῶν εἰσίν οὐ γὰρ καλαὶ, οὐδὲ τούτου αὐτοῦ ενεκα, οὐδε ώς δει άλλ' ενίστε οθς δει πένεσθαι, τούτους πλουσίους ποιούσι, καὶ τοῖς μὲν μετρίοις τὰ ήθη ούδεν αν δοίεν, τοίς δε κόλαξιν ή τιν άλλην ήδονην πορίζουσι πολλά. Διὸ καὶ ἀκόλαστοι αὐτῶν εἰσὶν οἱ πολλοί· εὐχερῶς γὰρ ἀναλίσκοντες καὶ εἰς τὰς ἀκολασίας δαπανηροί είσι, και διά τὸ μὴ πρὸς τὸ καλὸν ζῆν πρὸς 26 τὰς ήδονὰς ἀποκλίνουσιν. Ο μέν οὖν ἄσωτος ἀπαιδαγώγητος γενόμενος είς ταῦτα μεταβαίνει, τυχών δ' έπι-37 μελείας είς το μέσον και το δέυν αφίκοιτ' αν. 'Η δ' ανελευθερία ανίατός έστιν δοκεί γαρ το γήρας και πάσα αδυγαμία ανελευθέρους ποιείν. Καὶ συμφυέστερον τοίς ανθρώποις της ασωτίας οι γαρ πολλοι φιλοχρήματοι 38 μᾶλλον ἡ δοτικοί. Καὶ διατείνει δ' ἐπὶ πολύ, καὶ πολυειδές έστιν πολλοί γάρ τρόποι δοκούσι της ανελευθερίας είναι. Έν δυσὶ γὰρ οὖσα, τῆ τ' ελλείψει τῆς δόσεως καὶ τῆ ὑπερβολῆ τῆς λήψεως, οὐ πᾶσιν όλόκληρος παραγίνεται, άλλ' ένίστε χωρίζεται, καὶ οὶ μέν τη λήψει ὑπερβάλλουσιν, οἱ δὲ τη δόσει ἐλλείπουσιν. :90 ε μεν γαρ έν ταις τοιαύταις προσηγορίαις οδον φειδω- all din du λοί, γλίσχροι, κίμβικες, πάντες τη δόσει έλλείπουσι, των δ' άλλοτρίων ούκ έφίενται ούδε βρούλονται λαμβάνειν, οί μεν διά τινα επιείκειαν καὶ εὐλάβειαν τῶν αλσχρών. Δοκούσι γάρ ένιοι ή φασί γε διά τούτο φυλάττειν, ίνα μή ποτ' αναγκασθώσιν αλσχρόν τι πράξαι. Τούτων δε καὶ ό κυμινοπρίστης καὶ πᾶς ό τοιοῦτος. ώνόμασται δ' ἀπὸ τῆς ὑπερβολῆς τοῦ μηθενὶ ἄν δοῦναι. 40 Οἱ δ' αὖ διὰ φόβον ἀπέχονται τῶν ἀλλοτρίων, ὡς οὐ

ράδιον το αύτον μέν τα έτέρων λαμβάνειν, τα δ' αύτοῦ

shouther to t

έτερους μή αρέσκει ούν αυτοίς το μήτε λαμβάνειν μήτε διδόναι. Οἱ δ' αδ κατά την ληψιν ύπερβαλλουσι τῷ πάντοθεν λαμβάνειν και πάν, οίον οι τος άνελευθέρους έργασίας έργαζόμενοι, πορνοβοσκοί και πάντες οί τοιούτοι, και τοκισταί κατά μικρόν έπι πολλώ. Πά τες γύρ ούτοι όθεν ού δεί λαμβανουσι, και όποσον ού δεί. Κοι- 41 νον δ' επ' αυτοίς η αισχροκερδεια φαινεται: πάντες γηρ ένεκα κέρδους, και τούτου μικρού, δνείδη ύπομενουσιν, Τούς γάρ τα μεγαλα μή όθεν δε δεί λαμβάνοντας, μηδε 42 Α δεί, ού λεγωμεν άνελευθέρους, οίον τους τυραννους πύλεις πορθοίντας και Ιερά συλώντας, άλλα πονηρούς μάλλον και άσεβεις και άδίκους. Ο μέντοι κι βευτής και 43 δ λωποδύτης και δ ληστής των άνελευθέρων είσιναισχροκερδείς γαρ. Κέρδους γάρ ένεκεν άμφύτεροι πραγματεύονται καὶ δυείδη ύπομένουστη καὶ οί μέν κινδύνους τοις μεγίστους ένεκα του λημματος, οί δ' ἀπό των φίλων κερδαίνουσω, οίς δεί διδωναι. 'Αμφότεροι δή όθεν ου δεί κερδαίνειν βουλύμενοι αίσχροκερδεις, καί πάσοι δή οι τοιοιτοι λήψεις άνελείθεροι. Είκύτως δέ 14 τή έλευθεριάτητε ανελευθερία έναντίον λέγεται μείζον τε γώρ έστι κακόν της ώσωτίας, και μάλλον έπι ταντην άμαρτανουσιν ή κατά την λεχθείσαν άσωτιαν.

Περί μεν οθν ελευθεριότητος και των αντικειμένων 45

κακιών τοσούτ' ελρήσθω.

Δόξεια δ' δν ἀκόλουθον είναι καὶ περὶ μεγαλοπρε-(2) 4
πείας διελθείν δοκεί γάρ καὶ αὐτή περὶ χρήματά τις
άρετη είναι. Οἰχ ῶσπερ δ' ἡ ἐλευθεριότης διατείνει
περὶ πασας τὰς ἐν χρήμασι πραξεις, ἀλλὰ περὶ τὰς
δαπανηρὰς μόνον ἐν τουτοις δ' ὑπερεχει τῆς ἐλευθεριότητος μεγεθει. Καθάπερ γὰρ τοῦνομα αὐτὸ ὑποσημαίνει,
ἐν μεγεθει πρέπουσα δαπάνη ἐστίν. Τὸ δὲ μέγεθος πρός 2

τι· οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ δαπάνημα τριηράρχο καὶ ἀρχιθεωρο. 3 Τὸ πρέπον δη πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐν ῷ καὶ περὶ ἄ. 'Ο δ' έν μικροίς ή έν μετρίοις κατ' άξίαν δαπανών ου λέγεται μεγαλοπρεπής, οξον τὸ "πολλάκι δόσκον ἀλήτη." ἀλλ' ό ἐν μεγάλοις οὖτως. Ὁ μὲν γὰρ μεγαλοπρεπής ἐλευθέριος, ὁ δ' ἐλευθέριος οὐθὲν μᾶλλον μεγαλοπρεπής. 4 Της τοιαύτης δ' έξεως ή μεν έλλειψις μικροπρέπεια καλείται, ή δ' ὑπερβολή βαναυσία καὶ ἀπειροκαλία καὶ όσαι τοιαθται, οθχ υπερβάλλουσαι τῷ μεγέθει περὶ ά δεῖ, ἀλλ' ἐν οἶς οὐ δεῖ καὶ ὡς οὐ δεῖ λαμπρυνόμεναι. 5 υστερον δε περί αὐτών ερούμεν. Ο δε μεγαλοπρεπής επιστήμονι εοικεν το πρέπον γαρ δύναται θεωρησαι καὶ 6 δαπανήσαι μεγάλα έμμελως. "Ωσπερ γάρ έν άρχη εί- Κ πομεν, ή έξις ταίς ένεργείαις δρίζεται, και ων έστίν. Αί δη του μεγαλοπρεπους δαπάναι μεγάλαι και πρέπουσαι. Τοιαῦτα δὴ καὶ τὰ ἔργα· οὕτω γὰρ ἔσται μέγα δαπάνημα καὶ πρέπον τῷ ἔργφ. "Ωστε τὸ μὲν ἔργον τῆς δαπάνης άξιον δεί είναι, την δε δαπάνην του έργου, η 7 καὶ ὑπερβάλλειν. Δαπανήσει δὲ τὰ τοιαῦτα ὁ μεγαλοπρεπής του καλου ένεκα κοινόν γάρ τουτο ταις άρεταις. 8 Καὶ ἔτι ἡδέως καὶ προετικῶς ἡ γὰρ ἀκριβολογία μι-9 κροπρεπές. Καὶ πῶς κάλλιστον καὶ πρεπωδέστατον, σκέψαιτ' αν μαλλον ή πόσου και πως έλαχίστου. 10 Αναγκαΐον δή καὶ έλευθέριον τὸν μεγαλοπρεπή είναι. καὶ γὰρ ὁ ἐλευθέριος δαπανήσει α δεῖ καὶ ὡς δεῖ. Ἐν τούτοις δε τὸ μέγα τοῦ μεγαλοπρεποῦς, οἰοχ μέγεθος, περί ταὐτά της έλευθεριότητος ούσης, και από της ίσης δαπάνης τὸ ἔργον ποιήσει μεγαλοπρεπέστερον. Οὐ γὰρ ή αὐτή ἀρετή κτήματος καὶ ἔργου κτήμα μὲν γὰρ τὸ πλείστου ἄξιον τιμιώτατον, οδον χρυσός, ἔργον δε τό μέγα καὶ καλόν. Τοῦ γὰο τοιούτου ἡ θεωρία θαυμαστή,

τὸ δὲ μεγαλυπρεπὲς θαυμαστόν. Καὶ ἔστιν ἔργου ἀρετη μεγαλοπρέπεια ἐν μεγέθει.

Έστι δε των δαπανημάτων οία λέγομεν τὰ τίμια, 11 5 - 1 οίον τὰ περί θεούς ἀναθήματα καί κατασκευαί καί θυσίαι, δμοίως δε καὶ όσα περί πᾶν τὸ δαιμόνιον, καὶ όσα πρὸς τὸ κοινὸν εὐφιλοτίμητά έστιν, οίον εἶ που χορηγείν οίονται δείν λαμπρώς ή τριηραρχείν ή καὶ έστιαν την πόλιν. Έν απασι δ' ωσπερ είρηται καὶ πρὸς τὸν πράτ- 12 τοντα αναφέρεται το τίς ων και τίνων υπαρχύντων άξια γάρ δεί τούτων είναι, καὶ μὴ μόνον τῷ ἔργῷ ἀλλὰ καὶ τῷ ποιοῦντι πρέπειν. Διὸ πένης μέν οὐκ ἂν εῖη μεγαλο- 13 πρεπής οὐ γὰρ ἔστιν ἀφ' ὧν πολλὰ δαπανήσει πρεπόν- 💉 τως ό δ' επιχειρών ηλίθιος παρά την άξίαν γάρ καὶ το δέον κατ' άρετην δε το όρθως. Πρέπει δε και οίς 14 τὰ τοιαῦτα προϋπάρχει δι' αὐτῶν ἡ διὰ τῶν προγόνων ή ων αὐτοις μέτεστιν, καὶ τοις εὐγενέσι καὶ τοις ενδώξοις καὶ δσα τοιαῦτα· πάντα γὰρ ταῦτα μέγεθος έχει καὶ άξίωμα. Μάλιστα μέν οὖν τοιοῦτος ὁ μεγαλυπρεπής, 15 καὶ έν τοις τοιούτοις δαπανήμασιν ή μεγαλοπρέπεια, δοπερ είρηται· μέγιστα γάρ καὶ έντιμότατα· των δέ ιδίων δσα εἰσάπαξ γίνεται, οίον γάμος καὶ εῖ τι τοιοῦτον, καὶ εἰ περί τι πᾶσα ἡ πόλις σπουδάζει ἡ οἱ ἐν ἀξιώματι, καὶ περὶ ξένων δὲ ὑποδοχὰς καὶ ἀποστολὰς, καὶ δωρεὰς καὶ άντιδωρεάς οὐ γὰρ εἰς ξαυτὸν δαπανηρὸς ὁ μεγαλοπρεπής, άλλ' είς τὰ κοινά' τὰ δὲ δῶρα τοις ἀναθήμασιν έχει τι ομοιον. Μεγαλοπρεπους δε και υίκον κατα- 16 σκευάσασθαι πρεπόντως τῷ πλούτφο κόσμος γάρ τις καὶ ούτος. Καὶ περὶ ταῦτα μᾶλλον δαπανᾶν ὅσα πολυχρόνια των έργων κάλλιστα γάρ ταθτα. Καθ έν έκάστοις τὸ πρέπον οὐ γὰρ ταὐτὰ άρμόζει θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, 1? υὐδ' ἐν ἱερῷ καὶ τάφφ· καὶ ἐπὶ τῶν δαπανημάτων

ἔκαστον μέγα ἐν τῷ γένει, καὶ μεγαλοπρεπέστατον μὲν.
τὸ ἐν μεγάλῳ μέγα, ἐνταῦθα δὲ τὸ ἐν τούτοις μέγα. ❤️

18 Καὶ διαφέρει τὸ ἐν τῷ ἔργῳ μέγα τοῦ ἐν τῷ δαπανήματι·
σφαῖρα μὲν γὰρ ἢ λήκυθος ἡ καλλίστη ἔχει μεγαλοπρέπειαν παιδικοῦ δώρου, ἡ δὲ τούτου τιμὴ μικρὸν καὶ
19 ἐνςὶ κάθοσου. Ακὰ ποῦπό ἐστι ποῦ μπισλοποκποῦο. ἐν

19 ἀνελεύθερον. Διὰ τοῦτό ἐστι τοῦ μεγαλοπρεποῦς, ἐν ῷ ἀν ποιῆ γένει, μεγαλοπρεπῶς ποιείν· τὸ γὰρ τοιοῦτον οὐκ εὐυπέρβλητον, καὶ ἔχον κατ ἀξίαν τοῦ δαπανήματος.

β 20 Τοιοῦτος μεν οὖν ὁ μεγαλοπρεπής, ὁ δ' ὑπερβάλλων καὶ βάναυσος τῷ παρὰ τὸ δέον ἀναλίσκειν ὑπερβάλλει, ώσπερ εἴρηται.

Έν γὰρ τοῖς μικροῖς τῶν δαπανημάτων πολλὰ ἀναλίσκει καὶ λαμπρίνεται παρὰ μέλος, οἶον ἐρανιστὰς γαμικῶς ἐστιῶν, καὶ κωμφδοῖς χορηγῶν ἐν τῆ παρόδῳ πορφίραν εἰσφέρων, ὥσπερ οἱ Μεγαρεῖς. Καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ποιήσει οὐ τοῦ καλοῦ ἔνεκα, ἀλλὰ τὸν πλοῦτον ἐπιδεικνύμενος, καὶ διὰ ταῦτα οἰόμενος θαυμάζεσθαι, καὶ οῦ μὲν δεῖ πολλὰ ἀναλῶσαι, ὀλίγα δαπανῶν, οῦ δ΄

21 όλίγα, πολλά. 'Ο δὲ μικροπρεπὴς περὶ πάντα ἔλλείψει, καὶ τὰ μέγιστα ἀναλώσας ἐν μικρῷ τὸ καλὺν ἀπολεῖ, καὶ ὅ τι ἀν ποιῆ μέλλων, καὶ σκοπῶν πῶς ἀν ἐλάχιστον ἀναλώσαι, καὶ ταῦτ' ὀδυρόμενος, καὶ πάντ' οἰόμενος

22 μείζω ποιείν ή δεί. Εἰσὶ μεν οὖν αἱ εξεις αὖται κακίαι, οὺ μὴν ὀνείδη γ' ἐπιφέρουσι διὰ τὸ μήτε βλαβεραὶ τῷ πέλας εἶναι, μήτε λίαν ἀσχήμονες.

(3) 'Η δὲ μεγαλοψυχία περί μεγάλα μὲν καὶ ἐκ τοῦ δνόματος ἔοικεν εἶναι, περὶ ποῖα δ' ἐστὶ πρῶτον λά-2 βωμεν. Διαφέρει δ' οἰθὲν τὴν ἔξιν ἢ τὸν κατὰ τὴν 3 ἔξιν σκοπεῖν. Δοκεῖ δὲ μεγαλόψυχος εἶναι ὁ μεγιίλων αὐτὸν ἀξιῶν ἄξιος ὧν ὁ γὰρ μὴ κατ' ἀξίαν αὐτὸ ποιῶν ἡλίθιος, τῶν δὲ κατ' ἀρετὴν οὐδεὶς ἡλίθιος οὐδ' ἀνόητος.

and france

Μεγαλόψυχος μέν οὖν ὁ εἰρημένος. 'Ο γὰρ μικρῶν 4 άξιος καὶ τούτων άξιῶν ἐαυτὸν σώφρων, μεγαλύψυχος δ' οδ. ἐν μεγέθει γὰρ ἡ μεγαλοψυχία, ὥσπερ καὶ τὸ 5 κάλλος εν μεγάλφ σώματι, οί μικροί δ' αστείοι καί σύμμετροι, καλοί δ' ου. Ο δε μεγάλων έαυτον άξιων 6 ανάξιος ων χαῦνος ὁ δὲ μειζώνων ἡ αξιος οὐ πας χαῦνος. 'Ο δ' ἐλαττύνων ἡ ἄξιος μικρόψυχος, ἐάν 7 τε μεγάλων εάν τε μετρίων, εάν τε καὶ μικρῶν **ἄξιος ὧν ἔτι ἐλαττόνων αὐτ**ὸν ἀξιοῖ. Καὶ μάλιστα αν δόξειεν ό μεγάλων αξιος. τί γαρ αν εποίει, εί μή τοσούτων ήν άξιος; έστι δή ό μεγαλόψυχος 8 τῷ μὲν μεγέθει ἄκρος, τῷ δὲ ὡς δεῖ μέσος τοῦ γὰρ κατ' άξίαν αὐτὸν άξιοῖ. Οἱ δ' ὑπερβάλλουσι καὶ έλλείπουσιν. Εὶ δὲ δὴ μεγάλων έαυτὸν ἀξιοί ἄξιος ῶν, 9 καὶ μάλιστα τῶν μεγίστων, περὶ ἐν μάλιστα ἄν εἶη. 'Η δ' ἀξία λέγεται πρὸς τὰ ἐκτὸς ἀγαθά. Μέγιστον δὲ 10 τοῦτ' αν θείημεν ο τοῖς θεοῖς ἀπονέμομεν, καὶ οῦ μάλιστ' έφίενται οἱ ἐν ἀξιώματι, καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς καλλίστοις άθλον. Τοιούτον δ' ή τιμή· μέγιστον γάρ δή τούτο τών έκτος αγαθών. Περί τιμάς δή και ατιμίας ό μεγαλόψυχός έστιν ως δεί. Καὶ ἄνευ δε λόγου φαίνονται 11 οι μεγαλόψυχοι περί τιμήν είναι· τιμής γάρ μάλισθ' οί μεγάλοι άξιοῦσιν έαυτοὺς, κατ' ἀξίαν δέ. 'Ο δὲ 12 μικρόψυχος έλλείπει καὶ πρὸς έαυτὸν καὶ πρὸς τὸ τοῦ μεγαλοψύχου ἀξίωμα. 'Ο δὲ χαῦνος πρὸς ἐαυτὸν μὲν 13 ύπερβάλλει, οὐ μὴν τύν γε μεγαλύψυχον. Ο δὲ μεγα-14 λύψυχος, είπερ των μεγίστων άξιος, άριστος αν είη. μείζονος γαρ αεί ό βελτίων αξιος, και μεγίστων ό αριστος. Τὸν ὡς ἀληθῶς ἄρα μεγαλόψυχον δεῖ ἀγαθὸν είναι. Καὶ δόξειε δ' αν είναι μεγαλοψύχου τὸ ἐν ἐκάστη αρετή μέγα. Οὐδαμῶς τ' ἀν άρμάζοι μεγαλοψύχω 15 fing his arm.

φεύγειν παρασείσαντι, οὐδ' άδικεῖν τίνος γάρ ενεκα πράξει αλσχρά, φ οὐθεν μέγα; καθ' εκαστα δ' επισκοπουντι πάμπαν γελοίος φαίνοιτ' το ό μεγαλόψυχος μή άγαθὸς ών. Οὐκ εῖη δ' ἄν οὐδὲ τιμῆς ἄξιος φαῦλος ών της άρετης γάρ άθλον ή τιμή, και άπονέμεται τοις 16 αγαθοίς. "Εοικε μέν ουν ή μεγαλοψυχία οίον κόσμος τις είναι των άρετων μείζους γάρ αὐτάς ποιεί, καὶ οὐ γίνεται ἄνευ ἐκείνων. Διὰ τοῦτο χαλεπὸν τῆ ἀληθεία μεγαλόψυχον είναι· οὐ γὰρ οίόν τε ἄνευ καλοκαγαθίας. 17 Μάλιστα μεν οδν περί τιμάς και ατιμίας ό μεγαλόψυχός έστι, καὶ ἐπὶ μὲν ταῖς μεγάλαις καὶ ὑπὸ τῶν σπουδαίων μετρίως ήσθήσεται, ώς των ολκείων τυγχάνων ή καλ έλαττόνων άρετης γάρ παντελούς ούκ αν γένοιτο άξία τιμή οὐ μὴν ἀλλ' ἀποδέξεταί γε τῷ μὴ ἔχειν αὐτοὺς μείζω αὐτῷ ἀπονέμειν. Τῆς δὲ παρὰ τῶν τυχύντων καὶ έπι μικροίς πάμπαν όλιγωρήσει ου γάρ τούτων άξιος. 'Ομοίως δὲ καὶ ἀτιμίας· οὐ γὰρ ἔσται δικαίως περὶ 18 αὐτύν. Μάλιστα μέν οὖν ἐστὶν, ώσπερ εἶρηται, ὁ μεγαλόψυχος περί τιμάς, οὐ μὴν ἀλλά καὶ περί πλοῦτον καὶ δυναστείαν καὶ πασαν εὐτυχίαν καὶ ἀτυχίαν μετρίως έξει, όπως αν γίνηται, και ούτ' εὐτυχών περιχαρής έσται, οδτ' άτυχών περίλυπος. Οὐδέ γάρ περί τιμήν ουτως έχει ώς μέγιστον δν. Αί γάρ δυναστείαι και ό πλούτος διά την τιμήν έστιν αίρετά οι γούν έχοντες αὐτὰ τιμᾶσθαι δι' αὐτῶν βούλονται. 😘 δὴ καὶ ἡ τιμὴ μικρύν έστι, τούτφ καὶ τάλλα. Διὸ ὑπερόπται δοκοῦσιν Δοκεῖ δὲ καὶ τὰ εὐτυχήματα συμβάλλεσθαι πρὸς 19 μεγαλοψυχίαν. Οἱ γὰρ εὐγενεῖς ἀξιοῦνται τιμῆς καὶ οἱ δυναστεύοντες ή οί πλουτούντες έν ύπεροχή γάρ, τὸ δ' αγαθορ ύπεμέχον παν εντιμότερον. Διὸ καὶ τὰ 20 τοιαθτα μεγαλοψυχοτέρους ποιεί· τιμώνται γάρ υπό τινών, Κατ' αλήθειαν δ' ό αγαθός μόνος τιμητέος ο δ' δμφα ύπάρχει, μαλλον άξιούται τιμής. Ol δ' άνευ άρετης τα τοιαύτα άγαθά έχοντες, ούτε δικαίως έαυτούς μεγάλων άξιούσεν, ούτε δρθώς μεγαλόψυχοι λέγονταιάνου γάρ άρετης παντελούς ούκ έστι ταύτα. Υπερύπται 21 dė kal ūspiotal kai ol ta tolaūta žzovtes ayada ylyνονται. "Ανευ γάρ άρετης ού ράδιου φέρειν έμμελώς τά εύτυχήματα: ού δυνάμενοι δε φέρειν και ολόμενοι τών άλλων υπερέχειν έκείνων μέν καταφρονούσιν, αύτολ δ΄ δ΄ τε δε τύχωσε πράττουσεε. Μιμούεται γάρ τον μεγαλόψυχον σύχ όμοιαι όντες, τούτα δε δρώσιν έν οίς δύνανται: τὰ μεν ούν κατ' άρετην ού πράττουσι, καταφρονούσι δέ τών άλλων. Ο δέ μεγαλόψυχος δικαίως καταφρονεί 22 (δυξάζει γαρ άληθώς), οἱ δὲ πολλοὶ τυχόντως. Οὐκ 23 έστι δε μικροκίνδυνος ούδε φιλοκίνδυνος διά το όλίγο τιμάν, μεγαλοκίνδι νος δέ, και όταν κινδυνεύη, άφειδής του fliou, de oux afion on navrue (qu. Kal olos ed 24 ποιείν, εθεργετούμενος δ' αλαχύνεται. Το μέν γάρ ύπερέχοντος, το δ΄ ύπερεχομένου. Καλ άντευεργετικός πλειόνων ούτω γάρ προσοφλήσει ο ύπάρξας και έσται εδ πεπονθώς. Δοκούσε δέ και μνημονεύειν ούς Δν ποιή- 25 amain eg, on a un maganin og- exarem hab a magan εδ του ποιήσαντος, βούλεται δ' ύπερέχειν. Καὶ τὰ μέν ήδέως ακούει, το δ' αηδώς. διό και την Θέτιν ου λέγειν Tue everyeriae to but oid of hannes mos rove Αθηναίους, άλλ' & πεπόνθισαν εδ. Μεγαλοψύχου δέ 26 και το μηθενός δείσθαι ή μόγις, ύπηρετείν δε προθύμως, kal mode per rous er afichare kal ebruxlais peyar elvai, mode de rove péanue pérpion- ran per yap varpexer xayenon kur astron, ton ge bagion kar ekelnore ner remaineadas our dyennes, in de tois tamesnois cop27 τικόν, ώσπερ είς τούς ασθενείς Ισχυρίζεσθαι. Καὶ είς τὰ έντιμα μη λέναι, η οῦ πρωτεύουσιν άλλοι· καλ άργον είναι καὶ μελλητήν, άλλ' ή ὅπου τιμή μεγάλη ή ἔργον. Καὶ ὀλίγων μεν πρακτικόν, μεγάλων δε καὶ ὀνομαστών. 18 Αναγκαίον δε και φανερόμισον είναι και φανερόφιλον* τὸ γὰρ λανθάνειν φοβουμένου. Καὶ μέλειν τῆς ἀληθείας μαλλον ή της δόξης, και λέγειν και πράττειν φανερώς. παρρησιαστής γάρ δια τὸ καταφρονείν. Διὸ καὶ άληθευτικός, πλην όσα μη δι' είρωνείαν είρωνα δε πρός 29 τους πολλούς. Και πρός άλλον μη δύνασθαι ζην άλλ' η πρός φίλον δουλικόν γάρ, διό και πάντες οι κόλακες Οὐδὲ θαυμαστικύς. θητικοί και οί ταπεινοι κόλακες. 30 οὐθὲν γὰρ μέγα αὐτῷ ἐστίν. Οὐδὲ μνησίκακος οὐ γὰρ μεγαλοψύχου τὸ ἀπομνημονεύειν, ᾶλλως τε καὶ κακὰ, 31 άλλα μαλλον παροράν. Οὐδ' ἀνθρωπολόγος οῦτε γαρ περί αύτου έρει ούτε περί έτέρου ούτε γάρ ινα έπαινηται μέλει αὐτῷ, οῦθ' ὅπως οἱ ἄλλοι ψέγωνται' οὐδ' αὖ επαινετικός εστιν διόπερ οὐδε κακολόγος, οὐδε τῶν 32 έχθρων, εί μη δι' ύβριν. Καὶ περὶ ἀναγκαίων ή μικρων 83 ούτως έχειν περί ταυτα. Και οίος κεκτήσθαι μάλλον τά καλά καὶ ἄκαρπα τών καρπίμων καὶ ὡφελίμων αὐτάρ-34 κους γάρ μάλλον. Καὶ κίνησις δὲ βραδεῖα τοῦ μεγαλοψύχου δοκεί είναι, και φωνή βαρεία, και λέξις στάσιου γάρ σπευστικός ό περι όλίγα σπουδάζων, ούδε σύντονος ο μηθεν μέγα ολόμενος ή δ' όξυφωνία καὶ ή ταχυτής διὰ τούτων. Τοιούτος μέν οὖν ό μεγαλόψυχος, ό δ' ελλείπων μικρόψυχος, ό δ' ὑπερβάλλων 35 χαῦνος. Οὐ κακοὶ μέν οὖν δοκοῦσιν εἶναι οὐδ' οὖτοι' οὐ γάρ κακοποιοί είσιν ήμαρτημένοι δέ. 'Ο μέν γάρ μικρόψυχος, άξιος ών άγαθών, έαυτον αποστερεί ων

άξιώς έστι, και έσικε κακόν έχειν τι έκ του μή άξισυν έαυτον τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγνοεῖν δ΄ ἐαυτόν - ὡρέγετο γάρ λυ ων άξιος ήν, άγαθων γε όντων. Οὐ μήν ήλίθιοί γε οί τοιούτοι δοκουσιν είναι, άλλα μάλλον όκνηροί. Η τοιαύτη δε δύξα δοκεί και χείρους ποιείν' έκαστοι γάρ έφιενται των κατ' άξιαν, άφιστανται δε και των πράξεων των καλών και των επιτηδευμάτων ώς ανάξιοι δυτες. όμοιως δέ και των έκτος άγαθων. ΟΙ δέ χαύνοι ηλίθιοι 36 και έσυτους άγνοούντες, και ταυτ' έπιφανώς' ώς γάρ άξιοι όντες τοις έντίμοις έπιχειρούσιν, είτα έξελιγχονται καὶ ἐσθητε κοσμούρται καὶ σχήματι καὶ τοῖε τοιούτοιε. καί βοίλονται τα εὐτιχήματα φανεμά είναι αὐτών, καὶ λέγουσε περί αύτων, ώς διὰ τούτων τιμηθησόμενοι. Αντιτιθεται δε τή μεγαλοψυχία ή μικροψυχία μάλλου 37 τής χαυνότητος και γάρ γίγνεται μάλλον και χείρον COTIV.

Ἡ μεν οὖν μεγαλοψυχία περί τιμήν έστι μεγαλην, 38 ὅσπερ εἴρηται ἔσικε δὲ καὶ περὶ ταύτην εἶναι ἀρετή τις, (4) 10 καθάπερ ἐν τοῖς πρώτοις ἐλέχθη, ἡ δάξειεν ἀν παραπλησίως ἔχειν πρὸς τὴν μεγαλοψυχίαν ὅσπερ καὶ ἡ ἐλευθεριότης πρὸς τὴν μεγαλοπρέπειαν. "Αμφω γὰρ αἶται τοῦ μὲν μεγάλου ἀφεστάσι, περὶ δὲ τὰ μέτρια καὶ τὰ μικρὰ διατιθέασιν ἡμᾶς ὡς δεῖ. "Ωσπερ δ' ἐν λήψει 2 καὶ δόσει χρημάτων μεσότης ἔστι καὶ ὑπερβολή τε καὶ ἔλλειψις, οὖτω καὶ ἐν τιμῆς ὁρέξει τὸ μάλλον ἡ δεῖ καὶ ἤττον, καὶ τὰ ὅθεν δεῖ καὶ ὡς δεῖ. Τόν τε γὰρ φιλότι- 8 μον ψέγομεν ὡς καὶ μᾶλλον ἡ δεῖ, καὶ ὅθεν οὐ δεῖ, τῆς τιμῆς ἐφιέμενον, τύν τε ἀφιλότιμον, ὡς οὐδ' ἐπὶ τοῖς καλοῖς προαιρούμενον τιμᾶσθαι. "Εστι δ' ὅτε τὸν φιλότιμον ἐπαινοῦμεν ὡς ἀνδρώδη καὶ φιλόκαλον, τὸν δὲ ἀφιλότιμον ὡς μέτριον καὶ σώφρονα, ὡσπερ καὶ ἐν τοῖς πρώτοις εἴπομεν. Δῆλον δ' ὅτι πλεοναχῶς τοῦ φιλοτοιούτου λεγομένου, οὐκ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀεὶ φέρομεν τὸν
φιλότιμον, ἀλλ' ἐπαινοῦντες μὲν, ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἢ οἱ
πολλοὶ, ψέγοντες δ' ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἢ δεῖ. 'Ανωνύμου
δ' οὕσης τῆς μεσότητος, ὡς ἐρήμης ἔοικεν ἀμφισβητεῖν
τὰ ἄκρα· ἐν οἷς δ' ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις, καὶ τὸ
βιτον, ἔστι δ' ὅτε καὶ ὡς δεῖ ἐπαινεῖται γοῦν ἡ ἔξις
αὕτη, μεσότης οὖσα περὶ τιμὴν ἀνώνυμος. Φαίνεται δὲ
πρὸς μὲν τὴν φιλοτιμίαν ἀφιλοτιμία, πρὸς δὲ τὴν ἀφιλοτιμίαν φιλοτιμία, πρὸς ἀμφότερα δὲ ἀμφότερά πως.
6 Εοικε δὲ τοῦτ' εἶναι καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς. 'Αντικεῖσθαι δ' ἐνταῦθ' οἱ ἄκροι φαίνονται διὰ τὸ μὴ ἀνομάσθαι τὸν μέσον.

Πραότης δ' έστι μέν μεσύτης περί δργάς, ανωνύμου $\mathbf{n}$ (5) δ' όντος του μέσου, σχεδον δε και των άκρων, έπι τον μέσον την πραότητα φέρομεν, πρός την έλλειψιν άποκ-2 λίνουσαν, ἀνώνυμον οὖσαν. 'Η δ' ὑπερβολη ὀργιλότης τις λέγοιτ' αν. Τὸ μὲν γὰρ πάθος ἐστὶν ὀργή, τὰ δ' 3 έμποιούντα πολλά καὶ διαφέροντα. 'Ο μέν οὖν έφ' οἷς δεί, καὶ οίς δεί, δργιζόμενος, έτι δὲ καὶ ώς δεί, καὶ ὅτε, καὶ όσον χρόνον, επαινείται πράος δή ούτος αν είη, είπερ ή πραότης έπαινείται. Βούλεται γάρ ὁ πρᾶος ατάραχος είναι, και μη άγεσθαι υπό του πάθους, αλλ' ώς αν ο λύγος τάξη, ουτω καὶ ἐπὶ τούτοις καὶ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον χαλεπαίνειν. 'Λμαρτάνειν δε δοκεί μάλλον 4 έπὶ τὴν ἔλλειψιν οὐ γὰρ τιμωρητικός ὁ πρᾶος, ἀλλὰ 5 μαλλον συγγνωμονικύς. 'Η δ' έλλε: ψις, είτ' ἀοργησία τίς έστιν, είθ δ τι δή ποτε, ψέγεται. Οι γάρ μή δργιζόμενοι έφ' οις δει ηλίθιοι δοκούσιν είναι, και οί μη ώς δεί, 6 μηδ' ότε, μηδ' οίς δεί δοκεί γάρ ούκ αισθάνεσθαι οὐδέ

λυπείσθαι, μή δριγεζόμενός τε ούκ είναι άμυντικός. Το δέ προπηλακιζόμενον ἀνέχεσθαι καὶ τοὺς οἰκείους περιοράν ώνδραποδώδες. Η δ' ύπερβολή κοτά πάντα μέν γίνεται Τ nal yap vie où dei, nai et ois où dei, nai pakkor f dei. καλ θυττον, καλ πλείω χρόνον ού μήν δπαντά γε τῷ αὐτφ ὑπάρχει. Οὐ γὰρ ἄν δύναιτ' είναι τὸ γὰρ κακὸν και έαυτο απόλλυσε, κάν όλοκληρον ή, αφόρητον γίνεται. Οί μεν ούν δργίλοι ταχέως μεν δργίζονται, καὶ οίς οὐ δεί, 8 και έψ οίε ου δεί, και μάλλον ή δεί, παύονται δέ ταχέως δ και βελτιστον έχουσιν. Συμβαίνει δ' αὐτοις τούτα, ότι οὐ κατέχουσι τὴν όργὴν ἀλλ' ἀνταποδιδόασιν ή φανεροί είσι διά την δξύτητα, είτ' ἀποπαύονται. Υπερβολή δ' elaiv ol άκρόχολοι όξεῖς καὶ πρός πᾶν δργί- 9 λοι καὶ ἐπὶ παντί "όθεν καὶ ταθνομα. οί δέ πικροί δυσ- 11 4 διάλυτοι, καὶ πολύν χρόνον δργίζουται κατέχουσι γάρ τόν θυμόν. Παϊλα δε γένεται, όταν άνταποδιδφ' ή γάρ τεμωρία παύει της δργής, ήδονήν άντι της λύπης έμποιούσα. Τούτου δε μή γινομένου το βάρος έχουσιν' διά yap rd ph inchavis elvat oddi gropmeilet adrove oddies. έν αύτφ δε πένναι την δργήν χρόνου δεί. Ελσί δ' οί τοιούτοι έαυτοῖς οχληρότατοι καὶ τοῖς μάλιστα φιλοις. Χαλεπούε δε λέγομεν τούς εφ' οίς τε μή δεί χαλεπαί- 11 νοντας, καὶ μαλλον ή δεί, καὶ πλείω χρόνον, καὶ μή διαλλαττομένοι ε άνευ τιμωρίας ή κυλάσεως. Τή προότητι 12 δέ μαλλον την ύπερβολην αντιτίθεμεν- και γάρ μαλλον γίνεται ανθρωπικώτερον γάρ το τιμωρείσθαι. Καί stpos vo συμβιούν ol χαλεποί χείρους. "O de καί ès vois 13 πρότερου εξρηται, και έκ των λεγομένων δήλαν' οὐ γάρ ρύδιον διομίσαι το πώς και τίσι και έπι ποίοις και πόσου χρόνου δργιστέου, καὶ τὸ μέχρι τίνος όρθως ποιεί τιε ή δμορτάνει. 'Ο μέν γάρ μικρόν παρεκβαίνων οὺ

ψέγεται, ουτ' έπι το μαλλον ουτ' έπι το ήττον ένιστε γάρ τους έλλείποντας έπαινουμεν και πράους φαμέν, καὶ τοὺς χαλεπαίνοντας ἀνδρώδεις ὡς δυναμένους ἄρχειν. Ο δη πύσον και πως παρεκβαίνων ψεκτός, ου ράδιον τφ λόγφ ἀποδοῦναι· ἐν γὰρ τοῖς καθ ἔκαστα καὶ τῆ αἰσ-14 θήσει ή κρίσις. 'Αλλά τό γε τοσοῦτον δηλον, ὅτι ἡ μὲν μέση έξις ἐπαινετή, καθ' ἡν οίς δει ὀργιζύμεθα καὶ ἐφ' οίς δεί, καὶ ώς δεί, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, αί δ' ύπερ-Βολαί καὶ έλλείψεις ψεκταί, καὶ έπὶ μικρον μέν γινόμεναι ήρέμα, έπὶ πλέον δὲ μᾶλλον, ἐπὶ πολὺ δὲ σφόδρα. 12 (6) Δήλον οδν ότι της μέσης έξεως ανθεκτέον. περί την οργην έξεις είρησθωσαν 'Εν δε ταις όμιλίαις καὶ τῷ συζην καὶ λόγων καὶ πραγμάτων κοινωνείν οί μέν άρεσκοι δοκούσιν είναι, οί πάντα πρός ήδονην έπαινοῦντες καὶ οὐθὲν ἀντιτείνοντες, ἀλλ' οἰόμενοι δεῖν ἄλυ-2 ποι τοίς έντυγχάνουσιν είναι οί δ' έξ έναντίας τούτοις πρός πάντα άντιτείνοντες καὶ τοῦ λυπεῖν οὐδ' ότιοῦν 3 φροντίζοντες δύσκολοι καὶ δυσέριδες καλοῦνται. μέν ουν αι ειρημέναι έξεις ψεκται είσιν, ουκ άδηλον, καὶ ὅτι ἡ μέση τούτων ἐπαινετὴ, καθ' ἡν ἀποδέξεται ἀ 4 δεί καὶ ώς δεί, όμοίως δὲ καὶ δυσχερανεί. "Ονομα δ' ούκ ἀποδέδοται αὐτῆ τι, ἔοικε δὲ μάλιστα φιλία τοιοῦτος γάρ έστιν ό κατά την μέσην έξιν οίον βουλόμεθα λέγειν τὸν ἐπιεικῆ φίλον, τὸ στέργειν προσλαβόντα. 5 Διαφέρει δε της φιλίας, ότι άνευ πάθους εστί και τοῦ στέργειν οίς όμιλεί οὐ γάρ τῷ φιλείν ή έχθαίρειν ἀποδέχεται έκαστα ώς δεῖ, ἀλλὰ τῷ τοιοῦτος εἶναι. 'Ομοίως γάρ πρός άγνώτας καὶ γνωρίμους καὶ συνήθεις καὶ άσυνήθεις αὐτὸ ποιήσει, πλην καὶ ἐν ἐκάστοις ὡς άρ-

μόζει ου γαρ όμοιως προσήκει συνήθων και ύθνείων

6 φροντίζειν, οὐδ' αὖ λυπείν. Καθόλου μέν οὖν εἴρηται

ότι ώς δεί όμιλήσει, αναφέρων δε πρός το καλόν και τό συμφέρου στοχάσεται του μή λυπείν ή συνηδύνειν. Eoire per yap mept hoovas kat homus eivut tas ev tais δμιλίαις γινομένας, τούτων δ΄ δσας μέν αυτώ έστε μή καλου ή βλαβερου συνηδύνειν, δυσχερανεί, καλ προαιρήσεται λυπείν. Κάν το ποιούντι δ' άσχημοσύνην Φέρη, καὶ ταύτην μή μικράν, ή βλάβην, ή δ' έναντίωστε μικράν λύπην, ούκ αποδέξεται, άλλα δυσχερανεί. Διαφερόντως 8 δ' όμιλήσει τοίς εν αξιώμασι και τοίς τιχούσι, και μάλλου ή ήττον γνωρίμοις, όμοίως δέ και κατά τάς άλλας διαφοράς, έκύστοις ἀπονέμων τὸ πρίπον, καὶ καθ' αὐτὸ μέν αίρούμενος το συνηδύνειν, λυπείν δ' εύλαβούμενος, τοίς δ' ἀποβαίνουσιν, έὰν ή μείζω, συνεπόμενος, λέγω δέ τῷ καλῷ καὶ τῷ συμφέροντι. Καὶ ἡδονῆς δ' ἔνεκα τῆς εἰ- 9 σούθιε μεγάλης μικρά λυπήσει. Ο μέν οδυ μέσσε τοιούτώς έστιν, οὐκ ἀνόμασται δέ, τοῦ δέ συνηδύνωντος ὁ μέν τοι ήδύς είναι στοχαζόμενος μη δι' άλλο τι πρεσκος, ό δ' όπως δφέλειά τις αύτφ γίγνηται είς χρήματα καί όσα διά χρημάτων, κόλαξι δ δέ πασι δυσχεραίνων είρηται ότι δύσκολος και δύσερις. 'Αντικείσθαι δε φαίνεται τὰ άκρα έαυτοῖς διὰ τὸ ἀνώνυμον είναι τὸ μέσον.

Περί τὰ αὐτὰ δὲ σχεδόν ἐστι καὶ ἡ τῆς ἀλαζονείας (7) 13 μεσότης ἀνώνυμος δὲ καὶ αὐτή. Οὐ χεῖρον δὲ καὶ τὰς τοιαύτας ἐπελθεῖν μάλλόν τε γὰρ ἀν εἰδείημεν τὰ περὶ τὰ ἤθος, καθ ἄκαστον διελθόντες, καὶ μεσότητας εἶναι τὰς ἀρετὰς πιστεύσαιμεν ἀν, ἐπὶ πάντων οὖτως ἔχον συνιδόντες. Ἐν δὴ τῷ συζῆν οἱ μὲν πρὸς ἡδονὴν καὶ λύπην όμιλοῦντες εἶρηνται, περὶ δὲ τῶν ἀληθευόντων τε καὶ ψευδομένων εἴπωμεν όμοίως ἐν λόγοις καὶ πρόξεσι καὶ τῷ προσποιήματι. Δοκεῖ δὴ ὁ μὲν ἀλαζῶν προσποι- 2 τικὸς τῶν ἐνδόξων εἶναι καὶ μὴ ὑπαρχόντων καὶ μειζό- 3

4 νων ή ὑπάρχει, ὁ δὲ εῖρων ἀνάπαλιν ἀρνεῖσθαι τὰ ὑπάρχοντα η ελάττω ποιείν, ο δε μέσος αὐθέκαστώς τις ων δ άληθευτικός καὶ τῷ βίφ καὶ τῷ λόγφ, τὰ ὑπάρχοντα όμολογών είναι περί αύτον, και ούτε μείζω ούτε ελάττω. 6 Εστι δε τούτων εκαστα καὶ ενεκά τινος ποιείν καὶ μηθε-Εκαστος δ' οίος έστι, τοιαθτα λέγει και πράττει καὶ ούτω ζη, εὰν μή τινος ενεκα πράττη. Καθ' αύτὸ δὲ τὸ μὲν ψεῦδος φαῦλον καὶ ψεκτὸν, τὸ δ' ἀληθὲς καλὸν καὶ έπαινετόν. Ούτω δε και ό μεν άληθευτικός μέσος 7 ων επαινετός, οί δε ψευδόμενοι αμφότεροι μεν ψεκτοί, μαλλον δ΄ ὁ αλαζών. Περὶ ἐκατέρου δ΄ εἴπωμεν, πρότερον δε περί τοῦ ἀληθευτικοῦ. Οὐ γὰρ περί τοῦ ἐν ταῖς όμολογίαις αληθεύοντος λέγομεν, οὐδ' ὅσα εἰς αδικίαν η δικαιοσύνην συντείνει (ἄλλης γάρ αν είη ταθτ΄ άρετης), 8 άλλ' έν οίς μηθενός τοιούτου διαφέροντος καὶ έν λύγφ καὶ ἐν βίφ ἀληθεύει τῷ τὴν έξιν τοιοῦτος είναι. Δόξειε δ' αν ό τοιουτος επιεικής είναι. 'Ο γαρ φιλαλήθης, καὶ έν οίς μη διαφέρει αληθείων, αληθεύσει και έν οίς διαφέρει έτι μάλλον ώς γάρ αισχρόν το ψεύδος εύλαβή-9 σεται, ο γε και καθ' αυτό ηυλαβείτο ό δε τοιούτος έπαινετός. 'Επὶ τὸ ἔλαττον δὲ μᾶλλον τοῦ ἀληθοῦς έμμελέστερον γάρ φαίνεται διά το έπαχθείς 10 άποκλίνει. τιις ύπερβολάς είναι. Ο δε μείζω των ύπαρχύντων προσποιούμενος μηθενός ένεκα φαύλφ μέν έοικεν (ού γάρ δυ 11 έχαιρε τῷ ψεύδει), μάταιος δὲ φαίνεται μάλλον ἡ κακός. Εί δ' ένεκά τινος, ό μεν δόξης η τιμης ού λίαν 12 ψεκτός, ώς ό άλαζων, ό δε άργυρίου, ή όσα είς άργύριον, ασχημονέστερος. Οὐκ ἐν τῆ δυνάμει δ' ἐστὶν ὁ άλαζων, άλλ' έν τή προαιρέσει κατά την έξιν γάρ καί τῷ τοιόσδε είναι ἀλαζών ἐστιν, ώσπερ καὶ ψεύστης δ μεν τῷ ψεύδει αὐτῷ χαίρων, ὁ δὲ δόξης ὀρεγόμενος ή

κέρδους. Οἱ μέν οὖν δόξης χάριν ἀλαζονευόμενοι τὰ 13 τοιαύτα προσποιούνται έφ' οίς έπαινος ή ευδαιμονισμός, οί δε περδους, ών και οπόλαυσες έστι τοις πελας και ά διαλαθείν έστε μή έντα, οίον μάντιν σοφόν ή Ιατρόν. Διά τούτο οἱ πλείστοι προσποιούνται τὰ τοιαύτα καὶ άλαζονεύονται· έστι γάρ έν αύτοις τὰ είρημένα. Οἱ δ' 14 είρωνες έπλ το έλαττον λέγοντες χαριέστεροι μέν το ήθη φαίνονται - οὐ γὰρ πέρδους ένεκα δοκοῦσι λέγειν, άλλα φεύγουτες το όγκηρου μαλιστα δε και ούτος τα erdofa anaproverat, vior nal Zunparns inviet. Ol de 15 καί τὰ μικρά και τὰ φανερά προσποιούμενοι βαυκοπανούργοι λέγονται και εύκαταφρόνητοι είσιν. Και ένίστε άλαζονεία φαίνεται, οίον ή των Λακώνων έσθής καί γάρ ή ύπερβολή και η λίαν ελλειψις άλαζονικόν. Οί [6 δε μετρίως χρώμενοι τη είρωνεία και περί τα μή λίαν έμποδών καὶ φανερά είρωνευόμενοι χαρίεντες φαίνονται. Αντικείσθαι δ' δ άλαζων φαίνεται τῷ άληθευτικῷ. χεί- 17 ρων γάρ.

Ούσης δὲ καὶ ἀναπαίσεως ἐν τῷ βίῳ, καὶ ἐν ταύτη (8) 14 διαγωγής μετὰ παιδιᾶς, δοκεῖ καὶ ἐντανθα εἶναι ὁμιλία τις ἐμμελής, καὶ οἶα δεῖ λέγειν καὶ ὡς, ὁμοίως δὲ καὶ ἀκούειν. Διοίσει δὲ καὶ τὰ ἐν τοιούτοις λέγειν ἡ τοιαύτων ἀκούειν. Δῆλον δὶ ὡς καὶ περὶ ταῦτὶ ἔστιν 2 ὑπερβολή τε καὶ ἔλλειψις τοῦ μέσου. Οἱ μὲν οῦν τῷ 3 γελοίφ ὑπερβάλλοντες βωμολόχοι δοκοῦσιν εἶναι καὶ φορτικοὶ, γλεχόμενοι πάντως τοῦ γελοίου, καὶ μᾶλλον στοχαζόμενοι τοῦ γελωτα ποιήσαι ἡ τοῦ λέγειν εὐσχήμονα καὶ μἡ λυπεῖν τὸν σκωπτόμενον οἱ δὲ μήτὶ πὐτοὶ ἀν εἰπόντες μηθὲν γελοῖον τοῖς τε λέγουσι δυσχεραίνωντες ἄγριοι, καὶ σκληροὶ δοκοῦσιν εἶναι. Οἱ δὶ ἐμμελῶς παίζοντες εἰτράπελοι προσαγορεύονται, οἶον εῦτροποι:

64 μάλλον τὰ αύτων έργα, ώσπερ οί γονείς καὶ οί ποιηταί. Πλουτείν δ' ου ράδιαν τον έλευθέριον, μήτε ληπτικόν δύτα μήτε Φυλακτικόν, προετικόν δε καὶ μή τιμώντα δι 21 αύτα τὰ χρήματα ὰλλ' ἔνεκα τῆς δύσεως. Διὰ καὶ ἐγκαλείται τη τίχη ότι οι μάλιστα άξιοι όντες ήκιστα πλουτούσιν. Συμβαίνει δ' οὐκ ἀλόγως τοῦτο οὐ γάρ οδόν τε χρήματ' έχειν μή ἐπιμελούμενον ὅπως ἔχη. 22 δσπερ οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων. Οὐ μὴν δώσει γε οἰς οὐ δεί ουδ' ότε μη δεί, ουδ' όσα άλλα τοιαυτα ου γάρ αν έτι πράττοι κατά την έλευθεριότητα, καί els ταυτα 23 dradwans our de éxos els à del avadianes. "Comen γάρ εξρηται, έλευθέριας έστιν ο κατά την ούσίαν δαπανών και είς ά δες ό δ΄ ύπερβαλλων άσωτος. Διδ τούς τυράννους οδ λέγομεν ἀσώτους το γάρ πλήθος της κτήσεως οὐ δοκεί ρόδιον είναι ταϊς δόσεσι καὶ ταϊς 24 δαπάνοις ύπερβαλλειν. Της έλευθεριάτητος δή μεσότητος οξαης περί χρημάτων δόσιν και λήψιν, ο έλευθέprop nal dioret nat domavirer eie a dei nat ora dei, όμοίως έν μικροίς και μεγαλοις, και τούτα ήδέως και λήψεται δ' όθεν δεί καὶ όσα θεί. Της όρετης γάρ περί αμφω ούσης μεσότητος, ποιήσει αμφότερα ώς δείν επεται γάρ τη έπιεικεί δύσει ή τοιαύτη λήψις, ή δε μή τοιαύτη εναντία έστίν. Δί μεν ουν επόμεναι γέγνονται 25 αμα έν τω αίτω, αί δ' έναντίαι δήλον ώς ού. Εάν δέ σαρά το δίον και το καλώς έχον συμβαίνη αυτώ ώναhlanew, humpaeral, perpius de nal us dei tijs aperijs γλρ και ήδεσθαι και λυπείσθαι έφ' οίς δεί και ώς δεί. 26 Καὶ είκοινώνητος δ' έστιν ο έλειθεριος είς χρήματα.

δύναται γάρ αδικείσθειι, μή τιμών γε τὰ χρήματα, καὶ 27 μαλλον άχθόμενος εί τι δέον μή αναλωσεν ή λυπούμενος εί μή δίου τι ανάλωσε, και τῷ Σιμωνίδη οὐκ

άρεσκύμενος. 'Ο δ' ἄσωτος καὶ έν τούτοις διαμαρτάνει 28 3 obre yan fiderat eth oils dei, ovoe de dei, obre duneirat έσται δέ προϊούσε φανερώτερον.. Είρηται δ΄ ήμων ότι 29 ύπερβολαί και έλλειψεις είσιν ή άσωτία και ή ώνελευθερία, καλ έν δυσίν, έν δύσει καλ λήψει καλ την δαπάνην γάρ είς την δόσιν τίθεμεν. "Η μέν ούν άσωτία τώ διδόναι και μή λαμβάνειν ύπερβάλλει, τῷ δὲ λαμβάνειν ελλείπει, ή δ' ανελευθερία τῷ διδόναι μέν έλλείπει, τῷ λαμβανειν δ' ὑπερβάλλει, πλήν ἐπὶ μικροίς. Τὰ μεν 30 ούν της ασωτίας ού πάνυ συνδυάζεται ου γάρ ράδιον και λίνη μηδαμοθέν λαμβανοντα πάσι διδοναι ταχέως γάρ έπιλείπει ή ούσια τούς ιδιώτας διδύντας, οίπερ και δοκούσιν άσωτοι είναι' έπεὶ δ γε τοιούτος δύξειεν άν ού μικρφ 31 βελτίων είναι του ανελευθέρου. Εύματός τε γάρ έστι eal but the thuise eal but the amopies, sal int to μέσον δύναται έλθείν. "Εχει γάρ τὰ τοῦ έλευθερίου" και γαρ δίδωσε και ου λαμβώνει, ουδέτερον δ' ώς δεί ούδ' εδ. Εί δή τούτο έθισθείη, ή πως άλλως μεταβαλοι, είη αν ελευθέριος. δώσει γάρ υξε δεί, και ου λήψεται όθεν οὐ δεί. Διὰ καὶ δοκεί οὐκ είναι φαύλος το ήθυς- 🔥 ού γὰρ μοχθηρού οὐδ' ἀγεννοῦς τὸ ὑπερβαλλειν διδόντα και μή λαμβάνοντα, ήλιθίου δέ. Ο δε τούτον τον τρό-32 πων άσωτος πυλύ δοκεί βελτίων του άνελευθέρου είναι διά τε τὰ εἰρημένα, καὶ ὅτι ὁ μέν ἀφελεῖ πολλούς, ὁ δέ οιθίνα, άλλ' οιδ' αύτόν. 'Αλλ' οί πολλοί των ασώτων, 33 καθάπερ είρηται, και λαμβάνουσιν όθεν μή δεί, και είσι κοτα τούτο ανελεύθεροι. Αηπτικοί δε γίνονται δια το 31 βούλεσθαι μέν αναλίσκειν, εύχερως δε τούτο ποιείν μή δίνασθαι ταχύ γώρ επιλείπει αύτούς τα υπάρχοντα. Αναγκάζονται οὖν ἐτέρωθεν πορίζεω, "Αμα δὲ καὶ διὰ το μηθέν του καλού φροντίζειν όλιγώρως και πάντοθεν

RYS TOTSLEA

λαμβάνουσιν διδώναι γὰρ ἐπιθυμοῦσι, τὸ δε πῶς ἢ 35 πόθεν οὐθὲν αὐτοῖς διαφέρει. Διόπερ οὐδ ἔκευθέριοι αἰ δόσεις αὐτῶν εἰσίν οὐ γὰρ καλαὶ, οὐδὲ τούτου οὐτοῦ ἔνεκα, οὐδὲ ὡς δεῖ ἀλλ ἐνίστε οδς δεῖ πένεσθαι, τούτους πλουσίους ποιαῦσι, καὶ τοῖς μὲν μετρίοις τὰ ἤθη οὐδὲν ἀν δοῖεν, τοῖς δὲ κολαξιν ἢ τιν ἄλλην ἡδανὴν πορίζουσι πολλά. Διὰ καὶ ἀκόλαστοι αὐτῶν εἰσὶν οἱ πολλοί εὐχερῶς γὰρ ἀναλίσκοντες καὶ εἰς τὰς ἀκολασίας δαπανηροί εἰσι, καὶ διὰ τὸ μὴ πρὸς τὰ καλὰν ζῆν πρὸς 26 τὰς ἡδονὰς ἀποκλίνουσιν. Ὁ μὲν οὖν ἄσωτος ἀπαιδαγώγητος γενόμενος εἰς ταῦτα μεταβαίνει, τυχὰν δ' ἐπιστρούς γενόμενος εἰς ταῦτα μεταβαίνει, τυχὰν δ' ἐπιστρούς τὰς ἀνελευθερία ἀνίατός ἐστιν δοκεῖ γὰρ τὰ γῆρας καὶ πῶσα ἀνελευθερία ἀνίατός ἐστιν δοκεῖ γὰρ τὰ γῆρας καὶ πῶσα ἀνθρώποις τῆς ἀσωτίας οἱ γὰρ πολλοὶ ψιλοχρήματοι ἀνθρώποις τῆς ἀσωτίας οἱ γὰρ πολλοὶ ψιλοχρήματοι αὐτλον ἡ ἔσεινοί. Καὶ συμφυέστεραν τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀσωτίας οἱ γὰρ πολλοὶ ψιλοχρήματοι τὰ ἀνελευθείους ποιείν. Καὶ συμφυέστεραν τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀσωτίας οἱ γὰρ πολλοὶ ψιλοχρήματοι τὰς ἀπολευθείους ποιείν. Καὶ συμφυέστεραν τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀσωτίας οἱ γὰρ πολλοὶ ψιλοχρήματοι τοῦς καὶ πῶνος διασκίνους διασκίνου

38 μάλλον ή δοτικοί. Καὶ διατείνει δ' έπὶ πολύ, καὶ πολυειδες έστιν πολλοί γὰρ τρόποι δοκοῦσι τῆς ἀνιλευθερίας εἶναι, 'Εν δυσὶ γὰρ αὖσα, τῆ τ' ἐλλείψει τῆς δύσεως καὶ τῆ ὑπερβολῆ τῆς λήψεως, οὐ πᾶσιν όλόκληρος παραγίνεται, ἀλλ' ἐνίοτε χωρίζεται, καὶ οἱ μέν τῆ λήψει ὑπερβαλλουσιν, οἱ δὲ τῆ δόσει ἐλλείπουσιν.

3 ΟΙ μέν γλη έν ταῖς τοιαύταις προσηγορίαις οἰον φειδωλοὶ, γλίσχροι, κίμβικες, πάντες τῆ δόσει ἐλλείπουσι, τῶν δ' ἀλλοτρίων οὐκ ἐφίενται οὐδὲ βοῦλονται λαμβάνειν, οἱ μὲν διά τινα ἐπιεἰκειαν καὶ εὐλάβειαν τῶν πἰσχρῶν. Δοκοῦσι γὰρ ἔνιοι ἡ φασί γε διὰ τοῦτο φυλάττειν, ἴνα μή ποτ ἀναγκασθῶσιν αἰσχρόν τι πραξαι. Τούτων δὲ καὶ ὁ κυμινοπρίστης καὶ πᾶς ὁ τοιοῦτος: ὧνόμασται δ' ἀπὸ τῆς ὑπερβολῆς τοῦ μηθενὶ ἄν δοῦναι.

40 Ol δ' αδ διά φύβον απέχονται των άλλοτρίων, ώς οδ ράδιον το αυτόν μέν τα έτέρων λαμβάνειν, τα δ' αυτοῦ

έτέμων μή, αρέσκει σύν αὐτοῖς τὸ μήτε λαμβάνειν μήτε διδόναι. Οἱ δ' αιδ κατά τὴν λῆψιν ὑπερβάλλουσι ~~τῷ~~ πάντοθεν λαμβάνειν και πάν, οίον οι τὰς ἀνελευθέρους έργασίας έργαζόμενοι, πορνοβοσκοί και πάντες οί τοιοῦτοι, καὶ τοκισταί κατά μικρον όπὶ πολλφ. Πάντες γὰρ 🛶 🎞 ούτοι όθεν ού δεί λαμβάνουσι, και όπόσον ού δεί. Κοι- 41 vàr ở est airrois à aloxpoxépòria daiverai stártes yàp ένεκα πέρδους, καὶ τούτου μικρού, όνείδη ύπομένουσω. Τούε γάρ τὰ μεγάλα μὴ όθεν δὲ δεῖ λαμβάνοντας, μηδὲ 42 ά δεί, ου λέγομεν άνελευθέρους, οίον τούς τυράννους πόλεις πορθούντας καὶ Ιερά συλώντας, άλλά πονηρούς μάλλον και ασεβείς και αδίκους. Ο μέντοι κυβευτής και 43 ό λωποδύτης καὶ ό ληστής τῶν ἀνελευθέρων εἰσίναλοχροκερδείε γάρ. Κέρδους γάρ ένεκεν αμφότεροι πραγματεύονται καλ άνείδη ύπομένουσιν, καλ οί μέν κινδύνους τούς μεγίστους ένεκα του λήμματος, οι δ' άπο τών **Φίλων κερδαίνουσω, αίς δεῖ διδώναι. 'Αμφότεροι δὴ** δθεν ου δεί κερδαίνειν βουλόμενοι αλοχροκερδείς, καλ πάσαι δή αί τοιαθται λήψεις άνελεύθεροι. Είκότως δέ 🛂 τη ελευθεριότητι δνελευθερία έναντίον λέγεται μείζον τε γάρ έστι κακόν της άσωτίας, και μάλλον έπι ταύτην άμαρτάνουσαν ή κατά την λεχθείσαν άσωτίαν.

Περί μέν σύν έλευθεριότητος και τών αντικειμένων 45 Επίδη ποσούσ^ο ελούσθο

κακιών τοσαύτ' εξρήσθω.

Δόξειε δ' Δυ ἀκόλουθου είναι καὶ περὶ μεγαλοπρε-(2) 4 πείας διελθείν δοκεί γὰρ καὶ αὐτὴ περὶ χρήματά τις ε/ άρετὴ είναι. Οὐχ ὁσπερ δ' ἡ έλευθεριότης διατείνει περὶ πάσας τὰς ἐν χρήμασι πράξεις, ἀλλὰ περὶ τὰς δαπανηρὰς μόνου ἐν τούτοις δ' ὑπερέχει τῆς ἐλευθεριό-τητας μεγεθει. Καθάπερ γὰρ τοῦνομα αὐτὸ ὑποσημαίνει, ἐν μεγέθει πρέπουσα δαπάνη ἐστίν. Τὸ δὲ μέγεθος πρός 2

a but your

τι οὐ γὰρ τὰ αὐτὸ δαπάνημα τριηράρχο καὶ ἀρχιθεωρος. 3 To npenou on npoe aurou, und eu que nai mepi d. 'O o' έν μικροίς ή έν μετρίως κατ άξίαν δαπανώμου λέγεται μεγαλοπρεπής, οΐον το "πολλάκι δόσκον άλήτη." άλλ' Ι ό έν μεγαλοις ούτως. 'Ο μέν γάρ μεγαλοπρεπής ελευθέριος, ὁ δ' ελευθέριος σύθεν μάλλον μεγαλοπρεπής. 4 Της τοιαύτης δ' έξεως ή μεν έλλειψις μικριπρέπεια καλείται, ή δ' ύπερβολή βαναυσία και απειροκαλία και δσαι τοιαύται, ούχ ύπερβαλλουσαι τῷ μεγέθει περί Δ gei, ayy, en oir an gei uaf me an gei yahubanohenan. δύστερον δέ περί αὐτῶν έροῦμεν. 'Ο δέ μεγαλοπρεπής έπιστήμονι ξοικεν' το πρέπον γάρ δύναται θεωρήσαι καὶ 6 δαπανήσαι μεγάλα έμμελῶς. "Ωσπερ γὰρ ἐν ἀρχή εἶ- Κ moper, ή έξις τοίε ένεργείαις δρίζεται, και δεν έστιν. Αί δή του μεγαλοπρεπούς δαπάναι μεγάλαι καὶ πρίπουσαι. Τοιαύτα δή και τὰ έργα- ούτα γάρ έσται μέγα δαπάνημα καὶ πρέπου το έργο. "Ωστε το μέν έργου τῆς δαπάνης δξιον δεί είναι, την δε δαπάνην του έργου, η 7 καλ ύπερβάλλειν. Δαπανήσει δὲ τὰ τοιαύτα ο μεγαλοπρεπής του καλού ένεκα: κοινόν γάρ τούτο ταίς άρεταίς. 8 Καὶ έτι ήδέως καὶ προστικώς ή γὰρ ἀκριβολογία μι-9 κροπρεπές. Και πῶς κάλλιστον και πρεπωδέστστον, σκέψαιτ' δυ μάλλου ή πόσου και πώς έλαχίστου. 10 Αναγκαΐον δή και έλευθέριον τον μεγαλοπρεπή είναι. nal yap & cheudepios damaviores à dei nal de dei. Ex τούτοις δέ το μέγα τοῦ μεγαλοπρεποῦς, οίον μέγεθος, περί ταύτα της έλευθεριάτητος ούσης, και άπο της ίσης δαπάνης τὸ ἔργον ποιήσει μεγαλοπρεπέστερον. Οὐ γάρ ή αὐτή ἄρετή κτήματος καὶ ἔργου κτήμα μέν γάρ τὸ πλείστου άξιον τιμιώτατου, οίον χρυσός, έργου δε τό μέγα και καλόν. Του γάο τοιούτου ή θεωρία θαυμαστή.

NIKOMAXEION A. 4, 5.

τὸ δὲ μεγαλυπρεπές θαυμαστόν. Καὶ ἔστιν ἔργου αρετη μεγαλοπρέπεια ἐν μεγέθει. 🛰 κ 🌭 🎋 💉 κ. 🐦

Έστι δὲ τῶν δαπανημάτων οἶα λέγομεν τὰ τίμια, 11 5-1-1-1 οίον τὰ περί θεούς ἀναθήματα καὶ κατασκευαὶ καὶ θυσίαι. δμοίως δέ και όσα περί παν το δαιμόνιον, και όσα πρός τὸ κοινὸν εὐφιλοτίμητά έστιν, οἶον εἴ που χαρηγείν οδονται δείν λαμπρώς ή τριηραρχείν ή καὶ έστιαν τήν πόλικ. Εν δημασι δ' δισπερ εξρηται και πρός του πράτ-12 τοντα αναφέρεται το τίς δυ καλ τίνων ύπαρχόντων άξια γάρ δεί τούτων είναι, καὶ μή μόνον τῷ ἔργφ άλλά καὶ τῷ ποιούντι πρέπειν. Διὸ πένης μέν οὐκ ἄν εἵη μεγαλο- 13 πρεπής: οὐ γάρ ἔστιν ἀφ' ὧν πολλά δαπανήσει πρεπόν- 🤸 τως ό δ' επιχειρών ηλίθιος παρά την άξιαν γάρ καί tổ đềuy' kut' ápethy bề tổ ópbus. Hoếnet bề kul ols 14 τά τοιαύνα προϋπάρχει δι' αύτων ή διά των προγόνων ή δου αύτοις μέτεστιν, καὶ τοις εύγενέσι καὶ τοις ένδόξοις καί δσα τοιαύτα πάντα γάρ ταύτα μέγεθος έχει καί άξίωμα. Μάλιστα μέν οδν τοιούτος ό μεγαλοπρεπής, 15 καλ έν τοις τοιούτοις δαπανήμασιν ή μεγαλοπρέπεια, **δισπερ εξρηται: μέγιστα γάρ καλ έντιμότατα: τών δέ ιδίων δσα είσάπαξ γίνεται, οίον γ**άμος καὶ εί τι τοιούτον, καλ εί περί τι πάσα ή πόλις σπουδάζει ή οί έν άξιώματι, καί περί ξένων δε ύποδοχάς καὶ αποστολάς, καὶ δωρεάς και άντιδωρεάς: οὐ γὰρ εἰς ξαυτὸν δαπονηρὸς ὁ μεγαλοπρεπής, άλλ' εἰς τὰ κοινά' τὰ δὲ δῶρα τοῖς ἀναβήμασιν exet to opotor. Meyakospenoùs de kai oikor kara-16 **σκευάσασθαι πρεπόντως τῷ πλούτφη κ**όσμος γάρ τις καὶ ούτος. Kal περί ταύτα μάλλον δαπανάν δσα πολυχρόνια τών έργων κάλλιστα γάρ ταῦτα. Καὶ ἐν ἐκάστοις τὸ πρέπον οὐ γὰρ ταὐτὰ ἄρμόζει θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, 17 ούδ΄ ἐν ἱερῷ καὶ τάφω καὶ ἐπὶ τῶν δαπανημάτων

sollo aslow

του γάρ ήθους αλ τοιαυται δοκούσι κινήσεις είναι, ώσπερ δε τὰ σώματα έκ τών κινήσεων κρίνεται, ούτω καί 4 τὰ ήθη. Επιπολάζοντος δέ του γελοιου, και των πλείστων χαιρόντων τη παιδιά και τώ συώπτειν μάλλον ή δεί, καὶ οἱ βωμολόχοι εὐτράπελοι προσαγορεύονται ὡς χαρίεντες. "Οτι δε διαφέρουσι, καλ ού μικρόν, έκ των είρηδ μένων δήλου. Τή μέση δ' έξει οίκειον και ή έπιδεξιάrne forthe rou, à imidefiou fort roudre hévele not de κούτιν οία τῷ ἐπιτικεῖ καὶ ἐλευθερίφ άρμόττει ἔστι γάρ τινα πρέποντα τῷ τοιούτφ λέγειν ἐν παιδιᾶς μέρει καὶ ακούειν, και ή του έλευθερίου παιδιά διαφέρει της του άνδραποδώδους, και αὐ τοῦ πεπαιδευμένου και ἀπαιδεύ-8 του. "Idos d' ar ric και έκ των κωμφδιών τών παλαιών καὶ τῶν καινῶν τοῖς μέν γὰρ ἡν γελοίον ἡ αἰσχρολογία, τοις δέ μαλλον ή ύπόνοια. διαφέρει δ' ού μικρόν ταύτα 7 πρόε εύσχημοσύνην. Πότερον οὖν τὸν εὖ σκώπτοντα όριστέον τῷ λέγειν ὁ πρέπει έλευθερίφ, ἡ τῷ μὴ λυπείν τον απούοντα, ή και τέρπειν; ή και τό γε τοιούτον αόρι-Β στον; άλλο γάρ άλλω μισητών τε καὶ ήδύ. Τοιαύτα δέ καὶ ἀκούσεται: Δ γὰρ ὑπρμένει ἀκούων, ταῦτα καὶ ποιεῖν 9 δυκεί. Οὺ δὴ πῶν ποιήσει: τὸ γὰρ σκῶμμα λοιδάρημά τι έστὶν, οί δὲ νομοθέται ἔνια λοιζορείν κωλύουστιν ἔδει δ΄ ίσως και σκώπτειν. 'Ο δή χαρίεις και έλευθέριος σύτως 10 ifet, olov vojuos dir favrii. Totovros per our à péacs écτίν, είτ' έπιδέξιας είτ' εὐτράπελος λέγεται· ὁ δὲ βωμολόχας ήττων έστι του γελοίου, και ούτε έπυτου ούτε των άλλων απεχόμενος, ελ γελωτα ποιήσει, καλ τοιαύτα λέγων ων ούθεν αν είποι ο χαρίεις, ένια δ' ούδ' αν ακούσαι. 'Ο δί αγριος els τὰς τοιαύτας δμιλίας άχρειος οίθεν γάρ 11 συμβαλλόμενος πάσι δυσχεραίνει. Δοκεί δε ή ανάπαυ-12 our sail à stathia in the Bien elvat anayeainn. Their oil

αὶ εἰρημέναι ἐν τῷ βίφ μεσότητες, εἰσὶ δὲ πᾶσαι περὶ λόγων τενῶν καὶ πράξεων κοινωνίαν. Διαφέρουσι δ' ὅτι ἡ μὲν περὶ ἀλήθειάν ἐστιν, αἰ δὲ περὶ τὸ ἡδύ. Τῶν δὲ περὶ τὴν ἡδονὴν ἡ μὲν ἐν ταῖς παιδιαῖς, ἡ δ' ἐν ταῖς

κατά τον άλλον βίον δμιλίαις.

Περί δε αίδους ως τινος άρετης ου προσήκει λέγειν (9)15 παθει γαρ μάλλον έσικεν ή έξει. 'Ορίζεται γουν φόβος τις άδοξίας, άποτελείται δε τώ περί τα δεινά φόβφ 2 παραπλήσιον' ερυθραίνονται γάρ οι αισχυνόμενοι, οι δέ τον θανατον φοβούμενοι ώχριώσων. Σωματικά δή φαίνεταί πως είναι αμφότερα, όπερ δοκεί πάθους μάλλου ή έξεως είναι. Οὐ πάση δ' ήλικία το πάθος άρμόζει, άλλο 3 τη νέα ολόμεθα γάρ δείν τούς τηλικούτους αλδημονας είναι διά το παθει ζώντας πολλά άμαρτάνειν, ύπο της αίδους δέ καλύεσθαι. Καὶ έπαινούμεν των μέν νέων τούς αίδημονας, πρεσβύτερον δ' ούδείς αν έπαινέσειεν ότι αλσχυντηλός ούθεν γάρ ολόμεθα δείν αὐτὸν πρώττειν έφ' οίς έστιν αἰσχύνη. Οὐδέ γάρ ἐπιεικοῦς ἐστίν ἡ 🕏 αίσχύνη, είπερ γίγνεται έπὶ τοις φαίλοις οὐ γάρ πρακτέον τὰ τοιαύτα. Εἰ δ' έστὶ τὰ μέν κατ' ἀλήθειαν 5 αίσχρά, τὰ δὲ κατὰ δόξαν, οἰθέν διαφέρες οὐδέτερα γάρ πρακτέα, ωστ' ούκ αἰσχυντέον. Φαύλου δέ καὶ τὸ δ τίναι τοιούτον οίον πράττειν τι τών αλοχρών. Τὸ δ' ούτως έχειν ώστ' εί πραξειέ τι τών τοιούτων αλοχύνεσθαι, καὶ διὰ τούτ' οἴεσθαι ἐπιεική εἶναι, ἄτοπον' ἐπὶ τοίς έκουσίοις γαρ ή αίδως, έκων δε δ έπωκης ούδεποτο πράξει τὰ φαίλα. Είη δ' αν ή αίδως εξ υποθέσεως 7 επιεικές εί γαρ πράξαι, αλσχύνοιτ αν ουκ έστι δε τούτο περί τὰς άρετάς. Εἰ δ' ἡ ἀναισχυντία φαύλον καὶ τὸ μή αιδείσθαι τὰ αισχρά πράττειν, οἰθέν μάλλον το τοιαύτα πράττοντα αλοχύνεσθαι επιεικές. Ούκ έστι 8

δ' οὐδ' ή ἐγκράτεια ἀρετὴ, ἀλλά τις μικτή δειχθήσεται δὲ περὶ αὐτῆς ἐν τοῖς ὕστερον. Νῦν δὲ περὶ δικαιοσύνης εἴπωμεν.

E.

Περί δε δικαιοσύνης και άδικίας σκεπτέον, περί ποίας τε τυγχάνουσιν οὖσαι πράξεις, καὶ ποία μεσότης 2 έστιν ή δικαιοσύνη, και τὸ δίκαιον τίνων μέσον. ή δὲ σκέψις ήμιν έστω κατά την αυτήν μέθοδον τοις προει-3 ρημένοις. 'Ορωμεν δή πάντας την τοιαύτην έξιν βουλομένους λέγειν δικαιοσύνην, άφ' ης πρακτικοί των δικαίων είσι και άφ' ης δικαιοπραγούσι και βούλονται τὰ δίκαια τον αυτον δε τρύπον και περι άδικίας, άφ' ής άδικοῦσι καὶ βούλονται τὰ ἄδικα. Διὸ καὶ ἡμῖν πρώτον 4 ως εν τύπφ υποκείσθω ταυτα. Ουδε γάρ τον αυτόν έχει τρόπον επί τε των επιστημών και δυνάμεων και επί των έξεων. Δύναμις μεν γάρ και επιστήμη δοκεί των έναντίων ή αὐτή είναι, έξις δ' ή έναντία των έναντίων ού, οίον από της ύγιείας ου πράττεται τὰ έναντία, άλλα τα ύγιεινα μόνον· λέγομεν γαρ ύγιεινως βαδίζειν, σταν 5 βαδίζη ώς αν δ ύγιαίνων. Πολλάκις μέν ουν γνωρίζεται ή εναντία εξις από της εναντίας, πολλάκις δε αί εξεις άπο των υποκειμένων εάν τε γάρ ή εὐεξία ή φανερά, καὶ ή καχεξία φανερά γίνεται, καὶ ἐκ τῶν εὐεκτικῶν ή εὐεξία καὶ ἐκ ταύτης τὰ εὐεκτικά. Εὶ γάρ ἐστιν ἡ εὐεξία πυκνότης σαρκός, ἀνάγκη καὶ τὴν καχεξίαν εἶναι μανότητα σαρκός καὶ τὸ εὐεκτικὸν τὸ ποιητικὸν πυκνό-6 τητος έν σαρκί. 'Ακολουθεί δ' ώς έπλ το πολύ, έὰν

θάτερα πλιοναχώς λέγηται, και θάτερα πλεοναχώς heyeadar, olov el to dikator, kai to adikor. Enike de 7 2 πλεοναχώς λέγεσθαι ή δικαιοσύνη καὶ ή άδικία, άλλά διά το σύνεγγυς είναι την όμωνυμίαν αυτών λανθάνει καί σύχ ώσπερ έπι τών πόρρω δηλη μάλλον ή γάρ διαφορά πολλή ή κατά την ίδεαν, υίον ότι καλείται κλείς όμωνίμως ή τε ύπο τον αίχενα των ζώων και ή τας θύρας ελείουσιν. Είληφθω δή δ άδικος ποσαχώς 8 λέγεται. Δοκεί δε ο τε παράνομος άδικος είναι καὶ ό nhenvertus nal o avistos, worte onhov ori nal o dinaios έσται δ τε νόμιμος καὶ ὁ ίσος. Τὸ μέν δίκαιον δρα τὸ νόμεμον και το Ισον, το δ' άδικον το παράνομον και το ELPECTON. Enel de nat nheovening o noinos, mept 9 τάγαθὰ ἔσται, οὐ πάντα, ἀλλά περὶ ὅσα εὐτυχία, καὶ ἀτυχία, ὁ ἐστὶ μέν άπλῶς ἀεὶ ἀγαθὰ, τινί δ' οὐκ del. (Ol δ' ανθρωποι ταίτα εθχονται καὶ διώκουσιν' δεί δ' οῦ, ἀλλ' εῦχεσθαι μέν τὰ ἀπλῶς ἀγαθὰ καὶ αὐτοις αγαθά είναι, αιρείσθαι δε τά αύτοις άγαθά.) 'Ο δ' 10 άδικος ούπ αεί το πλέον αίρείται, άλλα και το έλαττον έπι των άπλως κακών' άλλ' ότι δοκεί και το μείον κακόν αγαθύν πως είναι, του δ' αγαθού έστιν ή πλεονεξία, διά τουτο δοκεί πλεονέκτης είναι. "Εστι δ' άνισος τοίτο 11 γέρ περιέχει καλ κοινόν. Επεί δ' ο παράνομος άδικος ήν, 12 3 ό δε νόμιμος δίκαιος, δήλον ότι πάντα τὰ νόμιμά εστί πως δίκαια! τά τε γάρ ώρισμένα ύπο της νομοθετικής νόμιμα έστι, καὶ έκαστον τούτων δίκαιον είναι φαμέν. ΟΙ δε νόμοι άγορεύουσι περί άπάντων, στοχαζόμενοι ή 13 του κοινή συμφέροντος πάσιν ή τοίς άρίστοις ή τοίς κυρίοις, κατ' άρετην ή κατ' άλλον τινά τρόπον τοιούτον διστε ένα μέν τρόπον δίκαια λέγομεν τὰ ποιητικά καὶ φυλακτικά της ευδαιμονίας και των μορίων αυτής τή

14 πολιτική κοινωνία. Προστάττει δ' δ νόμος καὶ τὰ τοῦ ἀνδρείου ἔργα ποιεῖν, οἶον μὴ λείπειν τὴν τάξιν μηδὲ φεύγειν μηδὲ ρίπτειν τὰ ὅπλα, καὶ τὰ τοῦ σώφρονος, οἶον μὴ μοιχεύειν μηδ' ὑβρίζειν, καὶ τὰ τοῦ πράου, οἶον μὴ τύπτειν μηδὲ κακηγορεῖν, ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἀρετὰς καὶ μοχθηρίας τὰ μὲν κελεύων, τὰ δ' ἀπαγορεύων, ὀρθῶς μὲν ὁ κείμενος ὀρθῶς, χεῖρον δ' ὁ 15 ἀπεσχεδιασμένος. Αὕτη μὲν οὖν ἡ δικαιοσύνη ἀρετὴ μέν ἐστι τελεία, ἀλλ' οὐχ άπλῶς ἀλλὰ πρὸς ἔτεμον. Καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις κρατίστη τῶν ἀρετῶν εἶναι δοκεῖ ἡ δικαιοσύνη, καὶ οὕθ ἔσπερος οὕθ έῷος οῦτω θαυμαστός καὶ παροιμιαζόμενοί φαμεν

έν δὲ δικαιοσύνη σολλήβδην πᾶσ' άρετη ένι.

Καὶ τελεία μάλιστα άρετή, ὅτι τῆς τελείας άρετῆς χρῆσις έστίν. Τελεία δ' έστιν, ότι ό έχων αὐτήν και πρός έτερον δύναται τη άρετη χρησθαι, άλλ' οὐ μόνον καθ' αύτόν πολλοί γάρ εν μέν τοις οίκείοις τη άρετη δύναν-16 ται χρησθαι, έν δὲ τοῖς πρὸς ἔτερον ἀδυνατοῦσιν. Καὶ διά τοῦτο εὖ δοκεῖ ἔχειν τὸ τοῦ Βίαντος, ὅτι ἀρχή άνδρα δείξει πρός έτερον γάρ και έν κοινωνία ήδη ό 17 ἄρχων. Διὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἀλλότριον ἀγαθὸν δοκεί είναι ή δικαιοσύνη μόνη των άρετων, ότι πρός έτερον έστιν άλλφ γάρ τὰ συμφέροντα πράττει, ή 18 ἄρχοντι ή κοινωνφ. Κάκιστος μέν οὖν ὁ καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς φίλους χρώμενος τη μοχθηρία, ἄριστος δ' ούχ ό πρός αύτον τη άρετη άλλα πρός έτερον τουτο 19 γάρ ἔργον χαλεπόν. Αὖτη μέν οὖν ή δικαιοσύνη οὐ μέρος αρετής, αλλ' όλη αρετή έστιν, οὐδ' ή έναντία 20 άδικία μέρος κακίας, άλλ' όλη κακία. Τί δε διαφέρει ή άρετη καὶ ή δικαιοσύνη αὖτη, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένωνἔστι μὲν γὰρ ἡ αὐτη, τὰ δ' εἶναι οὐ τὰ αὐτὰ, ἄλλ' ἢ μὲν πρὸς ἔτερον, δικαιοσύνη, ἢ δὰ τοιὰδε ἔξιε, ἀπλῶς ἀρετή.

Ζητούμεν δέ γε την έν μέρει άρετης δικαιοσύνην (2)4 Fort yap res, de pauer. Opoises de nat mept adinias της κατά μέρος. Σημείου δ' ότι έστιυ' κατά μέν γάρ τας άλλας μοχθηρίας δ ένεργων άδικει μέν, πλεονεκτεί δ' ουδέν, σίου ο ρίψας την άσπίδα διά δειλίαν, η κικώς είπων διά χαλεπότητα, ή ού βοηθήσας χρήμασι δι άνελευθερίαν" όταν δε πλεονεκτή, πολλάκις κατ' οὐδεμίαν τών τοιούτων, άλλα μήν οὐδέ κατά πάσας, κατά πονηρίαν δέ γε τινά (ψέγομεν γάρ) καὶ κατ' άδικίαν. "Εστιν δ άρα γε άλλη τις άδικία ώς μέρος της όλης, καὶ άδικόν τι έν μέρει του όλου άδικου του παρά τον νόμον. Ετι εί ό έ μέν του κερδαίνειν ένεκα μοιχεύει και προσλαμβάνων, ό δέ προστιθείς και ζημιούμενος δι' έπιθυμίαν, ούτος μέν ακόλαστος δόξειεν αν είναι μάλλον ή πλεονέκτης, έκεινος δ' άδικος, ακάλαστος δ' αδ' δήλον άρα ότι διά τὸ κερδαίνειν. "Ετι περί μέν τάλλα πάντα άδικήματα γίνε- 5 ται ή επαναφορά έπι τινα μοχθηρίαν άεὶ, οίνν εὶ έμωίχευσεν, έπ' ἀκολασίαν, εὶ έγκατέλιπε τὸν παραστάτην, ent dethian, et énaragen, en opyque et d'énéparen, επ' ούδεμίαν μηχθηρίαν άλλ' ή έπ' άδικίαν. "Ωστε 6 Φανερόν ότι έστι τις άδικία παρά την όλην άλλη έν μέρει, συνώνυμος, ότι ὁ όρισμὸς ἐν τῷ αὐτῷ γένει" αμφω γαρ έν τφ πρός έτερον έχουσε την δύναμιν, αλλ' ή μέν περί τιμήν ή χρήματα ή σωτηρίαν, ή είτινι έχοιμον ένλ δυόματι περιλαβείν ταύτα πάντα, καλ δι' ήδωνής τήν άπο του κέρδους, ή δέ περί δπαντα περί όσα ό omovdaios.

5 7 Οτι μέν ούν είσι δικαιοσύναι πλείους, καὶ ὅτι ἔστι τις καὶ έτέρα παρά την όλην άρετην, δηλον τίς δέ καὶ 8 όποία τις, ληπτέον. Διώρισται δή το άδικον το τε παμάνομον και το άνισον, το δε δίκαιον το τε νόμιμον και τὸ ίσον. Κατά μέν ούν τὸ παράνομον η πρότερον είρη-9 μένη άδικία έστίν. Επεί δέ το ανισον και το πλέον ού ταύτην άλλ' έτερον ώς μέρος πρός όλον (τό μέν γάρ πλέον απαν ανισον, τὸ δ' ανισον οὐ παν πλέον), και τὸ άδικον και ή άδικία ού ταυτά, άλλ' έτερα έκείνων, τὰ μέν ως μέρη, τὰ δ' ώς όλα· μέρος γὰρ αὐτη ή άδικία της όλης άδικίας, όμοιως δέ και ή δικαιοσύνη της δικαιοσύνης. "Ωπτε και περί της έν μέρει δικαιοσύνης και περί της έν μέρει άδικίας λεκτέον, και του δικαίου και του άδικου ώ-10 σαύτως. Η μέν ούν κατά την όλην άρετην τεταγμένη δικαιοσύνη και άδικία, ή μεν της όλης άρετης ούσα χρήσις πρός άλλον, η δέ της κακίας, άφείσθω. Καὶ τὸ δίκαιον δέ και το άδικον το κατά ταύτας φανερόν ώς διοριστεον- σχεδόν γάρ τὰ πολλά των νομίμων τὰ ἀπό τῆς όλης άρετης πραττόμενά έστιν καθ' έκάστην γάρ άρετην προστάττει ζήν και καθ' έκάστην μοχθηρίαν κωλύει ο 11 νόμος. Τὰ δὲ ποιητικά τῆς όλης άρετης ἐστὶ τῶν νομίμων όσα νενομοθέτηται περί παιδείαν την πρός το κοινών. Περί δε της καθ' εκαστον παιδείας, καθ' ην άπλως άνηρ αγαθός έστι, πότερον της πολιτικής έστιν ή έτέρας, υστερον διοριστέον ου γάρ ίσως ταυτύν ανδρί τ' άγαθφ 12 είναι καὶ πολίτη παντί. Της δέ κατά μέρης δικαιοσύνης καί του κατ' αύτην δικαίου έν μέν έστιν είδος το έν ταις διανομαίς τιμής ή χρημάτων ή των άλλων ότα μεριστά τοις κοινωνούσε της πολιτείας (έν τούτοις γάρ έστι καί

ανισον έχειν καὶ ἴσον ἔτερον έτέρου), ἐν δε τὸ ἐν τοῖς 13 συναλλάγμασι διορθωτικόν. Τούτοι δὲ μέρη δύο τῶν γὰρ συναλλαγμάτων τὰ μέν έκουσιά έστι, τὰ δ' ἀκούσια, έκουσια μέν τα τοιάδε οίον πράσις, ώνή, δανεισμός, έγγύη, χρησις, παρακαταθήκη, μίσθωσις έκοι σια δε λέγεται, ότι η αρχή των συναλλαγμάτων τούτων έκούσιος. Των δ ακουσίων τα μέν λαθμαΐα, οίον κλοπή, μοιχεία, φαρμακεία, προαγωγεία, δουλαπατία, δολοφονία, ψευδομαρτυρία, τά δε βίαια, οίου αϊκία δεσμός, θάνατος, άρπαγή, πήρωσις, κακηγορία, προπηλακισμός Επεί δ' ο τ' άδικος άνισος (3) β και το άδικον άνισον, δηλον ότι και μίσον τι έστι του Τούτο δ' έστι το ίσον έν όποια γαρ πραξει 2 έστι το πλέον και το έλατταν, έστι και το ίσον. Εί ουν 3 το άδικον άνισον, το δικαιον ίσον όπερ και άνευ λογου δικεί πάσιν. Επεί δε το ίσον μέσον, το δίκαιον μέσον τι αν είη. Εστι δε το ίσον εν ελαχίστοις δυσίν ανάγ- 4 κη τοίντη το δίκαιου μέσου τε καλ ίσου είναι [καλ πρώς τι] καὶ τισίν, καὶ ή μέν μέσον, τινών (ταῦτα δ' έστὶ πλείου και έλαττου), ή δ' Ισου έστι, δυοίν, ή δε δικαιου, τισίν, 'Ανάγκη άρα το δίκαιον έν έλαχίστοις είναι τιτ- δ raporer ois te yap bikator tuyxaret br, bio eoti, kai er οίς τα πράγματα, δύο. Καὶ ή αὐτή έσται Ισότης, οίς καὶ 6 év ois de yap exeiva exec tà év ois, auto nanciva exec εί γάρ μή ίσοι, ούκ ίσα έξουσιν, άλλ' έντεύθεν αί μάχαι καὶ τὰ ἐγκλήματα, ὕταν ἡ ἴσοι μὴ ἴσα ἡ μὴ ἴσοι ἴσα ἔχωσε και νέμωνται. Ετι έκ του κατ' αξίαν τουτο δήλον το 7 γορ δίκοιον έν ταις διανομαίς όμολογούσι πάντες κατ' αξιαν τενά δείν είναι, την μέντοι άξιαν ού την αύτην λέγουσι πάντες υπάρχειν, άλλ' οί μεν δημοκρατικοί ελευθεμ αν, οί δ' όλιγαρχικοί πλούτον, οί δ' εὐγένειαν, οί δ' αριστοκρατικοί άρετην. Εστιν άρα το δίκαιον ανιλογών 8 τι Τό γάρ άνάλογον ου μύνον έστι μοναδικού άριθμού ίδιον, άλλ' όλως άριθμού ή γάρ άναλογία Ισότης έστί

9 λόγων, καὶ ἐν τέτταρσιν ἐλαχίστοις. Ἡ μὲν οὖν διηρημένη ὅτι ἐν τέτταρσι, δηλον. 'Αλλά καὶ ἡ συνεχής τῷ γάρ ένὶ δε δυσὶ χρηται καὶ δὶς λέγει, οίον ώς ή τοῦ α $\pi \rho \delta s \tau \eta \nu \tau \sigma \hat{\nu} \beta$, outwe kal $\dot{\eta} \tau \sigma \hat{\nu} \beta \pi \rho \delta s \tau \dot{\eta} \nu \tau \sigma \hat{\nu} \gamma$. $\Delta \delta s \tau \rho \delta s \tau \dot{\eta} \nu \tau \sigma \hat{\nu} \gamma$ οὖν ή τοῦ β εἶρηται· ὧστ' ἐὰν ή τοῦ β τεθή δὶς, τέτταρα 10 έσται τὰ ἀνάλογα. Εστι δὲ καί τὸ δίκαιον ἐν τέτταρσιν έλαχίστοις, καὶ ὁ λόγος ὁ αὐτός διήρηνται γὰρ ὁμοίως, 11 οίς τε καὶ ἄ. Εσται ἄρα ὡς ὁ α ὅρος πρὸς τὸν β, οὕτως ό γ πρὸς τὸν δ, καὶ ἐναλλάξ ἄρα, ὡς ὁ α πρὸς τὸν γ, ό β πρός του δ. "Ωστε καὶ τὸ ὅλον πρός τὸ ὅλον. ὅπερ ἡ νομή συνδυάζει κάν ούτω συντεθή, δικαίως συνδυάζει. 7 12 Η ἄρα τοῦ α ὅρου τῷ γ καὶ ἡ τοῦ β τῷ δ σύζευξις τὸ ἐν διανομή δίκαιόν έστι, καὶ μέσον τὸ δίκαιον τοῦτ' έστὶ τοῦ παρὰ τὸ ἀνάλογον τὸ γὰρ ἀνάλογον μέσον, τὸ δὲ 18 δίκαιον ἀνάλογον. Καλοῦσι δὲ τὴν τοιαύτην ἀναλογίαν γεωμετρικήν οἱ μαθηματικοί· ἐν γὰρ τῆ γεωμετρικῆ συμβαίνει καὶ τὸ δλον πρὸς τὸ δλον ὅπερ ἐκάτερον πρὸς 14 έκάτερον. "Εστι δ' οὐ συνεχής αὖτη ή ἀναλογία οὐ γὰρ γίνεται είς ἀριθμῷ ὅρος, ῷ καὶ ὅ. Τὸ μὲν οὖν δίκαιον τοῦτο τὸ ἀνάλογον, τὸ δ' ἄδικον τὸ παρὰ τὸ ἀνάλογον. Γίνεται άρα τὸ μὲν πλέον, τὸ δὲ ἔλαττον. Όπερ και έπι των έργων συμβαίνει ο μέν γάρ άδικων πλέον 15 έχει, ό δ' αδικούμενος έλαττον τοῦ αγαθοῦ. Ἐπὶ δὲ τοῦ κακοῦ ἀνάπαλιν ἐν ἀγαθοῦ γὰρ λόγφ γίνεται τὸ 16 έλαττον κακόν πρός τὸ μείζον κακόν. ἔστι γάρ τὸ έλαττον κακόν μάλλον αίρετον τοῦ μείζονος, τὸ δ' αί-(4) ρετόν ἀγαθόν, καὶ τὸ μᾶλλον μεῖζον. Τὸ μὲν οὖν ἐν είδος του δικαίου τουτ' έστιν, το δε λοιπόν έν το διορθωτικόν, δ γίνεται εν τοίς συναλλάγμασι καλ τοίς έκουσίοις καὶ τοῖς ἀκουσίοις. Τοῦτο δὲ τὸ δίκαιον 2 άλλο είδος έχει τοῦ προτέρου. Τὸ μὲν γὰρ διανεμητι-

אלי לוגמוסף דשש אמנישף מבן אמדם דקי פיםאסקומי ביסדו דקי είρημένην και γάρ από χρημάτων κοινών έὰν γίγνηται ή διανομή, έσται κατά τον λόγον τον αυτον όνπερ έχουσι πρός άλληλα τὰ είσενεχθέντα καὶ τὸ άδικον τὸ άντικείμενον τῷ δικαίφ τούτφ παρὰ τὸ ἀνάληγόν ἐστιν. Τὸ Δ δ' έν τοις συναλλάγμασι δίκαιον έστι μέν Ισον τι, καί το άδικον άνισον, άλλ' ου κατά την άναλογίαν έκείνην, άλλα κατά την αριθμητικήν. Οὐθέν γαρ διαφέρει, εξ επιεικής φαύλον απεστέρησεν ή φαύλος επιεική, οίδ' εξ εμοίχευσεν έπωικής ή φαιλος άλλα πρός του βλάβους την διαφοράν μόνον βλέπει ο νόμος, καλ χρηται ώς Ισοις, el o μèν dôixeï, o d' adixeïrai, καὶ el ἔβλαψεν, o dè βέβλαπται. "Ωστε τὸ ἄδικον τυῦτο ἄνισον δν Ισάζειν πειρα- 4 ται ο δικαστής και γάρ όταν ο μέν πληγή, ο δέ πατάξη, ή και κτείνη, δ δ' ἀποθάνη, διηρηται τὸ πάθος και ή πράξις είς άνισα· άλλα πειραται τη ζημία Ισαζειν, άφαιρών τοῦ χέρδους. Λέγεται γάρ ώς άπλως είπειν έπί τοις Τοιούτοιε, κάν εί μή τισιν οίκειον δνομα είη, το κέρδος, οίον τῷ παταξαντι, καὶ ἡ ζημία τῷ ποθόντι ἀλλ' 6 όταν γε μετρηθή το πάθος, καλείται το μέν ζημία, το δέ κέρδος. "Ωστε του μέν πλείονος και ελάττονος το ίσυν μέσον, το δε κέρδος και ή ζημία το μέν πλέον, το δ΄ ελαττον έναντίως, το μέν του άγαθου πλέον, του κακού δ' έλαιτον κέρδος, το δ' έναντίου ζημία ων ήν μέσον το Ισον, δ λέγομεν είναι δίκαιον ώστε το έπανορθωτικου δίκαιον αν είη το μέσον ζημίας και κέρδους. Διο και 7 όταν άμφισβητώσιν, έπὶ τὸν δικαστήν κοταφεύγουσιν το δ' επί του δικαστήν ίεναι ίεναι εστίν επί το δίκαιου. ο γαρ δικαστής βαίλεται είναι αίον δίκαιον εμψυχον καλ, ζητούσε δικαστήν μέσυν, καλ καλούσιν ένως μεσιδίους, ώς έὰν τοῦ μέσου τύχωσι, τοῦ δικαίου τευ-

8 ξόμενοι. Μέσον άρα τι τὸ δίκαιον, είπερ καὶ ὁ δικαστής. 'Ο δε δικαστής επανισοί, και ώσπερ γραμμής είς ανισα τετμημένης, ο το μείζον τμημα της ήμισείας ύπερέχει, τοῦτ' ἀφείλε καὶ τῷ ἐλάττονι τμήματι προσέθηκεν. "Όταν δὲ δίχα διαιρεθῆ τὸ ὅλον, τότε φασὶν ἔχειν τὰ αὑ-9 τῶν, ὅταν λάβωσι τὸ ἴσον. Τὸ δ' ἴσον μέσον έστὶ τῆς μείζονος καὶ ελάττονος κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν. Διὰ τοῦτο καὶ ὀνομάζεται δίκαιον, ὅτι δίχα ἐστὶν, ὥσπερ 10 αν εί τις είποι δίχαιον, και ό δικαστής διχαστής. Έπαν γάρ δύο Ισων άφαιρεθη άπο θατέρου, προς θάτερον δε προστεθή, δυσί τούτοις ύπερέχει θάτερον εί γαρ άφηρέθη μέν, μη προσετέθη δε ενί αν μόνον ύπερείχεν. 11 μέσου ἄρα ένὶ, καὶ τὸ μέσον, ἀφ' οδ ἀφηρέθη, ένί. Τοῦτφ ἄρα γνωριουμεν τί τε ἀφελείν δει ἀπό του πλέον έχοντος, καὶ τί προσθείναι τῷ έλαττον έχοντι ῷ μὲν γάρ τὸ μέσον ὑπερέχει, τοῦτο προσθείναι δεί τῷ έλαττον έχοντι, φ δ' υπερέχεται, άφελείν άπὸ τοῦ μεγίστου. 12" Ισαι αἱ ἐφ' ὧν ΑΑ ΒΒ ΓΓ ἀλλήλαις ἀπὸ τῆς ΑΑ ἀφηρήσθω τὸ ΑΕ, καὶ προσκείσθω τῆ ΓΓ τὸ ἐφ' ὧν ΓΔ, ώστε όλη ή ΔΓΓ της ΕΑ ύπερέχει τῷ ΓΔ καὶ τῷ ΓΖ. της άρα ΒΒ τῷ ΓΔ. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν άλλων τεχνῶν τούτο ανηρούντο γάρ άν, εί μη έποίει το ποιούν καί δσον καὶ οξον, καὶ τὸ πάσχον ἔπασχε τοῦτο καὶ τοσοῦ-13 τον καὶ τοιοῦτον. Ἐλήλυθε δὲ τὰ ὀνόματα ταῦτα; ή τε ζημία καὶ τὸ κέρδος, ἐκ τῆς ἐκουσίου ἀλλαγῆς τὸ μὲν γάρ πλέον έχειν ή τὰ έιιυτοῦ κερδαίνειν λέγεται, τὸ δ' έλαττον των έξ άρχης ζημιουσθαι, οίον έν τω ωνείσθαι καὶ πωλείν καὶ ἐν ὅσοις ἄλλοις ἄδειαν ἔδωκεν ὁ νόμος. 14 Όταν δε μήτε πλέον μήτ' έλαττον άλλ' αὐτὰ δι' αὐτῶν γένηται, τὰ αύτων φασίν έχειν καὶ οῦτε ζημιοῦσθαι οῦτε κερδαίνειν ωστε κέρδους τινός καὶ ζημίας μέσον τὸ δίκαιόν έστι των παρά το έκούσιον, το Ισον έχειν καί πρό-

теров кай батеров.

Δοκεί δέ τισι καὶ τὸ ἀντιπεπονθὸς εἶναι ἀπλῶς (5) 8 δίκαιον, ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι ἔφασαν ὡρίζοντο γὰρ ἀπλῶς τὰ δίκαιον τὰ ἀντιπεπονθὸς ἄλλφ. Τὰ δ΄ ἀντι- 2 κεπονθὸς οὐκ ἐφαρμόττει, οῦτ' ἐπὶ τὰ διανεμητικόν δίκαιον, οῦτ' ἐπὶ τὰ διορθωτικόν καίτοι βούλονταί γε 8 τοῦτο λέγειν καὶ τὰ Ῥαδαμάνθυος δίκαιον

el ne múlos rá nº spete, blun nº lecia yépuero.

πολλαχού γάρ διαφωνεί οίου εί άρχην έχων έπάταξεν, 4 ού δεί άντιπληγήναι, καὶ εί δρχοντα επάταξεν, ού πληγήναι μόνον δεί, άλλα καὶ κολασθήναι. "Ετι τὸ έκούσιον 5 καὶ τὸ ἀκούσιον διαφέρει πολύ. 'Αλλ' ἐν μέν ταῖς κοινω- 6 νίαις ταις άλλακτικαις συνέχει το τοιούτον δίκαιον το άντιπεπονθός, κατ' άναλογίαν καὶ μή κατ' Ισότητα' τῷ αντιποιείν γαρ αναλογον συμμένει ή πόλις. "Η γαρ το πακώς ζητούσιν' εί δέ μή, δουλεία δοκεί είναι, εί μή άντιποιήσει' ή το εθ' εί δε μή, μετάδοσιε οθ γίνεται, τη μεταδόσει δε συμμένουσιν. Διό και Χαρίτων ίερου 7 έμποδών ποιούνται, εν' άνταπόδοσις ή' τούτο γάρ εδιον χώριτος άνθυπηρετήσαι τε γάρ δεί τῷ χαρισαμένο, 8 καὶ πάλιν αυτόν αρξαι χαριζόμενον. Ποιεί δε την αυτίδοσιν την κατ' αναλογίαν ή κατά διάμετρον σύζευξις, οδον οδκοδόμος έφ' φ Δ, σκυτοτόμος έφ' φ Β, οδκία έφ' φ Γ, υπόδημα έφ' φ Δ. Δεί οδυ λαμβώνειν τον οδκοδύμον παρά του σκυτοτόμου του έκείνου έργου, και αυτόν έκείνο μεταδιδόναι το αύτου. Εάν οθν πρώτον ή το κατά τήν άναλογίαν Ισον, είτα το άντιπεπονθός γένηται. έσται το λεγόμενον. Εί δε μή, ούκ Ισον, ούδε συμμένει:

οὐθέν γὰρ κωλύει κρείττον είναι τὸ θατέρου ἔργον ή τὸ 9 θατέρου, δεί οὖν ταῦτα ἰσασθῆναι. "Εστι δὲ τοῦτο καὶ έπι των άλλων τεχνών ανηρούντο γάρ αν, εί μη έποίει τὸ ποιοῦν καὶ ὅσον καὶ οἶον, καὶ τὸ πάσχον ἔπασχε τοῦτο καὶ τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον. Οὐ γὰρ ἐκ δύο ἰατρῶν γίνεται κοινωνία, άλλ' έξ λατρού και γεωργού, και όλως έτέ-10 ρων καὶ οὐκ ἴσων' ἀλλὰ τούτους δεῖ ἰσασθηναι. πάντα συμβλητὰ δεῖ πως είναι, ὧν έστιν ἀλλαγή. 'Εφ' δ τὸ νόμισμ' ελήλυθε, καὶ γίνεταί πως μέσον πάντα γάρ μετρεί, ώστε καὶ τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν ἔλλειψιν, πόσα ἄττα δὴ ὑποδήματ' ἴσον οἰκία ἢ τροφῆ. Δεῖ τοίνυν οπερ οἰκοδόμος πρὸς σκυτοτόμον, τοσαδὶ ὑποδήματα πρὸς ολκίαν ή τροφήν. Ελ γάρ μη τοῦτο, οὐκ ἔσται ἀλλαγή οὐδὲ κοινωνία. Τοῦτο δ', εὶ μὴ ἴσα εῖη πως, οὐκ ἔσται. 11 Δεί ἄρα ένί τινι πάντα μετρείσθαι, ώσπερ ελέχθη πρό-Τοῦτο δ' ἐστὶ τῆ μὲν ἀληθεία ἡ χρεία, ἡ πάντα συνέχει εί γὰρ μηθὲν δέοιντο ή μή δμοίως, ή οὐκ ἔσται άλλαγή ή ούχ ή αὐτή. Οἶον δ' ὑπάλλαγμα τῆς χρείας το νόμισμα γέγονε κατά συνθήκην και διά τοῦτο τουνομα έχει νόμισμα, ότι οὐ φύσει άλλά νόμφ έστὶ, 12 καὶ ἐφ' ἡμῖν μεταβαλεῖν καὶ ποιῆσαι ἄχρηστον. Εσται δη άντιπεπουθός, όταν Ισασθή, ώστε όπερ γεωργός πρός σκυτοτόμον, τὸ ἔργον τὸ τοῦ σκυτοτόμου πρὸς τὸ τοῦ γεωργού. Εἰς σχημα δ' ἀναλογίας οὐ δεῖ ἄγειν, ὅταν ἀλλάξ**ωντ**αι∙ εί δε μή, αμφοτέρας έξει τας ύπεροχας τὸ ἔτερον ἄκρον. ᾿Αλλ᾽ ὅταν ἔχωσι τὰ αὐτῶν, οὖτως ίσοι καὶ κοινωνοὶ, ότι αύτη ή ἰσότης δύναται ἐπ' αὐτῶν γίνεσθαι. Γεωργός Α, τροφή Γ, σκυτοτόμος Β, τὸ έργον αὐτοῦ τὸ ἰσασμένον Δ. Εὶ δ' οῦτω μὴ ἦν ἀντιπεπον-13 θέναι, οὐκ ᾶν ἢν κοινωνία. "Οτι δ' ἡ χρεία συνέχει ώσπερ έν τι δν, δηλοί ότι όταν μή έν χρεία ώσιν άλλήλων,

ή αμφύτεροι ή άτερος, ούκ άλλαντονται, ώσπερ όταν οδ exec auros degral res, olor alvov, didovres virov efayuγης. Δεί αρα τούτο Ισασθήναι. Υπέρ δε της μελλού- 14 σης άλλαγης, εί νον μηδέν δείται, ότι ζαται έαν δεηθή, το νόμισμα οίον έγγυητής έσθ ήμεν δεί γάρ τουτο φέροντε είναι λαβείν. Πάσχει μέν ούν καὶ τούτο το αύτο. ού γάρ δεί ίσαν δύναται: όμως δε βούλεται μένειν μάλλον. Διὰ δεί πάντα τετιμησθαι· ούτω γάρ ἀεὶ έσται άλλαγή, εί δέ τούτο, κοινωνία. Τό δή νόμισμα δισπερ μέτρον σύμμετρα ποιήσαν Ισάζει ούτε γάρ αν μή ούσης άλλαγής κοινωνία ήν, ούτ' άλλαγή ἰσότητος μή ούσης, υθε ισότης μή ούσης συμμετρίας. Τή μέν ουν 15 αληθεία άδύνατον τὰ τοσούτον διαφέροντα σύμμετρα yeviaθαι, πρός δε την χρείαν ενδέχεται Ικανώς. "Εν δή τε δεί είναι τούτο δ' έξ ύποθέσεως διο νόμισμα καλείται τούτο γάρ πάντα ποιεί σύμμετρα μετρείται γάρ πάντα νομίσματι. Οίκία Α, μναί δικα Β, κλίνη Γ. Το δή Α του Β ήμισυ, εί πέντε μνών άξια ή οικία, ή ίσονή δε κλίνη δέκατον μέρος το Γ του Β. δήλον τοίνυν πύσαι κλίναι έσον οἰκία, ότι πέντε. "Οτι δ' ούτως ή άλλαγή 16 ήν πρίν το νόμισμα είναι, δήλον- διαφέρει γαρ ούδεν ή khivas mérre árti olkias, fi ögor al mérre khivas.

Τί μέν ούν τὸ ἄδικον καὶ τὶ τὸ δίκαιον ἐστιν, εἰρηται. 17 9 διωρισμένων δὲ τούτων δήλον ὅτι ἡ δικαιοπραγία μέσον ἐστὶ τοῦ ἀδικείν καὶ ἀδικεῖσθαι· τὸ μὲν γὰρ πλέον ἔχειν, τὸ δ᾽ ἔλαιτον ἐστίν. Ἡ δὲ δικαιοσύνη μεσώτης ἐστίν οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ταῖς προτερον ἀρεταῖς, ἀλλ᾽ ὅτι μέσου ἐστίν· ἡ δ᾽ ἀδικία τῶν ἄκρων. Καὶ ἡ μὲν δικαιοσύνη ἐστὶ καθ΄ ἡν ὁ δίκαιος λέγεται πρακτικὸς κατὰ προαίρετεν τοῦ δικαίου, καὶ διανεμητικὸς καὶ αὐτῷ πρὸς ἄλλον καὶ ἐτέρφ πρὸς ἔτερον, οὐχ οὕτως ὥστε τοῦ μὲν αἰρετοῦ

18 πλέον αὐτῷ, ἔλαττον δὲ τῷ πλησίον, τοῦ βλαβεροῦ δ' ἀνάπαλιν, ἀλλὰ τοῦ ἴσου τοῦ κατ' ἀναλογίαν, ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλφ πρὸς ἄλλον. ἡ δ' ἀδικία τοὐναντίον τοῦ ἀδίκου. Τοῦτο δ' ἐστὶν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις τοῦ ἀφελίμου ἡ βλαβεροῦ παρὰ τὸ ἀνάλογον. Διὸ ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις ἡ ἀδικία, ὅτι ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως ἐστιν, ἐφ' αὐτοῦ μὲν ὑπερβολῆς μὲν τοῦ ἀπλῶς ἀφελίμου, ἐλλείψεως δὲ τοῦ βλαβεροῦ· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων τὸ μὲν ὅλον ὁμοίως, τὸ δὲ παρὰ τὸ ἀνάλογον, ὁποτέρως ἔτυχεν. Τοῦ δὲ ἀδικήματος τὸ μὲν ἔλαττον τὸ ἀδικεῖσθαί ἐστι, τὸ δὲ μεῖζον τὸ ἀδικεῖν.

Περί μέν οὖν δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας, τίς έκατέρας έστιν ή φύσις, ειρήσθω τοῦτον τὸν τρόπον, όμοίως δὲ 10(6) καὶ περὶ τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου καθόλου. Ἐπεὶ δ' ἔστιν άδικοῦντα μήπω ἄδικον είναι, ό ποῖα άδικήματα άδικῶν ήδη άδικός έστιν έκάστην άδικίαν, οδον κλέπτης ή μοιχός ή ληστής; ή ούτω μέν οὐδέν διοίσει; καὶ γάρ αν συγγένοιτο γυναικί είδως το ή, άλλ' ου διά προαιρέσεως 2 ἀρχήν, ἀλλὰ διὰ πάθος. 'Αδικεῖ μέν οὖν, ἄδικος δ' οὐκ έστιν, οίον οὐδὲ κλέπτης, ἔκλεψε δὲ, οὐδὲ μοιχὸς, ἐμοί-8 χευσε δέ· όμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Πῶς μέν οὐν έχει τὸ ἀντιπεπουθὸς πρὸς τὸ δίκαιον, εἴρηται πρότερον 4 δεί δε μη λανθάνειν ότι το ζητούμενον έστι καὶ το άπλώς δίκαιον και το πολιτικόν δίκαιον. Τοῦτο δ' ἔστιν έπὶ κοινωνών βίου πρός τὸ είναι αὐτάρκειαν, έλευθέρων καὶ ἴσων ἡ κατ' ἀναλογίαν ἡ κατ' ἀριθμόν. ὧστε ὅσοις μή έστι τοῦτο, οὐκ έστι τούτοις πρός ἀλλήλους τὸ πολιτικὸν δίκαιον, ἀλλά τι δίκαιον καὶ καθ' δμοιότητα. "Εστι γὰρ δίκαιον, οἶς καὶ νόμος πρὸς αὐτούς" νόμος δ', έν οίς αδικία ή γαρ δίκη κρίσις του δικαίου και του άδίκου. Εν οίς δ' άδικία, και τὸ άδικείν έν τούτοις, έν

ole de ro admeir, or maour admia- rouro d'éort ro mhéor πύτφ νέμειν των άπλως άγαθων, έλαττον δέ των άπλως κακών. Διό ούκ έωμεν άρχειν άνθρωπον, άλλά τον λό- 5 γον, ότι έαυτώ τουτο ποιεί καὶ γίνεται τύραννος. "Εστι δ' δ ἄρχων φύλαξ τοῦ δικαίου, εί δὲ τοῦ δικαίου, καὶ τοῦ toou. Enel d' abbèr avrip nhéor elvat donel, elnep di- 6 καιας" ού γάρ νέμει πλέον του άπλως άγαθου αύτω, εί μή πρός αυτόν ἀνάλογόν ἐστιν διὸ ἐτέρφ ποιείτ καὶ διά τούτο άλλότριου είναι φασιν άγαθου την δικαιοσύνην, καθάπερ έλέχθη καὶ πρότερον. Μισθὸς άρα τις δοτέος, γ τούτο δέ τιμή καὶ γέρας ότφ δέ μή Ικανά τὰ τοιαύτα, ούτοι γίνονται τύραννοι. Τὰ δὲ δεσποτικόν δίκαιον καὶ 8 τὸ πατρικόν οὐ ταὐτὸν τούτοις ἀλλ' ὅμοιον οὐ γάρ ἐστιν άδικία πρός τὰ αύτου άπλως, τό δὲ κτήμα καὶ τὸ τέκνον, έως αν ή πηλίκου και μη χωρισθή, δυπερ μέρος αυτού, αύτον δ' αύθελε προαιρείται βλάπτειν διο ούκ έστιν 9 εδικία πρός αύτόν. Οὐδ' αρα άδικον οὐδε δίκαιον τὸ πολιτικόν κατά νόμον γάρ ήν, και έν οίς έπεφύκει είναι νόμος οδτοι δ' ήσαν οξε υπάρχει Ισότης του δρχειν καί άρχεσθαι. Διο μάλλον πρός γυναϊκά έστι δίκοιον ή πρός τέκνα καλ κτήματας τούτο γάρ έστι το ολκονομικών δίκαιον" έτερον δέ καὶ τούτο τοῦ πολιτικοῦ. Τοῦ (7) δέ πολιτικού δικαίου το μέν φυσικόν έστι το δέ νομικόν, φυσικόν μέν το πανταχού την αύτην έχου δύναμιν, καί ού τῷ δοκεῖν ή μή, νομικόν δὲ δ ἐξ ἀρχής μὲν οὐθεν διαφέρει ούτως ή άλλως, όταν δέ θώνται, διαφέρει, οίαν τὸ μνας λυτρούσθαι, ή το αίγα θύειν άλλα μή δύο πρόβατα, έτε δσα έπὶ τῶν καθ' ἔκαστα νομοθετοῦσιν, οἶον τὰ θύειν Βρασίδα, και τα ψηφισματώδη. Δοκεί δ' ένίοις είναι 2 πάντα τοιαύτα, ότι τὸ μέν φύσει ἀκίνητον καὶ πανταχού την αυτην έχει δύναμιν, δισπερ το πύρ και ένθάδε και έν

3 Πέρσαις καίει, τὰ δὲ δίκαια κινούμενα ορωσιν. Τοῦτο δ' οὐκ ἔστιν οὕτως ἔχον, ἀλλ' ἔστιν ως. Καίτοι παρά γε τοις θεοις ίσως οὐδαμώς παρ' ήμιν δ' έστι μέν τι 'Αλλ' ὅμως ἐστὶ τὸ καὶ φύσει, κινητὸν μέντοι πᾶν. 4 μεν φύσει τὸ δ' οὐ φύσει. Ποίον δε φύσει των ενδεχομένων καὶ ἄλλως ἔχειν, καὶ ποῖον οθ ἀλλὰ νομικὸν καὶ συνθήκη, εἶπερ ἄμφω κινητὰ όμοίως, δηλον. έπι των άλλων ο αυτός άρμοσει διορισμός. ή δεξιὰ κρείττων, καίτοι ἐνδέχεταί τινας ἀμφιδεξίους γε-5 νέσθαι. Τὰ δὲ κατὰ συνθήκην καὶ τὸ συμφέρον τῶν δικαίων δμοιά έστι τοις μέτροις ου γάρ πανταχου ίσα τὰ οίνηρὰ καὶ σιτηρὰ μέτρα, ἀλλ' οῦ μὲν ώνοῦνται, μείζω, οῦ δὲ πωλοῦσιν, ἐλάττω. 'Ομοίως δὲ καὶ τὰ μὴ φυσικὰ άλλ' άνθρώπινα δίκαια οὐ ταὐτὰ πανταχοῦ, ἐπεὶ οὐδ' αί πολιτεΐαι, άλλα μία μόνον πανταχοῦ κατά φύσιν ή αρίστη. 6 Των δε δικαίων και νομίμων εκαπτον ώς τα καθύλου πρός τὰ καθ' ἔκαστα ἔχει· τὰ μὲν γὰρ πραττόμενα 7 πολλά, εκείνων δ' εκαστον εν· καθόλου γάρ. δε τὸ ἀδίκημα καὶ τὸ ἄδικον καὶ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ δίκαιον άδικον μέν γάρ έστι τη φύσει ή τάξει το αὐτο δε τοῦτο, ὅσαν πραχθη, ἀδίκημά ἐστι, πρὶν δε πραχθηναι, ούπω, άλλ' άδικον. 'Ομοίως δέ καὶ δικαίωμα. Καλείται δε μάλλον δικαιοπράγημα τὸ κοινὸν, δικαίωμα δε το επανόρθωμα τοῦ ἀδικήματος. Καθ' εκαστον δε αύτων, ποίά τε είδη και πόσα και περί ποία τυγχάνει (8) όντα, υστερον επισκεπτέον. "Οντων δε τών δικαίων καὶ αδίκων των ειρημένων, αδικεί μεν και δικαιοπραγεί, όταν έκων τις αὐτὰ πράττη. ὅταν δ' ἄκων, οῦτ' ἀδικεῖ οῦτε δικαιοπραγεί ἀλλ' ή κατά συμβεβηκός οίς γάρ συμβέ-2 βηκε δικαίοις είναι ή άδίκοις, πράττουσιν. Αδίκημα δὲ καὶ δικαιοπράγημα διρισται τῷ ἑκουσίφ καὶ ἀκουσίω όταν γάρ έκούσιον ή, ψέγεται, αμα δέ καλ άδίκημα τοτ` έστίν: ώστ' έσται τι άδικον μέν, άδίκημα δ' ούπω, εάν μή το έκούσιον προσή. Δέγω δ' έκούσιον 3 μέν, ώσπερ καὶ πρότερον είρηται, ὁ ἄν τις τῶν ἐψὰ αὐτῷ όντων είδως καί μή άγνοων πράττη μήτε δν μήτε 🖣 μή-TO OÙ ÉVERA, OLOV TIVA TÚNTES KAL TÍVE RAL TIVOS ÉVERA, RAκείνων εκαστον μή κατά συμβεβηκός μηθέ βία, ώσπερ εί τις λαβών την χείρα αύτου τύπτοι έτερον, οίχ έκών ού γάρ έπ' αύτφ. Ενδέχεται δέ τον τυπτόμενον πατέρα είναι, τον δ' ότι μεν άνθρωπος ή των παρόντων τις γινώσκειν, ότι δε πατήρ άγνοείν. 'Ομοίως δε τό τοιοῦτον διωρίσθω και έπε του ου ένεκα, και περί την πράξιν όλην. Τὸ δή άγνοούμενον, ή μή άγνοούμενον μέν μή έπ' αύτο δ' δν. ή βία, άκούστον πολλά γάρ και τών φύσει ύπαρχόντων είδότες και πράττομεν και πάσχομεν, δν αὐθὲν οῦθ' ἐκούσιον οῦτ' ἀκούσιόν ἐστιν, οἶον τὸ γηρῶν ή αποθνήσκειν. "Εστι δ' όμοιως έπὶ των άδικων καὶ μ τών δικαίων και το κατά συμβεβηκός και γάρ αν την παρακαταθήκην αποδοίη τις άκων καὶ διὰ φόβον, δν οθτε δικαια πράττειν ούτε δικαιοπραγείν φατέον άλλ' ή κατά συμβεβηκός. 'Ομοίως δέ και τον αναγκαζόμενου και δκοντα την παρακαταθήκην μη δποδιδόντα κατά συμβεβηκός φατέον άδικεϊν καλ τὰ άδικα πράττειν. Τῶν δὲ δ έκουσίων τὰ μέν προελύμενοι πράττομεν, τὰ δ' οὐ προελόμενοι, προελόμενοι μέν όσα προβουλευσάμενοι, άπροαίρετα δε δσα απροβούλευτα. Τριών δη ούσων βλαβών θ των έν τοις κοινωνίαις, τὰ μέν μετ' άγνοίας άμαρτήματά έστεν, όταν μήτε δυ μήτε δ μήτε ώ μήτε οῦ ένεκα ὑπέλαβε πράξη. ή γάρ οὐ βαλείν ή οὐ τούτφ ή οὐ τοῦτον η ου τούτου ένεκα φήθη, άλλα συνέβη ούχ ου ένεκα φήθη, οίον ούχ ίνα τρώση άλλ' ίνα κεντήση, ή ούχ όν, ή ούχ

7 ως. "Οταν μέν οὖν παραλόγως ή βλάβη γένηται, ἀτύχημα, υταν δε μή παραλόγως, ανευ δε κακίας, άμάρτημα. άμαρτάνει μέν γὰρ ὅταν ἡ ἀρχὴ ἐν αὐτῷ ἢ τῆς αἰτίας, 8 ατυχεί δ' όταν έξωθεν. "Όταν δε είδως μεν μή προβουλεύσας δὲ, ἀδίκημα, οἶον ὅσα τε διὰ θυμὸν καὶ ἄλλα πάθη, δσα ἀναγκαῖα ἡ φυσικά, συμβαίνει τοῖς ἀνθρώποις· ταθτα γάρ βλάπτοντες καὶ άμαρτάνοντες άδικοθσι μέν, καὶ ἀδικήματά ἐστιν, οὐ μέντοι πω ἄδικοι διὰ ταῦτα 9 οὐδὲ πονηροί οὐ γὰρ διὰ μοχθηρίαν ή βλάβη ὅταν δ' έκ προαιρέσεως, άδικος καὶ μοχθηρύς. Διὸ καλώς τὰ ἐκ θυμοῦ οὐκ ἐκ προνοίας κρίνεται· οὐ γὰρ ἄρχει ὁ θυμῷ 10 ποιών, άλλ' ό όργίσας. Ετι δε οὐδε περί τοῦ γενέσθαι η μη αμφισβητείται, αλλά περί του δικαίου έπι φαινομένη γὰρ ἀδικία ἡ ὀργή ἐστιν. Οὐ γὰρ ώσπερ ἐν τοῖς συναλλάγμασι περί του γενέσθαι αμφισβητούσιν, ων ανάγκη τον έτερον είναι μοχθηρον, αν μη δια λήθην αὐτο δρῶσιν άλλ' όμολογοῦντες περὶ τοῦ πράγματος, περὶ τοῦ ποτέρως δίκαιον ἀμφισβητοῦσιν. 'Ο δ' έπιβουλεύσας οὐκ ἀγνοεῖ, ώστε ὁ μὲν οἶεται ἀδικεῖσθαι, ὁ δ' οῦ. 11 αν δ' έκ προαιρέσεως βλάψη, άδικεί. Καὶ κατά ταῦτ' ήδη τὰ ἀδικήματα ὁ ἀδικῶν ἄδικος, ὅταν παρὰ τὸ ἀνάλογον ή ή παρά τὸ ἴσον. 'Ομοίως δὲ καὶ δίκαιος, ὅταν προελύμενος δικαιοπραγή. Δικαιοπραγεί δε, δυ μόνου 12 έκων πράττη. Των δ' ακουσίων τα μέν έστι συγγνωμονικά, τὰ δ' οὐ συγγνωμονικά. ὅσα μὲν γὰρ μὴ μόνον ἀγνοοῦντες ἀλλὰ καὶ δι' ἄγνοιαν άμαρτάνουσι, συγγνωμονικά, οσα δε μή δι άγνοιαν, άλλ' άγνοοῦντες μεν δια πάθος δε μήτε φυσικόν μήτ' ανθρώπινον, οὐ συγγνωμονικά.

'Απορήσειε δ' ἄν τις, εἰ ἱκανῶς διώρισται περὶ τοῦ άδικείσθαι καὶ άδικείν, πρώτον μέν εί έστιν ώσπερ Εὐρι-

πίδης εξρηκε, λέγων απόπως

μητέρα κατέκτα την έμην, βραχύς λόγος, έκων έκοῦσαν, η θέλουσαν οὐχ έκων

πότερον γαρ ως αληθως έστιν έκόντα αδικείσθαι, ή ουάλλ' ἀκούσιον ἄπαν, ὥσπερ καὶ τὸ ἀδικεῖν πᾶν έκούσιον; καὶ ἄρα πῶν οὖτως ἡ ἐκείνως, ώσπερ καὶ τὸ ἀδικεῖν πῶν έκούσιον, ή τὸ μὲν έκούσιον τὸ δ' ἀκούσιον; ὁμοίως δὲ 2 καὶ ἐπὶ τοῦ δικαιοῦσθαι· τὸ γὰρ δικαιοπραγείν πᾶν έκούσιον, δστ' εύλογον αντικείσθαι όμοίως καθ' έκατερον τό τ' άδικείσθαι καὶ τὸ δικαιοῦσθαι ἡ έκούσιον ἡ ἀκούσιον είναι. Ατοπον δ' αν δύξειε καὶ ἐπὶ τοῦ δικαιοῦσθαι, εἰ παν έκούσιον ένιοι γαρ δικαιούνται ούχ έκόντες. Έπεὶ 3 καὶ τόδε διαπορήσειεν αν τις, πότερον ὁ τὸ αδικον πεπονθως αδικείται πας η ώσπερ και έπι του πράττειν, και έπι τοῦ πάσχειν έστίν κατά συμβεβηκός γάρ ενδέχεται επ' αμφοτέρων μεταλαμβάνειν των δικαίων. Όμοίως δέ δηλον ότι καλ έπλ των αδίκων ού γαρ ταύτον το τάδικα πράττειν τῷ ἀδικεῖν, οὐδὲ τὸ ἄδικα πάσχειν τῷ αδικεῖσ-"Ομοίως δε καὶ επὶ τοῦ δικαιοπραγεῖν καὶ δικαιοῦσθaι. Haiαδύνατον γάρ άδικεῖσθαι μή άδικοῦντος ή δικαιοῦσθαι μη δικαιοπραγοῦντος. Εί δ' ἐστὶν ἀπλῶς τὸ ἀδι- 4 κείν τὸ βλάπτειν έκόντα τινά, τὸ δ' έκόντα εἰδύτα καὶ δν καὶ 🦸 καὶ 💩ς, ὁ δ' ἀκρατης έκων βλάπτει αὐτὸς αύτὸν, έκών τ' αν άδικοίτο καὶ ενδέχοιτο αὐτὸν αύτὸν άδικείν. Εστι δε και τουτο εν τι των απορουμένων, ει ενδέχεται αὐτὸν αὐτὸν ἀδικεῖν. "Ετι έκων ἄν τις δι' ἀκρασίαν ὑπ' 5 άλλου βλάπτοιτο έκόντος, ώστ' είη αν έκόντ' αδικείσθαι. *Η οὐκ ὀρθὸς ὁ διορισμὸς, ἀλλὰ προσθετέον τῷ βλάπτειν είδύτα και δν και φ και ως το παρά την εκείνου βούλησιν; βλάπτεται μέν οὖν τις έκὼν καὶ τάδικα πάσχει, 6 αδικείται δ' οὐθεὶς έκών οὐθεὶς γὰρ βούλεται, οὐδ' ό ακρατής, αλλά παρά την βούλησιν πράττει ούτε γάρ

βούλεται οὐθεὶς ὁ μὴ οἶεται εἶναι σπουδαῖον, ὅ τε ἀκρα-7 τὴς οὐχ ὰ οἶεται δεῖν πράττειν πράττει. Ὁ δὲ τὰ αὐτοῦ διδοὺς, ὧσπερ "Ομηρός φησι δοῦναι τὸν Γλαῦκον τῷ Διομήδει

χρύσεα χαλκείων, έκατόμβοι' έννεαβοίων,

ούκ άδικείται· έπ' αύτῷ γάρ έστι τὸ διδόναι, τὸ δ' άδικείσθαι οὐκ ἐπ' αὐτῷ, ἀλλὰ τὸν ἀδικοῦντα δεί ὑπάρχειν. Περί μεν οὖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, ὅτι οὐχ ἐκούσιον, δῆλον. 12 Ετι δ' ων προειλόμεθα δύ' έστιν είπειν, πότερόν ποτ' άδικει ό νείμας παρά την άξίαν το πλείον η ό έχων, καί 9 εί έστιν αὐτὸν αὑτὸν ἀδικείν εί γὰρ ἐνδέχεται τὸ πρότερον λεχθέν, καὶ ὁ διανέμων ἀδικεῖ ἀλλ' οὐχ ὁ ἔχων τὸ πλέον, εί τις πλέον έτέρφ ή αύτφ νέμει είδως και έκων, οδτος αὐτὸς αύτὸν ἀδικεῖ. "Οπερ δοκοῦσιν οἱ μέτριοι ποιείν ο γάρ επιεικής ελαττωτικός εστιν. "Η οὐδε τοῦτο άπλοῦν; έτέρου γάρ άγαθοῦ, εὶ ἔτυχεν, ἐπλεονέκτει, οίον δόξης ή τοῦ ἀπλῶς καλοῦ. Ετι λύεται καὶ κατά τὸν διορισμὸν τοῦ ἀδικεῖν οὐθέν γάρ παρά την αύτου πάσχει βούλησιν, δστε ούκ άδικείται διά γε 10 τοῦτο, ἀλλ' εἶπερ, βλάπτεται μόνον. Φανερον δὲ καὶ ότι ό διανέμων άδικει, άλλ' οὐχ ό τὸ πλέον έχων ἀεί· ου γάρ φ το άδικον υπάρχει άδικει, άλλ' φ το έκόντα τοῦτο ποιείν τοῦτο δ όθεν ή ἀρχή της πράξεως, ή έστιν έν τφ διανέμοντι άλλ' οὐκ έν τφ λαμβάνοντι. 11 Ετι έπει πολλαχώς το ποιείν λέγεται, και έστιν ώς τα άψυχα κτείνει καὶ ή χείρ καὶ ό οἰκέτης ἐπιτάξαντος, οὐκ 12 άδικει μέν, ποιεί δε τὰ ἄδικα. Ετι εί μεν άγνοῶν ἔκρινεν, οὐκ ἀδικεῖ κατὰ τὸ νομικὸν δίκαιον, οὐδ' ἄδικος ή κρίσις έστιν, έστι δ' ώς άδικος έτερον γάρ το νομικόν δίκαιον και το πρώτον εί δε γινώσκων έκρινεν άδίκως, πλεονεκτεί και αὐτὸς ή χάριτος ή τιμωρίας. "Ωσπερ 13 ούν καν εί τις μερίσαιτο του άδικήματος, και ό δια ταυτα κρίνας άδίκως πλέον έχει καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνων ὁ τὸν άγρον κρίνας οὐκ άγρον, άλλ' άργύριον έλαβεν. 01 8' 14 13 άνθρωποι έφ' έαυτοῖς οἴονται εἶναι τὸ ἀδικεῖν, διὸ καὶ τὸ δίκαιον είναι ράδιον. Τὸ δ' οὐκ έστιν συγγενέσθαι μέν γάρ τη του γείτονος και πατάξαι τον πλησίον και δουναι τη χειρί το άργύριον ράδιον και έπ' αὐτοῖς, άλλά το ώδι έχοντας ταθτα ποιείν ούτε ράδιον ούτ' επ' αθτοίς. 'Ομοίως δὲ καὶ τὸ γνῶναι τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα οὐδὲν 15 οίονται σοφών είναι, ότι περί ων οί νόμοι λέγουσιν ού 'Αλλ' οὐ ταῦτ' ἐστὶ τὰ δίκαια ἀλλ' γαλεπόν συνιέναι. ή κατά συμβεβηκός, άλλά πως πραττόμενα καί πως νεμόμενα δίκαια· τοῦτο δὲ πλέον ἔργον ἢ τὰ ὑγιεινὰ είδέναι, έπεὶ κάκει μέλι καὶ οίνον καὶ έλλέβορον καὶ καύσιν καὶ τομήν εἰδέναι ράδιον, άλλὰ πῶς δεῖ νεῖμαι πρός ὑγίειαν, καὶ τίνι, καὶ πότε, τοσοῦτον ἔργον ὅσον **ἰατρὸν είναι. Δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ τοῦ δικαίου οἴονται 16** είναι οὐθὲν ήττον τὸ ἀδικεῖν, ὅτι οὐθὲν ήττον ὁ δίκαιος άλλα και μαλλον δύναιτ' αν έκαστον πράξαι τούτων καὶ γὰρ συγγενέσθαι γυναικὶ καὶ πατάξαι, καὶ ὁ ἀνδρεῖος την ασπίδα αφείναι και στραφείς έφ' όποτεραούν τρέχειν. 'Αλλά τὸ δειλαίνειν καὶ τὸ άδικεῖν οὐ τὸ ταῦτα ποιείν έστλ, πλήν κατά συμβεβηκός, άλλά το ώδλ έχοντα ταθτα ποιείν, ώσπερ καὶ τὸ λατρεύειν καὶ τὸ ὑγιάζειν οὐ τὸ τέμνειν ή μή τέμνειν ή φαρμακεύειν ή μή φαρμακεύειν έστιν, άλλα το ώδί. Εστι δε τα δίκαια έν τού- 17 τοις οίς μέτεστι των άπλως αγαθών, έχουσι δ' ύπερβολήν εν τούτοις καὶ ελλειψιν τοίς μεν γάρ οὐκ έστιν ύπερβολή αυτών, οίον ίσως τοίς θεοίς, τοίς δ' οὐθέν μόριον ἀφέλιμον, τοῖς ἀνιάτως κακοῖς, ἀλλὰ πάντα

βλάπτει, τοῖς δὲ μέχρι τοῦ· διὰ τοῦτ' ἀνθρώπινόν ἐστιν.

Περί δε επιεικείας και του επιεικούς, πως έχει ή μεν 14(10) έπιείκεια πρώς δικαιοσύνην, τὸ δ' ἐπιεικές πρώς τὸ δίκαιον, εχόμενόν εστιν είπειν ούτε γάρ ώς ταὐτὸν άπλως, ούθ' ως έτερον τω γένει φαίνεται σκοπουμένοις. καὶ ότε μεν τὸ επιεικες επαινούμεν καὶ ανδρα τὸν τοιούτον, ώστε καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα ἐπαινοῦντες μεταφέρομεν αντί του αγαθού, τὸ ἐπιεικέστερον ὅτι βέλτιον δηλούντες ότε δε τφ λόγω ακολουθούσι φαίνεται ατοπον εί το έπιεικές παρά τὸ δίκαιόν τι δυ έπαινετόν έστιν ή γάρ τὸ δίκαιον οὐ σπουδαίον, ή τὸ ἐπιεικὲς οὐ δίκαιον, εἰ 2 ἄλλο· ἢ εἰ ἄμφω σπουδαία, ταὐτόν ἐστιν. Ἡ μὲν οὖν απορία σχεδον συμβαίνει διά ταθτα περί το έπιεικες, έχει δ' ἄπαντα τρόπον τινὰ ὀρθῶς καὶ οὐθὲν ὑπεναντίον έαυτοις τό τε γάρ επιεικές δικαίου τινός δυ βέλτιον έστι δίκαιον, καὶ οὐχ ώς άλλο τι γένος δν βέλτιόν έστὶ τοῦ δικαίου. Ταὐτὸν ἄρα δίκαιον καὶ ἐπιεικὲς, καὶ ἀμ-3 φοίν σπουδαίοιν δυτοιν κρείττον τὸ ἐπιεικές. δε την απορίαν δτι το επιεικές δίκαιον μέν έστιν, ου τὸ κατὰ νόμον δὲ, ἀλλ' ἐπανόρθωμα νομίμου δικαίου. 4 Αΐτιον δ' ὅτι ὁ μὲν νόμος καθόλου πᾶς, περὶ ἐνίων δ' ούχ οδόν τε όρθως είπειν καθόλου. Έν οδς ούν ανάγκη μέν είπειν καθόλου, μή οίόν τε δε όρθως, το ως έπι το πλέον λαμβάνει δ νόμος, ούκ αγνοών το άμαρτανόμενον. Καὶ ἔστιν οὐδὲν ἦττον ὀρθῶς τὸ γὰρ άμάρτημα οὐκ ἐν τῷ νόμφ, οὐδ' ἐν τῷ νομοθέτη, ἀλλ' ἐν τῆ Φύσει τοῦ πράγματός έστιν εὐθὺς γὰρ τοιαύτη ή τῶν πρακτῶν ὕλη 5 έστίν. "Όταν οὖν λέγη μὲν ὁ νόμος καθόλου, συμβή δ' έπὶ τούτου παρὰ τὸ καθόλου, τότε ὀρθῶς ἔχει, ή παραλείπει δ νομοθέτης καλ ημαρτεν άπλως είπων, έπανορθούν

το ελλειφθέν, δ κάν ο νομοθέτης αύτος ούτως άν είποι έκει παρών, και εί ήδει, ένομοθετησεν αν. Διο δίκαιον (μέν έστι, και βέλτιον τινος δικαίου, ού του άπλως δέ, άλλα του διά το άπλως άμαρτηματος. Καὶ έστιν αυτη ή φύσις ή του έπιεικούς, έπανόρθωμα νόμου, ή ελλείπει διά το καθύλου. Τούτο γάρ αίτιον και του μη πάντα κατά νόμον είναι, ότι περί ένίων άδυνατον θέσθαι νόμον, ωστε ψηφίσματος δεί. Του γάρ αορίστου αόριστος 7 και ό κανών έστιν, ώσπερ και της Λεσβίας οικοδομής ό μολίβδινος κανών πρώς γάρ το σχήμα του λίθου μετακινείται και ου μένει ο κανών, και το ψήφισμα πρός τα πράγματα. Τι μέν ούν έστι το έπιεικές, και ότι δίκαιον, 8 και τίνος βέλτιον δικαίου, δήλον. Φανερον δ' έκ τούτου και ο έπιεικής τις έστιν ο γάρ των τοιούτων προαιρετικός και πρακτικός, και ό μη ακριβοδίκαιος έπι το χείρον, αλλ' έλαττωτικός, καίπερ έχων τον νόμον βοηθον, έπιεικής έστι, και ή έξις αύτη επιείκεια, δικαιοσύνη τις ούσα καὶ ούχ έτερα τις έξις.

Πότερου δ' ένδέχεται έαυτον άδικείν ή ού, φανερον έκ (11) 15 των είρημένων τὰ μέν γάρ έστι των δικαίων τὰ κατὰ πάσαν άρετην ὑπὸ τοῦ νόμου τεταγμένα, οἶον σὰ κελεύει ἀποκτιννύναι ἔαυτὸν ὁ νόμος, ὰ δὲ μὴ κελεύει, ἀπαγορεύει ἔτι ὅταν παρὰ τὸν νόμον βλάπτη μὴ ἀντιβλάπ- 2 των, ἐκὼν, ἀδικεῖ, ἐκὼν δὲ ὁ εἰδὼς καὶ ὁν καὶ ῷ. 'Ο δὲ δὶ ἀργὴν ἔαυτὸν σφάττων ἐκὼν τοῦτο δρὰ παρὰ τὸν ἀρθον λόγον, ὁ οὐκ ἐὰ ὁ νόμος ἀδικεῖ ἄρα. 'Αλλὰ 3 τινα; ἢ την πόλιν, αὐτὸν δ' οῦ; ἔκὼν γὰρ πάσχει, ἀδικείται δ' οἰθεις ἐκών. Διὰ καὶ ἡ πόλις (ημιοῖ, καί τις ἀτιμία πρώσεστι τῷ ἔαυτὸν διαφθείραντι ὡς τὴν πόλιν ἀδικοῦντι. "Ετι καθ' ὁ ἄδικος ὁ μύνον ἀδικών καὶ ἡ μὴ ῶλως φαῦλος, οἰκ ἔστιν άδικησαι ἔαυτόν. Τοῦτο

γαρ αλλο εκείνου. Εστι γαρ πως δ αδικος ουτω ποιηρός ωσπερ ό δειλός, ούχ ως όλην έχων την πονηρίαν, ώστ' οὐδὲ κατὰ ταύτην ἀδικεῖ· ἄμα γὰρ ἄν τῷ αὐτῷ εἴη άφηρησθαι καὶ προσκεῖσθαι τὸ αὐτό τοῦτο δὲ ἀδύνατον, άλλ' άεὶ έν πλείοσιν άνάγκη είναι τὸ δίκαιον καὶ Έτι δὲ ἐκούσιόν τε καὶ ἐκ προαιρέσεως καὶ 5 τὸ ἄδικον. ΄Ο γὰρ διότι ἔπαθε, καὶ τὸ αὐτὸ ἀντιποιῶν πρότερον. ού δοκεί άδικείν αύτος δ' έαυτον, τὰ αύτὰ άμα καὶ πάσ-6 χει καὶ ποιεί. Ετι είη αν έκόντα αδικείσθαι. τούτοις, ἄνευ τῶν κατὰ μέρος ἀδικημάτων οὐθεὶς ἀδικεῖ, μοιχεύει δ' οὐδεὶς τὴν έαυτοῦ, οὐδὲ τοιχωρυχεῖ τὸν έαυ-Όλως δὲ λύεται τοῦ τοῖχον, οὐδὲ κλέπτει τὰ έαυτοῦ. τὸ έαυτὸν άδικεῖν κατά τὸν διορισμὸν τὸν περὶ τοῦ έκου-7 σίως αδικείσθαι. Φανερόν δε και ότι άμφω μεν φαύλα, καὶ τὸ ἀδικείσθαι καὶ τὸ ἀδικείν τὸ μέν γὰρ ἔλαττον, τὸ δὲ πλέον ἔχειν ἐστὶ τοῦ μέσου καὶ ώσπερ ὑγιεινὸν μεν εν ιατρική, εὐεκτικον δε εν γυμναστική άλλ' δμως χείρον το άδικείν το μέν γάρ άδικείν μετά κακίας καί. ψεκτον, και κακίας ή της τελείας και άπλως ή έγγύς (οὐ γάρ ἄπαν τὸ ἐκούσιον μετὰ ἀδικίας), τὸ δ' ἀδικεῖσθαι 8 ανευ κακίας καὶ άδικίας. Καθ αύτο μεν ούν το άδικεῖσθαι ήττον φαῦλον, κατά συμβεβηκός δ' οὐθὲν κωλύει μεῖζον είναι κακόν. 'Αλλ' οὐδὲν μέλει τῆ τέχνη, ἀλλὰ πλευρίτιν λέγει μείζω νόσον προσπταίσματος καίτοι γένοιτ άν ποτε θάτερον κατά συμβεβηκός, εί προσπταίσαντα διά τὸ πεσείν συμβαίη ύπὸ τῶν πολεμίων ληφθήναι καὶ 9 ἀποθανείν. Κατὰ μεταφορὰν δὲ καὶ δμοιότητά ἐστιν ούκ αὐτῷ πρὸς αὐτὸν δίκαιον, ἀλλὰ τῶν αὐτοῦ τισίν οὐ παν δε δίκαιον, άλλα το δεσποτικον ή το οἰκονομικόν έν τούτοις γάρ τοις λόγοις διέστηκε τὸ λόγον έχον μέρος της ψυχης πρός τὸ άλογον. Είς ά δη βλέπουσι καὶ δοκεί είναι άδικία πρός αύτον, ὅτι ἐν τούτοις ἔπτι πάσχειν τι παρὰ τὰς ἐαυτῶν ὀρέξεις ὥσπερ οὖν ἄρχοντι καὶ ἀρχομένφ είναι πρὸς ἄλληλα δίκαιόν τι καὶ τούτοις.

Περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἢθικῶν ἀρετῶν διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

Z.

Επεὶ δὲ τυγχάνομεν πρότερον είρηκότες ὅτι δεῖ τὸ 1 μέσον αίρεισθαι και μή την ύπερβολήν μηδέ την έλλειψιν, τὸ δὲ μέσον ἐστὶν ώς ὁ λόγος ὁ ὀρθὸς λέγει, τοῦτο `Εν πάσαις γὰρ ταῖς εἰρημέναις έξεσι, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἔστι τις σκοπὸς πρὸς ον ἀποβλέπων ό τον λόγον έχων έπιτείνει καὶ ανίησιν, καί τις **έστιν όρος των μεσοτήτων, δς μεταξύ φαμεν είναι της** ύπερβολης καὶ της έλλείψεως, ούσας κατά τὸν ὀρθὸν λό-. γον. Εστι δε το μεν είπειν ούτως άληθες μεν, ούθεν δε σα- 2 φές και γαρ έν ταις άλλαις έπιμελείαις, περί όσας έστιν έπιστήμη, τουτ' άληθες μεν είπειν, ότι ούτε πλείω ούτε έλάττω δεί πονείν οὐδε ραθυμείν, άλλα τα μέσα και ώς δ δρθός λόγος τοῦτο δε μόνον έχων αν τις οὐθεν αν είδείη πλέον, οξον ποία δεί προσφέρεσθαι πρός το σώμα, εί τις είπειεν ότι όσα ή ιατρική κελεύει και ώς ό ταύτην έχων. Διο δεί και περί τας της ψυχης έξεις μη μόνον 3 άληθες είναι τοῦτ' είρημένον, άλλά και διωρισμένον τίς τ' έστιν δ δρθός λόγος και τυύτου τίς δρος.

Τὰς δη της ψυχης ἀρετὰς διελόμενοι τὰς μεν είναι 4 2 τοῦ ήθους ἔφαμεν, τὰς δε της διανοίας. Περί μεν οὖν τῶν ἡθικῶν διεληλύθαμεν, περὶ δε τῶν λοιπῶν, περὶ ψυχης πρῶτον εἰπόντες, λέγωμεν οὕτως. Πρότερον μεν ὅ

ουν έλέχθη δύ είναι μέρη της ψυχης, τό τε λόγον έχου καὶ τὸ ἄλογον- νῦν δὲ περὶ τοῦ λόγον ἔχοντος τὸν αὐτὸν τρύπον διαιρετέον. Καὶ ὑποκείσθω δύο τὰ λόγον ἔχοντα, έν μεν ο θεωρουμεν τα τοιαυτα των όντων όσων αί αρχαί μη ενδέχονται άλλως έχειν, έν δε φ τα ενδεχόμενα· πρὸς γὰρ τὰ τῷ γένει ἔτερα καὶ τῶν τῆς ψυχῆς μορίων ετερον τῷ γένει τὸ πρὸς ἐκάτερον πεφυκὸς, εἶπερ καθ' δμοιότητά τινα καὶ οἰκειότητα ή γνωσις ὑπάρχει 6 αὐτοῖς. Λεγέσθω δὲ τούτων τὸ μὲν ἐπιστημονικὸν, τὸ δε λογιστικόν το γάρ βουλεύεσθαι και λογίζεσθαι ταὐτον, ούθεις δε βουλεύεται περί των μη ένδεχομένων αλλως έχειν. "Ωστε τὸ λογιστικόν έστιν εν τι μέρος τοῦ 7 λόγον έχοντος. Ληπτέον ἄρ' έκατέρου τούτων τίς ἡ βελτίστη έξις αυτη γάρ άρετη έκατέρου, η δ' άρετη πρός τὸ (2) έργον τὸ οἰκείον. Τρία δ' ἐστὶν ἐν τῆ ψυχῆ τὰ κύρια 2 πράξεως καὶ ἀληθείας, αἴσθησις νοῦς ὅρεξις. Τούτων δ' ή αἴσθησις οὐδεμιᾶς ἀρχὴ πράξεως δῆλον δὲ τῷ τὰ θηρία αΐσθησιν μέν έχειν, πράξεως δε μή κοινωνείν. Εστι δ' δπερ έν διανοία κατάφασις και απόφασις, τουτ' έν όρέξει δίωξις καὶ φυγή· ώστ' ἐπειδή ή ήθική ἀρετή έξις προαιρετική, ή δε προαίρεσις δρεξις βουλευτική, δεί διά ταῦτα τόν τε λόγον άληθη είναι και την δρεξιν δρθήν, είπερ ή προαίρεσις σπουδαία, και τὰ αὐτὰ τὸν μεν φάναι, την δε διώκειν. Αυτη μεν ουν ή διάνοια και ή άλή-3 θεια πρακτική. Της δε θεωρητικής διανοίας καὶ μη πρακτικής μηδέ ποιητικής το εδ καί κακώς τάληθές έστι καί ψεῦδος· τοῦτο γάρ ἐστι παντὸς διανοητικοῦ ἔργον, τοῦ δε πρακτικού και διανοητικού ή αλήθεια όμολόγως έχου-4 σα τη ὀρέξει τη ὀρθή. Πράξεως μέν οὖν ἀρχή προαίρεσις, όθεν ή κίνησις, άλλ' ούχ ου ένεκα, προαιρέσεως δέ ορεξις καὶ λόγος ὁ ἔνεκά τινος διὸ οῦτ' ἄνευ νοῦ καὶ

διανοίας, οῦτ' ἄνευ ἡθικῆς ἐστὶν ἔξεως ἡ προαίρεσις εὐπραξία γὰρ καὶ τὸ ἐναντίον ἐν πράξει ἄνευ διανοίας καὶ ἤθους οὐκ ἔστιν. Διάνοια δ' αὐτὴ οὐθὲν κινεῖ, ἀλλ' 5 ἡ ἔνεκά του καὶ πρακτική αὕτη γὰρ καὶ τῆς ποιητικῆς ἄρχει ἔνεκα γάρ του ποιεῖ πᾶς ὁ ποιῶν, καὶ οὐ τέλος ἀπλῶς, ἀλλὰ πρός τι καὶ τινὸς τὸ ποιητὸν, ἀλλὰ τὸ πρακτόν ἡ γὰρ εὐπραξία τελος, ἡ δ' ὅρεξις τούτου ' διὸ ἡ ἀρεκτικὸς νοῦς ἡ προαίρεσις, ἡ ὅρεξις διανοητικὴ, καὶ ἡ τοιαύτη ἀρχὴ ἄνθρωπος. Οὐκ ἔστι δὲ προαιρετὸν οὐ- 6 θὲν γεγονὸς, οἶον οὐθεὶς προαιρεῖται Ἰλιον πεπορθηκέναι οὐδὲ γὰρ βουλεύεται περὶ τοῦ γεγονότος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐσομένου καὶ ἐνδεχομένου, τὸ δὲ γεγονὸς οὐκ ἐνδέχεται μὴ γενέσθαι. διὸ ὀρθῶς 'Αγάθων

μόνου γάρ αὐτοῦ καὶ θεὸς στερίσκεται, ἀγένητα ποιεῖν ἄσσ' ἀν ή πεπραγμένα.

'Αμφοτέρων δη των νοητικών μορίων ἀλήθεια τὸ ἔργον. Καθ åς οὖν μάλιστα ἔξεις ἀληθεύσει ἐκάτερον, αὖται ἀρεταὶ ἀμφοῖν.

Αρξάμενοι οὖν ἄνωθεν περὶ αὐτῶν πάλιν, λέγωμεν. (3) Εστω δὴ οἷς ἀληθεύει ἡ ψυχὴ τῷ καταφάναι ἢ ἀποφάναι, πέντε τὰν ἀριθμόν· ταῦτα δ' ἐστὶ τέχνη, ἐπιστήμη, φρόνησις, σοφία, νοῦς· ὑπολήψει γὰρ καὶ δύξῃ ἐνδέχε-ται διαψεύδεσθαι. Ἐπιστήμη μὲν οὖν τί ἐστιν, ἐντεῦθεν 2 φανερὸν, εἰ δεῖ ἀκριβολογεῖσθαι καὶ μὴ ἀκολουθεῖν ταῖς ὁμοιότησιν. Πάντες γὰρ ὑπολαμβάνομεν, δ ἐπιστάμεθα, μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν· τὰ δ' ἐνδεχόμενα ἄλλως, ὅταν ἔξω τοῦ θεωρεῖν γένηται, λανθάνει εἰ ἔστιν ἢ μή. Ἐξ ἀνάγκης ἄρα ἐστὶ τὸ ἐπιστητόν. ᾿Αίδιον ἄρα· τὰ γὰρ ἐξ ἀνίγκης ὅντα ἀπλῶς πάντα ἀίδια, τὰ δ' ἀίδια

8 ἀγένητα καὶ ἄφθαρτα. Έτι διδακτὴ πᾶσα ἐπιστήμη δοκεῖ εἶναι, καὶ τὸ ἐπιστητὸν μαθητόν. Ἐκ προγινωσκομένων δὲ πᾶσα διδασκαλία, ὅσπερ καὶ ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς λέγομεν ἡ μὲν γὰρ δι' ἐπαγωγῆς, ἡ δὲ συλλογισμῷ. Ἡ μὲν δὴ ἐπαγωγὴ ἀρχή ἐστι καὶ τοῦ καθόλου, ὁ δὲ συλλογισμὸς ἐκ τῶν καθόλου. Εἰσὶν ἄρα ἀρχαὶ ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς, ὧν οὐκ ἔστι συλλογισμός ἐπαγωγὴ ἄρα.

4 'Η μεν άρα επιστήμη εστίν εξις αποδεικτική, και όσα άλλα προσδιοριζόμεθα εν τοις αναλυτικοις όταν γάρ πως πιστεύη και γνώριμοι αυτώ ωσιν αι αρχαι, επίσταται ει γάρ μη μάλλον του συμπεράσματος, κατά συμβεβηκός εξει την επιστήμην. Περί μεν οθν επιστήμης

διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

(4) Τοῦ δ' ἐνδεχομένου ἄλλως ἔχειν ἔστι τι καὶ ποιητόν καὶ 2 πρακτόν, έτερον δ' έστι ποίησις και πράξις πιστεύομεν δε περί αὐτών και τοις έξωτερικοις λόγοις. "Ωστε και ή μετά λόγου έξις πρακτική έτερον έστι της μετά λόγου ποιητικής έξεως. Διὸ οὐδὲ περιέχονται ὑπ' ἀλλήλων ούτε γάρ ή πράξις ποίησις, ούτε ή ποίησις πράξις 3 έστίν. Έπει δ' ή οικοδομική τέχνη τίς έστι, και δπερ έξις τις μετά λόγου ποιητική, και οὐδεμία οθτε τέχνη έστιν ήτις ού μετά λόγου ποιητική έξις έστιν, ούτε τοιαύτη ή οὐ τέχνη, ταὐτὸν αν είη τέχνη καὶ 4 έξις μετά λόγου άληθοῦς ποιητική. "Εστι δὲ τέχνη πασα περί γένεσιν, και το τεχνάζειν, και θεωρείν όπως αν γένηταί τι των ένδεχομένων και είναι και μή είναι, καὶ ὧν ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ ποιοῦντι, ἀλλὰ μὴ ἐν τῷ ποιουμένφο ούτε γάρ των έξ άνάγκης δυτων ή γινομένων ή τέχνη έστιν, ούτε των κατά φύσιν έν αύτοις γάρ 5 έχουσι ταῦτα τὴν ἀρχήν. Ἐπεὶ δὲ ποίησις καὶ πρᾶξις έτερον, ανάγκη την τέχνην ποιήσεως αλλ' οὐ πράξεως

είναι. Καὶ τρόπον τινὰ περὶ τὰ αὐτά ἐστιν ἡ τύχη καὶ ἡ τέχνη, καθάπερ καὶ ᾿Αγάθων φησὶ

τέχνη τύχην ξστερξε καλ τύχη τέχνην.

'Η μεν οδυ τέχνη, ωσπερ είρηται, εξις τις μετά λόγου β ἀληθοῦς ποιητική ἐστιν, ἡ δ' ἀτεχνία τοὐναντίον μετὰ λόγου ψευδοῦς ποιητική εξις, περὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἄλλως ἔχειν.

Περί δε φρονήσεως ούτως αν λάβοιμεν, θεωρήσαντες (5) τίνας λέγομεν τούς φρονίμους. Δοκεί δή φρονίμου είναι τὸ δύνασθαι καλῶς βουλεύσασθαι περὶ τὰ αύτῷ ἀγαθὰ καὶ συμφέροντα, οὐ κατὰ μέρος, οἶον ποῖα πρὸς ὑγίειαν ή Ισχύν, άλλα ποία πρός το εθ ζην. Σημείον δ' ότι καί 2 τους περί τι φρονίμους λέγομεν, όταν προς τέλος τι σπουδαΐον εθ λογίσωνται, ων μή έστι τέχνη. "Ωστε καὶ ὅλως αν είη φρόνιμος ὁ βουλευτικός. Βουλεύεται δ' οὐθείς 3 περί των αδυνάτων άλλως έχειν, οὐδε των μη ενδεχομενων αὐτῷ πράξαι. δστ' είπερ ἐπιστήμη μὲς μετ' ἀποδείξεως, ων δ αι άρχαι ενδέχονται άλλως έχειν, τούτων μή έστιν ἀπόδειξις (πάντα γὰρ ἐνδέχεται καὶ ἄλλως έχειν, καὶ οὐκ ἔστι βουλεύσασθαι περὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης ουτων), ουκ αν είη ή φρόνησις επιστήμη, ουδε τέχνη, έπιστήμη μέν, ότι ένδέχεται το πρακτον άλλως έχειν, τέχνη δ, ότι άλλο τὸ γένος πράξεως καὶ ποιήσεως. Λείπεται αρα αὐτὴν είναι εξιν ἀληθη μετὰ λόγου πρακτι- ξ κήν περί τὰ ἀνθρώπφ ἀγαθὰ καὶ κακά· τῆς μὲν γὰρ ποιήσεως έτερυν το τέλος, της δε πράξεως ούκ αν είη. έστι γαρ αυτή ή ευπραξία τέλος. Διά τοῦτο Περικλέα καί δ τους τοιούτους φρονίμους ολόμεθα είναι, ότι τὰ αυτοίς άγαθὰ καὶ τὰ τοῖς ἀνθρώποις δύνανται θεωρεῖν είναι δὲ τοιούτους ήγούμεθα τους ολκονομικούς και τους πολιτι-

3 Πέρσαις καίει, τὰ δὲ δίκαια κινούμενα ορωσιν. Τοῦτο δ' ούκ έστιν ούτως έχον, άλλ' έστιν ώς. Καίτοι παρά γε τοίς θευίς ίσως οὐδαμώς, παρ' ήμιν δ' έστι μέν τι καὶ φύσει, κινητόν μέντοι παν. 'Αλλ' όμως έστι τὸ 4 μεν φύσει το δ' ου φύσει. Ποίον δε φύσει των ενδεχομένων και άλλως έχειν, και ποίον οθ άλλά νομικών και συνθήκη, είπερ αμφω κινητά όμοιως, δήλον. Καί έπι των άλλων ο αυτός άρμοσει διορισμός φύσει γάρ ή δεξιά κρείττων, καίτοι ένδέχεται τινας άμφιδεξίους γε-5 νίσθαι. Τὰ δὲ κατὰ συνθήκην καὶ τὸ συμφέρον τῶν δικαίων δμοιά έστε τοῦς μέτροις οὐ γὰρ πανταχοῦ ἔσα τα οίνηρα και σιτηρά μέτρα, άλλ' οδ μέν ώνοδνται, μείζω, οῦ δὲ πωλούσιν, ἐλάττω. 'Ομοίως δὲ καὶ τὰ μή φυσικά άλλ' άνθρώπενα δίκαια οὐ ταύτὰ πανταχοῦ, ἐπεὶ οὐδ' αί πολιτείαι, άλλα μία μόνον πανταχού κατά φύσιν ή αρίστη. 6 Των δε δικαίων καὶ νομίμων εκαπτον ώς τὰ καθύλου πρός τὰ καθ' ἔκαστα ἔχει: τὰ μέν γὰρ πραττόμενα 7 πολλά, έκείνων δ' έκαστον ένι καθολού γάρ. Διαφέρει δέ τὸ ἀδίκημα καὶ τὸ ἄδικον καὶ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ δί-Raior adinor pir yap core to dioce & tafer to aito δε τούτο, δσαν πραχθή, αδίκημα έστι, πρίν δε πραχθήναι, ούπω, άλλ' άδικον. 'Ομοίως δέ και δικαίωμα. Καλείται δε μάλλον δικαιοπράγημα το κοινόν, δικαίωμα δέ το έπανορθωμα του άδικηματος. Καθ΄ έκαστον δέ αύτων, ποιώ τε είδη και πόσα και περί ποία τυγχάνει (8) δυτα, ύστερου επισκεπτέου. "Οντων δε τών δικαίων καὶ άδικων των είρημένων, άδικεϊ μέν καλ δικαιοπραγεί, όταν έκων τις αυτά πράττης σταν δ' άκων, ουτ' άδικεί ουτε δικαιοπραγεί άλλ' ή κατά συμβεβηκός οίς γάρ συμβέ-2 βηκε δικαίοις είναι ή άδίκοις, πράντουσιν. "Αδίκημα δὲ καὶ δικαιοπράγημα διρισται τῷ ἐκουσίφ καὶ ἀκουσίφ- όταν γάρ έκούσιον β, ψέγεται, άμα δέ καὶ άδίκημα τότ' έστίν' ώστ' έσται τι άδικον μέν, άδίκημα δ' σύπω, έλε μή το έκούσιον προσή. Λέγω δ' έκούσιου 3 μέν, δισπερ καὶ πρότερον εξρηται, ὁ ἄν τις τῶν ἐψὶ αὐτῷ δυτων είδως και μή άγνοων πράττη μήτε δν μήτε 🕉 μήτε οδ ένεκα, οίον τίνα τύπτει καλ τίνι καλ τίνος ένεκα, κάπείνων έκαστον μή κατά συμβεβηκός μηδέ βία, ώσπερ εί τις λαβών την χείρα αύτου τύπτοι έτερον, ούχ έκών ου γάρ ἐκ' αυτφ. Ενδέχεται δὲ τὸν τυπτόμενον πατέρα είναι, τὸν δ' ότι μέν ἄνθρωπος ή τῶν παρόντων τις γινώσκειν, ότι δέ πατήρ άγνοείν. 'Ομαίως δέ τὸ τοιοῦτον διωρίσθω καὶ ἐπὶ τοῦ οὖ ἔνεκα, καὶ περὶ τὴν πράξιν άλην. Τὸ δή άγνοούμενου, ή μή άγνοούμενου μέν μή έπ' αὐτῷ δ' δν, ή βίφ, ἀκούσιον - πολλά γάρ καὶ τῶν φύσει ~~бяархо́ртыя «ідо́те~~я каі яра́тторея каі павхорен, бя αθθέν αθθ΄ έκουσιον οθτ' ακούσιόν έστιν, οίον το γηράν ή άποθνήσκει». "Εστι δ' όμοίως έπλ των άδικων καλ μ των δικαίων και το κατά συμβεβηκός και γάρ άν την παρακαταθήκην άποδοίη τις άκων καὶ διὰ φόβον, δυ οθτε δίκαια πράττειν ούτε δικαιοπραγείν φατέον άλλ' ή κατά συμβεβηκός. 'Ομοίως δέ καὶ τὸν ἀναγκαζόμενον καὶ ακοντα την παρακαταθήκην μη εποδιδώντα κατά συμβεβηκός φατέον άδικεῖν καὶ τὰ ἄδικα πράττειν. Τῶν δὲ δ έκουσίων τὰ μέν προελόμενοι πράττομεν, τὰ ở οὐ προελόμενοι, προελόμενοι μέν όσα προβουλευσάμενοι, άπροαίρετα δε όσα άπροβούλευτα. Τριών δή οὐσών βλαβών 6 τών όν ταις κοινωνίαις, τὰ μέν μετ' άγνοίας άμαρτήματά έστιν, όταν μήτε δν μήτε δ μήτε φ μήτε οδ ένεκα ύπέλαβε πράξη. ή γάρ ου βαλείν ή ου τούτφ ή ου τουτον ή οὐ τούτου ἔνεκα φήθη, ἀλλὰ συνέβη οὐχ οὖ ἔνεκα φήθη, οίον ούχ ίνα τρώση άλλ' ίνα κεντήση, ή ούχ δν. ή ούχ

πολύ θειότερα την φύσιν, οίον φανερώτατά γε έξ ων ό 5 κόσμος συνέστηκεν. 'Εκ δή των είρημένων δήλον ὅτι ή σοφία έστι και έπιστήμη και νούς των τιμιωτάτων τή Διὸ 'Αναξαγόραν καὶ Θαλην καὶ τοὺς τοιούτους σοφούς μέν, φρονίμους δ' οῦ φασιν είναι, ὅταν ἴδωσιν άγνοοῦντας τὰ συμφέρονθ' έαυτοῖς, καὶ περιττὰ μέν καὶ θαυμαστά καὶ χαλεπά καὶ δαιμόνια εἰδέναι αὐτούς φασιν, 8 6 ἄχρηστα δ', ὅτι οὐ τὰ ἀνθρώπινα ἀγαθὰ ζητοῦσιν. δε φρόνησις περί τὰ ἀνθρώπινα καὶ περί ων έστι βουλεύσασθαι· τοῦ γὰρ Φρονίμου μάλιστα τοῦτ' ἔργον είναι φαμεν, τὸ εὖ βουλεύεσθαι, βουλείεται δ' οὐθεὶς πεμί των άδυνάτων άλλως έχειν, οὐδ΄ όσων μή τέλος τι έστι, καὶ τοῦτο πρακτὸν ἀγαθόν. 'Ο δ' ἀπλῶς εξβουλος ό τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπφ τῶν πρακτῶν στοχαστικὸς κατὰ 7 τὸν λογισμόν. Οὐδ΄ ἐστὶν ἡ Φρόνησις τῶν καθόλου μόνον, αλλά δεί και τά καθ έκαστα γνωρίζειν πρακτική γάρ, ή δε πρώξις περί τὰ καθ' έκαστα. Διό καὶ ένιοι οὐκ εἰδύτες έτέρων εἰδότων πρακτικώτεροι, καὶ ἐν τοῖς αλλοις οί εμπειροι εί γαρ είδείη ότι τα κουφα εύπεπτα κρέα καὶ ὑγιεινὰ, ποῖα δὲ κοῦφα ἀγνοοῖ, οὐ ποιήσει ὑγίειαν, άλλ' ό είδως ότι τα δρνίθεια κυθφα και ύγιεινα, ποιήσει μάλλον. ΄Η δε φρύνησις πρακτική ωστε δεί αμφω έχειν, ή ταύτην μαλλον. Είη δ' αν τις καί (8) ένταθα άρχιτεκτονική. "Εστι δέ καλ ή πολιτική καλ ή φρόνησις ή αὐτή μεν έξις, τὸ μέντοι είναι οὐ ταὐτὸν 2 αὐταῖς. Τῆς δὲ περὶ πόλιν ἡ μὲν ὡς ἀρχιτεκτονική Φρόνησις νομοθετική, ή δὲ ὡς τὰ καθ' ἔκαστα τὸ κοινὸν ἔχει ονομα, πολιτική αύτη δε πρακτική και βουλευτική τὸ γάρ ψήφισμα πρακτόν ώς τὸ ἔσχατον. Διὸ πολιτεύεσθαι τούτους μόνους λέγουσιν μόνοι γάρ πράττουσιν 3 υθτοι ωσπερ οί χειροτέχναι δοκεί δε καὶ φρόνησις

μάλιστ' είναι ή περί αὐτὸν καὶ ένα. Καὶ ἔχει αὖτη τὸ κοινὸν ὅνομα, Φρόνησις' (ἐκείνων δὲ ἡ μὲν, οἰκονομία· ἡ δὲ, νομοθεσία' ἡ δὲ, πολιτική καὶ ταύτης ἡ μὲν, βουλιντική, ἡ δὲ, δικαστική.) Είδος μὲν οὖν τι ἄν εῖη γνώ- 4 9 σεως τὰ αὐτῷ εἰδέναι' ἀλλ' ἔχει διαφορὰν πολλήν καὶ δοκεῖ ὁ τὰ περὶ αὐτὸν εἰδὼς καὶ διατρίβων Φρόνιμος εἶναι, οἱ δὲ πολιτικοὶ πολυπράγμονες διὸ Εὐριπίὸης

τῶς δ ὰν φρονοίην, φ παρῆν ἀπραγμόνως ἐν τοῖσι πολλοις ἡριθμημένφ στρατοῦ ἔσον μετασχεῖν ; τοὺς γὰρ περισσοὺς καί τι πράσσοντας πλέον . .

ζητούσε γάρ τὸ αύτοιε άγαθὸν, καὶ οιονται τούτο δείν πράττειν. Εκ ταύτης οδν της δόξης ελήλυθε το τούrous poorinous eivas kairos laws ouk fars to autou eu άνευ ολκονομίας οὐδ' άνευ πολιτείας. "Ετι δὲ τὰ αὐτοῦ πώς δεί διοικείν, άδηλον καλ σκεπτέον. Σημείον δ' έστί 5 του ειρημένου και διότι γεωμετρικοί μέν νέοι και μαθηματικοί γίνονται καί σοφοί τὰ τοιαύτα, φρονιμος δ' ού δοκεί γίνεσθαι. Αίτιον δ', ότι των καθ' έκαστά έστιν ή φρώνησις, à γίνεται γνώριμα έξ έμπειρίας, νέος δ' έμπειρος ούκ έστιν πλήθος γάρ χρόνου ποιεί την έμπειρίαν έπεὶ καὶ τοῦν' ἄν τις σκόψαιτο, διὰ τί δή μαθη- β ματικός μέν παίς γένοιτ' δυ, σοφός δ' ή φυσικός οδ. Η ότι τὰ μέν δι' ἀφαιρίσεως έστιν, τών δ' αὶ ἀρχαὶ έξ έμπειρίας ε και τα μέν ου πιστεύουσιν οι νέοι, άλλα λέγουσι» των δέ το τί έστιν ούκ άδηλον. "Ετι ή 7 Αμαρτία ή περί το καθύλου έν τω βουλεύσασθαι ή περί τὸ καθ' ἔκαστον ή γὰρ ὅτι πάντα τὰ βαρύσταθμα έδατα φαίλα, ή ότι τοδί βαρύσταθμον. "Ότι δ' ή φρό- 8

νησις οὐκ ἐπιστήμη, φανερών τοῦ γὰρ ἐσχάτου ἐστὶν, 9 ὥσπερ εἴρηται τὸ γὰρ πρακτὸν τοιοῦτον. ᾿Αντίκειται μὲν δὴ τῷ νῷ ὁ μὲν γὰρ νοῦς τῶν ὅρων, ὧν οὐκ ἔστι λύγος, ἡ δὲ τοῦ ἐσχάτου, οῦ οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη ἀλλὰ αἴσθησις, οὐχ ἡ τῶν ἰδίων, ἀλλὰ οἵα αἰσθανόμεθα ὅτι τὸ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ἔσχατον τρίγωνον στήσεται γὰρ κἀκεῖ. ᾿Αλλὰ αὕτη μᾶλλον αἴσθησις ἡ φρώνησις, ἐκείνης δ᾽ ἄλλο εἶδος.

10 (9) Τὸ ζητείν δε καὶ τὸ βουλεύεσθαι διαφέρει τὸ γὰρ βουλεύεσθαι ζητείν τι έστίν. Δεί δε λαβείν και περί εὐβουλίας τί ἐστι, πότερον ἐπιστήμη τις ἡ δόξα, ἡ 2 εὐστοχία, ἡ ἄλλο τι γένος. Ἐπιστήμη μὲν δὴ οὐκ έστιν ου γάρ ζητούσι περί ων ισασιν, ή δ' ευβουλία βουλή τις, ὁ δὲ βουλευύμενος ζητεί καὶ λογίζεται. 'Αλλά μὴν οὐδ' εὐστοχία' ἄνευ τε γὰρ λόγου καὶ ταχύ τι ή εὐστοχία, βουλεύονται δὲ πολύν χρόνον, καὶ φασί πράττειν μέν δείν ταχύ τὰ βουλευθέντα, βουλεύεσθαι δὲ 3 βραδέως. Ετι ή άγχίνοια έτερον καὶ ή εὐβουλία. έστι δ' εύστοχία τις ή άγχίνοια. Οὐδε δή δόξα ή εὐβουλία οὐδεμία. 'Αλλ' ἐπεὶ ὁ μὲν κακῶς βουλευόμενος άμαρτάνει, ό δ' εὖ όρθως βουλεύεται, δηλον ότι δρθότης τις ή εὐβουλία ἐστὶν, οῦτ' ἐπιστήμης δὲ οῦτε δόξης ἐπιστήμης μέν γάρ οὐκ έστιν όρθότης (οὐδε γάρ άμαρτία), δόξης δ' δρθότης άλήθεια. άμα δέ καὶ ώρισται ήδη παν οῦ δόξα ἐστίν. 'Αλλὰ μὴν οὐδ' ἄνευ λόγου ἡ εὐβουλία. Διανοίας άρα λείπεται· αυτη γάρ ούπω φάσις· καὶ γάρ ή δόξα ου ζήτησις άλλα φάσις τις ήδη, ό δε βουλευόμενος, εάν τε εὖ εάν τε κακῶς βουλεύηται, ζητεῖ τι καὶ 4 λογίζεται. 'Αλλ' ὀρθότης τις ἐστὶν ἡ εὐβουλία βουλῆς' διὸ ή βουλή ζητητέα πρώτον τί καὶ περὶ τί. 'Επεὶ δ' ή δρθότης πλεοναχώς, δήλον ὅτι οὐ πᾶσα· ὁ γὰρ ἀκρατής

και ό φαύλος δ προτίθεται ίδειν έκ του λογισμού τεύξεται, ώστε δρθώς έσται βεβουλευμένος, κακόν δε μέγα είληφως. Δοκεί δ' αγαθόν τι είναι το εδ βεβουλεύσθαι. ή γάρ τοιαύτη δρθύτης βουλής εύβουλία, ή άγαθου τευκ-Αλλ' έστι και τούτου ψευδεί συλλογισμω 5 τυχείν, και ο μέν δεί ποιήσαι τυχείν, δι' οδ δ' οδ, άλλά ψευδή τον μισον δρον είναι' ώστ' οίδ' αύτη πω εύβουλία, καθ ήν οδ δεί μέν τυγχάνει, οδ μέντοι δι' οδ έδει. "Ετι έστι πολύν χρόνον βουλευόμενον τυχείν, τον δέ ταχύ. 6 Ούκουν ουδ' έκεινη πω ευβουλία, άλλ' δρθότης ή κατά το ωφελιμον, και ού δεί, και ώς, και ότε. "Ετι έστι? και άπλως ευ βεβουλευσθαι, και πρός τι τέλος. Η μέν δή άπλως, ή πρός τὸ τέλος τὸ άπλως κατορθούσα, ή δέ τις, ή πρός τι τέλος. Εί δή των φρονίμων το εύ βεβουλεύσθαι, ή εύβουλία είη αν δρθύτης ή κατά τό συμφέρον πρός τι τέλος, οδ ή φρόνησις άληθής υπύλη-VIS COTIV.

Εστι δὲ καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἀσυνεσία, καθ' ἀς λέγο- (10, 11 μεν συνετούς καὶ ἀσυνέτους, οῦθ ὅλως τὰ αὐτὰ ἐπιστήμη ἢ δοξη (πάντες γὰρ ἀν ἦσαν συνετοί) οὕτε τις μία τῶν κατά μέρος ἐπιστημῶν, οἷον ἐατρικὴ περὶ ὑγιεινῶν, ἢ γεωμετρία περὶ μεγέθους: οὕτε γὰρ περὶ τῶν ἀεὶ ὅντων καὶ ἀκινήτων ἡ σύνεσις ἐστιν, οὕτε περὶ τῶν γιγνομένων ὑτουοῦς, ἀλλὰ περὶ ὧν ἀπορήσειεν ἄν τις καὶ βουλεύσαιτο. Διὰ περὶ τὰ αὐτὰ μέν τῆ φρονήσει ἐστίν, οὖκ ἔστι δὲ ταὐτὸν σύνεσις καὶ φρόνησις: ἡ μὲν γὰρ φρόνη- 2 σις ἐπιτακτική ἐστιν- τὶ γὰρ δεῖ πράττειν ἡ μὴ, τὸ τέλος αὐτῆς ἐστίν- ἡ δὲ σύνεσις κριτικὴ μόνου: ταὐτὸν γὰρ σύνεσις καὶ εὐσύνετοι. Εστι δὸ οῦτε τὸ ἔχειν τὴν φρόνησιν οὕτε τὰ λαμβίνειν ἡ σύνεσις ἀλλ' ὧσπερ τὸ μανθάνειν λέγεται συνιέναι, ὅταν

χρηται τη έπιστήμη, ούτως έν τῷ χρησθαι τη δόξη ἐπὶ τὸ κρίνειν περὶ τούτων περὶ ὧν ἡ φρόνησίς ἐστιν, ἄλλου λέγοντος, καὶ κρίνειν καλῶς τὸ γὰρ εὖ τῷ καλῶς ταὐ-4 τόν. Καὶ ἐντεῦθεν ἐλήλυθε τοῦνομα ἡ σύνεσις, καθ ἡν εὐσύνετοι, ἐκ τῆς ἐν τῷ μανθάνειν λέγομεν γὰρ τὸ μανθάνειν συνιέναι πολλάκις.

- (11) 'Η δὲ καλουμένη γνώμη, καθ' ἡν εὐγνώμονας καὶ ἔχειν φαμὲν γνώμην, ἡ τοῦ ἐπιεικοῦς ἐστὶ κρίσις ὀρθή. Σημεῖον δέ· τὸν γὰρ ἐπιεικῆ μάλιστά φαμεν εἶναι συγγνωμονικὸν, καὶ ἐπιεικὲς τὸ ἔχειν περὶ ἔνια συγγνώμην. 'Η δὲ συγγνώμη γνώμη ἐστὶ κριτικὴ τοῦ ἐπιεικοῦς ὀρθή. 'Ορθὴ δ' ἡ τοῦ ἀληθοῦς.
- Είσὶ δὲ πᾶσαι αἱ ἔξεις εὐλόγως εἰς ταὐτὸ τείνουσαι. λέγομεν γάρ γνώμην καὶ σύνεσιν καὶ φρόνησιν καὶ νοῦν, έπι τους αυτους έπιφέροντες γνώμην έχειν και νουν ήδη καὶ φρονίμους καὶ συνετούς πάσαι γάρ αἱ δυνάμεις αδται των έσχάτων είσι και των καθ' έκαστον, και έν μέν τῷ κριτικὸς είναι περί ων ὁ φρόνιμος, συνετὸς καὶ εὐγνώμων ή συγγνώμων τὰ γὰρ ἐπιεική κοινὰ τῶν ἀγαθῶν 3 άπάντων έστιν έν τφ πρός άλλον. Έστι δε τών καθ έκαστα καὶ τῶν ἐσχάτων πάντα τὰ πρακτά· καὶ γὰρ τὸν φρόνιμον δεί γινώσκειν αὐτὰ, καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ γνώμη 4 περί τὰ πρακτὰ, ταῦτα δ' ἔσχατα. Καὶ ὁ νοῦς τῶν ἐσχάτων ἐπ' ἀμφότερα· καὶ γὰρ τῶν πρώτων δρων καὶ τῶν έσχάτων νοῦς έστὶ καὶ οὐ λύγος, καὶ ὁ μὲν κατὰ τὰς ἀποδείξεις των ακινήτων όρων και πρώτων, ο δ' έν ταις πρακτικαίς του έσχάτου και ένδεχομένου και της έτέρας προτάσεως άρχαι γάρ τοῦ οδ ένεκα αδται έκ τών καθ 5 έκαστα γάρ τὸ καθόλου. Τούτων οὖν έχειν δεῖ αἴσθησιν, αύτη δ' έστὶ νους. Διὸ καὶ φυσικά δοκεί είναι ταυτα, καὶ φύσει σοφὸς μέν οὐδεὶς, γνώμην δ' ἔχειν καὶ σύνεσιν

καὶ νοῦν. Σημείον δ΄ ὅτι καὶ ταῖς ἡλικίαις οἰόμεθα ἀκο- ὁ λουθεῖν, καὶ ἤδε ἡ ἡλικία νοῦν ἔχει καὶ γνώμην, ὡς τῆς φύσεως αἰτίας οῦσης. Διὸ καὶ ἀμχή καὶ τέλος νοῖς ἐκ τούτων γὰρ αὶ ἀποδείξεις καὶ περὶ τούτων. "Ωστε δεῖ προσέχειν τῶν ἐμπείρων καὶ πρεσβυτέρων ἡ φρονίμων ταῖς ἀναποδείκτοις φασεσι καὶ δύξαις οὐχ ἦττον τῶν ἀποδείξεων διὰ γὰρ τὸ ἔχειν ἐκ τῆς ἐμπειρίας ὅμμα

όρωσιν όρθως.

Τι μέν ούν έστιν ή φρόνησις και ή σοφία, και περί 7 τίνα έκατέρα τυγχώνει ούσα, καὶ ότι άλλου τῆς ψυχῆς роріов ареті екатера, еїрутав длаторуння в ак тез (12). З περί αὐτῶν τί χρήσιμοί είσιν. Ἡ μέν γὰρ σοφία οὐδέν θεωρεί έξ ων έσται ευδαίμων αιθρωπος (οίδεμιας γάρ έστι γενέσεως), ή δε φρώνησις τούτο μέν έχει, άλλά τίνος ένεκα δεί αθτής, είπερ ή μέν φρόνησες έστιν ή περί τα δίκαια καὶ καλά καὶ ἀγαθὰ ἀνθρώπφ, ταῦτα δ' ἐυτίν ά του αγαθού έστιν ανδρύς πράττειν, οδδέν δε πρακτικώτεροι τώ είδεναι αὐτά έσμεν, είπερ έξεις αἱ άρεται είσιν, ώσπερ οίδε τὰ ύγιεινα ούδε τὰ εὐεκτικά, όσα μή τω ποιείν αλλά τῷ ἀπὸ τῆς έξεως είναι λέγεται οίθεν γάρ πρακτικωτέροι τῷ ἔχειν τὴν Ιατρικήν καὶ γυμναστικήν έσμεν. Εί δε μή τούτων χάριν Φρύνιμον θετέον άλλα 2 του γίνεσθαι, τοις ούσι σπουδαίοις ούθέν Δν είη χρήσιμος, έτι δ' ουδέ τοίς μή έχουσιν ουθέν γάρ διοίσει αύτούς έχειν ή άλλοις έχουσι πείθεσθαι, Ικανώς τ' έχοι άν ήμιν ώσπερ και περί την ύγίειαν Βουλόμενοι γαρ ύγιαίνειν όμως οδ μανθάνομεν ζατρικήν. Προς δέ τουτώς άτο- 3 wor ar eiras dageser, el xeipor the comice over kupsaτέρα αύτης έσται ή γάρ ποιούσα δρχει και έπιτάττει περί έκαστον. Περί δή τούτων λεκτέον νίν μέν γαρ ήπόρηται περί αύτων μόνου. Ποώτου μεν ούν λίγομεν 1

őri kadi akrás ávaykalov alperás akrás elvai, áperás y ούσας έκατέραν έκατέρου του μορίου, καλ εί μη ποιουσε δ μηθέν μηθετέρα αὐτών. "Επειτα καὶ ποιούσι μέν, ούχ ώς λατρική δε ύγιειαν, άλλ' ώς ή ύγιεια, ούτως ή σοφία είδαιμονίαν - μέρος γάρ οὖσα τῆς ὅλης ἀρετῆς τῷ ἔχεσθικ 6 ποιεί και τῷ ἐνεργεῖν εὐδαίμονα. "Ετι τὸ ἔργον ἀποτελεῖται κατά την φρόνησιν καὶ την ηθικήν άρετην ή μέν γάρ άρετή τὸν ακοπόν ποιεί όρθον, ή δε φρόνησις τὰ πρός τούτον. Τού δέ τετάρτου μορίου της ψυχης οὐκ ἔστιν άρετη τοιαύτη, του θρεπτικού ουθέν γάρ έπ' αυτώ πράτ-Ττειν ή μή πράττειν. Περί δε του μηθέν είναι πρακτικοτέρους διά την Φρίνησιν των καλών και δικαίων, μικρίν ανωθεν άρκτέον, λαβ ωτας άρχην ταύτην. "Ωσπερ γήρ καί τὰ δίκαια λέγομεν πράιτοντάς τινας ούπω δικαίους είναι, οίον τούς τὰ ὑπὸ τῶν νόμων τεταγμένα ποιούντης ή ἄκοντας, ή δι' ἄγνοιαν, ή δι' ἔτερών τε, καὶ μή δι' αὐτά (καίτοι πρώττουσί γε & δεί, καὶ όσα χρή τον σπουδαίον), ούτως, ως ξοικεν, ξοτι το πως ξχοντα πράττειν έκαστα ωστ' είναι άγαθον, λέγω δ' οίον διά προαίρεστη, καὶ αὐ-8 των ένεκα των πραττομένων. Την μέν οθν προαίρεστι δρθήν ποιεί ή άρετή, τὸ δ' δσα εκείνης ένεκα πέφοκε πράττεσθαι ούκ έστι της άρετης, άλλ' έτέρας δυνάμεως. 9 Λεκτέον δ' επιστήσασι σαφέστερον περί αίτων. "Εστι δή τις δίναμις, ήν καλούσι δεινότητα αυτη δ' έστι τοιαύτη, ώστε τὰ πρός τὸν ὑποτεθέντα σκοπόν συντείνοντα δύνασθαι ταθτα πράττειν καλ τυγχάνειν αθτών. "Δν μέν ούν ό σκοπός ή καλός επαινετή έστιν, αν δε φαύλος, πανουργίαι διά και τούς φρονίμους δεινούς και πανούργους 10 φαμέν είναι. "Εστι δ' ή φρόνησις ούχ ή δεινότης, άλλ' ούκ άνευ της δυνάμεως ταύτης. Η δ' έξις τφ δμματι τούτφ γίνεται της ψυχής ούκ άνευ άρετης, ώς εξρηταί το

καὶ ἔστι δήλον οἱ γὰρ συλλογισμοὶ τῶν πρακτῶν ἀρχήν έχοντές είσιν, έπειδή τοιόνδε το τέλος και το άριστον, ότιδήποτε όν έστω γάρ λύγου χάριν το τυχών. Τούτο δ' εί μη τῷ ἀγαθῷ, οὐ φαίνεται διαστρέφει γὰρ ή μοχθηρία και διαψεύδεσθαι ποιεί περί τας πρακτικάς άρχας. "Ωστε φανερον ότι άδυνατον φρόνιμον είναι μή όντα άγαθών. Σκεπτέον δή πάλιν καὶ περί άρετης καὶ γάρ ή (13) άρετη παραπλησίως έγει ώς η Φρόνησις πρός την δεινότητα ού ταυτάν μέν, δμοιον δέ ούτω και ή φυσική άρετή πρός την κυρίαν. Πάσι γάρ δοκεί έκαστα τών ηθών υπάρχειν φύσει πως και γάρ δίκαιοι και σωφρονιποί και ανδρείοι και τάλλα έχομεν εύθύς έκ γενετής άλλ' όμως ζητούμεν έτερον τι το κυρίως άγαθον και τά τοιούτα άλλον τρόπον υπάρχειν και γάρ παισί και θηρίοις αί φυσικαί υπάρχουσιν έξεις, άλλ' άνευ νου βλαβεραί φαίνονται οδοται. Πλην τοσούτον έσικεν όρασθαι, ότι ώσπερ σώματι Ισχυρώ ανευ όψεως κινουμένω συμβαίνει σφαλλεσθαι Ισχυρώς διά το μή έχειν όψιν, ούτω και ένταθα τάν δε λάβη νουν, έν τφ πράττειν διαφέρει. δ΄ έξις όμοια οδσα τότ' έσται κυρίως άρετή. "Ωστε καθίπερ επί του δυξαστικού δίο εστίν είδη, δεινότης καί φρώνησιε, ούτα και έπι του ήθικου δύο έστι, το μέν αρετή φυσική, τὸ δ΄ ή κυρία, καὶ τούτων ή κυρία οὐ γίνεται άνευ φρυνήσεως. Διόπερ εινές φασι πάσας τὰς 3 ύρετας φρονήσεις είναι, και Σωκράτης τη μέν όρθώς έζητει, τη δ' ημάρτανεν ότι μέν γάρ φρονήσεις φετο είναι πάσας τὰς άρετὰς, ημάρτανεν, ὅτι δ' οὐκ ἄνευ φρονήσεως, καλώς έλεγεν. Σημείον δέ και γάρ νίν πάντες, 4 όταν ορίζωνται την αρετήν, προστιθέασι την έξιν, είποντες και πρός δ έστι, την κατά του άρθου λόγου όρθος δ' ό κατά την φρόνησεν. 'Εοίκασε δή μαντεύεσθαί πως

απαντες ότι ή τοιαύτη έξις άρετή έστιν ή κατά την φρύ-5 νησιν. Δεί δε μικρόν μεταβήναι ου γάρ μόνον ή κατά τὸν ὀρθὸν λόγον, ἀλλ' ἡ μετὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἔξις ἀρετή έστιν. 'Ορθός δε λόγος περί των τοιούτων ή φρώνησίς έστιν. Σωκράτης μέν οὖν λόγους τὰς ἀρετὰς ῷετυ είναι (ἐπιστήμας γὰρ είναι πάσας), ἡμεῖς δὲ μετὰ λόγου. 6 Δηλον οδν έκ των είρημένων ότι οδχ οδόν τε άγαθόν είναι κυρίως ανευ φρονήσεως, οὐδε φρύνιμον ανευ της ήθικης αρετής. 'Αλλά και ό λύγος ταύτη λύοιτ' άν, ώ διαλεχθείη τις αν ότι χωρίζονται άλλήλων αι άρεται ού γάρ ό αὐτὸς εὐφυέστατος πρὸς ἀπάσας, ώστε τὴν μὲν ἥδη, τὴν δ' οῦπω είληφως έσται τοῦτο γάρ κατά μέν τὰς φυσικάς αρετάς ενδέχεται, καθ' δε δε άπλως λέγεται αγαθός, οὺκ ένδέχεται άμα γὰρ τῆ Φρονήσει μιά οδση πάσαι ὑπάρ-7 ξουσιν. Δήλον δέ, καν εί μη πρακτική ήν, ὅτι ἔδει αν αὐτης διὰ τὸ τοῦ μορίου ἀρετην είναι, καὶ ὅτι οὺκ ἔσται ή προαίρεσις ορθή ανευ φρονήσεως οὐδ' ανευ αρετής. ή μέν γὰρ τὸ τέλος, ἡ δὲ τὰ πρὸς τὸ τέλος ποιεί πράττειν. 8' Αλλά μην οὐδὲ κυρία γ' ἐστὶ της σοφίας οὐδὲ τοῦ βελτίονος μορίου, ώσπερ οὐδὲ τῆς ὑγιείας ἡ ἰατρική· οὐ γὰρ χρηται αὐτη, ἀλλ' ὁρὰ ὅπως γένηται· ἐκείνης οὖν ἕνεκα έπιτάττει, άλλ' οὐκ έκείνη. "Ετι όμοιον κάν εί τις την πολιτικήν φαίη ἄρχειν των θεων, ὅτι ἐπιτάττει περὶ πάντα τὰ ἐν τῆ πόλει.

H.

Μετά δὲ ταῦτα λεκτέον, ἄλλην ποιησαμένους ἀρχὴν, 1 ὅτι τῶν περὶ τὰ ἤθη φευκτῶν τρία ἐστὶν εἴδη, κακία, ἀκρασία, θηριότης. Τὰ δ' ἐναντία τοῖς μὲν δυσὶ δῆλα· τὸ μὲν γὰρ ἀρετὴν, τὸ δ' ἐγκράτειαν καλοῦμεν· πρὸς δὲ τὴν θηριότητα μάλιστ' ἀν ἀρμόττοι λέγειν τὴν ὑπὲρ ἡμᾶς ἀρετὴν, ἡρωικήν τινα καὶ θείαν, ὥσπερ "Ομηρος περὶ Εκτορος πεποίηκε λέγοντα τὸν Πρίαμον ὅτι σφόδρα ἦν ἀγαθὸς,

οὐδὲ ἐφκει ἀνδρός γε θνητοῦ πάζς ἔμμεναι, ἀλλὰ θεοῖο.

"Δστ' εἰ, καθάπερ φασὶν, ἐξ ἀνθρώπων γίνονται θεοὶ δι' 2 ἀρετῆς ὑπερβολὴν, τοιαύτη τις ἀν εἴη δῆλον ὅτι ἡ τῆ θηριώδει ἀντιτιθεμένη ἔξις· καὶ γὰρ ὥσπερ οὐδὲ θηρίου ἐστὶ κακία οὐδ' ἀρετὴ, οὕτως οὐδὲ θεοῦ, ἀλλ' ἡ μὲν τιμώτερον ἀρετῆς, ἡ δ' ἔτερόν τι γένος κακίας. Ἐπεὶ δὲ 3 σπάνιον καὶ τὸ θεῖον ἄνδρα εἶναι, καθάπερ οἱ Λάκωνες εἰώθασι προσαγορεύειν, ὅταν ἀγασθῶσι σφόδρα του (σεῖος ἀνήρ φασιν), οὕτω καὶ δ θηριώδης ἐν τοῖς ἀνθρώποις σπάνιος. Μάλιστα δ' ἐν τοῖς βαρβάροις ἐστὶν, γίνεται δ' ἔνια καὶ διὰ νόσους καὶ πηρώσεις· καὶ τοὺς διὰ κακίαν δὲ τῶν ἀνθρώπων ὑπερβάλλοντας οὕτως ἐπιδυσφημοῦμεν. 'Αλλὰ περὶ μὲν τῆς τοιαύτης διαθέσεως 4 ὕστερον ποιητέον τινὰ μνείαν, περὶ δὲ κακίας εἴρηται πρότερον περὶ δὲ ἀκρασίας καὶ μαλακίας καὶ τρυφῆς λεκτέον, καὶ περὶ ἐγκρατείας καὶ καρτερίας· οὕτε γὰρ ὡς

περί των αὐτων έξεων τη ἀρετη καὶ τη μοχθηρία έκατέδραν αὐτων ὑποληπτέον, οῦθ ὡς ἔτερον γένος. Δεῖ δὶ, ώσπερ ἐπὶ των ἄλλων, τιθέντας τὰ φαινόμενα, καὶ πρωτον διαπορήσαντας, οῦτω δεικνύναι μάλιστα μὲν πάντα τὰ ἔνδοξα περὶ ταῦτα τὰ πάθη, εἰ δὲ μὴ, τὰ πλείστα καὶ κυριώτατα· ἐὰν γὰρ λύηταί τε τὰ δυσχερη καὶ κατα-

λείπηται τὰ ἔνδοξα, δεδειγμένον αν είη ίκανως.

26 Δοκεῖ δὴ ἢ τε ἐγκράτεια καὶ καρτερία τῶν σπουδαίων καὶ τῶν ἐπαινετῶν εἶναι, ἡ δ' ἀκρασία τε καὶ μαλακία τῶν φαύλων τε καὶ ψεκτῶν, καὶ δ αὐτὸς ἐγκρατὴς καὶ ἐμμενετικὸς τῷ λογισμῷ καὶ ἀκρατὴς καὶ ἐκστατικὸς τοῦ λογισμοῦ. Καὶ ὁ μὲν ἀκρατὴς εἰδῶς ὅτι φαῦλα, πράττει διὰ πάθος, ὁ δ' ἐγκρατὴς, εἰδῶς ὅτι φαῦλαι αἱ ἐπιθυμίαι, οὐκ ἀκολουθεῖ διὰ τὸν λόγον. Καὶ τὸν σώφρονα μὲν ἐγκρατῆ καὶ καρτερικὸν, τὸν δὲ τοιοῦτον οἱ μὲν πάντα σώφρονα, οἱ δ' οῦ, καὶ τὸν ἀκόλαστον ἀκρατῆ καὶ τὸν ἀκρατῆ ἀκολαστον συγκεχυμένως, οἱ δ' ἐτέρους εἶναί γ φασιν. Τὸν δὲ φρόνιμον ότὲ μὲν οῦ φασιν ἐνδέχεσθαι εἶναι ἀκρατῆ, ότὲ δ' ἐνίους φρονίμους δντας καὶ δεινοὺς ἀκρατεῖς εἶναι. Ετι ἀκρατεῖς λέγονται καὶ θυμοῦ καὶ τιμῆς καὶ κέρδους.

3 (2) Τὰ μὲν οὖν λεγόμενα ταῦτ' ἐστίν ἀπορήσειε δ' ἄν τις πῶς ὑπολαμβάνων ὀρθῶς ἀκρατεύεταί τις. Ἐπιστάμενον μὲν οὖν οῦ φασί τινες οἶόν τε εἶναι· δεινὸν γὰρ ἐπιστήμης ἐνούσης, ὡς ῷετο Σωκράτης, ἄλλο τι κρατεῖν καὶ περιέλκειν αὐτὸν ὡσπερ ἀνδράποδον. Σωκράτης μὲν γὰρ ὅλως ἐμάχετο πρὸς τὸν λόγον ὡς οὐκ οῦσης ἀκρασίας· οὐθένα γὰρ ὑπολαμβάνοντα πράττειν παρὰ τὸ βέλτιστον, 2 ἀλλὰ δι' ἄγνοιαν. Οὖτος μὲν οὖν ὁ λόγος ἀμφισβητεῖ τοῖς φαινομένοις ἐναργῶς, καὶ δέον ζητεῖν περὶ τὸ πάθος, εἰ δι' ἄγνοιαν, τίς ὁ τρόπος γίνεται τῆς ἀγνοίας. Ότι

γάρ οίκ οίεται γε δ ακρατευόμενος, πρίν έν τῷ πάθει γενέσθαι, φανερον. Είσι δέ τινες, οι τα μέν συγχωρού- 8 σε, το δ' ου το μέν γαρ έπιστήμης μηθέν είναι κρείττον όμολογούσιν, τὸ δὲ μηθένα πράττειν παρά τὸ δυξαν βελτιον οίχ όμολογούσιν, καὶ διά τούτο τον άκρατή φασίν οίκ επιστήμην έχοντα κρατείσθαι ύπο τών ήδονών, αλλά δοξαν. 'Αλλά μην είγε δυξα καὶ μη επιστήμη, μηδ' ίσ- 4 χυρά υποληψις ή άντιτείνουσα άλλ' ήρεμαία, καθαπερ έν τυις δισταζουσι, συγγνώμη τῷ μή μενειν ἐν αὐταῖς πρός έπιθυμίας ζαχιρώς τη δέ μοχθηρία ού συγγνώμη, οὐδέ των αλλων οιδενί των ψεκτών. Φρηνήσεως άρα άντι-δ τεινούσης αύτη γάρ Ισχυρύτατον. 'Αλλ' άτοπον έσται γάρ ο αίτος άμα φρόνιμος και άκρατής, φήσειε δ' οίδ' αν είς φρονίμου είναι το πράττειν έκύντα τα φαιλύτατα. Προς δε τοίτοις δεδεικται πρότερου ότι πρακτικός γε ό φρωνιμος των γάρ έσχάτων τις καὶ τὰς άλλας έχων άρετας. Έτι εί μεν έν τῷ ἐπιθυμίας έχειν Ισχυράς καὶ 6 φαίλας δ έγκρατής, ούκ έσται δ σώφρων έγκρατής, ούδ ό έγκρατής σωφρών ούτε γάρ το άγαν σωφρονίε, ούτε τό φαύλας έχειν. 'Αλλά μήν δεί γει εί μέν γάρ χρησταί αι επιθιμίαι, φαίλη ή κωλύουσα έξις μή ακολουθείν, ώσθ' ή έγκρατεια οὐ πάσα σπουδαία· εἰ δ' ἀσθενείς καὶ μή φαιλαι, ούθεν σεμνόν, ούδ΄ εξ φαύλαι καλ ασθενείς. ούθεν μέγα. Ετι εί πάση δύξη έμμενετικόν ποιεί ή έγ- 7 κράτεια, φαύλη, οίον εί και τη ψευδείς και εί πάσης δόξης ή άκρασία έκστατικών, έσται τις οπουδαία άκρασία, οίον ό Σοφοκλέους Νεοπτυλεμος έν τῷ Φιλοκτήτης εποινετός γαρ οίκ εμμένων οίς έπεισθη ύπα του 'Οδυσσεως δια το λυπείσθαι ψευδύμενος. Ετι ο σοφιστικός λόγος ψευ-8 δόμενος απορία δια γάρ το παράδοξα βούλεσθαι έλέγχειν, ένα δεινοί ώσιν όταν έπιτύχωσικ, ό γενόμενος συλ-

λογισμός ἀπορία γίνεται δέδεται γὰρ ἡ διάνοια, ὅταν μένειν μέν μή βούληται διά τό μή άρέσκειν τό συμπερανθεν, προϊέναι δε μη δύνηται διά το λύσαι μη έχειν τον 9 λόγον. Συμβαίνει δ' έκ τινος λόγου ή άφροσύνη μετά ακρασίας αρετή· ταναντία γαρ πράττει ων υπολαμβάνει διά την ακρασίαν, υπολαμβάνει δε τάγαθά κακά είναι καὶ οὐ δεῖν πράττειν, διστε τάγαθὰ καὶ οὐ τὰ κακὰ 10 πράξει. Ετι ό τῷ πεπεῖσθαι πράττων καὶ διώκων τὰ ήδεα και προαιρούμενος βελτίων αν δόξειεν του μή δια λογισμόν άλλά δι' άκρασίαν εὐιατότερος γάρ διά τὸ μεταπεισθήναι αν. Ο δ' ακρατής ενοχος τη παροιμία εν ή 11 φαμέν " όταν τὸ ὕδωρ πνίγη, τί δεῖ ἐπιπίνειν;" εἰ μέν γαρ μη επέπειστο α πράττει, μεταπεισθείς αν επαύσατο. νῦν δὲ πεπεισμένος οὐδὲν ἡττον ἄλλα πράττει. "Ετι εί περί πάντα ἀκρασία έστι και έγκράτεια, τίς ὁ ἀπλῶς άκρατής; οὐθείς γὰρ ἀπάσας ἔχει τὰς ἀκρασίας, φαμέν δ' είναι τινας άπλῶς.

1 12 Αὶ μὲν οὖν ἀπορίαι τοιαῦταί τινες συμβαίνουσιν, τούτων δὲ τὰ μὲν ἀνελεῖν δεῖ, τὰ δὲ καταλιπεῖν ἡ γὰρ λύσις
(8) τῆς ἀπορίας εὕρεσίς ἐστιν. Πρῶτον μὲν οὖν σκεπτέον
πότερον εἰδότες ἡ οῦ, καὶ πῶς εἰδότες, εἶτα περὶ ποῖα
τὸν ἀκρατῆ καὶ τὸν ἐγκρατῆ θετέον, λέγω δὲ πότερον
περὶ πᾶσαν ἡδονὴν καὶ λύπην, ἡ περί τινας ἀφωρισμένας, καὶ τὸν ἐγκρατῆ καὶ τὸν καρτερικὸν, πότερον ὁ αὐτὸς ἡ ἔτερός ἐστιν ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα
2 συγγενῆ τῆς θεωρίας ἐστὶ ταύτης. Εστι δ' ἀρχὴ τῆς

σκέψεως, πότερον ό έγκρατης και ό ακρατης είσι τῷ σκέψεως, πότερον ό έγκρατης και ό ακρατης είσι τῷ περὶ α, η τῷ πῶς, ἔχοντες την διαφορὰν, λέγω δὲ πότε-ρον τῷ περὶ ταδὶ είναι μόνον ἀκρατης ό ἀκρατης, η οῦ, ἀλλὰ τῷ ὡς, η οῦ, ἀλλ' ἐξ ἀμφοῖν ἔπειτ' εἰ περὶ πάντ' ἐστὶν η ἀκρασία καὶ ἡ ἐγκράτεια, η οῦ· οῦτε γὰρ περὶ

πάντ' εστίν ο άπλως άκρατής, άλλα περί άπερ ο άκόλαστος, ούτε τῷ πμὸς ταῦτα άπλῶς ἔχειν (ταὐτὸν γὰρ ἄν ἦν τῆ ἀκολασία), ἀλλὰ τῷ ὡδὶ ἔχειν. Ὁ μέν γὰρ ἄγεται προαιρούμενος, γομίζων αεί θείν το παρόν ήδυ διώκειν 🛭 💍 ό δ' οίκ οίεται μέν, διωκει δέ. Περί μέν οδν του δυξαν άληθη, άλλα μη επιστήμην είναι παρ' ην άκρατεύονται, εύθεν διαφέρει πρός τον λόγον ένιοι γάρ των δοξαζώντων οὐ διστάζουσιν, άλλ' οἶονται άκριβως εἰδέναι. Εί 4 ούν διά το πρέμα πιστεύειν οί δοξάζοντες μάλλον των επισταμένων παρά την υπάληψιν πράξουσιν, ούθλυ διοίσει έπιστήμη δυξης. ένιοι γαρ πιστεύουσιν ούδιν ήττον οις δηξαζουσιν, ή έτεροι οις επίστανται δηλοί δ' Ήμάκλειτος. 'Αλλ' έπεὶ διχώς λέγομεν τὸ έπιστασθαι (καὶ 5 γάρ ὁ έχων μέν, οὐ χρώμενος δὲ τῆ ἐπιστήμη, καὶ ὁ χρώμενος λέγεται έπίστασθαι), διοίσει τὸ έχοντα μέν, μή θεωρούντα δε. ά μη δεί πράττειν του έχοντα και θεωρούντα τούτο γάρ δοκεί δεινόν, άλλ' ούκ εί μή θεωρών. Ετι έπει δύο τρόποι των προτάσεων, έχοντα μέν άμφα- 6 τέρας ούθεν κωλύει πράττειν παρά την έπιστήμην, χρώμενον μίντοι τη καθύλου, άλλα μή τη κατά μέρος πρακτὰ γὰρ τὰ καθ έκαστα. Διαφέρει δὲ καὶ τὸ καθόλου τὸ μέν γάρ έφ' έσυτου, το δ' έπι του πράγματύς έστιν, οίον ύτι παντί ανθρώπος συμφέρει τα ξηρά, και ότι ούτος άνθρωπος: ή ὅτι ξηρών τὸ τοιόνδε' άλλ' εἰ τόδε τοιόνδε, ή où e exes, à où e ivepyel. Kará re on rourous diolors τούς τρόπους αμήχανον όσον, ώστε δοκείν ούτω μέν elδέναι μηθεν άτοπον, άλλως δε θαυμαστόν "Ετι το έχειν? την επιστήμην άλλον τρόπον των υθν φηθέντων ύπαρχει τοις ανθρωποις έν τῷ γὰρ ἔχειν μέν, μη χρησθαι δε, διαφέρουσαν δρώμεν την έξιν, ώστε καλ έχειν κως καί μη έχειν, οίον του καθεύδουτα καί μαινόμενου καί

ολνωμένον. 'Αλλά μην ούτω διατίθενται οἱ έν τοῖς πάθεσιν όντες θυμοί γάρ και επιθυμίαι άφροδισίων και ένια των τοιούτων έπιδήλως καὶ τὸ σωμα μεθιστάσιν, ένίοις δε καὶ μανίας ποιοῦσιν. Δηλον οδν ότι όμοίως δ έχειν λεκτέον τους ακρατείς τούτοις. Το δε λέγειν τους λόγους τους ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης οὐδὲν σημείον καὶ γὰρ οί έν τοις πάθεσι τούτοις δντες αποδείξεις και έπη λέγουσιν Εμπεδοκλέους, και οι πρώτον μαθόντες συνείρουσι μέν τους λόγους, ίσασι δ' ούπω' δεί γάρ συμφυναι, τούτφ δε χρόνου δεί· ώστε καθάπερ τους υποκρινομένους, ούτως ὑποληπτέον λέγειν καὶ τοὺς ἀκρατευομέ-9 νους. Έτι καὶ δόε φυσικώς ἄν τις ἐπιβλέψειε τὴν αίτίαν. Ἡ μέν γάρ καθολου δύξα, ή δ' έτέρα περὶ τῶν καθ έκαστά έστιν, ών αίσθησις ήδη κυρία· όταν δὲ μία γένηται έξ αὐτῶν, ἀνάγκη τὸ συμπερανθέν ἔνθα μέν φάναι την ψυχήν, έν δε ταις ποιητικαίς πράττειν είθυς, οίον, εί παντός γλυκέος γεύεσθαι δεί, τουτί δε γλυκύ ώς έν τι των καθ έκαστον, ανάγκη τον δυνάμενον και μή 10 κωλυόμενον αμα τοῦτο καὶ πράττειν. "Όταν οὖν ἡ μέν καθόλου ένη κωλύουσα γέυεσθαι, ή δέ, ὅτι πᾶν τὸ γλυκὺ ήδὺ, τουτὶ δὲ γλυκύ (αὖτη δὲ ἐνεργεῖ), τύχη δ' ἐπιθυμία ένουσα, ή μέν λέγει φεύγειν τουτο, ή δ' επιθυμία άγει. κινείν γάρ εκαστον δίναται των μορίων ωστε συμβαίνει ύπο λόγου πως και δύξης ακρατεύεσθαι, οὐκ έναντίας δε 11 καθ αύτην, άλλα κατα συμβεβηκός. Ἡ γαρ ἐπιθυμία έναντία, άλλ' οὐχ ή δόξα, τῷ ὀρθῷ λόγφ' ὧστε καὶ διὰ τοιτο τὰ θηρία οὐκ ἀκρατῆ, ὅτι οὐκ ἔχει τῶν καθόλου ύπόληψιν, άλλα των καθ' έκαστα φαντασίαν και μνή-12 μην. Πως δε λύεται ή άγνοια, καὶ πάλιν γίνεται επιστήμων ο ακρατής, ο αυτός λόγος και περί οινωμένου και καθεύδοντος, καὶ οὐκ ίδιος τούτου τοῦ πάθους, δν δεῖ

παρά των φυσιολόγων ἀκούειν. Έπεὶ δ΄ ἡ τελευταία 18 προτασις δυξα τε αἰσθητοῦ καὶ κυρία των πραξεων, ταύτην ἡ οὐκ ἔχει ὁ ἐν τῷ πάθει ων, ἡ οῦτως ἔχει ὡς οὐκ ἡν τὸ ἔχειν ἐπίστασθαι, ἀλλὰ λέγειν, ωσπερ ὁ οἰνωμένος τὰ Ἐμπεδοκλέους, καὶ διὰ τὰ μὴ καθόλου μήδ ἐπιστημονικὸν ὁμοίως εἶναι δοκεῖν τῷ καθόλου τὸν ἔσχατον ὅρον. Καὶ ἔοικεν ὁ ἐζήτει Σωκράτης συμβαίνειν οὐ 14 γὰρ τῆς κυρίως ἐπιστήμης εἶναι δοκούσης παρούσης γίνεται τὸ πάθος, οὐδὶ αῦτη περιέλκεται διὰ τὸ παθος,

άλλα της αλσθητικής.

ARISTOT ETK.

Περί μέν οὖν τοῦ εἰδότα καὶ μὴ, καὶ πῶς εἰδότα ἐνδέ- (4) 8 χεται ακρατεύεσθαι, τοσαθτα είρησθω πότερον δ' έστί τις Δπλώς ακρατής, ή πάντες κατά μέρος, και el έστι, περί ποία έστε, λεκτέου έφεξης. "Ότε μέυ οδυ περί ήδονας και λύπας είσιν οι τ' έγκρατείς και καρτερικοί καί οἱ ἀκρατεῖς καὶ μαλακοὶ, φανερόν ἐπεὶ δ' ἐστὶ τὰ 2 μέν αναγκαία των ποιούντων ήδονήν, τα δ΄ πίρετα μέν κοθ αύτὸ, έχοντα δ' ύπερβολήν, άναγκαία μέν τά σωματικά (λέγω δε τά τοιαύτα, τι τε περί την τροφήν καί την των αφροδισίων χρείαν, και τα τοιαίτα των σωματικών, περί ά την ακολασίαν έθεμεν και την σωφροσύνην), τὰ δ' ἀναγκαῖα μέν οῦ, αίρετὰ δὲ καθ' αὐτά (λέγω δ' οίον νίκην, τιμήν, πλούτον, καὶ τὰ τοιαύτα τών άγαθών και ήδεων), τους μέν ούν πρός ταύτα παρά τον δρθών λόγον ύπερβαλλοντας τον έν αύτοις άπλῶς μέν οὐ λέγομεν ακρατείς, προστιθέντες δέ το χρημάτων άκρατεις, και κέρδους, και τιμής, και θυμού, άπλως δ' ού, ώς * έτέρους καὶ καθ' όμοιότητα λεγομένους, διαπερ ἄυθρωπος ό τὰ 'Ολύμπια νενικηκώς' έκείνω γάρ ό κοινός λόγος του ίδιου μικρώ διέφερεν, άλλ' όμως έτερος ήν. Σημείον δε ή μεν γάρ ακρασία ψέγεται, ούχ ως άμαρτία μόνον,

νησις οἰκ ἐπιστήμη, φανερών τοῦ γὰρ ἐσχάτου ἐστίν, θῶσπερ εἴρηται· τὸ γὰρ πρακτὰν τοιοῦτον. 'Αντίκειται μέν δὴ τῷ νῷ· ὁ μέν γὰρ νοῦς τῶν ὅρων, ὧν οὐκ ἔστι λύγος, ἡ δὲ τοῦ ἐσχάτον, οῦ οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη ἀλλ' αἴσθησις, οὐχ ἡ τῶν ἰδίων, ἀλλ' οἴα αἰσθανόμεθα ὅτι τὸ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ἔσχατον τρίγωνον στήσεται γὰρ κἀκεῖ. 'Αλλ' αὖτη μᾶλλον αἴσθησις ἡ φρώνησις, ἐκείνης δ' ἄλλο εἶδος.

10 (9) Το ζητείν δε και το βουλεύεσθαι διαφέρει το γάρ βουλεύεσθαι ζητείν τι έστέν. Δεί δε λαβείν και περί εύβουλίας τι έστι, πύτερον έπιστήμη τις ή δύξα, ή 2 εὐστοχία, ή ἄλλο τι γένος. Ἐπιστήμη μέν δή οὐκ έστιν ου γάρ ζητουσι περί δυ ίσασιν, ή δ' εθβουλία βουλή τις, ο δε βουλευόμενος ζητεί και λογίζεται. Αλλά μην ούδ' εύστοχία. ἄνευ τε γάρ λόγου καὶ ταχύ τι ή εύστοχία, βουλεύονται δέ πολύν χρόνον, καὶ φασί πράττειν μέν δείν ταχύ τὰ βουλευθέντα, βουλεύεσθαι δὲ 3 Spadews. "Ere ή αγχίνοια έτερον και ή ευβουλία έστι δ' εὐστοχία τις ή ἀγχίνοια. Οὐδὰ δή δόξα ή εὐβουλία ούδεμία. 'Αλλ' έπεὶ ὁ μέν κακώς βουλευόμενος άμαρτάνει, ό δ' εὐ ορθώς βουλεύεται, δήλον ότι ορθότης τις ή εὐβουλία ἐστὶν, οῦτ' ἐπιστήμης δὲ οῦτε δυξης: ἐπιστήμης μέν γάρ ούκ ἔστιν άρθότης (οὐδέ γάρ άμαρτία), δύξης δ' δρθύτης άλήθεια. άμα δέ καὶ δρισται ήδη πάν ού δοξα έστίν. 'Αλλά μήν ούδ' άνευ λόγου ή εύβουλία. Διανοίας δρα λείπεται αυτη γάρ ουπω φάσις και γάρ ή δύξα οὐ ζήτησις άλλὰ φάσις τις ήδη, ὁ δέ βυυλευόμενος, έάν τε εδ έάν τε κακώς βουλεύηται, ζητεί τι καί 4 λογίζεται. 'Αλλ' δρθύτης τις έστιν ή είβουλία βουλής' διὸ ή βουλή ζητητέα πρώτον τί καὶ περί τί. 'Enel δ' ή

ομθότης πλεοναχώς, δήλον ότι οὐ πάσαι ό γάρ ακρατής

και έν τούτοις, εί τις δισπερ ή Νιάβη μάχοιτο και πρός τοίς θευίς, η ώσπερ Σάτυρος ο φιλοπάτωρ επικαλυύμενος περί του πατέρα λίαν γάρ έδοκει μωραίνειν. Μοχθηρία μέν οὖν οὐδεμία περί ταῦτ' ἐστὶ διά τὸ εἰρημένου, ότι φύσει των αίρετων έκαστόν έστι δι' αυτόφαίλαι δέ και φευκταί αυτών είσιν αι υπερβολαί. 'O-6 μοίως δε ούδε άκρασια. ή γάρ άκρασία ου μόνον φευκτου, αλλά και των ψεκτων έστίν. Δι' δμοιότητα δέ τοῦ πάθους προσεπιτιθέντες την ακρασίαν περί έκαστου λέγουσιν, οίου κακόν Ιατρόν, καὶ κακόν ὑποκριτήν, δυ άπλως ούκ άν είποιεν κακόν ώσπερ ούν ούδ' ένταύθα, διά το μή κακίαν είναι έκπστην αυτών, άλλά τω άνάλογον όμαίαν, ούτω δήλον ότι κάκει υποληπτέον μάνην dapaoian and eyaparetan elvat, first ford mepl ravid th σωφροσύνη και τη ακολασία, περί δε θυμόν καθ' δμοιότητα λέγομεν διά και προστιθέντες άκρατη θυμού, δοπερ τιμής καὶ κίρδους, φαμέν.

Έπει δ' ιστίν ενια μεν ήδεα φύσει, και τούτων τὰ (δ) μεν ἀπλῶς, τὰ δὲ κατὰ γένη και ζώων και ἀνθρώπων, τὰ δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τὰ μὲν διὰ πηρώσεις, τὰ δὲ δι' ἔθη γίνεται, τὰ δὲ διὰ μοχθηρὰς φύσεις, ἔστι καὶ περὶ τούτων ἔκαστα παραπλησίας ἰδεῖν ἔξεις. Λέγω δὲ τὰς 2 θηριώδεις, οἴον τὴν ἄνθρωπον, ἡν λέγουσι τὰς κυούσας ἀνασχίζουσαν τὰ παιδία κατεσθίειν, ἡ οἴοις χαίρειν φασὰν ένιους τῶν ἀπηγριωμένων περὶ τὰν Πόντον, τοὺς μὲν ὑμοῖς, τοὺς δὲ ἀνθρώπων κρέασιν, τοὺς δὲ τὰ παιδία δανειζειν ἀλλήλοις εἰς εὐωχίαν, ἡ τὸ περὶ Φαλαριν λεγόμενον. Αὐται μὲν θηριώδεις, αὶ δὲ διὰ τε νόσους γί- 3 νονται καὶ μανίαν ένίοις, ὥσπερ ὁ τὴν μητέρα καθιερεύσας καὶ φαγὰν, καὶ ὁ τοῦ συνδούλου τὸ ἡπαρ. Αὶ δὲ νοσηματώδεις ἡ ἐξ ἔθους, οἴον τριχῶν τίλσεις καὶ ὁνύ-

χων τρώξεις, έτι δ' ἀνθράκων καὶ γης, πρὸς δὲ τούτοις ή των αφροδισίων τοις άρρεσιν τοις μέν γάρ φύσει, τοις δ' έξ εθους συμβαίνουσιν, οίον τοις ύβριζομένοις 4 έκ παίδων. "Οσοις μέν οθν φύσις αλτία, τούτους μέν ούδεις αν είπειεν ακρατείς, ώσπερ ούδε τας γυναίκας, ότι ούκ οπυίουσιν άλλ' οπυίονται ώσαύτως δέ και τοίς νο-5 σηματωδώς έχουσι δι' έθος. Τὸ μὲν οὖν έχειν έκαστα τούτων έξω των δρων έστι της κακίας, καθάπερ και ή θηριότης το δ έχοντα κρατείν ή κρατείσθαι, ούχ ή άπλη ἀκρασία, άλλ' ή καθ' όμοιότητα, καθάπερ καὶ τὸν περί τους θυμούς έχοντα τουτον τον τρόπον του πάθους. ακρατή δ' οὐ λεκτέον. Πασα γαρ ύπερβάλλουσα καὶ άφροσύνη, καὶ δειλία, καὶ ἀκολασία, καὶ χαλεπότης, αἰ β μεν θηριώδεις, αί δε νοσηματώδεις είσίν ό μεν γάρ φύσει τοιούτος οίος δεδιέναι πάντα, κάν ψοφήση μύς, θηριώδη δειλίαν δειλός, ό δε την γαλην έδεδίει διά νόσον και τών αφρόνων οι μέν έκ φύσεως αλόγιστοι και μύνον τη αίσθήσει ζωντες, θηριώδεις, ώσπερ ένια γένη των πόρρω βαρβάρων, οί δε δια νόσους, οίον τας επιληπτικάς, ή μανίας 7 νοσηματώδεις. Τούτων δ' έστι μεν έχειν τινα ενίστε μόνον, μή κρατείσθαι δέ, λέγω δε οίον εί Φάλαρις κατείχεν έπιθυμών παιδίου φαγείν, ή πρός άφροδισίων άτοπον 8 ήδονήν έστι δε και κρατείσθαι, μη μόνον έχειν. "Ωσπερ οδυ καὶ μοχθηρία ή μεν κατ' ἄνθρωπον ἀπλῶς λέγεται μοχθηρία, ή δε κατά πρόσθεσιν, ότι θηριώδης ή νοσηματώδης, άπλῶς δ' οῦ, τὸν αὐτὸν τρόπον δηλον ὅτι και ακρασία έστιν ή μεν θηριώδης, ή δε νοσηματώδης, άπλως δε ή κατά την ανθρωπίνην ακολασίαν μόνη.

7 9 Τοτι μέν οδν ἀκρασία καὶ ἐγκράτειά ἐστι μάναν περὶ ἄπερ ἀκολασία καὶ σωφροσύνη, καὶ ὅτι περὶ τὰ ἄλλα ἐστὶν ἄλλο εἶδος ἀκρασίας, λεγόμενον κατὰ μεταφορὰν

καὶ σύχ άπλως, δήλον ότι δέ καὶ ήττον αἰσχρὰ ἀκρασία (β) ή του θυμού ή ή των ἐπιθυμιών, θεωρήσωμεν. γαρ ο θυμός ακούειν μέν τι τοῦ λύγου, παρακούειν δέ, καθάπερ οί ταχείς των διακόνων, οί πρίν ἀκούσαι παν τὸ λεγόμενον εκθέουσιν, είτα άμαρτάνουσι της προστάξεως, και οι κύνες, πριν σκέψασθαι ει φιλος, αν μόνον ψο-Φήση, ύλακτουσιν ούτως ό θυμός διά θερμότητα καὶ ταχυτήτα τής φύσεως ακούσας μέν, οὐκ ἐπίταγμα δ' ακούσας, δρμά προς την τιμωρίαν. 'Ο μέν γαρ λόγος ή ή φαντασία ότι υβρις ή δλιγωρία έδήλωσεν, ό δ', ώσπερ συλλογισάμενος ότι δεί τῷ τοιούτφ πολεμείν, χαλεπαίνει δη εὐθύς· η δ' ἐπιθυμία, ἐὰν μόνον εἴπη ὅτι ἡδὺ ό λόγος ή ή αίσθησις, όρμα πρός την απόλαυσιν. ό μέν θυμός ἀκολουθεί τῷ λόγφ πως, ή δ' ἐπιθυμία οῦ. Αλσχίων οὖν ό μὲν γὰρ τοῦ θυμοῦ ἀκρατὴς τοῦ λόγου πως ήτταται, ό δὲ τῆς ἐπιθυμίας καὶ οὐ τοῦ λόγου. "Ετι 2 ταις φυσικαις μαλλον συγγνώμη ακολουθείν ορέξεσιν, έπεὶ καὶ ἐπιθυμίαις ταίς τοιαύταις μῦλλον ὅσαι κοιναὶ πασι, και έφ' δσον κοιναί· δ δε θυμός φυσικώτερον και ή χαλεπότης των επιθυμιών των της ύπερβολης και των μη αναγκαίων, ώσπερ ο απολογούμενος ότι τὸν πατέρα "Καὶ γὰρ οὖτος" ἔφη " τὸν ἐαυτοῦ, κἀκείνος τὸν ἄνωθεν," καὶ τὸ παιδίον δείξας "καὶ οὖτος εμέ" έφη, " όταν ἀνὴρ γένηται συγγενές γὰρ ἡμῖν." έλκόμενος ύπο του υίου παύεσθαι έκέλευε πρός ταις θύραις καὶ γὰρ αὐτὸς έλκύσαι τὸν πατέρα μέχρις ένταῦθα. Ετι ἀδικώτεροι οἱ ἐπιβουλότεροι. Ο μέν οὖν 3 θυμώδης σύκ ἐπίβουλος, οὐδ' ὁ θυμὸς, ἀλλὰ φανερός. ή δ ἐπιθυμία, καθάπερ τὴν Αφροδίτην φασίν δολοπλόκου γάρ κυπρογενούς καὶ τὸν κεστὸν ἱμάντα "Ομηρος.

πάρφασις, ή τ' ξκλεψε νόον πύκα περ φρυνέσντος.

ώστ' είπερ άδικωτέρα και αισχίων ή άκρασία αυτη της περί τὸν θυμόν ἐστι, καὶ ἀπλῶς ἀκρασία καὶ κακία πως. 4 Ετι οὐδεὶς ὑβρίζει λυπούμενος, ὁ δ' ὀργή ποιών πᾶς ποιεί λυπούμενος, ό δ' ύβρίζων μεθ' ήδονης. οις δργίζεσθαι μάλιστα δίκαιον, ταῦτα άδικώτερα, καὶ ή άκρασία ή δι' επιθυμίαν ου γάρ έστιν εν θυμώ υβρις. 5 Ως μέν τοίνυν αλσχίων ή περί επιθυμίας ακρασία της περί του θυμου, και ότι έστιν ή έγκράτεια και ή ακρασία 6 περί επιθυμίας και ήδονας σωματικάς, δήλον. τούτων τὰς διαφοράς ληπτέον. "Ωσπερ γὰρ είρηται κατ' άρχας, αί μεν ανθρωπικαί είσι και φυσικαί, και τώ γένει καὶ τῷ μεγέθει, αἱ δὲ θηριώδεις, αἱ δὲ διὰ πηρώσεις καὶ Τούτων δε περί τὰς πρώτας σωφροσύνη καὶ ἀκολασία μόνον ἐστίν διὸ καὶ τὰ θηρία οῦτε σώφρονα οδτ' ἀκόλαστα λέγομεν, ἀλλ' ή κατά μεταφοράν, καὶ εί τινι όλως άλλο πρὸς άλλο διαφέρει γένος των ζώων υβρει και σιναμωρία και τώ παμφάγον είναι οὐ γαρ έχει πρυμίρεσιν οὐδε λογισμον, άλλ' έξέστηκε της 7 φύσεως, ώσπερ οί μαινόμενοι των ανθρώπων. "Ελαττον δε θηριότης κακίας, φοβερώτερον δε ου γάρ διέφθαρται τὸ βέλτιστον, δισπερ έν τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' οὐκ ἔχει. "Ομοιον οὖν δισπερ ἄψυχον συμβάλλειν πρὸς ἔμψυχον, πότερον κάκιον ασινεστέρα γάρ ή φαυλότης αξί ή τοῦ μή έχοντος άρχην, ό δε νους άρχη. Παραπλήσιον ούν τὸ συμβάλλειν ἀδικίαν πρὸς ἄνθρωπον ἄδικον ἔστι γὰρ ώς έκάτερον κάκιον μυριοπλάσια γάρ αν κακά ποιήσειεν ανθρωπος κακός θηρίου.

8 (7) Περὶ δὲ τὰς δι ἀφῆς καὶ γεύσεως ἡδονὰς καὶ λύπας καὶ ἐπιθυμίας καὶ φυγὰς, περὶ ἄς ῆ τε ἀκολασία καὶ ἡ σωφροσύνη διωρίσθη πρότερον, ἔστι μὲν οὕτως ἔχειν, ὥστε ἡττᾶσθαι καὶ ὧν οἱ πολλοὶ κρείττους, ἔστι δὲ κρα-

τειν καί διν οί πολλοί ήττους. τούτων δ' ό μέν περί ήδονας απρατής, ο δ' έγκρατής, ο δέ περί λύπας μαλακός, ὁ δέ καρτερικός. Μεταξύ δ' ή των πλείστων έξις, κάν εί ρέπουσι μάλλον πρώς τας χείρους. Επεί δ' ένιαι των ήδυνων άναγκαίαί είσιν, αί δ' οθ, καί 2 μέχρι τινός, αί δ' ύπερβολαί ού, ούδ' αι ελλείψεις, όμοιως δέ και περί επιθυμίας έχει και λίπας, ό μεν τας ύπερβολάς διώκων των ήδεων, ή καθ' ύπερβολάς ή διά προαίρεσιν, δι' αίτας και μηδιν δι' έτερον αποβαίνον, ακύλαστος ανάγκη γαμ τούτον μή είναι μεταμελητικόν, δοτ' άνίστος ό γάρ άμεταμελητος άνίστος. 'Ο δ' έλλείπων ο αντικείμενος, ο δε μέσος σώφρων. 'Ομοίως δέ και δ φεύγων τάς σωματικάς λύπας, μή δι ήτταν, άλλα διά προκίρεσιν. Των δέ μή προκιρουμένων ό μέν θ άγεται δια την ήδουην, ο δε διά το φεύγειν την λύπην τήν από της επιθυμίας, ώστε διαφέρουσιν άλληλων. Marti d' au dofeie yeipou elvai, el ris un imibi pou n ημέμα πράττοι τι αίσχρον, η εί σφύδρα έπιθυμών, και εί μή δργιζόμενος τύπτοι, ή εί δργιζομένος τι γάρ αν έποίει έν παθει ών; διό ό ἀκολαστος χείρων του άκρατούς. Των δή λεχθέντων το μέν μαλακίας είδος μάλλον, ό δ' άκελαστος Αντίκειται δε τῷ μεν ἀκρατεῖ ὁ έγκρα- 4 τής, τῷ δέ μαλακῷ ὁ καρτερικός τὸ μίν γὰρ καρτερείν έστιν έν τῷ ἀντέχειν, ἡ δ' έγκράτεια έν τῷ κρατείν, έτερον δέ το αντέχειν και κρατείν, ωσπερ και το μή ήττάσθαι του νικάν διό και αίρετώτερον έγκράτεια καρreplace fortive. 'O & exheimor moos & of makket hal ar- 5 τιτείνουσε καλ δύνανται, ούτος μαλακός καλ τρυφών καλ γάρ ή τρυφή μαλακία τις έστίν- δε έλκει το Ιμάτιον, ίνα μή πονήση την άπο του αίρειν λύπην, και μιμούμενος τον κιμερετα ούκ οίεται άθλιος είναι, άθλίφ όμοιος ών.

λογισμός ἀπορία γίνεται δέδεται γάρ ή διάνοια, ὅταν μένειν μέν μή βούληται διά το μή άρέσκειν το συμπερανθεν, προϊέναι δε μη δύνηται διά το λύσαι μη έχειν τον 9 λόγον. Συμβαίνει δ' έκ τινος λόγου ή άφροσύνη μετά άκρασίας άρετή· τάναντία γάρ πράττει ών ύπολαμβάνει διά την ακρασίαν, υπολαμβάνει δε τάγαθά κακά είναι καὶ οὐ δεῖν πράττειν, ώστε τάγαθὰ καὶ οὐ τὰ κακὰ 10 πράξει. Ετι ό τῷ πεπεῖσθαι πράττων καὶ διώκων τὰ ήδέα και προαιρούμενος βελτίων αν δόξειεν του μή δια λογισμον άλλα δι' άκρασίαν εὐιατότερος γαρ δια το μεταπεισθήναι αν. 'Ο δ' ακρατής ένοχος τη παροιμία έν ή 11 φαμέν " όταν το ύδωρ πνίγη, τί δει επιπίνειν;" εί μέν γαρ μη επέπειστο α πράττει, μεταπεισθείς αν επαύσατο. νῦν δὲ πεπεισμένος οὐδὲν ἡττον ἄλλα πράττει. Ετι εἰ περί πάντα ἀκρασία ἐστὶ καὶ ἐγκράτεια, τίς ὁ ἀπλῶς άκρατής; οὐθεὶς γὰρ ἀπάσας ἔχει τὰς ἀκρασίας, φαμέν

4 12 Αὶ μὲν οὖν ἀπορίαι τοιαῦταί τινες συμβαίνουσιν, τούτων δὲ τὰ μὲν ἀνελεῖν δεῖ, τὰ δὲ καταλιπεῖν ἡ γὰρ λύσις

δ' είναι τινας άπλως.

(3) της απορίας ευρεσίς έστιν. Πρώτον μέν ουν σκεπτέον πότερον είδότες η ου, και πώς είδύτες, είτα περί ποια τον ακρατη και τον έγκρατη θετέον, λέγω δε πότερον περι πασαν ήδονην και λύπην, η περί τινας άφωρισμένας, και τον έγκρατη και τον καρτερικόν, πότερον δ αυτος ή έτερος έστιν όμοιως δε και περι τών άλλων όσα 2 συγγενη της θεωρίας έστι ταύτης. Εστι δ' άρχη της σκέψεως, πότερον δ έγκρατης και δ άκρατης είσι τών περι α, η τώ πώς, εχοντες την διαφοράν, λέγω δε πύτερον τώ περι ταδι είναι μόνον άκρατης δ άκρατης, η ου, άλλα τώ ως, η ου, άλλ εξ άμφοιν έπειτ εί περι πάντ έστιν η άκρασία και η έγκρατεια, η ου ουτε γάρ περι

πάντ' έστὶν ο άπλῶς ἀκρατής, ἀλλὰ περὶ ἄπερ ο ἀκώλαστος, ούτε τῷ πρὸς ταῦτα ἀπλῶς ἔχειν (ταὐτὸν γάρ ἀν ἦν τη ἀκολασία), ἀλλά τφ ώδὶ ἔχειν. Ο μέν γάρ ἄγεται προαιρούμενος, νομίζων ακί δείν το παρόν ήδυ διωκειν 8 5 ό δ' ούκ οΐσται μέν, διώκει δέ. Περί μέν ούν του δύξαν άληθη, άλλα μη επιστήμην είναι παρ' ην άκρατεύονται, ε ύθεν διαφέρει πρός τον λόγον ένιοι γάρ των δοξαζώντων ου διστάζουσιν, άλλ' οιονται άκριβώς είδεναι. Εί 4 οδυ διά το ήρέμα πιστεύειν οἱ δοξάζοντες μάλλου τών επισταμένων παρά την υπόληψιν πραξουσιν, ουθέν διοίσει έπιστήμη δόξης: ένιοι γάρ πιστεύουσιν ούδεν ήττον υίς δοξαζουσιν, ή έτεροι οίς επίστανται δηλοί δ' Ήρακλειτος. 'Αλλ' έπει διχώς λέγομεν το έπιστοσθαι (και 5 γάρ ὁ έχων μέν, οὐ χρώμενος δὲ τῆ ἐπιστήμη, καὶ ὁ χρώμενος λέγεται επίστασθαι), διοίσει το έχοντα μέν, μή θεωρούντα δὲ, δ μή δεῖ πράττειν τοῦ ἔχοντα καὶ θεωρούνται τούτο γάρ δοκεί δεινάν, άλλ' ούκ εί μή θεωρών. Ετι έπει δύο τρόποι των προτάσεων, έχοντα μέν αμφα- 6 τέρας ούθευ κωλύει πρώττειν παρά την έπιστήμην, χρώμενον μέντοι τη καθόλου, άλλα μή τη κατά μέρος πρακτα γάρ τα καθ΄ έκαστα. Διαφέρει δέ καλ το καθύλου το μέν γάρ έφ' έσυτου, το δ' έπι του πράγματός έστιν, οίον ύτι παντί ανθρώπος συμφέρει τα ξηρά, και ότι ούτος ανθρωπος ή ότι ξημον το τοιόνδε άλλ' εί τόδε τοιόνδε, ή οίκ έχει, ή ούκ ένεργεί. Κατά τε δή τούτους διοίσει τούς τρόπους αμήχανον όσον, διστε δοκείν ούτω μέν είδέναι μηθέν δτοπον, δίλλως δέ θαυμαστόν. Ετι το έχειν 7 την επιστημην άλλου τρόπου των νύν ρηθέντων υπάρχει τοις άνθρώποις έν τῷ γάρ έχειν μέν, μή χρησθαι δε, διαφέρουσαν όρωμεν την έξιν, ώστε και έχειν κως καί μή έχειν, υίον του καθεύβοντα καί μαινόμενον καί

οίνωμένον. 'Αλλά μην ούτω διατίθενται οἱ έν τοῖς πάθεσιν όντες θυμοί γάρ και επιθυμίαι άφροδισίων και ένια των τοιούτων έπιδήλως καὶ τὸ σώμα μεθιστάσι», ένίοις δε και μανίας ποιούσιν. Δήλον ούν ότι όμοίως δ έχειν λεκτέον τοὺς ἀκρατεῖς τούτοις. Τὸ δὲ λέγειν τοὺς λόγους τους από της επιστήμης ουδέν σημείον και γάρ οί έν τοις πάθεσι τούτοις όντες αποδείξεις και έπη λέγουσιν Έμπεδοκλέους, και οί πρώτον μαθόντες συνείρουσι μέν τοὺς λόγους, ἴσασι δ' οῦπω' δεῖ γὰρ συμφῦναι, τούτφ δε χρόνου δεί· ώστε καθάπερ τοὺς ὑποκρινομένους, ούτως ὑποληπτέον λέγειν καὶ τοὺς ἀκρατευομέ-9 νους. Ετι καὶ ώδε φυσικώς αν τις ἐπιβλέψειε τὴν αλτίαν. Ἡ μὲν γὰρ καθολου δόξα, ἡ δ' έτέρα περὶ τῶν καθ' εκαστά εστιν, ων αίσθησις ήδη κυρία. δταν δε μία γένηται έξ αὐτῶν, ἀνάγκη τὸ συμπερανθέν ἔνθα μέν φάναι την ψυχην, έν δε ταις ποιητικαις πράττειν είθυς, οίον, εί παντός γλυκέος γεύεσθαι δεί, τουτί δε γλυκύ ώς έν τι των καθ έκαστον, ανάγκη τον δυνάμενον και μή 10 κωλυόμενον αμα τοῦτο καὶ πράττειν. Όταν οὖν ἡ μὲν καθόλου ένη κωλύουσα γέυεσθαι, ή δε, ότι παν το γλυκύ ήδὺ, τουτὶ δὲ γλυκύ (αὕτη δὲ ἐνεργεῖ), τύχη δ' ἐπιθυμία ένουσα, ή μέν λέγει φεύγειν τουτο, ή δ' έπιθυμία άγει. κινείν γάρ εκαστον δίναται των μορίων ωστε συμβαίνει ύπο λόγου πως και δύξης ακρατεύεσθαι, οὐκ έναντίας δέ 11 καθ' αύτην, άλλα κατά συμβεβηκός. Η γαρ επιθυμία έναντία, άλλ' σύχ ή δόξα, τῷ ὀρθῷ λόγφ' ώστε καὶ διὰ τοιτο τὰ θηρία οὐκ ἀκρατῆ, ὅτι οὐκ ἔχει τῶν καθόλου ύπόληψιν, ἀλλὰ τῶν καθ' ἔκαστα φαντασίαν καὶ μνή-12 μην. Πως δε λύεται ή άγνοια, καὶ πάλιν γίνεται επιστήμων ό ακρατής, ό αὐτὸς λόγος καὶ περὶ οἰνωμένου καὶ καθεύδοντος, καὶ οὐκ ίδιος τούτου τοῦ πάθους, δν δεῖ

παρά των φυσιολόγων ἀκούειν. Επελ δ' ή τελευταία 13 πρότασιε δοξα τε αἰσθητοῦ καὶ κυρία των πράξεων, ταύτην ή οὐκ ἔχει ὁ ἐν τῷ πάθει ὡν, ἡ οὕτως ἔχει ὡς οὐκ ἡν τὸ ἔχειν ἐπίστασθαι, ἀλλὰ λέγειν, ὡσκερ ὁ οἰνωμένος τὰ Ἐμπεδοκλέους, καὶ διὰ τὸ μὴ καθύλου μήδ ἐπιστημανικὸν ὁμοίως εἶναι δεκεῖν τῷ καθύλου τὸν ἔσχωτον ὁρον. Καὶ ἔοικεν ὁ ἐζήτει Σωκράτης συμβαίνειν οὐ 14 γὰρ τῆς κυρίως ἐπιστήμης εἶναι δοκούσης παρούσης γίνεται τὸ πάθος, οὐδ' αὐτη περιέλκεται διὰ τὸ πάθος,

άλλά της αἰσθητικής.

Περί μέν ούν του είδότα και μή, και πώς είδότα ένδέ- (4) 6 χεται άκρατεύεσθαι, τοσαύτα εξρήσθω πότερον δ' έστί τις δπλώς άκρατής, ή πάντες κατά μέρος, και εξ έστι, περί ποιά έστι, λεκτίου έφεξης. "Οτι μέν ούν περί hoover sai human elair of t' eyspareis sal saprepisol ral ol arpareis rai maharol, davepor énel à éarl ra 2 μέν αναγκαΐα των ποιούντων ήδονήν, τὰ δ' αίρετα μέν καθ' αύτα, έχοντα δ' ύπερβολήν, άναγκαία μέν τά σωματικά (λέγω δέ τὰ τοιαύτα, τά το περί την τροφήν καί τήν των άφροδισίων χρείαν, καὶ τὰ τοιαύτα τών σωματικών, περί α την ακολασίαν έθεμεν και την σωφροσύνην), τὰ δ' ἀναγκαῖα μὲν οῦ, αἰρετὰ δὲ καθ' αὐτά (λέγω δ' οίον νίκην, τιμήν, πλούτον, καὶ τὰ τοιαύτα τῶν άγαθών και ήδεων), τους μέν ούν πρός ταύτα παρά τόν όμθον λόγον ύπερβαλλοντας του έν αύτοις έπλως μέν οὐ λέγομεν ακρατείε, προστιθέντες δέ τὰ χρημάτων άκρατεις, και κέρδους, και τιμής, και θυμού, άπλωτ δ' ού, ώς Ιτέρους καὶ καθ' δμοιότητα λεγομένους, ώσπερ ἄνθρωπος ό τὰ 'Ολύμπια νενικηκώς' έκείνφ γὰρ ὁ κοινὸς λόγος τοῦ ίδιου μικρώ διέφερεν, άλλ' όμως έτερος ήν. Σημείον δε ή μεν γάρ ακρασία ψέγεται, ούχ ώς άμαρτία μόνον,

αλλά καὶ ώς κακία τις, η άπλως οὖσα, η κατά τι μέρος, 3 τούτων δ' οὐθείς. Τῶν δὲ περὶ τὰς σωματικὰς ἀπολαύσεις, περί δε λέγομεν τον σώφρονα και ακύλαστον, ό μή τῷ προαιρείσθαι τῶν τε ἡδέων διώκων τὰς ὑπερβολὰς καὶ τῶν λυπηρῶν Φεύγων, πείνης καὶ δίψης καὶ ἀλέας καὶ ψύχους καὶ πάντων τῶν περὶ άφην καὶ γεῦσιν, ἀλλά παρά την προαίρεσιν και την διάνοιαν, ακρατής λέγεται, οὐ κατὰ πρόσθεσιν, ὅτι περὶ τάδε, καθάπερ ὀργῆς, ἀλλ' 4 άπλως μόνον. Σημείον δέ καὶ γὰρ μαλακοὶ λέγονται περί ταύτας, περί εκείνων δ' οὐδεμίαν. Καὶ διὰ τοῦτ' είς ταὐτὸν τὸν ἀκρατῆ καὶ τὸν ἀκόλαστον τίθεμεν, καὶ έγκρατη καὶ σώφρονα, (άλλ' οὐκ ἐκείνων οὐδένα,) διὰ τὸ περί τὰς αὐτάς πως ήδονὰς καὶ λύπας είναι οἱ δ' εἰσὶ μέν περί ταὐτά, άλλ' οὐχ ώσαύτως εἰσὶν, άλλ' οἱ μέν προαιρούνται, οἱ δ' οὐ προαιρούνται. Διὸ μᾶλλον ἀκόλαστον αν είποιμεν, όστις μη επιθυμών η ηρέμα διώκει τας ύπερβολας και φεύγει μετρίας λύπας, ή τοῦτον, δστις διά τὸ ἐπιθυμεῖν σφόδρα· τί γάρ αν ἐκεῖνος ποιήσειεν, εί προσγένοιτο έπιθυμία νεανική, και περί τας τών 5 αναγκαίων ένδείας λύπη Ισχυρά; έπελ δε τών έπιθυμιών καὶ τῶν ἡδονῶν αἱ μέν εἰσι τῷ γένει καλῶν καὶ σπουδαίων (των γάρ ήδέων ένια φύσει αίρετά) τὰ δ' έναντία τούτων, τὰ δὲ μεταξύ, καθύπερ διείλομεν πρότερον, οίον χρήματα και κέρδος και νίκη και τιρή πρός δπαντα δε και τα τοιιιύτα, και τα μεταξύ, ού τῷ πάσχειν και έπιθυμείν καὶ φιλείν ψέγονται, άλλά τῷ πως ὑπερβάλ-Διὸ όσοι μέν παρά τὸν λόγον ή κρατούνται, ή διώκουσι τῶν φύσει τι καλῶν καὶ ἀγαθῶν, οἶον οἱ περὶ τιμήν μάλλον ή δεί σπουδάζοντες, ή περί τέκνα καί γονείς και γάρ ταθτα των άγαθων, και έπαινοθνται οί περί ταίτα σπουδάζοντες άλλ' δμως έστι τις ύπερβολή

και έν τούτοις, εί τις ώσπερ ή Νιόβη μάχοιτα και πρός τούς θεούς, ή ώσπερ Σάτυρος ὁ φιλοπάτωρ έπικαλούμενος περί του πατέρα λίαν γάρ εδόκει μωραίνειν. Μοχθημία μέν ούν ούδεμία περί ταυτ' έστι διά το είρημενον, ότι φύσει των αίρετων εκαστόν έστι δι' αυτό. φαύλαι δέ και φευκταί αυτών είσιν αι υπερβαλαί. 'Ο 6 μοίως δε οίδε άκρασία. ή γάρ άκρασία ού μύνον φευκτον, άλλα και των ψεκτών έστίν. Δι όμοιότητα δέ του παθους προσεπιτιθεντες την ακρασίαν περί έκαστου λέγουσιν, οίου κακου Ιατρόν, και κακου υποκριτήν, δυ άπλως ούκ αν είποιεν κακόν ώσπερ ούν ούδ ένταιθα, διά το μή κακίαν είναι έκαστην αυτών, άλλά τῷ ἀνάλογον όμοίαν, ούτα δήλον στι κακεί υποληπτέου μονην άκρασίαν και έγκράτειαν είναι, ήτις έστι περί ταυτά τή σωφροσύνη και τη ακολασία, περί δε θυμόν καθ' όμοιοτητα λεγομεν διό και προστιθέντες ακρατή θυμού, δοπερ τιμής και κέρδους, φομέν.

Έπεὶ δ΄ ἐστὶν ἔνια μὲν ἡδέα φύσει, καὶ τούτων τὰ (5) μὲν ἀπλῶς, τὰ δὲ κατὰ γένη καὶ ζώων καὶ ἀνθρώπων, τὰ δ΄ οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τὰ μὲν διὰ πηρώσεις, τὰ δὲ διὶ ἔθη γίνεται, τὰ δὲ διὰ μοχθηρὰς φύσεις, ἔστι καὶ περὶ τούτων ἔκαστα παραπλησίας ἰδειν ἔξεις. Λέγω δὲ τὰς 2 θηριώδεις, οἷου τὴν ἄνθρωπον, ἡν λέγουσι τὰς κυούσας ἀνασχίζουσαν τὰ παιδία κατεσθίειν, ἡ οἷοις χαίμειν φατὰν ἐνίους τῶν ἀπηγριωμένων περὶ τὰν Πόντον, τοὺς μὲν ώμοῖς, τοὺς δὲ ἀνθρώπων κρέασιν, τοὺς δὲ τὰ παιδία δανειζειν ἀλλήλοις εἰς εὐωχίαν, ἡ τὸ περὶ Φάλαριν λεγύμενου. Αὐται μὲν θηριώδεις, αὶ δὲ διά τε νόσους γί- 8 νονται καὶ μανίαν ἐνίοις, ὥσπερ ὁ τὴν μητέρα καθιερεύσας καὶ φαγὰν, καὶ ὁ τοῦ συνδούλου τὰ ἡπαρ. Αὶ δὲ νοσηματώδεις ἡ ἐξ ἔθους, οἷον τριχῶν τίλσεις καὶ ὀνύ-

χων τρώξεις, έτι δ' ανθράκων καὶ γης, πρὸς δὲ τούτοις ή των άφροδισίων τοις άρρεσιν τοις μέν γάρ φύσει, τοις δ' έξ έθους συμβαίνουσιν, οίον τοις ύβριζομένοις 4 έκ παίδων. "Όσοις μέν ουν φύσις αιτία, τούτους μέν ούδεις αν είπειεν άκρατεις, ώσπερ ούδε τάς γυναικας, ότι ούκ οπυίουσιν άλλ' οπυίονται ώσαύτως δε και τοίς νο-5 σηματωδώς έχουσι δι' έθος. Τὸ μὲν οὖν έχειν έκαστα τούτων έξω τῶν ὄρων ἐστὶ τῆς κακίας, καθάπερ καὶ ἡ θηριότης το δ' έχοντα κρατείν ή κρατείσθαι, οὐχ ή άπλη ἀκρασία, ἀλλ' ή καθ' όμοιότητα, καθάπερ καὶ τὸν περί τούς θυμούς έχοντα τούτον τὸν τρόπον τοῦ πάθους, άκρατη δ' οὐ λεκτέον. Πασα γαρ ύπερβαλλουσα καὶ άφροσύνη, καὶ δειλία, καὶ ἀκολασία, καὶ χαλεπότης, αἰ 6 μεν θηριώδεις, αί δε νοσηματώδεις είσίν ό μεν γάρ φύσει τοιούτος οίος δεδιέναι πάντα, καν ψοφήση μύς, θηριώδη δειλίαν δειλός, ό δε την γαλην έδεδίει διά νόσον και τών αφρόνων οι μέν έκ φύσεως αλόγιστοι και μύνον τη αισθήσει ζωντες, θηριώδεις, ώσπερ ένια γένη των πόρρω βαρβάρων, οί δε δια νόσους, οίον τας επιληπτικάς, ή μανίας Τούτων δ' έστι μέν έχειν τινα ένίστε μό-7 νοσηματώδεις. νον, μή κρατείσθαι δέ, λέγω δέ οίον εί Φάλαρις κατείχεν έπιθυμών παιδίου φαγείν, ή πρός άφροδισίων άτοπον 8 ήδονήν έστι δε και κρατείσθαι, μη μόνον έχειν. περ οὖν καὶ μοχθηρία ή μὲν κατ' ἄνθρωπον ἀπλῶς λέγεται μοχθηρία, ή δε κατά πρόσθεσιν, ότι θηριώδης ή νοσηματώδης, άπλως δ' ού, τον αὐτον τρόπον δήλον ότι καὶ ἀκρασία ἐστὶν ἡ μὲν θηριώδης, ἡ δὲ νοσηματώδης, άπλως δε ή κατά την ανθρωπίνην ακολασίαν μόνη.

7 9 ΄΄ Οτι μὲν οδν ἀκρασία καὶ ἐγκράτειά ἐστι μ**όνον π**ερὶ ἄπερ ἀκολασία καὶ σωφροσύνη, καὶ ὅτι περὶ τὰ ἄλλα ἐστὶν ἄλλο εἶδος ἀκρασίας, λεγόμενον κατὰ μεταφορὰν

καὶ σύχ άπλως, δηλον ότι δε καὶ ήττον αισχρά ἀκρασία (β) ή του θυμού ή ή των έπιθυμιών, θεωρήσωμεν. γαρ δ θυμός ακούειν μέν τι τοῦ λύγου, παρακούειν δέ, καθάπερ οἱ ταχείς τῶν διακόνων, οἱ πρὶν ἀκοῦσαι πᾶν τὸ λεγόμενον εκθέουσιν, είτα άμαρτάνουσι της προστάξεως, και οι κύνες, πριν σκέψασθαι ει φιλος, αν μόνον ψοφήση, ύλακτουσιν ούτως ὁ θυμὸς διὰ θερμότητα καὶ ταχυτήτα τής φύσεως ακούσας μέν, οὐκ ἐπίταγμα δ' ακούσας, όρμα πρός την τιμωρίαν. Ο μέν γάρ λόγος ή ή φαντασία ότι υβρις ή όλιγωρία έδήλωσεν, ό δ', ώσπερ συλλογισάμενος ότι δεί τῷ τοιούτφ πολεμείν, χαλεπαίνει δη ευθύς· η δ' έπιθυμία, έαν μόνον είπη ὅτι ήδυ ό λόγος ή ή αίσθησις, όρμα πρός την ἀπόλαυσιν. ό μέν θυμός ἀκολουθεί τῷ λόγφ πως, ή δ' ἐπιθυμία οῦ. Αλσχίων οδυ δ μέν γάρ τοῦ θυμοῦ ἀκρατής τοῦ λόγου πως ήτταται, ό δε της επιθυμίας και ου του λόγου. "Ετι 2 ταις φυσικαις μαλλον συγγνώμη ακολουθείν ορέξεσιν, έπει και επιθυμίαις ταις τοιαύταις μῦλλον όσαι κοιναί πασι, καὶ ἐφ' δσον κοιναί· ὁ δὲ θυμὸς φυσικώτερον καὶ ή χαλεπότης των επιθυμιών των της ύπερβολης και τών μη αναγκαίων, ωσπερ ο απολογούμενος ότι τον πατέρα τύπτοι. "Καὶ γὰρ οὖτος" ἔφη "τὸν έαυτοῦ, κἀκείνος τὸν ἄνωθεν," καὶ τὸ παιδίον δείξας "καὶ οῦτος ἐμέ" **ἔφη, " όταν ἀν**ὴρ γένηται· συγγενές γὰρ ἡμῖν." έλκόμενος ύπο του υίου παύεσθαι έκέλευε πρός ταις θύραις καλ γάρ αὐτὸς έλκύσαι τὸν πατέρα μέχρις ένταθα. Ετι άδικώτεροι οἱ ἐπιβουλότεροι. 'Ο μέν ούν 3 θυμώδης οὐκ ἐπίβουλος, οὐδ' ὁ θυμὸς, ἀλλὰ φανερύς. ή δ επιθυμία, καθάπερ την Αφροδίτην φασίν δολοπλόκου γαρ κυπρογενούς και τον κεστον Ιμάντα "Ομηρος.

πάρφασις, ή τ' ξκλεψε νόον πύκα περ φρονέοντος.

ώστ' είπερ άδικωτέρα καὶ αἰσχίων ή ἀκρασία αὐτη τῆς περί τὸν θυμόν ἐστι, καὶ ἀπλῶς ἀκρασία καὶ κακία πως. 4 Ετι οὐδεὶς ὑβρίζει λυπούμενος, ὁ δ' ὀργῆ ποιῶν πᾶς ποιεί λυπούμενος, ό δ' ύβρίζων μεθ' ήδονης. οίς δργίζεσθαι μάλιστα δίκαιον, ταθτα άδικώτερα, καὶ ή ακρασία ή δι' επιθυμίαν· ού γάρ εστιν εν θυμφ υβριε. 5 Ως μέν τοίνυν αλσχίων ή περί επιθυμίας ακρασία τής περί τον θυμον, και ότι έστιν ή έγκράτεια και ή ακρασία 6 περί έπιθυμίας και ήδονας σωματικάς, δήλον. τούτων τὰς διαφοράς ληπτέον. "Ωσπερ γάρ είρηται κατ' άρχας, αί μεν ανθρωπικαί είσι και φυσικαι, και τῷ γένει καὶ τῷ μεγέθει, al δὲ θηριώδεις, al δὲ διὰ πηρώσεις καὶ Τούτων δε περί τας πρώτας σωφροσύνη καὶ ἀκολασία μόνον ἐστίν διὸ καὶ τὰ θηρία οθτε σώφρονα οδτ' ἀκόλαστα λέγομεν, ἀλλ' ή κατά μεταφοράν, καὶ εί τινι όλως άλλο πρός άλλο διαφέρει γένος τών ζώων υβρει και σιναμωρία και τώ παμφάγον είναι οὐ γάρ έχει προμίρεσιν οὐδε λογισμόν, άλλ' έξέστηκε της 7 φύσεως, ώσπερ οἱ μαινόμενοι τῶν ἀνθρώπων. "Ελαττον δε θηριότης κακίας, φοβερώτερον δε ου γάρ διέφθαρται τὸ βέλτιστον, δισπερ έν τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' οὐκ ἔχει. [«]Ομοιο» οὖν ὧσπερ ἄψυχο» συμβάλλειν πρὸς ἔμψυχο», πότερον κάκιον ασινεστέρα γαρ ή φαυλότης αεί ή τοῦ μή έχοντος άρχην, ό δε νους άρχη. Παραπλήσιον ούν τὸ συμβάλλειν ἀδικίαν πρὸς ἄνθρωπον ἄδικον ἔστι γὰρ ώς έκάτερον κάκιον μυριοπλάσια γάρ αν κακά ποιήσειεν *ἄνθρωπος κακὸς θηρίου*.

8 (7) Περὶ δὲ τὰς δι' άφης καὶ γεύσεως ήδονὰς καὶ λύπας καὶ ἐπιθυμίας καὶ φυγὰς, περὶ ἄς η τε ἀκολασία καὶ ἡ σωφροσύνη διωρίσθη πρότερον, ἔστι μὲν οὕτως ἔχειν, ώστε ἡττᾶσθαι καὶ ὧν οἱ πολλοὶ κρείττους, ἔστι δὲ κρα-

τείν και ων οί πολλοί ήττους τούτων δ' ό μέν περί ήδονας ακρατής, ό δ' έγκρατής, ό δέ περί λύπας μαλακός, ὁ δὲ καρτερικός. Μεταξύ δ' ή τῶν πλείσ-TEN Efic, kun el personos pallon upos tar xelpons. Enel d' éviai tan hoonan avayeatal eloin, al d'où, eat 2 μεχρι τινός, αι δ' υπερβολαί ου, αυδ' αι ελλείψεις, όμοιως δέ και περί επιθυμίας έχει και λύπας, ό μέν τας ύπερβολάς διώκων των ήδίων, ή καθ' ύπερβολάς ή διά προαίρεσιν, δι' αύτας και μηδεν δι' έτερον αποβαίνον, ακόλαστος ανάγκη γάρ τούτον μή είναι μεταμελητικόν, ώστ' ανίατος ό γαρ αμεταμελητος ανίατος. 'Ο δ' έλλείπων ο αντικείμενος, ο δε μέσος σωφρών. 'Ομοίως δέ καὶ ὁ φεύγων τὰς σωματικὰς λύπας, μὴ δι' ήτταν, άλλα δια προαίρεστν. Των δε μή προαιρουμένων ο μέν δ άγεται διά την ήδονήν, ό δέ διά τό φεύγειν την λύπην την από της επιθυμίας, ώστε διαφέρουσω άλληλων. Παντί δ' αν δυξειε χείρων είναι, εί τις μη έπιθυμών ή ήρεμα πράττοι τι αίσχρου, ή εί σφόδρα επιθυμών, και εί μή δργιζόμενος τύπτοι, ή εί δργιζόμενος τι γάρ αν έπαίει έν παθει ών; διά ο άκυλαστος χείρων του άκραrois. Two big hexdirew to new makaciae eldos makhor, δ δ' ἀκ.λαστος. 'Αντίκειται δὲ τῷ μὲν ἀκρατεῖ δ ἐγκρα- 4 τής, τῷ δὲ μαλακῷ ὁ καρτερικός τὸ μεν γὰρ καρτερείν έστιν έν τφ άντεχειν, ή δ' έγκράτεια έν τφ κρατείν. ετερου δε το αυτέχειν και κρατείν, ωσπερ και το μή ήττάσθαι τοῦ νικάν διὰ καὶ αίρετώτερον δγκράτεια καρreplac early. 'O d' enheimen apès à el manhal nal de- 5 τιτείνουσε καλ δύνανται, ούτος μαλακός καλ τρυφών καλ yap of touch makakia res caris. be cheet to indreas, isa μή πονήση την από του αίρειν λύπην, και μιμουμένος τον καμνοντα οίκ οίεται άθλιος είναι, άθλίφ όμοιος ών.

6 Όμοίως δ' έχει καὶ περὶ έγκράτειαν καὶ ἀκρασίαν οὐ γάρ εί τις Ισχυρών και ύπερβαλλουσών ήδονών ήτταται ή λυπών, θαυμαστόν, άλλά συγγνωμονικόν, εἰ ἀντιτείνων, ώσπερ ο Θεοδέκτου Φιλοκτήτης υπό του έχεως πεπληγμένος, ή ὁ Καρκίνου ἐν τῆ ᾿Αλόπη Κερκύων, καὶ δισπερ οι κατέχειν πειρώμενοι τὸν γελωτα άθρόον έκκαγχάζουσιν, οίον συνέπεσε Κενοφάντω, άλλ' εί τις πρός ας οι πολλοι δύνανται αντέχειν, τούτων ήτταται καὶ μὴ δύναται ἀντιτείνειν, μὴ διὰ φύσιν τοῦ γένους, ἡ διά νόσον, οξον έν τοις Σκυθών βασιλεύσιν ή μαλακία διὰ τὸ γένος, καὶ ὡς τὸ θηλυ πρὸς τὸ ἄρρεν διέστηκεν. Τ Δοκεί δε και ό παιδιώδης ακύλαστος είναι, έστι δε μαλακός ή γάρ παιδιά ἄνεσίς έστιν, είπερ ἀνάπαυσις τῶν Β δε πρός ταύτην ύπερβαλλόντων ό παιδιώδης εστίν. κρασίας δε το μεν προπέτεια, το δ' ασθένεια οι μεν γάρ βουλευσάμενοι οὐκ ἐμμένουσιν οἶς ἐβουλεύσαντο διὰ τὸ πάθος, οί δε διὰ τὸ μὴ βουλεύσασθαι ἄγονται ὑπὸ τοῦ πάθους. Ένιοι γάρ, ώσπερ προγαργαλίσαντες οὐ γαργαλίζονται, ούτω καὶ προαισθόμενοι καὶ προϊδόντες καὶ προεγείραντες έαυτούς και τον λογισμόν ούχ ήττῶνται ύπὸ τοῦ πάθους, οδτ' αν ήδὸ ή, οδτ' αν λυπηρών μάλιστα δ' οἱ ὀξεῖς καὶ μελαγχολικοὶ τὴν προπετή ἀκρασίαν είσιν ακρατείς οι μέν γάρ διά την ταχυτήτα, οι δέ διά την σφοδρότητα ούκ άναμένουσι τον λόγον, διά το ἀκολουθητικοὶ είναι τῆ φαντασία.

() (8) Εστι δ' ὁ μὲν ἀκόλαστος, ὅσπερ ἐλέχθη, οὐ μεταμελητικός ἐμμένει γὰρ τῆ προαιρέσει ὁ δ' ἀκρατὴς μεταμελητικὸς πᾶς. Διὸ οὐχ ισπερ ἢπορήσαμεν οῦτω καὶ
ἔχει, ἀλλ' ὁ μὲν ἀνίατος, ὁ δ' ἰατός ἔοικε γὰρ ἡ μὲν
μοχθηρία τῶν νοσημάτων οἶον ὑδέρω καὶ Φθίσει, ἡ δ'
ἀκρασία τοῖς ἐπιληπτικοῖς, ἡ μὲν γὰρ συνεχὴς, ἡ δ' οὐ

συνεχής πονηρία. Καὶ όλως δ' έτερον το γένος άκρασίας και κακίας ή μέν γάρ κακία λανθάνει, ή δ' άκρασία ού λανθάνει. (Αύτων δε τούτων βελτίους οἱ έκστατικοί 2 h ol ton dayon exartes her, his emperantes de bis edatτονος γάρ πάθους ήττωνται, και ούκ απροβούλευτοι, ωσπερ άτεροι') δμοιος γάρ δ άκρατής έστι τοῖς ταχύ μεθυσκομένοις, καὶ ὑπ' ἀλίγου σίνου, καὶ ἐλάττονος ἡ ών οί πολλοί. "Ότι μέν οὖν κακία ή ἀκρασία οὖκ ἔστι, 3 'Αλλά πή ίσως το μέν γάρ παρά προαίρεσιν, φανερόν. το δέ κατά προαίρεσιν έστιν. Οὐ μὴν άλλ' ὅμοιόν γε κατά τὰς πράξεις, ώσπερ τὸ Δημοδόκου εἰς Μιλησίους " Μιλήσιοι άξύνετοι μέν ούκ είσιν, δρώσι δ' οίώπερ οί άξύνετοι." Καὶ οἱ ἀκρατεῖε άδικοι μέν οὐκ εἰσὶν, άδιnovou de. 'Enel d' à per roiouros olos pi) dià rà nenel- 4 σθαι διώκειν τας καθ ύπερβολήν και παρά τον δρθάν λόγον σωματικάς ήδουάς, ὁ δὲ πέπεισται διά τὸ τοιούτος είναι οίσε διώπειν αύτας, έκείνος μέν ούν εύμετάπειστος, δ δ' οδι ή γάρ άρετη καὶ ή μοχθηρία την άρχην, ή μέν φθείρει, ή δε σώζει, έν δε ταίς πράξεσε το ού ένεκα άρχη, ώσπερ έν τοις μαθηματικοίς οι υποθέσεις ούτε δή έκει ο λόγος διδασκαλικός των άρχων, ούτε ένταυθα, αλλ' άρετη ή φυσική ή έθιστη του όρθοδοξείν περί την άρχήν. Σώφρων μέν οὖν ό τοιοῦτος, ἀκόλαστης δ' ό έναντίος. Έστι δέ τις δια πάθος έκστατικός παρά τον όρθον 5 λόγον, δυ διστε μέν μή πράττεω κατά του ορθου λόγον, κρατεί το πάθος, δατε δ' είναι τοιούτον οίον πεπείσθαι διώκειν άνεδην δείν τὰς τοιαύτας ήδονὰς οὐ κρατεί: οὐτός έστεν ὁ ἀκρατής, βελτίων τοῦ ἀκολάστου, οὐδε φοῦλος ἀπλώς σώζεται γάρ τὸ βιλτιστον, ἡ ἀρχή. "Αλλος δ' έναντίος, ό έμμενετικός καὶ οὐκ έκστατικός διά γε τὸ πάθος. Φανερόν δή έκ τούτων ότι ή μίν σπουδαία έξις, ή δι φαύλη.

Πύτερον οὖν ἐγκρατής ἐστιν ὁ ὁποιφοῦν λόγφ καὶ **10 (9)** όποιφοῦν προαιρέσει εμμένων, ή ό τη όρθη, καὶ ἀκρατής δε δ δποιφούν μη εμμένων προαιρέσει και δποιφούν λόγφ, ή ό τῷ ψευδεί λόγφ καὶ τῆ προαιρέσει τῆ μη δρθή, ώσπερ ηπορήθη πρότερον; ή κατά μέν συμβεβηκός όποιφοῦν, καθ' αὐτὸ δὲ τῷ ἀληθεῖ λύγφ καὶ τῆ ὀρθῆ προαιρέσει δ μεν εμμένει, δ δ' οὐκ εμμένει; εί γάρ τις τοδὶ διὰ τυδὶ αἰρεῖται ἡ διώκει, καθ' αὐτὸ μὲν τοῦτο διώκει καὶ αἰρεῖται, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τὸ πρότερον. Απλως δε λέγομεν το καθ' αυτό, ωστε έστι μεν ως όποιςοῦν δόξη ὁ μὲν ἐμμένει, ὁ δ' ἐξίσταται, ἀπλῶς δὲ ὁ τῆ 2 άληθεί. Είσι δέ τινες και έμμενετικοί τη δύξη, οδς καλοῦσιν Ισχυρογνώμονας, οίον δύσπειστοι καὶ οὐκ εὐμετάπειστοι οι δμοιον μέν τι έχουσι τφ έγκρατει, ώσπερ ό ασωτος τῷ ἐλευθερίῳ, καὶ ὁ θρασὺς τῷ θαρραλέφ, εἰσὶ δ' έτεροι κατά πολλά. 'Ο μέν γάρ διά πάθος καὶ έπιθυμίαν οὐ μεταβάλλει, ὁ έγκρατης, ἐπεὶ εξπειστος, ὅταν τύχη, έσται ό έγκρατής ό δε ούχ ὑπὸ λόγου, ἐπεὶ ἐπιθυμίας γε λαμβάνουσι, καὶ ἄγονται πολλοὶ ὑπὸ τῶν 3 ήδονών. Είσι δε ισχυρογνώμονες οι ιδιογνώμονες, και οί άμαθεῖς, καὶ οἱ ἄγροικοι, οἱ μὲν ἰδιογνώμονες δι' ήδονην και λύπην χαίρουσι γάρ νικώντες, έαν μη μεταπείθωνται, καὶ λυποῦνται, ἐὰν ἄκυρα τὰ αὐτών ἢ ώσπερ Ψη βίσματα· διστε μάλλον τῷ ἀκρατεῖ ἐοίκασιν ἡ τῷ ἐγ-4 κρατεί. Εἰσὶ δέ τινες οἱ τοῖς δόξασιν οὐκ ἐμμένουσιν οὐ δι' ακρασίαν, οίον έν τῷ Φιλοκτήτη τῷ Σοφοκλέους δ Νεοπτόλεμος. Καίτοι δι' ήδονην ουκ ενέμεινεν, άλλά καλήν τὸ γὰρ ἀληθεύειν αὐτῷ καλὸν ἢν, ἐπείσθη δ' ὑπὸ τοῦ 'Οδυσσέως ψεύδεσθαι. Οὐ γὰρ πᾶς ὁ δι' ἡδονήν τι πράττων οθτ' ἀκόλαστος, οθτε φαῦλος, οθτ' ἀκρατής, άλλ' ό δι' αισχράν.

Επεί δ' έστι τις καὶ τοιούτος οίος ήττον ή δεί τοίς 5 11 σωματικοίς χαίρων, και ούκ έμμενων τῷ λόγφ ή τοιούτος, τούτου και του ακρατούς μέσος ο έγκρατής ο μέν γάρ ακρατής ούκ έμμένει τῷ λόγο διὰ τὸ μαλλύν τι, ούτος δέ διά το ήττου το δ δ' έγκρατής έμμένει καί ουδέ δι έτερον μεταβάλλει. Δεί δέ, είπερ ή έγκράτεια σπουδαίον, άμφοτέρας της έναντίας έξεις φαύλας είναι, ωσπερ και φαίνονται άλλα δια το την έτεραν έν όλιγοις καὶ όλιγάκις είναι φανεράν, δισπερ ή σωφροσύνη τή . ἀκολασία δοκεί έγναντίου είναι μύνου, ούτο καὶ ἡ έγκράτεια τη ἀκρασία. Έπει δε καθ' δμοιότητα πολλά λέγε- 6 ται, καὶ ή έγκρώτεια ή του σώφρονος καθ' όμοιότητα ήκολούθηκεν ό τε γάρ έγκρατής οίος μηθεν παρά τών λόγον διά τως σωματικάς ήδονάς ποιείν και δ σώφρων, ώλλ' ό μέν Τχων, ό δ' ούκ έχων φαίλας επιθυμίας, και ό μέν τοιούτος υίος μη ήθεσθαι παρά τον λόγον, ο δ' οίος ήθεσθαι άλλα μη άγεσθαι. "Ομοιοι δέ και ο ακρατής και 7 ό άκυλαστος, έτεροι μέν όντες, άμφότεροι δε τά σωματικα ήδεα διώκουσεν, άλλ' ά μεν και οδήμενος δείν, ό δ' ούκ ολύμενος. Οὐδ' ἄμα φρόνιμον καὶ ἀκρατή ἐνδέχεται (10) είναι τον αυτόν άμα γύρ φρόνιμος και σπουδαίος το ήθος δέδεικται ών. "Ετι ού τῷ εἰδέναι μόνον Φρόνιμος, 2 άλλα και τῷ πρακτικύς ὁ δ΄ άκρατής οὐ πρακτικός. Τον δε δεινόν σεδεν κωλύει άκρατη είναι διά και δοκούσιν ένίστε φρόνιμοι μέν είναι τινες, ακρατείς δέ, διά τὸ την δεινότητα διαφέρειν της φρονήσεως τον εξρημένον Τρόπον έν τοις πρώτοις λόγοις, καὶ κατά μέν τὸν λόγον eyyus elvan, diapepew de kara the mpoalpeous. Oude di 3 ώς δ είδως και θεωρών, άλλ' ώς δ καθεύδων ή οίνωμένος. Kal έκων μέν (τρόπου γάρ τινα είδως και ο ποιεί και οδ evenu), mosopos d' ou à yap monuperus inceungs boll

ημιπόνηρος. Καὶ οὐκ ἄδικος οὐ γὰρ ἐπίβουλος ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν οὐκ ἐμμενετικὸς οἷς ἃν βουλεύσηται, ὁ δὲ μελαγχολικὸς οὐδὲ βουλευτικὸς ὅλως. Καὶ ἔοικε δὴ ὑ ἀκρατὴς πόλει ἡ ψηφίζεται μὲν ἄπαντα τὰ δέοντα, καὶ νόμους ἔχει σπουδαίους, χρῆται δὲ οὐδὲν, ὥσπερ ᾿Αναξαν-δρίδης ἔσκωψεν

ή πόλις εβούλεθ', ή νόμων ουδέν μέλει

4 ὁ δὲ πονηρὸς χρωμένη μὲν τοῖς νόμοις, πονηροῖς δὲ χρωμένη. Εστι δ' ἀκρασία καὶ ἐγκράτεια περὶ τὸ ὑπερβάλ- λον τῆς τῶν πολλῶν ἔξεως ὁ μὲν γὰρ ἐμμένει μᾶλλον, ὁ δ' ἦττον τῆς τῶν πλείστων δυνάμεως. Εὐιατοτέρα δὲ τῶν ἀκρασιῶν, ἦν οἱ μελαγχολικοὶ ἀκρατεύονται, τῶν Βουλευομένων μὲν μὴ ἐμμενόντων δὲ, καὶ οἱ δι' ἐθισμοῦ ἀκρατεῖς τῶν φυσικῶν ράον γὰρ ἔθος μετακινῆσαι φύσεως διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τὸ ἔθος χαλεπὸν, ὅτι τῆ φύσει ἔοικεν, ὥσπερ καὶ Εῦηνος λέγει

φημί πολυχρόνιον μελέτην ξμεναι, φίλε, καὶ δή ταύτην ἀνθρώποισι τελευτώσαν φύσιν είναι.

Τί μὲν οὖν ἐστὶν εγκράτεια καὶ τί ἀκρασία καὶ τί καρτερία καὶ τί μαλακία, καὶ πῶς ἔχουσιν αἱ ἔξεις αὖται [2(11) πρὸς ἀλλήλας, εἴρηται. Περὶ δὲ ἡδονῆς καὶ λύπης θεωρῆσαι τοῦ τὴν πολιτικὴν φιλοσοφοῦντος· οὖτος γὰρ τοῦ τέλους ἀρχιτέκτων, πρὸς ὁ βλέποντες ἔκαστον τὸ μὲν 2 κακὸν τὸ δ' ἀγαθὸν ἀπλῶς λέγομεν. "Ετι δὲ καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐπισκέψασθαι περὶ αὐτῶν· τήν τε γὰρ ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν τὴν ἡθικὴν περὶ λύπας καὶ ἡδονὰς ἔθεμεν, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οἱ πλεῖστοι μεθ' ἡδονῆς εἶναί φασιν, διὸ καὶ τὸν μακάριον ὼνομάκασιν ἀπὸ τοῦ

χαίρειν. Τοῖς μέν οὐν δοκεί οὐδεμία ἡδονή είναι ἀγαθὸν, 3 υθτε καθ αύτὸ, οθτε κατά συμβεβηκός οὐ γάρ είναι ταύτον αγαθόν καὶ ήδονήν τοῖς δ' ένιαι μέν είναι, αί δέ πολλαί φαῦλαι. "Ετι δὲ τούτων τρίτον, εἰ καὶ πᾶσαι άγαθον, όμως μη ενδέχεσθαι είναι το άριστον ήδονήν. ⁴Ολως μέν οὖν οὖκ ἀγαθὸν, ὅτι πᾶσα ἡδονὴ γένεσίς ἐσ-4 τιν είς φύσιν αλσθητή, οὐδεμία δε γένεσις συγγενής τοίς τέλεσιν, οίον οὐδεμία οἰκοδόμησις οἰκία. "Ετι ό σώφρων φεύγει τὰς ἡδονάς. "Ετι ὁ φρόνιμος τὸ ἄλυπον διώκει, οὐ τὸ ἡδύ. "Ετι έμπόδιον τῷ Φρονείν αἱ ἡδοναὶ, καὶ ὅσφ μᾶλλον χαίρει, μᾶλλον, οἶον τὴν τῶν ἀφροδισίων οιδένα γὰρ αν δύνασθαι νοῆσαί τι έν αὐτῆ. "Ετι τέχνη οὐδεμία ήδονης καίτοι πῶν ἀγαθὸν τέχνης ἔργον. "Ετι παιδία καὶ θηρία διώκει τὰς ἡδονάς. Τοῦ δὲ μὴ πά- 5 σας σπουδαίας, ότι είσι και αισχραί και ονειδιζόμεναι, καὶ ἔτι βλαβεραί· νοσώδη γὰρ ἔνια τῶν ἡδέων. "Οτι δ' ουκ αριστον ή ήδονή, ότι ου τέλος, αλλά γένεσις.

Τὰ μὲν οὖν λεγόμενα σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν' ὅτι δ' οὐ (12)18 συμβαίνει διὰ ταῦτα μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ τὸ ἄριστον, ἐκ τῶνδε δῆλον. Πρῶτον μὲν, ἐπεὶ τὸ ἀγαθὸν διχῶς (τὸ μὲν γὰρ ἀπλῶς, τὸ δὲ τινὶ,) καὶ αἱ φύσεις καὶ αἱ ἔξεις ἀκολουθήσουσιν, ὥστε καὶ αἱ κινήσεις καὶ αἱ γενέσεις, καὶ αἱ φαῦλαι δοκοῦσαι εἶναι αἱ μὲν ἀπλῶς φαῦλαι τινὶ δ' οῦ ἀλλ' αἰρεταὶ τῷδε, ἔνιαι δ' οὐδὲ τῷδε, ἀλλὰ ποτὲ καὶ δλίγον χρόνον, αἰρεταὶ δ' οῦ αἱ δ' οὐδ' ἡδοναὶ, ἀλλὰ φαίνονται, ὅσαι μετὰ λύπης καὶ ἰατρείας ἔνεκεν, οἶον αἱ τῶν καμνύντων. "Ετι ἐπεὶ τοῦ ἀγαθοῦ τὸ μὲν ἐνέρ- 2 γεια, τὸ δ' ἔξις, κατὰ συμβεβηκὸς αἱ καθιστάσαι εἰς τὴν φυσικὴν ἔξιν ἡδεῖαι εἰσίν. "Εστι δ' ἡ ἐνέργεια ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ὑπολοίπου ἔξεως καὶ φύσεως, ἐπεὶ καὶ ἄνευ λύπης καὶ ἐπιθυμίας εἰσὶν ἡδοναὶ, οἷον αἱ τοῦ

θεωρείν ενέργειαι, της φύσεως οὐκ ενδεούς ούσης. Σημείον δ' ότι οὐ τῷ αὐτῷ χαίρουσιν ήδει ἀναπληρουμένης τε της φύσεως και καθεστηκυίας, άλλα καθεστηκυίας μέν τοις άπλως ήδέσιν, άναπληρουμένης δε καί τοίς έναντίοις και γάρ δξέσι και πικροίς χαίρουσιν, ων οὐδὲν οῦτε φύσει ἡδὺ, οῦθ' ἀπλῶς ἡδύ. ήδοναί ως γαρ τὰ ήδέα πρός άλληλα συνέστηκεν, ουτω 3 καὶ αἱ ἡδοναὶ αἱ ἀπὸ τούτων. Ετι οὐκ ἀνάγκη ἔτερόν τι είναι βέλτιον της ήδονης, ώσπερ τινές φασι τό τέλος της γενέσεως ου γάρ γενέσεις είσιν, ουδε μετά γενέσεως πασαι, αλλ' ενέργειαι και τέλος οὐδε γινομένων συμβαίνουσιν, άλλα χρωμένων και τέλος οὐ πασών έτερόν τι, αλλά των είς την τελέωσιν αγομένων της Διό καὶ οὐ καλῶς ἔχει τὸ αἰσθητὴν γένεσιν φάναι είναι την ήδονην, άλλα μαλλον λεκτέον ένέργειαν της κατά φύσιν έξεως, αντί δε τοῦ αισθητήν ανεμπύδισ-Δοκεί δε γένεσίς τις είναι, ότι κυρίως άγαθόν την γαρ ενέργειαν γένεσιν οιονται είναι, έστι δ' έτερον. 4 Τὸ δ' είναι φαύλας, ὅτι νυσώδη ἔνια ἡδέα, τὸ αὐτὸ καὶ ότι ύγιεινα ένια φαύλα πρός χρηματισμόν. Ταύτη σύν φαῦλα ἄμφω, ἀλλ' οὐ φαῦλα κατά γε τοῦτο, ἐπεὶ καὶ τὸ 5 θεωρείν ποτέ βλάπτει πρός ύγίειαν. Έμποδίζει δε ούτε φρονήσει, οδθ' έξει υὐδεμιᾳ ή ἀφ' έκάστης ήδονή, ἀλλ' αὶ ἀλλότριαι, ἐπεὶ αἱ ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν καὶ μανθάνειν 6 μάλλον ποιήσουσι θεωρείν και μανθάνειν. Τὸ δὲ τέχνης μή είναι έργον ήδονήν μηδεμίαν εύλόγως συμβέβηκεν. οὐδὲ γὰρ ἄλλης ἐνεργείας οὐδεμιᾶς τέχνη ἐστὶν, ἀλλά της δυνάμεως καίτοι και ή μυρεψική τέχνη και ή όψο-7 ποιητική δοκεί ήδονης είναι. Τὸ δὲ τὸν σώφρονα φεύγειν καὶ τὸν Φρόνιμον διώκειν τὸν άλυπον βίον, καὶ τὸ τὰ παιδία καὶ τὰ θηρία διώκειν, τῷ αὐτῷ λύεται πάντα.

Έπει γὰρ εϊρηται πῶς ἀγαθοὶ ἀπλῶς καὶ πῶς οὐκ ἀγαθαὶ πάσαι αὶ ἡδοναὶ, τὰς τοιαύτας τὰ θηρία καὶ τὰ παιδία διώκει, καὶ τὴν τούτων ἀλυπίαν ὁ φρόνιμος, τὰς μετ' ἐπιθυμίας καὶ λύπης καὶ τὰς σωματικάς (τοιαύται γὰρ αῦται) καὶ τὰς τούτων ὑπερβολὰς, καθ' ἀς ὁ ἀκόλαστος. Διὸ ὁ σώφμων φεύγει ταύτας, ἐπεὶ εἰσὶν ἡδοναὶ καὶ σώφρονος.

Αλλά μήν ότι καὶ ή λύπη κακόν, όμολογείται, καὶ (13)14 φευκτύν ή μέν γάρ άπλως κακόν, ή δε τῷ πῆ έμποδιατική. Τφ δέ φευκτφ το έναντίον, ή φευκτόν τε καὶ κακόν, αγαθόν. 'Ανάγκη οδν την ήδονην αγαθών τι είναι. 'Ως γάρ Σπεύσιππος έλυεν, οὐ συμβαίνει ή λύσις, ώσπερ το μείζον τω έλαττονι και τω ίσω έναντίαν ου γάρ ων φαίη όπερ κακόν τι είναι την ήδονήν. "Αριστόν τ' 2 ουδέν κωλύει ήδονήν τινα είναι, εί ένιαι φαίλια ήδοναί, δισπερ και επιστήμην τινά ένίων φαύλων ούσων. Ίσως δε και άναγκαίου, είπερ εκάστης έξεως είσιυ ενέργειαι ανεμπόδιστοι, είθ' ή πασών ένέργεια έστιν είδαιμονία, είτε ή τινός αυτών, αν ή ανεμποδιστος, αίρετωτάτην είναι' τούτο δ' έστιν ήδονή. "Ωστε είη αν τις ήδονή τό αμεστον, των πολλών ήδονων φαύλων σύσων, εί έτυχεν, άπλως. Καὶ διὰ τούτο πάντες τον ειδαίμονα ήδυν υίονται βίον είναι, και έμπλέκουσι την ήδονην είς την εύδαιμονίαν, εύλόγως" οὐδεμία γάρ ένέργεια τέλειος έμποδιζομένη, ή δ' εύδαιμονία των τελείων' διά προσδείται ό εύδαίμων τών έν σώματι άγαθών και τών έκτός και της τίχης, όπως μή έμποδίζηται ταύτα. Οι δέ τον τροχιζό- 3 μενον και τον δυστυχίαις μεγάλαις περιπίπτοντα ευδαίμονα φάσκυντες είναι, έὰν ἢ ἀγαθὸς, ἡ ἐκώντες ἡ ἄκουτες ούδεν λέγουσιν. Δια δε το προσδείσθαι της τύχης 4 δοκεί τισὶ ταὐτὸν είναι ή εὐτυχία τἢ εὐδαιμονία, οὐκ

οὖσα, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ ὑπερβάλλουσα ἐμπύδιός ἐστ:ν, καὶ ὅπως οὐκέτι εὐτυχίαν καλεῖν δίκαιον πρὸς γὰρ τὴν εὐδ δαιμονίαν ὁ ὅρος αὐτῆς. Καὶ τὸ διώκειν δ' ἄπαντα καὶ θηρία καὶ ἀνθρώπους τὴν ἡδονὴν σημεῖόν τι τοῦ εἶναί πως τὸ ἄριστον αὐτήν*

φήμη δ' οδτι γε πάμπαν ἀπόλλυται, ήν τινα λαοί πολλοί.

- β ἀλλ' ἐπεὶ οὐχ ἡ αὐτὴ οὕτε φύσις, οῦθ' ἔξις ἡ ἀρίστη, οῦτ' ἔστιν, οῦτε δοκεῖ, οὐδ' ἡδονὴν διώκουσι τὴν αὐτὴν πάντες, ἡδονὴν μέντοι πάντες. "Ισως δὲ καὶ διώκουσιν οὐχ ἡν οἴονται οὐδ' ἡν ἀν φαῖεν, ἀλλὰ τὴν αὐτήν. Πάντα γὰρ φύσει ἔχει τι θεῖον. 'Αλλ' εἰλήφασι τὴν τοῦ ὀνόματος κληρονομίαν αἱ σωματικαὶ ἡδοναὶ διὰ τὸ πλειστών' διὰ τὸ μόνας οὖν γνωρίμους εἶναι ταύτας μόνας τῶν' διὰ τὸ μόνας οὖν γνωρίμους εἶναι ταύτας μόνας τοῦνται εἶναι. Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι, εἰ μὴ ἡδονὴ ἀγαθὸν καὶ ἡ ἐνέργεια, οὐκ ἔσται ζῆν ἡδέως τὸν εὐδαίμονα' τίνος γὰρ ἔνεκα δέοι ἄν αὐτῆς, εἴπερ μὴ ἀγαθὸν, ἀλλὰ καὶ λυπηρῶς ἐνδέχεται ζῆν; οὕτε κακὸν γὰρ, οὕτ' ἀγαθὸν ἡ λύπη, εἴπερ μηδ' ἡδονή' ὥστε διὰ τί ᾶν φεύγοι; οὐδὲ δὴ ἡδίων ὁ βίος ὁ τοῦ σπουδαίου, εἰ μὴ καὶ αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ.

νης έστιν. Τών δε σωματικών άγαθών έστιν ύπερβολή, καὶ ὁ φαύλος τῷ διώκειν τὴν ὑπερβολήν ἐστιν, ἀλλ' οὐ τὰς ἀναγκαίας πάντες γὰρ χαίρουσί πως καὶ ὄψοις καὶ οἴνοις καὶ ἀφροδισίοις, ἀλλ' οὐχ ὡς δεῖ. Έναντίως δ' ἐπὶ τῆς λύπης οὐ γὰρ τὴν ὑπερβολὴν φεύγει, αλλ' ἄλως οὐ γαρ ἐστι τῆ ὑπερβολῆ λύπη ἐναντία, αλλ' ἢ

τῷ διώκοντι τὴν ὑπερβολήν.

Enel d' où movor det rangeles elneir, and and ro 3 αίτιον του ψεύδους τουτο γάρ συμβαλλεται πρός την πίστιν' όταν γώρ είλυγον φανή το διά τι φαίνεται άληθές ούκ δυ άληθές, πεστεύειν ποιεί τῷ άληθεῖ μάλλον. ώστε λεκτέον διά τι φαίνονται αλ σωματικαλ ήδοναλ αίρετώτε : οι. Πρώτον μέν οὖν δή, ότι ἐκκρούει την λύπην 4 and did rue insephands the number, we obout largelas, Υήν ήδονήν διώκουσε την ύπερβάλλουσαν, και όλως την σωματικήν. Ζφοδραί δε γίνονται αl laτρείαι, διό καί διώκονται, διά το παρά το έναντίου φαίνεσθαι. Καὶ ού σπουδαίου δή δοκεί ή ήδουή διά δύο ταύτα, ώσπερ είρηται, ότι αί μεν φαύλης φύσεως είσι πράξεις, ή εκ γενετης, ώσπερ θηρίου, ή δι έθος, σίον αι των φαύλων άνθρώπων. Αί δ' Ιατρείαι, ότι ένδεους, και έχειν βελτιον ή γίνεσθαι. Αί δε συμβαίνουσε τελεουμένων κατά συμβεβηκός οθν σπουδαΐαι. "Ετι διώκονται διά το σφο- 5 δραί είναι ψπό των άλλαις μή δυναμένων χαίρειν' εύτοί γούν αύτοις δίψας τινάς παρασκευάζουσιν. "Όταν μέν εύν άβλαβείς, ανεπιτίμητον, όταν δε βλαβεράς, φαίλονούτε γάρ έχουσιν έτερα έφ' οίς χαίρουσιν, τό τε μηλίτερον πολλοίε λυπηρόν διά την φύσιν' άει γάρ πονεί τά ζώου, δισπερ καὶ οἱ φυσικοὶ λόγοι μαρτυρούσι, τὸ όραν και το ακούειν φάσκοντες είναι λυπηρόν άλλ ήδη συνήθεια έσμεν, ώς φασίν. 'Ομοίως δ' έν μεν τη νείτητι 6

ARISTOT, RTH.

διά την αυξησιν ωσπερ οι οινωμένοι διάκεινται, και ήδυ ή νεότης. Οἱ δὲ μελαγχολικοὶ τὴν Φύσιν ἀεὶ δέονται ιατρείας· και γάρ το σώμα δακνόμενον διατελεί δια την Έξελαύνει δέ κράσιν, και άει εν δρέξει σφοδρά είσιν. ήδονή λύπην ή τ' έναντία καὶ ή τυχοῦσα, έὰν ή ἰσχυρά* καὶ διὰ ταῦτα ἀκόλαστοι καὶ φαῦλοι γίνονται. 7 ανευ λυπών οὐκ έχουσιν ὑπερβολήν. Αύται δὲ αἱ τῶν φύσει ήδέων και μή κατά συμβεβηκός. Λέγω δὲ κατὰ συμβεβηκός ήδέα τὰ ἰατρεύοντα ὅτι γὰρ συμβαίνει *λατρεύεσθαι τοῦ ὑπομένοντος ὑγιοῦς πράττοντός τι, διὰ* τούτο ήδύ δοκεί είναι φύσει δ' ήδέα, ά ποιεί πράξιν 8 της τοιασδε Φύσεως. Οὐκ ἀεὶ δ' οὐθέν ήδὺ τὸ αὐτὸ διά τὸ μη άπλην ήμων είναι την φύσιν, άλλ' ένειναι τι καὶ ἔτερον, καθὸ φθαρτὰ, ὥστε ἄν τι θάτερον πράττη, τοῦτο τῆ ἐτέρα φύσει παρὰ φύσιν, ὅταν δ' ἰσάζη, οῦτε λυπηρον δοκεί, ούθ ήδυ το πραττόμενον επεί εί του ή φύσις άπλη είη, άεὶ ή αὐτη πράξις ήδίστη έσται. ό θεός ἀεὶ μίαν καὶ ἀπλην χαίρει ήδονήν οὐ γὰρ μόνον κινήσεώς έστιν ένέργεια, άλλα και ακινησίας, και ήδονή μαλλον εν ήρεμία εστίν ή εν κινήσει. Μεταβολή δε πάντων γλυκύτατον, κατά τὸν ποιητήν, διά πονηρίαν τινά ωσπερ γαρ ανθρωπος ευμετάβολος ο πονηρος, και ή φύσις ή δεομένη μεταβυλής ου γάρ άπλη ουδ' έπιelkýs.

9 Περὶ μὲν οὖν ἐγκρατείας καὶ ἀκρασίας καὶ περὶ ἡδονῆς καὶ λύπης εἴρηται, καὶ τί ἔκαστον καὶ πῶς τὰ μὲν ἀγαθὰ αὐτῶν ἐστὶ, τὰ δὲ κακά· λοιπὸν δὲ καὶ περὶ φιλίας ἐροῦμεν.

θ.

Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ φιλίας ἔποιτ' ἄν διελθεῖν ἔστι 1 γὰρ ἀρετή τις ἡ μετ' ἀρετῆς, ἔτι δ' ἀναγκαιότατον εἰς τὸν βίον ἄνευ γὰρ φίλων οὐδεὶς ἔλοιτ' ἄν ζῆν, ἔχων τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ πάντα καὶ γὰρ πλουτοῦσι καὶ ἀρχὰς καὶ δυιαστείας κεκτημένοις δοκεῖ φίλων μάλιστ' εἶναι χρεία τί γὰρ ὅφελος τῆς τοιαύτης εὐετηρίας, ἀφαιρεθείσης εὐεργεσίας, ἡ γίγνεται μάλιστα καὶ ἐπαινετωτάτη πρὸς φίλους; ἡ πῶς ἄν τηρηθείη καὶ σώζοιτ' ἄνευ φίλων; δσφ γὰρ πλείων, τοσούτφ ἐπισφαλεστέρα. 'Εν 2 πενία τε καὶ ταῖς λοιπαῖς δυστυχίαις μόνην οἴονται καταφυγὴν εἶναι τοὺς φίλους. Καὶ νέοις δὲ πρὸς τὸ ἀναμάρτητον καὶ πρεσβυτέροις πρὸς θεραπείαν καὶ τὸ ἐλλεῖπον τῆς πράξεως δι' ἀσθένειαν βοηθεῖ, τοῖς τ' ἐν ἀκμῆ πρὸς τὰς καλὰς πράξεις.

σύν τε δύ έρχομένω.

καὶ γὰρ νοῆσαι καὶ πράξαι δυνατώτεροι. Φύσει τ' ένυ- 3 πάρχειν ἔοιλε πρὸς τὸ γεγεννημένον τῷ γεννήσαντι καὶ πρὸς τὸ γεννῆσαν τῷ γεννηθέντι, οὐ μόνον ἐν ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ ἐν ὅρνισι καὶ τοῖς πλείστοις τῶν ζώων, καὶ τοῖς ὁμοεθνέσι πρὸς ἄλληλα, καὶ μάλιστα τοῖς ἀνθρώποις, ὁθεν τοὺς φιλανθρώπους ἐπαινοῦμεν. "Ιδοι δ' ἄν τις καὶ ἐν ταῖς πλάναις, ὡς οἰκεῖον ἄπας ἄνθρωπος ἀνθρώπφ καὶ φίλον. "Εοικε δὲ καὶ τὰς πόλεις συνέχειν ἡ ἐ φιλία, καὶ οἱ νομοθέται μάλλον περὶ αὐτὴν σπουδάζιν ἡ τὴν δικαιοσύνην ἡ γὰρ ὁμόνοια ὅμοιόν τι τὴ φιλία ἔοικεν

είναι, ταύτης δε μάλιστ' εφίενται, και την στάσιν έχθραν ουσαν μάλιστα έξελαύνουσιν. Καὶ φίλων μέν δυτων ο βέν δεί δικαιοσύνης, δίκαιοι δ' δντες προσδέονται φιλίας, καὶ τῶν δικαίων τὸ μάλιστα φιλικὸν εἶναι δοκεῖ. 5 Οὐ μόνον δ' ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ καλόν τοὺς γὰρ φιλοφίλους επαινούμεν, ή τε πολυφιλία δοκεί των καλών έν τι είναι, καὶ ένιοι τοὺς αὐτοὺς οιονται ἄνδρας άγαθούς είναι καὶ φίλους.

Διαμφισβητείται δε περί αὐτης οὐκ ὀλίγα. Οἱ μεν γάρ δμοιότητά τινα τιθέασιν αὐτήν, καὶ τοὺς δμοίους φίλους, δθεν τὸν ὅμοιόν φασιν ὡς τὸν ὅμοιον, καὶ κολοιον ποτι κολοιον, και οσα τοιαθτα· οι δ' εξ εναντίας κεραμείς πάντας τους τοιούτους άλλήλοις φασίν είναι. Καὶ περὶ αὐτῶν τούτων ἀνώτερον ἐπιζητοῦσι καὶ φυσικώτερον, Εὐριπίδης μεν φάσκων εραν μεν δμβρου γαίαν ξηρανθείσαν, έραν δε σεμνόν ούρανον πληρούμενον δμβρου πεσείν ές γαΐαν, καὶ Ἡράκλειτος τὸ ἀντίξουν συμφέρον, καὶ ἐκ τῶν διαφερόντων καλλίστην άρμονίαν, καὶ πάντα κατ' έριν γίνεσθαι· έξ έναντίας δε τούτοις άλλοι τε καὶ Ἐμπεδοκλης τὸ γὰρ ὅμοιον τοῦ ὁμοίου ἐφίεσθαι. 7 Τὰ μὲν οὖν φυσικὰ τῶν ἀπορημάτων ἀφείσθω (οὐ γὰρ υλκεία της παρούσης σκέψεως). όσα δ έστιν ανθρωπικά, καὶ ἀνήκει είς τὰ ήθη καὶ τὰ πάθη, ταῦτ' ἐπισκεψώμεθα, οίον πότερον έν πασι γίνεται φιλία, ή ούχ οίόν τε μοχθηρούς όντας φίλους είναι, και πότερον έν είδος της φιλίας έστιν ή πλείω. Οἱ μέν γὰρ ἐν οἰόμενοι, ὅτι ἐπιδέχεται τὸ μάλλον καὶ τὸ ήττον, οὐχ ἰκανῷ πεπιστεύκασι σημείφ. Δέχεται γάρ το μάλλον και το ήττον και τὰ έτερα τῷ είδει. Είρηται δ' ὑπὲρ αὐτῶν ἔμπροσθεν.

Τάχα δ' δυ γένοιτο περί αὐτῶν φανερόν γνωρισθέντος **(2)** τοῦ φιλητοῦ δοκεί γὰρ οὐ πᾶν φιλείσθαι, ἀλλὰ τὸ φι-

λητὸν, τοῦτο δ' είναι ἀγαθὸν, ἢ ἡδὸ ἢ χρήσιμον. Δόξειε δ' αν χρήσιμον είναι, δι' οδ γίνεται αγαθόν τι ή ήδονή, ώστε φιλητά αν είη τάγαθόν τε καὶ τὸ ήδὺ ώς τέλη. Πότερον οὖν τάγαθὸν φιλοῦσιν, ἡ τὸ αὑτοῖς άγα- 2 θόν; διαφωνεί γὰρ ἐνίστε ταῦτα. Όμοίως δὲ καὶ περὶ τὸ ἡδύ. Δοκεί δὲ τὸ αὐτῷ ἀγαθὸν Φιλείν ἔκαστος, καὶ είναι άπλως μέν τάγαθύν φιλητόν, έκάστω δέ τό έκάστφ. Φιλεί δ' έκαστος οὐ τὸ δν αὐτῷ ἀγαθὸν, ἀλλὰ τὸ φαινόμενον. Διοίσει δ' οὐδέν' έσται γάρ τὸ φιλητὸν φαινόμενον. Τριών δ' όντων δι ά φιλούσιν, έπὶ μέν τῆ 3 των άψύχων φιλήσει οὐ λέγεται φιλία οὐ γάρ έστιν αντιφίλησις, οὐδε βούλησις εκείνων αγαθοῦ γελοῖον γάρ ίσως τῷ οἴνφ βούλεσθαι τὰγαθά ὰλλ' εἴπερ, σώζεσθαι βούλεται αὐτὸν, ΐνα αὐτὸς ἔχη. Τῷ δὲ φιλφ φασὶ δεῖν βούλεσθαι τάγαθα έκείνου ένεκα. Τούς δε βουλομένους ούτω τάγαθά εύνους λέγουσιν, έάν μή ταὐτό καὶ παρ' εκείνου γίγνηται εθνοιαν γάρ εν άντιπεπονθόσι φιλίαν είναι. *Η προσθετέον μη λανθάνουσαν; πολλοί γάρ 4 είσιν εύνοι οίς ούχ έωράκασιν, ύπολαμβάνουσι δε επιεικείς είναι ή χρησίμους τούτο δε ταύτον κάν εκείνων τις πάθοι πρός τοῦτον. Εὔνοι μέν οὔν οὕτοι φαίνονται ἀλλήλοις φίλους δὲ πῶς ἄν τις εἶποι λανθάνοντας ὡς έχουσιν έαυτοίς; δεί δρα εὐνοείν άλλήλοις καὶ βούλεσθαι τάγαθὰ μὴ λανθάνοντας δι' εν τι τῶν εἰρημένων.

Διαφέρει δὲ ταῦτα ἀλλήλων είδει καὶ αἱ φιλήσεις β ἄρα καὶ αἱ φιλίαι. Τρία δὴ τὰ τῆς φιλίας είδη, ἰσάριθμα τοῖς φιλητοῖς καθ ἔκαστον γάρ ἐστιν ἀντιφίλησις οὐ λανθάνουσα. Οἱ δὲ φιλοῦντες ἀλλήλους βούλονται τὰγαθὰ ἀλλήλοις ταύτη ἦ φιλοῦσιν. Οἱ μὲν οὖν διὰ τὸ χρήσιμον φιλοῦντες ἀλλήλους, οὐ καθ αὐτοὺς φιλοῦσιν, ἀλλ ἢ γίγνεταί τι αὐτοῖς παρ ἀλλήλων ἀγαθόν. 'Ομοί-

ως δε και οι δι ήδονήν ου γάρ τῷ ποιούς τινας είναι 2 άγαπωσι τούς εὐτραπέλους, άλλ' ότι ήδεις αύτυις. Οί τε δή διά τὸ χρήσιμον φιλούντες, διά τὸ αύτοις αγαθών στέργουσι, καὶ οἱ δι' ήδονην διὰ τὸ αῦτοῖς ήδὺ, καὶ οὺχ ή ὁ φιλούμενός ἐστιν, ἀλλ' ή χρήσιμος ή ήδύς. Κατὰ συμβεβηκός τε δη αί φιλίαι αυταί είσιν ου γάρ ή έστιν όσπερ έστιν ό φιλούμενος, ταύτη φιλείται, άλλ' ή πορί-3 ζουσιν, οί μεν άγαθόν τι, οί δ' ήδονήν. Εὐδιάλυτοι δή αί τοιαθταί είσι, μη διαμενόντων αθτών όμοιων εάν γάρ μηκέτι ήδεις ή χρήσιμοι ώσι, παύονται Φιλουντες. Τὸ δε χρήσιμον οὐ διαμένει, άλλ' ἄλλοτε ἄλλο γίγνεται. 'Απολυθέντης οὖν δι' δ φίλοι ἦσαν, διαλύεται καὶ ἡ φι-4 λία, ώς ούσης της φιλίας πρός έκεινα. Μάλιστα δ' έν τοις πρεσβύταις ή τοιαύτη δοκεί φιλία γίνεσθαι (οὐ γὰρ τὸ ήδὺ οί τηλικοῦτοι διώκουσιν, ἀλλὰ τὸ ἀφέλιμον), καὶ των έν ἀκμῆ καὶ νέων ὅσοι τὸ συμφέρον διώκουσιν. Οὐ πάνυ δ' οἱ τοιοῦτοι οὐδὲ συζῶσι μετ' ἀλλήλων ἐνίοτε γάρ οὐδ' εἰπὶν ήδεις υὐδε δή προσδέονται της τοιαύτης όμιλίας, είν μη ωφέλιμοι ωσιν επί τοσούτον γάρ είσιν ήδεις, έφ' δσον έλπίδας έχουσιν άγαθοῦ. Εἰς ταύτας δὲ 5 καὶ τὴν ξενικὴν τιθέασιν. 'Η δὲ τῶν νέων φιλία δι' ἡδουὴν είναι δοκεῖ κατὰ πάθος γὰρ οὖτοι ζῶσι, καὶ μάλιστα διώκουσι τὸ ήδὺ αὐτοῖς καὶ τὸ παρόν τῆς ήλικίας δὲ μεταπιπτούσης καὶ τὰ ἡδέα γίνεται έτερα. Διὸ ταχέως γίγνονται φίλοι καὶ παύονται αμα γὰρ τῷ ἡδεῖ ἡ φιλία μεταπίπτει, της δε τοιαύτης ήδονης ταχεία ή μεταβολή. Καὶ ἐρωτικοὶ δ' οἱ νέοι· κατὰ πάθος γὰρ καὶ δι' ἡδονὴν τὸ πολύ της έρωτικης. διόπερ φιλούσι καὶ ταχέως παύονται, πολλάκις της αυτης ημέρας μεταπίπτοντες. Συνημερεύειν δε καὶ συζην οῦτοι βούλονται γίνεται γάρ αὐτοῖς τὸ κατὰ φιλίαν οὕτως.

Τελεία δ' έστιν ή των αγαθών φιλία και κατ' αρετήν 6 4 όμοίων ούτοι γάρ τάγαθά όμοίως βούλονται άλλήλοις, ή αγαθοί, αγαθοί δ' είσι καθ' αύτούς. Οἱ δὲ βουλόμενοι τάγαθά τοις φίλοις έκείνων ένεκα μάλιστα φίλοι· δι' αύτούς γάρ ούτως έχουσι, καὶ οὐ κατά συμβεβηκός διαμένει οῦν ή τούτων φιλία έως αν αγαθοί ωσιν, ή δ' αρετή μόνιμον. Καὶ ἔστιν έκάτερος άπλως ἀγαθὸς καὶ τῷ φίλφ' οί γαρ αγαθοί και άπλως αγαθοί και αλλήλοις ωφέλιμοι. 'Ομοίως δὲ καὶ ἡδεῖς' καὶ γὰρ άπλῶς οἱ ἀγαθοὶ ἡδεῖς καὶ άλλήλοις έκάστω γάρ καθ' ήδονήν είσιν εί οἰκεῖαι πράξεις καὶ αί τοιαθται, των άγαθων δε αί αθταὶ ή δμοιαι. Ή τοιαύτη δε φιλία μόνιμος εὐλόγως έστίν συνάπτει 7 γαρ έν αὐτη πάνθ όσα τοις φίλοις δει ὑπάρχειν. Πάσα φάρ φιλία δι' άγαθύν έστιν, ή δι' ήδονήν, ή άπλως, ή τῷ φιλοῦντι, καὶ καθ' εμοιύτητά τινα ταύτη δὲ πάνθ' ύπάρχει τὰ εἰρημένα καθ' αὐτούς ταύτη γὰρ ὅμοια καὶ τὰ λοιπὰ, τό τε ἀπλῶς ἀγαθὺν καὶ ἡδὺ ἀπλῶς ἐστίν. Μάλιστα δε ταῦτα φιλητά, και τὸ φιλείν δε και ή φιλία έν τούτοις μάλιστα καὶ ἀρίστη. Σπανίας δ' εἰκὸς τὰς 8 τοιαύτας είναι όλίγοι γάρ οί τοιοῦτοι. Ετι δε προσδείται χρόνου καὶ συνηθείας κατά τὴν παροιμίαν γάρ οὐκ έστιν είδησαι άλλήλους πρίν τούς λεγομένους άλας συναναλώσαι οὐδ' ἀποδέξασθαι δή πρότερον οὐδ' είναι φίλους, πρίν αν έκάτερος έκατέρφ φανή φιλητώς καί πιστευθή. Οἱ δὲ ταχέως τὰ φιλικὰ πρός ἀλλήλους ποι- 9 ούντες βούλονται μέν φίλοι είναι, ούκ είσι δέ, εί μή καί φιλητοί, καὶ τοῦτ' ἴσασιν βούλησις μὲν γὰρ ταχεῖα φιλίας γίνεται, φιλία δ' οδ.

Αύτη μεν ούν και κατά τον χρόνον και κατά τά λοιπά 5 τελεία έστι, και κατά πάντα ταὐτά γίνεται και δμοια έκατέρου, δπερ δει τοις φίλοις ὑπάρχειν.

(4) Η δε δια το ήδυ όμοίωμα ταύτης έχει και γαρ οι αγαθοί ήδεις αλλήλοις. Όμοίως δε και ή διά το χρήσιμον και γάρ τοιοῦτοι ἀλλήλοις οἱ ἀγαθοί. Μάλιστα δὲ καὶ ἐν τούτοις αί φιλίαι διαμένουσιν, όταν τὸ αὐτὸ γίγνηται παρ' άλλήλων, οξον ήδονή, και μή μόνον ούτως, άλλά και άπό τοῦ αὐτοῦ, οἶον τοῖς εὐτραπέλοις, καὶ μὴ ὡς ἐραστῆ καὶ ἐρώμένφ· οὐ γὰρ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ήδονται οὖτοι, ἀλλ' ὁ μὲν όρων έκεινον, ό δε θεραπευόμενος ύπο του έραστου ληγούσης δε της ώρας ενίστε και ή φιλία λήγει τῷ μεν γαρ ούκ έστιν ήδεια ή δψις, τώ δ' ού γίνεται ή θεραπεία. Πολλοί δ' αὐ διαμένουσιν, έὰν ἐκ τῆς συνηθείας τὰ ήθη 2 στέρξωσιν, όμοήθεις όντες. Οἱ δὲ μὴ τὸ ἡδὺ ἀντικαταλλαττόμενοι, άλλά τὸ χρήσιμον έν τοῖς έρωτικοῖς, καὶ είσιν ήττον φιλοι και διαμένουσιν. Οι δε διά το χρήσιμον όντες φίλοι, άμα τῷ συμφέροντι διαλύονται οὐ γὰρ άλλήλων ήσαν φίλοι, άλλά τοῦ λυσιτελοῦς. Δι' ήδονήν μέν οὖν καὶ διὰ τὸ χρήσιμον καὶ φαύλους ἐνδέχεται φίλους είναι άλλήλοις, καὶ έπιεικεῖς φαύλοις, καὶ μηδέτερον όποιφουν, δι' αύτους δε δήλον ότι μόνους τους άγαθούς οι γάρ κακοι ου χαίρουσιν έαυτοις, ει μή τις ώφέ-3 λεια γίγνοιτο. Καὶ μύνη δὲ ἡ τῶν ἀγαθῶν φιλία ἀ ιάβλητός έστιν οὐ γὰρ ράδιον οὐδενὶ πιστεῦσαι περὶ τοῦ έν πολλφ χρόνφ ύπ' αὐτῶν δεδοκιμασμένου. Καὶ τὸ πιστεύειν εν τούτοις, καὶ τὰ μηδέποτ' αν άδικησαι, καὶ όσα άλλα εν τη ως αληθως φιλία άξιουται. Έν δε ταίς 4 έτέραις οὐδὲν κωλύει τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι. Ἐπεὶ γὰρ οί ανθρωποι λέγουσι φίλους καὶ τοὺς διὰ τὸ χρήσιμον, ώσπερ αι πόλεις (δοκοῦσι γὰρ αι συμμαχίαι ταις πόλεσι γίνεσθαι ενεκα τοῦ συμφέροντος), καὶ τοὺς δι' ήδονήν άλλήλους στέργοντας, ώσπερ οἱ παίδες, ίσως λέγειν μὲν δεί και ήμας φίλους τους τοιούτους, είδη δε της φιλίας

πλείω, καὶ πρώτως μὲν καὶ κυρίως τὴν τῶν ἀγαθῶν ἢ ἀγαθοὶ, τὰς δὲ λοιπὰς καθ' ὁμοιότητα' ἢ γὰρ ἀγαθόν τι καὶ δμοιον, ταύτη φίλοι· καὶ γὰρ τὸ ἡδὰ ἀγαθὸν τοῖς φιληδέσιν. Οὐ πάνυ δ' αὖται συνάπτουσιν, οὐδὲ γίνονται 5 οἱ αὐτοὶ φίλοι διὰ τὸ χρήσιμον καὶ διὰ τὸ ἡδύ· οὐ γὰρ πάνυ συνδυάζεται τὰ κατὰ συμβεβηκός.

Εἰς ταῦτα δὲ τὰ εἴδη τῆς φιλίας νενεμημένης, οἱ μὲν 6 Φαῦλοι ἔσονται φίλοι δι' ἡδονὴν ἢ τὸ χρήσιμον, ταύτη ὅμοιοι ὅντες, οἱ δ' ἀγαθοὶ δι' αὐτοὺς φίλοι' ἢ γὰρ ἀγαθοὶ. Οὖτοι μὲν σὖν ἀπλῶς φίλοι, ἐκεῖνοι δὲ κατὰ συμβεβηκὸς, καὶ τῷ ὡμοιῶσθαι τούτοις. "Ωσπερ δ' ἐπὶ (δ) τῶν ἀρετῶν οἱ μὲν καθ' ἔξιν, οἱ δὲ κατ' ἐνέργειαν ἀγαθοὶ λέγονται, οὖτω καὶ ἐπὶ τῆς φιλίας οἱ μὲν γὰρ συζῶντες χαίρουσιν ἀλλήλοις καὶ πορίζουσι τὰγαθὰ, οἱ δὲ καθεύδοντες ἢ κεχωρισμένοι τοῖς τόποις οὐκ ἐνεργοῦσι μὲν, οὖτω δ' ἔχουσιν, ὥστ' ἐνεργεῖν φιλικῶς οἱ γὰρ τόποι οὐ διαλύουσι τὴν φιλίαν ἀπλῶς, ἀλλὰ τὴν ἐνέργειαν. Ἐὰν δὲ χρόνιος ἡ ἀπουσία γίνηται, καὶ τῆς φιλίας δοκεῖ λήθην ποιεῖν. ὅθεν εἴρηται

πολλάς δή φιλίας απροσηγορία διέλυσεν.

Οὐ φαίνονται δ' οῦθ' οἱ πρεσβῦται, οῦθ' οἱ στρυφνοὶ, 2 φιλικοὶ εἶναι' βραχὺ γὰρ ἐν αὐτοῖς τὸ τῆς ἡδονῆς, οὐδεὶς δὲ δύναται συνημερεύειν τῷ λυπηρῷ οὐδὲ τῷ μἡ
ἡδεῖ' μάλιστα γὰρ ἡ φύσις φαίνεται τὸ μὲν λυπηρὸν
φεύγειν, ἐφίεσθαι δὲ τοῦ ἡδέος. Οἱ δ' ἀποδεχόμενοι 8
ἀλλήλους, μὴ συζῶντες δὲ, εῦνοις ἐοίκασι μᾶλλον ἡ
φίλοις. Οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐστὶ φίλων ὡς τὸ συζῆν'
ἀφελείας μὲν γὰρ οἱ ἐνδεεῖς ὀρέγονται, συνημερεύειν
δὲ καὶ οἱ μακάριοι' μονώταις μὲν γὰρ εἶναι τούτοις
ἡκιστα προσήκει. Συνδιάγειν δὲ μετ' ἀλλήλων οὐκ

έστι, μη ήδεις όντας, μηδέ χαίροντας τοις αυτοις, όπερ

ή έταιρική δοκεί έχειν.

3 θοὺς είναι.

7 4 Μάλιστα μέν οὖν έστὶ φιλία ή τῶν ἀγαθῶν, καθάπερ πολλάκις είρηται δοκεί γάρ φιλητόν μέν και αίρετον το άπλως άγαθον ή ήδυ, έκάστω δέ το αυτώ τοιουτον ό δ 5 αγαθός τῷ αγαθῷ δι' ἄμφω ταῦτα. Εοικε δ' ἡ μὲν φίλησις πάθει, ή δε φιλία έξει ή γαρ φίλησις ούχ ήττον πρὸς τὰ ἄψυχά ἐστιν, ἀντιφιλοῦσι δὲ μετὰ προαιρέσεως, ή δὲ προαίρεσις ἀφ' ἔξεως. Καὶ τάγαθὰ βούλονται τοις φιλουμένοις έκείνων ένεκα, ού κατά πάθος, άλλά καθ έξιν. Καὶ φιλοῦντες τὸν φίλον τὸ αὐτοῖς άγωθον φιλοῦσιν' ό γὰρ ἀγαθὸς φίλος γινόμενος ἀγαθὸν γίνεται φ φίλος. Εκάτερος οὖν φιλεί τε τὸ αὐτῷ ἀγαθὸν, καὶ το ίσον άνταποδίδωσι τη βουλήσει και τφ ήδει λέγεται γαρ φιλότης ή ισότης. Μάλιστα δή τη των αγαθών (6) ταῦθ' ὑπάρχει. Ἐν δὲ τοῖς στρυφνοῖς καὶ πρεσβυτικοῖς ήττον γίνεται ή φιλία, ὅσφ δυσκολώτεροί εἰσι καὶ ήττον ταις δμιλίαις χαίρουσιν· ταυτα γάρ δοκει μάλιστ' είναι φιλικά και ποιητικά φιλίας. Διό νέοι μέν γίνονται φίλοι ταχύ, πρεσβύται δ' οδ' οὐ γάρ γίγνονται φίλοι οίς αν μή χαίρωσιν όμοίως δ' οὐδ' οί στρυφνοί. 'Αλλ' οἱ τοιοῦτοι εὖνοι μέν εἰσιν ἀλλήλοις' βούλονται γάρ τάγαθά καὶ ἀπαντώσιν είς τὰς χρείας Φίλοι δ΄ ού πάνυ είσι διά το μη συνημερεύειν μηδέ χαίρειν 2 άλλήλοις, δ δή μάλιστ' είναι δοκεί φιλικά. Πολλοίς δ' είναι φίλον κατά την τελείαν φιλίαν οὐκ ἐνδέχεται, ώσπερ οὐδ' έραν πολλων άμα. "Εοικε γάρ ὑπερβολή, τὸ τοιούτο δὲ πρὸς ενα πέφυκε γίνεσθαι, πολλούς δ' δμα τῷ αὐτῷ ἀρέσκειν σφόδρα οὐ ῥάδιον, ἴσως δ' οὐδ' ἀγα-

Δεί δὲ καὶ ἐμπειρίαν λαβείν καὶ ἐν συνη-

θεία γενέσθαι, δ παγχάλεπον. Διὰ τὸ χρήσιμον δὲ καὶ

τὸ ἡδὸ πολλοίς ἀρέσκειν ἐνδέχεται" πολλοί γάρ αί τοιούτοι, και έν ολίγω χρόνω αι ύπηρεσίαι. Τούτων δέ 1 μάλλον έοικε φιλία ή διά το ήδύ, όταν ταυτά υπ' άμφουν γίγνηται, και χαίρωσιν άλληλοις ή τοις αυτοίς, οίαι των vews clois al didias' madder yap es rautais to chevθεριον. ή δε διά το χρησιμον άγοραίων. Και οί μακάριοι δέ χρησέμων μέν ούδεν δεονται, ήδεων δέ συζήν μέν γάρ βουλονταί τισι, το δέ λυπηρόν όλίγον μέν χρόνον φέρουσιν, συνεχώς δ' οὐθείς αν ύπομείναι, οἰδ' αυτό το αγαθόν, εί λυπηρόν αυτώ είη διο τους φίλους ήθεις ζητούσω. Δεί δ' ίσως και αγαθούς τοιούτους όντας, καὶ έτι μύτοις' ούτω γάρ ύπάρξει αὐτοίς όσα δεί rois pilois. Ol d' in rais ilouviais dippopierois pai- 5 νονται χρησθαι τοις φιλοις άλλοι γάρ αυτοίς είσι χρήσιμοι και έτεροι ήδεις, άμφω δ' οι αύτοι ου πάνυ' ουτε γάρ ήδεις μετ' άρετης ζητούσια, ούτε χρησίμους είς τά καλά, άλλά τους μέν ευτραπέλους του ήδεος έφιεμενοι, τούς δε δεινούς πράξαι το επιταχθέν' ταύτα δ' οὐ πάνυ γίνεται εν τώ αυτώ. 'Ηδύε δέ καλ χρήσιμος άμα είρηται δ ότι ο σπουδαίος' αλλ' ύπερέχοντι ου γίνεται ο τοιούτος Φίλος, αν μή και τη άρετη ύπερέχηται' εί δι μή, ούκ Ισάζει άναλογον ύπερεχιμένος. Ού πάνυ δ' είωθασι τοιούτοι γίνεσθαι.

Είσι δ' οὖν αὶ εἰρημέναι φιλίαι ἐν ἰσότητι τὰ γὰρ 7 αὐτὰ γίγνεται ἀπ' ἀμφοῦν καὶ βούλονται ἀλλήλοις, ἡ ἔτερον ἀνθ' ἔτέρον ἀντικαταλλάττονται, οἶον ἡδονὴν ἀντ' ἀφελείας. "Οτι δ' ἤττον εἰσὶν αὐται αὶ φιλίαι καὶ μένουσιν, εἴρηται. Δοκοῦσι δὲ καὶ δι' ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα ταὐτοῦ εἶναί τε καὶ οὐκ εἴναι φιλίαι καθ' ὁμοιότητα γὰρ τῆς κατ' ἀρετὴν φαίνωνται φιλίαι (ἡ μὲν γὰρ τὸ ἡδὺ ἔχει, ἡ δὲ τὸ χρήσιμον, ταῦτα δ' ὑπάρχει

R

κακείνη), τφ δε την μεν αδιάβλητον και μόνιμον είναι, ταύτας δε ταχέως μεταπίπτειν, άλλοις τε διαφέρειν πολ-(7) λοίς, οὐ φαίνονται φιλίαι δι' ανομοιότητα ἐκείνης. Ετερον δ' έστι φιλίας είδος το καθ' ύπεροχήν, οίον πατρί πρός υίον, και όλως πρεσβυτέρω πρός νεώτερον, ανδρί τε πρός γυναίκα, και παντί άρχοντι πρός άρχόμενον. Διαφέρουσι δ' αδται καὶ άλλήλων' οὐ γὰρ ή αὐτή γονεῦσι πρὸς τέκνα, καὶ ἄρχουσι πρὸς ἀρχομένους, ἀλλ' οὐδὲ πατρὶ προς υίον, και υίφ προς πατέρα, ουδ' ανδρί προς γυναίκα, καὶ γυναικὶ πρὸς ἄνδρα. Ετέρα γὰρ ἐκάστω τούτων ἀρετή καὶ τὸ ἔργον, ἔτερα δὲ καὶ δι' ά φιλοῦσιν ἔτεραι οδν 2 καὶ αἱ φιλήσεις καὶ αἱ φιλίαι. Ταὐτὰ μὲν δη οδτε γίγνεται έκατέρφ παρά θατέρου, ούτε δεί ζητείν όταν δε γονεύσι μέν τέκνα ἀπονέμη ά δεί τοίς γεννήσασι, γονείς δε υίεσιν ά δεί τοίς τέκνοις, μόνιμος ή των τοιούτων καί ἐπιεικὴς ἔσται φιλία. 'Ανάλογον δ' ἐν πάσαις ταῖς καθ' ύπεροχήν ούσαις φιλίαις και την φίλησιν δεί γίνεσθαι, οίον τον αμείνω μαλλον φιλείσθαι ή φιλείν, και τον ώφελιμώτερον, καὶ τῶν ἄλλων ἔκαστον όμοίως ὅταν γαρ κατ' αξίαν ή φιλησις γίγνηται, τύτε γίγνεται πως **ἰσότης, δ δὴ τῆς Φιλίας εἶναι δοκεί.**

9 3 Οὐχ ὁμοίως δὲ τὸ ἴσον ἔν τε τοῖς δικαίοις καὶ ἐν τῆ φιλία φαίνεται ἔχειν· ἔστι γὰρ ἐν μὲν τοῖς δικαίοις ἴσον πρώτως τὸ κατ ἀξίαν, τὸ δὲ κατὰ ποσὸν δευτέρως, ἐν δὲ τῆ φιλία, τὸ μὲν κατὰ ποσὸν πρώτως, τὸ δὲ κατ ἀξίαν ὁ δευτέρως. Δῆλον δ', ἐὰν πολὺ διάστημα γίγνηται ἀρετῆς, ἡ κακίας, ἡ εὐπορίας, ἡ τινος ἄλλου· οὐ γὰρ ἔτι φίλοι εἰσὶν, ἀλλ' οὐδ' ἀξιοῦσιν. Ἐμφανέστατον δὲ τοῦτ' ἐπὶ τῶν θεῶν· πλεῖστον γὰρ οὖτοι πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς ὑπερέχουσιν. Δῆλον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν βασιλέων· οὐδὲ γὰρ τούτοις ἀξιοῦσιν εἶναι φίλοι οἱ πολὺ καταδεέστεροι, οὐδὲ

τοις αρίστοις ή σοφωτάτοις οι μηδενός αξιοι. 'Ακριβής 5 μέν οδν έν τοίς τοιούτοις οὐκ έστιν όρισμός, έως τίνος οί φίλοι πολλών γὰρ ἀφαιρουμένων ἔτι μένει, πολὰ δὲ χωρισθέντος, οίον τοῦ θεοῦ, οὐκέτι. "Οθεν καὶ ἀπορεῖ- 6 ται, μή ποτ' οὐ βούλονται οἱ φίλοι τοῖς φίλοις τὰ μέγιστα των άγαθων, οίον θεούς είναι οὐδε γάρ έτι φίλοι **ἔσονται αὐτοῖς, οὐδὲ δὴ ἀγαθά** οἱ γὰρ Φίλοι ἀγαθά. Εἰ δή καλώς είρηται, ότι ό φίλος τῷ φίλφ βούλεται τάγαθὰ ἐκείνου ἔνεκα, μένειν αν δέοι οίός ποτ' ἐστὶν ἐκείνος* ανθρώπος δε όντι βουλήσεται τὰ μέγιστα αγαθά. "Ισως δ' οὐ πάντα' αὐτῷ γὰρ μάλισθ' ἔκαστος βούλεται τάγαθά. Οἱ πολλοὶ δὲ δοκοῦσι διὰ φιλοτιμίαν βούλεσθαι φιλεῖσ- (8) θαι μάλλον ή φιλείν, διὸ φιλοκόλακες οἱ πολλοί· ὑπερεχόμενος γάρ φίλος ὁ κόλαξ, ἢ προσποιείται τοιοῦτος είναι καὶ μάλλον φιλείν ή φιλείσθαι. Τὸ δὲ φιλείσθαι έγγὺς **είναι δοκεί το**ῦ τιμᾶσθαι, οῦ δὴ οἱ πολλοὶ ἐφίενται. Οὐ ² δι' αύτὸ δ' ἐοίκασιν αἰρεῖσθαι τὴν τιμὴν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκύς χαίρουσι γάρ οἱ μέν πολλοὶ ὑπὸ τῶν ἐν ταις έξουσίαις τιμώμενοι διά την έλπίδα οιονται γάρ τεύξεσθαι παρ' αὐτῶν, ἄν του δέωνται ώς δή σημείφ της εὐπαθείας χαίρουσι τῆ τιμῆ. Οἱ δ' ὑπὸ τῶν ἐπιεικῶν καλ είδότων δρεγόμενοι τιμής βεβαιώσαι την ολκείαν δόξαν έφίενται περί αύτων χαίρουσι δή ότι είσιν άγαθοί, πιστεύοντες τη των λεγόντων κρίσει. Τφ φιλείσθαι δέ καθ' αύτὸ χαίρουσιν' διὸ δόξειεν αν κρείττον είναι τοῦ τιμάσθαι, καὶ ἡ φιλία καθ αύτὴν αίρετὴ είναι. Δοκεί 3 δ' ἐν τῷ φιλεῖν μᾶλλον ἡ ἐν τῷ φιλεῖσθαι εἶναι. Σημεῖν δ' αἱ μητέρες τῷ φιλεῖν χαίρουσαι. ἔνιαι γὰρ διδόασι τα έαυτων τρέφεσθαι, και φιλούσι μέν είδυιαι, άντιφιλείσθαι δ' οὐ ζητοῦσιν, ἐὰν ἀμφότερα μὴ ἐνδέχηται, ἀλλ' **Ικανόν αὐταῖς ἔοικεν είναι, ἐὰν ὁρῶσιν εὐ πράττοντας,**

και αύται φιλούσιν αύτους, καν έκεινοι μηδέν ων μητρί 10 4 προσήκει ἀπονέμωσι διὰ τὴν ἄγνοιαν. Μᾶλλον δὲ τῆς φιλίας ούσης έν τῷ φιλείν, καὶ τῶν φιλοφίλων ἐπαινουμένων, φίλων άρετη τὸ φιλείν ἔοικεν, ώστ' ἐν οίς τοῦτο γίνεται κατ' άξίαν, οὖτοι μόνιμοι φίλοι καὶ ή τούτων 5 φιλία. Οὖτω δ' αν καὶ οἱ ανισοι μάλιστ' εἶεν φίλοι· Ισάζοιντο γὰρ ἄν. Ἡ δ' Ισότης, καὶ ὁμοιότης φιλότης, καὶ μάλιστα μὲν ἡ τῶν κατ' ἀρετὴν δμοιότης μόνιμοι γὰρ όντες καθ' αύτους και πρός άλλήλους μένουσι, και ούτε δέονται φαύλων, οδθ' ύπηρετοῦσι τοιαῦτα, άλλ' ώς είπείν και διακωλύουσιν των άγαθων γάρ μήτ' αὐτούς άμαρτάνειν, μήτε τοις φίλοις επιτρέπειν. Οἱ δὲ μοχθηροί τὸ μὲν βέβαιον οὐκ ἔχουσιν οὐδὲ γὰρ αὐτοῖς διαμένουσιν δμοιοι δντες έπ' όλίγον δε χρόνον γίγνον-6 ται φίλοι, χαίροντες τῆ ἀλλήλων μοχθηρία. Οἱ χρήσιμοι δε και ήδεις επί πλειον διαμένουσιν εως γάρ αν πορίζωσιν ήδονας ή ώφελείας αλλήλοις. Έξ έναντίων δέ μάλιστα μέν δοκεί ή διά το χρήσιμον γίγνεσθαι φιλία, οίον πένης πλουσίφ, άμαθής είδότι οδ γάρ τυγχάνει τις ένδεής ών, τούτου έφιέμενος αντιδωρείται άλλο. Ένταῦθα δ' αν τις έλκοι και έραστην και έρώμενον, και καλόν καὶ αἰσχρόν. Διὸ φαίνονται καὶ οἱ ἐρασταὶ γελοῖοι ἐνίοτε, άξιοῦντες φιλείσθαι ώς φιλοῦσιν όμοίως δή φιλητούς όντας ίσως άξιωτέον, μηδέν δέ τοιούτον έχοντας 7 γελοΐον. "Ισως δε οὐδ' εφίεται τὸ εναντίον τοῦ εναντίου καθ αύτὸ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς, ἡ δ' δρεξις τοῦ μέσυυ έστίν τοῦτο γάρ ἀγαθὸν, οἶον τῷ ξηρῷ οὐχ ὑγρῷ γενέσθαι, άλλ' έπι το μέσον έλθειν, και τῷ θερμῷ καί τοις άλλοις όμοίως. Ταθτα μέν οθν άφείσθων και γάρ έστιν άλλοτριώτερα.

🚺 (9) - "Εοικε δὲ, καθάπερ ἐν ἀρχῆ εἵρηται, περὶ ταὐτὰ καὶ ἐν

rois aurois elvas of re didia nat ro dinator es anaon γάρ κοινωνία δοκεί τι δίκαιον είναι, καλ φιλία δέ' προσαγορεύουσε γούν ώς φίλους τούς σύμπλους καί τους grotparioras, opolog de sal rovs év rais allais soireνίαις. Καθ' όσον δέ κοινωνούσιν, έπλ τοσούτόν έστι φιλία και γάρ το δίκαιον. Και ή παροιμία "κοινά τὰ φίλων." ομθώς έν κοινωνία γάρ ή φιλία. "Εστι δ' 2 άδελφοίς μέν και έταιροις πάντα κοινά, τοις δ' άλλοις άφωρισμένα, καὶ τοῖς μέν πλείω, τοῖς δ' έλάττω' καὶ γάρ των φιλιών αι μέν μάλλον, αι δ' ήττον. Διαφέρει δέ και τὰ δίκαια οὐ γάρ ταὐτὰ γονεῦσι πρὸς τέκνα, καὶ αδελφοίς πρύς άλληλους, ούδ' έτσίροις και πολίταις, όμοίως δέ και έπι των άλλων φιλιών. Ετερα δή και 3 τα άδικα πρός έκαστους τούτων, και αξξησιν λομβάνει τῷ μάλλον πρός φίλους είναι, οίον χρήματα ἀποστερήσαι έταιρον δεινότερον ή πολίτην, και μή βοηθήσαι άδελφώ η όθνείφ, και πατάξαι πατέρα ή όντινουν άλλον. Αυξεσθαι δε πέφυκεν άμα τη φιλία και το δίκαιον, ώς εν τοίς αθτοίς όντα καλ έπ' ίσον διήκοντα. Αί δέ κοινωνίαι πα- 4 σαι μορίοις εοίκασι της πολιτικής συμπορεύονται γάρ έπί τινι συμφέροντι, καὶ ποριζύμενοι τι των els τον βίον' και ή πολιτική δε κοινωνία του συμφέροντος χάριν δοκεί και έξ αρχής συνελθείν και διαμένειν' τούτου γάρ και οί νομοθέται στοχάζονται, καὶ δίκαιόν φασιν είναι τὸ κοινή συμφέρον. Αι μέν ούν άλλαι κοινωνίαι κατά 5 μέρη του συμφέροντος έφίενται, οίον πλωτήρες μέν του κατά τον πλούν πρός έργασίαν χρημάτων ή τι τοιούτον, συστρατιώται δέ του κατά τον πύλεμον, είτε χρημάτων, είτε νίκης ή πόλεως όρεγόμενοι, όμοίως δε καί Φυλέται και δημόται. "Ενιαι δε των κοινωνιών δι' ήδονην δυκούσε γίγνεσθαι, θιασωτών καὶ έρανιστών αύται

γὰρ θυσίας ἔνεκα καὶ συνουσίας. Πάσαι δ' αὐται ὑπὸ τὴν πολιτικὴν ἐοίκασιν εἶναι' οὐ γὰρ τοῦ παρόντος συμφέρωντος ἡ πολιτικὴ ἐφιεται, ἀλλ' εἰς ἄπαντα τὸν βίον, θυσίας τε ποιοῦντες καὶ περὶ ταύτας συνόδους, τιμὰς ἀπονέμοντες τοῖς θεοῖς, καὶ αὐτοῖς ἀναπαύσεις πορίζοντες μεθ' ἡδονῆς. Αὶ γὰρ ἀρχαῖαι θυσίαι καὶ σύνοδοι φαίνονται γίνεσθαι μετὰ τὰς τῶν καρπῶν συγκομιδὰς, οἶον ἀπαρχαί' μάλιστα γὰρ ἐν τούτοις ἐσχό-6 λαζον τοῖς καιροῖς. Πάσαι δὴ φαίνονται αἰ κοινωνίαι μύρια τῆς πολιτικῆς εἶναι' ἀκολουθήσουσι δὲ αἰ τυιαῦται φιλίαι ταῖς τοιαύταις κοινωνίαις.

Πολιτείας δ' έστιν είδη τρία, ίσαι δε και παρεκβά-**12(10)** σεις, οίον φθοραί τούτων. Είσὶ δ' αί μεν πολιτείαι, βασιλεία τε καὶ ἀριστοκρατία, τρίτη δ' ή ἀπὸ τιμημάτων, ην τιμοκρατικήν λέγειν οἰκείον φαίνεται, πολιτείαν δ' 2 αὐτὴν εἰώθασιν οἱ πλείστοι καλείν. Τούτων δὲ βελτίστη μέν ή βασιλεία, χειρίστη δ' ή τιμοκρατία. Παρέκβασις δέ βασιλείας μέν τυραννίς άμφω γάρ μοναρχίαι, διαφέρουσι δε πλείστον ό μεν γάρ τύραννος το έσυτφ συμφέρον σκοπεί, ό δε βασιλεύς το των αρχομένων. Οὐ γάρ ἐστι βασιλεὺς ὁ μὴ αὐτάρκης καὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοίς ύπερέχων ό δὲ τοιούτος οὐδενὸς προσδείται τὰ ώφελιμα οὐν αύτῷ μὲν οὐκ ᾶν σκοποίη, τοῖς δ' ἀρχομένοις δ γάρ μη τοιούτος κληρωτός αν τις είη βασιλεύς. Η δε τυραννίς εξ εναντίας ταύτη το γαρ εαυτφ άγαθὸν διώκει. Καὶ φανερώτερον ἐπὶ ταύτης ὅτι χει-3 ρίστη κάκιστον δε τὸ εναντίον τῷ βελτίστφ. βαίνει δ' έκ βασιλείας είς τυραννίδα φαυλότης γάρ έστι μοναρχίας ή τυραννίς ό δή μοχθηρός βασιλεύς τύραννος γίνεται. Έξ ἀριστοκρατίας δὲ εἰς ὀλιγαρχίαν κακία των άρχόντων, οι νέμουσι τα της πόλεως παρά

την άξίαν, και πάντα ή τα πλείστα τών άγαθών δαυτοίς. καί τὰς άρχὰς ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς, περί πλείστου ποιούμενοι το πλουτείν' ολίγοι δή δρχουσι και μοχθηροί αυτί των έπιεικεστάτων. Εκ δέ δή τιμοκρατίας els δημοκρατίαν σύνοροι γάρ είσιν αὐται' πλήθους γάρ βούλεται καὶ ή τιμοκρατία είναι, καὶ ἴσοι πάντες οὶ έν τῷ τιμήματι. "Ηκιστα δε μοχθηρόν έστιν ή δημοκρατία" έπὶ μικρόν γάρ παρεκβαίνει το της πολιτείας είδος. Μεταβάλλουσι μέν οδν μάλισθ οδτως αι πολιτείαι ελάχιστον γάρ οδτω καὶ ρῷστα μεταβαίνουσιν. 'Ομοιώματα δ' αὐτῶν καὶ 4 vior mapadeiquara háßos res år kal ér rais olkiais. 'H μέν γάρ πατρός πρός υίεις κοινωνία βασιλείας έχει σχήμα- των τέκνων γάρ τφ πατρί μέλει. Εντείθεν δέ καί "Ομηρος τον Δία πατέρα προσαγορεύει" πατρική γάρ άρχη βοίλεται ή βασιλεία είναι. Έν Πέρσαις δ' ή του πατρός τυραννική. χρώνται γάρ ως δούλοις τοίς υίεσιν. Τυραννική δε και ή δεσπότου πρός δυύλους. τό γάρ του δεσπότου συμφέρον έν αυτή πρώττεται. Αυτη μέν οὖν ὀρθή φαίνεται, ή Περσική δ' ήμαρτημένη τῶν διαφερόντων γάρ αξ άρχας διάφορος. 'Ανδρός δέ και 5 γυναικός άριστοκρατική φαίνεται κατ' άξίαν γάρ ὁ άνήρ αρχει, και περί ταυτα ά δει τον ανδρα- όσα δέ γυναικί άρμόζει, έκείνη ἀποδίδωσιν. Απάντων δε κυριεύων δ ανήρ είς όλιγαρχίαν μεθίστησω παρά την άξίαν γάρ αύτο παιεί, και σίχ ή άμείνων. Ενίστε δε άρχουσιν αί γιναίκες επίκληροι ούσαι ού δή γίνονται κατ' άρετήν αί άρχαι, άλλα δια πλούτον και δύναμιν, καθάπερ έν ταις ολιγαρχίαις. Τιμοκρατική δ' έσικεν ή των άδελφων 6 ίσοι γαρ, πλην εφ' όσον ταις ηλικίαις διαλλάττουσιν' διόπερ άν πολύ ταις ήλικίαις διαφέρωσιν, ούκέτι άδελφική γίνεται ή φιλία. Δημοκρατία δε μαλιστα μεν έν

- 14

ταις άδεσπότοις των οικήσεων (ένταθθα γάρ πάντες έξ ίσου), και έν αις ασθενής ό άρχων, και έκάστω έξουσία. Καθ' έκάστην δε των πολιτειών φιλία φαίνεται, εφ' 13(11) δσον καὶ τὸ δίκαιον, βασιλεῖ μέν πρὸς τοὺς βασιλευομένους εν ύπεροχή εὐεργεσίας εὐ γὰρ ποιεί τοὺς βασιλευομένους, είπερ άγαθός ων επιμελείται αυτών, ίν ευ πράττωσιν, ωσπερ νομεύς προβάτων δθεν καὶ "Ομηρος 2 τον 'Αγαμέμνονα ποιμένα λαών είπεν. Τοιαύτη δε καὶ ή πατρική, διαφέρει δε τῷ μεγέθει τῶν εὐεργετημάτων αίτιος γάρ τοῦ είναι, δοκοῦντος μεγίστου, καὶ τροφής καὶ παιδείας καὶ τοῖς προγόνοις δὲ ταῦτα ἀπονέμεται* φύσει τε ἀρχικὸν πατηρ υίων, καὶ πρόγονοι ἐκγόνων, καὶ Εν ύπεροχη δε αί φιλίαι 3 βασιλεύς βασιλευομένων. αύται, διὸ καὶ τιμώνται οἱ γονείς. Καὶ τὸ δίκαιον δη έν τούτοις οὐ ταὐτὸ, ἀλλὰ τὸ κατ' ἀξίαν οὖτω γὰρ καὶ ἡ Καὶ ἀνδρὸς δὲ πρὸς γυναῖκα ἡ αὐτὴ φιλία καὶ εν αριστοκρατία κατ' αρετήν γαρ, και το αμείνονι πλέον άγαθον, και το δρμόζον έκάστω ουτω δε και το δίκαιον. 5 Η δε των άδελφων τη εταιρική εοικεν ίσοι γάρ καλ ήλικιωται, οί τοιούτοι δ' όμοπαθείς και όμοήθεις ώς έπι *Εοικε δή ταύτη καὶ ή κατά την τιμοκρατικήν· ίσοι γάρ οί πολίται βούλονται καὶ ἐπιεικείς είναι ἐν μέρει δή τὸ ἄρχειν, καὶ έξ ἵσου οὕτω δή καὶ ή φιλία. 6 Έν δὲ ταῖς παρεκβάσεσιν, ωσπερ καὶ τὸ δίκαιον ἐπὶ μικρόν έστιν, ούτω καὶ ἡ φιλία έστὶ, καὶ ἥκιστα έν τῆ χειρίστη εν τυραννίδι γάρ οὐδεν ή μικρόν φιλίας. οίς γάρ μηδέν κοινόν έστι τῷ ἄρχοντι καὶ τῷ ἀρχομένῳ, οὐδὲ φιλία οὐδὲ γὰρ δίκαιον άλλ' οίον τεχνίτη πρὸς οργανον, καὶ ψυχή πρός σώμα, καὶ δεσπότη πρός δοῦλον' ώφελείται μέν γάρ πάντα ταῦτα ὑπὸ τῶν χρωμένων, φιλία δ' οὐκ ἔστι πρὸς τὰ ἄψυχα οὐδὲ δίκαιον.

οὐδὰ πρός ἔππον ἢ βοῦν, οὐδὰ πρὸς δοῦλον ἢ δοῦλος.
Οὐδὰν γὰρ κοινόν ἐστιν' ὁ γὰρ δοῦλος ἔμψυχον ὅργανον,
τὸ δ' ὅργανον ἄψυχος δοῦλος. Ἡ μὰν σῶν δοῦλος, οὐκ 7
ἔστι ψιλία πρὸς αὐτὸν, ἢ δ' ἄνθρωπος' δοκεῖ γὰρ «ἴναί
τι δίκαιον παντὶ ἀνθρώπω πρὸς πώτα τὸν δυνάμενον
κοινωνῆσαι νόμου καὶ συνθήκης' καὶ ψιλίας δὴ, καθ'
ὅσον ἄνθρωπος. Ἐπὶ μικρὸν δὴ καὶ ἐν ταῖς τυραννίσιν
αἰ ψιλίαι καὶ τὸ δίκαιον, ἐν δὰ ταῖς δημοκρατίαις ἐπὶ

πλείστον' πολλά γάρ τὰ κοινά Ισοις οὐσιν.

Εν κοινωνία μεν ούν πάσα φιλία έστιν, καθάπερ εί- (12) 14 απται άφορίσειε δ' αν τις τήν τε συγγενικήν και τήν έταιρικήν. Αλ δε πολιτικαί και φυλετικαί και συμπλοίκαί, καί όσαι τοιαύται, κοινωνικαίς ἐοίκασε μάλλον οίον γαρ καθ' δμολογίαν τινά φαίνονται είναι. Είε ταύτας δέ τάξειεν αν τις και την ξενικήν. Και ή συγγενική δε φαί- 2 νεται πολυειδής είναι, ήρτησθαι δέ πάσα έκ της πατρικής οι γονείς μεν γάρ στεργουσι τά τέκνα ώς έαυτών τι όντα, τὰ δὲ τέκνα τοὺς γονείς ὡς οπ' έκείνων τι όντα. Μάλλον δ' Ισασιν οί γονείς τὰ έξ αύτων, ή τὰ γεννηθέντα ότε έκ τούτων, και μάλλον συνφκείωται το άφ' ου τώ γεννηθίντι, ή τὸ γενόμενον τῷ ποιήπαντι τὸ γὰρ έξ αίτου οίκειον τω άφ' ού, οίον όδοις ή θρίξ ή όπιουν τώ έχοντι' έκείνφ δ' οὐθέν τὸ ἀφ' οὖ, ἡ ἦττον. Καὶ τῷ πλήθει δέ του χρόνου οι μέν γαρ εύθυς γενόμενα στέργουσιν, τὰ δὲ προελθόντα τοῖς χρύνοις τοὺς γονεῖς, σύνεσιν ή αϊσθησιν λαβόντα. Έκ τούτων δι δήλον και δι ά φιλούσι μάλλον αι μητέρες. Τονείς μέν οδν τέκνα φιλού- 3 σιν ώς έμυτούς (τὰ γάρ έξ μύτων οἶον έτεροι μύτοὶ τῷ κεχωρίσθαι), τέκνα δε γονείς ώς απ' έκείνων πεφυκότα, αδιλφοί δ' αλλήλους τῷ ἐκ τῶν αὐτῶν πεφυκέναι' ή γώρ πρός έκείνα ταύτότης άλληλοις ταύτοποιεί' δθεν φασί

ταύτον αίμα και ρίζαν και τὰ τοιαῦτα. Εἰσὶ δή ταὐτό 4 πως καὶ ἐν διηρημένοις. Μέγα δὲ πρὸς φιλίαν καὶ τὸ σύντροφον καὶ τὸ καθ' ἡλικίαν' ἡλιξ γὰρ ἡλικα, καὶ οἱ συνήθεις έταιροι· διό και ή άδελφική τη έταιρική όμοιου-'Ανεψιοί δε καί οί λοιποί συγγενείς εκ τούτων συνφκείωνται· τῷ γὰρ ἀπὸ τῶν αὐτῶν είναι. Γίγνονται δ' οί μεν οἰκειότεροι, οί δ' ἀλλοτριώτεροι, τῷ σύνεγγυς 5 ή πόρρω τὸν ἀρχηγὸν είναι. Εστι δ' ή μεν πρὸς γονείς φιλία τέκνοις, καὶ ἀνθρώποις πρὸς θεοὺς, ὡς πρὸς ἀγαθὸν καὶ ὑπερέχον εὖ γὰρ πεποιήκασι τὰ μέγιστα τοῦ γὰρ είναι και τραφήναι αίτιοι, και γενομένοις του παιδευθή-6 ναι. Έχει δε καὶ τὸ ήδὺ καὶ τὸ χρήσιμον ή τοιαύτη φιλία μαλλον των όθνείων, όσφ και κοινότερος ό βίος αὐτοις έστίν. "Εστι δέ καὶ έν τη άδελφικη άπερ καὶ έν τη έταιρική, και μάλλον έν τοις έπιεικέσι, και όλως έν τοις όμοίοις, όσφ ολκειότεροι καλ έκ γενετής υπάρχουσι στέργοντες αλλήλους, και όσφ όμοηθέστεροι οι έκ των αὐτών καὶ σύντροφοι καὶ παιδευθέντες όμοίως καὶ ή κατά τὸν 7 χρόνον δοκιμασία πλείστη καλ βεβαιοτάτη. δέ καὶ έν τοῖς λοιποῖς τῶν συγγενῶν τὰ φιλικά. 'Ανδρὶ δέ καὶ γυναικὶ φιλία δοκεί κατά φύσιν ὑπάρχειν ἄνθρωπος γάρ τη φύσει συνδυαστικόν μάλλον ή πολιτικόν, δσφ πρότερον καὶ ἀναγκαιότερον οἰκία πόλεως, καὶ τεκνοποιία κοινότερον τοις ζώοις. Τοις μέν οθν άλλοις έπλ τοσούτον ή κοινωνία έστιν, οί δ' ἄνθρωποι οὐ μόνον της τεκνοποιίας χάριν συνοικούσιν, άλλά και των els τον βίον εὐθὺς γὰρ διήρηται τὰ ἔργα, καὶ ἔστιν ἔτερα ἀνδρός καὶ γυναικός ἐπαρκοῦσιν οὖν ἀλλήλοις, εἰς τὸ κοινὸν τιθέντες τὰ ίδια. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ χρήσιμον είναι δοκεί και το ήδυ έν ταύτη τη φιλία. Είη δ' αν και δι' αρετήν, εί έπιεικείς είεν έστι γάρ έκατέρου άρετή, καί

χαίροιεν άν τῷ τοιούτῳ. Σύνδεσμος δὲ τὰ τέκνα δακεῖ είναι· διὰ βάττον οἱ ἄτεκνοι διαλύονται· τὰ γὰρ τέκνα κοινὰν ἀγαθὰν ἀμφοῦν, συνέχει δὲ τὰ κοινόν. Τὰ δὲ πῶς 8 συμβιωτέον ἀνδρὶ πρὸς γυναϊκα, καὶ ὅλως φίλω πρὸς φίλον, οὐδὲν ἔτερον φαίνεται ζητεῖσθαι ἡ πῶς δίκαιον· οὐ γὰρ ταὐτὰν φαίνεται τῷ φίλω πρὸς τὰν φίλον, καὶ τὸν ὀθυεῖον, καὶ τὰν ἐταῦρον, καὶ τὰν συμφοιτητήν.

Τριττών δ' οὐσών φιλιών, καθάπερ ἐν ἀρχή εἶρηται, (13) 15 καί καθ' έκάστην των μέν έν Ισότητι φίλων δυτων, των δε καθ' ύπεροχήν (καὶ γὰρ όμοίως άγαθοὶ φίλοι γίνονται και όμείνων χείρονι, όμοίως δέ και ήδεις, και διά το χρήσιμον, Ισάζοντες τοίς ώφελείοις και διαφέροντες), τους ίσους μέν κατ' Ισότητα δεί τφ φιλείν και τοίε λοιποίς Ισάζειν, τούς δ' ανίσους το ανάλογον ταίς ύπεροχαίς αποδιδύναι. Γίγνεται δε τά έγκλήματα και αl μεμψεις έν 2 τη κατά τὸ χρήσιμον Φιλία ή μόνη, ή μάλιστα, εὐλόγως. Οἱ μέν γὰρ δι' ἀρετήν φίλοι δντες εὖ δράν ἀλλήλους προθυμούνται τούτα γάρ άρετης καὶ φιλίας. Πρός τουτο δ' άμιλλωμένων ούκ έστιν εγκλήματα οίδε μάχαι τον γάρ φιλούντα και εύ ποιούντα ούδεις δυσχεραίνει, άλλ' έαν ή χαρίεις, άμυνεται εὐ δρών. 'Ο δ' ύπερβάλλων, τυγχάνων ου έφίεται, ουκ αν έγκαλοίη τῷ φιλώ. έκατερος γάρ του άγαθου έφίεται. Ου πάνυ δ' ουδ' έν 3 τοίς δι ήδονήν άμα γάρ άμφοίν γίνεται οδ δρίγονται, el re ourdiagen galporous. Ledoine d' au mairotre kal ό έγκαλών τῷ μὴ τέρπουτι, έξὸν μὴ συνδιημερεύειν. Ἡ 🕯 δε διά το χρήσιμον εγκληματική επ' ώφελεία γάρ χρώμενοι άλληλοις άει του πλείονος δέονται, και έλαττον έχειν οδονται του προσήκοντος, καὶ μέμφονται ότι ούχ οσων δέονται τοσούτων τυγχάνουσιν άξιοι όντες οί δ' εύ ποιούντες ού δύνανται έπαρκείν τοσαύτα όσων οί

ταϊς άδεσπότοις των ολκήσεων (ένταθθα γάρ κώντες έξ ίσου), και έν αις ασθενής ο άρχων, και έκάστο έξουσία. 13(11) Καθ' έκάστην δε των πολιτειών φιλία φαίνεται, εφ' όσον και το δίκαιον, βασιλεί μέν πρός τούς βασιλευομένους έν ύπεραχή εθεργεσίας' εδ γάρ ποιεί τούς βασιλευομένους, είπερ άγαθὸς ὧν ἐπιμελείται αὐτῶν, ἔν εὐ πράττωσιν, δισπερ νομεύς προβάτων άθεν καὶ "Ομηρος 2 τον Αγαμέμνονα ποιμένα λαών είπεν. Τοιαύτη δέ καὶ ή πατρική, διαφέρει δὲ τῷ μεγέθει τῶν εὐεργετημάτων αίτιος γάρ τοῦ είναι, δοκούντος μεγίστου, καὶ τροφής καί παιδείας και τοις προγάνοις δε ταύτα απονέμεται" φύσει τε άρχικον πατήρ υίων, και πρόγονοι έκγόνων, και 3 βασιλεύε βασιλευομένων. Εν υπεροχή δε αί φιλίαι αθται, διό και τιμώνται οί γονείε. Και το δίκαιον δή έν τούτοις οὐ ταὐτὸ, ἀλλά τὸ κατ' ἀξίαν ούτω γάρ καὶ ἡ 4 φιλία. Καὶ ἀνδρὸς δέ πρὸς γυναϊκα ή αὐτή φιλία καὶ έν αριστοκρατία κατ' αμετήν γάρ, και τῷ αμείνον πλέον άγαθύν, και το άρμόζον έκάστω, ούτω δε και το δίκοιον. 5 Η δε των άδελφων τη έταιρική ξοικεν ίσοι γάρ καὶ ήλικιώται, οί τοιούτοι δ' όμοπαθείς και όμοήθεις ώς έπλ τό πολύ. Εσικε δή ταύτη καὶ ή κατά τήν τιμοκρατικήν. ίσοι γάρ οἱ πολίται βούλονται καὶ ἐπιεικείς εἶναι' ἐν μέρει δή το πρχειν, και έξ ισου' ούτω δή και ή φιλία. 6 Εν δέ ταις παρεκβάσεσιν, ώσπερ και το δίκαιον έπι μικρόν έστιν, ούτα καὶ ἡ φιλία έστὶ, καὶ ἤκιστα ἐν τῆ χειρίστη, εν τυραννίδι γάρ ούδεν ή μικρόν φιλίας. Εν οίε γάρ μηθέν κοινόν έστι τῷ ἄρχοντι καὶ τῷ ἀρχομένο, ούδε φιλία ούδε γάρ δίκαιον άλλ οίον τεχνίτη πρός δργανον, καὶ ψυχή πρός σώμα, καὶ δεσπότη πρός δυῦλον' ώφελείται μέν γάρ πάντα ταύτα ύπό των χρωμένων, φιλία δ' οὐκ ἔστι πρὸς τὰ ἄψυχα οὐδὲ δίκαιου. 'Αλλ'

οὐδὲ πρὸς ἔππον ἢ βοῦν, οὐδὲ πρὸς δοῦλον ἢ δοῦλος.
Οὐδὲν γὰρ κοινόν ἐστιν' ὁ γὰρ δοῦλος ἔμψυχον ὅργανον,
τὸ δ ὅργανον ἄψυχος δοῦλος. Ἡ μὲν οὖν δοῦλος, οὐκ 7
ἔστι φιλία πρὸς αὐτὸν, ἢ δ' ἄνθρωπος' δοκεῖ γὰρ εἶναί
τι δίκαιον παντὶ ἀνθρώπφ πρὸς πάντα τὸν δυνάμενον
κοινωνῆσαι νόμου καὶ συνθήκης' καὶ φιλίας δὴ, καθ
ὅσον ἄνθρωπος. Ἐπὶ μικρὸν δὴ καὶ ἐν ταῖς τυραννίσιν
αἱ φιλίαι καὶ τὸ δίκαιον, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις ἐπὶ
πλείστον' πολλὰ γὰρ τὰ κοινὰ ἵσοις οὖσιν.

'Εν κοινωνία μέν οὖν πᾶσα φιλία ἐστὶν, καθάπερ εἴ- (12) 14 οηται άφορίσειε δ αν τις τήν τε συγγενικήν και τήν έταιρικήν. Αί δε πολιτικαί καί φυλετικαί καί συμπλοϊκαὶ, καὶ όσαι τοιαῦται, κοινωνικαῖς ἐοίκασι μάλλον οἶον γάρ καθ' όμολογίαν τινά φαίνονται είναι. Είς ταύτας δέ τάξειεν αν τις καὶ τὴν ξενικήν. Καὶ ἡ συγγενική δε φαί- 2 νεται πολυειδής είναι, ήρτησθαι δε πάσα έκ της πατρικης οί γονείς μέν γάρ στέργουσι τὰ τέκνα ώς ξαυτών τι δντα, τὰ δὲ τέκνα τοὺς γονεῖς ὡς ἀπ' ἐκείνων τι ὅντα. Μάλλον δ' ισασιν οί γονείς τὰ έξ αύτων, ή τὰ γεννηθέντα ότι έκ τούτων, καὶ μάλλον συνφκείωται τὸ ἀφ' οὖ τῷ γεννηθέντι, ή τὸ γενόμενον τῷ ποιήσαντι· τὸ γὰρ έξ αὐτοῦ οἰκείον τῷ ἀφ' οὖ, οἶον όδοὺς ἡ θρὶξ ἡ ότιοῦν τῷ έχοντι' ἐκείνφ δ' οὐθὲν τὸ ἀφ' οῦ, ἡ ἡττον. Καὶ τῷ πλήθει δὲ τοῦ χρόνου· οἱ μὲν γὰρ εὐθὺς γενόμενα στέργουσιν, τὰ δὲ προελθόντα τοῖς χρόνοις τοὺς γονεῖς, σύνεσιν η αίσθησιν λαβόντα. Έκ τούτων δε δήλον και δι' ά φιλοῦσι μᾶλλον αἱ μητέρες. Γονεῖς μὲν οὖν τέκνα φιλοῦ-3 σιν ώς έαυτούς (τὰ γὰρ έξ αὐτῶν οίον ετεροι αὐτοὶ τῷ κεχωρίσθαι), τέκνα δε γονείς ώς απ' εκείνων πεφυκότα, άδελφοι δ' άλλήλους τῷ ἐκ τῶν αὐτῶν πεφυκέναι' ἡ γὰρ πρός έκείνα ταὐτότης άλλήλοις ταὐτοποιεί όθεν φασί

ταύτον αίμα και ρίζαν και τὰ τοιαύτα. Εἰσὶ δή ταύτο 4 πως καλ έν διηρημένοις. Μέγα δὲ πρός φιλίαν καὶ τό σύντροφον καὶ τὸ καθ' ήλικίαν' ήλιξ γάρ ήλικα, καὶ οἰ συνήθεις έταιροι. διο και ή οδελφική τη έταιρική δμοιού-'Areviol de kai of homol συγγενείε έκ τούτων συνωκείωνται: τώ γάρ από των αύτων είναι. Γίγνονται δ' οι μέν οικειότεροι, οι δ' άλλοτριώτεροι, τῷ σύνεγγνος δ ή πόρρω τον άρχηγον είναι. "Εστι δ' ή μέν πρός γονείς φιλία τέκνοις, και ανθρώποις πρός θεούς, ώς πρός αγαθύν καὶ ὑπερέχου εὖ γὰρ πεποιήκασι τὰ μέγιστα τοῦ γὰρ είναι και τραφήναι αίτιοι, και γενομένοις του παιδευθήδ ναι. Εχει δε καὶ το ήδυ καὶ το χρήσιμον ή τοιαίτη φιλία μάλλον των όθνείων, δσφ καὶ κοινότερος ὁ βίος αὐτοίς έστίν. "Εστι δέ καὶ έν τη άδελφική άπερ καὶ έν τη έταιρική, και μάλλον έν τοις έπιεικέσι, και όλως έν τοις όμοίοις, όσφ οίκειότεροι καλ έκ γενετής ύπάρχουσε στέργοντες άλληλους, καὶ όσφ όμοηθέστεροι οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν καί σύντροφοι καί παιδευθέντες όμοίως και ή κατά τον 7 χρόνον δοκιμασία πλείστη καὶ βεβαιστάτη. "Αναλαγον δέ καὶ έν τοῖς λοιποῖς τῶν συγγενῶν τὰ φιλικά. "Ανδρί δέ και γυναικί φιλία δοκεί κατά φύσιν ύπάρχει» άνθρωπος γάρ τη φύσει συνδυαστικόν μάλλον ή πολιτικόν, δσφ πρότερον καλ άναγκαιότερον ολεία πόλεως, καλ τεκνοποιία κοινότερον τοίς ζώοις. Τοίς μέν οὖν άλλοις έπλ τοσούτον ή κοινωνία έστιν, οί δ' δυθρωποι ού μόνον τής τεκνοποιίας χάριν συνοικούσιν, άλλά και τών είς τον βίον εύθύς γάρ διήρηται τὰ ἔργα, καὶ ἔστιν ἔτερα ἀνδρύς και γυναικός: έπαρκαύσιν ούν άλλήλοις, είς το κοινον τιθέντες τὰ ίδια. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ χρήσιμον είναι δοκεί και το ήδυ έν ταύτη τη φιλία. Είη δ' αν και δι' aperiju, el émicincia elev core yap énarépou aperije nai

χαίροιεν αν τῷ τοιούτῳ. Σύνδεσμος δὲ τὰ τέκνα δοκεῖ είναι διὸ θᾶττον οἱ ἄτεκνοι διαλύονται τὰ γὰρ τέκνα κοινὸν ἀγαθὸν ἀμφοῖν, συνέχει δὲ τὸ κοινόν. Τὸ δὲ πῶς 8 συμβιωτέον ἀνδρὶ πρὸς γυναῖκα, καὶ ὅλως φίλῳ πρὸς φίλον, οὐδὲν ἔτερον φαίνεται ζητεῖσθαι ἡ πῶς δίκαιον οὐ γὰρ ταὐτὸν φαίνεται τῷ φίλῳ πρὸς τὸν φίλον, καὶ τὸν ὁθνεῖον, καὶ τὸν έταῖρον, καὶ τὸν συμφοιτητήν.

Τριττών δ' οὐσών φιλιών, καθάπερ εν άρχη είρηται, (13) 15 καὶ καθ' έκάστην των μέν έν Ισότητι φίλων όντων, των δε καθ' ύπεροχήν (καὶ γὰρ όμοίως άγαθοὶ φίλοι γίνονται καὶ ἀμείνων χείρονι, όμοίως δὲ καὶ ἡδεῖς, καὶ διὰ τὸ χρήσιμον, Ισάζοντες ταις ωφελείαις και διαφέροντες), τους Ισους μέν κατ' Ισότητα δεί τφ φιλείν και τοίς λοιποίς Ισάζειν, τοὺς δ' ἀνίσους τῷ ἀνάλογον ταῖς ὑπεροχαῖς αποδιδόναι. Γίγνεται δε τα εγκλήματα και αι μεμψεις εν 2 τη κατά το χρήσιμον φιλία η μόνη, η μάλιστα, εὐλόγως. Οἱ μὲν γὰρ δι' ἀρετὴν φίλοι ὅντες εὐ δρᾶν ἀλλήλους προθυμούνται τούτα γάρ άρετης και φιλίας. Πρός τουτο δ' άμιλλωμένων ούκ έστιν έγκλήματα ούδε μάχαι. τον γάρ φιλούντα καὶ εὐ ποιούντα οὐδεὶς δυσχεραίνει, άλλ' έὰν ή χαρίεις, ἀμύνεται εὖ δρῶν. Ὁ δ' ὑπερβάλλων, τυγχάνων οδ έφίεται, οδκ αν έγκαλοίη τῷ φίλφ. έκάτερος γάρ τοῦ ἀγαθοῦ ἐφίεται. Οὐ πάνυ δ' οὐδ' ἐν 3 τοις δι' ήδονήν αμα γαρ αμφοίν γίνεται οδ δρέγονται, εί τφ συνδιάγειν χαίρουσιν. Γελοίος δ' αν φαίνοιτο καί δ έγκαλών τῷ μὴ τέρποντι, έξὸν μὴ συνδιημερεύειν. `Η 4 δε διά το χρήσιμον εγκληματική επ' ώφελεία γάρ χρώμενοι άλλήλοις αεί τοῦ πλείονος δέονται, καὶ έλαττον έχειν οιονται του προσήκοντος, και μέμφονται ότι ούχ δσων δέονται τοσούτων τυγχάνουσιν αξιοι δντες οί δ' εὖ ποιοῦντες οὐ δύνανται ἐπαρκεῖν τοσαῦτα δσων οἱ

5 πάσχοντες δέονται. "Εοικε δέ, καθάπερ το δίκαιον έστι διττόν, το μέν άγραφον, το δέ κατά νύμον, και της κατά το χρήσιμου φιλίας ή μέν ήθική, ή δε νομική είναι. Γίγνεται οὖν τὰ έγκλήματα μάλισθ, ὅταν μή κατὰ τὴν 6 αθτήν συναλλάξωσε και διαλύωνται. Εστε δή νομική μέν ή έπὶ ρητοις, ή μέν πάμπαν άγοραία, έκ χειρός είς χείρα, ή δε έλευθεριωτερα els χρόνου, καθ όμολογίαν δε τί αντί τίνος. Δήλον δ' έν τούτη το οφείλημα κούκ άμφίλογον, φιλικήν δέ την άναβυλήν έχει δια παρ' ένίοις ούκ είσε τούτων δίκαι, άλλ' οίονται δείν στέργειν τούς 7 κατά πίστιν συναλλιίξαντας. 'Η δ' ήθική ούκ έπι ρητοίς, άλλ' ώς φίλφ δωρείται ή ότιδήπατε άλλο. Κομίζεσθαι δε άξιοι το Ισον ή πλέον, ώς ου δεδωκώς, άλλά χρήσας. 8 Ούχ όμοίως δε συναλλάξας και διαλυόμενος έγκαλέσει. Τουτο δε συμβαίνει διά το βούλεσθαι μέν πάντας ή τους πλείστους τὰ καλὰ, προαιρείσθαι δὲ τὰ ώφελιμα. Καλόν δε το εδ ποιείν μη ίνα αντιπάθη, ωφελιμον δε το εύερ-9 γετείσθαι. Δυναμένω δή άνταποδοτέον την άξιαν ών ξπαθεν, καὶ έκόντι: ἄκοντα γὰρ φίλον οὐ ποιητέον. 'Ως δή διαμορτύντα έν τη άρχη, και εὐ παθύντα ὑφ' οἶ οἰκ έδει ού γάρ ύπο φίλου, ούδε δε αίνο τοῦτο δρώντυς. καθάπερ οδυ έπλ βητοίς εύεργετηθέντα διαλυτέου. Καλ όμολογήσαι δ' άν δυνόμενος ἀποδώσευν ἀδυνατούντα δ' ούδ' ό δούς ηξίωσεν άν ώστ' εί δυνατός, αποδοτέον. Εν άρχη δ' επισκεπτέων ύφ' οῦ εὐεργετείται καὶ ἐπὶ τίνι, 10 όπως επί τούτοις ύπομένη ή μή. "Αμφισβήτησεν δ' έχει πότερα δεί τή του παθόντος ώφελεία μετρείν και πρός

ταύτην ποιείσθαι την άνταπόδοσιν, η τη του δράσαντος εθεργεσία. Οι μέν γάρ παθόντες τοιαθτά φασι λαβείν παρά των εθεργετών, & μικρά ην έκείνοις, και έξην παρ' έτέρων λαβείν, κατασμικρίζοντες- οι δ' ἀνάπαλιν τὰ μέγιστα τῶν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἀ παρ' ἄλλων οὐκ ἦν, καὶ ἐν κινδύνοις ἢ τοιαύταις χρείαις. ᾿Αρ' οὖν διὰ μὲν τὸ χρή- 11 σιμον τῆς φιλίας οὔσης ἢ τοῦ παθόντος ὡφελεια μέτρον ἐστίν; οὖτος γὰρ ὁ δεόμενος, καὶ ἐπαρκεῖ αὐτῷ ὡς κομιούμενος τὴν ἴσην τοσαύτη οὖν γεγένηται ἢ ἐπικουρία ὅσον οὖτος ὡφεληται, καὶ ἀποδοτέον δὴ αὐτῷ ὅσον ἐπηύρατα, ἢ καὶ πλέον κάλλιον γάρ. Ἐν δὲ ταῖς κατ' ἀρετὴν ἐγκλήματα μὲν οὺκ ἔστιν, μέτρος δ' ἔσικεν ἡ τοῦ δράσαντος προαίρεσις τῆς ἀρετῆς γὰρ καὶ τοῦ ἡθους ἐν τῆ προαιρί-

σει το κύριον.

Διαφέρονται δέ καλ έν ταις καθ' ύπεροχήν φιλίαις (14) 16 άξιοι γάρ έκατερος πλέον έχειν, όταν δε τούτο γίγνηται, διαλύεται ή φιλία. Οίεται γάρ δ τε βελτίων προσήκειν αύτφ πλέον έχειν τφ γάρ άγαθφ νέμεσθαι πλέον όμοίως δε και ό ώφελιμώτερος άχρειον γάρ δυτα οθ φασι δείν Ισον έχειν' λειτουργίαν τε γάρ γίνεσθαι καλ ού φιλίων, εί μή κατ' άξιαν των έργων έσται τα έκ της φιλίας οδονται γόρ, καθάπερ έν χρημάτων κοινωνία πλείον λαμβάνουσιν οί συμβαλλόμενοι πλείον, ούτω δείν και έν τη φιλία. 'Ο δ' ένδεης και ό χείρων ανάπαλιν- φίλου γάρ αγαθού είναι το έπαρκείν τοις ένδεέσιν τι γάρ, φασίν, δφελος σπουδαίφ ή δυνάστη φίλον είναι, μηθεν γε μέλλοντα απολαύειν; έσικε δε έκατερος δρθας άξισεν, και 2 δείν έκατερω πλέον νέμειν έκ της φιλίας, ού του αυτού δέ, άλλα τῷ μέν ὑπερέχοντι τιμής, τῷ δ' ἐνδεεῖ κέρδους. The min yap aperies kal the everyerias if timit yepas, the δ΄ ένδείας έπικουρία το κέρδος. Ούτω δ΄ έχειν τούτο καί 3 έν ταίς πολιτείαις φαίνεται ου γάρ τιμάται ο μηδέν αγαθύν τῷ κοινῷ πορίζων' τὰ κοινὰν γάρ διδοται τῷ τὸ κοινόν εύτργετούντι, ή τιμή δέ κοινών. Ού γάρ έστιν άμα χρηματίζεσθαι από των κοινών και τιμάσθαι. Έν πάσι

γάρ το έλαττον ούδεις υπομένει τῷ δή περί χρήματα ελαττουμένω τιμήν απονέμουσι καὶ τῷ δωροδόκω χρήματα' το κατ' άξιαν γάρ επανισοί και σώζει την φιλίαν, καθώπερ είρηται. Ούτω δή καὶ τοις ανίσοις όμιλητεον, καί τῷ els χρήματα ὡφελουμένο ή els άρετην τιμήν άνταποδοτέον, ανταποδιδόντα το ένδεχόμενον. Το δυνατον 4 γάρ ή φιλία επιζητεί, οὐ τὸ κατ' άξίαν οὐδε γάρ εστιν έν πάσι, καθάπερ έν ταις πρός τους θεούς τιμαίς καὶ rove yourist ouders yap av more the affect anodoin, els δύναμιν δε ό θεραπεύων έπιεικής είναι δοκεί. Διο κάν δόξειεν ολκ έξείναι υίφ πατέρα απείπασθαι, πατρί δ' υίον' οφειλουτα γαρ αποδατέον' ούθεν δε ποιήσας άξιον των υπηργμένων δεδρακεν, διστ' αεὶ όφειλει. Οἰς δ' όφειλεται, έξουσία άφείναι και τῷ πατρί δή. "Αμα δ' ίσως ούδεις ποτ' αν αποστήναι δοκεί μή υπερβάλλοντος μοχθηρία, χωρίε λου της φραικής φιγίας την εμικουρίαν ανθρωπικόν μη διωθείσθαι. Τφ δε φευκτόν, η σύ σπουδαστόν το έπαρκείν, μοχθηρώ όντι ευ πάσχειν γάρ οί πολλοί βούλονται, τό δέ ποιείν φεύγουσιν ώς άλυσιτελές. Περί μέν οὖν τούτων ἐπὶ τοσούτον εἰρήσθω.

I.

Έν πάσαις δὲ ταῖς ἀνομοιοειδέσι φιλίαις τὸ ἀνάλογον ἐσάζει καὶ σώζει τὴν φιλίαν, καθάπερ εἴρηται, οἴον καὶ ἐν τἢ πολιτικῆ, τῷ σκυτοτόμῳ ἀντὶ τῶν ὑποδημάτων ἀμοιβὴ 2 γίνεται κατ' ἀξίαν, καὶ τῷ ὑφάντη καὶ τοῖς λοιποῖς Ἐνταῦθα μὲν οὖν πεπόρισται κοινὸν μέτρον τὰ νόμισμα, καὶ

πρός τούτο δή πάντα άναφέρεται, και τούτω μετρείται" έν δε τη έρωτική ένίστε μεν ο έραστης έγκαλεί, ότι ύπερφιλών ούκ αντιφιλείται, οίθεν έχων φιλητόν, εί ούτως έτυχεν, πολλάκις δ΄ δ έρωμενος, ότι πρότερον έπαγγελλόμενος πάντα νύν ούθεν έπιτελεί. Συμβαίνει δε τά τοι- 8 αύτα, έπειδαν ό μέν δι' ήδονην τον έρωμενον φιλή, ό δέ διά το χρήσιμον τον έραστην, ταύτα δε μή άμφουν υπάρχη. Διά ταύτα γάρ της φιλίας οδοης διάλυσις γίνεται, έπειδάν μή γίνηται ων ένεκα έφιλουν ού γάρ αύτους έστεργον, άλλά τὰ ὑπάρχοντα, οὺ μόνιμα ὅντα: διὰ τοιαῦται καί αι φιλίαι. ΄Η δέ των ήθων καθ' αύτην ούσα μένει, καθάπερ εξρηται. Διαφέρονται δὲ καὶ ὅταν ἔτερα γίγνη- 4 ται αυτοίς και μη διν δρέγονται δμοιον γάρ τῷ μηθέν γίγνεσθαι, όταν οδ έφίεται μή τυγχάνη, οίον καὶ τῷ κιθαρωδώ ὁ ἐπαγγελλόμενος, καὶ ὅσφ ἄμεινον ἄσειεν, τοσούτω πλείω: είς έω δ' απαιτοίντι τος ύποσχέσεις, ανθ' ήδουης ήδουην αποδεδωκέναι έφη. Ελ μεν οθν έκατερος τούτο έβούλετο, Ικανώς αν είχεν el d' à μέν τέρψιν, ό δε πέρδος, και ό μεν έχει, ό δε μή, ούκ δυ είη το κατά την κοινωνίαν καλώς: ων γάρ δεόμενος τυγχάνει, τούτοις καί προσέχει, κάκείνου γε χάριν ταθτα δωσει. Την άξίαν 5 δε ποτέρου τάξαι έστι, του προϊεμένου ή του προλαβόντος ; ο γάρ προϊέμενος έσικ έπιτρέπειν έκείνω. "Οπερ φασί και Πρωταγόραν ποιείν ότε γάρ διδάξειεν άδηποτε, τιμήσαι των μαθώντα εκέλευεν δσου δοκεί άξια επίστασθαι, και ελάμβανε τοσούτον. Έν τοις τοιούτοις 6 δ' ένίοις αρέσκει τὸ "μισθὸς δ' ἀνδρί." Οἱ δὲ προλαβόντες το αργύριον, είτα μηθέν ποιούντες ων έφασαν, διά τὰς ὑπερβολὰς τῶν ἐπαγγελιῶν, εἰκότως ἐν ἐγκλήμασι γίνονται οὐ γὰρ ἐπιτιλοῦσιν & ὡμολόγησαν. Τοῦ- 7 το δ΄ ίσως ποιείν οἱ σοφισταὶ ἀναγκάζονται διὰ τὸ μηθένα

αν δούναι αργύριον ων επίστανται. Ουτοι μέν ουν ων έλαβον τὸν μισθὸν, μὴ ποιοῦντες εἰκότως ἐν ἐγκλήμασίν είσιν έν οίς δε μη γίγνεται διομολογία της ύπουργίας, οί μέν δι αύτους προϊέμενοι εϊρηται ότι ανέγκλητοι τοιαύτη γάρ ή κατ' άρετην φιλία. Την άμοιβήν τε ποιητέον κατά την προαίρεσιν αυτη γάρ του φίλου και της άρετης. Ούτω δ' εοικε καὶ τοῖς φιλοσοφίας κοινωνήσασιν οὐ γὰρ πρὸς χρήμαθ' ἡ ἀξία μετρείται, τιμή τ' Ισόρροπος οὐκ ἄν γένοιτο, ἀλλ' ἴσως ἰκανὸν, καθάπερ καὶ πρὸς 8 θεούς και πρός γονείς, το ένδεχύμενον. Μή τοιαύτης δ' ούσης της δόσεως άλλ' έπί τινι, μάλισκα μέν ίσως δεί την ανταπόδοσιν γίγνεσθαι δοκούσαν αμφοίν κατ' αξίαν είναι, εί δε τούτο μή συμβαίνοι, ού μόνον αναγκαίον δόξειεν αν τὸν προέχοντα τάττειν, ἀλλά και δίκαιον όσον γάρ ούτος ώφελήθη, ή άνθ' όσου την ήδονην είλετ' αν, τοσούτον αντιλαβών εξει την παρά τούτου αξίαν καί 9 γαρ έν τοις ωνίοις ουτω φαίνεται γινόμενον ένιαχου τ΄ είσι νόμοι των έκουσίων συμβολαίων δίκας μη είναι ώς δίον, φ ἐπίστευσε, διαλυθήναι πρός τοῦτον καθάπερ έκοινώνησεν. ΤΩ γάρ έπετράφθη, τοῦτον οἴεται δικαιότερον είναι τάξαι τοῦ ἐπιτρέψαντος. Τὰ πολλά γάρ οὐ τοῦ ἴσου τιμώσιν οἱ ἔχοντες καὶ οἱ βουλόμενοι λαβεῖν τὰ γὰρ οἰκεῖα καὶ ὁ διδόασιν ἐκάστοις φαίνεται πολλοῦ άξια. 'Αλλ' όμως ή άμοιβή γίνεται πρός τοσούτον όσον αν τάττωσιν οἱ λαβόντες. Δεῖ δ ίσως οὐ τοσούτου τιμαν όσου έχοντι φαίνεται άξιον, άλλ' όσου πρίν έχειν έτίμα.

2 'Απορίαν δ' ἔχει καὶ τὰ τοιάδε, οἶον πότερα δεῖ πάντα τῷ πατρὶ ἀπονέμειν καὶ πείθεσθαι, ἢ κάμνοντα μὲν ἰατρῷ πειστέον, στρατηγὸν δὲ χειροτονητέον τὸν πολεμικόν ὁμοίως δὲ φίλῳ μᾶλλον ἢ σπουδαίῳ ὑπηρετητέον, καὶ

εθεργέτη άνταποδοτέον χάριν μάλλον ή έταίρο δοτέον, έαν ημφοίν μη ένδεχηται. "Αρ' οδυ πάντα τὰ τοιαύτα 2 άκριβώς μέν διορίσαι οὐ μάδιου; πολλάς γάρ και παντοίας έχει διαφοράς καὶ μεγέθει καὶ μικρότητε καὶ τῷ καλῷ καὶ ἀναγκαίω. "Ότι δ' οὐ πάντα τῷ αὐτῷ ἀποδοτεον, οἰκ δ adykor. Kai rás pér evepyerias árranodoréur és int rá πολύ μάλλον ή γαριστέον έταίροις, καὶ ώσπερ δάνειον, 🦸 όφείλει αποδοτέον μάλλον ή έταίρφ δοτέον. "Ισως δ' 🕏 οιδέ τουτ άει, οίον τῷ λυτρωθέντι παρά ληστών πότερον τὸν λυσάμενον ἀντιλυτρωτέον, κάν όστισοῦν ή, ή καὶ μή έαλωκότι απαιτούντι δε αποδοτέον, ή τον πατέρα λυτρωτέον; δόξειε γάρ αν καὶ έαυτοῦ μάλλον τόν πατέρα. Οπερ ούν είρηται, καθύλου μέν το δφείλημα αποδοτέον, 5 εαν δ' υπερτείνη ή δόσιε τῷ καλῷ ή τῷ ἀναγκαίῳ, πρώς ταθτ' άποκλιτέον ένίστε γάρ οὐδ' έστίν ίσον τὸ τήν προύπαρχήν άμείψασθαι, έπειδαν ό μέν σπουδαίον είδως εδ ποιήση, τῷ δὲ ἡ ἀνταπόδοσις γίγνηται, δν οἶεται μοχθηρόν είναι. Οὐδέ γάρ τῷ δανείσαντι ένίστε άντιδαnecareon, o hin Ago ofohenos kohtegagar egineraen eurεικεί όντι, ό δ' ούκ έλπίζει καμιείσθαι παρά πονηρού. Είτε τοίνυν τη άληθεία ούτως έχει, ούκ ίσον το άξιωμα. είτ' έχει μέν μή ούτως, οιονται δέ, ούκ άν δοξαιεν άτοπα ποιείν. "Οπερ ούν πολλάκια εξρηται, οί περί τὰ πάθη 6 καί τὰς πράξεις λόγοι όμοίως έχουσι τὸ ώρισμένον τοῖς περί α είσιν. "Οτι μέν ούν ού ταιτά πάσιν αποδοτίον, ούδε τῷ πατρί πάντα, καθάπερ οὐδε τῷ Διὶ θύεται, οὐκ άδηλον έπει δ' έτερα γονεύσι και άδελφοϊς και έται-7 ροις καλ εθεργέταις, έκωστοις τὰ οίκεία καλ τὰ άρμόττοντα απονεμητέον. Ούτω δέ και ποιείν φαίνονται' els γάμους μέν γάρ καλοίσι τοίς συγγενείς τούτοις γάρ ROLPON TO YENDS Had at med touto by mpubers had els

τα κήδη δε μάλιστ' σίωνται δείν τους συγγενείς απαν-8 ταν διά ταυτό. Δόξειε δ' άν τροφής μέν γονεύαι δείν μάλιστ' έπαρκείν, ώς άφειλοντας, και τοίς αίτίοις τοῦ elvat nakktor or h favrois eis raur' enapnein. Kal reμήν δε γονεύσι καθάπερ θεοίς, ού πάσαν δε. Οὐδε γάρ την αυτήν πατρί και μητρί' ουδ' αυ την του σοφού ή του στρατηγού, άλλα την πατρικήν, όμοίως δέ και την μητ-9 ρικήν. Καὶ παυτί δὲ τῷ πρεσβυτέρφ τιμήν τήν καθ ήλικίαν, ύπαναστάσει καὶ κατακλίσει καὶ τοῖς τοιούτοις. Hode évalpous d' au nal adelpous mappyolar nal anirτων κοινότητα. Καὶ συγγενέσε δή καὶ φυλέταιε καὶ πολίταις και τοις λοιποίς άπασιν άτι πειρατέον το οίκειον απονέμειν, καὶ συγκρίνειν τὰ ἐκάστοις ὑπάρχοντα κατ' 10 οίκειότητα καλ άρετην ή χρήσιν. Τών μέν ουν όμογενών έφων ή κρίστε, των δε διαφερόντων έργωδεστέρα. Ού μήν διά γε τοῦτο ἀποστατέου, ἀλλ' ὡς ἄν ἐνδέχη-

ται, ούτα διοριστέον.

Εχει δ' ἀπορίαν καὶ περί τοῦ διαλύεσθαι τὰς φιλίας ή μή πρός τους μή διαμένοντας. "Η πρός μέν τους διά τό χρήσιμον ή το ήδυ φιλους δυτας, όταν μηκέτε ταυτ' έχωσεν, ούδεν άτοπον διαλύεσθαι; έκείνων γάρ ήσαν Еукаφίλοι' Δν απολιπόντων εύλογον το μή φιλείν. λέσειε δ' ἄν τις, εἰ διὰ τὸ χρήσιμον ή τὸ ἡδὺ ἀγαπῶν προσεποιείτο διά τό ήθος όπερ γάρ εν άρχη είπομεν, πλείσται διαφοραί γίγνονται τοῖς φίλοις, όταν μή 2 δμοίως οίωνται καὶ ὧσι φίλοι. "Όταν μέν οὖν διαψευσθή τις και υπολάβη φιλείσθαι διά το ήθος, μηθέν τοιούτον έκείνου πράττοντος, έαυτον αλτιώτ' αν όταν δ ύπο της έκείνου προσποιήσεως απατηθή, δίκαιον έγκαλείν το απατήσαντι, και μάλλον ή τοις το νόμισμα κιβ-3 δηλεύουσιν, δαφ περί τιμιώτερον ή κακουργία. Έαν

δ' αποδέχηται ώς άγαθὸν, γένηται δὲ μοχθηρὸς καὶ δοκή, ἄρ' ἔτι φιλητέον; ή ού δυνατόν, είπερ μή παν φιλητόν, άλλα ταγαθύν; οθτε δε φιλητέον πονηρόν οθτε δεί· φιλοπόνηρον γάρ οὐ χρή είναι, οὐδ΄ δμοιοῦσθαι φαύλφο είρηται δ' ότι το δμοιον τῷ δμοίᾳ φίλον. "Αρ' ούν εὐθὺς διαλυτέον; ή οῦ πᾶσιν, άλλὰ τοῖς ἀνιάτοις κατά τήν μαχθηρίαν; ἐπανόρθωσιν δ' ἔχουσι μᾶλλον βοηθητέον είς το ήθος ή την ούσιαν, όσφ βέλτιον καί της φιλίας οἰκειότερον. Δόξειε δ' άν δ διαλυόμενος ούδεν άτοπον ποιείν' του γάρ τφ τοιούτφ φίλος ήν είλλοιωθέντα ούν άδυνατών άνασώσαι άφίσταται. Εί δ' 4 ό μεν διαμένοι, ό δ' επιεικέστερος γένοιτο καὶ πολύ διαλλάττοι τη άρετη, άρα χρηστεον φίλφ, η ούκ ενδέχεται; έν μεγάλη δε διαστάσει μάλιστα δήλον γίνεται, οίον έν ταίς παιδικαίς φιλίαις εί γάρ δ μέν διαμένοι την διάνοιαν παίς, ό δ' άνηρ είη οίος κρατιστος, πώς αν είεν φίλοι, μήτ' άρεσκόμενοι τοίς αυτοίς, μήτε χαίροντες και λυπούμενοι; ούδε γάρ περί αλλήλους ταυθ υπάρξει αύτοις, άνευ δε τούτων ούκ ήν φίλους είναι συμβιούν γάρ ούχ οίου τε. Είρηται δε περί τοίτων. "Αρ' 5 ούν οὐθέν άλλοιότερον πρός αὐτόν έκτέον ή εἰ μή έγεγόνει φίλος μηθέποτε; ή δεί μνείαν έχειν της γενομέτης συνηθείας, και καθάπερ φίλοις μάλλον ή δθνείοις οιόμεθα δείν χαρίζεσθαι, ούτω και τοις γενομένοις άπονεμητέον τι διά την προγεγενημένην φιλίαν, δταν μή δι' ύπερβολήν μοχθηρίας ή διάλυσις γένηται ;

Τὰ φιλικά δὲ τὰ πρὸς τοὺς φίλους, καὶ οἶς αἰ φιλίαι 4 δρίζονται, ἔοικεν ἐκ τῶν πρὸς ἐαυτὸν ἐληλυθέναι. Τιθέασι γὰρ φίλου τὰν βουλόμενον καὶ πράττουτα τὰγαθὰ ἡ τὰ φαινόμενα ἐκείνου ἕνεκα, ἡ τὰν βουλόμενον εἶναι καὶ ζῆν τὰν φίλου αὐτοῦ χάρω ὅπερ αὶ μητέρες πρὸς

τὰ τέκνα πεπόνθασι, καὶ τῶν φίλων οι προσκεκρουκότες. Οἱ δὲ τὸν συνδιάγοντα καὶ ταὐτὰ αἰρούμενον, ή τὸν συναλγούντα καὶ συγχαίροντα τῷ φίλφ· μάλιστα δὲ καὶ τούτο περί τὰς μητέρας συμβαίνει. Τούτων δέ τινι καί 2 την φιλίαν όρίζονται. Πρός έαυτον δε τούτων έκαστον τφ έπιεικει υπάρχει, τοις δε λοιποίς, ή τοιουτοι υπολαμβάνουσιν είναι. "Εοικε γάρ, καθάπερ είρηται, μέτρον 3 έκάστω ή άρετη και ό σπουδαίος είναι. Ούτος γάρ όμογνωμονεί έαυτφ, καὶ τῶν αὐτῶν ὀρέγεται κατὰ πᾶσαν την ψυχην, και βούλεται δη έαντφ τάγαθά και τά φαινόμενα καὶ πράττει (τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ τἀγαθὸν διαπονεῖν) καὶ έαυτοῦ ένεκα τοῦ γὰρ διανοητικοῦ χάριν, ὅπερ έκαστος είναι δοκεί. Καὶ ζην δὲ βούλεται έαυτὸν καὶ σώζεσθαι, καὶ μάλιστα τοῦτο ῷ φρονεί· ἀγαθὸν γὰρ τῷ 4 σπουδαίφ τὸ είναι. "Εκαστος δ' έαυτφ βούλεται τάγαθα, γενόμενος δ' άλλος οὐδείς αίρεῖται πάντ' έχειν έκεῖνο τὸ γενόμενον έχει γὰρ καὶ νῦν ὁ θεὸς τὰγαθὸν, ἀλλ' ὧν ο τι ποτ' έστίν. Δόξειε δ' αν το νοούν εκαστος είναι, ή Συνδιάγειν τε ο τοιουτος έαυτφ βούλεται 5 μάλιστα. ήδέως γάρ αὐτὸ ποιεί των τε γάρ πεπραγμένων ἐπιτερπείς αί μνήμαι, καὶ τῶν μελλόντων ἐλπίδες ἀγαθαί· αἱ τοιαῦται δ' ήδείαι. Καὶ θεωρημάτων δ' εὐπορεί τη διανοία, συναλγεί τε και συνήδεται μάλισθ ξαυτώ πάντοτε γάρ έστι το αυτό λυπηρόν τε και ήδυ, και ουκ άλλοτ άλλο αμεταμέλητος γαρ ώς είπειν. Τφ δή πρός αύτον μέν έκαστα τούτων ὑπάρχειν τῷ ἐπιεικεῖ, πρὸς δὲ τὸν Φίλον έχειν ωσπερ πρός έαυτόν (έστι γάρ ό φίλος άλλος αὐτὸς), καὶ ἡ φιλία τούτων είναί τι δοκεῖ, καὶ φίλοι οίς (ταῦθ΄ ὑπάρχει. Πρὸς αὐτὸν δὲ πότερον ἔστιν ἡ οὐκ έστι φιλία, άφείσθω έπὶ τοῦ παρόντος δύξειε δ' αν ταύτη ειναι φιλία, ή έστι δύο ή πλείω έκ των είρημένων,

και ότι ή υπερβαλή της φιλίας τη πρός αυτόν όμοιουται. Φαίνεται δέ τὰ εξρημένα και τοις πολλοίς ὑπάρχειν, καί- 7 περ οὐσε φαύλοις. "Αρ' οὖν ή ἀρέσκουσιν έαυτοῖς καὶ ύπολαμβάνουσιν έπικικείς είναι, ταύτη μετέχουσιν αὐτών; έπεὶ τών γε κομιδή φαύλων καὶ άνοσιουργών οὐθενί ταθθ' ύπαρχει, άλλ' οιδέ φαίνεται. Σχεδόν δέ 8 ούδε τοις φαίλοις' διαφέρονται γάρ έπυτοις, και έτέρων μέν ἐπιθυμούσιν, άλλα δὲ βούλονται, οἶον οἱ ἀκρατεῖς* αίροθυται γάρ άντι των δοκούντων ξαυτοίς άγαθών είναι τὰ ήδεα βλαβερά όντα οί δ΄ αὖ διὰ δειλίαν καὶ ἀργίαν άφιστανται του πράττειν δ οξονται ξαυτοίς βέλτιστα είναι οίς δε πολλά και δεικά πέπρακται διά την μοχθηρίον, μισούσε τε και φεύγουσι τὰ ζῆν και ἀναιρούσιν έαυτούς. Ζητούσε τε οί μοχθηροί μεθ ων συνδιημερεύ- 9 σουσιν, έαυτούς δέ Φεύγουσιν' άναμιμνήσκονται γάρ πολλών και δυσχερών, και τοιαύθ' έτερα ελπίζουσι, καθ' έαυτούς δυτες, μεθ' έτέρων δ' δυτες έπιλανθανουται. Ούθεν τε φιλητόν έχαντες ούθεν φιλικόν πάσχουσι πρώς έαυτούς. Οὐδὲ δή συγχαίρουσω οὐδὲ συναλγούσω οἰ τοιούτοι έσυτοίς στοσιάζει γάρ αὐτῶν ή ψυχή, καὶ τὸ μέν διά μοχθηρίαν άλγει άπεχόμενον τινών, το δ' ήδεται, καί το μεν δεύρο, το δ' έκείσε έλκει ώσπερ διασπώντα. Εί δε μή οιών τε άμα λυπείσθαι και ήδεσθαι, άλλα μετά 10 μικρόν γε λυπείται ότι ήσθη, και ούπ αν έβούλετο ήδεα ταύτα γενέσθαι αυτώ μεταμελείας γάρ οί φαύλοι γέμουσεν. Οὐ δή φαίνεται δ φαύλος οὐδὶ πρός έαυτόν φιλικώς διακείσθαι διά το μηδέν έχειν φιλητόν. Εί δή το ούτως έχειν λιαν έστιν άθλιου, φεικτέου την μοχθηρίαν διατεταμένως καλ πειρατέου έπιεική είναι' ούτω γάρ καί πρός εαυτόν φιλικώς άν έχοι και έτερφ φίλος γενοιτο. 'Η δ' εθνοια φιλία μέν ξοικεν, ου μήν έστι γε φιλία δ

γίνεται γάρ εΰνοια καὶ πρός άγνωτας καὶ λανθάνουσα, φιλία δ' οδ. Καὶ πρότερον δὲ ταῦτ' εξρηται. 'Αλλ' ουδέ φιλησίς έστιν ου γάρ έχει διάτασιν ουδ΄ δρεξιν, 2 τη φιλήσει δε τουτ' ακολουθεί. Καὶ ή μεν φιλησις μετά συνηθειας, ή δ' εύνοια καὶ έκ προσπαίου, οίον καὶ περί τούς άγωνιστάς συμβαίνει εύνοι γάρ αύτοις γίνονται καί συνθέλουσιν, συμπραξαιεν δ' άν οίθεν όπερ γάρ είπομιν, προσπαίως εύνοι γίνονται καὶ ἐπιπολαίως στέργου-\$ στη. "Εοική δή άρχη φιλίας είναι, δισπέρ του έραν, ή διά της ύψεως ήδονη μη γύρ προησθείς τη ίδεα ούθεις έρα, ό δε χαίρων τω είδει οιθέν μάλλον έρα, άλλ' όταν καί απόντα ποθή και της παρουσίας έπιθυμή. Ουτω δή και φ.λους οίχ οιών τ' είναι μη εύνους γενομένους, οί δ' εύνοι οίθεν μάλλον φιλούσιν βούλονται γάρ μόνον τάγαθά οξε είσιν εύνοι, συμπράξαιεν δ' άν ούθεν, ούδ' όχληθείεν ύπερ αύτων. Διό μεταφέρων φαίη τις δυ αύτην άμγην είναι φιλίαν, χρανιζομένην δέ και είς συνήθειαν άφικνουμένην γίνεσθαι φιλίαν, οὐ τὴν διὰ τὸ χρήσιμον οὐδέ τὴν διά το ήδυ ουδέ γαρ εθνοια έπι τούτοις γίνεται. Ο μέν γάρ εύεργετηθείς ανθ ων πέπουθεν απονιμει την είνοιαν, τὰ δίκαια δρών ὁ δὲ βουλόμενός τιν εὐπραγείν, ελπίδα êxwe eintoplas di éxelvou, oùa fout ellvous éxelve elvai, άλλα μάλλον έαντφ, καθάπερ ούδε φίλος, εί θεραπεύει 4 αὐτὸν διά τινα χρησιν. "Ολως δ' ή εθνοια δι' άρετην καί रेमार्गास्थातंत्र राज्य शृश्याया, वर्षाय रक् क्यारी स्वर्भेट राड है वेगδρείος ή τι τοιούτον, καθάπερ και έπι των άγωνιστων ELTOLEV.

6 Φιλικόν δὲ καὶ ἡ ὁμόνοια φαίνεται διόπερ οὐκ ἔστιν ὁμοδοξία τοῦτο μὲν γὰρ καὶ ἀγνοοῦσιν ἀλλήλους ὑπάρξειεν ἄν. Οὐδὲ τοὺς περὶ ὁτουοῦν ὁμογνωμονοῦντας ὁμονοεῖν φασὶν, οἶον τοὺς περὶ τῶν οἰρανίων (οὐ γὰρ φιλι-

κάν τὸ περί τούτων όμονοείν), άλλά τὰς πόλεις όμονοείν φασίν, όταν περί των συμφερόντων όμογνωμονώσε καί ταντά προυιρώνται και πράττωσι τὰ κοινή δόξαντα. Περί 2 τὰ πρακτά δή όμονοοῦσιν, καὶ τούτων περί τὰ ἐν μεγέθει και τα ενδεχόμενα αμφούν υπάρχειν ή πάσιν, οίον αι πόλειε, όταν πάσι δοκή τὰς άρχλε αίρετὰς είναι, ή συμμαχείν Λακεδαιμονιαις, ή άρχειν Πιττακόν, ότε και αίτος ήθελεν. "Όταν δ' έκατερος έαυτον βούληται, ώσπερ οί έν ταις Φοινίσσαις, στασιάζουσιν ού γάρ έσθ' όμονοείν τὸ αὐτὸ ἐκάτερον ἐννοεῖν όδήποτε, ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ, οίον όταν και ό δήμος και οι έπιεικείς τους άρίστους δρχειν ούτω γάρ πάσι γέγνεται οδ έφίενται. Πολιτική δέ φιλία φαίνεται ή δμόνοια, καθαπερ καὶ λέγεται· περί τὰ συμφέροντα γάρ έστι καὶ τὰ είς τὸν βίον ανήκοντα. "Εστι δ' ή τοιαύτη όμόνοια έν τοῖς έπιεικέσιν" οὖτοι γὰρ 8 καὶ ἐαυτοίε όμονουθσι καὶ ἀλλήλοις, ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅντες ώς είπειν των τοιούτων γάρ μένει τὰ βουλήματα καὶ οὐ μεταρρεί δοπερ Εθριπος, βούλονταί τε τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφεροντα, τούτων δέ καὶ κοινή έφίενται. Τούς δέ 4 φαύλους ούχ οδόν το όμονοεῖν πλην ἐπὶ μικρόν, καθάπερ nal pilone eiras, nheoregias epienerous er rois apehipois, er de rois morois kal rais heirorpylais enhelmorasέαυτφ δ' έκαστος βουλόμενος ταύτα τον πέλας έξετάζει και κωλύει μη γάρ τηρούντων το κοινόν οπολλυται. Συμβαίνει ούν αύτοιε στασιάζειν, άλληλους μέν έπαναγκάζοντας, αὐτούς δέ μή βουλομένους τὰ δίκαια ποιείν.

Ολ δ΄ εὐεργέται τοὺς εὐεργετηθέντας δοκούσε μάλλον 7 ψιλείν ή οἱ εὖ παθόντες τοὺς δράσαντας, καὶ ὡς παρα λόγον γινύμενον ἐπιζητείται. Τοῖς μέν οὖν πλείστοις φαίνεται, ὅτι οἱ μὲν ἀφείλουσε, τοῖς δὲ ἀφείλεται· καθάπερ οὖν ἐπὶ τῶν δανείων οἱ μεν ἀφείλοντες βούλονται μὴ

είναι οίς οφείλουσιν, οί δε δανείσαντες και επιμέλονται της των οφειλόντων σωτηρίας, ουτω και τούς εὐεργετήσαντας βούλεσθαι είναι τοὺς παθόντας, ώς κομιουμένους τας χάριτας, τοίς δ' οὐκ είναι ἐπιμελές τὸ ἀνταποδοῦναι. Επίχαρμος μέν οὖν τάχ' διν φαίη ταθτα λέγειν αὐτοθς έκ πονηρού θεωμένους, ξοικε δ' ανθρωπικώ αμνήμονες γάρ οί πολλοί, και μάλλον εὖ πάσχειν ἢ ποιείν ἐφίενται. 2 Δόξειε δ' αν φυσικώτερον είναι τὸ αίτιον, καὶ οὐχ δμοιον τῷ περὶ τοὺς δανείσαντας οὐ γάρ ἐστι φίλησις περὶ έκείνους, άλλά του σώζεσθαι βούλησις της κομιδής ένεκα· οί δ' εὖ πεποιηκότες φιλοῦσι καὶ ἀγαπώσι τοὺς πεπονθότας, κάν μηθέν ωσι χρήσιμοι, μήδ είς υστερον γέ-"Οπερ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνιτῶν συμβέβηκεν" 3 ขอมศ ลี้ข. πας γάρ τὸ οἰκεῖον ἔργον ἀγαπα μαλλον ἡ ἀγαπηθείη αν ύπο του ξργου έμινύχου γενομένου. Μάλιστα δ ίσως τούτο περί τούς ποιητάς συμβαίνει ύπεραγαπώσι γάρ 1 ουτοι τὰ οἰκεῖα ποιήματα, στέργοντες δισπερ τέκνα. Τοιούτφ δή ξοικε και το των εθεργετών το γάρ εθ πεπονθώς έργον έστιν αὐτών τοῦτο δή άγαπώσι μάλλον ή τὸ έργον τὸν ποιήσαντα. Τούτου δ' αίτιον, ότι τὸ είναι πασιν αίρετον και φιλητον, εσμέν δ' ενεργεία τῷ ζῆν γάρ καὶ πράττειν. Ἐνεργεία δη δ ποιήσας τὸ έργον έστι πως στέργει δή τὸ έργον, διότι καὶ τὸ είναι. Τοῦτο δὲ φυσικών δ γάρ έστι δυνάμει, τοῦτο ένεργεία τὸ έργον 5 μηνύει. "Αμα δε καὶ τῷ μεν εὐεργέτη καλὸν τὸ κατὰ τὴν πράξιν, ώστε χαίρειν έν φ τούτο, τφ δε παθόντι οὐθεν καλον έν το δράσαντι, άλλ' είπερ, συμφέρον τοῦτο δ' β ήττον ήδυ και φιλητόν. 'Ηδεία δ' έστι του μέν παρόντος ή ενέργεια, τοῦ δε μέλλοντος ή ελπίς, τοῦ δε γεγενημένου ή μνήμη. "Ηδιστον δέ τὸ κατά τὴν ἐνέργειαν, καὶ φιλητὸν όμοίως. Τῷ μὲν οὖν πεποιηκότι μένει τὸ

ξργον (το καλον γάρ πολυχρόνιον), τῷ δὲ παθώντι τὸ χρήσιμον παροίχεται "Η τε μνήμη τῶν μὲν καλῶν ἡδεία, τῶν δὲ χρησίμων οὐ πάνυ ἡ ἡττον ἡ προσδοκία δ' ἀνάπαλιν ἔχειν ἔσικεν. Καὶ ἡ μὲν φίλησις ποιήσει ἔσικεν, τὸ φιλείσθαι δὲ τῷ πάσχειν. Τοῖς ὑπερέχουσι δὴ περὶ τὴν πρῶξιν ἔπεται τὸ φιλείν καὶ τὰ φιλικά. "Ετι δὲ τὰ ἐπιπόνως γενόμενα πάντες μᾶλλον στέργου- 7 σιν, οἰον καὶ τὰ χρήματα οἱ κτησάμενοι τῶν παραλαβάν των δοκεῖ δὴ τὸ μὲν εῷ πάσχειν ἄπονον είναι, τὸ δ' εῷ ποιεῖν ἐργῶδες. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ αὶ μητέρες φιλοτεκνότεραι ἐπιπονωτέρα γὰρ ἡ γέννησις, καὶ μᾶλλον ἴσασιν ὅτι αὐτῶν. Δόξεις δ' ἄν τοῦτο καὶ τοῖς εὐεργέταις οἰκεῖον εἶναι.

'Απορείται δε καὶ πότερον δεί φιλείν έαυτον μάλιστα 🛭 ή δίλλον τινά: έπιτιμώσε γάρ τοῦς ξαυτούς μάλιστα άγαπώσε, καί ώς έν αλαχρώ φιλαύτους δακαλούσε, δοκεί τε ό μέν φαύλος έαυτου χάριν πάντα πράττειν, και όσφ άν μοχθηρότερος ή, τοσούτφ μάλλον έγκαλούσι δή αὐτῷ ότι οὐθέν ἀφ΄ έαυτοῦ πράττει· ὁ δ΄ ἐπιεικής διά τὸ καλόν, καί δοφ αν βελτίων ή, μάλλον διά το καλύν, καὶ φίλου ένεκας το δ΄ αύτου παρίησιν. Τοῦς λόγοις δὲ τούτοις το 2 έργα διαφωνεί, ούκ αλόγως. Φασί γλρ δείν φιλείν μάλιστα τὸν μάλιστα φίλον, φίλος δε μάλιστα δ βουλόμενος φ βούλεται τάγαθά έκείνου ένεκα, καὶ εἰ μηθεὶς εἶστται. Ταύτα δ' ὑπάρχει μάλιστ' αὐτῷ πρὸς αὐτὸν, καὶ tà hound by mart ale & dihoe apiferat espyrat yap are απ' αύτου πάντα τὰ φιλικά καὶ πρός τους διλους διήκει. Καὶ αὶ παροιμίαι δὲ πάσαι δμογνωμονοίσιν, οίον τὸ "μία ψυχή" και "κοινά τά φίλων" και "Ισότης φιλύτης" και "γόνυ κνήμης έγγιον" πάντα γάρ ταθτα πρός αθτον μάλισθ υπάρχει μάλιστα γάρ φίλος αυτώ, και φιλητέου

δη μάλισθ' ξαυτόν. 'Απορείται δ' εἰκότως ποτέροις χρε-3 ων επεσθαι, αμφοίν εχόντοιν το πιστόν. "Ισως οδν τούς τοιούτους δεί των λόγων διαιρείν και διορίζειν έφ' δσον έκάτεροι καὶ πῆ ἀληθεύουσιν. Εὶ δὴ λάβοιμεν τὸ φίλαυ-4 τον πως έκατεροι λέγουσιν, τάχ' αν γένοιτο δήλον. μέν οὖν εἰς ὄνειδος ἄγοντες αὐτὸ φιλαύτους καλοῦσι τοὺς έαυτοις ἀπονέμοντας τὸ πλείον ἐν χρήμασι καὶ τιμαίς καὶ ήδοναις ταις σωματικαις τούτων γάρ οι πολλοι δρέγονται, καὶ ἐσπουδάκασι περὶ αὐτὰ ὡς ἄριστα ὅντα, διὸ καὶ περιμάχητά έστιν. Οἱ δὴ περὶ ταῦτα πλεονέκται χαρίζονται ταις επιθυμίαις και όλως τοις πάθεσι και τφ άλόγφ της ψυχης. Τοιούτοι δ' είσὶν οί πολλοί διὸ καὶ ή προσηγορία γεγένηται ἀπὸ τοῦ πολλοῦ φαύλου ὅντος. Δικαίως 5 δή τοις ούτω φιλαύτοις όνειδίζεται. Ότι δε τους τά τοιαῦθ' αὐτοῖς ἀπονέμοντας εἰώθασι λέγειν οἱ πολλοὶ φιλαύτους, οὐκ ἄδηλον· εὶ γάρ τις ἀεὶ σπουδάζοι τὰ δίκαια πράττειν αὐτὸς μάλιστα πάντων, ἢ τὰ σώφρονα, ἢ ὁποιαοῦν ἄλλα τῶν κατὰ τὰς ἀρετὰς, καὶ ὅλως ἀεὶ τὸ καλὸν έαυτφ περιποιοίτο, οὐθείς έρει τοῦτον φίλαυτον οὐδε ψέ-6 ξει. Δόξειε δ' αν ό τοιοῦτος μαλλον είναι φίλαυτος. απονέμει γουν έαυτφ τὰ κάλλιστα καὶ μάλιστ' άγαθά, καὶ χαρίζεται έαυτοῦ τῷ κυριωτάτφ, καὶ πάντα τούτφ πείθεται· ώσπερ δε καὶ πόλις τὸ κυριώτατον μάλιστ' είναι δοκεί και παν άλλο σύστημα, ούτω και άνθρωπος και φίλαυτος δή μάλιστα ό τοῦτο ἀγαπών καὶ τούτφ χαριζόμενος. Καὶ έγκρατής δὲ καὶ ἀκρατής λέγεται τῷ κρατεῦν τον νουν η μη, ως τούτου έκάστου διτος και πεπραγέναι δοκούσιν αύτοι και έκουσίως τα μετά λόγου μάλιστα. "Οτι μέν οδν τοῦθ ἔκαστός ἐστιν ἡ μάλιστα, οὐκ ἄδηλον, καὶ ὅτι ὁ ἐπιεικής μάλιστα τοῦτ' ἀγαπῷ. Διὸ φίλαυτος μάλιστ' αν είη, καθ' έτερον είδος του ονειδιζομένου, καλ

διαφέρων τοσούτον δσον το κατά λόγον ζήν του κατά 🔹 πάθος, καὶ δρέγεσθαι τοῦ καλοῦ ή τοῦ δοκούντος συμφέρειν. Τοὺς μέν σύν περί τὰς καλάς πράξεις διαφεράν- 7 τως σπουδάζοντας πάντες άποδίχονται καλ έπαινούσιν πάντων δε διμιλλωμένων πρός το καλόν και διατεινομένων τὰ κάλλιστα πράττειν κοινή τ' άν πάντ' είη τὰ δέοντα καὶ ίδια έκάστα τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν, είπερ ἡ ἀρετή τυιουτόν έστιν. "Ωστε τον μέν αγαθον δει φίλαυτον είναι και γάρ αύτος δνήσεται τα καλά πράττων και τούς άλλους ώφελήσει τον δε μοχθηρόν ού δεί βλάψει γάρ καὶ έαυτὰν καὶ τοὺς πέλας, φαύλοις πάθεσιν έπόμενος. Τφ μοχθηρφ μέν ουν διαφωνεί & δεί πράττειν και & πράτ- 8 ret o d'émieskés, a del, ravra kul mparret mas yap νούς πίρειται το βελτιστον έσυτο, ο δ' επιεικής πειθαρχεί το νώ. Αληθές δέ περί του σπουδαίου και το τών 9 φιλων ένεκα πολλά πράττειν και της πατρίδος, κών δέη θαεραποθνήσκει» προήσεται γάρ και χρήματα και τιμάς καί όλως τὰ περιμάχητα άγαθὰ, περιποιούμενος έσυτφ το καλόν όλίγον γάρ χρόνον ήσθηναι σφόδρα μάλλον έλοιτ αν ή πολύν ήρέμα, και βιώσαι καλώς ένιαυτον ή πόλλ' έτη τυχύντως, καὶ μίαν πράξιν καλήν καὶ μεγάλην ή πολλάς καὶ μικράς. Τοίς δ' ύπεραποθνήσκουσι τουτ' ίσως συμβαίνει αίρουνται δή μέγα καλόν έαυτοις. Kal χρήματα προσίντ' ἀν ἐφ' ῷ πλείονα λήψονται οἱ φίλου γίγνεται γάρ τῷ μὲν φίλφ χρήματα, αὐτῷ δὲ τὸ καλόν το δή μείζου άγαθου έαυτφ οπονέμει. Καὶ περί τιμάς δέ 10 καὶ άρχὰς ὁ αὐτὸς τρόπος πάντα γὰρ τῷ Φίλφ ταὐτα προήσεται: καλόν γάρ αὐτῷ τοῦτο καὶ ἐπαινετόν. Εἰκύτως δή δοκεί σπουδαίος είναι, άντι πάντων αίρούμενος το καλόν. Ενδέχεται δέ και πράξεις τῷ φιλφ προίεσθαι, και είναι κάλλιου του αύτου πράξαι το αίτων τφ φίλφ γενέσθαι»

11 Έν πασι δή τοις έπαινετοις ό σπουδαίος φαίνεται έαυτφ τοῦ καλοῦ πλέον νέμων. Οὕτω μέν οὖν φίλαυτον είναι

δεῖ, καθάπερ εἴρηται· ώς δ' οἱ πολλοὶ, οὐ χρή.

9 'Αμφισβητείται δε καὶ περὶ τὸν εὐδαίμονα, εἰ δεήσεται φίλων ἡ μή. Οὐθεν γάρ φασι δεῖν φίλων τοῖς μακαρίοις καὶ αὐτάρκεσιν ὑπάρχειν γὰρ αὐτοῖς τὰγαθά·
Αὐτάρκεις οὖν ὅντας οὐδενὸς προσδεῖσθαι, τὸν δε φίλον, ἔτερον αὐτὸν ὅντα, πορίζειν ἃ δι' αὐτοῦ ἀδυνατεῖ·
ὅθεν τὸ

δταν δ δαίμων εδ διδφ, τί δεῖ φίλων;

2 ἔοικε δ' ἀτόπφ τὸ πάντ' ἀπονέμοντας τὰγαθὰ τῷ εὐδαίμονι φίλους μή ἀποδιδόναι, ὁ δοκεί των ἐκτὸς ἀγαθών μέγιστον είναι. Εί τε φίλου μαλλόν έστι τό εὖ ποιείν η πάσχειν, καὶ έστι τοῦ ἀγαθοῦ καὶ της ἀρετης τὸ εὐεργετείν, κάλλιον δ' εδ ποιείν φίλους δθνείων, των εδ πεισομένων δεήσεται ό σπουδαίος. Διὸ καὶ ἐπιζητείται πότερον εν εύτυχίαις μάλλον δεί φίλων ή εν άτυχίαις, ώς καί του άτυχούντος δεομένου των εὐεργετησόντων καί των 3 εὐτυχούντων οθς εὖ ποιήσουσιν. "Ατοπον δ' ίσως καὶ τὸ μονώτην ποιείν τον μακάριον οὐθείς γὰρ έλοιτ αν καθ' αύτον τὰ πάντ' ἔχειν ἀγαθά πολιτικον γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ συζην πεφυκός. Καὶ τῷ εὐδαίμονι δη τοῦθ ὑπάρχει. τὰ γὰρ τῆ φύσει ἀγαθὰ ἔχει. Δῆλον δ' ὡς μετὰ φίλων καὶ ἐπιεικών κρείττον ἡ μετ' δθνείων καὶ τών τυχόντων 4 συνημερεύειν δεί ἄρα τῷ εὐδαίμονι φίλων. Τί οὖν λέγουσιν οί πρώτοι, καὶ πῆ ἀληθεύουσιν; ἡ ὅτι οἱ πολλοὶ φίλους οιονται τούς χρησίμους είναι; τών τοιούτων μέν οὖν οὐθὲν δεήσεται ὁ μακάριος, ἐπειδή τάγαθὰ ὑπάρχει αὐτῷ. Οὐδὰ δὴ τῶν διὰ τὸ ἡδὺ, Ϝ ἐπὶ μικρόν' ἡδὺς γὰρ

ο βίος δο ουθέο δείται επεισάκτου ήδονής. Ου δεάμενος δέ των τοιούτων φίλων οὐ δοκεί δείσθαι φίλων. Το δ' 5 οία έστιν ίσως άληθές' έν άρχη γάρ είρηται ότι ή εύδαιμονία ενέργειά τις έστιν, ή δ' ενέργεια δήλον ότι γίνεται, καὶ ούχ ὑπάρχει δισπερ κτήμα τι. Εί δέ τὸ εὐδαιμονείν έστιν έν το ζην και ένεργείν, του δ' αγαθού ή ένέργεια σπουδαία και ήδετα καθ' αύτην, καθαπερ έν άρχη ετρηται, έστι δέ και το οικείον των ήδεων, θεωρείν δε μάλλον τούς πέλος δυνάμεθα ή έαυτούς και τος έκείνων πράξεις if the olkelas, at the amoudalous of mpafers pixous όντων ήδείαι τυϊε άγαθυϊς. ἄμφω γάρ έχουσε τὰ τή φύσει ήδία. Ο μακάριος δή φίλων τοιούτων δεήσεται, elnep bewpelv mpoaipeirai mpageis enteixels kal olkelas. τοιαθται δ' αλ του άγαθου φίλου όντος. Οιονταί τε δείν ήδέως (ην τὸν εὐδαίμονα' μονώτη μέν οὖν χαλεπός ό βίος ου γάρ ράδιον καθ' αυτόν ένεργείν συνεχώς, μεθ' έτερων δε καί πρός άλλους ράου. "Εσται ούν ή ενέργεια β συνεχεστέρα, ήδεία ούσα καθ' αύτην, δ δεί περί τον μαεπριον είναι ό γάρ σπουδαίος, ή σπουδαίος, ταίς κατ άρετην πράξεσε χαίρει, ταίς δ' από κακίας δυσχεραίνει, καθώπερ ο μουσικός τοις καλοίς μέλεσιν ήδεται, έπλ δέ τοις φούλοις λυπείται. Γίνοιτο δ' άν και δοκησίς τις της 7 άρετης έκ του συζήν τοις Αγαθοίς, καθάπερ και Θίογνις φησίν. Φυσικώτερον δ' έπισκοπούσιν ξοικεν ό σπουδαίος φίλος τῷ σπουδαίο τῆ φύσει αίρετος είναι' το γάρ τῆ φύσει άγαθον εξρηται ότι τῷ σπουδαίφ άγαθον καὶ ἡδύ έστι καθ' αυτό" το δε ζην δρίζονται τοις ζώσις δυνάμει αισθήσεως, είνθρώποις δ' αίσθήσεως ή νοήσεως ή δέ δύναμιε είν την ένέργειαν άνάγεται. Τὸ δὲ κύριον έν τη erepyeia" some by to the clear rupies to alabareabar h ναείν. Το δε ζην των καθ' αυτό έγαθων και ήδεων

ώρισμένον γάρ, τὸ δ' ώρισμένον της τάγαθοῦ φύσεως. Τὸ δὲ τῆ φύσει ἀγαθὸν καὶ τῷ ἐπιεικεί διόπερ ἔοικε πα-8 σιν ήδυ είναι. Ου δεί δε λαμβάνειν μοχθηράν ζωήν και διεφθαρμένην, οὐδ' έν λύπαις άδριστος γάρ ή τοιαύτη, καθάπερ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆ. Ἐν τοῖς ἐχομένοις δὲ περὶ 9 της λύπης έσται φανερώτερον. Εί δ' αὐτό τὸ ζην άγαθον και ήδύ (ξοικε δε και εκ του πάντας δρέγεσθαι αὐτοῦ, καὶ μάλιστα τοὺς ἐπιεικεῖς καὶ μακαρίους τούτοις γαρ ο βίος αίρετώτατος, και ή τούτων μακαριωτάτη ζωή), δ δ' δρῶν ὅτι δρᾳ αἰσθάνεται, καὶ δ ἀκούων ὅτι ἀκούει, καὶ ὁ βαδίζων ὅτι βαδίζει, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως έστι τι τὸ αἰσθανόμενον ὅτι ἐνεργοῦμεν, ὅστε αἰσθανοίμεθ' αν δτι αίσθανόμεθα, και νοοίμεν ότι νοούμεν. Τὸ δ' ότι αίσθανόμεθα ή νοουμεν, ότι έσμέν το γάρ είναι ήν αλσθάνεσθαι ή νοείν. Τὸ δ' αλσθάνεσθαι ότι ζη, των ήδεων καθ' αυτό φύσει γάρ άγαθὸν ζωή, τὸ δ' άγαθὸν ύπάρχον εν εαυτώ αἰσθάνεσθαι ήδύ. Αἰρετὸν δε τὸ ζην καὶ μάλιστα τοῖς ἀγαθοῖς, ὅτι τὸ είναι ἀγαθών ἐστιν αὐτοῖς καὶ ἡδύ. Συναισθανόμενοι γὰρ τοῦ καθ αὑτὸ 'Ως δὲ πρὸς έαυτὸν ἔχει ο σπουδαίος, 10 άγαθοῦ ήδονται. καὶ πρὸς τὸν φίλον έτερος γὰρ αὐτὸς ὁ φίλος ἐστίν. Καθάπερ οὖν τὸ αὐτὸν είναι αίρετόν έστιν ξκάστφ, οὖτω καὶ τὸ τὸν φίλον, ἡ παραπλησίως. Τὸ δ' είναι ἡν αίρετον διά το αίσθάνεσθαι αύτου άγαθου όντος. ή δε τοιαύτη αισθησις ήδεια καθ' έαυτήν. Συναισθάνεσθαι άρα δεί και του φίλου ότι έστιν, τουτο δε γίνοιτ' αν έν τφ συζην και κοινωνείν λόγων και διανοίας ούτω γάρ αν δόξειε τὸ συζην ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων λέγεσθαι, καὶ οὐχ δισπερ έπι των βοσκημάτων τὸ έν τῷ αὐτῷ νέμεσθαι. Εί δή τῷ μακαρίο τὸ είναι αίρετόν ἐστι καθ' αὐτὸ, ἀγαθὸν τη φύσει δυ καὶ ήδὺ, παραπλήσιου δὲ καὶ τὸ τοῦ φίλου

έστιν, και ό φίλος των αίρετων αν είη. "Ο δ' έστιν αύτῷ αίρετον, τοῦτο δεί ὑπάρχειν αὐτῷ, ἢ ταύτῃ ένδεἡς ἔσται. Δεήσει ἄρα τῷ εἰδαιμονήσοντι φίλων σπουδαίων,

*Αρ' σου ώς πλείστους φίλους ποιητέου, ή κοθάπερ έπί 10 της ξενίας έμμελως είρησθαι δοκεί

μήτε πολύξεινος μήτ' άξεινος,

και έπι της φιλίας άρμόσες μήτ' δφιλον είναι μήτ' αὐ πολύφιλον καθ ύπερβολήν; τοις μέν δή πρός χρήσιν 2 και πάνω δύξειεν δυ δρμόζειν το λεχθέν πολλοίς γάρ ανθυπηρετείν επίπονον, και ούχ Ικανός ο βίος αυτοίς τουτο πράττειν. Οἱ πλείους δή τῶν πρὸς τὸν οἰκεῖον βίον ίκανών περίεργοι καλ έμπόδιοι πρός το καλώς ζην ούθεν ούν δεί αύτων. Καὶ οἱ πρὸς ἡδονήν δὲ ἀρκούσιν ἀλίγοι, καθάπερ ἐν τῆ τροφή τὸ ήδυσμα. Τοὺς δὲ σπουδαίους 3 πότερου πλείστους κατ' άριθμόν, ή έστι τι μέτρου καὶ φιλικού πλήθους, δοπερ πόλεως; ούτε γάρ έκ δέκα άνθρώπων γένοιτ' δυ πόλις, ουτ' έκ δέκα μυριάδων έτι πόhis early. To de mordy our early lows ev ri, and way το μεταξύ τινών φρισμένων. Καὶ φίλων δή έστι πλήθος ώρισμένον, καὶ lows of πλείστοι μεθ ών αν δύναιτό τις συζήν' τούτο γάρ έδόκει φιλικώτατον είναι, ότι δ' ούχ έ οίον τη πολλοίε συζήν και διανέμειν αύτον, ούα άδηdor. Ett de nakeivour dei additions pidous eivar, el μελλουσι πάντες μεν άλλήλων συνημερεύευν τούτο δ' έργωθες έν πολλοίς υπάρχειν. Χαλεκόν δε γίνεται και τό δ συγχαίρειν και το συναλγείν οίκείως πολλοίς είκος γάρ συμπίπτειν άμα τῷ μέν συνήδεσθαι, τῷ δὲ συνάχθεσθαι. "lows οὖν εὖ έχει μὴ ζητείν ώς πολυφιλώτατον είναι,

άλλὰ τοσούτους δσοι εἰς τὸ συζην ἰκανοί οὐδὲ γὰρ ἐνδέχεσθαι δόξειεν ἀν πολλοῖς εἶναι φίλον σφόδρα. Διόπερ οὐδ' ἐρᾶν πλειόνων ὑπερβολή γάρ τις εἶναι βούλεται φιλίας, τοῦτο δὲ πρὸς ἔνα καὶ τὸ σφόδρα δή πρὸς
6 ὀλίγους. Οῦτω δ' ἔχειν ἔοικε καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων οὐ
γίγνονται γὰρ φίλοι πολλοὶ κατὰ τὴν ἐταιρικὴν φιλίαν,
αἱ δ' ὑμνούμεναι ἐν δυσὶ λέγονται. Οἱ δὲ πολύφιλοι καὶ
πᾶσιν οἰκείως ἐντυγχάνοντες οὐδενὶ δοκοῦσιν εἶναι φίλοι,
πλὴν πολιτικῶς, οῦς καὶ καλοῦσιν ἀρέσκους. Πολιτικῶς
μὲν οδν ἔστι πολλοῖς εἶναι φίλον καὶ μὴ ἄρεσκον ὅντα,
ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ἐπιεικῆ δι' ἀρετὴν δὲ καὶ δι' αὐτοὺς
οὐκ ἔστι πρὸς πολλοὺς, ἀγαπητὸν δὲ καὶ ὀλίγους εὐρεῖν
τοιούτους.

Πότερον δ' έν εὐτυχίαις μάλλον φίλων δεί ή έν δυσ-11 τυχίαις; ἐν ἀμφοῖν γὰρ ἐπιζητοῦνται: οἴ τε γὰρ ἀτυχούντες δέονται έπικουρίας, οί τ' εὐτυχούντες συμβίων καὶ οθε εθ ποιήσουσιν' βούλονται γάρ εθ δράν. 'Αναγκαιότερον μέν δή έν ταις άτυχίαις, διό των χρησίμων ένταῦθα δεῖ, κάλλιον δ' ἐν ταῖς εὐτυχίαις, διὸ καὶ τοὺς έπιεικείς ζητούσιν τούτους γάρ αίρετώτερον εὐεργετείν 2 καὶ μετὰ τούτων διάγειν. Εστι γὰρ καὶ ἡ παρουσία αὐτη τών φίλων ήδεια και έν ταις δυστυχίαις κουφίζονται γάρ οι λυπούμενοι συναλγούντων τῶν φίλων. Διὸ κᾶν απορήσειέντις πότερον ώσπερ βάρους μεταλαμβάνουσιν, η τούτο μέν ου, ή παρουσία δ' αύτων ήδεια ούσα και ή έννοια τοῦ συναλγείν ελάττω την λύπην ποιεί. Εὶ μεν σῦν διὰ ταῦτα ἡ δι' ἄλλο τι κουφίζονται, ἀφείσθων συμβαίνειν δ' οδν φαίνεται τὸ λεχθέν. Έοικε δ' ή παρουσία μικτή 3 τις αὐτῶν είναι. Αὐτὸ μέν γὰρ τὸ ὁρᾶν τοὺς φίλους ἡδὺ, άλλως τε και άτυχούντι, και γίνεται τις έπικουρία πρός τὸ μὴ λυπεῖσθαι· παραμυθητικὸν γὰρ ὁ φίλος καὶ τῆ

The rai to hayo, ear of endefiner olde yap to hous rai έφ΄ αις ήδεται και λυπείται. Το δε λυπούμενου αισθάνε- 4 σθαι έπὶ ταις αύτου άτυχίαις λυκηρόν και γάρ φεύγει λύπης αίτιος είναι τοίς φίλοις. Διόπερ οί μέν άνδρώδεις την φύσιν εύλαβούνται συλλυπείν τούς φίλους αύτοίς, κάν μή υπερτείτη τη άλυπία, την έκείνοις γινομένην λύπην οίχ ύπομένει, όλως τε συνθρήνωνς ού προσίεται διά τὸ μήδ αύτος είναι βρηνητικός γύναια δέ και οί τοιούτοι and per tois overtinour gainover, kai pidover in piλους καί συναλγούντας. Μιμείσθαι δ' έν άπασι δεί δήhow on ton Beating. 'H o' in tais entuylate the diam's παρουσία τήν τε διαγωγήν ήδείαν έχει και τήν έννοιαν ώτι ήδονται έπὶ τοῖς αὐτοῦ ἀγαθοῖς. Διὰ δόξειεν ἄν δεῖν εἰς μέν τὰς εὐτυχίας καλείν τοὺς φίλους προθύμως εὐεργετητικόν γάρ είναι καλόν' είς δε τάς άτυχίας όκνούντα' μεταδιδοναι γορ ώς ηκιστα δεί των κακών, ύθεν το "άλις έγω δυστυχών." Μαλιστα δε παρακλητέου, όταν μέλλωσιν ύλίγα όχληθεντες μεγώλ' αὐτόν ώφελήσειν. 'Ιέναι δ' 6 ανάπαλιν έσως άρμόζει πρός μέν τούς άτυχούντας δικλητον και προθέμως (φίλου γάρ εξ ποιείν, και μαλιστα τούς έν χρεία και το μή άξιωσαντας' άμφου γάρ καλλιον καὶ ήδιον), εἰς δὲ τὰς εἰτυχίας συνεργούντα μέν προθύμως (ποι γάρ είς ταίτα χρεία φιλων), πρώς εὐπάθειαν δέ σχολαίως ου γάρ καλόν το πριθυμείσθαι ώφελείσθαι. Διέζαν δ' άηδίας έν τω διωθείο θαι ίσως εύλαβητεον ένίοτε γάρ συμβαίνει. 'Η παρουσία δή των φίλων έν άπαow aipern paireral.

Αρ΄ οὖν, ωσπερ τοῖς ἐρωσι τὸ ὁρῶν ἀγαπητύτατόν 12 ἐστι, καὶ μᾶλλον αἰρούνται ταύτην τὴν αἴσθησιν ἢ τὰς λοιπὰς, ὡς κατὰ ταύτην μαλιατα τοῦ ἔρωτος ὅντος καὶ γινομένου, οὖτω καὶ τοῖς Φίλοις αἰρετώτατόν ἐστι τὰ συ-

ζην; κοινωνία γάρ ή φιλία. Καὶ ώς πρός έαυτὸν έχει, ούτω καὶ πρὸς τὸν φιλον. Περὶ αύτὸν δ' ή αίσθησις ὅτι έστιν αίρετή και περί τον φίλον δή. 'Η δ' ένέργεια γίνεται αὐτοῖς ἐν τῷ συζῆν, ώστ' εἰκότως τούτου ἐφίενται. 2 Καὶ ὅ τι ποτ' ἐστὶν ἐκάστοις τὸ εἶναι ἡ οὖ χάριν αἰροῦνται τὸ ζην, ἐν τούτφ μετὰ τῶν φίλων βούλονται διάγειν' διόπερ οί μέν συμπίνουσιν, οί δε συγκυβεύουσιν, άλλοι δε συγγυμνάζονται καί συγκυνηγούσιν ή συμφιλοσοφούσιν, έκαστοι έν τούτφ συνημερεύοντες δ τί περ μάλιστα άγαπωσι των έν τφ βίων συζην γάρ βουλόμενοι μετά των φιλων, ταυτα ποιούσι και τούτων κοινωνούσιν 8 οίς οιονται συζην. Γίνεται οδυ ή μεν των φαύλων φιλία μοχθηρά κοινωνοῦσι γὰρ φαύλων ἀβέβαιοι ὅντες, καὶ μοχθηροί δε γίνονται όμοιούμενοι άλλήλοις ή δε των έπιεικών έπιεικής, συναυξανομένη ταις όμιλίαις δοκούσι δε καί βελτίους γίνεσθαι ένεργούντες καί διορθούντες άλλήλους. - ἀπομάττονται γὰρ παρ' ἀλλήλων οίς αρέσκονται, δθεν

έσθλων μέν γάρ Επ' έσθλά.

Περὶ μὲν οὖν φιλίας ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· ἐπόμενον δ' ἄν εἶη διελθεῖν περὶ ἡδονῆς.

K.

Μετά δε τούτο περί ήδυνης ίσως έπεται διελθείν μά-1 λιστα γάρ δοκεί συνφκειώσθαι τῷ γένει ήμῶν, διὸ παιδεύουσε τους νέους οιακίζοντες ήδυνη και λύπη. Δυκεί δε καὶ πρός την του ήθους άρετην μέγιστον είναι το χαίρειν vis dei kai piosiv à dei' diareires yap ravra dià marrès τοῦ βίου, ροπήν έχοντα καὶ δύναμιν πρός άρετήν τε κοί τον ευδαίμονα βίου, τα μέν λαδ άδια προαιρούνται, τὰ δὲ λυπηρὰ φεύγουσιν. Υπέρ δὲ τῶν τοιού- 2 των ηκιστ' αν δύξειε παρετέον είναι, άλλως τε καί πολλήν έχύντων άμφισβήτησιν. Οἱ μὲν γὰρ τάγαθὸν ήδουήν λέγουσιν, οί δ' έξ έναντίας κομιδή φαύλον, οί μέν ίσως πεπεισμένοι ούτω καλ έχειν, ολ δε ολομενοι βελτιον είναι πρός του βίου ήμων αποφαίνειν την ήδονην των φαύλων, και εί μη έστιν ρέπειν γάρ τους πολλούς πρός αύτην και δουλεύειν ταις ήδουαις, διά δείν είς τουναντίον άγειν ελθείν γάρ αν ούτως έπι το μέσον. Μή ποτε δέ 3 ού καλώς τούτο λέγεται. Οἱ γὰρ περὶ τών ἐν τοῖς πάθεσι και ταις πράξεσε λόγοι ήττον είσε πιστοί των έργων όταν οδυ διαφωνώσε τοίς κατά την αξοθησιν, καταφροναύμενοι καὶ τάληθές προσαναιρούσιν ὁ γὰρ ψέγων την ήδονην, όφθείς ποτ' εφιέμενος, αποκλίνειν δοκεί πρός αύτην ώς τοιαύτην ούσαν άπασαν· τὸ διορίζειν γάρ οὐκ έστι των πολλών. Εοίκασιν ούν οι άληθείς των λόγων 🛊 ου μόνου πρός το είδεναι χρησιμώτατοι είναι, άλλα καί πρός τον βίον συνφουί γαρ δυτές τοις έργοις πιστεύονται, διό προτρέπονται τούς συνιέντας ζην κατ' αύτούς.

Τών μέν οδν τοιούτων άλις, τὰ δ' εἰρημένα περὶ τῆς ἡδονῆς ἐπέλθωμεν.

Εύδοξος μέν οὖν τὴν ἡδονὴν τάγαθὸν ῷετ' εἶναι διὰ τὸ πάνθ όραν εφιέμενα αὐτης, καὶ ἔλλογα καὶ ἄλογα· ἐν πασι δ' είναι το αίρετον επιεικές, και το μάλιστα κράτιστον τὸ δη πάντ' ἐπὶ ταὐτὸ Φέρεσθαι μηνῦκινώς πασι τοῦτο δριστον εκαστον γάρ το αυτφ ληαθών ευρίσκειν. ώσπερ καὶ τροφήν τὸ δὴ πᾶσιν ἀγαθὸν, καὶ οῦ πάντ' ἐφίεται, τάγαθὸν είναι. Ἐπιστεύοντο δ' οἱ λόγοι διὰ τὴν τοῦ ήθους αρετήν μαλλον ή δι' αυτούς διαφερόντως γάρ έδόκει σώφρων είναι ου δή ώς φιλος της ήδονης εδόκει 2 ταῦτα λέγειν, ἀλλ' οὕτως ἔχειν κατ' ἀλήθειαν. Οὐχ ἦττον δ' φετ' είναι φανερον έκ τοῦ έναντίου την γάρ λύπην καθ' αύτο πασι φευκτον είναι, δμοίως δη τουναντίον αίρετόν. Μάλιστα δ' είναι αίρετον δ μη δι' έτερον μηδ' έτέρου χάριν αξρούμεθα τοιούτον δ' δμολογουμένως είναι την ήδονήν οὐδένα γαρ ἐπέροςταν τίνος ένεκα ήδεται, ώς καθ αύτην ουσαν αίρετην την ήδονήν. Προστιθεμένην τε ότφοῦν τῶν ἀγαθῶν αίρετώτερον ποιείν, οίον τῷ δικαιοπραγείν και σωφρονείν και αξεεσθαι δή το άγαθον αυτό 8 αύτφ. Εοικε δη ουτύς γε ο λόγος των άγαθων αυτήν αποφαίνειν, και ουδέν μαλλον έπέρου παν γάρ μεθ έπέρου αγαθοῦ αίρετώτερον ή μονούμενον. Τοιούτφ δη λόγφ καὶ Πλάτων ἀναιρεί ὅτι οὐκ ἔστιν ἡδονή τάγαθόν αίρετώτερον γάρ είναι τὸν ἡδὺν βίον μετά φρονήσεως ή χωρίς, εί δε το μικτον κρείττον, ούκ είναι την ήδονην τάγαθόν οὐδενὸς γὰρ προστεθέντος αὐτὸ τάγαθὸν αίρετώτερον γίνεσθαι. Δηλον δ' ώς οὐδ' ἄλλο οὐδεν τάγαθον αν είη, δ μετά τινος των καθ' αυτό άγαθων αίρετωτερον γί-4 νεται. Τι ούν έστι τοιούτον, ού και ήμεις κοινωνούμεν; τοιούτον γάρ επιζητείται. Οἱ δ' ενιστάμενοι ώς οὐκ άγα-

θών οδ πάντ' εφίεται, μή οδθέν λέγωσιν δ γάρ πάσι δοκεί, τουτ' είναι φαμεν. ό δ' άναιρων ταυτην την πίστιν οὐ πανυ πιστότερα έρει εί μεν γάρ τὰ ἀνόητα ωρέγετο αύτων, ήν αν τι το λεγομενον, εί δέ και τά φρόνιμα, πως λέγουν αν τι; true δέ και έν τοις φανλοις έστι τι φυσικών άγαθων κρείττον ή καθ αύτά, δ έφιεται του οίκειου αγαθού. Ούκ έσικε δε ούδε περί του 5 έναντίου καλώς λέγεσθαι. Οδ γάρ φασιν, εί ή λύπη κακον έστι, την ήδανην αγαθάν είναι αντικείσθαι γάρ καί κοκόν κακφ και δμφω τῷ μηδετέρφ, λέγοντες ταυτα οὐ κακώς, οι μην επί γε των ειρημένων άληθεύοντες. 'Αμφοίν μέν γάρ δυτων κακών και φευκτά έδει αμφω είναι, τών μηδετέρων δε μηδέτερον ή όμοίως νύν δε φαίνονται την μέν φεύγ ντες ώς κακόν, την δ' αίρουμενοι ώς άγα-/ θόν ουτω δή και αντίκειται. Ού μήν ουδ εί μή των (3) ποιοτήτων έστιν ή ήδονή, διά τουτ ούδε των άγαθων aude yap at the aperils everyteat nototytes elow, aid if ( ) εύδαιμονία. Λέγουσι δι το μίν άγαθον ωρίσθαι, την δ' 2 ήδονήν α ριστον είναι, ότι δεχεται το μύλλον καὶ το ήττον. Εί μεν οδν έκ του ήδεσθαι τουτο κρίνουσι, και περί α την δικαιοσύνην και τας άλλας άρετας, καθ άς έναργώς φασί μάλλον και ήττον τούς ποιούς υπάρχειν κατά τάς άρετας, έσται το αυτό' δίκαιοι γάρ είσι μαλλον και άνδρείοι, έστι δε και δικαιοπραγείν και σωφρονείν μάλλον και ήττον. Εί δ' έν ταις ήδουαις, μή ποτ' ού λέγουσι τό t, airion, an wair al per apireir, al de pieral. Ti yap em 3 λύει, καθαπερ ύγίεια ώρισμένη ούσα δέχεται το μάλλον καί το ήτταν, ούτω και την ήδονήν; ού γαρ ή αυτή συμμετρία εν πάσεν έστιν, ουδ' έν τῷ ουτῷ μέα τις ἀεὶ, αλλ' ανισμένη διαμένει έως τινός, και διαφερει τῷ μάλλον καί ήττον. Τοιούτον δή και το περί την ήδουην ένδεχεται εί-

portion

FIVE TO STATE

[3,4 ναι. Τέλειόν τε τάγαθον τιθέντες, τὰς δὲ κινήσεις καὶ γο 1088. τας γενέσεις ατελείς, την ήδονην κίνησιν και γένεσιν άποφαίνειν πειρώνται. Οὐ καλώς δ' ἐοίκασι λέγειν οὐδ' ω. είναι κίνησιν πάση γάρ ολκεῖον είναι δοκεῖ τάχος καὶ βραδυτής, καὶ εἰ μὴ καθ αύτήν, οίον τῆ τοῦ κόσμου, προς άλλο· τῆ δ' ήδονῆ τούτων οὐδέτερον ὑπάρχει· ήσ- 🕼 🕍 θηναι μέν γάρ έστι ταχέως δσπερ όργισθηναι, ήδεσθαι δ΄ οῦ, οὐδὲ πρὸς ἔτερον, βαδίζειν δὲ καὶ αὕξεσθαι καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. Μεταβάλλειν μέν οὖν εἰς την ήδονην ταχέως και βραδέως έστιν, ένεργείν δε 5 κατ' αὐτὴν υὐκ ἔστι ταχέως, λέγω δ' ήδεσθαι. Γένει.σίς τε πῶς ἀν είη; δοκεῖ γὰρ οὐκ ἐκ τοῦ τυχόντος τὸ τυχον γίγνεσθαι, άλλ' έξ οδ γίγνεται, είς τοῦτο διαλύεσθαι. Καὶ οδ γένεσις ή ήδονή, τούτου ή λύπη φθορά. 6 Καὶ λέγουσι δὲ τὴν μὲν λύπην ἔνδειαν τοῦ κατὰ φύσιν είναι, την δ' ήδονην αναπλήρωσιν. Ταθτα δε σωματικά έστι τὰ πάθη. Εὶ δή έστι τοῦ κατὰ φύσιν ἀναπλήρωσις ή ήδονη, εν ο αναπλήρωσις, τοῦτ' αν καὶ ήδοιτο τὸ σωμα άρα· οὐ δοκεί δέ· οὐδ' ἔστιν άρα ἀναπλήρωσις ή ... ήδονή, άλλα γινομένης μέν αναπληρώσεως ήδοιτ' αν τις, καὶ τεμνόμενος λυποίτο. Ἡ δόξα δ' αὖτη δοκεί γεγενησθαι έκ των περί την τροφην λυπων και ήδονων ένδεεις γάρ γινομένους καὶ προλυπηθέντας ήδεσθαι τῆ ἀναπληρώσει. 7 Τοῦτο δ' οὐ περὶ πάσας συμβαίνει τὰς ἡδονάς άλυποι γάρ είσιν αί τε μαθηματικαί και των κατά τας αίσθήσεις αί διὰ τῆς ὀσφρήσεως, καὶ ἀκροάματα δὲ καὶ ὁράματα πολλά και μνήμαι και έλπίδες. Τίνος οδν αθται γενέσεις έσονται; οὐδενὸς γὰρ ένδεια γεγένηται, οδ γένοιτ' αν 8 ἀναπλήρωσις. Πρὸς δὲ τοὺς προφέροντας τὰς ἐπονειου γάρ εί τοις κακώς διακειμένοις ήδέα έστιν, οίητέον

mention server all all and the server de all anythrong

αυτά και ήδια είναι πλήν τούτοις, καθάπερ ούδε τα τοίς κάμνουσιν ύγιεινά ή γλυκέα ή πικρά, ούδ' αὖ λευκά τά φαινύμενα τοῖς ὀφθαλμιώσω. "Η οὐτω λέγοιτ' ἄν, ὅτι 9 αί μεν ήδοναι αίρεται είσεν, ου μήν από γε τούτων, ώσπερ και το πλουτείν, προδόντι δ' ού, και το ύγιαίνειν, ού μήν ότιουν φαγώντι. "Η τῷ είδει διαφέρουσι» αὶ ήδοναί ; 10 έτεραι γάρ αι άπο των καλών των από των αισχρών, και ούκ έστιν ήσθηναι την του δικαίου μή όντα δίκαιον, ούδε την του μουσικού μη δντα μουσικόν, όμοίως δέ καὶ έπὶ των άλλων. 'Εμφανίζειν δέ δοκεί και ο φίλος, έτερος 11 ών του κώλακος, οὐα οὐσαν άγαθὸν την ήδονην ή διαφόρους είδει ά μέν γάρ πρός τάγαθον όμιλειν δοκεί, ά δέ πρός ήδονήν, και τφ μέν ονειδίζεται, τον δ' έπαινούσιν ώς πρός έτερα όμιλούντα. Ούθείς τ' αν έλοιτο ζήν παι-12 δίου διανοιαν έχων διά βίου, ήδόμενος έφ΄ οίς τα παιδία ώς οίον τε μάλιστα, οὐδέ χαίρειν ποιῶν τι τῶν αἰσχίστων, μηδέποτε μέλλων λυπηθήναι. Περί πολλά τε σπουδήν ποιησαίμεθ άν και εί μηδεμίαν επιφέροι ήδονήν, οίον δράν, μνημονεύειν, eldéras, τὰς άρετὰς ἔχειν. Εἰ δ' έξ ανάγκης επουται τούτοις ήδουαί, ουδέν διαφέρει έλοίμεθα γάρ ἄν ταθτα καὶ εἶ μὴ γίνοιτ ἀπ' αὐτῶν ἡδονή. Ότι μεν ούν ούτε τάγαθον ή ήδονή, ούτε πάσα αίρετή. 11 Bôdor course sival, kal öre elví reres alperal kad abras διαφέρουσαι τῷ είδει ή ἀφ' ὧν. Τὰ μὲν οὖν λεγόμενα περί της ήδονης και λύπης ίκανῶς είρησθω.

Τί δ΄ έστιν ή ποίον τι, καταφανέστερου γένοιτ' αν απ' (4) 3 άρχης άναλαβούσιν. Δοκεί γαρ ή μέν δρασις καθ όντινούν χρόνον τελεία είναι οὐ γάρ έστιν ένδεης οὐδενός, δ εἰς ϋστερου γενόμενον τελειώσει αὐτης τὸ είδος. Τοιούτω δ' ἔοικε καὶ ἡ ἡδονή ὁλον γάρ τι έστὶ, καὶ κατ' οὐδένα χρόνον λάβοι τις ἀν ἡδονήν ἡς ἐπὶ πλείω χρόνον pour the line

,

2 γινομένης τελειωθήσεται το είδος. Διόπερ οὐδε κίνησες έστιν' έν χρύνω γάρ πάσα κίνησις καὶ τέλους τινός, οίον ή ολκοδομική τελεια, όταν ποιήση οὖ έφίεται. "Η έν απαντι δή τῷ χρόνω, ή τούτω. Εν δὲ τοίς μέρεσε τοῦ χρόνου πάσαι άτελείς, καὶ έτεραι τῷ είδει τῆς όλης καὶ αλλήλων ή γάρ των λίθων σύνθεσις έτερα της του κίονος ραβδώσεως, και αύται της τού ναού ποιήσεως. Και ή μέν του ναού τελεία ούδενδε γδρ ένδεξε πρός το προκείμενον ή δε της κρηπίδος και του τριγλύφου ατελής μεpour yap exarepa. To eider nou diaperovou, sai oix eaτιν έν ότφουν χρόνφ λαβείν κίνησιν τελείαν τῷ είδει, 3 άλλ' είπεμ, έν τῷ ἄπαντι. " Ομοίως δὲ καὶ ἐπὶ βαδίσεως και των λοιπών ει γάρ έπτιν ή φορά κίνησις πόθεν ποί, καὶ ταύτης διαφοραί κατ' είδη, πτήσις, βαδισις, άλσις, καὶ τὰ τοιαύτα. Οὐ μόνον δ' ούτως, άλλα καὶ έν αὐτή τή βαδίσει το γάρ πυθεν ποι ού ταύτον έν τφ σταδίφ καί ev to peper, nai év érépo péper nai érépo, vide tà diegiέναι την γραμμήν τήνδε κάκείνην ου μάνον γάρ γραμμήν διαπορεύεται, άλλα και έν τοπφ ούσαν, έν έτερφ δ' αυτη έκείνης. Δε άκριβείας μέν ούν περί κινήσεως έν άλλοις ετρηται, ευικε δ' ούκ εν απαντι χρόνω τελεία είναι, άλλ' αί πολλαί ατελείς και διαφέρουσαι τῷ είδει, είπερ τὸ 4 πόθεν ποι είδοποιόν. Της ήδονης δ' έν ότφουν χρόνφ τέλεινν το είδος. Δήλον ουν ώς έτεραι τ' αν είεν αλλήλων, και των όλων τι και τελείων ή ήδονη. Δόξειε δ' αν τούτο και έκ του μη ενδιχεσθαι κινείσθαι μη έν χρόνφ. ηθεσθαι δέ το γάρ εν τῷ νῦν όλον τι. Εκ τούτων δέ δήλου καί ότι οὐ καλώς λέγουσι κίνησιν ή γένεσιν είναι την ήδονήν. Ου γάρ πάντων ταύτα λέγεται, άλλα τών μεριστών και μή ύλων ούδε γάρ δράσεώς έστι γένεσις ούδε στιγμής ούδε μονάδος, ούδε τούτων οίθεν κίνησις

ουδέ γένεσις ουδέ δή ήδονης όλον γάρ τι. Δίαθήσεως 5 4 δέ πάσης πρός το αίσθητον ένεργούσης, τελείως δέ της ευ διακειμένης πρός το καλλιστον των ύπο την αίσθησιν τοιούτον γάρ μυλιστ' είναι δοκεί ή τελεία ενέργεια' αὐτην δε λέγειν ένεργείν, η έν φ έστι, μηθέν διαφερέτω καθ' έκαστον δε βελτίστη εστίν ή ένεργεια του δριστα διακειμένου πρός το κρώτιστου των ύφ' αυτήν. Αυτη δ' άν τελειστάτη είη και ήδίστη" κατά πάσαν γάρ αϊσθησίν έστιν ήδονή, όμοίως δέ και διάχοιαν και θεωρίαν, ήδίστη δ΄ ή τελειστάτη, τελειστάτη δ΄ ή τοῦ εδ έχοντος πρός τό σπουδαιότατον των ύφ' αυτήν. Τελειοί δέ την ένέργειαν 6 ή ήδουή. Οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ή τε ήδουή τελειοί καὶ τὸ αἰσθητόν τε καὶ ἡ αἴσθησις, σπουδαία ἄντα, δισπερ ούδ' ή ύγίεια καὶ ὁ ἐατρὸς ὁμοίως αἶτιά έστι τοῦ ὑγιαίνειν. Καθ' εκάστην δ' αξοθησιν ότι γίνεται ήδονή, δήλον 7 φαμέν γάρ δράματα καὶ ἀκούσματα είναι ήδέα. Δήλον δέ καὶ ότι μαλιστα, έπειδαν ή τε αίσθησις ή κρατίστη καὶ πρός τοιούτον ένεργής τοιούτων δ' όντων τοῦ τε αλαθητού καὶ του αλαθανομένου, ἀελ ἔσται ήδονή ὑπάρχοντύς γε τοῦ ποιήσοντος και του πεισομένου. Τελειοί δε την ενέργειαν 8 ή ήδονή ούχ ώς ή έξις ενυπάρχουσα, άλλ' ώς έπεγεγνόμενόν τι τέλος, σίον τοίς ακμαίοις ή ώρα έως αν ούν τό τε νοητών ή αίσθητών ή οίον δεί και το κρίνον ή θεωρούν, έσται έν τη ένεργεία ή ήδονή όμυίων γάρ δντων καί πρός άλληλα τον αυτόν τρόπον έχύντων του τε παθητικού καὶ του ποιητικού ταυτό πέφυκε γίνεσθαι. Πώς ούν 9 ούδεις συνεχώς ήδεται; ή κάμνει; πάντα γάρ τα άνθρώmesa adurares συνεχώς ένεργείν. Οδ γίνεται οδυ αδδ ήδονή έπεται γάρ τη ένεργεία. Ενια δέ τέρπει καινά δυτα, ύστερον δε ολχ όμοιως διά ταύτος το μέν γώρ πρώτον παρακέκληται ή διάνοια καί διατνταμένως περί

αὐτὰ ἐνεργεῖ, δοπερ κατὰ τὴν ὅψιν οἱ ἔμβλέποντες, μετέπειτα δ' οὐ τοιαὐτη ἡ ἐνέργεια, ἀλλὰ παρημελημένη 10 διὰ καὶ ἡ ἡδονὴ ἀμαυροῦται. 'Ορέγεσβαι δὲ τῆς ἡδονῆς οἰηθειη τις ἀν ἄπαντας, ὅτε καὶ τοῦ ζῆν ὅπαντες ἐψίενται' ἡ δὲ ζωὴ ἐνεργειά τις ἐστὶ, καὶ ἔκαστος περὶ ταὐτα καὶ τούτοις ἐνεργεῖ ὰ καὶ μάλιστ' ἀγαπᾶ, οἶον ὁ μὲν μουσικὸς τῆ ἀκοῆ περὶ τὰ μελη, ὁ δὲ ψιλομαθῆς τῆ διανοία περὶ τὰ θεωρήματα, οῦτω δὲ καὶ τῶν λοικῶν ἔκαστος. 'Η δ' ἡδονὴ τελειοῖ τὰς ἐνεργείας, καὶ τὸ ζῆν δὲ, οῦ ὁρίγονται. Εὐλόγως οὖν καὶ τῆς ἡδονῆς ἐψίενται· τελειοῖ

5 11 γὰρ ἐκάστῷ τὸ (ῆν, αἰρετὸν ὅν. Πότερον δὲ διὰ τὴν
ἡδονὴν τὸ (ῆν αἰρούμεθα ἡ διὰ τὸ (ῆν τὴν ἡδονὴν, ἀφεισθω ἐν τῷ παρόντι. Συνεζεῦχθαι μὲν γὰρ ταῦτα φαίνεται καὶ χωρισμὸν οῦ δέχεσθαι· ἄνευ τε γὰρ ἐνεργείας οῦ
γινεται ἡδονὴ, πᾶσάν τε ἐνέργειαν τελειοῦ ἡ ἡδονὴ.

(δ) "Οθεν δοκούσι καὶ τῷ εἴδει διαφέρειν" τὰ γὰρ ἐτερα τῷ ἐείδει ὑψ ἐτερων οἰόμεθα τελειοῦσθαι. Οὔτω γὰρ φαίνεται καὶ τὰ φυσικὰ καὶ τὰ ὑπὸ τέχνης, οἰον [ῶα καὶ δίνδρα καὶ γραφὴ καὶ ἀγάλματα καὶ οἰκία καὶ σκεύος. "Ομοίως δὲ καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς διαφερούσας τῷ εἴδει ὑπὸ διαγούστων εἴδει τελειοῦσθαι. Διαφέρουσι δ' αὶ τῆς διαγοίας τῶν κατὰ τὰς αἰσθήσεις, καὶ αὐταὶ ἀλλήλων κατ' εἰδος καὶ αὶ τελειοῦσαι δὴ ἡδοναί. Φανείη δ' ᾶν τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ συνψκειῶσθαι τῶν ἡδονῶν ἐκάστην τῆ ἐνεργεία ἡν τελειοῖ. Συναύξει γὰρ τὴν ἐνέργειαν ἡ οἰκεία ἡδονή μᾶλλον γὰρ ἔκαστα κρίνουσι καὶ ἐξακριβοῦσιν οἱ μεθ ἡδονῆς ἐνεργοῦντες, οἰον γεωμετρικοὶ γίνονται οἱ χαίροντες τῷ γεωμετρεῖν, καὶ κατανοιῦσιν ἔκαστα μᾶλλον, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ φιλόμουσοι καὶ φιλοικοδόμοι καὶ τῶν ᾶλλων ἔκαστοι ἐπιδιδύασιν εἰς τὸ οἰκείον ἔργον χαίροντες αὐτῷ.

Lurai fours de al gomal, rà de ourai forra olasia. Tois

erepore de ro eider kal ta olcela erepa to elder. Eri 3 δε μάλλαν τουτ' δε φανείη έκ του τὰς ἀφ' έτερων ήδοvas sumodious rais everyciais eleat of you dinaunoi άδυνατούσε τοίς λόγοις προσέχειν, έαν κατακούσωσιν αὐλούντος, μάλλον χαίροντες αὐλητική της παρούσης ένεργείας ή κατά την αυλητικήν ούν ήδονή την περί τον λόγον ένεργειαν φθείρει. 'Ομοίως δε τούτο και 1 έπι των άλλων συμβαίνει, όταν άμα περί δύο ένεργη· ή γάρ ήδιων την έτέραν έκκρούει, κάν πολύ διαφέρη κατά την ήδονην, μάλλον, ώστε μηδ' ένεργείν κατά την έτέραν. Διο χαιροντες ότφουν σφόδρα ου πάνυ δρώμεν έτερον, καί άλλα ποιοίμεν άλλοις ηρέμα άρεσκόμενοι, καί έν τοίς θεάτροις οι τραγηματιζοντες, όταν φαίλοι οι αγωνιζόμενοι ώσι, τότε μαλιστ' αίτο δρώσιν. Επεί δ' ή μέν οί- 5 κεία ήδονή εξακριβοί τας ένεργείας και χρονιωτέρας καί βελτίους ποιεί, αί δ' άλλοτριαι λυμαίνονται, δήλον ώς πολύ διεστάσιν σχεδον γάρ αι άλλύτριαι ήδοναί ποιούσιν όπερ αι οίκειαι λύπαι φθείρουσι γάρ τάς ένεργείας αλ ολκείαι λύπαι, οίον εί τω το γράφειν άηδες και έπιλυπον ή το λογίζεσθαι ο μέν γάρ ου γράφει, ό δ' οὐ λογίζεται, λυπηράς ούσης της ένεργείας. Σεμβαίνει δή περί τὰς ένεργειας τουναντίου από των οίnelwo hooved te nal dunion olneias d'elvis al ent eff ένεργεία καθ αύτην γινύμεναι. Αλ δ' άλλότριαι ήδοναλ εξρηται ότι παραπλήσιών τι τη λύπη ποιούσιν- Φθείρουσι γάρ, πλήν οίχ όμοίως Διαφερουσών δε τών ένεργειών 6 έπιεικεία και φαυλύτητι, και των μέν αιρετών ούσων, τών δε φευκτών, των δ' ουδετέρων, όμοιως έχουσε και αί ήδουαί καθ έκιστην γώρ ένέργειαν ολκεία ήδουή έστιν. Η μέν ούν τη σπουδαία οίκεία έπιεικής, ή δε τη φαύλη μοχθηρώ και γώρ αι έπιθυμίαι των μέν καλών έπαινεταί,

των δ' αλοχρών ψεκταί. Ολκειότεραι δέ ταίς ένεργείαις al ér avrais honal rur opéfeur al per yap diaparpéναι είσι και τοῦς χρόνοις και τη φύσει, αι δε σύνεγγις rais everyeiais, nal adiopieros ouros bor exer aucho-7 βήτησιν εί ταθτόν έστιν ή ένέργεια τη ήδονή. Οὐ μήν ξοικέ γε ή ήδουή διάνοια είναι ούδ' αίσθησις. άτοπον γάρ άλλη διά το μή χωρίζεσθαι φαίνεται τισι ταυτόν "Ωσπερ ούν αι ένέργειαι έτεραι, και αι ήδοναί. Διαφέρει δί ή δψιε άφης καθαριότητι, καὶ ἀκοή καὶ ὄσφρησις γεύσεως: όμοίως δή διαφέρουσε και αι ήδοναι, και τούτων αι περί ε την διάνοιαν, και έκατεραι αλλήλων. Δοκεί δ' είναι έκαστος ζώος και ήδονή ολκεία, διαπερ και έργον ή γάρ κατά την ένέργειαν. Καὶ έφ' έκάστφ δὲ θεωρούντι τουτ' αν Φανείη· έτέρα γάρ Ιππου ήδουή και κυνός και ανθρώπου, καθάπερ 'Ηράκλειτός φησιν όνον σύρμας' αν ελέσθαι μάλλον ή χρυσόν ήδιον γάρ χρυσού τροφή δνοιε. Αί μέν ούν των έτερων τω είδει διαφέρουσια είδει, τας δέ 9 των αυτών άδιαφόρους εύλογον είναι. Διαλλάττουσι δ' ού μικρόν έπί γε των άνθρώπων τὰ γάρ αὐτὰ τοὺε μέν τέρπει, τούν δε λυπεί, και τοίς μεν λυπηρά και μισητά éort, rois de hôta kal didhrá. Kal éni ydukéwu de τούτο συμβαίνει ου γάρ τὰ αυτά δοκεί τῷ πυρέττοντι καὶ τῷ ὑγιαίνοντι, οὐδέ θερμὸν είναι τῷ ἀσθενεί καὶ τῷ ει εκτικώ. 'Ομοίως δε τουτο και εφ' ετέρων συμβαίνει. 10 Δοκεί δ' έν άπασι τοις τοιούτοις είναι το φαινόμενον τω σπουδαίω. Εί δε τουτο καλώς λέγεται, καθύπερ δοκεί, Ral Euriv exautou merpov à aperà kal à ayabos, à roiούτος, και ήδουαι είεν αν αι τούτφ φαινόμεναι και ήδέα οίς ούτος χαίρει. Τα δέ τούτφ δυσχερή εί τφ φαίνεται ήθεα, ούδεν θαυμαστόν πολλαί γάρ φθοραί και λύμαι ανθρώπων γίνονται- ήδέα δ' ούκ έστιν, άλλα τούτοις καί

ούτω διακειμένοις. Τὰς μέν οὖν δμολογουμένως αἰσχρὰς 11 δήλον ὡς οὐ φατέον ἡδονὰς εἶναι, πλήν τοῖς διεφθαρμένοις τῶν δ' ἐπιεικῶν εἶναι δοκουσῶν ποίαν ἡ τίνα φα- ν τέον τοῦ ἀνθρωπου εἶναι; ἡ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν δήλον; ταύταις γὰρ ἔπονται αὶ ἡδοναί. Εἴτ' οὖν μία ἐστὶν, εἴτε πλείους αἰ τοῦ τελείου καὶ μακαρίου ἀνδρὸς, αὶ ταύτας τελειοῦσαι ἡδοναὶ κυρίως λέγοιντ' ἄν ἀνθρώπου ἡδοναὶ εἶναι, αὶ δὲ λοιπαὶ δευτέρως καὶ πολλοστῶς, ὥσπερ αἰ

evépyetat.

Είρημένων δέ των περί τας άρετας τε και φιλίας και β ήδονας, λοιπών περί είδαιμονίας τύπω διελθείν, επειδή τέλος αιτήν τίθεμεν των ανθρωπίνων. 'Αναλαβούσι δή τα προειρημένα συντομώτερος αν είη ο λόγος. Είπομεν 2 δ' ότι οἰκ ἔστιν ἔξις καὶ γὰρ τῷ καθεύδοντι διὰ βίου ύπάρχοι άν, φυτών ζώντι βίου, καὶ τῷ δυστυχούντι τὰ μέγιστα. Εί δή ταυτα μή αρέσκει, αλλά μάλλον els ένέργειών τινα θετέον, καθάπερ έν τοῦς πρότερον εἶρηται, τῶν δ' ένεργειών αι μέν είσιν αναγκαΐαι και δι' έτερα αίρεται, αί δε καθ' αύτας, δήλον ότι την ευδαιμονίαν των καί! αύτας αίρετων τινά θετέον και ού των δι' άλλο ούδενός γαρ ένδεης η εύδαιμονία άλλ' αυτάρκης. Καθ αυτάς δ' 3 είσιν αίρεται άφ' ων μηδέν έπιζητείται παρά την ένέργειαν, Τοιαύται δ' είναι δοκούσιν αί κατ' άρετην πράξεις τά γάρ καλά και σπουδαία πράττειν των δι' αύτα αίρετων. και των παιδιών δε αι ήδείαι ου γάρ δι' έτερα αυτάς αίρούνται βλάπτονται γάρ ἀπ' αὐτών μάλλον ή ώφελοῦνται, υμελούντες των σωμάτων και της κτήσεως Κατα-Φεύγουσε δ' έπὶ τὰς τοιαύτας διαγωγάς τῶν εὐδαιμονίζομένων οί πολλοί, διό παρά τοις τυράννοις εὐδοκιμούσι» οί έν ταις τοιαύταις διαγωγαίς ευτράπελοι: ων γάρ έφί-ενται, έν τούτοις παρέχουσε σφάς αύτους ήδείς: δέωνται

δε τοιούτων. Δοκεί μεν ούν εύδαιμονικά ταθτα είναι διά τό τούς έν δυναστείαις έν τούτοις άποσχολάζειν, ούδεν δε 4 ίσως σημείον οί τοιούτοι είσίνη ού γάρ έν τῷ δυναστεύειν ή άρετή ούδ ό νους, αφ' διν αί σπουδαίαι ένέργειαι. ούδ' ελ άγευστοι ούτοι όντες ήδονής είλικρινούς καλ έλευθερίου έπλ τὰς σωματικάς καταφεύγουσιν, διὰ τοῦτο ταύτας ολητέον αίρετωτέρας είναι και γάρ οί παίδες τὰ παρ' αύτοις τιμώμενα κράτιστα οιονται είναι. Εύλογον δή, διαπερ παισί και ανδράσιν έτερα φαίνεται τίμια, ούτω 5 καλ φαύλοις καλ έπισικέσιν. Καθάπερ ούν πολλάκις εξρηται, καὶ τίμια καὶ ήδέα έστὶ τὰ τῷ σπουδαίφ τοιαῦτα örrar र्रह्मविक्यक विने ने स्वाप्ये क्रोप olerian र्रह्मक alpermetain र्राप-6 épyeta, kal rip omoudalip de h kará siho áperho. Obk év παιδιά - ἄρα ή εὐδαιμονία: καὶ γὸρ ἄτοπον τὸ τέλος εἶναι παιδιάν, και πραγματεύεσθαι και κακοπαθείν τον βίον απαντα του παίζειν χάριν. "Απαντα γάρ ώς είπειν έτέρου ένεκα αίρούμεθα πλήν τής εύδαιμονίας τέλος γάρ αυτη. Σπουδάζειν δε καί πουείν παιδιάς χάριν ηλίθιον φαίνεται καλ λίαν παιδικόν- παίζειν δ' όπως σπουδάζη, κατ' Ανάχαρσιν, δρθώς έχειν δοκεί άναπαύσει γάρ ξοικεν ή παιδιά, άδυνατούντες δέ συνεχώς πονείν άναπαύσεως δέονται. Οὺ δή τίλος ή ἀνάπαυσις: γίνεται γὰρ ἔνεκα τῆς ἐνεργείας. Δοκεί δ' ο εύδαίμων βίος κατ' άρετην είναις ούτος 7 δε μετά σπουδής, άλλ' ούκ έν παιδιά. Βελτίω τε λέγομεν τὰ σπουδαΐα τῶν γελοίων καὶ τῶν μετὰ παιδιᾶς, καὶ του βελτίονος άει και μορίου και ανθρώπου σπουδαιοτέραν * την ένέργειαν η δε του βελτίονος κρείττων και ευδαιμο-8 γικοτέρα ήδη. Απολαύσειί τ' άν τών σωματικών ήδονών ό τυχών και ανδράποδον ούχ ήττον τοῦ αρίστου εὐδαιμονίας δ΄ ούδελε ανδροπόδφ μεταδίδωσεν, ελ μή καλ βίουού γάρ έν ταϊς τοιαύταις διαγωγαϊς ή εύδαιμονία, άλλ'

èv rais кот' дрегую èvepyelais, каванер кай протерои

eiphras.

El d' darin à codaquenta nar aperèn évépyeta, colo-7 ישט אמדם דחש אף ארומדום בינים מינים ל' ביני דים בינים ביני Είτε δή νοις τούτο, είτε αλλο τι, δ δή κατά φύσιν δοκεί άρχειν καὶ ήγεισθαι καὶ ἔννοιαν ἔχειν περὶ καλών καὶ below, etre below by mai cirtà, eler raw en quie to beioraτον, ή τούτου ενέργεια κατά την ολκείαν άρετην είη αν ή τελεία ευδαιμανία. "Οτι δ' έστι θεωρητική, είρηται. Ομολογούμενον δε τουτ' αν δύξειεν είναι και τοις πρότε- 2 ρον καὶ τῷ ἀληθεί. Κρατίστη τε γάρ αὐτη ἐστίν ἡ ἐνέργεια και γάρ δ νους των έν ήμιν, και των γνωστών, περί ά δ νούς. Έτι δε συνεχεστάτη θεωρείν τε γάρ δυνάμεθα συνεχώς μάλλον ή πράττειν ότιουν, ολόμεθά τε δείν ήδα- 3 νην παραμεμίχθαι τη εύδαιμονία, ηδίστη δε τών κατ' άρετην ένεργειών ή κατά την σοφίαν όμολογουμένως έστ.ν. δοκεί γοιν ή φιλοσοφία θαυμαστάς ήδονάς έχειν καθαριότητι και το βεβαίω, εύλογον δε ταίς είδοσε των ζητούντων ήδίω την διαγωγήν είναι. Η τε λεγομένη αὐ-4 τάρκεια περί την θεωρητικήν μαλιστ' αν είη των μέν γάρ πρόε το ζήν άναγκαίων και σοφός και δίκαιος και οί λοιποί δέονται, τοις δε τοιούτοις ίκανώς κεχορηγημένων ό μέν δίκαιος δείται πρός οθε δικαιοπραγήσει καλ μεθ' δν. όμοίως δέ και ό σώφρων και ό άνδρείος και τών άλλων έκεστος, ό δε σοφός και καθ' αυτόν ων δύναται θεωρείν, και όσφ αν σοφώτερος ή, μάλλον βελτιον δ' ίσως συνεργούς έχων, άλλ' όμως αυταρκέστατος. Δόξαι τ' άν δ αύτη μόνη δι' αύτην άγαπασθαι: ούδεν γάρ ἀπ' αύτης γίνεται παρά το θεωρήσαι, όπο δε τών πρακτών ή πλείον ή έλαττον περιποιούμεθα παρά την πράξιν. Δοκεί τε ή 6 εύδαιμονία έν τη σχολή είναι ασχολούμεθα γάρ ίνα

bing call margh !

σχολάζωμεν, καὶ πολεμούμεν ίν εἰρήνην ἄγωμεν. Τῶν μέν ούν πρακτικών άρετών έν τοις πολιτικοίς ή έν τοις πολεμικοίς ή ένέργεια· αί δὲ περί ταθτα πράξεις δοκοθ-·σιν δυχολοι είναι, αὶ μὲν πολεμικαὶ καὶ παντελώς οὐδείς γάρ αίρείται το πολεμείν του πολεμείν ένεκα, ουδέ παρασκευάζει πόλεμον δόξαι γάρ αν παντελώς μιαιφόνος τις είναι, εί τούς φίλους πολεμίους ποιοίτο, ίνα μάχαι καὶ φόνοι γίγνοιντο. Εστι δὲ καὶ ἡ τοῦ πολιτικοῦ 🙏 ασχολος, και παρ' αυτό το πολιτεύεσθαι περιποιουμένη δυναστείας καὶ τιμάς ή τήν γε εὐδαιμονίαν αὐτῷ καὶ τοῖς πολίταις, έτέραν οδσαν της πολιτικής, ην και ζητουμέν 7 δήλον ώς έτέραν οδσαν. Εί δή των μέν κατά τάς άρετάς πράξεων αί πολιτικαί και πολεμικαι κάλλει και μεγέθει προέχουσιν, αυται δ' δσχολοι και τέλους τινός έφίενται καὶ οὐ δι' αύτὰς αίρεταί είσιν, ή δὲ τοῦ νοῦ ἐνέργεια σπουδή τε διαφέρειν δοκεί θεωρητική ούσα, και παρ' καινίν-) αύτην οὐδενος εφίεσθαι τέλους, έχειν τε ήδονην οίκείαν, αυτη δε συναύξει την ενέργειαν, και το αυταρκες δή και σχολαστικόν και άτρυτον ώς ανθρώπο, και δσα τη γραλλή άλλα τῷ μακαρίφ ἀπονέμεται, κατὰ ταύτην τὴν ἐνέργειαν φαίνεται όντα. Ἡ τελεία δή εὐδαιμονία αῦτη αν εξη ανθρώπου, λαβοῦσα μῆκος βίου τέλειον οὐδεν γὰρ ἀτελές 8 έστι των της ευδαιμονίας. Ο δε τοιούτος αν είη βίος κρείττων ή κατ' άνθρωπον- οὐ γὰρ ή άνθρωπός έστιν οῦτω βιώσεται, άλλ' ή θείόν τι έν αὐτῷ ὑπάρχει. δσφ δὲ διαφέρει τοῦτο τοῦ συνθέτου, τοσούτφ καὶ ή ἐνέργεια της κατά την άλλην άρετήν. Εί δη θείον ό νους πρός τον άνθρωπον, και δ κατά τοῦτον βίος θεῖος πρός τον `ἀνθρώπινον βίον. Οὐ χρή δὲ κατὰ τοὺς παραινοῦντας ανθρώπινα φρονείν ανθρωπον όντα οὐδε θνητά τον θνητου, άλλ' έφ' δσον ενδέχεται άθανατίζειν, και πάντα

emphali

ποιείν πρός τὸ ζῆν κατὰ τὸ κράτιστον τῶν ἐν αὐτῷ εἰ γὰρ καὶ τῷ ὅγκῷ μικρόν ἐστι, ὅννάμει καὶ τιμιότητε πολὰ μάλλον πάντων ὑπερέχει. Δόξειε δ' ἄν καὶ εἶναι ἔκασ- 9 τος τοῦτο, εἴπερ τὸ κύριον καὶ ἄμεινον ἄτοπον οὖν γίνοιτ' ἄν, εἰ μὴ τὸν αὐτοῦ βίον αἰροῖτο ἀλλά τινος ἄλλου. Τὸ λεχθέν τε πρότερον άρμόσει καὶ νῦν' τὸ γὰρ οἰκεῖον ἐκάστῷ τῷ ψύσει κράτιστον καὶ ἤδιστόν ἐστιν ἐκάστῷ. Καὶ τῷ ἀνθρώπῷ δὴ ὁ κατὰ τὰν νοῦν βιος, εἴπερ τοῦτο μαλιστα ἄνθρωπος. Οὐτος ἄρα καὶ εὐδαιμονέστατος.

Δευτέρως δ' ο κατά την άλλην άρετην αλ γάρ κατ' 8 αίτην ενέργειαι ανθρωπικαί δίκαια γάρ καὶ ανδρεία καὶ άλλα τὰ κατὰ τὰς άρετὰς πρὸς άλληλους πράττομεν έν συναλλάγμασι και χρείαις και πράξεσι παντοίαις έν τε τοίς πάθεσε διατημούντες το πρέπον δκάστφ. Ταύτα δ' είναι φαίνεται πάντα ανθρωπικά. "Ενια δε καί συμβαί- 2 νειν από του σώματος δοκεί, και πολλά συνφκειώσθαι τοις πάθεσιν ή του ήθους άρετή. Ευνέζενκται δέ και ή 3 φρόνησις τη του ήθους άρετη, και αυτη τη φρονήσει, είπερ αί μέν της Φρονήσεως άρχαι κατά τας ήθικάς είσιν άρετάς, τὸ ở όρθον των ήθικών κατά την φρόνησιν. Συνηρτημέναι δ' αύται καὶ τοίς πάθεσι περί το σύνθετον άν είεν αι δε του συνθέτου άρεται άνθρωπικαί. Και δ βίος δή δ κατ' αύτας και ή είδαιμονία. 'Η δε του νου κεχωρισμένη· τοσούτον γάρ περί αύτης είρησθω. διακριβώσαι γάρ μείζου του προκειμένου έστίν. Δόξειε δ' αν έ και της έκτος χορηγίας έπι μικρόν ή έπ' έλαττον δείσθαι της ηθικής των μέν γάρ αναγκαίων αμφοίν χρεία και έξ ίσου έστω, εί και μάλλον διαπονεί περί το σώμα ο πολιτικός, καὶ ὅσα τοιαῦτα μικρόν γὰρ ἄν τι διαφέροι: mpas de ras evepyeius modu dioloce. To uev yap edeuθερίφ δεήσει χρημάτων πρός το πράττειν τα έλευθέρια,

καὶ τῷ δικαίφ δὴ εἰς τὰς ἀνταποδόσεις (αὶ γαρ βουλήσεις άδηλοι, προσποιούνται δε και οί μη δίκαιοι βούλεσθαι δικαιοπραγείν), τῷ ἀνδρείῳ δὲ δυνάμεως, είπερ ἐπιτελεί τι των κατά την άρετην, και τφ σώφρονι έξουσίας· 5 πως γάρ δήλος έσται ή ούτος ή των άλλων τις; άμφισβητείται δε πότερον κυριώτερον της άρετης ή προαίρεσις η αί πράξεις, ώς εν αμφοίν ούσης. Τὸ δη τέλειον δηλον ώς εν αμφοίν αν είη. Πρός δε τας πράξεις πολλών δείται, καὶ όσφ αν μείζους ωσι καὶ καλλίους, πλειόνων. 6 Τῷ δὲ θεωροῦντι οὐδενὸς τῶν τοιούτων πρός γε τὴν ενέργειαν χρεία, αλλ' ώς είπειν και εμπόδιά εστι πρός γε την θεωρίαν ή δ ανθρωπός έστι και πλείοσι συζή, αίρειται τὰ κατ' ἀρετήν πράττειν δεήσεται οὖν τῶν 7 τοιούτων πρός τὸ ἀνθρωπεύεσθαι. Ἡ δὲ τελεία εὐδαιμονία ότι θεωρητική τις έστιν ένέργεια, και έντευθεν αν φανείη. Τοὺς θεοὺς γὰρ μάλιστα ὑπειλήφαμεν μακαρίους καὶ εὐδαίμονας εἶναι· πράξεις δὲ ποίας ἀπονείμαι χρεών αὐτοῖς; πότερα τὰς δικαίας; ἢ γελοῖοι φανοῦνται συναλλάττοντες καὶ παρακαταθήκας ἀποδιδόντες καὶ όσα τοιαῦτα; ἀλλὰ τὰς ἀνδρείους, ὑπομένοντας τὰ φοβερά καὶ κινδυνεύοντας, ότι καλόν; ή τὰς έλευθερίους; τίνι δε δώσουσιν; ἄτοπον δ' εί καὶ έσται αὐτοῖς νόμισμα Αί δὲ σώφρονες τί ἄν είεν ; ἢ φορτικός ή τι τοιούτον. ό έπαινος, ότι οὐκ έχουσι φαύλας ἐπιθυμίας; διεξιοῦσι δε πάντα φαίνοιτ' αν τὰ περί τὰς πράξεις μικρά καὶ ανάξια θεών. 'Αλλά μην ζην τε πάντες υπειλήφασιν αὐτοὺς καὶ ἐνεργεῖν ἄρα· οὐ γὰρ δὴ καθεύδειν ὧσπερ τὸν Ἐνδυμίωνα. Τῷ δὴ ζῶντι τοῦ πράττειν ἀφαιρουμένου, έτι δε μαλλον του ποιείν, τί λείπεται πλήν θεωρία; δστε ή τοῦ θεοῦ ἐνέργεια, μακαριότητι διαφέρουσα, θεωρητική αν είη. Καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δὴ ἡ ταύτη

Tomahi

συγγενεστάτη εὐδαιμονικωτάτη. Σημείον δὲ καὶ τὸ μὴ 8 μετέχειν τὰ λοιπὰ ζῶα εὐδαιμονίας, τῆς τοιαύτης ἐνεργείας ἐστερημένα τελείως. Τοῖς μὲν γὰρ θεαῖς ἄπας ὁ βίος μακάριος, τοῖς δ' ἀνθρώποις, ἐφ' ὅσον ὁμοίωμά τι τῆς τοιαύτης ἐνεργείας ὑπάρχει· τῶν δ' ἄλλων ζῶων οὐδὲν εὐδαιμονεῖ, ἐπειδὴ οὐδαμῆ κοινωνεῖ θεωρίας. Έφ' ὅσον δὴ διατείνει ἡ θεωρία, καὶ ἡ εὐδαιμονία, καὶ οῖς μᾶλλον ὑπάρχει τὸ θεωρεῖν, καὶ εὐδαιμονεῖν, οὐ κατὰ συμβεβηκὸς ἀλλὰ κατὰ τὴν θεωρίαν αὐτὴ γὰρ καθ' αὐτὴν τιμία. ΤΩστ' εῖη ἄν ἡ εὐδαιμονία θεωρία τις.

Δεήσει δὲ καὶ τῆς ἐκτὸς εὐημερίας ἀνθρώπφ ὅντι· οὐ 9 🛭 γαρ αυτάρκης ή φύσις πρός το θεωρείν, άλλα δεί και το σώμα ύγιαινειν και τρυφήν και την λοιπήν θεραπείαν ύπαρχειν. Οὐ μὴν οἰητέον γε πολλών καὶ μεγάλων δεήσεσθαι τον ευδαιμονήσοντα, εί μη ευδέχεται άνευ των έκτος άγαθών μακάριον είναι ου γάρ έν τη υπερβολή το αθταρκες οὐδ΄ ή πράξες, δυνατόν δέ και μή άρχοντα γής 10 και θαλάττης πράττειν τὰ καλά και γάρ ἀπό μετρίων δύναιτ΄ αν τις πράττειν κατά την άρετην. Τούτο δ΄ έστιν ίδειν έναργώς οι γάρ ίδιώται των δυναστών ούχ ήττον δοκούσε τὰ έπιεική πράττειν, άλλὰ καὶ μάλλον. Ίκανον δέ τοσαύθ' υπάρχειν' έσται γάρ δ βίος ευδαίμων τοῦ nará rýv áperýv évepyouvros. Kal Zákov de rovs súdaí- II poras ious anechairero nahas, elnus perpius rois inras de κεχορηγημένους, πεπραγότας δέ τὰ κάλλισθ', ώς φετο, καί βεβιωκότας σωφρόνως" ένδεχεται γάρ μέτρια κεκτημένους πράττειν Δ δεί. "Εοικε δε καλ "Αναξαγόρας οὐ πλούσιου ούδε δυνάστην ύπολαβείν τον εύδαίμονα, είπων ore our an banhageren et res aronos danein rois nonhois. ούτοι γάρ κρίνουσι τοις έκτος, τούτων αλαθανόμενοι μύνον. Συμφωνείν δή τοις λόγοις εσικασιν αι των σοφών 12

6.5

Πίστιν μέν οδν καὶ τὰ τοιαθτα έχει τινά, τὸ δ άληθες εν τοις πρακτοις εκ των έργων και του βίου κρίνεται' έν τούτοις γάρ τὸ κύριον. Σκοπείν δή τὰ προειρημένα χρή έπι τὰ έργα και τὸν βίον ἐπιφέροντας, και συναδόντων μέν τοις έργοις αποδεκτέον, διαφωνούντων δέ 13 λόγους υποληπτέου. Ο δε κατά νουν ένεργων και τουτον θεραπεύων καὶ διακείμενος ἄριστα καὶ θεοφιλέστατος εοικεν είναι· εί γάρ τις επιμελεια των ανθρωπίνων υπο θεών γίνεται, ώσπερ δοκεί, καὶ είη άν εύλογον χαίρειν τε αὐτοὺς τῷ ἀρίστφ καὶ τῷ συγγενεστάτφ (τοῦτο δ' αν είη ό νοῦς) καὶ τοὺς ἀγαπῶντας μάλιστα τοῦτο καὶ τιμῶντας αντευποιείν ώς των φίλων αὐτοίς ἐπιμελουμένους καὶ όρ-Ότι δὲ πάντα ταῦτα τφ θώς τε καὶ καλώς πράττοντας. σοφφ μάλισθ' ὑπάρχει, οὐκ ἄδηλον. Θεοφιλέστατος άρα. Τον αυτον δ' είκος και ευδαιμονέστατον ώστε καν ούτως είη ό σοφός μάλιστ' εὐδαίμων.

'Αρ' οὖν εἰ περὶ τούτων καὶ τῶν ἀρετῶν, ἔτι δὲ καὶ 10(9) φιλίας καὶ ήδονης ἱκανῶς εἴρηται τοῖς τύποις, τέλος ἔχειν ολητέον την προαίρεσιν, η καθάπερ λέγεται, ούκ έστιν έν τοις πρακτοις τελος το θεωρήσαι έκαστα και γνώναι, άλ-2 λὰ μᾶλλον τὸ πράττειν αὐτά; οὐδὲ δὴ περὶ ἀρετῆς ίκανον το είδεναι, άλλ' έχειν και χρησθαι πειρατέον, ή εί 8 πως άλλως αγαθοί γινόμεθα. Εί μεν οδν ήσαν οι λόγοι αὐτάρκεις πρός τὸ ποιῆσαι ἐπιεικεῖς, πολλούς ἄν μισθούς καὶ μεγάλους δικαίως έφερον κατά τὸν Θέογνιν, καὶ έδει αν τούτους πορίσασθαι νῦν δὲ φαίνονται προτρέψασθαι μέν και παρορμήσαι των νέων τους έλευθερίους Ισχύειν, ζε και Του ηθός τ' εύγενες και ώς άληθως φιλόκαλον ποιή<u>σαι ου κα-</u> τοκώχιμον έκ της άρετης, τους δε πολλούς άδινατείν πρός 4 καλοκαγαθίαν προτρέψασθαι οὐ γὰρ πεφύκασω αἰδοῖ πειθαρχείν άλλα φόβφ, οὐδ' ἀπέχεσθαι τών φαύλων διά

το αίσχρον άλλα διά τας τιμωρίας πάθει γάρ ζώντες τάς οίκειας ήδουας διωκουσι καί δι ων αύται έσονται, φεύγουσε δε τάς άντικειμένας λύπας, του δε καλού καί ώς άληθώς ήδέος ούδ έννοιαν έχουσιν, διγευστοι δυτες. Τούς δη τοιούτους τίς αν λύγος μεταρρυθμίσαι; οδ γαρ 5 οιών τε ή ου μάδιον τα έκ παλαιού τοις ήθεσι κατειλημμίνα λόγφ μεταστήσαι. 'Αγαπητόν δ' ίσως έστιν εί πάντων υπαρχόντων δι' ων έπιεικείς δοκούμεν γίνεσθαι, μεταλάβοιμεν της άρετης. Γίνεσθαι δ' άγαθούς οιονται, οί β μέν φύσει, οί δ' έθει, οί δε διδαχή. Το μέν ούν της φύσεως δήλον ώς σύκ έφ' ημίν ύπάρχει, άλλα διά τινας θείας αίτιας τοίς ως άληθως ευτυχέσιν υπάρχει ό δε λόγυς και ή διδοχή μή ποτ' οίκ έν δπασιν Ισχύη, άλλά 11/ δίη προδιειργάσθαι τοις έθεσι την του ακροατού ψυχήν 🖽 πρώς το καλώς χαίρειν και μισείν, ώσπερ γήν την θρέψουσαν το σπέρμα. Ου γάρ αν ακούσειε λόγου αποτρέ- 7 ποντος ουδ' αὐ συνείη ὁ κατά πάθος ζών' τον δ' ούτως έχοντα πώς οδόν τε μετοπείσαι; όλως τ' οὐ δοκεί λόγφ έπείκειν το πάθος άλλα βία. Δεί δή το ήθος προϋπάρ- 8 χειν πως ολκείον της άρετης, στέργον το καλόν καλ δυσχεραίνου το αλαχρόν. Εκ νέου δ' άγωγης δρθης τυχείν πρός άρετην χαλεπόν μή ύπο τοιούτοις τραφέντα νόμοις το γάρ σωφρόνως και καρτερικώς ζην οίχ ndu rois moddois, addes re kal veous. Διό νόμοις δεί τετάχθαι την τροφήν και τα έπιτηδεύματα' ούκ ζοται γάρ λυπηρά συνήθη γινόμενα. Ούχ Ικανόν δ' 9 Ισως νέους δυτας τροφής και έπιμελείας τυχείν δρθής, άλλ', έπειδή και άνδρωθέντας δεί έπιτηδεύειν αὐτά καί έθ.ζεσθαι, καὶ περί ταυτα δεοίμεθ' αν νόμων, καὶ όλως δή περί πάντα τὸν βίον· οἱ γὰρ πολλοὶ ἀνάγκη μᾶλλον η λόγφ πειθαρχούσι και ζημίσις ή τῷ καλῷ. Διόπερ 10

οίονται τινες τούς νομοθετούντας δείν μέν παρακαλείν έπι την άρετην και προτρέπεσθαι του καλου χάριν, ώς ύπακουσομένων των έπιεικως τοις έθεσι προηγμένων, άπειθοῦσι δὲ καὶ ἀφυεστέροις υὖσι κολάσεις τε καὶ τιμωρίας έπιτιθέναι, τοὺς δ' ἀνιάτους ὅλως ἐξορίζειν τὸν μὲν γὰρ έπιεική καὶ πρὸς τὸ καλὸν ζώντα τῷ λόγφ πειθαρχήσειν, τὸν δὲ φαῦλον ήδονης ὀρεγόμενον λύπη κολάζεσθαι Εσπερ ύποζύγιον. Διὸ καί φασι δείν τοιαύτας γίνεσθαι τὰς λύπας αι μάλιστ' έναντιοῦνται ταις αγαπωμέναις ήδοναις. 11 Εί δ' οὖν, καθάπερ εἴρηται, τὸν ἐσόμενον ἀγαθὸν τραφηναι καλώς δεί και έθισθηναι, είθ' ούτως έν έπιτηδεύμασιν έπιεικέσι ζην καὶ μήτ' ἄκοντα μήθ' έκόντα πράττειν τὰ φαῦλα, ταῦτα δὲ γίγνοιτ' ἄν βιουμένοις κατά τινα νοῦν 12 καὶ τάξιν ὀρθὴν, ἔχουσαν ἰσχύν. Ἡ μὲν οὖν πατρική πρόσταξις οὐκ ἔχει τὸ ἰσχυρὸν οὐδὲ τὸ ἀναγκαῖον, οὐδὲ δή όλως ή ένδς ἀνδρός, μή βασιλέως όντος ή τινος τοιούτου ό δε νόμος αναγκαστικήν έχει δύναμιν, λόγος Δν από τινος φρονήσεως καὶ νοῦ. Καὶ τῶν μὲν ἀνθρώπων έχθαίρουσι τοὺς έναντιουμένους ταῖς όρμαῖς, καν όρθως αὐτὸ δρῶσιν ό δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐπαχθής τάττων τὸ 13 έπιεικές. Έν μόνη δε τη Λακεδαιμονίων πόλει μετ' όλιγων ο νομοθέτης επιμέλειαν δοκεί πεποιήσθαι τροφής τε και επιτηδευμάτων εν δε ταις πλείσταις των πόλεων έξημέληται περί των τοιούτων, καί ζή έκαστος ώς βούλε-14 ται, κυκλωπικώς θεμιστεύων παίδων ήδ' άλόχου. Κράτιστον μέν ούν το γίγνεσθαι κοινήν έπιμελειαν και δρθήν καὶ δράν αὐτὸ δύνασθαι· κοινῆ δ' ἐξαμελουμένων ἐκάστφ δόξειεν αν προσήκειν τοις, σφετέροις τέκνοις και φίλοις είς ἀρετήν συμβάλλεσθαι, ή προαιρείσθαί γε. Μάλιστα δ' αν τουτο δύνασθαι δόξειεν έκ των είρημένων νομοθετικός γενόμενος αί μεν γάρ κοιναί έπιμέλειαι δήλον ότι

da vad natur

molini.

διά νόμων γίγνονται, έπιεικείς δ' αί διά των σπουδαίων, Γεγραμμένων δ' ή άγράφων, σέδεν άν δυξειε διαφέρειν, ούδι δι' ων είε ή πολλοί παιδευθήσονται, ώσπερ ούδ' έπὶ μουσικής καὶ γυμναστικής καὶ τών άλλων ἐπιτηθευμάτων. "Ωσπερ γάρ έν ταις πύλεσιν ένισχύει τα νύμιμα καὶ τὰ ἔθη, ούτω καὶ έν ολκίαις οί πατρικοί λόγοι καὶ τὰ έθη, και έτι μάλλον διά την συγγένειαν και τάς εύεργεσίας προϋπάρχουσε γάρ στέργοντες καλ εὐπειθείς τή φύσει. Ετι δε και διαφέρουσιν αι καθ έκαστον παιδείαι 15 των κοινών, ώσπερ έπὶ λατρικής καθόλου μέν γάρ τῷ πυρέττοντε συμφέρει ήσυχία καλ άσιτία, τινλ δ' ໃσως ού, ο τε πυκτικός ίσως ού πασι την αύτην μάχην περιτίθησιν. Εξακριβούσθαι δή δύξειν αν μάλλον το καθ' έκαστον ίδίας της έπιμελείας γινομένης μάλλον γάρ τοῦ προσφόρου τυγχάνει έκαστος. 'Δλλ' έπιμεληθείη μέν αν apiara καθ έν και larpòs και γυμναστής και πας άλλος ό τὸ καθύλου εἰδώς, ότι πάσιν ή τοῖς τικοίσδες του κοι- 🐠 🤇 νου γάρ αξ έπιστημαι λέγονταί το καὶ εἰσίν. Οὐ μὴν 16 ahha kai évás tivos obdev loms kohvet kahús émipehyθήναι και άνεπιστήμονα δύτα, τεθεαμένου δ' άκριβώς τὰ συμβαίνοντα έφ΄ έκάστο δι' έμπειρίαν, καθάπερ καὶ Ιστροί ένιοι δοκούσιν έαυτών άριστοι είναι, έτερφ ούδεν άν δυνάμενοι ἐπαρκίσαι. Οὐδέν δ' ἡττον Ισως τῷ γε βουλομένο τεχνικώ γενέσθαι και θεωρητικώ έπι το καθυλου βαdiation elvai diferen an, nancino ynopration as endexeται είρηται γόρ ότι περί τουθ' αί έπιστημαι. Τάχα δέ 17 και τφ βουλομένφ δι' έπιμελείας βελτίους ποιείν, είτε πολλούς, είτ' όλίγους, νομοθετικώ πειρατέον γενέσθαι, εί δια νόμων αγαθοί γενοίμεθ' αν. "Οντινα γαρ ούν και τον προτεθέντα διαθείναι καλώς ούκ έστι του τυχόντος, άλλ΄ είπερ τινός, του είδότος, ώσπερ έπ' λατρικής καλ τών ASISTOT, STE

18 λοιπών ων έστιν έπιμέλειά τις καὶ φρόνησις. Αρ' οὖν μετά τοῦτο ἐπισκεπτέον πόθεν ἡ πῶς νομοθετικός γένοιτ' αν τις; ή καθάπερ έπὶ των άλλων, παρά των πολιτικών; μόριον γὰρ ἐδόκει τῆς πολιτικῆς είναι. ΤΗ οὐχ δμοιον φαίνεται έπὶ τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν τε καὶ δυνάμεων; εν μεν γάρ τοις άλλοις οι αυτοί φαίνονται τάς τε δυνάμεις παραδιδύντες καλ ένεργούντες απ' αύτων, υίον ιατροί και γραφείς τὰ δὲ πολιτικά ἐπαγγέλλονται μεν διδάσκειν οί σοφισταί, πράττει δ' αὐτῶν οὐδείς, ἀλλ' οί πολιτευόμενοι, οι δόξαιεν αν δυνάμει τινί τουτο πράττειν καὶ ἐμπειρία μάλλον ἡ διανοία. οῦτε γὰρ γράφοντες, οθτε λέγοντες περί των τοιούτων φαίνοντας (καίτοι κάλλιον ην ίσως η λόγους δικανικούς τε και δημηγορικούς), οὐδ' οὖ πολιτικούς πεποιηκότες τοὺς σφετέρους 19 υίεις ή τινας άλλους των φίλων. Εύλογον δ' ήν, είπερ έδύναντο ούτε γάρ ταις πόλεσιν άμεινον οὐδεν κατέλιπον αν, ουθ αυτοίς υπάρξαι προέλοιντ' αν μαλλον της τοιαύτης δυνάμεως, οὐδε δή τοῖς φιλτάτοις. Οὐ μήν μικρόν γε έοικεν ή έμπειρία συμβάλλεσθαι οὐδε γάρ έγίγνοντ' αν διά της πολιτικής συνηθείας πολιτικοί διδ τοις εφιεμένοις περί πολιτικής είδεναι προσδείν εοικεν 20 έμπειρίας. Των δε σοφιστών οι έπαγγελλόμενοι λίαν φαίνονται πόρρω είναι τοῦ διδάξαι όλως γάρ οὐδὲ ποίόν τι έστιν ή περί ποία Ισασιν ου γάρ αν τήν αὐτὴν τῆ ρητορικῆ οὐδὲ χείρω ἐτίθεσαν, οὐδ αν φοντο ράδιον είναι το νομοθετήσαι συναγαγόντι τους εύδοκιμούντας των νόμων εκλέξασθαι γάρ είναι τούς αρίστους, ώσπερ οὐδε την εκλογην ούσαν συνέσεως καὶ τὸ κρίναι ὀρθώς μέγιστον, δισπερ ἐν τοῖς κατὰ μουσικήν οι γάρ έμπειροι περί έκαστα κρίνουσιν δρθώς τὰ ἔργα, καὶ δι' ὧν ἡ πῶς ἐπιτελεῖται συνιάσιν, καὶ ποῖα

mit abudi

ποίοις συνάδει· τοίς δ' ἀπείροις ἀγαπητὸν τὸ μή διαλανθάνειν εί εὖ ή κακῶς πεποίηται τὸ ἔργον, ώσπερ ἐπὶ γραφικής. Οἱ δὲ νόμοι τής πολιτικής ἔργοις ἐοίκασιν· πως οδν έκ τούτων νομοθετικός γένοιτ άν τις, ή τούς άρίστους κρίναι; οὐ γὰρ φαίνονται οὐδ ἰατρικοὶ ἐκ τῶν 21 συγγραμμάτων γίνεσθαι. Καίτοι πειρώνταί γε λέγειν ου μόνον τα θεραπεύματα, άλλα και ως ιαθείεν αν καί ώς δεί θεραπεύειν έκάστους, διελόμενοι τας έξεις. Ταῦτα δὲ τοῖς μὲν ἐμπείροις ὡφέλιμα εἶναι δοκεῖ, τοῖς δ' ανεπιστήμοσιν άχρεια. Ισως οδν και των νόμων και των πολιτειών αί συναγωγαί τοις μέν δυναμένοις θεωρήσαι καὶ κρίναι τί καλῶς ή τοὐναντίον καὶ ποία ποίοις άρμόττει, εθχρηστ' αν είη· τοίς δ' άνευ έξεως τὰ τοιαῦτα διεξιούσι τὸ μέν κρίνειν καλώς οὐκ αν ὑπάρχοι, εὶ μή άρα αὐτόματον, εὐσυνετώτεροι δ' εἰς ταῦτα τάχ' αν γέ-POLPTO.

Παραλιπόντων οδν τῶν προτέρων ἀνερεύνητον τὸ περὶ 22 τῆς νομοθεσίας, αὐτοὺς ἐπισκέψασθαι μᾶλλον βέλτιον ἴσως, καὶ ὅλως δὴ περὶ πολιτείας, ὅπως εἰς δύναμιν ἡ περὶ τὰ ἀνθρώπινα φιλοσοφία τελειωθῆ. Πρῶτον μὲν 23 οδν εἶ τι κατὰ μέρος εἴρηται καλῶς ὑπὸ τῶν προγενεστέρων πειραθῶμεν ἐπελθεῖν, εἶτα ἐκ τῶν συνηγμένων πολιτειῶν θεωρῆσαι τὰ ποῖα σώζει καὶ φθείρει τὰς πόλεις καὶ τὰ ποῖα ἐκάστας τῶν πολιτειῶν, καὶ διὰ τίνας αἰτίας αἰ μὲν καλῶς, αὶ δὲ τοὐναντίον πολιτεύονται θεωρηθέντων γὰρ τούτων τάχ' ἄν μᾶλλον συνίδοιμεν καὶ ποία πολιτεία ἀρίστη, καὶ πῶς ἐκάστη ταχθεῖσα, καὶ τίσι νόμοις καὶ ἔθεσι χρωμένη. Λέγωμεν οὖν ἀρξάμενοι.

1.6

INDEX VERBORUM.

Numerus Romanus major librum, minor caput, Arabicus sectionem indicat. Capitum divisione, quam in hâc editione numeri uncinis inclusi indicant, perpetuo usi sumus.

άγαθά διττώς 1. vi. 9 : VII. xii. 1. τριχή τ. viii. 2. Ισαχώς τώ δυτι Ι. νί. 3. 'Αγαθόν τί ι. i. l; ii. l; vii. l: Χ. ii. l. ἔτερον ἀνθρώποις VI. vi. 4. Εν τοῖς φαύλοις X. ii. **4**. τοῦ πεπερασμένου IV. vi. 14. κακφ ἐναντίον VII. xiv. 2. τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθὸν 1. ii. 7; vii. 15; xiii. 5. #@s άγαθοὶ γίνονται II. i. 6; ₹. 5: x. ix. 1, 6. **'Αγάθων** VI. 11. 6 ; iv. 5. 'Αγαμέμνονα VIII. Xì. l. άγαπητόν I. ii. 8; iii. 4: IX. x. 6: x. ix. 5, 20. άγευστοι ήδονης είλικρινούς Χ. vi. 4. τοῦ καλοῦ x. ix. 4. άγνοεῖν, άγνοια III. l. passim: v. 8, 9, 12: v. viii. άγοραία φιλία VIII. Xiii. 6. ή διά τὸ χρήσιμον φιλία άγοpalor VIII. vi. 4. **Δ**γραφον δίκαιον VIII. Xiii. 5. άγραφοι νόμοι x. ix. 14. άγρωκία 11. vii. 13.

άγροικος II. vii. 13. άγροικοι 11. ii. 7; v11. ix. 3. άγχίνοια VI. ix. 3. άγωνιζόμενοι I. viii. 9 : x. v. 4. άδέκαστοι κρίνομεν II. ix. 6. άδελφική φιλία VIII. x. 6; xii. 4, 6. άδέσποτοι οἰκήσεις VIII. X. 6. άδικεῖν τί v. ix. 4, 6. αὐτὸς αύτον v. ix. 4; xi. passim cf. v. vi. 8, 9. άδίκημα τί v. ii. 7; viii. 2, 8. άδικία τί ν. ί. 3. δλη κακία ν. i. 19. μέρο**ς της κακίας ν.** ii. 3, 9. τῶν ἄκρον V. V. 17, 18. άδικος ποσαχώς λέγεται ₹. i. 8. περί ποιᾶ έστὶ V. i. 9. πως άδικών ήδη άδικος V. vi. 1; viii. 11. άδοξία III. vi. 3 : IV. ix. l. άθανασίας βούλησις 111. ii. 7. άθανατίζειν X. vii. 8. 'Αθηναῖοι 1**∀. iii. 25**. **δθλιος Ι. χ. 4, 13, 14: VII. VII.** 5. **δ**θλων 1x. iv. 10.

άθλον τής άρετής L ix. 3: tv. iil. 15.

aiδώς 11. vii. 14: 17. ix. passim. aiδοί τειθαρχείν x. ix.

αίσθησις οὐκ ἀρχὴ πράξεως v1.
ii. 1. ἡ τῶν ἰδίων v1. v11. 9.
τῶν καθέκαστα 111. ii]. 16:
v1. xì. 4: v11. ii]. 9. ἡδεῖα
καθ αὐτὴν 12. ix, 10: x. iv.
5 ἀρχὰς θεωρεῖ 1. vii, 21. ἐν
τῆ αἰσθήσει ἡ κρίσις 11. 12.
8: 1v. v 13

αίσθητη γένεσις VII XI. 4; XII. 3. αίσθητον X. IV. 5, 6, 8. αίσθητική ζωή Ι. VII. 12. έπισ-

αίσθητική ζωή 1. νιί. 12. έπιστήμη ντι. ii: 14. αίσχρολογία τν. νιιί. δ. Αίσχύλος ττι. i. 17. αίσχύνη τν. iz. 4. αίτητικός τν. i. 16. αίτιασθαι τὰ έκτὸς ττι. i. 11.

άκινησίας ένέργεια ΤΙΙ, χίν. 8. ἀκίνητον τὸ φύσει Τ. τίί. 2. ἀκίνητοι δροι ΥΙ. χί. 4. ἀκμαίοις ή Έρα Χ. 1V. 8

ἀκολυσία ποθεν τὸ ὅνομα 111. χιι 5. περίτί 111. χ. 8: γιι. γι 6. ὑπερβολή 11. γιί. 3. γιὶ. 6: 111. πί. 5. ἐκούσιον 111. γ. 16: χιὶ. 1, 4. εὐκατάφοροι ἐσμὲν πρὸς ἀκολασίαν 11. γιιι. 8.

δαόλαστοι τίς 11. ii. 7; iii. 1; 111. χίϊι. δ, 6; νιι. νίι. 2. δαόλαστος και δαρατής διαφέρουσε νιι. iii. 2 ε viii. 1; 1 x. 7. άκολουθητικός τοις πάθεσε 1. 11ί. 6. τῆ φαντασία VII. vii. 8.

άκούσια τὰ βίς ἡ δι' Κγνοιαν 111. i. 3: v. viii. 3. λυπηρά 111. i. 25. ἀκούσιαν τὰ ἐπίλυπον 111. i. 13.

δικουστικόν τοῦ πατρός Ι. Σιιί. 19.

άπρασία φευπτόν VII. i. l. ψεκτόν VII. i. 6; iv. 2, 6. καθ' όμοιότητα VII. v. 5. τοῦ θυμοῦ VII. vi. 1. θοικε τοῖτ ἐπιληθτικοῖε VII. viii. 1. οὐ λανθάνει ib. ἀπρασίας είδη VII. vii. 8; x. 4.

ἀκρατής τίς VII. 11. 2; iv. 3; vii. 1; viii. 5. ἐπιθυμῶν πράττει 111. 11. 4. πράττει παρὰ τὴν βούλησω V. ix. 6 μέσος τις VII. ix. 5. οὐ πρακτικός VII. x. 2. ἡμιπόνηρος VII. x. 3, laτός VII. viii. 1, ἐπὶ τὰ ἐναντία αὶ ὁρμαὶ τῶν ἀκρατῶν L xiii. 15.

ακριβείτ έπιστήμαι 111. iii. 8.
το ακριβέτ ουχ όμοίως εν
απασιν έπιζητητέον 1. iii. 1.
cf. 11. ii. 3. οι ακριβέστατοι
τας τέχνας VI. vii. 1. ακριβεστάτη των έπιστημών σοφία VI. VII. 2.

άκριβοδίκωσε V. X. 8. ἀκροατής ούκ ολκείος δ νέος της πολετικής t. iii. 5.

ακρότητ κατά τὰ άριστον ή άρετή τι. νί. 17. ἀκοοχειριζόμενοι 111. i. 17. άλαζονεία τί 11. vii. 12. άλαζών τίς 11. vii. 12: IV. vii. passim. άλας τούς λεγομένους συ**νανα**λώσαι VIII. iii. 8. άλήθεια τὸ ἔργον τῆς διανοίας VI. ii. 6. πρακτική VI. ii. 2. δόξης δρθότης VI. ix. 3. δσιον προτιμᾶν τὴν ἀλήθειαν Ι. Vi. 1. μεσότης 11. vii. 12. cf. IV. vii. αληθεύει ή ψυχή VI. iii. 1. αληθεύομεν VI. Vi. 2. άληθεύειν περί τας άρχας VI. Vii. 8. άληθευτικός IV. vii. 1, 6, 17. Άλκμαίωνα ΙΙΙ. i. 8. άλλαγή V. V. passim. άλλότριον άγαθον ή δικαιοσύνη v. i. 17; vi. 6. αλλότριαι ήδοναί χ. ν. 5. ἄλογον μέρος της ψυχης I. xiii. 9, 18: v. xi. 9: vi. i. 5. Άλόπη VII. Vii. 6. άλυπία VII. xii. 7: 1x. xi. 4. άλυπος ή δειλία III. xii. 3. άλυποι τοῖς ἐντυγχάνουσιν IV. vi. l. άλυποι ήδοναλ x. iii. 7. άμαρτάνειν πολλαχώς II. vi. 14. αμαρτάνουσι της προστάξεως VII. vi. l. ήμαρτημένη - όρθη άρχη νιιι. χ. 4. **ὰμάρτημα τί ∀.** viii. 7. άμαρτία οὐκ ἔστι τῆς ἐπιστήμης VI. ix. 3. αμαρτία—κακία VII. 4. 2. αμαρτίαι παιδικαί 111. xii. 5. αμαυρούται ή ήδονή x. iv. 9.

άμετακινήτως έχων II. iv. 3. άμεταμέλητος δ σπουδαίος IX. iv. 5. drlares VII. vii. 2. duryers hooval x. iii. 2. **αμφιδέξιοι Ψ. vii. 4.** άναβολή φιλικόν VIII. Xiii. 6. άναγκαστικήν δύναμιν έχει δ νόμος x. ix. 12. ἀναισθησία II. Viii. 6: 1II. xi. aralσθητος II. ii. 7; vii. 3; viii. 2 : 111. v. 12. άναισχυντία 11. vi. 18: IV. ix. άνακυκλεϊσθαι τας τύχας Ι. Χ. draλογία v. iii. 8, 13, 14; iv. v. passim. κατ' ἀναλογίαν δμώνυμα 1. vi. 12. dναλύειν διάγραμμα III. iii. 11. dναλύσει ξσχατον πρ~~ώ~~τον γεrécei III. iii. 12. dναλυτικοῖς VI. iii. 8, 4. 'Αναξαγόρας VI. VII. δ ; X. VIII. 'Αναξανδρίδης VII. x. 3. áránavots áraykala IV. Vill. 11. οὐ τέλος x. vi. 7. drawavσeis VIII. ix. δ. drandhowous III. xi. 3; x. iii. άναπόδεικτοι φάσεις VI. XI. 6. **ἀναφορὰ Ι. Χ**ίί. **3.** 'Ανάχαρσις x. vi. 6. drδράποδον περιέλκειν VII. ii. πως εὐδαίμων Χ. Υί. 8. dropela 11. ii. 7; vii. 2: 111. vii. viii. passim.

dνελευθερία ΙΙ. **Υ**ΙΙ. 4: ΙΥ. i. passim. ανεμπόδιστος ένέργεια VII. Xii. 3 : xiii. 2. ανθρωπεύεσθαι x. viii. 6. ανθρωπικόν πάθος v. viii. 12. cf. III. i. 27. droporuxal erepresas x. viii. 1. ανθρώπινα φρονείν x. vii. 8. cf. sub voce dγαθδν. **dνθρωπολόγος** IV. iii. 31. **Δυθρωπος dρχή 111.** iii. 15: VI. ii. 5. φύσει πολιτικόν I. vii. 6: ΙΧ. ΙΧ. 3. εύμετάβολος VII. xiv. 8. νοῦς μάλιστα X. vii. 9. ού τὸ ἄριστον τῶν ἐν τῷ κόσμφ VI. Vii. 3. ἀνθρώπου άλλα θειότερα VI. vii. 4. ανθρώπου ξργον L vii. 10. οίκεῖον ἄπας ἄνθρωπος ἀνθρώπφ VIII. i. 3. την άνθρωπον VII. v. 2. dνίατος dνελευθερία IV. i. 37. δ dκόλαστος VII. vii. 2; viii. 1. driátous exopíceir x. ix. 10. dνιατώς κακοί ν. ix. 17. **Δνισος v.** i. 11; iii. 1, 3. **Δνι**σοι φίλοι VIII. viii. 5; xiii. 1; xiv. 3. ανόνητος γνώσις 1. iii. 7. dνταπόδοσις V. V. 7: VIII. xiii. 10 : IX. i. 8 ; ii. 5 : X. viii. 4. άντίξουν VIII. i. 6. dνώνυμος 11. vii. 2, 8, 10, 11: III. vii. 7: IV. iv. 5; v. 1: vi. 9; vii. 1. dξία έν τοῖς διανομαῖς V. iii. 7.

doργησία 11. vii. 10: 1v. v. 5. dόριστος κανών V. x. 7. ζωή 1x. ix. 8. ήδονή x. iii. 2. dπάθειαι αί άρεται 11. iii. 5. dπειροκαλία II. vii. 6: IV. ii. 4. dποδεικτική ἐπιστήμη VI. iii. 4. dπόδειξις 1. iii. 4: VI. v. 3; vi. 1; xi 4, 6: VII. iii. 8. $d\pi o \theta a y \epsilon \tau \acute{e}o y III. i. 8.$ dποκτιννύναι ξαυτόν V. xi. 1. dπολαυστικός βίος 1. v. 2. dπομάττονται IX. xii. 3. dποσχεδιάζειν V. i. 14. **dπόφασις VI. ii. 2. dπροβούλευτος V. V**iii. 5: VII. viii. 2. απροσηγορία φιλίας διέλυσεν VIII. vi. 1. **dπωθοῦνται 11. viii. 3.** 'Αργεῖοι ΙΙΙ. viii. 16. dργή φιλία ή εθνοια IX. V. 3. άρεσκος II. vii. 13: IV. vi. 1: 1x. x. 6. άρεταὶ ἐν τῷ ποιῷ λέγονται Ι. vi. 3. ούτε φύσει ούτε παρά φύσιν 11. i. 3. απάθειαί τινες II. iii. 5. περί πράξεις καί πάθη III. iii. 3. προαιρέσεις TUPES III. V. 4. EKOUTIOI III. ν. 20. πότερον χωρίζονται άλλήλων VI. xiii. 6. αί τοῦ συνθετού ανθρωπικαί X. Viii. 3. οὐκ ἐπιστῆμαι VI. Χίϊί. δ. ού φρονήσεις VI. xiii. 8. τδ καλόν τέλος ταῖς ἀρεταῖς ΙΙΙ. vii. 2. dρετή τί 1. xiii. 20: 11. vi. 15:

διττή 1. xiii. 20: 11. i. 1: VI. i. 4. τοῖς μὲν εὐδαιμονία δοκεί I. viii. 6. πως γίνεται 11. i. 4. ἐκ τῶν αὐτῶν γίνεται καλ φθείρεται ΙΙ. ί. 6. περὶ ἡδονας καὶ λύπας II. iii. 1. έξις έστλ 11. v. 6. τοῦ μέσου στοχαστική ΙΙ. Vi. 9. ἀκρότης 11. vi. 17. ἐφ' ήμιν 111. ν. 1. ούχ ή αύτή κτήματος και έργου IV. ii. 10. τελεία ή δικαιοσύνη ν. i. 15. φυσική και κυρία VI. xiii. 2. ή κατά τον δρθον λόγον VI. xiii. 4. ἡρωική VII. i. l. την άρχην σώζει VII. viii. 4. μέτρον έκάστων IX. iv. 2: X. v. 10. oùk dy τῷ δυναστεύειν χ. vi. 4. αριθμητική αναλογία II. Vi. 7: v. iv. 3, 9. dριστείων 1. xii. 5. *αριστοκρατία* VIII. x. 1, 3; xi. 4. $d\rho\chi\eta$ (a) initium. $d\rho\chi\eta$ to $\delta\tau\iota$

I. iv. 7; vii. 20. ημισυ παν-

σκέψεως VII. iii. 2. ἐπαγωγη ἀρχη VI. iii. 3. (b) magistra-

tus. dρχή άνδρα δείξει v. i.

16. (c) causa efficiens: 111.

i. passim: 111. iii. 15; v. 6,

8, 14: v. viii. 7; ix. 10: vr. ii. 2, 4, 5; iv. 4. (d)

principia universalia. doxal

άλλαι άλλως θεωρούνται Ι.

dρχη της

τδs 1. vii. 23.

VI. i. 7. TO Epyor ed drote-

λεί 11. vi. 2. cf. vi. i. 7.

viii. 21. λόγοι οἱ ἀπὸ τῶν dρχών καὶ οἱ ἐπὶ τὰs dρχὰs 1. iv. 5. ἐξ ἐπαγωγῆς VI. iii. τών πρακτών VI. V. 6. τῶν ἀποδεικτῶν VI. Vi. l. πρακτικαί VI. xii. 10. τῷ διεφθαρμένφ ού φαίνεται ή $d\rho\chi\eta$ vi. v. 6; xii. 10. cf. VI. viii. 4. δ νοῦς ἀρχή VII. vi. 7. cf. vII. viii. 5. doxitektovikos I. i. 4; ii. 4: vi. vii. 7; viii. 2. dσθένεια είδος της dκρασίας VII. vii. 8. dσυνεσία VI. x. l. ἄσωτος 11. vii. 4; viii. 2: 1v. i. passim. dτάραχος 111. viii. 15; ix. 1: 1v. v. 3. $d\tau \in \lambda \eta$ s x. iii. 4; iv. 2, 3; vii. 7. dτεχνία VI. iv. 6. dτύχημα τί v. viii. 7. αύξητική ζωή I. vii. 12. αὐτάρκεια Ι. vii. 6: V. vi. 4: x. vii. 4. dφαίρεσις των dρχών VI. viii. αφιλότιμος 11. vii. 8: IV. iv. 'Αφροδίτην VII. vi. 3. *αχορήγητον Ι.* viii. 15. &ψυχος V. ix. 11: VII. vi. 7: vIII. ii. 3; v. 5; xi. 6.

βαναυσία II. vii. 6; IV. ii. 4 βάρβαροι VII. i. 3; V. 6. βασιλεία VIII. X.

βαυκοπανούργοι IV. Vii. 15. βίαιον τί 111. i. 3, 10, 11, 12. βίαιος τις δ χρηματίστης Blos 1. v. 6. Blas v. i. 16. βλάβη v. viii. 6, 7, 8. βοήθημα 1. vi. 15. βοσκημάτων βίος Ι. Υ. 3: IX. ix. 10. **βούλευσις ΙΙΙ.** iii. **βουλευτικός VI. V. 2: VII. x.** 8. βουλευτική δρεξις III. iii. 19: VI. ii. 2. βουλευτική φρόκησις VI. Viii. 3. βουλευτόν III. iii. **βούλησις III. ii. 7, 8; iv. 1:** ΙΧ. τίι. 2. παρά την βούλησιν πράττει V. ix. 6. al βουλήσεις άδηλοι X. Viii. 4. Βρασίδα θύειν V. vii. 1. βωμολόχος ΙΙ. vii. 13: ΙΥ. viii. 3, 4, 10.

γαργαλίζονται VII. vii. 8.
γαστρίμαργοι III. xi. 3.
γένεσις οὐδεμία συγγενής τοῖς
τέλεσιν VII. xi. 4. ἡ ἡδονή
VII. xi. 5; xii. 3: x. iii. 4,
δ; iv. 4. ἔσχατον ἐν τῆ ἀναλύσει πρῶτον ἐν τῆ γενέσει III. iii. 12. τέχνη περί
γένεσιν VI. iv. 4.
γεννητής τῶν πράξεων III. V.
δ.
γεωμέτρης I. vii. 19.
γεωμετρική ἀναλογία V. iii. 13.
γεωμετρικοί VI. viii. 5: x. v.
2.

Γλαῦκον V. ix. 7.
γλίσχροι IV. i. 39.
γνώμη τί VI. xi. 1.
γνώριμα διττῶς I. iV. 5.
γνῶσις οὐ τὸ τέλος ἀλλὰ πρᾶξις
I. iii. 6. cf. x. ix. 1. ἀνόνητος τοῖς κατὰ πάθος ζῶσι
I. iii. 7. καθ' ὁμοιότητα καὶ οἰκειότητα VI. i. 5.
γυμναστική I. Vi. 4: III. iii. 8.
V. xi. 7: VI. xii. 7: x. ix. 14.
γύναια IX. xi. 4.

δαιμόνια εἰδέναι VI. vii. 5. δέδεται ή διάνοια VII. ii. 8. δειλία 11. viii. 6, 7: 111. xii. 1, 3: v11. v. 6: 1x. iv. 8. δεινότης VI. xii. 9; xiii. 1, 2: VII. x. 2. δεσποτικόν δίκαιον V. vi. 8; xi. δεύτερος πλοῦς ΙΙ. ix. 4. Δηλιακόν ἐπίγραμμα 1. viii. 14. δημηγορικοί λόγοι χ. ix. 18. Δημοδόκου VII. Viii. 3. δημοκρατία VIII. Χ. διάγραμμα ΙΙΙ. iii. 11. διαγραφή (των άρετων) ΙΙ. Τίί. διαλάμπει το καλόν Ι. Χ. 12. διάμετρος καλ πλευρά ασύμμετροι 111. iii. 3. ή κατά διάμετρον σύζευξις V. V. 8. διανεμητικόν δίκαιον V. iv. 2; διανοητική ύρεξις VI. ii. 5. διανοητικαί άρεταί Ι. χίἰί. 20: 11. i. l. διανοητικοῦ παντός άληθεια τὸ ἔργον VI. ii. 3. τὸ διανοητικόν ἔκαστος 1Χ. iv. 3.

διάνοια πρακτική VI. ii. 2. αὐτή οὐδὲν κινεῖ VI. ii. 5. προαίρεστις μετὰ διανοίας III. ii. 17. διανοίας όρθότης ή εὐβουλία VI. ix. 3. ή διάνοια δέδεται VII. ii. 8. παρὰ τήν διάνοιαν πράττει VII. iv. 3. παρακέκληται ή διάνοια X. iv. 9. παιδίου διάνοιαν ξχων X. iii. 12.

διαρθρώσαι 1. vii. 17. διασπώνται 1X. iv. 9.

διαστρέφει την δπόληψιν VI. V. 6. ή μοχθηρία VI. xii. 10.

διαψεύδεσθαι ενδέχεται δόξη VI. iii. 1. περί τὰς πρακτικὰς ἀρχὰς VI. xii. 10.

διδασκαλία II. i. l : VI. iii. 3. διδαχή οὐκ ἐν ἄπασιν ἰσχύει X. ix. 6.

δικαιοπραγείν V. viii. ix.: x. ii. 2; iii. 2; vii. 4; viii. 4. δικαιοπράγημα V. vii. 7; viii. 2.

δίκαιος ποσαχώς λέγεται V. i. 8. δίκαιον ἀνάλογόν τι V. iii. 8, 14. διορθωτικόν V. iv. 1. διανεμητικόν V. iv. 2. ἀντιπεπονθός V. V. 1. πολιτικόν V. vi. 4. δεσποτικόν V. vi. 8; xi. 9. οἰκονομικόν V. vi. 9; xi. 9. φυσικόν καὶ νομικόν V. vii. 1. περὶ ταὐτὰ

ή φιλία και το δίκαιον VIII.
ix. 1. cf. xi. passim. δίκαιον το κοινή συμφέρον VIII.
ix. 4. δεττον, το μέν άγραφον,
το δέ κατα νόμον VIII. xiii.
5. δίκαιος τίς II. iv. 4.

δικαιοσύνη τί V. i. 3. πρός έτερον V. i. 15. άλλότριον άγαθόν V. i. 17; vi. 6. ἡ ἐν μέρει V. ii. 1. φίλων ὅντων οὐδὲν δεῖ δικαιοσύνης VIII. i. 4.

δικαιοῦσθ**αι v. ix. 2, 3.** δικαίωμα v. vii. 7.

δικαστής V. iv. passim

δικαστής v. iv. passim.

δικαστική φρόνησις VI. viii. 3. δίκη κρίσις τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου V. vi. 4.

Διομήδης III. viii. 2; v. ix. 7. διορθωτικόν δίκαιον v. ii. 12; iv. 1; v. 2.

δίχαιον, διχαστής ν. iv. 9.

δίωξις καὶ φυγή VI. ii. 2.

δολοπλόκου VII. Vi. 3.
δόξα περί πάντα III. ii. 10.
ἐπαινεῖται τῷ ὡς ἀληθῶς III.
ii. 13. περί τὸ ἐνδεχόμενον
VI. V. 8. δόξης ὀρθότης ἀλήθεια VI. ix. 3. δόξη ἐνδέχεται διαψεύδεσθαι VI. iii. l.
ἀκρατῆ δόξαν ἔχοντα VII. ii.

3. δόξα αἰσθητοῦ VII. iii. 13. δυξάζειν III. ii. 11, 12, 13, 14: VII. iii. 3, 4.

δοξαστικόν μέρος της ψυχης VI. V. 8; xiii. 2.

δοῦλος ξμψυχον δργανον VIII. xi. 6.

δύναμις (a) capacitas 11. i. 4; v. 2, 5: vi. xii. 9, 10: IX. ix. 7. (b) capacitas exculta, ut mos, ars, scientia 1. ii. 3, 6: v. i. 4: x. ix. 18. (c) bonum in posse 1. xii. 1. δυναστεία IV. iii. 18: VIII. i. 1: x. vi. 3; vii. 6. δυσαφαίρετον τάγαθδη Ι. Υ. 4. δύσελπις 111. vii. 11. δύσερις ΙΙ. vii. 13: IV. vi. 2, 9. δύσπειστοι VII. ix. 2. δωροδόκος VIII. xiv. 3.

έγγυητής το νόμισμα ν. ν. 14. eykpateia mikth tis apeth IV. ix. 8. σπουδαίόν τι VII. i. 6. περί ποῖα VII. ii. 2; V. 9. αίρετώτερον καρτερίας VII. vii. 4. **έγκρατής Ι.** xiii. 15, 17: VII. i. ii. iii. iv. vii. ix. **ἐγκυκλίοις Ι. V. 6. ἐγκώμια Ι. Χ**ίί. 6, 7. έγκεχρωσμένον τῷ βιῷ II. iii. ₹θίζεσθαι 11. i. 2, 5, 7, 8; ii. 9: ↓ 111. xii. 2: IV. i. 31: x. ix. 9, 11. **₹θισμός Ι. vii. 21: ΙΙΙ. xii. 2:** vii. x. 4. toos inde ηθική Is. i. l. νοσηματώδεις έξεις έξ έθους VII. v. 3, 4. τὸ ἔθος χαλεπόν VII. x. 4. ξθει γίνονται dγαθοί έλεος III. i. l, 16. x. ix. 6. δεῖ τοῖς ἔθεσιν ἐλευθέριος 11. vii. 6; viii. 2: λχθαι καλώς 1. iv. 6. δεί 1v. i. passim; ii. 3, 10.

προδιειργάσθαι τοῖς ἔθεσι Χ. ix. 6. Cf. ib. 23. είδη I. vi. l. είδος τών dγαθών 1. vi. 8, 10. είδός τι γνώσεως **v**I. viii. 4. eidomoidy x. iv. 3. είλικρινής ήδονή Χ. vi. 4. είναι άγαθὸν τῷ σπουδαίφ ΙΧ. ix. 10. ήν αἰσθάνεσθαι ή νοείν 1x. ix. 9. είρων 11. vii. 12: 1v. vii. 3, έκβολαὶ έν τοῖς χειμῶσι 111. i. έκθέουσι VII. vi. 1. ἐκκαγχάζουσιν αθρόον VII. vii. έκκρούειν τον λογισμόν III. xii. 7. την λύπην VII. xiv. 4. την ήδονην X. V. 4. έκλογη συνέσεως έστι Χ. ix. 20. έκούσιον τί 111. i. 6, 20: v. viii. 3. εκούσιοι αὶ πράξεις 111. ν. Ι. Εκούσιον μοχθηρία 111. v. 4. al aperal ib. 20. ἐκστατικὸς τοῦ λογισμοῦ VII. i. 6; ii. 7; viii. 2, 5. Έκτωρ ΙΙΙ. viii. 2, 4: VII. i. ěkòv III. i. v. passim: v. viii.

ix. passim.

Έλένην 11. ix. 6.

x. 8.

έλαττωτικός δ έπιεικής ν. ίχ. 9;

ἐλευθεριότης ΙΙ. vii. 4, 8: IV. 1.

ἔλλέβορον ∇. ix. 15. ἔμβρυα Ι. xiii. 11.

έμμελως δαπανήσαι IV. ii. 5. παίζειν IV. iii. 3. εἰρήσθαι IX. X. 1. φέρειν τὰ εὐτυχήματα IV. iii. 21. τὰς τύχας I. X. 11.

ἐμμενετικὸς VII. i. 6; ii. 7; viii. 5; ix. 2.

'Εμπεδοκλής VII. iii. 8, 13: VIII. i. 6.

έμπειρία ἀνδρεία τις 111. viii. 6. φρόνησις έξ έμπειρίας VI. viii. 6. cf. x. ix. 19. έχειν δμμα έκ τῆς έμπειρίας VI. xi. 6. οἱ πολιτευόμενοι έμπειρία πράττουσι x. ix. 18.

έμποδίζειν 1. x. 12: v11. xii. 5; xiii. 2.

έμποδιστική ή λύτη VII. xiii.

ξμψυχον δίκαιον V. iv. 7. δ δοῦλος ξμψυχον δργανον VIII. xì. 6. ξργον ξμψυχον γενόμενον IX. vii. 3.

έναντία τὰ πλεῖστον ἀπέχοντα ἀλλήλων 11. viii. 5.

ξνδεια 11. ii. 6; viii. 6: 111. xi. 3: 1v. i. 20: v11. iv. 4: v111. xiv. 2: x. iii. 6, 7.

ἔνδοξα IV. vii. l4: VII. i. 5. Ἐνδυμίωνα x. viii. 7.

ἐνέργεια ψυχῆς Ι. vii. 14, 15;
 ix. 7; xiii. 1. τῆς κατὰ φύσιν ἔξεως VII. xii. 3; xiii. 2.
 κινήσεως καὶ ἀκινησίας VII.

xiv. 8. τοῦ ἀγαθοῦ ἡδεῖα IX. ix. 5, 6. τίς ἡ βελτίστη x. iv. 5. ἡ ζωἡ ἐνέργεία τις X. iv. 10. ἐσμὲν ἐνεργεία IX. vii. 4. ἐκ τῶν ἐνεργείῶν αἰ ἔξεις II. i. 4, 7. αἰ ἐνέργειαι ἐν τοῖς αὐτοῖς ἔσονται II. ii. 8. τέλη ἐνέργειαι I. i. 2.

έννοια 1x. xi. 2, 5: x. vii. 1; ix. 4.

ἔνοχος τῆ παροιμία VII. ii. 10. ἐντιμόταται δυνάμεις I. ii. 6.

ἐνυπάρχουσα ἔξις Χ. iv. 8.
ἐξέστηκε τῆς φύσεως VII. Vi. 6.
ἔξις τί II. V. 2. διαφέρει τὸ ἄριστον ἐν ἔξει ἡ ἐνεργεία I.
viii. 9. ἔξεις ἐπαινεταὶ αἰ ἀρεταὶ I. xiii. 20. ἔξεις αἰ ἀρεταὶ II. V. 6. ποία τις ἡ ἡθικὴ ἀρετὴ II. vi. 15. ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνεργειῶν γίνονται II. i. 7. τί σημεῖον τῶν ἕξεων II. iii. 1.

eξορίζειν τοὺς ἀνιάτους X. ix.

εξωτερικοί λόγοι 1. xiii. 9: VI. iv. 2.

ἐπαγγέλλεσθαι IX. i. 2, 4: X. ix. 18, 20.

έπαγωγή 1. vii. 21 : VI. iii. 3. ἐπαινετον ἀγαθόν 1. xiii. 1, 5. ἐπαινεταὶ ἔξεις αἰ ἀρεταὶ 1. xiii. 20.

ξπαινος δι' αναφοράς 1. xii. 4, 6: x. vii. 7.

ἐπανόρθωμα τοῦ ἀδικήματος V. vii. 7. νομίμου δικαίου V. X. 3, 6. ξπανόρθωσιν ξχουσι βοηθητέον tx. iii. 3. Exampler tiche bicaier V. iv. 6. drayths x. ix. 12. encloantes hour In. in. 4. ἐπήβολος καλών I. vii. 9; x. 14. έπιβάτην ένεγκεῖν 11. 🖬. 2. ἐπίβουλος ή ἐπιθυμία VII. VI. 3. eπίδοσις 1. vii. 17: 11. viii. 8. enicikcia ti v. z. 1, 8. ~~ἐπίθετοι ἐπιθυμία~~ι ΙΙΙ. Χί. l. έπιθυμητικόν μέρος της ψυχης 1. xiii. 8: 111. xii. 8, 9. επιθυμία ήδέος III. ii. 5. των ~~ἐπ~~ιθυμιῶν αἱ μὲν κοιναὶ, αἰ δέ Ιδιαι ΙΙΙ. Χί. 1. Επιθυμία μετά λύπης III. xi. 6. κατ' ἐπιθυμίαν ζώσι τὰ παιδία III. xii. 6. ἐπιθυμία ἐναντία τῷ δρθφ λόγφ VII. iii. 10. åκρασία τών ἐπιθυμιών VII. Vi. passim. ἐπίκληροι γυναϊκές VIII. X. 5.

επικληροί γυναικές VIII. 1. 0.

επικηπτικαὶ νόσοι VII. V. 6.

επικηπτικὰ νοσήματα VII.

viii. 1.

επικλοια τ iv 4 8: v iv 9.

ἐπιμέλεια Ι. ix. 4, 8: x. ix. 9, 18, 14, 15, 17. ὑπὸ θεῶν x. viii. 13.

duniver vii. ii. 10.

ἐπίστασθαι διχώς λέγομεν VII. iii. 5.

ἐπιστήμη τί VI. iii. μετὰ ἀποδείξεως VI. V. 8. περὶ τῶν καθόλου ὑπόληψις VI. Vi. 1. cf. x. ix. 16. ἐπιστήμης οὐδὲν κρεῖττον VII. ii. 8. ἐπι-

στήμη κυρίως δοκούσα VII. iii.
14. ἐπιστήμαι πρακτικαί I.
ii. 7. ἀκριβεῖς καὶ αὐτάρκεις
ἐπιστήμαι III. iii. 8. ἐπιστήμαι τῶν ἐναντίων V. i. 4.
ἐπιστημονικόν μέρος τῆς ψυχῆς
VI. i. 6. ἐπιστημονικός δρος
VII. iii. 13.

ἐπιτακτική ή φρόνησις VI. X. 2. ἐπιτίμια III. V. 8; viii. 1. ἐπιχαιρεκακία II. Vi. 18; vii. 15.

'Επίχαρμος ΙΧ. vii. 1. ἐπονείδιστοι ἡδοναλ x. iii. 8. ἐρανισταλ ΙΥ. iii. 20: VIII. ix. 6.

ξργον άνθρώπου 1. vii. 10: 11. vi. 3. πας το οἰκεῖον ξργον άγαπὰ 1x. vii. 3, 4. ξργον έστι σπουδαῖον είναι 11. ix. 2. ξργα τέλη 1. i. 2. 'Ερμαίφ 111. viii. 9.

έρυθραίνονται οι αισχυνόμενοι IV. ix. 2.

'Ερύξιος 111. x. 10. "Εσπερος v. i. 15.

ξσχατον ἐν τῆ εὐρέσει 111. iii.
11. ἐν τῆ ἀναλύσει ib. 12.
τὸ πρακτὸν ἔσχατον ∇Ι. viii.
2, 9. φρόνησις τοῦ ἐσχάτου ib. ὁ νοῦς τῶν ἐσχάτων ἐπὰ ἀμφότερα VI. xi. 4. ὁ φρόνιμος τῶν ἐσχάτων τις VII. ii.
5. τὸν ἔσχατον ὅρον VII. iii.
13.

έταιρική φιλία VIII. v. 3; xi. 5; xii. 1, 4, 6: 1x. x. 6. έτερος αὐτός 1x. ix. 1, 10. εὐβουλία τί VI. ix. passim. εὐγνώμων VI. xi. 1, 2. εὐδαιμονείν I. iv. 2 ; ix. 5 : 111. ii. 9: 1x. ix. 5: x. viii. 8, 9. εὐδαιμονία τὸ πάντων ἀκρότατον τῶν πρακτῶν ἀγαθῶν Ι. ίν. 1. δι' αύτην αίρετη I. vii. 5, 7. αυταρκες ib. 9. κάλλιστον και ήδιστον Ι. viii. 14. ένέργειά τις Ι. Χ. 3; xiii. 1 : X. vi. 2. μόνιμόν τι I. x. 7. τῶν τιμίων καὶ τελείων Ι. Χίί. 8. εὐδαιμονίαν ποιεί ή σοφία VI. Xii. 5. μεθ' ἡδονῆς VII. xi. 2; xiii. 2. od noiotys x. iii. 1. ούχ έξις x. vi. 2. ούκ έν παιδιά X. vi. 6. έν τή σχολή Χ. VII. 6. θεωρία τις ib. 7; viii. 8. εὐδαιμονίζειν Ι. V. 6; ix. 11; x. 1, 7; xii. 4: x. vi. 3. εὐδαιμονικός 1. viii. 16: x. vi. 3, 7; viii. 7. εὐδαίμων τίς 1. χ. 14, 15. εὐδιάλυτοι φιλίαι ΥΙΙΙ. iii. 3. Εβδοξος I. xii. δ: x. ii. 1. ebedwis III. vi. 11; viii. 13, 14, 16. edeğla III. xi. 8: v. i. 5. εὐέργεται VIII. xiii. 10: IX. ii. 1, 7; vii. 4, 5, 7. εὐετηρία I. viii. 6; vIII. i. l. εὐζωία ή εὐδαιμονία I. Viii. 4. Ednyos VII. x. 4. εύθήρατος ύπο τών έκτος III. i. εδίατος IV, i. 81: VII. ii. 10; z. 4.

εύκατάφοροι πρός ἀκολασίαν 11. viii. 8. άλλοι πρός άλλα 11. ix. 4. εύμετάβολος I. x. 7, 14. δ πονηρός VII. xiv. 8. εύμετάπειστος VII. Viii. 4; ix. ebroia IX. v. passim. εὐπαρακολούθητον ΙΙ. Ψίί. 11. εύπεπτα τὰ κοῦφα VI. vii. 7. εύπραξία αὐτή τέλος ٧1. ii. 5; v. 4; eurpaflat I. x. 3; xi. εδρεσις λύσις της **ἀπορίας** VII. ii. 12. ἐν τῆ εδρέσει ἔσχατον III. iii. 11. εύρ~~ετή~~ς δ χρόνος Ι. Vii. 17. Εύριπίδης 111. i. 8: v. ix. 1: vi. viii. 4: viii. i. 6. Espixos IX. vi. 3. εύστοχία τί VI. ix. 1, 2. ebouveola VI. X. 2. ευτραπελία ΙΙ. νίι. 13. εὐτράπελος II. vii. 18: IV. viii. 3, 4, 10; viii. 1; iv. 1; vi. 5: x. vi. 3. εύτυχεις άληθώς x. ix. 6. eὐτυχία I. vii. 17 : vi. xiii. 4. εύφυτα 111. γ. 17. eθχεσθαι V. i. 9. έφημερος I. vi. 6. 'Egos v. i. 15.

Zeds IV. iii. 25: VI. viii. 4: VIII. x. 4: Ix. ii. 6. ζημία V. iv. passim. ζήτησις III. iii. 12: VI. ix. 8. ζωή αὐξητική 1. rii. 12. αἰσθητική ib. πρακτική 1. vii. 13. φύσει άγαθόν IX. ix. 9. ἐνέρ-γειά τις X. iv. 10. ξῶον οὐκ εξδαιμον I. ix. 9: X. viii. 8. ἀεὶ πονεῖ τὸ ζῶον VII. xiv. 5. ἐκουσίου κοινω-νεῖ 111. ii. 2.

ηγείσθαι X. vii. 1. τὸ ηγούμεvov III. iii. 17. ήδεσθαι, ήσθήναι X. iii. 4. ήδέα τοις πολλοίς μάχεται Ι. viii. 11. οὐ βίαια 111. i. 11. ήδονή τί VII. xii. 3; xiii : x. iv. 8. σημείον των έξεων ΙΙ. iii. 1; cf. I. viii. 12. περί ήδοràs ή ήθική άρετή III. iii. l. ήδοναλ ψυχικαλ καλ σωματιkal III. x. 2: VII. xiv. 1. μικταί και άμιγεῖς x. iii. 2; vide I. viii.: II. iii.: VII. 11 -14: x. 1-5.ήθική άρετή Ι. xiii. 20: 11. i. 1; iii. 1: vII. ii. 2, 4; xii. 6: x. viii. 3, 4. ήθική φιλία VIII. xiii. 5, 7. Hos evyeres x. ix. 3. olkelor της αρετής Χ. ix. 8. το ήθος γεαρδε I. iii. 7. βοηθητέον els τὸ ήθος IX. iii. 8. τοῦ ήθους άρετή X. ii. l. ήλιξ ήλικα VIII. xii. 4. πμιπόνηρος VII. x. 3. **πωσυ παντός Ι. vii. 28.** 'Ηοάκλειτος ΙΙ. iij. 10: VII. iii. 4: viii. i. 6: x. v. 8. ηρεμαία υπόληψις VII. ii. 4.

ηρεμίαι αἱ ἀρεταὶ ΙΙ. iii. 5. ήδονη ἐν ἡρεμία VII. xiv. 8. ἡρωικη ἀρετη VII. i. 1. Ἡσιόδου Ι. iv. 7. ἡττᾶσθαι VII. vii. 1, 4, 8.

Θαλήν VI. vii. 5. θάνατος φοβερώτατον ΙΙΙ. Vi. 6. λυπήρον III. ix. 4. θάρσος ΙΙ. ν. 2. θαυμαστά περί 🕏 δ σοφός VII. θαυμαστικός ΙΥ. iii. 30. θεατής τάληθοῦς ὁ γεωμέτρης I. vii. 19. θείος άνηρ VII. i. 3. θεία άρετη VII. i. l. θειότατοι τών ανδρών Ι. xii. 4. ἄλλα θειότερα άνθρώπου VI. vii. 4. θείον τι Χ. Vii. 1. Θ éoyvis IX. ix. 7 : X. ix. 3. Θεοδέκτου VII. Vii. 6. θεόπεμπτος Ι. ix. 3. θεός μίαν χαίρει ήδονήν VII. xiv. 8. έχει καλ νῦν τάγαθδη IX. iv. 4. εξ ανθρώπων γίνονται θεοί VII. i. 2. ή τοῦ θεοῦ ἐνέργεια θεωρητική Χ. viii. 7. τους θεούς μακαρίζομεν I. xii. 4: x. viii. 7. θεών δώρημα 1. ix. 2. παρά τοῖς deois dikator V. vii. & θεόσδοτος Ι. ix. 2. θεοφιλέστατος Χ. viii. 13. θέσιν διαφυλάττων Ι. Υ. 6. Θέτω 1V. iii. 25. θεωρητική διάνοια VI. ii. 3. ζνέρ-

γεια x. vii. 1, 7; viii. 7. θεωρητικός βίος Ι. Υ. 2, 7. θεωρία x. iv. 5; viii. 7, 8. ου θεωρίας ένεκα ήπαρούσα πραγματεία II. ii. l. θήρια φρόνιμα VI. Vii. **4.** οÚ πράξεως κοινωνεί VI. ii. 2. θηρίου οὐδὲ κακία οὐδ' άρετή VII. i. 2. θηρίοις αι φυσικαί ύπάρχουσιν έξεις VI. Χίτι. 1. θηριότης VII. i. 1; V. 5; Vi. 7. θηριώδεις έξεις VII. V. passim vi. 6. θιασώται VIII. ix. 5. θνητά φρονείν Χ. Vii. 8. θρασύδειλος III. Vii. 9. θρασύς II. ii. 8; vii. 2; viii. 2, 3: 111. vii. 7, 8, 12: v11. θρεπτική ζωή Ι. vii. 12. θρεπτικόν μέρος της ψυχης Ι. xiii. 14: vi. xii. 6. θρηνητικός IX. xi. 4. θυμός ἀκούει τι τοῦ λόγου VII. vi. l. φυσικόν τι ib. 2. οὐκ άρχει δ θυμφ ποιών V. viii. 9. δ θυμός συνεργεί τοίς ανδρείοις III. viii. 11. τὰ διὰ θυμόν ούκ άκούσια ΙΙΙ. i. 21. θυσίαι IV. ii. 11: VIII. ix. 5.

laτ δ s VII. viii. l.
laτρεῖαι αἰ κολάσεις II. iii. 4.
αἰ ἡδοναὶ VII. xiv. 4.
laτρεύειν I. vi. 16 : VII. xiv. 7.
laτρικὴ I. vi. 4 : VI. i. 1 ; vii. 4 ; x. 1 ; xii. 1, 2, 5 ; xiii. 8 : x. ix. 15, 17.

ιδέα κοινή Ι. vi. passim. ή διαφορά πολλή ή κατά την ίδέαν v. i. 7.

ιδιογνώμονες VII. ix. 8.

ιδρυμένος σαθρώς Ι. x. 8.

"Ιλιον VI. ii. 6.

ισόρροπος ΙΧ. i. 7.

τσος ὁ δίκαιος V. i. 8; iii. 3.

ισότης λόγων V. iii. 8. φιλότης ή ισότης VIII. v. 5. φίλοι ἐν ισότητι VIII. xiii. 1.

ισχυρογνώμονες VII. ix. 2, 3.

ιτητικώτατον III. viii. 10.

καθαριότης x. v. 7; vii. 3. κακηγορία ν. ii. 13. κακία δλη ν. i. 19. ή κακία φθαρτική άρχης VI. V. 6. φευκτόν VII. i. l. λανθάνει VII. viii. 1. ἐφ' ἡμῶν III. V. 1, 15. κακολόγος IV. iii. 31. κακόν του άπείρου 11. vi. 14. έαυτὸ ἀπόλλυσι ΙΨ. Ψ. 7. κάλλος ἐν μεγάλφ σώματι ΙΫ. iii. 5. καλοκαγαθία IV. iii. 16: x. ix. καλόν διαλάμπει Ι. x. 12. αἰρετών τι 11. 111. 7. ηδύ φαίνεται ib. τὸ τέλος III. vii. 6. ἀνδρεία διὰ καλὸν ΙΙΙ. viii. 5, 11, 12, 14; ix. 4. σκοπός τῷ σώφρονι τὸ καλὸν III. xii. 9. το άληθές καθ αύτο καλον ΙΥ. Vii. 6. φιλία καλδη VIII. i. 5. καλδη τδ

ed woles vill. XIII. 8: IX.

χί. 5. τὸ καλὸν πολυχρόνιον 1x. vii. 6. δ έπιεικής πράττει διά το καλον IX. viii. 1, 5, 7, 9, 10: x. ix. 10. ήθος στέργον τὸ καλὸν χ. ix. 8. Καλυψώ 11. ix. 3. κανονίζομεν II. iii. 8. κανών δ σπουδαίος III. iv. 5. δ μολίβδινος κανών V. x. 7. Kapkiyov VII. Vii. 6. καρτερία VII. i. 4, 6; Vii. 4; x. 5. καταπλήξ II. vii. 14. κατασμικρίζοντες VIII. Χίϊί. 10. κατάφασις VI. ii. 2. κατηγορία I. vi. 3, 4. κατήκουν λόγου Ι. Χίϊί. 18. κατοκώχιμος έκ της άρετης Χ. κατορθούν I. viii. 7; II. vi. 14, 18. **Κ**ελτοί III. vii. 7. KEVT OPEELS I. ii. 1. κεραμείς VIII. i. 6. κέρδος v. ii. 6; iv. passim. Kepkiwy VII. vii. 6. κεστον *Ιμάντα* VII. vi. 3. κιβδηλεύουσι ΙΧ. iii. 2. κίμβικες IV. i. 39. κίνησις πότερον ή ήδονή X. iii. 4; iv. 2, 4. άρχη δθεν ή κίνησις VI. ii. 4. κίνησις βραδεῖα τοῦ μεγαλοψύχου ΙΥ. iii. 34. κινήσεως ενέργεια VII. xiv. 8. κυητόν v. vii. 4. κίσσηρις 111. i. 17. κλεῖς δμωνύμως ٧. 1. 7.

κληρωτός βασιλεύς VIII. x. 2. κοινωνία V. v. passim : VIII. ix. x. xii. κολάζειν ΙΙΙ. v. 7, 8: xii. 6, 8: x. ix. 10. κόλαξ II. vii. 13: IV. iii. 29; vi. 9. κόλασις II. iii. 4: III. i. 2: x. ix. 10. κολοιδς ποτί κολοιδο VIII. i. 6. κοσμιότης ΙΙ. Viii. 8. κόσμος τῶν ἀρετῶν 19. iii. 16. έξ ων δ κόσμος συνέστηκε VI. Viii. 4. κόσμου κίνησις x. iii. 4. κουφίζεσθαι ΙΧ. Χί. 2. κρᾶσις VII. XÌV. 6. Κρητών 1. xiii. 3. κρίσις του δικαίου V. Vi. 4. Εν τῆ αἰσθήσει ἡ κρίσις 11. ix. 8: IV. v. 13. κριτής άγαθὸς I. iii. 5. κτήμα τί τιμιώτατον ΙΥ. ii. 10. **δοπε**ρ μέρος αύτοῦ V. vi. 8. κτητόν άγαθόν I. vi. 13. Κυκλωπικώς χ. ix. 13. κυμινοπρίστης 17. i. 39. Kumpoyevous VII. vi. 3. κυρία άρετη VI. xiii. 2, 8. κωμωδίαι IV. Viii. 6.

Λακεδαιμόνιοι Ι. χίϊί. 3: 111.

iii. 6: 1χ. vi. 2: χ. iχ. 13.

Λάκωνες 111. viϊί. 16: 1V. iϊί.

25; viϊ. 15: VII. i. 3.

λαμπρύνεσθαι 1V. iϊ. 4, 20.

λανθάνει ἡ κακία VII. viϊί. 1.

λείπεται Ι. viϊ. 13: 11. V. 6:

ARISTOT. BTH.

v_I. v. 4; vi. 2; ix. 3: x. viii. 7. λειτουργία VIII. xiv. 1; IX. vi. 4. Λεσβίας οἰκοδομῆς V. X. 7. λήθη 1. x. 10 : v. viii. 10 : vi. v. 8: viii. v. 1. λήκυθος IV. ii. 18. λογικαί άρεται 11. vii. 16. λογισμός 111. i. 26; xii. 7: vi. vii. 6; ix. 4: vii. i. 6; ii. 10; vi. 6. λογιστικόν μέρος της ψυχης λόγος (a) ratio τὸ λόγον ξχον μέρος 1. vii. 13; xiii. 9. 15, 17, 18: vi. i. 5, 6; v. 8. ἀκούειν τοῦ λόγου VII. Vi. l. (b) discursus, ratiocinatio, δρθός λόγος (περί τὰ πρακτά) 11. ii. 2: 111. v. 21; xi. 8: vr. i. 1, 2, 3; ii. 4; xiii. 5: VII. iv. 2; viii. 4. &s & λόγος II. iii. 5 : III. vii. 2, 5; viii. 12; xii. 9: 1v. v. 3. λόγος δ ένεκά τινος VI. ii. 4. δροι ών οδκ έστι λόγος vi. viii. 9; xi. 4: cf. vii. viii. 4: προαίρεσις μετά λόγου 111. ii. 17. ἄνευ λόγου δοκεί πασιν V. iii. 3. μετά $\lambda \delta \gamma \delta \nu \ \tilde{\epsilon} \epsilon \iota s \ VI. \ vi. 2, 3, 6;$ iv. 6; vi. 1; ix. 2. (c) ratio, ut apud mathematicos v. iii. passim; iv. 2. (d) verbum, oratio vii. ii. 1, 2; iii. 8; x. ix. 3. λόγους ὑποληπτέον x. viii. 12. λόγοι δικα- |

νικοί χ. ix. 18. (e) argumentum I. v. 3; vi. 8, 15; vii. 2: II. ii. 3, 4: vi. xiii. 6: vii. ii. 8, 9: χ. ii. 3; vi. 1; ix. 5. (f) definitio I. vi. 5; viii. 1, 8; ix. 7. λοιδορείν IV. viii. 9. λυμαίνεσθαι I. χ. 12; χ. v. 5. λύπη II. iii.: vii. χ. πίν.: χ. ii. iii. λύσις τῆς ἀπορίας εδρεσις VII. ii. 12. οὐ συμβαίνει ἡ λύσις vii. xiii. 1. λυτρωτέον Iχ. ii. 4. λωποδύτης IV. i. 43. μαθηματικός I. iii. 4: v. iii. 13: vi. viii. 5. μαθηματικαί ζη-

μαθηματικός I. iii. 4: V. iii, I3: VI. viii. 5. μαθηματικαί ζητήσεις III. iii. 12: ἐν τοῖς μαθηματικοῖς άρχαὶ VII. Viii. 4. μαθηματικαί ήδοναί x. iii. μαθητόν I. ix. l: VI. iii. 3. μακαρίζειν 1. ix. 10; x. 3, 7; μακάριος Ι. vii. 16; viii. 16; ix. 3: x. 7, 10, 12, 16; xi. 5: v11. xi. 2: 1x. ix. 8, 6: X. viii. 9. μακαριώτερον τον βίον ποιείν 1. Χ. 12. μαλακία VII. i. 4, 6; Vii. 3, 5, 6; x. 5. μανθάνειν VI. x. 8, 4: VII. xii. μαντευόμεθα Ι. ∀. 4. Mapylty vi. vii. 2. μαστιγοῦσθαι ΙΙΙ. ▼ί. δ. ματαία δρεξις Ι. ii. 1.

μάχεται τὰ ἡδέα I. Viii. 11. μάχεται τῷ λόγφ Ι. χίιί. 15. μεγαλοκίνδυνος IV. iii. 23. μεγαλοπρέπεια ΙΙ. vii. 6, 8: IV. μεταμελητικός VII. vii. 2; viii. ii. passim. μεγαλοπρεπής IV. ii. passim. μεγαλοψυχία Ιτ. vii. 7, 8: 1V. iii. passim. μεγαλόψυχος 1. x. 12: 1V. iii. Meyapeîs 1v. ii. 20. $\mu \epsilon \gamma \epsilon \theta o s$ iv. ii. 1, 10, 14: iii. µ400805 1. i. l; ii. 9; ▼. i. 2. μεθύουσι διπλά τὰ ἐπιτίμια III. μεθυσκόμενοι ΙΙΙ. νίϊί. 14; ΥΙΙ. μελαγχολικοί VII. vii. 8; x. 3, 4; xiv. 6. μελλητής IV. iii. 27. μένειν βούλεται το νόμισμα ٧. μεριστόν Ι. Χίϊί. 10. μεριστά ν. ii. 12: x. iv. 4. Μερόπη 111. i. 17. μεσίδιοι Υ. ίν. 7. μέσον τι το Ισον ΙΙ. vi. 4. το μικροψυχία ΙΙ. vii. 7: IV. iii. μέσον λαβείν ξργον 11. ix. 2. 1 τὸ δίκαιον μέσον V. iii. 3, 12; VIII. viii. 7. μεσότης ή άρετή II. vii. πως ή δικαιοσύνη μεσότης ν. ν. 17. μεταβαίνων δ λόγος 1. vii. 2. μεταβήναι VI. xiii. 5. μεταβολή πάντων γλυκύτατον vII. xiv. 8. μετάδοσις ν. ν. 6.

μεταμελεία άκων III. i. 13, 19. μεταμελείας γέμουσιν οί φαῦλοι 1x. iv. 10. μεταπείσαι Χ. ΙΧ. 7. μεταπεισdels vii. ii. 10. ' μεταπίπτειν VIII. iii. 5; vi. 7. μεταβρεί IX. vi. 3. μεταρδυθμίσαι Χ. ix. 5. μετρείν V. V. 10, 11, 15. μέτρον έκάστου ό σπουδαίος 111. iv. 5: 1x. iv. 2: μέτρον τὸ νόμισμα V. V. 14: IX. i. 2. τὰ οίνηρὰ καὶ σιτηρὰ μέτρα v. vii. 5. μηνύειν Ι. xii. 5; xiii. 18: ΙΙ. iii. 4: IX. vii. 4: X. ii. 1. μητέρες VIII. Viii. 3; xii. 1: 1x. iv. 1; viii. 7. μητρική τιμή IX. ii. 8. μητροκτονήσαι 111. i. 8. μιαιφόνος X. vii. 6. μικροκίνδυνος IV. iii. 23. μικροπρέπεια ΙΙ. VII. 6: ΙΥ. ΙΙ. 37. μικρόψυχος IV. iii. 7, 12, 35. ίν. 6. ή δρεξις τοῦ μέσου μικταλπράξεις ΙΙΙ. i. 6. ήδοναλ x. iii. 2. Mιλήσιοι VII. viii. 3. Μίλωνι 11. vi. 7. μισητόν IV. Vili. 7. μισητά I. x. 13: 111. xi. 4. μισθός δοτέος V. Vi. 7. μισθός δ άνδρλιχ. i. 6. πολλούς μισboùs du Epepou X. ix. 3.

μνησίκακος IV. iii. 30. μοίρα θεία Ι. ix. l. μολίβδινος κανών ٧. χ. 7. μοναδικός άριθμός V. iii. 8. μοναρχίαι VIII. x. 2, δ. μονάς x. iv. 4. μόνιμος φιλία VIII. iii. 6, 7; vi. 7; vii. 2. μόνιμόν τι ή εὐδαιμονία Ι. Χ. 7. μονιμώτεραι των ἐπιστημών Ι. Χ. 10. μονούμενον I. vi. 10; vii. 6: 1x. ix. 3. μονώτης 1. vii. 6; viii. 16: VIII. v. 3: 1x. ix. 3, 5. μουσικός II. iv. 1: Ix. ix. 6: x. iii. 10; iv. 10; ix. 14, 20. μοχθηρία 111. v. 4: v. i. 14, 18; ii. 5, 10; viii. 8: vi. xii. 10: v11. iv. 5: v. 8; viii. 1, 4: 1x. iii. 3; iv. 8, 9, 10. μυθεύεται I. ix. 11. μυρεψική VII. xii. 6. μυριάδες ΙΧ. Χ. 3. μυριοπλάσια κακά VII. Vi. 7. μῦς ψοφήση VII. V. 6. μυστικά ΙΙΙ. i. 17. μωραίνειν VII. iv. 5.

ναυθ ποίησις Χ. iv. 2.

ναυπηγική Ι. i. 3.

νεανική ἐπιθυμία VII. iv. 4.

νεαρὸς τὸ ἤθος Ι. iii. 7.

νέμειν V. iii. 6; vi. 4, 6; ix. 9,

15: VIII. χ. 3; xiv. 1, 2:

IX. ix. 10; viii. 11.

νέμεσις II. vii. 15.

Neoπτόλεμος VII. ii. 7; ix. 4. νέος ούκ οίκεῖος ἀκροατής Ι. iii. 5, 7. cf. x. ix. 6, 8. eὐθὺς ἐκ νέων εθίζεσθαι ΙΙ. 1. 8; iii. 2. νέοι γεωμετρικοί φρόνιμοι δ' οδ γίνονται VI. viii. 5. φιλία τῶν νέων VIII. iii. 4, 5; vi. 1, 4. νεότης VII. xiv. 6. νίκη Ι. i. 3 : VII. iv. 25 : VIII. ix. 5. Νιόβη VII. iv. 5. νοείν το είναι 1x. ix. 4, 7, 9. τὸ νοοῦν ἔκαστος 1χ. ίγ. 4. νόησις Ix. ix. 7. νοητικά μόρια VI. ii. 6. νοητόν x. iv. 8. νομή συνδυάζει V. iii. 11. νομική φιλία VIII. xiii. 5, 6. νομικόν δίκαιον V. ix. 12. νόμιμος δ δίκαιος ∇. j. 8, 12. νόμιμον δίκαιον ∇. i. 12; x. 3. νόμισμα V. v. passim : Ix.i. 2; iii. 2 : x. viii. 7. νομοθεσία VI. viii. 3: x. ix. 22. νομοθέτης ν. χ. δ: χ. ίχ. δ. νομοθέται Ι. xiii. 3 : II. i. 5 : III. v. 7: IV. viii. 9: VIII. i. 4; ix. 4. νομοθετικός Σ. iz. 14, 18, 21. νομοθετική V. i. 12: VI. Viii. νόμος δεν ξαυτφ IV. viii. 10. δ νόμος καθόλου πας V. X. 8. δ νόμος άναγκαστικήν έχει δύ-

ναμιν X. ix. 12. λόγος άπδ

φοονήσεως και νοῦ ib. 🚨 μή

κελεύει ο νόμος, απαγορεθεί | δγκφ μικρον ο νους X. Vii. 8. V. xi. l. οί νόμοι άγορεύουσι περί ἀπάντων V. i. 13. νοσηματώδης VII. V. pas-im. νουθέτησις Ι. Χίϊί. 18. vous (a) Intellectus, significatione latiore, vous alrior th III. jij. 7. ως έν σωματι δψις έν ψυχή νους Ι. νί. 12. πράξεως καὶ άληθείας κύριος VI. ii. 1. opektikos voūs VI. ii. 5. νοῦς δι' αὐτὸ αἰρετὸν 1. vii. 5. νοῦν ἔχειν ΙΙΙ. i. 5 ; iii. 2 ; vii. 1. άνευ νοῦ βλαβεραl al φυσικαλ έξεις VI. xiii. l. πας νους αίρειται το βέλτιστον IX. viii. 8. voûs Ekastós Esti 1x. viii. 6 : x. vii. 9. *Eppol*αν έχει περί καλών και θείων x. vii. l. κράτιστον τῶν ἐν ημ x. vii. 2. θε λ λ ib. συγγενέστατυν τοις θεοις Χ. viii. 13. (b) Mens significatione arctiore, principiorum facultas. νοῦς τῶν ἀρχῶν VI. Vi. 2. τῶν δρων ὧν οὐκ | ξστι λόγος VI. viii. 9; xi. 4. τῶν ἐσχάτων ἐπ' ἀμφότερα ib. αΙσθησις τών καθέκαστα V1. xi. 5. ἀρχὴ καὶ τέλος V1. xi. 6. δ νοῦς ἀρχή VII. vi. 7.

ξενική φιλία VIII. iii. 4; xii. 1. Εενοφάντω VII. vii. 6. ξηρανθείσα VIII. i. 6.

ύγκηρον φεύγειν IV. Vii. 14.

οθνείοι IV. vi. 5: VIII. ix. 3; xii. 6, 8: 1x. iii. 5; ix. 2, οίακιζειν ήδονή και λύπη χ. olkelos akpoaths I. iii. 5. olkelόν τι τάγαθὸν Ι. 4. οἰκεία ήδονή Χ. ₹. 2, 5. οίκειότης VI. i. 5: IX. ii. 9. ολκήσεις άδέσποτοι VIII. Χ. 6. οίκία πρότερον πόλεως VIII. xii. 7. οἰκοδόμησις VII. xi. 4. οίκοδομική Ι. vii. 1: vi. iv. 3: x. iv. 2. οἰκοδόμος 11. i. 4, 6: v. v. 8, οίκονομία VI. viii. 3, 4. οίκονομικόν δίκαιον V. vi. 9 ; xi. ol οἰκονομικοὶ VI. V. 5. οίνηρα μέτρα V. vii. 5. οίνοφλυγία 111. ν. 15. οίνωμένος VII. jii. 7, 12, 13; x. 3; xiv. 6. δκνηροί IV. iii. 35. όλιγαρχία VIII. x. 35. όλιγαρχικοί V. iii. 7. όλιγωρία VII. vi. l. δλόκληρος IV. i. 38; **v**. 7. 'Ολυμπίασι Ι. viii. 9. δτά 'Ολύμπια νενικηκώς VII. iv. 2. "Ομηρος III. iii. 18; viii. 2, 10; xi. 4: v. ix. 7: v1. vii. 2: VIII. i. 1; vi. 3: VIII. x. 4; xi. l. δμιλία IV. vi. 1, 7; viii. 1, 10:

viii. iii. 4: vi. 1: ix xii. 3.

δμμα της ψυχης VI. xii. 10. δμμα έχειν έκ της έμπειρίας vi. xi. 6. δμογνωμονείν IX. iv. 3; vi. 1; viii. 2. δμοδοξία 1x. vi. l. δμοεθνείς VIII. i. 3. δμοήθεις VIII. iv. 1; xii. 6. δμοιοπαθείν Ι. Υ. 3. δμοιος ώς τον δμοιον VIII. i. 6. δμοιότης φιλότης VIII. Viii. 5. δίκαιον καθ' δμοιότητα V. Vi. 4; xi. 9. γνώσις καθ' δμοιότητα VI. i. 5. ἀκρασία καθ' δμοιότητα VII. iv. 2, 6; v. 5; ix. 6. ἀκολουθείν ταίς δμοιότησι VI. iii. 2. δμοίωμα VIII. iv. 1: X. 4: X δμολόγως έχειν VI. ii. 3. δμόνοια VIII. i. 4: Ix. vi. 1, 2, 3. δμοφωνείν Ι. Χίϊί. 17. δμώνυμα 1. vi. 12. δμωνυμία V. i. 7. δνομάζεσθαι II. vi. 8: IV. i. 39; v. 6; vi. 9: v. iv. 9. όνοματοποι€ῖν II. vii. 11. 8005 x. v. 8. δνύχων τρώξεις VII. V. 3. δξυφωνία IV. iii. 34. δράματα x. iii. 7; iv. 7. δράν λυπηρόν VII. Χίν. 5. δρασις x. iv. 1, 4. δργανικά μέρη ΙΙΙ, i. 6. δργανικώς χρήσιμα Ι. ix. 7. δργανον ξμψυχον VIII. xi. 6. δργανα 1. i. 4; vii. 3; viii. 15: 111. iii. 14.

δργή πάθος 11. v. 2; vii. 10: IV. v. passim: v. viii. 10: VII. vi. 4. δργίζειν V. viii. 9. οργίλος 11. i. 7; vii. 10: 1v. v. 8, 9. όρεκτικόν μέρος Ι. Χίϊί. 18. δρεκτικός νους VI. ii. 6. δρεκτόν ΙΙΙ. iii. 19. υρεξις κενή I. ii. 1. βουλευτική δρεξις 111. iii. 19. διανοητική δρεξις VI. ii. 6. ή τοῦ ήδέος δρεξις III. xii. 7. δρεξις κυρία πράξεως VII. ii. l. ή δρεξις τοῦ μέσου VIII. Vili. 7. όρθοδοξείν VII. viii. 4. όρθὸς λόγος vide λόγυς. **ὀ**ρθή κρίσις VI. xi. 1. δρθή παιδεία 11. iii. 2. ή δρθή 1. vii. 19. δρθότης VI. ix. 3, 4, 6, 7. όρθοῦντες ΙΙ. ίχ. 5. δρίζεται ξκαστον τῷ τέλει ΙΙΙ. vii. 6. δρμαί των άκρατων Ι. χίτι. 15. έναντιούμενοι ταῖς δρμαῖς Χ. ix. 12. δρμαν πρός την ἀπόλαυσιν VII. vi. 1. όρνίθεια κρέω VI. Vii. 7. δρος ληπτέος 1. vii. 7. δρος έστι τών μεσοτήτων VI. i. l. πρός την εύδαιμονίαν ό δρος εύτυχίας VII. xiii. 4. τον μέσον δρον ψευδή VI. ix. 5. δ ξσχατος δρος VII. iii. 13. τῶν ΰρων νοῦς VI. ix. 9;

xi. 4.

δσιον προτιμών την άληθειαν 1. vi. 1. δτι άρχη I. iv. 7; vii. 20. ού ένεκα V. viii. 6: VI. ii. 4; v. 6; xi. 4: v11. viii. 4; ούσία I. vi. 2 : IV. i. 30. κατά την ουσίαν 11. vi. 17. δφείλημα VIII. Xiii. 6 : IX. ii. δφθαλμιώσι χ. iv. 8. δφθαλμοῦ ξργον I. vii. 11: 11 vi. 2. δψις I. vi. 12: 111. v. 17: v1 xiii. 1: viii. iv. 1: ix. v. 3! xi. 3: x. iv. 9. όψοποιητική VII. XII. 6. δψοφάγος 111. x. 9.

πάγκακος Ι. viii. 16. **παθητικόν χ. iv. 8. παθητικο**ί 11. v. 2. πάθος τί ΙΙ. V. 2. κατά πάθος ζην 1. iii. 7 : v111. iii. 5 : 1x. viii. 6: x. ix. 7. πάθει ζην x. ix. 4. άρεταλ περλ πάθη 11. iii. 3. οὐ πῶν πάθος ἐπιδέχεται την μεσότητα 11. 🛚 i. 18. **πάθος** καὶ πρᾶξις ν. iv. 4, 6. πράττειν δια πάθος III. viii. 12: vii. i. 6; vii. 8; viii. 5; ix. 2. πάθη ἀναγκαΐα V. viii. 8. ούχ ήττον άνθρωπικά τὰ ἄλογα πάθη ΙΙΙ. i. 27. πολλά συνφκειώσθαι τοίς πάθεσιν ή τοῦ Hous apert x. viii. 2. παιδαγωγός III. xii. 8.

παιδεία 11. iii. 2: v. ii. 11: vIII. xi. 2: x. ix. 15. παιδιά II. vij. 11, 13: IV. viji. 1, 4, 11: x. vi. 3, 6. παιδικαί αμαρτίαι III. xii. δ. φιλίαι ΙΧ. iii. 4. παιδικόν δῶρον ιν. ii. 18. παιδίου διάνοιαν έχειν x. iii. 12. παιδία III. xii. 6: VII. xi. 4: xii. 7 : x. iii. 12. παιδιώδης VII. Vii. 7. #alser 111. i. 17: 17. viii. 3: x. vi. 6. παῖς οὐκ εὐδαίμων I. ix. 10. οὐ φυσικός VI. viii. 6. παμφάγος VII. vi. 6. παναίσχης I. viii. 16. πανουργία VI. xii. 9. παραγγελία II. ii. 4. παράδειγμα 1. vi. 14; xiii. 3. παραδείγματα VIII. x. 4. παρακαταθήκη V. ii. 3; viii. 4; x. viii. 7. παράκλησις 1. xiii. 18. παρακούειν VII. vi. l. παραλελυμένα μόρια Ι. Χίιί. 15. παραλόγως V. viii. 7. παραμυθητικόν δ φίλος IX. Xi. παράνομος δ άδικος v. i. 8, 11, 12; ii. 8, 9. παραφυάς I. vi. 2. παρέκβασις VIII. x. 1, 2; xi. πάρεργα I. vii. 19. παροιμία VII. ii. 10: VIII. iii 8; ix. 1: 1x. viii. 2.

παρορμᾶν Χ. ix. 3.

παρλησιαστικός ΙΥ. iii. 28. παρφασις VII. vi. 3. πατρίδος ὑπεραποθνήσκειν 1X. viii. 9. πατρική άρχη VIII. x. 4; xi. 2; xii. 2. πατρικόν δίκαιον V. vi. 8. πατρική πρόσταξις x. ix. 12. παχυλώς Ι. iii. 4. πειθαρχείν τῷ λόγω Ι. χίιί. 17: x. ix. 10. aίδοῖ x. ix. 4. τῷ νώ ΙΧ viii. 8. πεπερασμένον II. vi. 14. πεπηρωμένοι πρός άρετην Ι. ix. πέρας 1. iv. 5 : 111. vi. 6. περίαπτον I. viii. 12. περιγεγράφθω I. vii. 17. περιέλκειν VII. ii. 1; iii. 13. Περικλέα VI. V. 5. περιμάχητα ΙΧ. viii. 4, 9. περισσοί VI. viii. 4. περιττά vi. vii. 5. περιφερεία Ι. Χίϊί. 10. Πέρσαις V. vii. 2: VIII. x. 4. πέψαι την δργην τν. ν. 10. πήρωσις III. v. 15: v. ii. 13: vII. i. 3; v. 1; vi. 6. πιθανολογών 1. iii. 4. πιθανότης Ι. vi. 15. πικροί IV. v. 10. Πιττακόν ΙΧ. vi. 2. πλάνην ξχει τάγαθά Ι. iii. 3. ểν ταῖς πλάναις VIII. i. 3. Πλάτων 1. iv. 5: 11. iii. 2: x. ii. 3. πλεονέκτης V. i. 8, 9, 10; ii. 4. πλεονεξία v. i. 10.

ι τλευρίτις V. xi. 8. πλημμελές Γ. in. 17. πλους δεύτερος II. ix. 4. πλωτήρες VIII. ix. 5. πνίγειν VII. ii. 10. ποίησις VI. iv. 1, 2, 5; v. 1, 4: **x.** iv. 2. ποιητής VII. xiv. 8: 1x. vii. 3. ποιητική έξις VI. iv. 2, 3, 6. ποιητικαί προτάσεις VII. iii. 9. **ποικίλος 1. χ. 14.** ποιμήν λαών VIII. xi. l. ποιότης Χ. iii. 1. πολεμείν x. vii. 6. $\pi \delta \lambda \epsilon \omega s \pi \lambda \hat{\eta} \theta o s IX. X. 8. <math>\delta \gamma \alpha$ θὸν πόλει Ι. ii. 8. πολιτεία VIII. x. 1, 3; xi. 1: x. ix. 21, 23. πολιτεύεσθαι III. iii. 6: VI. viii. 2: x. vii. 6; ix. 18, πολίτης άγαθὸς V. ii. Il. πολιτική κυριωτάτη τών έπιστημών Ι. ii. 4. περί δεν σκοπείται I. iii. 2. ού σπουδαιοτάτη VI. Vii. 3. περί τὰ καθέκαστα VI. viii. 2. έμπειρίας προσδείται Χ. ix. 19. πολιτικός φύσει ανθρωπος Ι. vii. 6: viii. xii. 7: ix. ix. 3. οί πολιτικοί VI. V. 5; viii. 4: x. ix. 18, 19. πολιτικόν δίκαιον ν. νί. 4,9; νίί. πολιτική φιλία 1x. vi. 2. Πολύκλειτον VI. Vii. 1. πολύκυινον I. ix. 4. πολυπράγμονες VI. Viii. 4.. πολυφιλία VIII. ί. δ.

πολύφιλος IX. X. 1, 5, 6. πολυχρόνιος Ι. vi. 6: IV. ii. 16: vII. x. 4: IX. vii. 6. πονείσθαι 1. xii. 7; xiii. 2. πονηρία V. ii. 2; xi. 4: VII. viii. 1; xiv. 8. Πόντον VII. V. 2. ποργοβοσκοί IV. i. 40. πορφύρα IV. ii. 20. Πουλυδάμας III. viii. 2. πραγματεία II. ii. 1; iii. 9, 10. πραγματεύεσθαι Ι. ΧίΙΙ. 7: 1٧. i. 43 : x. vi. 6. πρακτικός του δικαίου V. V. 17. δ φρόνιμος πρακτικός VII. ii. 5; x. 2, πρακτική ζωή I. vii. 13. οι πρακτικοί τιμήν εὐδαιμονίαν ὑπολαμβάνουσι τ. ν. 4. αί πρακτικαί τῶν ἐπιστημών 1. ii. 7. δ έν ταῖς πρακτικαίς νούς VI. Xi. 4. πρακτική έξις VI. V. 4, 6. πρακτόν άγαθόν I. iv. l; vi. 13; vii. 1: VI. vii. 6. τέλος **ἀπλῶς τὸ πρακτὸν ∇Ι. ii. 5.** | τό ξσχατον πρακτόν VI. viji 2, 8. αξάρχαλ τῶν πρακτῶν τὸ οὖ ἔνεκα τὰ πρακτὰ VI. **v**. 6. πράξις πάσα άγαθοῦ ἐφίεται 1. i. 1. το τέλος πράξις Ι. iii. 6. cf. 11. ii. 1: X. ix. 1 $\pi \rho d$ ξεις μικταί 111. 1. 6. πράξις και ποίησις έτερον VI. iv. 1. πρâos I. xiii. 20: 11. i. 7; vii. 10; ix. 7: IV. v. 3, 4, 13. πραότης II. vii. 10: IV. v. 1, 3, 12,

πρασις V. ii. 13. πρέπον IV. ii. passim. πρεσβύται ού φιλικοί VIII jii. 4: vi. l. πρεσβυτέρων φάσεις VI. xi. 6. Πριαμικαί τύχαι Ι. Χ. 14. Πριάμου 1. ix. 11. Πρίαμον VII i. 1. προαγωγεία v. ii. 13. προαίρεσις τί 111. ii. 17; iii. 19: vi. ii. 5. πᾶσα προαί-.ρεσις άγαθοῦ ἐφίεται 1. i. 1; iv. 1. προαίρεσις σπουδαία VI. ii. 2. προαιρέσεις τινες αί άρεταὶ 11. ٧. 4. προαιρετική έξις ή άρετή 11. vi. 15: vi. ii. 2. троагретду 111. ii. 16: iii. 17, 19: vi. ii. 6. προβουλεύειν ν. viii. 5, 8. προγαργαλίζειν VII. vii. 8. *προγινωσκόμεν*α VI. iii. 3. προδιειργάσθαι τοίς ξθεσιν Σ. προεγείρειν VII. vii. 8. προνοητική δύναμις VI. vii. **4.** πρόνοια v. viii. 9. προπέτεια VII. vii. 8. προσαναιρείν Χ. i. 3. προσάντης ζήτησις Ι. vi. 1. προσκρούειν ΙΧ. iv. l. προσπταϊσμα V. xi. 8. πρόσταξις πατρική Χ. ix. 12. πρότασις ή τελευταίο VII. j'i. 13. δύο τρόποι τῶν προτάσεων VII. iii. 6. ή έι έρα πρότασις VI. Xi. 4. προτιμών την άληθειαν 1. vi. l.

προϋπάρχεω Ι xi. 4 : x. ix. 8. Πρωταγόραν ΙΧ. i. 5. Πυθαγόρειοι Ι. vi. 7 : II. vi. 14 : v. v. 1. πῦρ ΙΙ. i. 2 : v. xii. 2.

σαθρώς ίδρυμένος Ι. Χ. 8. Ζαρδαναπάλλο δμοιοπαθείν 1. v. 3. **Σάτυρος** VII. i**v**. δ. σαφηνείας ένεκεν 11. vii. 11. σείος άνηρ VII. i. 3. σεμνύνεσθαι 1٧. iii. 26. σημείον τών έξεων ΙΙ. iii. l. Zikuwilois III. viii. 16. Σιμωνίδη IV. i. 27. σιναμωρία VII. vii. 6. σιτηρά μέτρα V. vii. 5. σκαπτήρ V1. vii. 2. σκοπός I. ii. 2: 11. vi. 14: 111. xii. 9 : v1. i. 1 ; xii. 6, 9. Σκύθαι 111. iii. 6: VII. vii. 6. σκυτοτόμος I. x. 3: v. v. 8, 10, 12. σκώπτειν IV. viii. 4, 7, 9. Σόλων 1. x. 1, 3: x. viii. 11. σοφία 1. viii. 6; xiii. 20: VI. vii. passim, xii. 1: x. vii. 3.

σοφισταί Ιχ. i. 7: χ. ix. 18, 20. σοφιστικός λόγος ψευδόμενυς v11. ii. 8. Σοφοκλέους VII. ii. 7; ix. 4. σοφός τίς νι. νιί. 2, 3. σοφός ή φυσικός VI. viii. 6. δ σοφδς καθ' αὐτὸν δύναται θεωρείν χ. vii. 4. μάλιστ' εὐδαίμων x. viii. 13. Zπεύσιππος I. vi. 7: VII. Xiii. 1. σπουδάζειν—παίζειν x. vi. 6. στασιάζει ή ψυχή IX. iv. 9. στασιάζειν Ix. vi. 2, 4. στάσιμος λέξις ΙΥ. iii. 34. στέργειν IV. vi. 4, 5: VIII. iv. 4; xii. 2, 6; xiii. 6: 1x. v. 2; vii. 2, 7. στιγμή x. iv. 4. στοχαστικός II. vi. 9, 18; ix. 1 : v1. vii. 6. στρατηγική I. i. 2, 4; vi. 4; vii. 1. στρυφνοί VIII. ▼. 2; ▼. 1. συγγενής τοις τέλεσιν VII. Xi. 4. συγγενές ημίν VII. vi. 2. συγγενέστατον τοῖς θεοῖς νοῦς z. viii. 13. συγγνώμη 111. 1, 7, 15: 🗤. xi. 1: VII. ii. 4; vi. 2. συγγνωμονικός ΙΥ. Ψ. 4: ΨΙ. xi. 1; vii. 6. Tŵy akovσίων τὰ μέν συγγνωμονικά v. viii. 12.

συγγράμματα Ιατρικά x. ix. 21. συγκομιδαί καρτών VIII. ix. 5.

! συγκυβεύειν IX. xii. 2.

συγκυνηγείν Ιχ. Χίι. 2. συγχαίρειν 1x. iv. 1, 9; x. 5. σύζευξις v. iii. 12; v. 8. συζήν IV. vi. 1; vii. 1: VIII. iii. 5; v. 3; vi. 4: 1x. ix. 3, 7, 10; x. 3, 4, 5; xii. 1, 2. συλλογισμός VI. iii. 3; ix. 5: VII. ii. 8. συλλογισμοί τών **πρακτών** VI. xii. 10. συλλογιστέον Ι. χί. 5. συλλυπείν ΙΧ. Χί. 4. συμβλητά ν. ν. 10. συμβολαίων δίκαι ΙΧ. i. 9. συμμετρία v. v. 14 : x. iii. 3. συμπεραίνεσθαι 1. iii. 4: VII. ii. 8; iii. 9. συμπλοϊκαί φιλίαι VIII. xii. 1. συμφιλοσοφείν 1χ. χίι. 2. συμφύναι δεί VII. iii. 8. συμφωνείν ΙΙ. νίι. 1: ΙΙΙ. Χίι. 9: x. viii. 12. συνάδειν τῷ ἀληθεῖ I. viii. l τοις ξργοις x. viii. 12. συναίτιοι των έξεων ΙΙΙ. ν. 20. συνακολουθείν ταις τύχαις 1. **x.** 8. συναλγείν 1x. iv. 1, 2, 9; x. 5; xi. 2, 4. συναλλάγματα II. i. 7: v. ji. 12, 13; iv. 1, 3; viii. 10: x. vii. 1. συναναλώσαι VIII. iii. 8. συναριθμείσθαι Ι. vii. 8: 11. iv. 3. συναύξειν x. v. 2; vii. 7. σύνδεσμος τὰ τέκνα VIII. xii. 7.

συνδύαζειν ν. iii. 11. δύαζεσθαι IV. i. 30: VIII. iv. 5. συνδυαστικόν ό ἄνθρωπος ΥΙΙ. xii. 7. συνείρειν λόγους VII. iii. 8. συνεπικοσμείν Ι. Χ. 12. συνεργός δ χρόνος τ. vii. 17. σύνεσις I. xiii. 20: VI. x. 1, 3, 4 : x. ix. 20. συνετός 1. xiii. 20: vi. x. 1, 2; **x**i. 2. συνεχής αναλογία v. iii. 9, 14. τὸ συνεχές 11. Vi. 5. συνεχεστάτη ἐνέργεια Χ. vii. 2. συνηγορήσαι Ι. χίι. 5. συνήδεσθαι IX. iv. 5; x. 5. συνηδύνειν Ιν. vi. 6, 7, 8, 9. συνήθεις IV. vi. 6: VII. xiv. 5: VIII. xii. 4. συνημερεύειν VIII. iii. 5; v. 2, 3; vi. 1; xiii. 3: 1x. iv. 9; ix. 3; x. 4; xii. 2. σύνθεσις λίθων χ. iv. 2. σύνθετον x. vii. 8; viii. 3. συνθήκης κοινωνείν VIII. xi. 7. κατά συνθήκην V. V. 11; vii. 5. συνιέναι το μανθάνειν VI. X. 3, σύνοδοι VIII. ix. 5. συντελείν Ι. νί. 12. συντομώτερος x. vi. l. σύντροφος VIII. xii. 4, 6. συνφδός I. vii. 8 : x. i. 4. συνώνυμος ν. ii. 6. σύρματα έλέσθαι Χ. Υ. 8. σύστημα 11. νίξι. β.

συστοιχία των άγαθων Ι. vi. 7. σφάττειν ξαυτόν V. Xi. 1. σφοδρότης VII. vii. 8. σχημα της άναλογίας ν. ν. 12. τὸ σχημα τοῦ λίθου ٧. χ. 7. σχολάζεω x. vii. 6: VIII. ix. 5. σχολαστικός Χ. vii. 7. $\sigma \chi \circ \lambda \eta \times vii. 6.$ σώζειν την φρόνησιν VI. V. 6. σώζεται τὸ βέλτιστον VII. viii. 5. **Σωκράτης** 111. viii. 6: 1v. vii. 14; vi. xiii. 3, 5: vii. ii. 1; iii. 13. σωματικαί ἀπολαύσεις VII. iv. 3. ήδοναλ 11. jii. l : VII. vi. 5; ix. 6; xiii. 6. σωματικά πάθη x. iii. 6: ἀναγκαῖα τὰ σωματικά VII. iv. 2. σωτηρία 1. vi. l : 111. i. 5, 17: v. ii. 6. σωφρονικοί VI. xiii. 1. σωφροσύνη 1. xiii. 20: 11. ii. 7; vii. 3: 111. x. 1, 3, 8: VI. v. 5: VII. iv. 2; v. 9; | τεχνάζειν VI. iv. 4. vi. 6; vii. 1; ix. 5. σώφρων Ι. xiii. 17, 20: 11. iii. 1; iv. 1, 3, 4, 5; viii. 2: 111. ix. 5, 8; xi. 9: v11. ii. 6; iv. 3; vii. 2; xii. 7: x. viii. 4.

ταπεινοί IV. iii. 26, 29.

2; xii. 2, 3, 5.

τάχος x. iii. 4.

τεκνοποιία VIII. ΧΙΙ. 7. τέκτων Ι. Vi. 16; Vii. 11, 19. τέλειος βίος 1 vii. 16; x. 15: Χ. νίι. 7. τελεία άρετη V. i. 15. τέλειον άγαθδν 1. Vii. 3, 6. τελεία εὐφυία ΙΙΙ. ٧. 17. τέλειος—ἀτελής x. iv. init. τελεία εὐδαιμονία X. vii. 1; viii. 7. τελειότατος Ι. Vii. 15: x. iv. 5. τελειούν ΙΙ. i. 3: VII. xiv. 4: x. iv. passim; v. 1, 2, 11; iv. 22. τελείωσις VII. Xii. 3. τελευταία πρότασις VII. iii. 1& τέλος τῶν πρακτῶν Ι. ii. 1; vii. i. 8: 111. i. 6. ή εὐπραξία τέλος VI. ii. 5; V. 4. τέλος δρᾶν Ι. Χ. Ι, 7. τελῶν διαφορά Ι. ί. 2. τέμνειν V. ix. 16. τέμνεσθαι x. iii. 6. τέρπει τὰ καινά Χ. iv. 9. τετράγωνος άνευ ψόγου Ι. Χ. 11. τέχνη τί VI. iv. άγαθοῦ **ἐφίετα**ι 1. i. 1. περί το χαλεπώτερον 11. iii. 10. τέχνης έστιν άρετη VI. V. 7. τεχνικός X. ix. 16. τεχνίτης Ι. vi. 15; vii. 10; x. 13: 11. vi. 9: v111. xi. 6: 1x. vii. 3. τητώμενοι 1. νίιί. 16. τίλσεις τριχών VII. V. 3. τέκνον V. vi. 8, 9: VIII. vii. 1, τιμή τέλος τοῦ πολιτικοῦ βίου 1. γ. 4. της άρετης άθλον Ιν.

iii. 15. οὐ δι' αύτὸ αἰρετὸν VIII. viii. 2. μισθός τῷ δικαστη V. vi. 7. τίμημα VIII. X. 1, 3. τίμιον άγαθον I. Xii. 1, 7, 8. τιμιώτερον άρετῆς VII. i. 2. τιμιώταται ανέργειαι Ι. Χ. 10. ἐπιστήμη τῶν τιμιωτάτων ₹Ι. vii. 3, 5. τιμοκρατία VIII. x. 2, 3. τιμωρείσθαι III. v. 7; viii. 12: τιμωρία IV. V. 10, 11: V. ix. 12: x. ix. 4, 10. τοιχωρυχείν V. xi. 6. τοκισταὶ IV. i. 40. τόξοται 1. ii. 2. τραγηματίζοντες χ. ٧. 4. τραγωδίαι Ι. Χί. 4. τρίγλυφον Χ. iv. 2. τρίγωνον VI. V. 6. τριηραρχείν IV. ii. 11. τροπαί III. iii. 4. τροχίζεσθαι VII. xiii. 3. τρυφαν VII. Vii. δ. Τοώεσσι 111. viii. 3. τρώξεις δνύχων VII. 7. 8. τυγχάνειν τοῦ δέοντος I. ii. 2. λόγου Ι. Υ. 8. τοῦ μέσου καλ τοῦ eð τι. ix. 9. Tudeldys 111. viii. 2. τύπφ I. ii. 3; iii. 4; xi. 2: 11. ii. 3; vii. 5: 111. iii. 20; v. 21; ix. 7: v. i. 3: x. vi. 1. τυραγγική VIII. x. 4. ruparris VIII. x. 2, 8; xi. 6,

42: v. vi. 5, 7: viii. x. 2, 3: x. vi. 3. τύχη αἴτιόν τι ΙΙΙ. iii. 7. τύχη και τέχνη περί ταύτο VI. iv. 5. ἀπὸ τύχης δμώνυμα 1. Vi. 11. διά τύχην εὐδαιμονεῖν 1. ix. 5.

ύβρίζει» v. i. 14 : vII. vi. 4. υβρις III. iv. 5: IV. iii. 32: vII. vi. 1, 4. ύβρισταλ IV. iii. 21. ύγιάζειν 111. iii. 11 : v. ix. 16. ύγιαίνειν 1. viii. 14: 111. ii. 9: v. i. 4: vt. xii. 2: x. iii. 9; iv. 6; v. 9; viil. 9. υγίεια τ. i. 3; vi. 16; vii. 1: vi. xii. 2, 5: xiii. 8: x. iii. 3; iv. 6. ύλακτεῖν VII. Vi. 1. ύμνούμεναι φιλίαι ΙΧ. Χ. 6. ύπάλλαγμα της χρείας το νόμισμα V. v. 11. ύπεραποθνήσκειν της πατρίδος 1x. viii. 9. ὑπερβολή II. vi. vii. passinı V. v. 18. ύπερόπται IV. iii. 18, 21. ύπεροχή ι. vii. 18. φιλίαι έν υπεροχή VIII. xi. 3. υπερτείνειν 111. i. 7; viii. 9: 1x. ii. 5; xi. 4. ύπηκοοι τών μόνων I. xiii. 2. **Σπνος Ι.** xiii. 12, 13. ὑπόγυιος ΙΙΙ. vi. 10. ύπόδημα Ι. χ. 13 : v. v. 8, 10. ύποδοχαί ξένων IV. ii. 15. τύραννος III. i. 4; IV. i. 23, | ὑποζύγιον x. ix. 10.

ὑποκρινόμενοι VII. iii. 8. υποκρίτης III. ii. 8 : VII. iv. 6. ύπόληψις VI. iii. 1; v. 6; vi. 1; [φιλήσεις VIII. iv. 4; x. 6; xi. l. vII. ii. 4; iii. 4, 11. **ὑπόνοια IV.** viii. 6. ὑποσημαίνειν III. ii. 17: IV. ii. 1. ύποτυπώσαι Ι. vii. 17. υφάντης I. vi. 16: IX. i. l. Φάλαρις VII. v. 2, 7. φανερόμισος IV. iii. 28. φανερόφιλος IV. iii. 28. φαντασία III. v. 17: VII. iii. 11; vi. 1; vii. 8. φαντάσματα Ι. χίϊί. 13. φάρυγξ 111. x. 10. φάσις τις VI. ix. 3. φάσεις των $| \Phi i \lambda o \kappa \tau \eta \tau \eta s VIII. ii. 7; Vii. 6;$ πρεσβυτέρων VI. Xi. 6. φαυλότης VII. Vi. 7: VIII. x. 3: x. v. 6. Φειδίαν VI. vii. 1. φειδωλοί ΥΙ. 1. 39. φευκτόν III. i. 26; xii. 1: VII. i. 1; iv. 6; xiii. 1: x. ii. 2, 5; v. 6. φήμη VII. xiii. 5. φθαρτά VII. Xiv. 8. φθαρτική ή κακία τής άρχης vi. v. 6. φθόνος 11. iv. 18; vii. 2, 15; x. vi. 5. φιλαλήθης IV. vii. 8. φιλάνθρωπος VIII. i. 3. φιλάρετος I. viii. 10. φίλαυλος Χ. Υ. 3. φίλαυτος Ix. viii. passim. φιλείν IV. vi. 5: VIII. ii. 2; φόβος τί III. vi. 1. iii. 7; vii. 2; viii. 1, 4, 5;! Φοινίσσαις 1x. vi. 2.

xiii. 1: 1x. iii. 1; vii. 1, 6; viii. 1, 2. φίλησις VIII. ii. 3; v. 5; vii. 2: 1x. v. 1; vii. 2, 6. φ. λήσεις VIII. iii. 1; vii. 1. φιλητόν VIII. i. 2; ii. 1, 2; iii. 7; v. 4: ix. 1, 2; iii. 3: iv. 9, 10; vii. 5, 6. φιλία 11. vii. 13: VIII., IX. passim. φιλικόν VIII. i. 4; xiii. 6: IX. iv. 9. φιλικά VIII. iii. 9; vi. 1; xii. 7; Ix. iv. 1; vii. 6; viii. 2. φιλόκαλος I. viii. ll: IV. iv. 4. ix. 4. φιλομαθής Χ. iv. 10. φιλόμουσος Χ. ν. 2. φιλόμυθος ΙΙΙ. Χ. 2. Φιλόξενος III. X. 10. Φιλοπάτωρ VII. iv. 5. φιλοσοφείν ΙΙ. iv. 6: VII. xi. l. φιλοσοφία Ι. vi. 13: Ix. i. 7: x. ix. 22. φιλοτεκνότεραι αξ μητέρες ΙΧ. viii. 7. φιλότης ή *ἰσότης* VIII. v. 5; viii. 5. φιλοτιμία II. vii. 8: III. x. 2: 1v. iv. 5: v111. viii. 1. φιλότιμος 11. iii. 8 : IV. iv. 3, 4. φιλοτοιοῦτος I. viii. 10: III. xi. 4: IV. iv. 4. φιλόφιλοι VIII. Viii. 4.

φορά x. iv. 3. φορτικός ξπαινος Χ. Viii. 7. φορτικοί IV. Viii. 3. φορτικώτατοι Ι. V. 2. Φρόνησις τί VI. V. 4. δοκεί εὐδαιμονία Ι. νιιί. 6. τοῦ δοξαστικοῦ άρετη VI. V. 8. πρακτική VI. vii. 7. ή αθτή έξις τη πολιτική VI. Viii. 1. η ά πρός τον σκοπον ποιεί όρθα VII. xii. 6. συνέζευκται τῆ τοῦ ήθους άρετή X. viii. 3. φρόνιμος τι. vi. 15: vi. v. 2; viii. 4, 5; xi. 2: vii. ii. 5; x. 1, 2; xi. 4; xii. 7. φυλακτικός I. vi. 8: IV. i. 20: v. 1. 13. φύλαξ τοῦ δικαίου ٧. ٧ί. 5. φυλέται VIII. ix. 5: Ix. ii. 9. φυλετικαί φιλίαι VIII. xii. l. φυσικός παῖς οὐ γίνεται VI. Viii. 6. οι φυσικοί λόγοι VII. Χίν. 5. τὰ φυσικά τῶν ἀπορημάτων ΥΙΙΙ. i. 7. φυσικόν δίkator v. vii. 1, 5. ovotkal **ἐπιθυμίαι** ΙΙΙ. xi. 1, 3: VII. vi. 2, 6. φυσικά πάθη v. viii. 7. φυσικαί άρεταί VI. xiii. 1, 6. **φυσικώτ**ερον δ θυμός VI. vi. 2. ανώτερον και φυσικώτερον επιζητοῦσι VIII. i. 6. δόξειε φυσικώτερον το αίτιον 1X. Vii. 2. φυσικώτερον έπισκοπούσι ΙΧ. ΙΧ. 7. φυσικώς έπιβλέψειε την αίτίαν vii. iii. 9. φυσιολόγοι VII. iii. 12. φύσις αίτιον τι 111. iii. 7. τδ

φύσει ἀκίνητον V. iii. 2. οὐδὲν τῶν φύσει δντων ἄλλως ἐθίζεται 11. i. 2. μοχθηραί φύσεις VII. V. 1. φύσις οὐκ ἐφ' ήμιν υπάρχει Χ. ίχ. 6. ουτε φύσει, ούτε παρά φύσιν αί άρεταί II. i. 3. φυτά I. vii. 12: x. vi. 2. φυτικόν Ι. xiii. 11, 18. χαλεπαίνειν II. ix. 7: IV. V. 1, 11, 13: vII. vi. 1. χαλεπότης v. ii. 2: VII. v. 5; χαλινοποιική Ι. i. 4. χαμαιλέων δ εὐδαίμων Ι. Χ. 8. χαρίεντες 1. iv. 2; v. 4; xiii 7: Iv. vii. 16; vii. 4. Χαρίτων ίερδυ ν. ν. 7. xaûros IV. iii. 6, 13, 35, 36. χαυνότης II. vii. 7: IV. iii. 37. χειροτέχναι VI. viii. 2. χελίδων μία ξαρ οὐ ποιεί I. vii. 16. yim I. vi. 11. χορηγείν ΙΥ. ii. 11, 20. κεχορηγημένος Ι. χ. 15: χ. vii.4; viii. 11. χορηγία Χ. viii. 4. χρεία πάντα συνέχει ν. ν. 11, χρηματίζεσθαι VIII. xiv. 3. χρηματισμός VII. xii. 4. χρηματιστής βίος 1. v. 8. χρηματιστική 111. iii. 8. χρήσιμον τί VIII. ii. l : φιλια διά το χρήσιμον VIII. xiii. 2.

χρονιζομένη εύνοια ΙΧ. ٧. 3.

χρόνος συνεργός άγαθός I. vii. ψυχή στασιάζει Ix. iv. 9. ψυ-17: πλήθος χρόνου ποιεί την έμπειρίαν VI. viii. 5. έν χρόνφ πασα κίνησις X. iv. 2. χωρίζονται αι άρεται VI. xiii. 6. χωριστόν άγαθόν Ι. vi. 13.

ψεύδεσθαι VII. ix. 4. ψευδόμενος λόγος VII. ii. 8. ψευδομαρτυρία v. ii. 13. ψεύστης IV. vii. 12. Ψήφισμα v. x. 6, 7: vi. viii. 2. Ψηφισματώδης v. vii. 1. ψιμμύθιον I. vi. 11. ψοφείν VII. v. 6: vi. 1.

χης ενέργεια 1. vii. 14, 15; ix. 7; xiii. 1, 6. 862 7dx πολιτικόν είδέναι τά περί ψοχης Ι. Χίιι. 7. ψυχης δύο μέρη 1. xiii. 9: v. xi. 9: v1.

ψυχικαί ενέργειαι 1. viii. 2. ή-Boral 111. x. 2.

ώνεισθαι V. iv. 13; vii. 5. **Ερα Χ. iv. 8**; VIII. iv. 1. ἀφέλιμον v. v. 18; ix. 17: vi. ix. 6: vIII. iii. 4; xiii. 8. ώχριαν IV. ix. 2.

OXONII: RECUDEBANT J. H. ET J. PARKER.

NOTES.

•		
•		
	•	
		-

proposition and the main question is preserved. Observe that the comparative of good is in most, if not in all languages, irregular: there are, properly speaking, no degrees of good, though there are approaches towards it, which seem to be its degrees.

- (5.) 2. It is evident that Aristotle is here not merely giving us a piece of information, as it is commonly explained (see Harris on Happiness); laying down a mere abstract difference between the ἐνέργεια and ἔργον, one signifying the operations which lead to a production, the other the thing produced. This may be a true distinction, but it is not what he has in view here, for he says immediately below that an ἐνέργεια may be an ἔργον; he is laying down a difference of value between them, with a view to the strict argument he is working out.
- (6.) 4. He lays down that in human actions and systems there is a subordination; that there are some subordinate to those above them, and these again to some one highest of all; that this highest is more an object of choice than those below it: and thus by implication he gives the minor to each of the above major premisses. This, to which all else are subordinate and tend, (i.e. τέλος πρακτῶν,) is most οῦ πώντα ἐφίεται, and also is the ἔργον of all other ἐνέργειαι.
- (7.) 3. ἐπιστήμη, a collection of abstract laws. τέχνη, the same applied to practice as rules.
- (8.) 4. ὑπό refers rather to the constitution of nature, whereby one is placed in subjection to another; the same notion often exists in the word κύριος.—αἰρετώτερα. Observe that this word always has reference to the opinions of men.
- (9.) 5. διαφέρει δὲ οὐδέν. An ἐνέργεια may be itself an ἔργόν: and it is not less a good, or the good, for that. It was necessary to lay this down, as the ἔργον of man is an ἐνέργεια ψυχῆς. Met. viii. 8. p. 186. Ed. Tauchnitz. See also Eth. vii. 12. 3; vii. 13. 2.
- (10.) 5. παρά ταύτας. Besides and beyond the ενέργειαι.
- (11.) 5. ἐπὶ τῶν λεχθεισῶν ἐπιστημῶν. ἐπιστήμη is here used loosely for systems or arts, such as ναυπηγική, Ιατρική, &c.

NOTES.

BOOK I.

CHAPTER I.

- (1.) 1. In this chapter Aristotle is laying down definitions or characteristics of the good, preparatory to drawing the conclusion in chapter ii., that the τέλος πρακτῶν is the ἀγαθόν of man. The syllogisms stand thus:—
  - 1. δ πάντα ἐφίεται is the τὰγαθόν of man (opinione of men). τέλος πρακτῶν is οὖ πάντα ἐφίεται. τέλος πρακτῶν is τὰγαθόν of man.
  - 2. The έργον of all other ενέργειαι is ταγαθόν of man (constitution of nature).
    τέλος πρακτών is the έργον of all other ενέργειαι.

τέλος πρακτών is τάγαθόν of man.

- (2.) 1. πâσα κ.τ.λ. All human action as it usually exists in the world. τέχνη, systems of contrivance, with a view to production. μέθοδος (ἔξις ὁδοποιητική μετὰ λόγου), systems of rules, with a view to the proper regulation of our intellectual, social, or moral faculties, such as logic, politics. πρᾶξις, actions in moral life. προαίρεσις, acts of choice.
- (2.) 3. δοκεῖ. This word points to the opinions of men. πέφυκε, is by nature. ἐστὶ, simply is. φαίνεται, evidently is. So in this chapter δοκεῖ is used in the premiss embodying the opinions of men: "Whatever all desire is rightly defined to be the good." πέφυκε is used where the argument is drawn from the constitution of nature; so βέλτιον πέφυκε, "the ἔργον of all ἐνέργειαι is by nature the good."
- (4.) 2. Διαφορὰ δέ τις κ.τ.λ. difference in value. Aristotle is not here merely setting forth a distinction between ἐνέργειαι and ἔργα, but he is doing so with a view to their relation to the good; that one is a greater good than the other—βέλτιον Ξάγαθώτερον. By noticing this, the connection between this

CHAPTER II.

- (12.) He here draws his conclusion from the premisses advanced in the last chapter, that the τέλος πρακτῶν, whatever it may be, is the ἀγαθόν of man.
  - (13.) 1. The leading notion in Aristotle's mind is that man's own nature, with its tendencies and powers, would lead him to happiness; and this is what he practically states when he says that it is τέλος πρακτών. The πρακτά of man are really only the development and exhibition of man's nature and tendencies; and the very presence of these tendencies (5pegies) implies some τέλος towards which they tend; and the τέλος would be that which most fully comprehended and developed that nature and its opeges: hence the leading proposition of his moral system is that the full and complete development of man's nature is his happiness. He believed man not only designed by nature to be happy, but contrived for happiness; and that his own constitution would lead him to it, if he would honestly follow it. "This is what the Schoolmen mean when, in their way of expression, they say, That the will is carried towards happiness not simply as will, but as nature." Leighton's Lectures on Happiness, II. vol. iv. p. 190, ed. 1830.
  - (14.) 1. Εὶ δή. δή very frequently marks a conclusion in the Ethics. See Grammar, 721, 1.
  - (15.) 1. πρόεισι κ.τ.λ. If the elenchus on which this argument rests be worked out, it will bring us to the key-stone of Aristotle's philosophy: οὐθέν ἡ φύσις μάτην ποιεί. It is always worth while to work out compressed arguments of this sort, as well for the mental exercise, as for the sake of the principles up to which they lead us.
  - (16.) 1. κενήν, empty in itself; ματαίαν, without result.
  - (17.) 1. ἀγαθὸν καὶ ἄριστον, the good and the bravest, as we say; the same thing (summum bonum) viewed under different aspects.
  - (18.) 1. δρεξιν. For the senses of δρεξις, see the note 40 on book iii. chap. ii.
  - (19.) 2. ή γνωσις αὐτοῦ. Mark the word γνωσις, and compare book x. chap. 9. 1, where he speaks of the result of all the

preceding part of his treatise as τὸ γνῶναι. The Ethics is not a mere practical exposition of virtue, and the way to attain to it, but also, and rather, a search after it, and a proof of what it is in its practical, not its speculative, nature. By such expressions as "τέλος οὐ γνῶσις ἀλλὰ πρᾶξις," on which so much stress is laid, it is meant that the Ethics is not a speculative enquiry into the abstract essence of virtue or happiness, without any further object; but a moral enquiry into their practical nature as they exist in action, and with a view to it.

- (20.) 3. τύπφ γε, at least in an outline, or sketch.
- (21.) 3. $\tau i \pi \circ \tau' \in \sigma \tau i$, what its nature is.
- (22.) 3. τίνος τῶν ἐπιστημῶν ἡ δυνάμεων, to what science or system it belongs. ἐπιστήμη is here both a science and a scientific art, with a definite subject-matter, such as politics, ethics, &c.; δύναμις, an organic art, such as logic or rhetoric, which supplies formulæ, more or less abstract, for any subject-matter. Of course, to whatever system, whether scientific or formal, the good belongs, the know-ledge of that science is necessary to its comprehension, and an enquiry into it is necessary to the completeness of that science. Hence πολιτική includes ethics, and ethics is πολιτική τις, a branch of the grand science of politics.
- (23.) 4. Δόξειε δ', would be held, or allowed, to be.
- (24.) 4. κυριωτάτης, that to which most authority is given by nature. ἀρχιτεκτονικῆς, that which is most practically directive.
- (25.) 5. φαίνεται, evidently is.
- (26.) 5. διατάσσει and ὑπὸ ταύτην refer to κυριωτάτης: χρωμένης and περιέχοι ἀν τὰ τῶν ἄλλων to ἀρχιτεκτονικῆς.
   Cf. Pol. 1. 1.
- (27.) 7. τοῦτ' ἄν εἴη τἀνθρώπινον ἀγαθόν. The ἀγαθόν of man belongs to the science of politics, inasmuch as the end of this science embraces all other ends under it, and therefore is practically the τέλος τῶν πρακτῶν.
- (28.) 8. εὶ γάρ κ.τ.λ. This is one of the instances of omission of the sentence to which γάρ refers, which produces so much difficulty in following Aristotle's arguments. The sentence

must be worked out from the context, and supplied, before the bearing of the reasoning can be perceived. It might have been expected that the ἀνθρώπινον ἀγαθόν would belong to ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη, and not πολιτική: but this is not so, for in reality ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη is the same as πολιτική, and ἀνθρώπινον ἀγαθόν as πολιτικὸν ἀγαθόν, being different views of the same thing; but πολιτική is higher than ἀνθρωπίνη, as the πόλιs is higher than the individual, resting on higher grounds and aiming at higher results (cf. Eth., bk. vi. 8. 1); and therefore the good may be viewed either as πολιτικής τέλος, οτ πρακτῶν τέλος.

- (29.) 9. το ύτων, either ἀνθρώπινον ἀγαθόν (= πρακτῶν τέλος,) and πολιτικῆς τέλος (=πολιτικὸν ἀγαθόν), or referring back to section 3, τί ποτε ἐστὶ, καὶ τίνος τῶν ἐπιστημῶν ἡ δυνάμεων. Looking to the beginning of chap. iv., it is probably the former of these.
- (30.) 9. πολιτική τις οὐσα. Being thus connected with politics, and a necessary branch of that science which aims at the happiness of the state, or, in other words, the ἀγαθόν of the individuals composing it, the good of man belongs to the province of politics, and the knowledge of the former is necessary to the completeness of the latter. The Ethics is the accidence of the Politics.

CHAPTER III.

- (31.) Having now laid it down that the ἀγαθόν of man is πρακτῶν τέλος, and that it belongs to the science of politics, he would naturally proceed to the enquiry as to what this πρακτῶν τέλος may be; but he first guards himself against those who would object to his system that it is not demonstrative, and to those who object that it is above their comprehension. The one class would be of the philosophic, the other of the self-indulgent, careless sort.
- (32.) 1. κατά, proportionably to.
- (33.) 1. δημιουργουμένοις, works of art. The perfection required differs according to the material, &c.
- (34.) 2. καλά καὶ δίκαια, the principles of moral and social right.

- (35.) 2. διαφοράν, difference in different nations. πλάνην, vagueness, even where agreed upon in the general. From this statement we may deduce (partly) the influence of oracles, whereby the Greek endeavoured to supply the want of some certain standard and guide, and the necessity of revelation to correct and steady false, shifting views.
- (36.) 2. δοκεῖν νόμφ μὲν εἶναι φύσει δὲ μή. The Sophists are here generally alluded to, though, strictly speaking, they held that some καλά were φύσει, others νόμφ: but that all δίκαια were νόμφ, and none φύσει. Plato, Legg. 889. As a school, however, they practically get rid of the reality of all natural right and wrong.
- (37.) 3. καὶ τὰ ἀγαθά, the principles and views of human good.
- (38.) 4. περὶ τοιούτων, on such subject-matter. ἐκ τοιούτων, from such premisses. παχυλῶς, roughly. τοιαῦτα, εc. τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.
- (39.) 5. ἀκοδέχεσθαι, to listen to the proof: we must, in probable matters, be content with *probability*.
- (40.) 5. πεπαιδευμένου. The man of a highly trained mind has the power not only of discerning truth when it is put before him, but of discerning how far truth is attainable: so he only will see that the proofs which Aristotle is about to bring forward give all the proof of which the subject is capable.
- (41.) 6. κρίνει καλῶς ἃ γινώσκει. This faculty answers to σύνεσις in morals. See bk. vi. c. x.
- (42.) 6. $\dot{a}\pi\lambda\hat{\omega}s$. The generic sense of $\dot{a}\pi\lambda\hat{\omega}s$ is "keeping out of sight the circumstances mentioned in the context;" here it is generally, leaving out τὰ καθ' ἔκαστα.
- (43.) 7. oikeios, the proper; the most suitable.
- (44.) 7. τῶν κατὰ τὰν βίον πράξεων, moral action.
- (45.) 7. ἔτι δὲ κ.τ.λ. The self-indulgent man will not comprehend the real force of moral reasoning: he may listen to it, and possibly apprehend it with his reason, but it will be ματαίως and ἀνωφελῶς, because it will produce no effect on his practice.
- (46.) 7. ἐπειδή τὸ τέλος κ.τ.λ. It is not implied in these

words that the Ethics is a mere practical exposition of virtue, and how to become virtuous. He does not say that he is not going to pursue the subject of morals with a view to the (as far as may be) scientific knowledge of virtue, but merely that he does not mean his treatise to end in mere knowledge, but in knowledge with a view to action. See last chapter, note 19, and also below, where eldéval is spoken of as profitable to those who know how to use it.

(47.) 8. παρὰ χρόνον, from time. Gr. Gr. 637. 3, c.

CHAPTER IV.

- (48.) Resumption of subject. If there is any agreement among men as to the good, whether viewed as ἀνθρώπινον ἀγαθόν or πολιτικῆς τέλος, then the question is settled, and Aristotle might at once have proceeded to politics proper, or the consideration of the most perfect way of developing and securing this ἀγαθόν by legislation and government; but such agreement does not exist.
- (49.) 1. ἀναλαβόντες, resuming the subject, after the digression in the last chapter.
- (50.) 1. γνῶσις refers to πολιτική: προαίρεσις to πάντων ἀκρότατον τῶν ἀγαθῶν.
- (51.) 2. εὐδαιμονίαν. Observe the notion implied in this word: compare it with Latin fortuna, from fors, and our happiness, from hap.
- (52.) 2. $\chi a \rho i \epsilon \nu \tau \epsilon s$, the educated. See Lidd. and Scott.
- (53.) 2. εὖ ζην refers to abundance of good things; εὖ πρώττειν, to success and good fortune.
- (54.) 2. ὑπολαμβάνουσι, conceive of. This is its usual meaning in the Ethics.
- (55.) 3. ἀποδιδόασιν, explain it.
- (56.) 3. παρὰ ταῦτα, besides and beyond. The Platonic Idea is here alluded to.
- (57.) 4. ἐπιπολαζούσας, most popular. Lidd. and Scott; literally, on the surface.

- (58.) 5. μη λανθανέτω. It is not to be supposed that Aristotle introduces this passage in the middle of his subject to give us a piece of information which belongs rather to logic, or possibly found a place in his Methodica; but being about to examine human opinions as a possible source of truth, it was necessary to vindicate their right to be thus considered, as Plato and his school would look upon such materials as unsound foundations, and inadmissible in the endeavour to build up truth. Aristotle therefore lays down the principle of the analytical and synthetical methods, and claims for each its proper position in true philosophy, quoting Plato himself as an evidence of the existence of both methods. The opinions of mankind are among the phænomena of the world, and a system based on them would be analytical, i.e. analyzing a confused (τὰ συγκεχυμένα: see Phys. i. 1. 2.) mass of facts, in order to arrive at the truth implied in them. The words analytical and synthetical are explained by the Schoolmen, and after them by Aldrich, in a different sense. This is only noticed to prevent students from confusing themselves by trying to explain this passage by what Aldrich says.
- (59.) 5. ἀρχή in the Ethics signifies a starting-point, whether in reasoning, scientific or moral,—or in action or choice,—or in his treatise.
- (60.) 5. ἀρκτέον οδν=ή ἀρχὴ ἡμῖν ἔστω. He claims the right to proceed from ἀπὸ τῶν γνωρίμων, from whatever presents itself as γνώριμον, whether matters of human experience, observation, opinion; or ἀπλῶς, abstract principles, prior to and independent of such experience, &c.; that is, whether à priori or ὰ posteriori. For the difference between γνώριμα ἀπλῶς and γνώριμα ἡμῖν, see Phys. i. 1. 2; Anal. Post. i. 2. 10.
- (61.) 5. ἴσως οὖν κ.τ.λ. The more usual, because the most accessible, sources of enquiry will be γνώριμα ημῖν, τὰ ἐγγύτερα τῆς αἰσθήσεως. The facts of moral life—whether these be the facts of our constitution, or the facts of life, as discernible in the actions, the opinions, language, habits of men, set forth either by the οἱ πολλοί, or the φρόνιμος οr σπουδαῖος, οr πολιτικός, οr πολιτική—all may be bases of truth, and furnish sound ground for further systems. The characteristic of Aristotle's method is that he claims the right to use both methods, as they may be within his reach. When he draws his arguments

from the abstract constitution of nature he uses the former, but when from opinions of men, the latter; but he usually uses the analytical, because most suited to his subject. It is hardly worth while to enquire at length whether the whole of his treatise is one or the other; perhaps, as he begins with the abstract principle of nature that the dyabor of every thing is in its proceeds to shew that howh dreen does perform the tryon, he may be in a certain sense synthetical; but we may remark that he seldom or never brings forward an abstract principle without confirming it by experience.

- (62.) 6. 8.6 8.7 rois Theory. As facts form the groundwork of moral science, and as moral facts are appreciable only by men of good morals, hence a right moral education is absolutely necessary for the profitable study of moral or social subjects, or, to speak generally, of politics.
- (63.) 7. δ τοιούτος, 90. ό καλώς τοις έθεσιν ήγμένος.

CHAPTER V.

- (61) He now examines the opinions of men on the subject, to see if they can give a satisfactory answer to his question.
- (65) 1. δθεν, see end of sec. 4, last chapter.—γάρ refers to the difference among the opinions which the last chapter mentions.
- (66) 2 inoλαμβάνειν, conceive of; form their notions of.—in των βίων, from the different sorts of life.—φορτικώτατοι, the rulgar. See Lidd. and Scott ad v.
- (67) 3. τυγχάνουσι δε λόγου, but they obtain consideration, or have a show of reason.
- (69) 4. inimalatorepov, too superficial; too uncertain.
- (69.) 4. parrecopeda, we feel: without going into the reason and proof, we have a sort of instruct about it.
- (70) 5. your introduces the proof of a foregoing statement. See Gr. Gr. 737, c.
- (71) 5. nap' ols, see napà robrots ols, before those by whom, &c. See Gr. Gr 822, obs. 1.

- (72.) 6. θέσιν διαφυλάττων, maintaining a paradox. Top. i. 9. 5, p. 107.
- (73.) 6. ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις. In my treatise on general subjects. See Lidd. and Scott ad v. Probably general questions on morals. These were two books of προβλήματα ἐγκύκλω, a passage from which is quoted by Aulus Gellius, xx. 4; and from the character of this passage it seems probable that these are the treatises referred to here. See Fabr. Bibl. Græc. iii. p. 392.
- (71) 7. ἐν τοῖς ἐπομένοις. The next chapter is devoted to a more particular consideration of the supposed αὐτὸ ἀγαθόν, which is the aim and result of the βίος θεωρητικός with respect to the supposed science of happiness. These words are commonly supposed to refer to the discussion in the tenth book; but first, as the doctrine of the ἰδία, which is the principle of speculative philosophy or βίος θεωρητικός, is, as a matter of fact, considered in the next chapter, it seems difficult to give any reason why these words should not refer to that chapter. Next, if we take the passages in which the words ἐν τοῖς ἐπομένοις occur, we shall find that they denote a more real and actual connection than between the first and last book of a treatise. Where he refers to some distant part of his book (as in Rhet. i. 10. 5), he generally gives a more distinct description of the part referred to.
- (75.) 8. τὰ πρότερον λεχθέντα, ε. ήδονή τιμή άρετή.
- (76.) 8. καίτοι πολλοὶ λόγοι κ.τ.λ. The other reading is καί, which would mean that Aristotle had wasted many words on them; and as this could hardly be said to be true, therefore καίτοι is the better reading. But even these do not appear to be final; and yet much reasoning has been spent with regard to them, i.e. to prove them to be τέλη,—not by himself, but by others.

CHAPTER VI.

(77.) He now examines the opinions of those who look for the good in the θεωρητικὸς βίος, and hold that the only true happiness consists in, and is gained by, the mental realisation of the αὐτὸ ἀγαθών,—by the science of the good. It would be beside our purpose to go at length into an account of the

Platonic theory of ideas: it is enough to say that the halling feature of it seems to be, that there existed in the Divine mind certain archetypal forms or qualities, which being communicated to, or at least present in, things visible, gave them these qualities, (Phædo, 100, cf. Arist. Met. xii. 5, pp. 269, 270); and that these archetypal ideas being also impressed on the mind of men, were called out by mental exercise; and when they were thus called out, the true qualities of visible things were recognised in their several shapes and forms of existence. Thus a visible thing was good by virtue of the presence in it of the idea of good, and the mind could recognise and enjoy that good only by virtue of the m. tal development and realisation of the corresponding idea.

- (79.) 1. καθόλου, sc. the Platonic idea, (Met. vi. 13. p. 155); called καθόλου, from its being the result of the highest abstraction. It may be observed that in the Physics, 1. i., καθολου has exactly an opposite meaning, viz. the whole fully exhibited in its details and phænomena.
- (79) 1. τὰ εἴδη. Here the εδέαι, or abstract ideas: when opposed to εδέα, as below, section 10, it seems to mean the concrete to which the εδέα by its presence gives form and quality.
- (80.) 1. δσιον προτιμάν την αλήθειαν. This passage probably gave rise to the Latinised saying attributed to Aristotle, "Amicus Plato, amicus Socrates, sed magis amica veritas." Whenever Plato is spoken of, even when his theories are opposed, it is always with respect, and almost affection.
- (81.) 2. There are five ways in which Aristotle meets the doctrine of the ibia -
  - 1. By taking some abstract principles of the speculative school, (2-4).
  - 2. By calling on them to define the difference between the aird &carror and the thing itself, (5-7).
  - 3. By shewing that their distinction between good independent and good dependent does not help them, (8-11).
  - 4. By shewing that the common name of "good" does not necessarily imply a common idea, (12).
  - 5. By shewing that it would be of no practical use, (13 end).

- (82.) 2. He takes as a major premiss, one of the Platonic dogmas, and proves from it that there can be no one abstract idea of good. It would be quite waste of time to enquire either into the meaning of the Platonic dogma, or how far it is true. Aristotle allows, for the purpose of his argument, that it is true, and we may do the same. The argument is a simple negative syllogism in the first figure, and, as well as the other arguments in this chapter, should be worked out in full.
- (83.) 2. κομίσαντες. This may be translated cetertaining. See Lidd. and Scott ad v.
- (84.) 2. λέγεται, is predicated in; that is, may, as a predicate, express substance or quality, &c.
- (85.) 2. ἡ οὐσία. The category of substance. For the other meanings of it,—the essence, the universal, the genus,—see Met. vi. 3, p. 130, where substance is also termed ὑποκείμενον: see also Categ. c. 2, and 3, Met. iv. 8, p. 98.—καθ' αὐτό. The other categories can only exist ἐν ὑποκειμένω: they have no independent existence; wherefore καθ' αὐτό is a characteristic of οὐσία.
- (86.) 2. παραφυάδι, offshoot; συμβεβηκότι, property. See Met. iv. 30, p. 119; see also iii. 4, p. 70.
- (87.) 3. lσαχῶς λέγεται, sc. it is predicated in all the Categories. A thing may be spoken of as good in respect of its relation to the end, or the time or place when and where it happened, and so on through the rest. Refer to the end of the second chapter of the Categories.
- (88.) 3. καιρός, opportunity. This argument is an hypothetical destructive.
- (89.) 4. $\hbar \nu \ \tilde{a} \nu$, sc. if there is an idea of good.
- (90.) 5. An argument to show that, waiving the question of there being such a thing as αὐτο ἔκαστον, the difference between it and the ἔκαστον itself is unreal, a mere play upon words; that the Platonists themselves cannot define them in different terms.
- (91.) 5. rai is emphatic: how they even wish to define, &c.
- (92.) 5. δ αὐτὸς λόγος. ἄνθρωπος and αὐτο ἄνθρωπος are defined by the same terms.

- (93) 6 This is an answer to the argument drawn from the eternity of the advid exactor. The essence of the thing is not altered by its greater or less permanence; that which is white for an instant is as white as that which is white for a thousand years. It may, however, be answered, that permanence being itself a good, a thing which is good for an instant is not so good as that which is so for a thousand years.
- (91.) 7. Σπείσιππος. The nephew and successor of Plato in the Academy, whom Aristotle represents as abandoning, in part at least, the Platonic theory, by making unity an exhibition or phase of good, rather than good a development and phase of unity. See Met. vi. 2, p. 129.
- (95.) 7. ἐν τῆ τῶν ἀγαθων συστοιχία. This συστοιχία was a sort of entalogue, or double list, in which ten sorts of good and their corresponding evils were placed over against each other; such as πέρις—ἄπερον. περιττὸν -ἄρτιον. ἐν—πλήθος. κ τ λ. See Met. 1. 5, p. 15.
- (96) S. τοῖς δὲ λεχθεῖσι, so, the arguments adduced by Aristotle. He now takes a modified form of the Platonic theory, which distinguishes between independent and dependent good, and applies the ἐδία only to the former.
- (97) 8. kad' ir eldas, in one sort.
- (95) 10. If the goods mentioned above are not independent goods, there can be none such, except the idea; but then the closs, or concrete, in which the form of good seems to reside, is a delusion,—has no reality: and therefore these are goods. (The argument is a sort of elenchus, whereby the consequent is denied, as āτοπον): and if these are all goods, properly so called, then the former argument is applicable, that there should be identity of predication. The passage is a sort of hypothetical sorites, depending on a reductio ad absurdum.
- (99) 12 The identity of name, though predicated in different categories, furnishes an argument in favour of there being an iδια of good. Why, if goods thus differ, is the common name "good" applied to each and all? The three reasons given correspond to the later systems of the Realists. Conceptuation, Normalists, το όφ' τους chan by virtue of all proceeding

from one, gives that of the Realists; $\tilde{\eta}$ $\tilde{\mu}\tilde{a}\lambda\lambda\rho\nu$ $\kappa a\theta$ ' $\tilde{a}\nu\lambda\rho\nu$ $\tilde{a}\nu$ $\tilde$

- (100.) 12. όμωνύμοις, Cat. i.
- (101.) 15. $\epsilon \pi \iota \sigma \tau \dot{\eta} \mu a \iota s$, scientific arts; the arts and sciences, as we see from the word $\tau \epsilon \chi \nu i \tau a s$ below.
- (102.) 15. to evdees, that which is wanting to their perfection.
- (103.) 16. την ύγίειαν, health in the abstract.

CHAPTER VII.

- Having thus in vain sought for a correct notion of the dyabóv in the practical and speculative views of men on the subject, he now proceeds to discover it for himself; and his mode of proceeding of course forms the characteristic feature of his treatise. Instead of imitating former philosophers, who, forming abstract notions of what happiness was, tried to find out what sort of life afforded the widest and surest sphere for it, Aristotle proceeds by stating what will lead to it, viz. that it will be the development of the zpyov, i.e. of the best and highest tendency or principle of man's nature.
- (105.) 2. μεταβαίνων, changing its ground; by a different mode of proof. In the first chapter the conclusion that πρακτών τέλος is the τἀγαθόν was arrived at by referring syllogistically to major premisses; here by induction and analogy.
- (106.) 3. He now gives some characteristics of the good, whereby εὐδαιμονία is identified with it among the various τέλη in life, as being permanently τέλειον and αὕταρκες, which latter is also a sign of the former; and the conclusion he comes to is that εὐδαιμονία is perfect, perfectly developed in itself; self-contained, requiring nothing external to complete it; and the highest end of human action.
- (107.) 4. διὰ τοῦθ' αἰρετόν. τοῦτο, sc. τὸ μηδέποτε διὰ ἄλλο. There are three divisions:—1. Things sought for their own sake

- alone. 2. Things sought only for the sake of something else. 3. Things sought both for their own sake and for that of something else.
- (108.) 5. δργανα, instrumental goods; which are valuable only as leading to some end.—νοῦν, intellectual power, talent.
- (108.) 6. τὸ αὐτὸ συμβαίνειν, the same result, viz. that εἰδαιμονία is τέλειον, and therefore the good.
- (109.) 6. ἐπείδη φύσει πολιτικὸς ἄνθρωπος. Observe this principle, which is the keystone of Aristotle's moral philosophy.
- (110) 7. τούτων δὲ ληπτεὸς ὅρος τις, some bound must be placed to these sympathies.
- (111.) 7. $\epsilon l \sigma a \hat{v} \theta \iota s$, see ch. 11.
- (112.) 8. πάντων αἰρετωτάτην. The highest object of choice, in its own essence, even when in its lowest degree, without any adventitious additions, as compared with anything else; and yet αἰρετωτέραν, in its higher degrees, when increased not in essence or kind, but in degree, by the addition of acknowledged blessings, as compared with itself before those additions. The change produced by the addition of external goods is in degree, not in kind.—μη συναριθμουμένην, not reckoned as joined with anything else; by itself. The word is used again Rhet. i. 7.
- (113.) 9. λέγειν. This word shews that what he has been doing in the preceding sections is to identify that which is called εὐδαιμονία with the ἀγαθόν.
- (114.) 10. It having been laid down that εὐδαιμονία will be attained by the development of the highest tendency of human nature, it is necessary to discover the τργον of man, as this will be the development of his highest and best tendencies; and in it, by a general law of nature, the εῦ of man will be found. We here get at one of the major premisses of the Ethics,—whatever developes the τργον, or highest principle or function, of man will be his ἀγαθών.
- (115.) 10. The terms ἔργον, τέλος, εὖ, ἀρετὴ, ἀγαθόν, only present different views of the same state. ἔργον, the proper development of the proper nature; τέλος, the same state viewed as in its accomplishment; εὖ, viewed as a simple

- excellence; $d \rho \in \tau \dot{\eta}$, with the additional notion of obligation or the corresponding one of good desert; dyabov, with a further notion of good or happiness resulting from it.
- (116.) 10. ἐν τῷ ἔργῳ. We have here again Aristotle's recognition of the wise benevolence of nature, which has provided that everything and being shall find its dyabóv in the due performance of the function assigned to it by its constitution and position; and thus human nature, rightly understood, will lead to human happiness.
- (116.) 11. άργόν sc. άεργόν, without an έργον.
- (117.) 11. $\pi \circ \tau \in \rho \circ \nu \circ \delta \nu \tau \in \kappa \tau \circ \nu \circ s$, argument from analogy.
- (119.) 11. $\tilde{\eta}$ $\kappa \acute{a} \theta a \pi \epsilon \rho$, argument $\grave{a}$ fortioni. If each of the parts has an *epyov*, much more the whole.
- (120.) 12. ζωή is not the same as βίος, life without, or living, but a principle of life within: so the ζωή of man is afterwards stated to be ψυχης ἐνέργεια. It may be translated nature, in the sense of a principle or part of nature; and of course the ἔργον of man will arise from his peculiar ζωή.
- (121.) 12. θρεπτική. In bk. vi. c. 12. 6, he calls θρεπτική the τέταρτον μόριον: the other three being, the intellectual, the moral, and the αἰσθητική.
- (122.) 13. λείπεται marks the conclusion of a disjunctive syllogism, which is implied in what goes before, though not actually stated.
- (123.) 13. πρακτική τις τοῦ λύγον ξχοντος, the life of a rational agent. It does not mean here practical, as opposed to intellectual, nor a life of moral virtue and activity, as opposed to one of contemplation, for in the subdivision of πρακτική ζωή we find the intellectual energies included. It is opposed to θρεπτική and $ai\sigma\theta$ ητική, and not to διανοητική. It is necessary to observe this, for it was long the fashion to construe this word practical, and to make it the link between ηθική ἀρετή and εὐδαιμονία.
- (124.) 13. τούτου δέ, sc. τοῦ λόγον ἔχοντος. Of the rational agent one part is receptive of reason, the other is the state and energy of it. &s, as being.
- (125.) 13. καὶ ταύτης agrees with ζωής τοῦ ἔχοντος καὶ διανοου-

- μένου, implied in the context: since the intellect may exist in a passive state (έχου, έξις, or as an active energy, διανοούμενου; the ένέργεια is preferred to the έξις.
- (126.) 13. κιριώτερον. More properly and essentially termed the πρακτική ζωή τοῦ λόγον ἔχοντος. The word λέγεσθαι is something more than merely spoken of,—rather predicated as a definition; and therefore representing more or less accurately the essence.
- (127.) 14. κατὰ λόγον ἡ μὴ ἄνευ λόγου. He does not here choose to define the exact proportion which λόγος holds in this ἐνέργεια ψυχής: it may be the governing and directing principle, or it may be merely an ingredient. Below he adds the words μετὰ λόγου.
- (128.) 15. κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετήν, in accordance with—according to—the excellence proper to and resulting from its nature. It must be observed that ἀρετή here does not mean virtue in its technical sense of moral virtue, (for we find it afterwards divided into moral and intellectual,) but excellence, whatever it may be.
- (129.) 15. el πλείους κτ.λ. The great object, then, of his treatise is to discover what is the highest (ἀρίστη) and most perfectly developed (τελειστατη, ἀρετή of man. This furnishes us with the major premiss of the syllogism: "Whatever is the τελειστάτη ἀρετή developes the ἔργον of man."—τελειστάτη, that which most perfectly developes the ἔργον. See Met. iv. 16, p. 110.
- (131) 16. ἐν βέφ τελειώ, implying both sufficiency of time and sufficiency of means, (see below, note 175,) though the proverb immediately following applies only to the former.
- (132.) 17. περιγεγράφθω, be sketched. ἀναγράψαι, fill in. δυξειε δ' ἄν παντός κ.τ.λ. It would seem to be every one's duty, &c.
- (133) 18. He now repeats his caution as to the contingent character of his subject, and of the sources whence his plac-nomena and principles are drawn.
- (131) 19. δρθήν, either γωνίαν, οτ γραμμήν.
- (135) 20. τὸ δ' ὅτι πρῶτον καὶ ἀρχή. In the discussion of tirst principles the ὅτι is sufficient, for this is itself the

starting-point, beyond which it is not possible to go, and which it is not possible to demonstrate, or to require an airia for it; it has its own evidence in itself. See book vi. 6.

- (136). 21. τῶν δ' ἀρχῶν κ.τ.λ. Of the various ways in which these generalised facts (ὅτι) are apprehended, Aristotle specifies three which depend more immediately on our senses.
  - a. a τ σ θ η σ ι s, an immediate perception of, and assent to, a general principle, as soon as suggested to us by the phænomena of nature, or the facts of life, or presented to us by others, (evidentia,) to deny which we feel (μαντευόμεθα) would be a contradiction of our very reason, or instincts; not the same as, but analogous to, the perception of things by the eye. (Book vi. 8. 9. αἴσθησις οὐχ ἡ τῶν ἰδίων, ἀλλ' ὅτω αἰσθανόμεθα ὅτι τὸ ἐν μαθηματικοῖς ἔσχατον τρίγωνον,) hence termed αἴσθησις; such as in mathematics, "Things that are equal to the same are equal to one another." In morals, apart, of course, from religion, the generalised facts thus perceived are, from our inability to see clearly into human nature and human life, but few, and these comparatively uncertain, not in themselves, but in our convictions of them.

Whether these principles are innate and called out by the intellectual energies, or whether they are matters of experience, it is beside our purpose to enquire; it may suffice to say, that the difficulties started by the partisans of each of these theories against the opposite ones, may be disposed of by supposing, what really seems to be the case, that we have innate powers of receiving them from nature, and that nature is fitted to convey them to us; so that wherever the intellect or the heart is in a right state, they are universally received and held, though not themselves innate.

 β . $\epsilon \pi \alpha \gamma \omega \gamma \dot{\eta}$. Where the principles are not self-evident, but are the result of experience, or at least require experiment and comparison to confirm them, such as "the $\partial \gamma \alpha \partial \delta \nu$ of everything is contained in its $\tilde{\epsilon} \rho \gamma \rho \nu$." It would be beside our purpose to go into the question of induction.

instinctively; an acquired aισθησις, the result of experience and practice, as where an experienced chymist detects laws and properties which escape other men's notice; or as a man accustomed to measurements judges of distance almost instinctively; or where an experienced lawyer sees at a

- glance the real point in a case. The (more or less) slow process of induction is superseded and supplied by this acquired power. There is a sort of intuitive and instantaneous induction.— ἄμα ἐπαγόμενος. Post. Anal. i. 5. book vi. 8. 9. ἡ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς συνήθεια. See Topics, i. 12. 5.
- (137.) 21. ἄλλαι δ' ἄλλως. This would include all those principles which do not come to us through the medium of αἴσθησις, (if any such there be,) but are developed by the reflexive power of the mind in itself, or are deduced from principles already formed, or by analogy; all, in short, where αἴσθησις does not directly and immediately come in. It was not necessary for Aristotle to specify these, and claim his right to use them, as Plato would not deny their authority as sources of truth, which he would do in the case of those which depended on αἴσθησις. See Phædo, 65, A, sq.; 66, A.
- (138.) 21. μετιέναι δὲ κ.τ.λ. Observe the practical wisdom of Aristotle, who does not, on abstract grounds, shut himself out from any sources of truth, but recognises the great principle, that truths are to be sought after according to the nature of their subject-matter. In the Topics, i. 12. 5, p. 110, he gives three heads of προτάσεις: ηθικαί—φυσικαί—λογικαί. It is clear that the ἀρχαί in these three are not to be sought for in exactly the same way. Much confusion would have been avoided if writers on philosophy had imbibed from Aristotle a little of his comprehensiveness of mind.
- (139.) 21. δρισθωσι, be set out clearly,—as well in thought as in terms.

CHAPTER VIII.

(140.) The notions of εἰδαιμονία were arrived at in the last chapter from the constitutions of nature, deductively (ἐκ τοῦ συμπεράσματος καὶ ἐξ ὧν ὁ λόγος) from the general law that the good of everything consists in the development of its ἐργον, and from the particular facts of human nature. He now proceeds (according to his usual practice of combining both the sources of proof, where possible), to shew that the opi-

nions of men agree with what he has laid down. The principal opinions of men are all combined in Aristotle's definition:—

- 1. Happiness resides in the soul = ἐνέργεια ψυχῆς.
- 2. Happiness is $d\rho \epsilon \tau \dot{\eta} = \kappa a \tau' d\rho \epsilon \tau \dot{\eta} \nu$.
- 3. έκτός εὐημερία = έν βίφ τελείφ.
- 4. ήδονή naturally arises from this ενέργεια.
- (141.) 2. τριχη. Plat. Legg. 697, B.
- (142.) 2. καλώς ἃν λέγοιτο, our definition would hold good.
- (143.) 3. οῦτω γὰρ κ.τ.λ. It would belong to the soul, for πρᾶξις implies both ἔργον (without), and προαίρεσις (within),—it is not only an act, but an action.
- (144.) 5. ἐπιζητούμενα περὶ τὴν κ.τ.λ. The further questions raised on happiness. The more particular requirements, as distinguished from the more general notions of τὰ περὶ ψυχήν, or τὰ ἐκτός.
- (145.) 5. τφ λεχθέντι, sc. his definition.
- (146.) 7. οὐδετέρους κ.τ.λ. The principle here laid down seems to be the true rule in cases where there are two or more different views, each supported by more or less of sound reasoning,—both are true in some points, both wrong in others. It differs from eclecticism, inasmuch as truth is not compromised, but only sifted and harmonised.
- (147.) 8. ταύτης γὰρ κ.τ.λ. For to this (virtue) belongs the energy according to it.
- (148.) 9. ύπολαμβάνειν, to conceive of.
- (149.) 9. έξηργηκότι, in a torpid state.
- (150.) 9. οι πράττοντες, those who are active,—opposed to those who are εξηργηκότες.
- (151.) 10. τῶν ψυχικῶν. Pleasure is an affection of the soul, and will arise on all energies thereof, according to the disposition of the agent.
- (151.) 11. τὰ ἡδέα μάχεται, their pleasures are inconsistent.
- (152.) 11. διὰ τὸ μὴ κ.τ.λ. Work out the major premiss implied here.

- (153). 12. περιάπτου τινός, as it were an appendage. Lidd. and Scott.
- (154.) 13. εὶ δ' οῦτω κ.τ.λ. From πρὸς τοῖς εἰρημένοις to ἄλλων is in a parenthesis, so that οῦτω refers to ἔχει ήδονὴν ἐν έαυτῷ.
- (155.) 13. ἀλλὰ μὴν καί, further.—σπουδαίος: properly a man who is in earnest,—a man who regards life seriously; hence a good man.
- (156.) 13. κρίνει ὡς εἴπομεν: sc. that they are ἀγαθαὶ καὶ καλαί. The argument is a simple constructive hypothetical: the hypothetical premiss being, "if the good man judges truly, they are what he judges them;" and the minor depending on a reductio ad absurdum, viz., ἀγαθαὶ καὶ καλαί, "if he does not judge rightly, who can do so?"
- (157.) 14. διώρισται, are not separated from each other.
- (158.) 15. φαίνεται, evidently is. He now turns to the opinion of those who hold ἐκτὸς ἀγαθά to be happiness.
- (159.) 16. ὅθεν. From this opinion, that ἐκτὸς ἀγαθά are happiness, and that the want of these impair it, some identify it with εὐτυχιά, while others insist on its being ἀρετή, intellectual or moral, whereby, as they think, εὐδαιμονία is placed above the accidents of life.

CHAPTER IX.

- (160.) 1. $\delta \theta \epsilon \nu$. From these two opinions arises a further question as to its attainment. Those who hold it to be intellectual virtue (σοφία), say it is μαθητών. Those who hold it to be moral virtue, say it is $\epsilon \theta \iota \sigma \tau \acute{o} \nu$, or $\delta \sigma \kappa \eta \tau \acute{o} \nu$. They who hold it to be $\epsilon \iota \tau \nu \chi \acute{\iota} \alpha$, say it is $\delta \iota \grave{a} \theta \epsilon \acute{\iota} \alpha \nu \mu o \hat{\iota} \rho \alpha \nu$, or $\tau \acute{\nu} \chi \eta \nu$.
- (161.) 1. μαθητόν. See Plato, Meno 1. In more than one of his dialogues, such as the Protagoras, Euthydemus, &c., Plato holds this opinion. The conclusion to which he comes in the Meno seems to be meant as a piece of irony against the Sophists. See Stallb. Pref. ad Menon.
- (162.) 1. παραγίνεται. springs up, as it were spontaneously.

- (163.) 4. πολύκοινον, open to most; those only excluded who were πεπηρωμένοι πρὸς ἀρετήν.
- (164.) 5. εἴπερ τὰ κατὰ φύσιν. Observe the reverential belief in the wisdom and benevolence of nature here laid down. τὰ κατὰ φύσιν, the productions of nature. τὰ κατὰ τέχνην, those things which are in the province of art, or any other productive or directive cause (πᾶσαν αἰτίαν), are also produced in the best way (όμοίως).
- (165.) 6. $\pi \lambda \eta \mu \mu \epsilon \lambda \dot{\epsilon} s$, contrary to analogy; out of tune with the rest of the creation.
- (166.) 7. ἐκ τοῦ λόγου κ.τ.λ. The question raised, i.e. how far happiness is matter of τύχη, is solved by what has been said; for it has been stated that in its essence it is a mental energy of a certain sort (ποία τις), according to virtue; while of external goods, some only exist, as adjuncts, (ἔοικε προσδεῖ σθαι τῆς τοιαύτης εὐημερίας, chap. xi. 17), and others only are of the nature of instruments to it (chap. ix. sect. 15); and if ψυχῆς ἐνεργεῖαι κατ' ἀρετήν do not come from τύχη, neither can εὐδαιμονία.
- (167.) 8. τοῖς ἐν ἀρχῆ, to what was said at the beginning of the treatise. This is an argument drawn from the opinions of men, as seen in their practical legislation. The force of the argument lies in ποιῆσαι ἀγαθούς, as shewing that ἀρετή does not come from τύχη.
- (168.) 9. εἰκότως. An argument from the opinions of men, as seen in their modes of speaking of animals and children.
- (169.) 10. The difference between εὐδαίμων and μακάριος seems to be, that in the former the mental state of the person spoken of is the leading notion, his being in possession of that which constitutes happiness; in the latter, it is rather his happiness externally, so to say, in its relation to gods and men,—favoured by the gods, and envied by men. In Rhet. i. 9. 34, μακαρισμός and εὐδαιμονισμός are said to be in themselves the same, but to differ inasmuch as εὐδαιμονισμός implies the possession of ἀρετή, as comprehending ἔπαινος and ἐγκώμιον: and this seems to lead us to the above distinction between μακάριος and εὐδαίμων, which the words blessed and happy in some degree represent. The distinction, however, naturally enough, is not always observed, and they are often

- used indifferently, when it is not required to bring out the proper notion of either one or the other. This will obviate some difficulties from the use of this word in the next chapter.
- (170.) 10. δεί γὰρ κ.τ.λ. The reason of what has just been said is, that the elements of happiness are its essence, ἀρετή τελεία, and its adjuncts βίος τέλειος: for which see the next chapter.
- (171.) 11. πολλαὶ γάρ. It requires βίος τέλειος, for a man's life may change, and, in the opinion of men, his happiness would, under great calamities, change with it.
- (172.) 11. εὐδαιμονίζει. This introduces the opinions discussed in the next chapter.

CHAPTER X.

- (173.) The common feeling of men, to which Solon gave utterance, demands investigation. As the opinions of men were to Aristotle, generally speaking, tests of truth, he had to show how far, and in what sense, it was true that happiness was not attainable in this life.
- (174.) 1. The questions or difficulties started are:—
  - 1. Are we unable to say that a man is happy as long as he lives?
  - 2. If so, is he happy when he is dead?— $d\pi o \rho ia$; "Happiness is an energy."
  - 3. Or is it only meant that we can safely say that he is happy when he is dead?
  - 4. But supposing this, are the events which happen after death to have no influence on his happiness? ἀπορία. "But this is contrary to the opinion of men," (δοκεῖ γὰρ κ.τ.λ.)
  - 5. But if they have such influence, then the dead man would be at one time ἄθλιος, at another εὐδαίμων.
- (175.) 6. The three first questions practically resolve themselves into another,—how far external reverses destroy happiness?

This may be solved by observing that evdaupovia consists of its essence (ἀρετή τελεία), and its adjuncts (βίος τέλειος). The later means a life which has performed or arrived at the end for which it was given, (Met. iv. 16, p. 110); and this evidently is when the energies of happiness are exercised without let or hindrance, (bk. vii. 13. 2, οὐδεμία γὰρ ἐνέργεια τέλειος έμποδιζομένη κ.τ.λ.); and to this end we require both sufficiency of time, ($\mu \hat{\eta} \kappa \sigma s \beta i \sigma v \tau \epsilon \lambda \epsilon i \sigma v$, bk. x. 7. 7,) for the development and formation of the intellectual and moral energies, and sufficiency of whatever is necessary or conducive to their exercise; both the presence of those things which are necessary to the calm and continuous exercise of the energies, and the absence of whatever may distract or impede their operation. βίος τέλειος then includes both of these,—sufficiency of time, and sufficiency of external goods; but these destructible things are not the essence (κύριαι), but only the adjuncts, of happiness, and are necessary, because the world is what it is $(\pi \rho \circ \sigma \delta \epsilon i \tau a \iota \delta' a \iota \iota \tau \hat{\omega} \nu \circ \dot{a} \nu \theta \rho \dot{\omega} \pi \iota \nu \sigma s \beta i \sigma s)$; and therefore they do not affect its real essential existence. Happiness, in its essence, ἀρετή τελεία, is indestructible, unless some great blow (Πριαμική τις τύχη) should paralyse the powers and destroy the balance of mind in which dpern consists; and where this is the case, a sufficient length of time is required for the restoration of what has been destroyed, before happiness can be re-established. If misfortune takes away χορηγία, happiness, though mutilated and hindered, is not destroyed. Questions four and five may be answered by observing that, as in personal happiness, only the greater fortunes have any influence, so the fortunes of relations are not such as to destroy the happiness of the dead.

- (176.) 1. It is perhaps needless to refer to Herod. i. 32. Solon's opinion, or perhaps the opinions of those who held it in an exaggerated form, are answered by shewing the ἀπορίαι which follow, that is, by a reductio ad absurdum.
- (177.) 3. $\epsilon i \delta \hat{\epsilon} \mu \hat{\eta} \lambda \hat{\epsilon} \gamma \circ \mu \epsilon \nu$,—not $\lambda \hat{\epsilon} \gamma \circ \mu \epsilon \nu$. He means, that he does not allow it to be true.
- (178.) 3. μη αισθανομένω, sc. τώ ζώντι.
- (179.) 4. ἀποστήμασι, removes, generations.
- (180.) 5. ἄτοπον: that is, supposing that a man cannot be said to be happy till he is dead.

- (181.) 5. τὸ πρότερον ἀπορηθέν, sc. whether a man cannot be happy as long as he is alive.—τὸ νῦν ἐπιζητούμενον, how far the fortunes of descendants influence the happiness of the dead.
- (182.) 7. tas toxas avanunheis dan, the wheel of fortune revolves.
- (138.) 9. προσδείται. Observe the πρός, i.e. as adjuncts ἀνθρώπινος βίος, the circumstances of human life,—not the ζωή τοῦ λόγον έχοντος. We might suppose a state where ἀρετή τελεία would produce happiness, independently of these accidents.
- (184.) 9. Kupiai, are the essence.
- (185.) 9. at evariat. The energies of vice are the essence of human misery, (see sect. 13, oldels du γένοιτο, κ.τ.λ.) Whenever these compressed forms of opposition occur, it is important to work them fully out, not being contented with carelessly construing εναντίον contrary, but substituting for it the opposed notion which it represents.
- (186) 10. τφ λογφ, our definition of happiness.
- (187.) 10. irepretae rae war aperfix. It must be recollected that Aristotle is not speaking necessarily of "moral virtue," but the excellence of man, whatever it is.
- (188.) 11. το ζητούμενον, Β. βεβαιότης.
- (189.) II. ἐμμελῶς, suitably, gracefully. See Lidd. and Scott.
- (190.) 12. μακαριώτερον τὸν βίον, i. e. his external life.
- (191) 12. το μακάριον signifies the state as it is viewed by men externally, without any prominent notion of the ἐνέργεισι ἀρετῆς, in which it really consists, though of course it implies these: it is εἰδαίμων viewed from another point. See above, note, 169.
- (192.) 12. το καλου, the instinctive sense of right,—the principle of ἀριτή, and therefore the test of its presence. In the Greek mind, and hence in their language, there was a strong connection between the physically and morally beautiful: so χάρις.
- (193.) 13. της ζωής, -not τοῦ βίου, -but the internal life of hap-

- piness.— $\mu \iota \sigma \eta \tau \acute{a}$, things of bad desert. Æschylus has expressed something of the same sentiment, Eum. 550.
- (194.) 14. οὐδεὶς ἄν γένοιτο κ.τ.λ. τὸ μακάριον implies both the essence and the adjuncts, and therefore, of course, ceases when the adjuncts cease. The εὐδαίμων continues so long as the essence remains, even though the adjuncts be removed: he will not cease to be εὐδαίμων until the essence is destroyed, i.e. until the balance of mind is disordered by some overwhelming calamity, and the inner man becomes incapacitated for the ἀρετῆς ἐνέργειαι.
- (195.) 14. τελείφ. βίος τέλειος includes, as stated above, both length of time and sufficiency of means: here it evidently means the former.
- (196.) 15. τί οὖν κωλύει λέγειν. He now turns from the point, how far a man is happy while he is alive, to the question how far he may be called so.
- (197.) 16. μακαρίους δ' ἀνθρώπους, happy as men; as far as human life admits.

CHAPTER XI.

- (198.) Having thus settled the first point, by saying that he who has ἀρετὴν τελείαν and βίον τέλειον may be called happy, (always bearing in mind the uncertainty of human things,) he goes to the second question which arises from this, viz. whether the fortunes of descendants or friends affect this happiness and thus prevent our speaking of a man as happy.
- (199.) 1. $\tau a \tilde{\imath} s \delta \delta \xi a \iota s \tilde{\epsilon} \nu a \nu \tau \tilde{\iota} o \nu$. This explains why he enters upon this seemingly unpractical question. If these $\delta \delta \xi a \iota$ were right, then happiness would be a shifting unreality, and no man could be secure of attaining to it.
- (199.) 4. διαφέρει. There is much more difference between a calamity happening to a living or to a dead person, than there is on the stage between the actual acting of horrors and the relating them as past.—προϋπάρχειν, be represented as past. Hor. Ars Poet. 182.

- (200.) 5. ταύτη, i.e this difference must be concluded upon in this way, and perhaps still more decidedly (μάλλον ίσως) the question whether the dead are sensible of good or evil, al. ταύτην, which does not make such good sense.—ἐκ τούτων, from what has been said.
- (201.) 5. ἀπλῶς, in themselves.—ἡ ἐκείνοις, or relatively to the circumstances of the dead person;—a great loss of money would not be great if a man had died very rich.
- (202.) 5. εὶ δὰ μή: if it is heavy, then, nevertheless, it only touches them (δικνείται, supplied from above.) in such a kind and degree, &c.
- (203.) 6. μήτ' ἄλλο τῶν τοιούτων, 80. εὐπραξιῶν ἡ δυσπραξιῶν τῶν φίλων.—μήδεν, 80. φαίνεται συμβάλλεσθαι κ.τ.λ.

CHAPTER XII.

- (204) 1. Having thus disposed of the current opinion that happiness was unattainable, he now shews that it does not depend on human opinion, (¿παινετόν,) but has an independent value and existence (rigion). It was necessary that he should do this at once, for it would have been useless for him to have disproved the popular opinion about it, if, in its own nature and existence, it depended on popular opinion. We must every now and then remember, that what may be termed the philosophical cant of the day obliged Aristotle to enter on questions and to use reasoning of which we do not see the necessity or the force: such men he was obliged to meet on their own ground, and argue with them from the positions and dogmas which they admitted. At first sight it would seem as if this characteristic of cidamoria would have been discussed most properly in the sixth chapter, with release, acropers, &c.; but what is said above shews that there is a reason for its occupying this place.
- (205.) 1. δυνάμεων, things merely instrumental to good or evil; which have no definite character, but may be either good or bad. It must either exist as a good subjectively,

- (ἐπαινετών), or as a good objectively, (τίμιον); for it is not one of those things which may be either good or bad as it is directed by ὅρεξις οτ προαίρεσις. See Met. viii. 5, p. 180, ἐκεῖναι δὲ τῶν ἐναντίων κ.τ.λ.; and xi. 2, p. 241, τὴν ὕλην δυναμένην ἄμφω κ.τ.λ.
- (206.) 5. Eudoxus (who in Aristotle represents the Epicurean philosophy) argued as follows:—Whatever, being a good, is not praised, is the highest good. Pleasure, being a good, is not praised: pleasure is the highest good.
- (207.) 5. $\sigma \nu \nu \eta \gamma \sigma \rho \hat{\eta} \sigma a \iota$, to act as advocate for; to plead in favour of.
- (208.) 7. τοῖς πεπονημένοις περὶ τὰ ἐγκώμια, those who have laboured on the subject of encomium. πεπονησθαι: see next chap. sect. 2.
- (209.) 8. $d \rho \chi \dot{\eta} \nu$. The final cause is in one sense the starting-point of action.
- (210.) 8. ταύτης γάρ χάριν κ.τ.λ. Observe this principle.

CHAPTER XIII.

- (211.) There are not many difficulties which require explanation or remark in this chapter.
- (212.) 5. κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς προαίρεσιν: our purpose at the beginning of our book, which was not merely ἀνθρώπινον ἀγαθόν, but also πολιτικῆς τέλος.
- (213.) 9. ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς λόγοις. Aristotle's treatises in general have been sometimes divided into ἐσωτερικοί and ἐξωτερικοί, and certain subjects placed in the one division, and others in the other; but the difference lay not so much in the subject-matter, as in the way of treating it. Οἱ ἐξωτερικοὶ λόγοι treated it in a familiar, popular way, and were probably used by Aristotle in his more public disquisitions; while the ἐσωτερικοὶ λόγοι went more into the realities and principles of things, and were used by Aristotle in his exposition to his more select circle of disciples. And that Aristotle had a twofold way of treating the same subject,—one a superficial,

popular method, the other more mysterious and deep,—may be gathered from the correspondence with Alexander, (Aulus Gell. bk xx. 5;) where Aristotle, being reproached by Alexander with having divulged to the world the mysteries of his philosophy, answers that what he had said would only be understood by those who had heard his more secret expositions. The passage in Aulus Gellius should be referred to.

- (214) 10. τφ λόγφ, nominally.
- (215.) 12. σίκ ἀνθρωπίνη, not peculiar to man, quond man.
- (216.) 13. πλην εί πη κ.τ.λ. Mark his notion of the origin of dreams,—as if they were the vibrations of our waking feelings.
- (217.) 13. + v x 6 v + w v, ordinary men.
- (218.) 15. ἀτεχνῶς καθάπερ: so the Platonic ἀτεχνῶς ὥσπερ, just like. See Lidd. and Scott ad v.
- (219.) 17. σώφρονος και ανδρείου: these are mentioned as being the most important virtues; one being of the concupiscible, the other of the irascible, part of the άλογον.
- (220.) 18. ἐπιθυμητικόν καὶ ὅλως ὅρεκτικόν: δρεκτικόν would include the impulses of the irascible as well as the concupiscible part.
- (221.) 18. τῶν μαθηματικῶν: as we apply the terms ἔχειν λόγον to the intellectual energies of a scientific man. This is an argument drawn from language.
- (222) 19. kvpiws, in a proper sense.
- (223.) 20. των εξεων τὰς ἐπαινετάς κτλ. This is a property of virtue, and a test of it,—not part of its essence, but joined to it; and this is a good instance of a definition τοῦ δωρίζων, as distinguished from one τοῦ δεωνίνοι οὐσίαν. The standard of obligation—that whereby obligation and actions were to be weighed was in Aristotle's system ἐπαινος,—not the mere praise and blame of a fiekle multitude, the whim of the moment, the mere passing breath of a mob, but the sentence of the collective conscience of mankind; and as, in Aristotle's system, obligation was owing to man in a social state (πολις), so it followed that the collective voice of man should be the standard of obligation; just as conscience, or the voice of Him to whom our obligation is due, is to us the standard of actions.

BOOK II.

CHAPTER I.

- In this book he discusses the nature of human virtue generally, and, with the exception of the first section, the practical nature of moral virtue; proving it to be a $\mu \in \sigma \circ \tau \eta s$ or $\mu \in \sigma \eta$ $\tilde{\epsilon} \notin \epsilon s$, preparatory to shewing that it developes the $\tilde{\epsilon} \mu \gamma \sigma \nu$ of man as a social being.
- (1.) 1. Of neither part of the soul is the perfection given us by nature, but it is the result of our own exertions and training.
- (2.) 2. ἐξ ἔθους. An argument from the opinions of men expressed by etymology; so also σωφροσύνην, i. e. σώζωσαν τὴν φρόνησιν, bk. vi. 5. 5. δίκαιος, from δίχα, v. 4. 9.
- (3.) 2. It is worth while to work out these arguments syllogistically. The first is in the second figure, with the major premiss supported by some of the particulars of the induction, which it implies, stated as examples.
- (4.) 3. παρὰ φύσιν, contrary to nature. πεφυκόσι, fitted by nature for it. So Cicero uses natus. This fitness consists in the φυσική ἀρετή, which will be treated of more at length in bk. vi. chap. 13. So Cicero, Tusc. Quæst. iii. 1, semina virtutum. The passage is worth referring to.
- (5.) 4. ἔτι ὅσα κ.τ.λ. Another syllogism in the second figure.
   —κομιζόμεθα, we enjoy.
- (6.) 5. Argument from the opinions of men, as expressed in legislation.—καὶ διαφέρει κ.τ.λ. Observe this test of a good constitution and government.—ἐθίζοντες, gerundial participle—by habituating them.
- (7.) 6. ἔτι ἐκ τῶν αὐτῶν κ.τ.λ., from the same source, (viz. πάθη, &c.,) and by similar means, (viz. actions). An argument consisting of a simple statement of a fact, supported by the analogy of the arts.
- (8.) 6. φθείρεται, i.e. πᾶσα γίνεται κακία. This word is used because the notion in Aristotle's mind was the destruction of

- φυσική δρετή, or the δρχή of right action. See bk. vii. chap. 8, sect. 4.
- (9.) 7. δργάς. The δργαί, though coming under θιμοείδες, (see Top. in. 7. p. 133.) are to be distinguished from θυμος, which has κίνδυνος for its object, the principle or source of bravery, in its various shapes; while δργαί are those emotions of resentment which have δλιγωρία for their object, and are the sources of πραότης: θυμός is rather opposed to ήδουή or έπιθυμία—see chap. iii. 10,—δργή to φιλία οτ πραότης.
- (10.) 7. δμοίως: similar, that is, to the energies of the habit itself.
- (11.) S. κατὰ γὰρ κ.τ.λ, i.e. for on different energies different habits result.

CHAPTER II.

- (12.) Moral virtue being thus the result of action, it is necessary to find out the rule of action wherein the virtue consists; and this as well in order that we may find out the practical nature of virtue, as that we may learn how to become virtuous.
- (13.) 1. παρούσα πραγματεία, the present treatise.—οὐ θεωplas Ereka. There is nothing in what Aristotle says here to justify the assertion that his Ethics is merely a practical explanation of and guide to virtue. It really is a scientific treatise, or a proof that virtue is the ἔργον and ἀγαθών of nun, and intended to have a practical result upon life. It is not a mere speculative enquiry into the abstract nature of virtue, for the sake of θεωρία, and nothing more, the result of which might be some such definition of it, as that it was the agreement of man's soul with the Divine will, or the intercommunion of the soul with the Divine nature, or the soul being in harmony with the intentions and will of nature, without any further result, such as Disciplina Theoretica (Somep al aλλαι), the science of mathematics, or metaphysics; but an enquiry into its pure practical nature, as exhibited in and governing action, and capable of being carried out by any one who will.

- (14.) 1. κύριαι, they decide.
- (14.) 2. κατὰ μὲν ὀρθὸν λόγον. κατά, in conformity with; in obedience to. The sense of κατά, according to, will vary, as that to which it is applied is viewed as a lifeless pattern or a living agent; it gives the prepositions great clearness of expression to bear this principle in mind.—ὑποκείσθω. This may be laid down for the present as a general (κοινόν) definition; and he will afterwards enquire into it more accurately: but it is not sufficiently particular and practical for his present purpose, therefore he proceeds to investigate its actual phænomena, as seen in action. Another reading, of equal authority, is ὑπερκείσθω: but ὑποκεῖσθαι is the Aristotelian word, which he uses to lay down what he means to be a settled fundamental definition or point, or at least one which does not need at present further discussion.
- (15.) 2. δστερον, bk. vi.
- (16.) 3. οὐδὲν ἐστηκὸς ἔχει, have nothing fixed. He does not mean in themselves, (objectively,) but in our perception and application of them, (subjectively).—τὰ ἐν πράξεσι, morals. τὰ συμφέροντα, politics, and τὰ ὑγιεινά, that is, the whole moral and physical nature of man. He again insists on the uncertain nature of his subject, because he is again about to refer to the shifting particulars of human action. He is anticipating the objection that his science was no science at all, owing to its not arriving at certainty.
- (17.) 3. $\dot{\nu}\gamma\iota\epsilon\iota\nu\dot{a}$. Aristotle's early medical education makes him delight in medical illustrations.
- (18.) 4. τοῦ καθόλου λόγου, the question in general.—ὁ περὶ τῶν καθ΄ ἔκαστα λόγος, the question when it goes into particulars.—παραγγελίαν, professed system of instruction. The παραγγελίαν were the promises held out by professors, and especially the Sophists, to make their pupils (or victims) perfect in such and such a subject.
- (19.) 4. αὐτούς, the agents themselves.—τὰ περὶ τὸν καιρόν, the circumstances of each particular act.
- (20.) 6. τοιαῦτα, i. e. τὰ ἐν ταῖς πράξεσι. Observe πέφυκεν.— φθείρεσθαι, to be brought into a bad state.—τῶν ἀφανῶν, sc. this moral virtue, into the nature of which he is enquiring.

This is a simple statement of the principle of argument from analogy.

- (21.) 6. σύμμετρα, the exact point or quantity.
- (22.) 7. σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας. These two virtues are here and elsewhere particularised, because the former is the ἀρετή of the concupiscible, the latter of the irascible, (θυμοείδες,) part of our nature. They are frequently thus joined by Plato. See also ἀνδρεία, bk. iii. chap. 6.
- (23.) 8. οὐ μόνον αὶ γενέσεις κ.τ.λ. Butler's theory of active impressions and active habits will illustrate much of what Aristotle says in this and the following chapter.—ai γενέσεις καὶ αἱ αὐξήσεις, habits of virtue are formed; φθοραί, habits of vice.
- (24.) 9. καὶ γενόμενοι, when we are so.

CHAPTER III.

- (25.) 1. When pleasure results from our acting in any particular way, apart, of course, from the consequences of the action, (a i τ φ τ ο ύ τ φ χ α ί ρ ω ν,) it is a sign of the habit being formed; and for this reason: pleasure being the result of energising according to our nature, (κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν φύσιν, Rhet. i. 10.) and habit being a second nature, it follows that pleasure results from it as a matter of course;—and again, virtue being the right regulation of our pleasures and pains, and vice the wrong regulation thereof, it follows that in either case pleasure (good or bad) will wait on the actions proceeding from a good or bad habit.
- (26.) 1. τοῖς ἔργοις, acts, as distinguished from actions (πράξεις): the latter imply προαίρεσις.
- (27.) 1. περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας: not merely about pleasure and pain, but the regulation of pleasures and pains,—of the impulses and checks of the compound principle of the higher self-love; one urging us to, the other keeping us from, certain actions. To each of the πάθη, which are the sources of the several ἀρεταί, there is an ἡδονή or λύπη attached to the

gratification, and another ήδονή or λίπη arising from the sense of καλόν or alσχρόν, which balance one another; and when these are rightly balanced or regulated, right action follows. (See the particular virtues) It must be remembered that ήδονή has a twofold sense: it is either the feeling, tendency, instinct which is the motive cause of action, or the satisfaction which is the final cause of action; or perhaps the two may more properly be said to be the same thing looked at from a different point of view: at all events, they imply each other; but there are some passages where the context requires one notion or the other to be more prominently brought out. Aristotle insists on ἀρετή being περὶ ήδονὰς καὶ λύπας, because Plato would give a different view of moral virtue, which he would make to consist in the subordination of the irascible to the rational, and the total subjection of the concupiscible; and therefore Aristotle takes pains to prove that the subject-matter, the raw material, as it were, of apern is the several ήδωναί and λύπαι attached to our nature. See Plato, Rep. 441, 442; Phado, 68, c.

(28.) 1. The proofs given are eight:-

- 1. They are the motive causes of human action.
- 2. They are the results of human action, in the regulation of which ἀρετή consists (3).
- 3. In governments, pleasure and pain, in the shape of rewards and punishments, are used to counteract vice, and to encourage virtue; and as all remedies act by contraries, it shows that what punishments are used to counteract is pleasure, what rewards are used to counteract is pain: therefore, in the opinion of men, the regulation of pleasures and pains produces right action (4.)
- 4. They are the productive causes of virtue and vice (5).
- 5. They comprehend all the final causes of human action (6, 7).
- 6. They are innate principles of our nature (8).
- 7. They are, more or less, the practical standards and rules of action (9).
- 8. Virtue is either περὶ θυμόν, or περὶ ήδονήν: it is more difficult to grapple with and subdue the latter, and therefore ἀρετή is περὶ ήδονήν (10).
- (29.) 2. ως ο Πλάτων φησίν. Legg. 653, where he speaks

- of the $d\rho\epsilon\tau\dot{\eta}$ of children as consisting in a right perception of $\dot{\eta}\delta\sigma\nu\dot{\eta}$ and $\lambda\dot{\nu}\pi\eta$: $\phi\rho\dot{\nu}\nu\eta\sigma\iota$ s and $d\lambda\eta\theta\epsilon\dot{\iota}s$ $\delta\dot{\omega}\xi a\iota$ being the privilege of a more advanced stage of life. In the cultivation of this right $a\ddot{\iota}\sigma\theta\eta\sigma$ s of pleasure and pain consists $\pi a\iota\dot{\delta}\epsilon\dot{\iota}a$. The passage should be referred to.
- (30.) 4. ai κολάσεις. Observe this notion of the true nature and object of punishments, as being larpelai.—διὰ τῶν ἐναντίων: see bk. x. 9, 10.
- (31.) 5. πρότερον: see last chap., sect. 8.—πρὸς ταῦτα καὶ περὶ ταῦτα τὴν φύσιν ἔχει, is of a nature corresponding to these, and has these for its subject-matter.
- (32.) 5. ὑπὸ τοῦ λόγου διορίζεται, or in as many points as reason distinguishes in such matters.
- (33.) 5. ὁρίζονται, sc. the Cynics, and after them the Stoics, to whose view Plato somewhat approaches, when he speaks of the perfection of the passions consisting in their total subjection to reason. Speusippus used the term ἀοχλησία to express ἀπάθεια.
- (31.) 5. ἀπαθείας καὶ ἡρεμίας, states of freedom from affections, and of repose. See Butler, Sermon v. p. 82:—"In general, experience will shew that as the want of natural appetite to food supposes and proceeds from some natural disease, so the apathy the Stoics talk of, as much supposes or is accompanied with something amiss in the moral character, in that which is the health of the mind." And yet there was truth in it, if they had but said freedom from certain affections, at certain times or ways, &c.
  - (35.) 7. τριῶν ὅντων κ.τ.λ. These are the three final causes of human action,—duty, advantage, pleasure: the last comprehends all, for the other two present themselves to us (φαίνεται) as objects of pursuit under the shape of ἡδύ of different sorts. To the καλόν is attached the ἡδύ of good desert, whereby it operates on us as a motive. These three motives, when viewed in their highest character, are identical in every action of the really good man: a true duty, a true and real expediency, and a true and right pleasure, coincide, just as truly as the piety and benevolence and self-love of Butler.
  - (36.) 7. al σχρόν is not merely shameful or base, but rather bad.

As καλόν is the concrete of ἀρετή, so αἰσχρόν is the concrete of κακία, and implies a breach of moral obligation, viewed as if it were a deformity.

- (37.) 9. $\tau \dot{\eta} \nu \pi \hat{a} \sigma a \nu \pi \rho a \gamma \mu a \tau \epsilon i a \nu$, the whole matter.
- (38.) 10. χαλεπώτερον. The argument seems to be,—virtue must be a regulation of ήδονή or θυμός, and of these ήδονή is to be preferred. This refers to Plato's notion, that ἀρετή consisted in the submission of θυμός to λόγος, and the suppression of ήδονή by the combined efforts of these two; making it belong to the irascible rather than the concupiscible part of our nature.
- (39.) 10. Ἡ ράκλειτος: Πeraclitus's saying was χαλεπὸν γὰρ θυμῷ μάχεσθαι. Pol. v. 11.
- (40.) 10. $\tau \hat{y} = d\rho \epsilon \tau \hat{y} = \kappa a \hat{\iota} + \tau \hat{y} = \pi o \lambda \iota \tau \iota \kappa \hat{y}$, Ethics and Politics.
- (41.) 11. μη ώσαύτως γενομένων, i.e. as those whence virtue springs.

CHAPTER IV.

- (42.) It is necessary to modify, or at least explain, what was laid down as to acts producing habits, for the analogy of the arts would seem to suggest that he who does acts of virtue is already virtuous.
- (43.) 2. η οὐδ' ἐπὶ τῶν τεχνῶν κ.τ.λ. This is an example of the modes of refuting an argument from analogy,—either by denying the resemblance of relations on which the argument is founded, or the fact which it is attempted to apply from one side of the analogy to the other: here both are used. It is denied that, in the case of the arts, a mere act makes a man an artist; and even if it did, the arts and virtue do not stand on the same ground, (ἔτι οὐδὲ ὅμοιόν ἐστιν): the productions of art are artistic, whatever may be the mental state of the artist; while real acts of virtue imply and presuppose a particular mental state and intention, (πώς ἔχων).
- (41.) 3. πώς ἔχοντα, of a certain sort.

- (45.) 3. αμετακινήτως, i. e. whenever occasion offers; so, "pray without ceasing."
- (46.) 3. τὰς ἄλλλας τέχνας. This does not mean that the virtues are arts, nor is τέχνας used for έξεις; but τὰς ἄλλας is used in the sense of, "to the others above-mentioned, the arts;" ἄλλας agreeing with τέχνας by attraction. Michelet illustrates it by the French "nous autres hommes."—συναριθμεῖται, taken into account.
- (47.) 6. επὶ τον λόγον, to reasoning, theories.

CHAPTER V.

- (48.) 1. μετὰ δὲ ταῦτα. Some editions, following the majority of MSS., omit these words. He here distinctly enters upon the enquiry τί ἔστιν ἀρετή, though in chap. 2 he had said, οὐ γὰρ ἵν' εἰδῶμεν τί ἐστιν ἡ ἀρετὴ, σκεπτόμεθα. It need only be repeated that it is into the practical, actual nature of ἀρετή that he enquires, and not into its abstract essence, such as the agreement of the soul with the will of God, &c. See note 13.
- (49.) 1. ἐν τῆ ψυχῆ τρία. These are three phases or shapes which the soul possesses or assumes;—looking at the moral part of the soul, it presents itself to us as a simple δύναμις, (susceptibility of anger,) or as that δίναμις called into being, (πάθος, anger,) or the habitual operation of that πάθος (ἔξις, πραότης). He here uses ψυχή for the ἄλογον part of it; for though reason is a δύναμις, the energy of reason, or διάνοια, is not a πάθος: and therefore, if we were here to include the intellectual under the term ψυχή, it would not be true that these were only τριά ἐν τῆ ψυχῆ.—δυνάμεις. See Met. iv. 12, p. 103; viii. 1, p. 175.
- (50.) 1. The argument of the chapter is a disjunctive, the particulars (denied in the minor) being disproved in the second figure.
- (51.) 2. πρὸς τὰ πάθη, with regard to the πάθη, their nature and objects.
- (52.) 3. ὅτι οὐ λεγόμεθα, argument from opinions of men, expressed in their modes of speech.

- (53.) 4. προαιρέσεις τινές, acts of προαίρεσεις.
- (51.) 5. πάσχειν, to be affected.
- (55.) 6. λείπεται. Observe this form for the conclusion of a disjunctive syllogism. Though εξεις may be translated habits, it must not be forgotten that it is not a mere phrase, but implies the notion of a state, consisting in certain principles, or operations, or actions: thus εξις διανοητική is the mental exercise of certain powers, and the conscious possession of certain truths; εξις ἡθικἡ is the possession of certain moral principles, and the operation of certain moral powers. In all such words it is important to realize to ourselves what they imply, so that the familiarity of the word may not deprive it of meaning.

CHAPTER VI.

- (56.) 1. ποία τις, in logical language, the difference.
- (57.) 2. ρητέον οδν. Observe his definition, or rather his description, of $d\rho c \tau \dot{\eta}$ generally. This furnishes us with a test of ἀρετή; it is the development of (ἀποτελεί) that of which it is the ἀρετή, so that it is in a good state, (αὐτὸ εδ έχον,) and produces goodness of operation, (καὶ τὸ ἔργον $a\partial \tau o\hat{v}$ $\epsilon \delta d\pi o\delta \delta \delta \omega \sigma \iota \nu$): whatever does this, looking to the constitution and final causes of the thing or being in question, is its $d\rho\epsilon\tau\dot{\eta}$. Whatever, then, does this for man, looking to his nature, and the intentions of nature respecting him, is his $d\rho \epsilon \tau \dot{\eta}$; and the standard of this is (as he told us in the last book) επαινώς, or the opinion of men. See note 223, bk. i. Michelet quotes from Cicero, De Leg. i. 8, "est autem virtus nihil aliud quam in se perfecta et ad summum perducta natura. ἀρέτη is connected with "Aρης; warlike strength and courage being, in the earlier generations of the world, the most esteemed excellence.
- (58.) 3. d γ a θ ά s is the concrete of dρετή, when applied to persons, as καλόν is, applied to actions.
- (59.) 4. $\pi \tilde{\omega}$ s, i. e. by repeated action.— $\tilde{\eta} \delta \eta$, bk. ii. 4. 3.

- (60.) 1. φύσις. This word is used in Aristotle in various ways, just as the designs and operations of nature may be recognised in various parts of the universe, and in different stages of the development of any being. See Met. iv. 4, p. 90. Thus-1. In its widest sense, φέσις is the point up to which Aristotle could trace the governing power of the universe, and is spoken of as being that governing power, full of wisdom, benevolence, and intelligence. 2. φύσις is used to signify that subdivision of this nature in the widest sense, which is opposed to $d\nu d\gamma \kappa \eta$ and $\tau \dot{\nu} \chi \eta$, the general order of nature. See bk. iii. 3. 7; vi. 4. 4. 3. When speaking of the nature or constitution of any being or thing, φύσις is used—a, for the properties and tendencies which that being or thing possesses, (Phys. ii. 1. 10); b, for the energies thereof, (Phys. ii. 1. 14); c, for the perfection thereof, (Phys. ii. 2. 8; Pol. i. 2).
- (61.) 4. $\sigma v \kappa \chi \epsilon \hat{i} \kappa a \hat{i} \delta_i a_i \rho \epsilon \tau \hat{\phi}$, in everything which has parts and is divisible; in everything, that is, which implies the notion of quantity. The proper sense of συνεχής is continuous, where the parts or members of the thing spoken of follow in regular succession on each other, such as the parts of a line, or a solid body; while διαιρετός is where there is no such succession or continuity of actual parts, as in numbers; so that these two words may be taken as opposed, and expressing two different sorts of magnitudes,-" in everything which is continuous, and in everything which is not continuous;" but it seems better to take them as expressing together the characteristics of all magnitudes. In the notion of continuity is implied the notion of parts, and διαιρετός may simply be translated divisible; and so the Paraphrast (quoted by Michelet) takes it. Any πάθος and πράξις may both be viewed as containing parts and divisible, both in regard of time and degree.
- (62.) 5. τοῦτο, the latter, i. c. τὸ πρὸς ἡμᾶς.
- (63.) 9. ἐπιστήμη, here used loosely for "system," which proceeds on rules, as distinguished from empiricism, which acts without rules.
- (61.) 9. ή δε άρετή, argument à fortiori.— ἀκριβεστέρα κ.τ.λ.,
  "proceeds more upon rules.

- (65.) 10. ὅλως ἡσθῆναι καὶ λυπηθῆναι. In all of the affections given above there is a principle of pleasure or pain, and this it is which is really regulated by the ἀρετή: it is important to keep this in mind, in order to understand the real meaning of ἀρετή being περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας.
- (66) 13. $\mu \epsilon \sigma \delta \tau \eta s$ $\tilde{a} \rho a$ κ.τ.λ. He here gets to his full definition of $\eta \theta \iota \kappa \dot{\eta}$ $\delta \rho \epsilon \tau \dot{\eta}$.— $\mu \epsilon \sigma \delta \tau \eta s$, viewed with regard to the mental state implied by $\tilde{\epsilon} \xi \iota s$, and when $\delta \rho \epsilon \tau \dot{\eta}$ is viewed as being $\pi \epsilon \rho \iota$ $\pi \delta \theta \eta$, is a balance of the compound principle of self-love, pleasure and pain, which finds place in each of the several $\pi \delta \theta \eta$. If $\delta \rho \epsilon \tau \dot{\eta}$ is viewed as being $\delta \epsilon \rho \iota$ $\delta \tau \delta \iota s$, (which are also implied in $\delta \xi \iota s$,) then it is a mean point in action, equally removed from the too much and the too little; in the former sense it is $\delta \tau \delta \iota s$ $\delta \iota s$ is $\delta \iota s$ δ
- (67.) 14. $\dot{\omega}_s$ of $\Pi v \theta a \gamma o \rho i o \iota$ $\epsilon \tilde{\iota} \kappa a \zeta o v$, figured it. See Met. i. 5. $\tau o \hat{v}$ $\dot{a} \pi \epsilon i \rho o v$ is a characteristic of the $\tilde{a} \pi \epsilon i \rho o v$.
- (68.) 15. ως αν ο φρόνιμος δρίσειε. He makes the λόγος of the φρόνιμος the standard,—φρόνιμος, the morally wise.
- (69.) 16. $\epsilon i \rho i \sigma \kappa \epsilon i \nu \kappa a i a i \rho \epsilon i \sigma \theta a i$: the former is an effort of the understanding, the latter of the will.— $\epsilon \nu \tau \epsilon \tau o i s$ $\pi a \theta \epsilon \sigma i \kappa a i \tau a i s \pi \rho a \xi \epsilon \sigma i$. See above, note 66.
- (70.) 17. τὸν τὸ τί ἢν είναι, the definition declaring its essence,—the τὸ είναι τὶ ἢν, the being that which it was laid down to be, (see Gr. Gr. 398, 4,) as conceived of in the mind, the notion we form of it, as distinguished from that which it is in actual nature, (τί ἐστι). See Anal. Post. ii. 6. 1.
- (71.) 17. ἀκράτης: in itself it is a μεσότης; in relation to all other moral states it is an ἀκρότης.
- (72.) 18. εὐθὺς ἀνόμασται συνειλημμένα κ.τ.λ., are connected, as soon as named, with the notion of badness; imply in their very names the notion of badness; instead of συνείληπται εὐθὺς ὧνομασμένα. This interchange of the finite verb and participle is not uncommon in Greek, in certain phrases. See Gr. Gr. 696, obs. 7.
- (73.) 18. λέγεται τῷ φαῦλα είναι. Bekker reads (on the authority of two MSS.) ψέγεται; but the words, as they

stand, have a definite meaning: "all such are predicated of (as bad) by virtue of their essential and moral badness," (receives paixa).

- (74.) 18. άλλ' σέχ αι ύπερβολαί κ.τ.λ., 80. λέγονται φαϋλαι.
- (75.) 18. ἐν τῷ ἡν δεῖ κ.τ.λ., "in the category of the proper person, or time, or mode, as in the case of anger."
- (76.) 19. δμοίον οδν κ.τ.λ., "it is the same as if one was to lay it down that there is a mean," &c.
- (77.) 19. έσται γάρ οῦτως: every ὑπερβολή and ἔλλειψες would, on this supposition, have a ὑπερβολή, μεσότης, ἔλλειψες in itself.
- (78.) 20. διὰ τὸ μέσον εἶναὶ πως ἄκρον: the notions of ὑπερβολή and ἔλλειψις are excluded from ἀνδρεία, (for example,) because, though a μέσον, it is also an ἄκρον οτ ἀκρότης, a fixed point of perfection. A man cannot have too little ἀνδρεία, or too much, and still be ἀνδρείας; so those states or actions in the other extreme, which are fixed points of badness, are not bad from being in ὑπερβολή οτ ἔλλειψις, but simply from their own nature. A man is not ἄδικος from being too much so, but simply from being so at all.

CHAPTER VII.

- (79.) 1. κενώτεροι: another reading is κοινότεροι, which would mean that such arguments have a wider application, and thus have their advantages, but particular arguments are more accurate and true; while if κενώτεροι be read, there is no opposition between the two clauses: κοινός is used in this sense in ch. ii. 2, κοινόν καὶ ὑποκείσθω; and Michelet quotes Do Anima, i. 1. The Paraphrast undoubtedly read κοινότεροι.
- (80) 1. διαγραφής, a sketch, a table, or tabular view: the latter is the best. This table should be drawn out.—ἐπὶ τοἐτων; "in the case of these particulars" the universal arguments must hold true. Gr. Gr. 633, 3, c.
- (81.) 2. It will be found that each of these several performer is a regulation, or balance, of the various instincts of pleasure and pain—the impulses to, and the checks from, certain

- actions—by the $\kappa a \lambda \delta \nu$, which acts by virtue of the pleasure attached to it, (see bk. iii. note 15.) or by the pain attached to the $a l \sigma \chi \rho \delta \nu$. These $\mu \epsilon \sigma \delta \tau \eta \tau \epsilon s$ are, as we shall see more fully in the following books, regulations of the instincts, of $\theta \nu \mu \delta s$, of bodily pleasure, of love of money, of love of power, social instincts, and of the sense of shame, which constitute the heart of man.
- (82.) 2. φόβους καὶ θάρρη. There seem to be four vices belonging to this μεσότης, as also to the δόσις καὶ λῆψις τῶν χρημάτων, but in reality there are only two; but these may be looked at from different points of view. There are two instincts (φόβοι and θάρρη) belonging to this μεσότης, (from either of which it may proceed,) which exist in different degrees of strength in different constitutions, though the former is by far the most common, and therefore, in the particular discussion of ἀνδρεία, it is viewed almost exclusively as a regulation of φόβος by καλόν: but as one or the other instinct is viewed as the motive cause, the extremes are called the excess and deficiency of either the one or the other.
- (83.) 2. πολλά ἐστι ἀνώνυμα. Human language not having recognised them, is a sign that practically they never, or at least very rarely, exist. φόβος is an universal instinct.
- (84.) 3. ἡττον περὶ τὰς λύπας. Temperance consists rather in acts of abstaining from pleasure than endurance of pain; hence, in the third book, it is almost exclusively treated as περὶ ἡδονάς. See bk. iii. 10. 1.
- (85.) 3. οὐ πάνυ, not at all. Soph. Œd. Col. 142.
- (86.) 6. διαθέσεις = έξεις.
- (87.) 8. περὶ μικρὰ διαφέρουσα, having its difference in being about small things.
- (88.) 10. ὑφηγημένον τρόπον, literally, in the way which is our guide.
- (89.) 11. Γνα μᾶλλον κατίδωμεν κ.τ.λ.: that is, that this μεσότης is the ἀρετή of the moral part of the soul; for he has before laid down τῶν δὲ ἔξεων τὰς ἐπαινετὰς ἀρετὰς καλοῦμεν as his standard of ἀρετή.—ἐπαινετόν, object of good desert; ψεκτά, objects of bad desert.
- (90.) 14. ἐν τοῖς πάθεσι, in the mere affections, which are not

exhibited in any definite mpages. Thus aldies is an instinct rather than a virtue; repeats and emixarpenanta are feelings.

- (91.) 16. ἀλλόθι, sc. Rhet, ii. 9.
- (92.) 16. ούχ άπλῶς λίγεται, is not spoken of in one sense only.

CHAPTER VIII.

- (93.) This chapter and the next are rather practical: having shewn his ηθική ἀρετή to be a μεσότης, he gives us practical directions as to its attainment.
- (94) 1. πάσαι πάσαις άντικείνται πως σωφροσύνη, for instance, is opposed to ἀκολασία; ἀκολασία is opposed to ἀναισθησία.
- (95.) 2. ἀπωθοῦνται, push him further from themselves.
- (96.) 6. πρός δε το μέσον κ.τ.λ. Each virtue being the regulation of the impulse of ήδονή, by the check of λύπη, or vice versa, the extreme, which is an exaggeration of the regulating principle, is less opposed to the mean than the other: thus in ἀνδρεία, the λύπη (φόβος) is regulated by the ήδονή, (βαρρος, arising from a sense of καλόν,) and hence θρασύτης, which is an exaggeration of θαρρος, is nearer ἀνδρεία than δειλία: so in σωφροσύνη, the ήδονή is regulated by the λύπη arising from a sense of αἰσχρόν, making us decline pleasure; and hence ἀναισθησία, which is an exaggerated form of declining pleasure, is less opposed to σωφροσύνη than ἀκολασία.
- (97) 7. Spoistepov. See last note.
- (98) 8. ἐτἐρα δ' ἐξ ἡμῶν. The passion which, from our constitution, is the one which rises up first within us, is the one to be regulated; and therefore, from what was said in note 96, the extreme, which is the development of this emotion, is more contrary to the mean than the other, which is only the regulating principle carried too far.
- (99.) 8. οίον αὐτοὶ κτ.λ. There is here a recognition of the corruption of human nature.
- (100.) 8. inibours, properly, "that to which the greater increase accrues," i.e. that to which we are mostly inclined,—
  tendency

CHAPTER IX.

- (101.) 1. iκανῶς εἴρηται. He speaks as if he had sufficiently proved the point that ἡθικὴ ἀρετή is a μεσότης: it now remains for him to prove that this μεσότης performs the ἔργον of man.
- (102.) 2. ἐπαινετόν refers to the opinion of others; καλόν to our own sense of right.
- (103.) 3. Καλυψώ. A curious instance of Aristotle's memory failing him: it was Circe who gave the advice which Ulysses refers to in the lines quoted from Od. xii. 219.
- (104.) 4. κατὰ τὸν δεύτερον, φασι, πλοῦν: a proverb, applied to those who having tried and failed, try again, or, according to Eustath. Odys. p. 1453, ὅτε ἀποτυχών τις οὐρίου κώπαις πλέη κατὰ Παυσανίαν. See Stall. ad Plat. Phæd. p. 99, D,—as our next best.
- (105.) 5. εἰς τοὐναντίον κ.τ.λ. One would hardly expect to see self-distrust and self-denial so fully and practically recognised by a heathen philosopher, at the same time with the distinction between resistance to and total suppression of the passions. But here, as elsewhere, Aristotle's knowledge of human nature and human circumstances, and his sound practical sense, led him right where others went wrong: mark, too, the practical wisdom of making ἡδονή and λύπη the test of our disposition. ἐαυτούς is omitted in some editions: on its use for ἡμᾶς αὐτούς, see Gr. Gr. 654, 2, b.
- (106.) 6. ἐν παντὶ δὲ φυλακτέον τὸ ἡδύ. Aristotle, though of course unacquainted with the doctrine of the corruption of man, had too practical an eye to overlook its actual results on men's hearts and actions.
- (107.) 6. ἀδ έκα στοι, unbribed. See Lidd. and Scott ad v. δεκάζω.—ὅπερ ο ὖν. Il. γ. 158.—ἐπιλ έγειν, to repeat.
- (108.) 7. οὐ γὰρ ῥάδιον κ.τ.λ. The whole of this passage is a striking instance of the practical wisdom of Aristotle's views and system.
- (109.) 8. τφ λόγφ, in a general argument or principle.
- (110.) 8. οὐδὲ γὰρ ἄλλο οὐδὲν τῶν αἰσθητῶν. He here fully recognises the variable nature of all objects of sense; but he does not, for that reason, discard all that they tell us, as valueless to the philosopher.

- (111.) 8. ἐν τῆ αἰσθήσει ἡ κρίσις. He seems here to recognise a moral sense, which is able to recognise right and wrong in particulars. He connects this αἴσθησις with φρόνησις in bk. vi. ch. 10. 9 How far this moral sense is, in his opinion, given us by nature, or acquired by experience and instruction, is a disputed point; but on the whole, he seems to recognise it as a faculty of our nature, which is improved and developed by education.
- (112.) 9. δηλον: another reading is δηλοί, which is used intransitively. See Lidd. and Scott ad v. ii. So much, then, is clear.
- (113.) 9. ὅτι ἡ μέση ἔξις κτ.λ. He speaks here as if he had quite concluded this part of his subject, viz. that this μεσότης, οτ μέση ἔξις, is the virtue (ἐπαινετή) of the moral part of the soul.

BOOK III.

CHAPTER 1.

- (1.) In this book Aristotle discusses the voluntariness of human actions, and the consequent responsibility of man as a moral being; and then enters into the particulars of the principal virtues of the irascible and concapiscible passions, (ἀνδρεία and σωφροσύνη,) partly to support what he had before shewn, that ἡθικὴ ἀρετή is a μεσύτης, and partly to prove that in each particular this μεσότης performs the ἔργον of man, and puts him in right relations to himself and others, which was the test of his ἀρετή, as given in the second chapter of book ii.
- (1) 2. Before it can be shewn that ηθική μεσότης is the τργον of man, it must be proved that human actions, whether good or bad, are voluntary, or rather, the vague theories of certain philosophers to the contrary must be overthrown: for if these are true, and moral action, right or wrong, virtue or vice, is not voluntary, but determined by some overruling influences, (men being mere puppets of the caprice of fate,) the notion of λόγος would be excluded, and thus moral virtue.

- could not be the true doesn the two looked for elsewhere: bestles which, it has a practical use for politicians, in theory as well as practice, for the adjustment of rewards and pumishments.
- (3.) 3. The major premiss of ἀκούσιον διὰ βίαν, which he takes first, is—Whatever is βίαιον has its ἀρχὴ ἔξωθεν.—ὁ πράττων ἡ ὁ πὰσχων does not mean the agent and patient of the same action, but the patient of the βιὰ, whether active or passive.—κύριοι ὅντες, having power over us.
- (4.) 4. δσα δὶ διὰ φόβον κτλ. It has been said that there is a contradiction between what is said here about καλόν and what is said in sect. 11; but he is talking here of actions in themselves involuntary, which are very different from what he is considering in sect. 11; and the immediate motives to such actions are either a feeling of fear or a sense of duty: these act one against the other. A man sometimes does something which fear would make him decline, from a sense of duty; sometimes something to which his sense of duty makes him averse, from fear.
- (5.) 4. πράξαντος, εc. αὐτοῦ, supplied from the general context. See Gr. Gr. 696, obs. 3.
- (6.) 6. μικταί πράξεις, compound actions. Where there is a mixture of willingness and unwillingness, though the mere fact of the action being done proves that willingness prevails, (μάλλον δ' ἔοικεν ἐκουσίοις. Sect. 10,) yet unwillingness exists in the abstract (άπλῶς, καθ' αὐτό); but willinguess, looking at the circumstances: and acts thus done, are to be judged by the state of the will at the moment of action; and hence they are voluntary, or at least partly so, as no action can take place without the will, for some cause or other, consenting (πράξεις δ' έν τοις καθ' έκαστα, ταθτα δ' έκούσια. Sect There are four such πράξεις here given: two of negative suffering, where φοβος is overruled by κολόν; two of positive action, where καλόν is overcome by φόβος. The nature of these μικταί πράξεις, and the view taken of them, vary according to the thing done and the motive for doing it: where & woodow is evidently the strongest element of the compound, there engines or physics is awarded; where decourses is, from the very nature of the action, very strong, even though overpowered, we grant σιγγνώμη

- Where shame or pain is borne for the sake of some great real καλόν - ἔπαινος.
- Where shame or pain is borne for the sake of no καλόν at all, or no equivalent καλόν—ψόγος.
- 3. Where καλόν is violated to escape some horror, ὑπὸρ ἄνθρωπον—(συγγνώμη).
- 4. Where καλών is grossly violated to escape something less horrible—ψόγος.

Michelet instances Zopyrus and Regulus for the first,—we might add Lady Godiva. σίσχρόν is here used in the sense of "shameful" rather than, as usually in the Ethics, of wrong, as opposed to καλόν. Numerous instances of the three other sorts will be found in the histories of any Eastern rule, such as Gibbon's Rome, or Creasy's Ottoman Empire. In our own history, the first is illustrated by the martyrs refusing their pardon at the stake; the second by Quakers preferring to go to prison to taking off their hat in court; the third by Cranmer signing his recantation; and the fourth by any traitor who has turned king's evidence to save his neck.

- (8.) 7. ἀν ἀπ αλιν, 8C. ὅταν αἰσχρὸν ἡ λυπηρὸν ὑπομένωσιν ἀντὶ τινῶν μὴ μεγάλων ἡ καλῶν.
- (9.) S. 'Aλκμαιῶνα. Alemeon is made to kill his mother on the plea that his father imprecated curses on bimself and his country if he did not do so.
- (10.) 9. Observe how Aristotle refuses to dogmatise in cases where each action must assume its particular hue from the circumstances.
- (11.) 9. ως γάρ κ.τ λ. The force of the γάρ is difficult to discover at first, especially in connection with what follows, εθεν κ.τ.λ., but the whole may be paraphrased thus: "It is difficult to abide by one's deliberate determination, (τοῖς γνωσθείσω,) for the struggle is, for the most part, between duty, which forbids αἰσχρά, and fear, which urges to them; fear makes us give up what had been, from a sense of duty, resolved on: and hence praise and blame arise on such actions, for the struggle thus being, for the most part, between fear of pain, a wish to avoid τὰ προσδοκωμενα λυπηρά, and a sense of duty, a wish to decline à ἀναγκαζονται αἰσχρά." (αἰσχρά is here used for something "wrong," not merely "shameful;" it is here

opposed to λυπηρόν, before it was joined with it;) "and these being balanced one against the other, then if αἰσχρόν is preferred, it shews that the will is more disinclined to καλόν, and ψόγος is attached to it; if λυπηρόν is preferred, it shews that the will is rather inclined to καλόν, and ἔπαινος ensues; where λυπηρόν is too great to be borne, then there is συγγνώμη, for there is no proof of any lack of inclination to καλόν, as far as is practicable for man; where there is no real καλόν, as in 2, note 6 above, the very act of enduring λύπη or αἰσχρόν unnecessarily is wrong, and hence ψόγος."

- (12.) 10. άπλῶς, without reference to the μικταὶ πράξεις.
- (13.) 10. καὶ ἡ ἀρχή, sc. ὧν ἡ ἀρχή.
- (14.) 11. The argument is an elenchus, which it may be as well to work out, as well as that in the second figure, immediately following.
- (15.) 11. $\kappa a \lambda \dot{\partial} \nu \mu \epsilon \theta' \dot{\eta} \delta o \nu \hat{\eta} s$. This is the pleasure which follows on right action, in the shape of self-approbation.
- (16.) 11. γελοῖον δή. This argument need not be reduced to a strictly logical form, as it is a simple appeal to common sense. Another reading is δέ, but δή marks a new argument, as well as a conclusion: see Gr. Gr. 721, 1. He refers to a modified form of the former theory, which makes ήδύ alone βίωιον.
- (17.) 13. $\tau \delta$ $\delta \epsilon$ $\delta \iota$ δ
- (18.) 14. ἔτερον δὲ ἔοικε κ.τ.λ. The difference between doing an action δι' ἄγνοιαν, and ἀγνοῶν, is that in the former the ἄγνοια is the direct cause of the act, in the latter the ἄγνοια is not the direct cause of the act, but of the μοχθηρία, whence the act proceeds. This is illustrated by bk. v. chap. viii. sect. 12, ὅσα γὰρ μὴ μόνον ἀγνοοῦντες ἀλλὰ καὶ δι' ἄγνοιαν ἀλλ' ἀγνοοῦντες μεν διὰ π άθος δὲ οὐ συγγνωμονικά. Τhe πάθος may make the agent ἀγνοεῖν what he is about, but it is itself the cause of the action, and not the ἄγνοια;—ἄγνοια is but the accident of the action.

(19.) 11. The dyroid, which does not take away responsibility, is either ή καθολου, ignorance of some general principle of morality, which ought to be known, as, " Honesty is the best policy;" or i iv vy npoaipiaei, ignorance shewn in the act of choice, where, through the bad moral state of the agent, he fails to discern the character of the particular action, but puts sweet for bitter, and bitter for sweet; such as where a man fancies that what is called a white lie is not dishonest. In this case the ayrora is not the immediate, but the remote, cause of the action; indeed, it is not properly the cause of the action at all, for this springs directly from the μοχθηρία, or wicked tendencies, which partly consist in this absence of moral principles, and, in particular cases, in the want of moral perceptions. Thus, if a man does not think impurity wrong, this is a result of guilty demoralization, a want of moral principles; or if he does not think obscene language to come under the category of impurity, this want of moral perception does not make the action decorror; in either case it is not the cause of his doing something which he does not intend, but it is the αίτιον της μοχθημίας, of his intentionally doing what is wrong, inasmuch as the bad moral habit is caused by his not knowing better the nature of right and wrong; and thus μοχθηρία leads him wrong, though it might not have acted had he known the real nature of the matter better. Hence the importance not only of moral principles, but also, and, if possible, still more, of right and clear moral perception in particulars.

The case of the dyrow, however, who is ignorant not of the moral character of the particulars, (i is proapered dyrow,) but of the particulars themselves, (dyrow i kad ekwora,) is very different: here the dyrow is not the cause of his intentionally doing a wrong action, (ris poxonpias,) but of his doing something which he does not intend; as where a man shoots a friend from not being aware that the gun in his hand was loaded. But in both cases the degree of blame or sympathy would vary with the consideration whether the ignorance was such as might or ought to have been avoided, or the strength of the mados which overruled the moral knowledge or perceptions, (see note 18). But on all these points Aristotle

refuses to dogmatise.

(20.) 14. 8.4 r. x r. A., through the drunkenness or the anger,

or, as others interpret it, through ήδονή, or some such motive, not through ignorance of right from wrong. These are instances of τοῦ ἀγνοοῦντα πράττειν: but the τὸ ἀγνοοῦν of the man who is in these states does not relieve him of responsibility, though the moral knowledge which would have restrained him is, by his own fault, suspended. A man indeed, in an angry or drunken fit, might strike his father, not through ignorance of its being wrong to do so, but having mistaken his father for some one else. In such a case there is συγγνωμη, when the state of blindness is considered; but when the person is viewed as having wilfully, and contrary to morality, brought himself into this state, διπλά ἐπιτιμία ensues.

- (21.) 14. ἀγνος î. Mark the state of ignorance in which Aristotle conceives the bad man to be: and if this plea were allowed, there would be no such thing as blame attaching to any bad action, ὅπερ ἄτοπον. Michelet remarks on the contrast between Aristotle and some modern philosophers, who hold that a man is excused in whatever he does, if he does but think it right. Conscience is objective, as well as subjective.
- (22.) 15. βούλεται λέγεσθαι, claims to be defined as. The meaning of it is—λέγεται, simply predicated; βούλεται λέγεσθαι is in theory predicated.—τὸ σύμφερον. The political ἀγαθύν is viewed as implying that of the individual.
- (23) 15. ἡ ἐν τῆ προαιρέσει ἄγνοια, ignorance at the moment of choice of the character of the particular.—ἡ καθόλου, ignorance of the universal.
- (24.) 15. ἐν οἰς, the circumstances; περὶ ä, the particulars. The former would be when a man shot his friend not knowing he was near; the περὶ å, when he did not know the gun to be loaded.
- (25.) 16. ob xelpov, it will be as well.
- (26.) 17. ἐκπεσεῖν αὐτούς, it had escaped them unawares; they had let it fall.—ἄσπερ ἡ Μερόπη: see Poet. c. 14. Merope is about to kill her son in ignorance, but recognises him in time.
- (27.) 17. δείξαι, to exhibit in any way.—ἀκροχειριζόμενοι, Anglice, with the gloves.
- (28.) 18. ἐν τοῖς κυριωτάτοις, in the most essential points

- of the action,—those that most decide its character έν οἰς ή πράξιε, the circumstances of the action.
- (29.) 20. This definition of incident, the result of the foregoing chapter, will now be applied to human action.
- (30.) 21. γάρ refers to an objection against this definition, on the ground that actions from concupiscible or irascible impulses, though ἐν αὐτῷ, are involuntary.
- (31.) 22. The argument is an elenchus.
- (32.) 24. δεί δέ και δργίζεσθαι. For the final causes of anger here recognised by Aristotle, consult Butler, Sermon viii.
- (33) 25. Argument in second figure.
- (31.) 26. τῷ ἀκούσια είναι. What difference is there in faults committed from reason and those committed from desire, in respect of their being voluntary?—it cannot be predicated of the one without being predicated of the other.
- (35.) 27. οὐχ ἤττον ἀνθρωπικὰ εἶναι τὰ ἄλογα πάθη. This is the key-stone of Aristotle's moral system, discernible whenever he treats of man, his nature, position, duties,—as in the Rhetoric, for instance. He looks upon him as being of a compound nature, made up of reason and passions: in fact, he looks upon him as he is, and not as he might have been, had he been created differently.

CHAPTER II.

- (36.) 1. περὶ προαιρέσεως: by an examination into the motive cause of human action he will show it to be voluntary. προαίρεσες is the deliberate act of choice; not the general principle which directs the choice, but the choice of some particular, directed well or ill by the reason, as the agent is good or bad.
- (37.) 1 οἰκειότατον, most nearly connected.—τῶν πράξεων: πρᾶξιε is here used in a loose way for εργον, as, strictly speaking, πρῶξιε includes προαιρεσιε.
- (39.) 2. φαίνεται, evidently is.— επί πλείον: it is a species of ἐκοίσιον.

- (39.) 3. of δε λίγοντες. He proceeds to shew, by an analysis of προσίρεσες, that it is not a simple mental impulse or act, but a compound motion: it is not an impulse of the irascible or concupiscible parts of our nature, nor is it merely an opinion on moral matters, in any of which cases it might more or less lose the character of ἐκούσιον.
- (40.) 5. This chapter and the following one will be more clearly understood if we trace the course of an action of our concupiscible part from its first beginnings in the soul of a rational agent up to its completion.

in ι θ ν μ l a (De Anima, p. 32,—ήδέος δρεξες), a general latent appetite or propension towards ήδύ, resulting either from the λύπη of φυσικαὶ ἐνδεῖαι (κοιναί), or from particular propensions of ήδονή (ίδιαι, ἐπιθετοι), existing differently in different individuals, as the several πάθη exist in them in different degrees of strength.

a ισθησιε, presenting to the imθυμία, by means of the φαντασία, (see De Anima, p. 30,) an object suitable to the ινδεια or παθος.

έπιθυμία, existing actively, (τοῦδε τοῦ ἡδέος ὅρεξις.)—a sensible propension,—appetite in motion.

 $\delta \rho \in \xi$ is $= i\pi i \theta \omega \mu i a$, directed towards some definite object, appetitive; $-\delta i \omega \xi$ is, an appetite, a seeking after; $-\delta \rho \varepsilon \xi$ is, a stretching forth after.

δόξα, a judgment of the moral reason as to the pursuit or avoidance of the object in question.

βούλησις, will.—an act of the will consequent on the decision of the reason that the object is a proper one for pursuit.—a choice of the end,—will of the end: βούλησις τοῦ ἀγαθοῦ.

δρεξις, again,—confirmed by the assent of the reason,—rational δίωξις: bk. vi. 2; putting in motion,

βούλευσις, a deliberation as to the means proper for the attainment of the object,—will of the means: τοῦ συμφέροντος ἀγαθοῦ γε ὀντός.

προαίρεσις, will of the action,—purpose; a deliberate choice of the whole action and means, combining βούλησις and βούλευσις.

δρεξιε again, under the shape of προαίρεστε, (δρεγόμεθα κατά την βούλευστε): see end of chap. v.

There are then three sorts of Spreis:-

- The energy of ἐπιθυμία, appetitive, (De Anima, p. 32,)
  τοῦ ἡθέος.
- The energy of the ἐπιθυμία confirmed by reason, rational, τοῦ τελοῦς.
- Of the whole action,—determinate, της πράξεως ως άγαθοῦ καὶ ήδέος.

It must further be borne in mind that when the character is rightly formed, that is, when the agent is a good man, all the steps previous to βούλησις are merged in the impulses towards action; are rational impulses of the idea towards good, inasmuch as nothing presents itself to the desire as good or pleasant, but what the reason simultaneously approves of as really good and pleasant. Here the opefic and βαύλησις are synonymous, and the act of desire may be termed either opeges or Boilyous: and this probably is the reason why Aristotle not unfrequently interchanges these terms, using the one for the other. This, though founded on a true view of the phenomena of human action, will confuse the student, unless he is careful to distinguish between cases where a difference, as given above, is made between them, and where they are viewed, as in the case of a good man, as practically identical. Where analysis requires strict accuracy, imidualia may be translated desire or propension, -δρεξις, appetite, -βρύλησις, will ; -these terms being used in the sense given by Hooker, bk. i. vii. 3: "The object of appetite is whatever sensible good may be wished for; the object of will is that good which reason teaches us to seek." So Boulgois, rather than opeges, would be the term for a desire after those things which reason, rather than αίσθησις presents as ήδέα, such as a present sacrifice for future gain; but even here species might be used to express that assent and energy of the irrational part towards the how, without which an action cannot arise. In this case, the course of the action would stand thus :-

βούλησις, presenting the dyadóv as ήδύ.

δρεξιε, stretching out after it.

The next stage, the definite βοίλησιε of an ordinary action, is of course merged in the former impulsive act of βοίλησιε. The fact is that the irrational part, as the motive cause, must operate in every action: where the irrational presents

the object, reason follows and directs; where reason presents the object, $\delta\rho\epsilon\xi$ is, the act of the irrational part, adopts it as a motive; and further, where the motive power of the end is rather considered than its quality (right or wrong), $\delta\rho\epsilon\xi$ is the word used, rather than $\betaou\lambda\eta\sigma$. Hence, when speaking generally of an action, (as in bk. vi. chap. 2,) it is said to proceed from $\betaou\lambda\epsilon$ or and $\delta\rho\epsilon\xi$ is; when viewed in relation to the intellect, $\betaou\lambda\eta\sigma$ is the proper term. $\delta\rho\epsilon\xi$ is, properly speaking, takes cognizance of the end as $\eta\delta\psi$; $\betaou\lambda\eta\sigma$ is as $d\eta\alpha\theta\phi\nu$.

Bούλησιε, again, has degrees, and corresponds both to wish and will, as used in English Ethics: when the object is in itself unattainable, it is a mere imperfect βούλησιε, or wish; the question of δύνατον is not taken into consideration; indeed, this properly belongs rather to βούλευσιε: but when the object it decides upon is attainable, then it is a perfect βούλησιε, or will.

ἐπιθυμία, again, is apparently identical with ήδονή in its sense of a principle of human nature, which impels us to pursuit of the sensible ήδύ, but it has λύπη attached, as implying an ένδεια (μετά λύπης γάρ ή επιθυμία, chap. xi. 6); and in bk. vii. 7. 3, it is distinguished from it: as ἐπιθυμία is rather a passive feeling, created by indicate, and drawn out by temptations; ήδονή, a general tone, or temper, or mind, in which the motive cause of human nature consists,—(see bk. vii. 7. 3,)—in its bad sense, a tendency towards self-indulgence, either general or particular, which creates temptations and opportunities for itself: it is this which Aristotle is warning us against at the end of bk. ii. It is believed that an attentive consideration and development of what is here said will enable the student to assign to these terms, wherever they are used, their real meaning and value, and to solve the seeming contradictions which the use of them in different meanings produces.

- (41) 3. ἐπιθυμίαν. It is not a simple energy of our concupiscible nature—ἡ θυμόν, nor of the irascible—ἡ βοίλησον, nor of the rational will—ἤ τινα δόξαν, nor of the moral intellect: in any of these cases, it might be said it was sudden and involuntary.
- (12.) 3, 4. It is not ἐπιθιμία, by arguments in the second figure.

- (43) 5. ἐπιθυμία δ' ἐπιθυμία οὐ. It seems at first sight as if desire could be opposed to desire; but we must recollect that the opposition here in question must be "de eodem:" there is such an opposition de eodem, and at the same time, between προαίρεσις and ἐπιθυμία: but a man cannot desire the same thing and desire the exact contrary at the same time,— a man cannot be hungry and not hungry at the same time.

   ἡ δ ίος καὶ ἐπιλύπου, i. e. ἐπιθυμία is moved either by the presence of some ἡδύ, or by the pressure of some pain such as hunger: so in bk, vii. 7. 3, he speaks of λύπην τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας προαίρεσις looks upon an action as ἀγαθών or κακόν: in the case of the good man, καλόν is coincident with ἀγαθόν, αἰσχρόν with κακόν; to the ἀκόλαστος, or man of reprobate mind, it is the reverse,—αἰσχρόν is his ἀγαθόν, καλόν is his κακόν.
- (44.) 6. θυμός έτι ήττου. He simply appeals to the common sense of mankind.
- (45.) 7. σύνεγγυς, akin to it.—βουλησίς ἐστι τῶν ἀδυνάτων: that is, imperfect βούλησις, or wish, as stated above. The consideration of ἀδύνατον belongs rather to βούλευσις, but real βούλησις, actual will, nevertheless does not exist where ἀδύνατον is manifest. All these arguments may be resolved into the second figure, though perhaps we conclude differences between things which have different objects from a process of perception, rather than of actual reasoning.
- (46.) 10. 8 of a, a mere intellectual act.
- (47.) 11. 8 δ ξ η τ ι ν ί, an act of the intellect on moral subjects. This δ όξα enters into a moral purpose, as shewn above, but it is not the whole of it.
- (48.) 13. ἡ τῷ ὀρθῶς. ἡ is "or," not "than;" as μῶλλον preceding might suggest.
- (49.) 15. See vii. 7. 4; and below, 4. 5.
- (50.) 17. μετὰ λόγου κ.τ.λ. λόγος, properly, reason; δια-

CHAPTER III.

- He now examines one of the elements of προαίρεσις,—the will of the means, βούλευσις.
- (51.) 4. δτι ἀσύμμετροι, that is, that the side and the diagonal of a square have no common measure. This is a favourite illustration of Aristotle's. It probably was a problem then in vogue in the learned world, like squaring the circle with us.
- (52.) 4. διά τινα άλλην αλτίαν. He here leaves room for the opinion of those who distinctly held a Divine Providence separate from nature.
- (53.) 7. ταῦτα δὲ καί ἐστι λοιπά, and these are what are left, i. e. when the other causes of action are excluded.
- (54.) 7. alτίαι κ.τ.λ. This is Aristotle's usual theory of causation, in things physical. In the Rhetoric he divides ἀνάγκη into φύσις and βία: but ἀνάγκη there is only used popularly to express the plea of involuntariness, which does away with the responsibility of the agent in a trial, which he is laying down in the passage in the Rhetoric: see also An. Post. ii. 10, p. 217.
- (55.) 7. φίσις, in its widest sense, as the whole system of things natural, is divided elsewhere, as here, into—
  - 1. dváyan, where the connection between cause and effect, or even antecedent and consequent, is invariable and perceptible,—-ov del,—such as fire and heat.
  - 2. φύσις, where this connection is perceptible and general, but not invariable, as clouds and rain. τῶν ἐπὶ τὸ πολύ. Eth. vi. 4.
  - 3. τύχη, (alτία ἄοριστος,) where this connection is neither invariable nor perceptible, τῶν μήτε ἀεὶ μήτε ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. See Met. p. 228; Top. p. 130; Phys. p. 35.
- (56.) 8. ἀκριβείς, of which the laws are well ascertained.—α ιτάρκεις, where they do not depend, in part or whole, on some other science or art for their realization: where they do thus depend, there may be deliberation as to what science, or what operations of that science, are necessary to them, as producing or co-operating cause.

- (57.) 9. ήττον διηκρίβωται, as its principles are less accurately ascertained.
- (58.) 9. περὶ τέχνας κ.τ.λ.: we deliberate more on the application of principles than the principles themselves; and more on scientific arts than on abstract sciences.
- (59.) 10. έν οίς άδιόριστον: sc. έστί.—συμβοίλους δε. Proof of the nature of βοίλευσις.
- (60.) 11. ἀλλὰ θέμενοι κ.τλ. Mark carefully this analysis of βούλευσις, in every step of which the voluntariness of the action is evidenced. When he considers εἰβοιλία in bk. vi., he adds to this analysis that the means thus chosen must be right means: see εἰβοιλία.
- (61) 11. πρώτον αίτιον, the first link in the causation.—ἀναλύειν is to resolve anything into its simple elements or parts.
- (62.) 12. & σπερ διάγραμμα, sc. & σπερ τις ἀναλίων διάγραμμα. If a puzzle were placed before us, we should take out piece after piece, till we had gone backwards through the process of putting it together; and when we proceeded to put it together, the piece which had remained till last (ἔσχατον ἐν ζητήσει) would be the one we should begin with, (πρῶτον ἐν γενέσει). But this is rather an illustration than an explanation of the text, as διάγραμμα is a geometrical figure. If a person resolve a geometrical figure into its simple elements, —a hexagon, for instance, into six triangles,—afterwards wish to construct it, the last step in the analysis would be the first in the reconstruction.
- (63.) 15. ἐοικε δὲ κτλ. refers to ἡ γὰρ ἀρχὴ ἐν ἡμᾶν, just above. He is shewing how it is that these points, which depend on others, are subjects for βουλή. — al δὲ πράξεις, εc. τῆς βουλῆς: those which βουλή takes cognizance of.
- (64.) 16. τὰ καθ' ἔκαστα: not particulars and their simple qualities, but their fitness for or relation to the end in view. See bk. vi. 8, fin.
- (65.) 17. αφωρισμένον, determinate. When by βοίλευσις the τσχατον εν ζητήσει has been discovered, and is in our power, then there arises a determinate purpose to perform the action, and further, a determinate δρεξις, called προαίρεσες.
- (66) 14. 80 of, through what means. Bid rivis, through whose help.
- (67.) 17. την ἀρχήν, the starting-point of the action,—the

πρῶτον ἐν γενέσει. When this point is found to be something immediately depending on oneself, and is approved by the judgment, (αὐτοῦ τὸ ἡγούμενον, the τὸ προαιρούμενον,) or power of moral choice, which decides on pursuit or avoidance.

- (68.) 18. ἀρχαίων πολιτειῶν. This is rather introduced as an ornamental figure than as any actual proof of what he is saying. Homer (Il. E. 53.) has introduced the chiefs declaring to the people what they had thus decided upon as things to be done. The process was ended when προαίρεστε had taken place in their councils.
- (69.) Deliberation, then, is a process of enquiry carried on by the reason, with its various powers and functions, set in motion by the presence of some δρεξις, (approved by reason = βούλησις.) beginning with the end in view, and proceeding, link by link, through the chain of means, till it reaches the point in our own power, and which our judgment approves. When this is reached, βούλευσις ceases, and the act of choice or purpose supervenes.

CHAPTER IV.

(70.) He now proceeds to consider the other element of προαίρεσις, the will of the end, or βούλησις.

The first question is whether the will has for its proper object the real good, $(\tau \dot{a} \gamma a \theta \dot{o} \nu)$, or that which presents itself to us as good, $(\tau \dot{a} \phi a \iota \nu \dot{o} \mu \epsilon \nu o \nu \dot{a} \gamma a \theta \dot{o} \nu)$.

- (70.) 2. τὸ βουλητόν, the object of βούλησις.
- (71.) 2. συμβαίνει, it follows. He states the difficulties of the several notions on the subject.
- (72.) 4. The question is solved by saying that (ὁπλῶς) in its own nature the τ ἀ γ α θ ὁ ν is the proper object of will; but as this presents itself differently to different individuals, practically and accidentally, not from its own desirableness, but from the weakness and blindness of human agents, that is to each βουλητόν which presents itself as such: so that there is a proper object of choice, though it is realized by none but the good man. He here again introduces one of his favourite medical illustrations.

- (73.) 4. δ σπουδαίος κρίνει δρθῶς. Here is an act of δυξα as to the character of the ἡδύ proposed by ὅρεξις: so in bk. vii. 8, he says that ἀρετὴ ἡ φεσικὴ ἡ ἡθική is τοῦ ὁρθοδοξείν περί τὴν ἀρχήν. When the moral character or moral sense is formed in its first stage, (as we shall see hereafter, kk. vi., addenda,) nothing presents itself as ἡδύ which is not ἀγαθίν, and the choice of good is instinctive, (δρᾶν): earlier, the δρεξις presents many objects which the moral reason rejects as undesirable because bad.
- (74.) 5. And herein is one great (if not the greatest) difference between the good man and the bad.—that to the good man the true good presents itself (φαίνεται) as good, and an object of pursuit,—the dyaβόν presents itself as ήδύ; while to the bad man the ήδύ presents itself as dyaβόν: the views of the ήδύ and the καλόν are affected by the tone and state of mind (εξιν). The view we take, then, of the several ends we propose to ourselves depending upon our frame of mind, (εξις,) this is an dρχή ἐν ἡμῶν; and therefore the choice of ends is voluntary.
- (75.) 5. διὰ τὴν ἡδονήν, the propension to pleasure, as pleasure, which exists in us, as we should say, by nature. Aristotle would ascribe it rather (though not entirely) to bad education.
- (76.) προαίρεσιε, then, as described by Aristotle, is an act of deliberate choice, by a moral agent, of a certain end, by certain means: the whole action has before the mind, and is resolved upon in all its details; the choice of the end, the selection and adoption of the several means, implies voluntariness and responsibility on the part of the agent. On this act of deliberate choice follows the carrying it out, of which more will be said in the latter part of lk. vi. It may be added here, that there is no more accurate description of a virtuous moral action than that given in the second collect at Evening Prayer,—holy desires, good counsels, just works. Why προαίρεσες is generally used for "good counsels," see note 79: for the effect of character on our moral judgment, see bk. vii.

CHAPTER V.

(77.) Having thus shown that each of the parts of προσέρεσα is έν ήμεν, he now uses this to show that the actions proceeding

60

from it are voluntary. Plato held the contrary opinion, De Legg. ix. 860, D. οι κακοί πάντες εἰς πάντα εἰσὶν ἄκοντες κακοί: and again, Prot. 343, D. οἰδεὶς τῶν σοφῶν ἀνδρῶν ἡγεῖται οἰδενα ἀνθρωπων ἔκοντα ἐξαμαρτάνειν, οἰδὲ αἰσχρά τε καὶ κακὰ ἔκοντα ἐργάζεσθαι: Τίπικιι, 81, D, κακὸς μὲν γὰρ ἔκων οἰδείς, διὰ δὲ πονηρὰν ἔξιν τοῦ σώματος καὶ ἀπαίδειπον τροφὴν ὁ κακὸς γίγνεται κακός.

(78.) He considers four pleas of necessity :-

Absolute predestination, or controlling power, ή ἀρχή
εξωθεν: to this he answers by his proof that προσέρεσες
in itself and its parts is an ἀρχή ἐν ἡρίν.

Natural desires, corruption of nature: the ἀρχή is ἐν

 $\eta \mu i \nu$, and therefore the action voluntary.

3. Acquired habits, - dox i in iniv, and therefore voluntary.

- 4. Wrong impressions from external things, the ἀρχή is εξωθεν: he answers this by shewing that as this impression (φαντασία) arises from our character and tone of mind, as well as from external things, we are responsible for it, as having formed that character and tone; and, further, that this φαντασία, supposing it to be sudden and irresistible, only affects part of the action,—the choice of the end,—and does not take away the voluntariness of the choice of the means. Contrast this mode of treating the subject with that of Butler, who supposes the plea of necessity true, and shews that, even on this supposition, it would not do away with human responsibility, or the notion of a supreme God.
- (79) 1. βουλητοῦ μἐν τοῦ τέλους, βουλευτῶν δὲ καὶ προαιρετῶν κ.τ.λ. It is to be observed, both here and in some other places, that he confines προαίρεσες to the choice of means, whereas, in reality, it is a choice both of ends and means. The reason of this is, that where the first stage of the moral character is formed, the right end is chosen instinctively, without any effort on the part of the intellect. τάγαθόν presents itself as ἡδύ, and then the function of the intellect in the choice of the action is confined to the choice of proper means: see bk. vi. chap. 12.
- (80.) 1. The first argument is in the first figure; the result of the analysis of προαίρεσιε, which has occupied the three last chapters.
- (81.) 2. In the Magna Moralia, i. 9, it is said that Socrates uses

this opposition between sasia and aperá to shew that as sasia is involuntary, so must aperá be.

- (82.) 3. τοῦτο δ' ἢν κτλ. should be in a parenthesis. This is a formula for the reference to a former admitted definition or position: see bk. v. i. 12, Gr. Gr. 398, 4—-àγaθοῖς: the dative is in attraction to ἐφ' ἡμῦν.
- (83.) 4. Aristotle here alludes to a proverb, wherein, by a plausible antithesis, the truth of the one true clause is made to throw a shadow of truth over the other, and quietly disposes of it by pointing out which is true and which is false.
- (84.) 5. He then refers to another argument of the fatalists, that a man's actions cannot be said to proceed from him,—that a man is not the source whence his actions flow,—that they proceed from his nature, which he cannot help,—plea of necessity in a man's nature.—τοὶς νῦν εἰρημένοις: what has been said about προαίρεσις, βούλευσις, βούλησις, and the conclusions drawn therefrom.—ἀναγαγείν, trace.
- (85.) 6. ταῦτα. ... τὰ νῦν εἰρημένα-φαίνεται are evidently so.
- (86.) 7. τούτοις. He has hitherto drawn his arguments from the nature of προσίρεσες: he now (7, 8, 9.) confirms them by the opinion and practice of man. This is much the same as Butler's practical argument.
- (S7.) 10 Responsibility not taken away by the plea of acquired habits.
- (SS.) 10. Analogy of bodily defects, which arise from former carelessness or dissipation: if they are blamed, they are looked upon as voluntary; and therefore, if mental habits are blamed, they are voluntary likewise
- (89.) 13. μη βούλεσθαι. It was argued that a man could not wish to do himself harm, and therefore could not do so voluntarily.
- (90.) 17. Another plea of the fatalists is, that the external world conveys certain impressions to the mind, which it cannot help receiving; and therefore the actions proceeding from these are to be considered as caused by the external world acting on the mind, and not by the mind or will of the agent.
- (91) 17. φαντασία, the impression which external things make on the mind, (φαίνεται,) or the power which receives, and, as

it were, daguerreotypes such impressions: in either sense the meaning is the same,—either that we have no power over the impressions from external things, or no power over the faculty which receives them; in either case, we cannot help receiving them. In the Rhetoric it is called alothois tis dobeνής: it is used again, in bk. vii. 3. 11, for the impressions from sensible objects of which beasts are capable; and again, bk. vii. 7. 8, for the impression which men follow hastily, without stopping to consult their reason. In the De Anima, p. 61, it is joined with αἴσθησεις—al φαντασίαι καὶ al αἰσθήσεις; and φάντασμα is the impression of the αΐσθημα upon the mind, ανευ τη ύλης, of which φαντασία is the power: see De Anima, p. 76. It is important to understand the real meaning of this word in this passage, as it is sometimes translated "imagination," which, in the usual sense of that word, does not give its sense.

- (92.) The answer to this argument is, that if the external world conveys wrong impressions, the tone of the mind must be prepared to receive them; and for this tone the agent is responsible: and further, if the first step, the object of desire, be necessarily impressed upon us by the external world, every subsequent step in the action is voluntary.
- (93.) 17. εἰ δέ τις λέγοι. The apodosis, "this is my answer," is suppressed.—εἰ δὲ μὴ, οὐθείς: another reading is, εἰ δὲ μήδεις, making this another protasis, without its apodosis, and referring both to the answer given in sect. 18; both are supported by MSS. The reading in the text makes it a reductio ad absurdum to suppose that we are not φαντασίας αἴτιοι; the other would refer more directly to Plato's words on the subject, and place the false pleas in a string, to be answered in sect. 18.
- (94.) 17. ἡ δὲ τοῦ τέλους ἔφεσις. This is another theory of the fatalists.
- (94.) 19. παρ' αὐτόν, from himself. παρ' αὐτῷ, al.: but see Grammar, 637. iii. 3. d.
- (95.) 20. καὶ εἰ μὴ ἐν τῷ τέλει. Another reading is, καὶ τῷ τελείφ, as it is to the good man. There is something to say for and against both: the former alludes to the argument above, that the means are in the agent's power, even supposing the end not to be; the latter, to the frequently re-

peated proposition, that the bad man has it in his own power to act or not, as well as the good. Against the former, εἰ καί is the proper form of introducing an admitted supposition; but Aristotle may have wished to mark that he only admitted it for argument's sake: against the latter, σπουδαίος is the term we should expect, not τέλειος.

- (96.) 22. ἡ πρόσθεσις, the accumulation. It would almost seem as if sections 21 and 22 had got transposed. Section 23 evidently fits on to 21.
- (97.) Aristotle's mode of treating the great question of human responsibility is very simple and practical. Without entering into metaphysical or psychological abstractions, he analyzes the source whence human actions proceed, and demonstrates that, if there is such a thing as voluntariness, it must exist in such actions. He points out some of the absurdities which are involved in the contrary theories, and the practical witness which human opinion and human institutions bear to man's responsibility as a fact.

CHAPTER VI.

- (98.) In this consideration of the several virtues, Aristotle has it in view to explain the nature, the subject-matter, and the mode of each, and, at the same time, to shew, as part of the proof of his book, that each several μεσότης is the ἀρετή of that particular part of human nature of which it is the development and regulation.
- (99.) As ήθική ἀρετή generally is περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας,—the regulation and balance of the impulse and checks of action, so each particular is the regulation and balance of some particular ήδονή and λύπη,—of self-love, directed towards some particular object, in some particular sphere,—of some particular impulse or check, operating in some particular pursuit or avoidance. Where the check would lead from what ought to be done, it is regulated and balanced by the sense of honour and duty arising from τὸ καλόν, partly residing in the feelings, partly recognised by the reason, to which ἡβονή is attached. Where the impulse would lead us wrong, it is regulated and balanced by the sense of shame, arising from the same source, to which λύπη is attached. The sense of

good desert and bad desert counteracts and controls within due bounds the natural impulses of pursuit and avoidance. Where either the original or the counterbalancing impulse operates too much or too little, then we are in one or other of the extremes.

- (100.) 1. ἀνδρεία, the μεσότης between φόβος and θάρρος, and σωφροσύνη, the μεσύτης περί σωματικάς ήδονάς και λύπας come first, because they are respectively the principal virtues of the irascible and concupiscible natures, which was the usual view taken of man's impulsive constitution by the philosophers of the time; and because in these the impulses and checks are most apparent, as being most readily and instinctively acted upon by external things, and therefore most effective in producing and influencing action. And ardpeia before σωφροσύνη, because, of the two, the impulse of fear is the most instinctive and effective. We can suppose a person to have an appetite for ήδονή, and yet be too indolent to allow it to move him to pursuit: but where the homy of fear comes, avoidance follows almost instinctively, even where regulated by θάρρος into ἀνδρεία. That ἀνδρεία belongs to the irascible part may be seen from $\phi \circ \beta \circ \epsilon$ being placed under the θυμοειδές, Top. iv. 5. 4, p. 170, δ δε φόβος έν τῷ θυμοειδεί, cf. ii. 8. 4, p. 133. It must be recollected that, in Plato's theory, the θυμοειδές was the basis of the moral character, as far as the Aoyor part of the soul contributed to it; its function was to assist the reason in suppressing the concupiscible impulses.
- (101.) 3. ἐνια γὰρ δεὶ φοβεὶσθαι. He here recognises certain final causes of this feeling implanted in us. Remember to translate καλόν, right, the sense of duty, or rather, perhaps, the sense of honour, which, where positive religion is not the guide, does in some sort supply its place,—αίσχρόν, wrong,—keeping in mind, at the same time, the connection between physical and moral beauty,—the beauty of holiness, which the Greeks embodied in several words and notions. When καλόν is loosely translated "honourable," and αίσχρόν, chameful or base, the real notion in Aristotle's mind is lost.
- (102.) 3. ἐπιτικής, as applied by Aristotle to express goodness, and not merely justice or equity, is scarcely to be represented by any English word. Its meaning is derived partly from its primary, partly from its excondary, sense; it signifies

that the agent is acting as he ought, and therefore justly; but, further, it signifies that there is something beautiful and attractive in what he does.—A seemly person,—from whence it probably was used for equity.—aldinum, possessed of a sense of shame.—\(\lambda \infty \varepsilon \tau \alpha \cdot \alpha \nu \nu \rangle \lambda \alpha \eta \nu \rangle \lambda \alpha \nu \nu \rangle \lambda \alpha \alpha \nu \rangle \cdot \alpha \nu \nu \rangle \alpha \lambda \alpha \nu \rangle \alpha \nu \rangle \alpha \lambda \alpha \nu \rangle \alpha \lambda \alpha \alpha \nu \rangle \alpha \lambda \alpha \alpha \nu \rangle \alpha \lambda \alpha \lambda \alpha \nu \rangle \alpha \lambda \alpha \lambda \lambda \alpha \lambda \lambda \alpha \lambda \lambda \lambda \lambda \lambda \alpha \lambda \lambda

- (103.) 5. οὐδ' εί θαρρεί κ.τλ.: because ἀδοξίαν δεί φοβείσθαι.
- (104.) 6. φοβερώτατον δὲ ὁ θάνατος. This notion, that the meeting death with firmness is the final cause of θάρρος, and the perfection of ἀνδρεία, harmonizes with his view of man as a citizen designed for the good of the state.—πέρας γάρ. Stress must be laid, in this passage, on the word δοκεί, to mark that it was the common opinion of which Aristotle was speaking, not his own. See De Anima, i. 5. p. 25, δοκεί γὰρ μάλλον ἡ ψιχὴ τὸ σῶμα συνέχειν: ἐξελθούσης γοῦ διαπνείται καὶ σήπεται. The word διαπνείται is taken from the Phædo, 80, c.
- (105.) 11. οὐ μὴν ἀλλά κ.τ.λ. The ἀνδρεῖος will be ἀδεής in storm or sickness; but still his ἀνδρεῖα will have no sphere for exercise.
- (106.) 11. ούχ οῦτω δέ ώς θαλάττιοι. The man who is sick and the sailor in a storm look upon death nearly in the same way; and the latter is used to illustrate the absence of dedpela in both cases.—of μέν, of δέ, may be two sorts of θαλάττιοι. That is, in the case of the Bakarrion, there is either (of per) utter despair of life and a dishke of a death in which there is no salde, or (of di) there is a hope of escape, arising from their skill or experience: or of men may be the deopeior, and ol de the θαλάττιοι. - ol μέν referring to the ανδρείοι, being, with reference to this particular case, ddefir, (though in a different way from the baharrior,) and not aropeior. The diδρείος is not here ανδρείος because there is no καλύν; and though his tone of mind prevents his fearing death, yet he would escape it if he could, whereas the ardprior would not. The sailor is adens, because his experience prevents death from threatening him as it does the landsman. Neither case is that of death being willingly met, when it is possible to avoid it, for the sake of the to kalor. In real despeta there must be within reach a means of averting death, (a)xi,) and a counterbalancing motive to meet it.

CHAPTER VII.

- (108.) The conditions, then, of true ἀνδρεία are:—1. The presence of the really φοβερόν. (i. e. death). 2. φόβος, an impulse (see chap. ix.) arising from it, to avoid it, (λύπη). 3. A means of averting it, (ἀλκή). 4. θάρρος, (ἡδονή,) arising from a sense of καλόν,—an impulse towards meeting it. 5. προαίρεσις. 6. εξις, (see chap. viii. 15.) it must be ready to act on emergencies, without reasoning and persuading itself on each particular occasion. The absence of any one of these conditions destroys the character of ἀνδρεία.
- (109.) 1. In ἀνδρεία the λύπη comes first, and is balanced by ἡδονή; αἴσθησις presents the φοβερόν, and there is an impulse to avoid it: this is checked and regulated by θάρρος, suggested by καλόν, which acts as a motive, by virtue of the ἡδονή of good desert attached to it.
- (109.) 2. ως ἄνθρωπος, as far as humanity can bear. Mark the sound practical wisdom which Aristotle shews in all his views of the nature, the position, and the duties of man.
- (110.) 2. ώς δ λύγος, 8C. κελεύει.
- (111.) 3. τοῦτο γὰρ τέλος ταῖς ἀρεταῖς. So the θάρρος, which is to regulate the φόβος, must not be mere animal courage, nor yet a mere fear of shame, but must be suggested by a sense of καλόν. The final cause which should set men on right action is the καλόν, to which the sense of good desert is attached, so that it shall be ἡδύ: see iii. 1. 11, τὸ δὲ διὰ—καλὸν μεθ' ἡδονής. The καλόν in the Rhetoric is defined as having a twofold source,—either our internal impressions, δ ᾶν ἀγαθὸν δν, ἡδύ ἢ ὅτι ἀγαθόν, οτ the praise of men, ὅ αἰρετὸν ὅν, ἐπαινετόν ἐστι. The notion of καλόν embraces both these,—one in its sense of beautiful, the other in its sense of honourable. The καλόν, as the motive of virtue, must be an internal sense of right and good desert, (see note 101,) not only ἐπαινετόν: see chap. viii. sect. 1.
- (112.) 5. $\kappa a \tau$ à ξ i $a \nu$. $= \dot{\omega}_s$ deî in section 2,—with the additional notion of "as becomes him."
- (113.) 6. πάσχει καὶ πράττει, both enduring and doing,—
  passive as well as active. Leonidas would be an instance

of the latter; a martyr, to whom a pardon is offered on condition of apostacy, of the former.

- (114.) 6. τίλος δίκ.τ.λ. The μεσότης between the two extremes fulfils the conditions of ἀρετή, ά δεῖ, &c. He now shews more definitely that it has for its object τὸ καλόν, because that which is in accordance with the hubit (τὸ κατὰ τὴν ἔξιν) is the τίλος; that is, if the ἔξις is καλόν, this is its τίλος,—if the ἔξις is αἰσχρόν, αἰσχρόν is its τίλος; and ἀνδρεια is καλόν, therefore the τίλος is καλόν, for everything takes its character (ἀρίζεται) from its τίλος; so that if you know the character of the τίλος, you know the character of the ἔξις, and νίσε νετα.—ἔκα στον γὰρ κ.τ.λ. This is a sort of prosyllogism to the sentence, τίλος δὶ πάσης ἐνεργείας κ.τ.λ., which seems to have struck him as necessary when he had worked out the argument.
- (115.) 7. των δὶ ὑπιρβαλλόντων. Each of the extremes stands in a double relation,—an excess of one principle, a deficiency of the other; and hence ὑπιρβαλλόντων is used for both extremes. Even ἀφοβία (the deficiency of fear) may be viewed as an excess of θάρρος, though different from the real excess, (θρασύτης,) inasmuch as it would consist in the absence of an instinct inseparable from human nature in its proper state. And, as was said in the second book, one of these extremes is less opposed to the mean, and is better in itself than the other: it will be found that the excess of the regulating principle is the better. Thus in ἀνδρεία, φόβος is regulated or counterbalanced, by θάρρος, the excess of which is θρασύτης, and this is better than δειλία.—ἐν τοῖς πρότερον: bk. ii. 7. 2.
- (116.) 9. εν τούτοις = έν οίς δίναται μιμείσθαι.
- (116) 13. es ois elphrai, so rois periorois: see chap. viii. 6.
- (117.) 10. καὶ ἐν ταῖς λίπαις. δαλία is rather passive than active; it is not that the δαλός has no instincts towards bravery, but that the prospect of pain influences him too strongly; hence it is viewed rather as a ὑπερβολή οf φόβος than a deficiency of θάρρος.
- (118.) 12. περί ταὐτά, al. περί ταῦτα: but the former is the better, though there is MSS, authority for the other.—βουλόμενοι, ready and eager.

- (119.) 13. The suicide is not ἀνδρεῖος, because one of the conditions for ἀνδρεία given above is wanting, viz. the καλόν as a motive.
- (120.) 13. ὅτι is to be taken after αἰρεῖται καὶ ὑπομένει.—ὑπομένει, εc. θώνατον, ὅτι καλόν ἐστι.

CHAPTER VIII.

- (112.) Each of the spurious imitations of ardreia considered in this chapter is deficient in one or more of the conditions of ardreia given above.
  - a. ή πολιτική: the true internal καλόν wanting, and its place artificially supplied by external honour and disgrace.
  - b. έξ έμπειρίας: no φοβερύν.
  - c. ἐκ θυμοῦ: 110 φοβερόν,—it is overlooked; no καλόν, rather διὰ πάθος; no προαίρεσις.
  - d. $\tau \tilde{\omega} \nu \in \tilde{v} \in \lambda \pi i \delta \omega \nu$: no $\phi \circ \beta \in \rho \acute{o} \nu$,—there is however a $\delta \in \nu \acute{o} \nu$, which distinguishes these from the next sort.
  - e. έξ άγνοίας: no φοβερόν, or rather no δεινόν.
- (122.) 1. ἡ πολιτική. It is difficult to find any equivalent word for this; "political" does not convey the required meaning; it may be called the courage displayed by citizens, as citizens, i. e. which would not influence them if they were removed from social life.—μάλιστα γὰρ ἔοικεν: first πολιτική, for this is most like the true.—ἐκ τῶν νόμων: see Thuc. ii. 39.
- (123.) 2. Πουλυδάμας κ.τ.λ.: see II. xxii. 100. Διομήδης: II. viii. 148.
- (124.) 3. δι' ἀρετήν. It arises from a good state of mind, viz. respect for oneself and others, (αἰδῶ,) and the desire for καλόν in the shape of honour; but not like ἀνδρεία, from that internal καλόν which is its own reward.
- (125.) 4. εἰς τἄυτο, sc. τοῖς πολιτικοῖς.—ον δὲ κ.τ.λ. Il. β. 391; and quoted again Pol. iii. 14.—τύπτοντες: see Hdt. vii. 223.
- (126.) 6. δθεν καὶ κ.τ.λ. Protagoras, 350; Laches, 195.
- (127.) 6. κενά, al. καινά: both have MSS. authority. Michelet quotes from Tacitus. Hist. ii. 69, "inania belli;" and Cicero

ad Att. v. 10, "seis enim diei quædam πανικά, diei item τὰ κενὰ τοῦ πολέμου." καινά, on the other hand, is supported by Thue. iii. 30, τὸ καινὸν τοῦ πολέμου: so Dion. 40, τὸ καινὸν τοῦ πολέμου so Dion. 40, τὸ καινὸν τοῦ πολέμου δρασσε: and again, Diod. Sie. xx., ἀληθὲς είναι ὅτι πολλὰ τὰ καινὰ τοῦ πολέμου. If the former is preferred, we must translate it "vain alarms;" if the latter, "surprises." Section 15, "ἐν τοῦς ἀφνιδίοις φόβοις" seems to favour καινά.—συνεωράκασιν, take in at a glance.

- (128) 7. ποιήσαι: εc. κακόν, act on the offensive. όποξα αν εξη: the αν belongs to the εξη. which may be. Gr. Gr. 832.
- (129.) 8. ldi wrais, amateurs.
- (130.) 9. τὰ πολιτικά, for οἱ πολίται, opposed to the mercenaries, στρατιῶται—ἐπὶ τῷ Ἑρμαίῳ. Onomarchus of
  Phocis having occupied the Hermæan plain, at the city of
  Coronæa, the levies of the citizens fought to the death against
  him, while the Bœotian auxiliaries took to their heels.
- (131.) 10. Ιτητικώτατον: see Arist Nub. 445: so Irai and Irapui, Plato. "Ομηρος: II. xvi. 529; II. v. 510; Odyss. xxiv. 317.
- (132.) 10. θυμός is the animal instinct, which, when regulated and elevated into a rational instinct, and directed towards the καλόν, may become ἀνδρεία: it is the natural instinct towards doing and suffering.—συνεργεί: cf. Plato, Rep. 440, B.
- (133.) 12. έζεσεν αίμα: Theoer. xx. 15. φυσικωτάτη, engrained in our nature. ή διά τον θυμόν, sc. λεγομένη ανδρεία.
- (134) 12. τὰ δι' ἀλγηδόνος, εκ. τὰ θηρία.—διὰ ταῦτα, for the εκκε οf λυπηρόν in ὁργή, and ἡδύ in τιμωρία.
- (135.) 13. διά τὰ προειρημένα, ες. διά τὸ καλὸν καὶ ώς ὁ λόγος.
- (136.) 15. ἡττον ἐκ παρασκευῆς, less a matter of preparation.—τὰ δὲ ἐξαίφνης κτλ. That is, λογισμός is merged in the ἔξις, so that the impulses of passion and the suggestions of reason are both lost in the rational instinct.
- (137.) 16. ἀξίωμα, no notion of their own powers.—ἔκεινοι δέ, sc. ἔχουσι ἀξιωμα.
- (138.) 16. of 'Appelot: Xen. Hell. iv. 10. The Spartans, arming themselves with the shields of the vanquished Sicyonians,

advanced upon the Argives, who, taking them for Sicyonians, received them with contempt, but when they found out who they really were, fled.

CHAPTER IX.

- (139.) In this chapter he shews that λύπη and ἡδονή are the real springs of ἀνδρεία, and that it is the regulation of the λύπη, (φόβος,) by the ἡδονή, (θάρρος).
- (140.) 1. $\mu \hat{a} \lambda \lambda o \nu \pi \epsilon \rho i \tau \dot{a} \phi o \beta \epsilon \rho \dot{a}$. It is $\phi \delta \beta o s$ which strikes on the mind from external objects: the $\theta \dot{a} \rho \rho o s$ is supplied afterwards from within, as a corrective to the $\phi \dot{\delta} \beta o s$.
- (141.) 2. τὸ κατὰ τὴν ἀνδρείαν τέλος, 8c. τὸ καλόν. This connection between the καλόν and ἡδύ is recognised in "dulce et decorum est," &c.—ὑπὸ τῶν κύκλφ, by circumstances.— εἴπερ σάρκινον, if they are flesh and blood.—πᾶς ὁ πόνος, 8c. ἐστὶ λυπηρόν—ταῦτα: τὰ ἐν κύκλφ.
- (141.) 3. καὶ ἄκοντι: see Gr. Gr. 599. 3.
- (141.) 4. τῷ τοιούτφ. Compare this with what Socrates says in the Phædo, 62.
- (142.) 5. οὐ δή κ.τ.λ. οὐ δή, al. οὐδέ, not in all: it does in σωφροσύνη, for instance, in which there is enjoyment in moderate indulgence, besides that arising from the καλόν. In ἀνδρεία it arises from the καλόν alone.—ἐφάπτεται, αttains to: τὸ ἐνεργεῖν is the supplied nom. Michelet,—"aliter quam in fine positum est."
- (143.) 6. Στρατιώτας κ.τ.λ. Take these words, οὐδὲν κελεύει κρατίστους εἶναι στρατιώτας, μὴ τοὺς τοιούτους, (sc. τοῦς ἀρετὴν ἔχοντας πᾶσαν) ἀλλὰ κ.τ.λ. "There is no reason why the best soldiers should be, not these above-mentioned but, those who, though having less ἀνδρεία, have less to lose in dying."

CHAPTER X.

(144.) σωφροσύνη, which, as it is treated of here as one of the virtues, is the regulation of the animal impulses of pleasure, has, both in Aristotle and in strictly classical Greek, especially

in its adjectival form of σώφρων, the far wider signification of self-control: so that σώφρων is sometimes used almost in the same sense as φρόνιμος, and it has this signification,—first, in a metaphorical or applied sense.—for as άρετή generally is περὶ ήδονὰς καὶ λύπας, 80 σωφροσύνη is περὶ ήδονὰς καὶ λύπας in their simplest form; secondly, because the regulation of the animal impulses is so difficult, that he who has really won the mostery over them must have arrived at a considerable degree of moral virtue; and thirdly, because, since all wrong actions spring from wrong notions and conceptions of ήδονή and λύπη in general, the right regulation of the all-powerful motive seems right action, (σωζει τὴν Φρόνησιν: bk. vi. 5. 5).

- (145.) 1. a trai, sc. σωφροσύνη and dνδρεία: the one is the principal virtue of the concupiscible, the other of the irascible, parts of the soul; they spring directly from the very instincts of our animal nature, which no one is without; so that where they are supposed to be wanting, he is obliged to coin the words ἀναισθησία and ἀφοβία. The objects which excite them are presented simply by αΐσθησίε, without the intervention of reason (ἄλογα); while the impulses of the other virtues, such as ambition, are taken cognizance not by αΐσθησίε alone, but by αΐσθησίε and reason, (οὐδὲν πάσχοντος τοῦ σώματος ἀλλὰ μᾶλλον τῆς διανοίας). They are νοητικοί ὀρέξεις, which could hardly rise up in an animal who was without some share or shadow of reason or intelligence.
- (146.) 1. περὶ ἡδονάς. As in ἀνδρεία the λίπη (φόβος) is regulated and counteracted by the ἡδονή, (θύρρος,) so in σωφροσύνη the ἡδονή is counteracted and regulated by the λίπη arising from a sense of the αἰσχρόν, which is, so to say, the negative side of the καλόν: (chap. xii. 1, ἡ μὲν γὰρ δι' ἡδονήν,—ἡ δὲ διὰ λύπην). First of all a desire arises,—if it be a bad one, there arises almost coincidently a sense of the bad desert which will wait upon it; and this acts, or ought to act, as a check upon our passions; hence it is ἡττον καὶ οὐχ ὁμοίως περὶ λύπας.
- (147.) 1. ἀκολασία. Mark the derivation. The state where no correction can avail,—thorough depravity,—where all sense of aloxpos is lost.—φαίνεται evidently is.
- (148.) 2. Mark his practical appeal to the general language of men

- (149.) 2. διηρήσθωσαν. The division here of ήδοναί is:—1. σωματικαί and ψιχικαί. 2. σωματικαί is divided into those τῆς ἀφῆς which arise from the organs of sensation, (αἰσθητήρια,) and which we share with animals, and those arising, not directly, from αἰσθητήρια, but from some higher sort of αἴσθησις, (taste,) in which our intellectual nature bears some part, as of beauty and harmony, &c., whether presented to us by the eye or the ear,—what are known in modern philosophy by the name of æsthetics, in which, though not directly the result of reasoning, our intellectual nature bears some part, and which may be formed and improved by study.
- (150.) 6. κατὰ συμβεβηκός, in a metaphorical or applied sense, i.e. arising from the associations accidentally connected with the objects on which sense proceeds, and not from the sense itself.—ἐπιθυμητῶν, al. ἐπιθυμημάτων, the objects or acts of their desire.
- (151.) 8. κατά, in; literally, corresponding to: see Gr. Gr. 629.
  11 3, b.—πλήν κατὰ συμβεβηκός, except as an accidental result;
  by an accidental association with some other merely animal perception.—τ ἡ ν δ' α ἴ σ θ η σ ι ν, sc. τῆς βρώσεως.
- (151.) 10. οἴ γε ἀκόλαστοι. The thoroughly depraved man's habits will be without even the elegance and taste which sometimes disguise vice: he will get drunk on anything, so that he gets drunk.
- (152.) 10. όψοφάγος. Some editions give the name Φιλόξενος ό Έριξιος before όψοφάγος, but Bekker omits them. Atheneus, p. 6, b, (1. 10.)—ἐκείνος ἐπιμεμφόμενος γὰρ τὴν φύσιν εἰς τὴν ἀπύλαυσιν ηθξατό ποτε γέρανου τὴν φόρυγγα σχείν: and again, 341, d, (viii. 26,)—Φιλόξενος ποθ ὡς λεγουσ', ὁ Κυθήριος ηθξατο τριῶν ἔχειν λάρυγγα πήχεων.—α ὑ τ ῷ, al αὐτῷ: see Gr. Gr. 656. 1, and obs.
- (153.) 11. ή ζωα. This gives at once a simple and yet complete definition of the subject-matter of σωφροσίνη.—τρίψεως, friction—θερμασίας, warmth, as in a bath.

CHAPTER XI.

- (154.) Having thus discussed σωφροσύνη in its relation to the affections, and explained what sorts of pleasure and pain come properly within the sphere of σωφροσύνη, he now goes on to shew how far propensions or desires are regulated by this habit of mind.—iπιθυμία, when distinguished from ήδονή, differs from it, in that it springs from τνδεια, and therefore is painful: see below, sect. 6.
- (155) 1. zorvai, universal, generic. Thras, peculiar and individual. imideral acquired.
- (156.) 2. ἡμέτερον, to be of our own making; nevertheless, Nature has some hand in it.—ἐνία κτ.λ. Every one has particular objects which are to him more pleasant than general ones.
- (157.) 3. ἐφ' ἐν, in one direction, viz. in quantity; while in the εδιαι ἐπιθιμίαι, as he tells us below, the ὑπερβυλή is not only in indulging too much, but indulging at wrong times, &c.; all which show the passion within us to be stronger and less under control than it ought to be.
- (158.) 3. α ὑ τ ἡ ν, 80. γαστέρα, ΟΓ τὴν Φυσικὴν ἐπιθυμίαν.
- (159.) 4. περὶ τὰς ἐδέας τῶν ἡδονῶν. ἡδονῶν is used here instead of ἐπιθιμιῶν, because, in reality, the peculiar propensions are not from the ἐνδεῖαι of nature, but from particular views of pleasure; these give rise to ἐπιθυμίαι: see chap. i. note 40. In the other sort, ἐπιθυμία exists previously to any notions of pleasure whatever.
- (160.) 4. η τῷ μᾶλλον ἡ ὡς οἰ πολλοί, more than most men do; χαίρειν ὡς οἰ πολλοί could never, in Aristotle's view, make a man ἀπόλαστος.—ἡ ὡς: for ἤ, see Gr. Gr. 779, obs. 2.
- (161.) 4. μισητόν is to αἰσχρόν what ἐπαινετόν is to καλόν; the one referring to the disapprobation of others, the other to that of our consciences.
- (162) 5. He first takes the two habits of mind in relation to ήδονή, and then to ἐπιθυμία.—Ψεκτόν is evidently a less strong term than μισητόν: it expresses the opinions of men, while

the other expresses their feelings — $\pi \circ \rho i$ ras $\lambda i \pi as$. $\sigma \omega$ - $\phi_{\rho \sigma \sigma} i \nu_{\eta}$ is not, like $d \nu d \rho \epsilon i a$, the regulating and counteracting
of pain by pleasure, but of pleasure by pain. Pain does
not enter into the composition of $\sigma \omega \phi \rho \sigma \sigma i \nu_{\eta}$, as presenting
objects whence the moral action springs: $\sigma \omega \phi \rho \sigma \sigma i \nu_{\eta}$ is not
resistance to an attack of $\lambda i \pi \eta$, nor $d \kappa \sigma \lambda a \sigma i a$ the yielding to
it. As far as $\lambda i \pi \eta$ is concerned, the $d \kappa i \lambda a \sigma \tau \sigma s$ feels pain when
he fails of his desire; and to the $\sigma \omega \phi \rho \omega \nu$ the absence of the
object of desire is accompanied by pain. And so far pain
is connected with these states of mind; but $i \partial \sigma \nu i$ is the
essence of them.

- (162.) 6. ὁ μἐν οὖν κ.τλ. In the matter of ἐπιθομία, again, the ἀκόλαστος is its slave, and as every ἐπιθιμία is a painful feeling, the success as well as the failure of the ἀκόλαστος causes him pain; and hence may be seen the folly and absurdity of such a man, (ἀτόπφ δὲ ἔσικε).
- (163) 7. Asceticism was unknown to Aristotle. What would he have said to those who refused the good things of God's providing merely because they were good?
- (164.) 8. The σώφρων has his notions of ήδονή purified and chastened; his ἐπιθυμίοι moderated and directed.
- (165) 8. δσα δὲ πρὸς κτ.λ., al. ά. The final causes of these boddy appetites are evidently the health and well-being of the body. Whatever the σώφρων seeks will either contribute directly to these, or, at the least, not hinder them. This rule for cases where positive laws are not laid down, is of universal application, and one much to be remembered as a practical law of action.
- (160.) 8. οξτως έχων, ευ. δρεγόμενος των άλλων ήδέων, έμπαδίων τούτοις. ύπερ την οξαίαν, beyond his means.

CHAPTERX II.

(107.) It might be argued that there was some excuse for ἀκόλαστος, inasmuch as he was hurried away by passion, while
the δειλός acted more slowly. In this chapter Aristotle, who
always shows a peculiar abhorrence of ἀκολασία, proves the
contrary.

- (168) 1. ἡ μἐν γὰρ κ.τ.λ. ἀκολασία is the excess of the inflaence of ἡδονή, unmoderated by the λίπη of shame; δειλία is the influence of λύπη, uncontrolled by the ἡδονή οf καλόν. —αἰρετόν: hence ἀκολασία is more voluntary.
- (169.) 2. διὰ καὶ ἐπονειδιστόπερον καὶ γὰρ κτλ.: being voluntary, it is a reproach to any one who falls into it, for he must do so voluntarily; and it is easy to habituate one-self against it; for there are so many ἡδία in life that a man may, without much trouble, exercise himself in temperance: while ἀνδρεία, from the comparatively rare opportunities for its exercise, which are to most men few, and always attended with pain and risk, is less easily attained.
- (170.) 3. δόξει ὁ τε κ.τ.λ. Voluntariness is mostly tested by the τὰ καθ' ἔκαστα: and hence, as no one wishes to be δειλός, and only is so under pressure from without, it is l. ss voluntary at the moment of action than ἀκολασία, where the motive cause of the evil is ἐπιθυμία and δρεξις from within. ἀκολασία, however in the abstract, is as little an object of desire as δειλία, (τὸ δ' ὅλον ἡττον οὐδεὶς γὰρ κ.τ.λ.): in this respect both are equally (if at all) involuntary.—τοὶς καθ ἔκαστον: the dative marks the middle term of the argument: Gr. Gr. 609, 5.
- (171.) 3. αὐτή, sc. ἀκολασία.
- (172.) 6. μετενήνεχθαι, to be applied. εν τούτοις, 80. παιδίοις.
- (173) 7. εὐπειθές, the nom. is τὰ αἰσχρῶν ἀρεγόμενον.—καὶ πανταχόθεν, from whatever quarter it comes.—τὰ συγγενές, that which is kindred to it in the soul, or that whence it springs.—Michelet, "that which is in our nature."
- (171) 7. The notion of the struggle between iπιθυμία and λόγος, so frequently spoken of by Aristotle, the key-stone of his Ethics, as applied to education, would suggest the great problem of all systems of education,—how to subdue the passions to the reason,—the great difficulty of right action, and, even apart from the Scriptures, the best proof for the necessity of divine grace.
- (175.) 8. αὐτάς, ε.c. ἐπιθυμιῶν ἐνεργείας.
- (176.) 9. αμφοίν, της σωφροσύνης και λόγου.

BOOK IV.

CHAPTER I.

- (1) THE virtues of fortitude and temperance are the regulation of the animal appetites, instincts of human nature, the immediate impressions of the senses. Those in the fourth book are the regulation of other human appetites or instincts, with which the senses are less directly concerned,-love of money, love of power, love of honour,—the instincts towards social intercourse in every-day life. Thus they are no longer those of the man as an individual, but as a social being: for fortitude and temperance relate rather to the well-being and right action of a man in his relation to himself; liberality, &c., rather refer to his relations and behaviour towards others. Hence the notions of howh and him come in less visibly, though not less really, inasmuch as actual pleasure and pain have less to do with such actions. But still there is an ήδονή and λύπη, an impulse towards, or a check from, a certain course of action, (see chap, i. 28); and whichever of these is, from the constitution of the agent, or the nature of the circumstances, the prevailing motive, is regulated, as the ease may be, by the hours or the hours arising from the sense of αλσχρόν or καλύν: and as in σωφροown and deducia the better of the two extremes is that which is the excess of the regulating principle, so in many of these virtues, where there is any general tendency towards one extreme, (where we are συμφυέστεροι μάλλον,) there the error in the other extreme is the better; while in others of these virtues the impulses and checks are not the same in all men, but vary according to character and circumstances: so that if the better extreme is specified at all, it is not from its being the excess of the regulating principle. (for either extreme may be this, according to character or circumstances,) but it αὐτοῦ τοῦ πράγματος,—the nature and fleets of the thing itself.
- (2) 3. inidipoper συμπλίκοντες, we apply, in connection with other notions.

- (8.) 5. Bouletas elvas, properly is; claims to be.
- 5. διά τούτων, 8c. χρημώτων; implied in οὐσίας.—ἐκδεχόμεθα, we use the term.
- (5.) 9. καὶ δ ἔπαινος δέ, and praise too: see Gr. Gr. 769. 2.
- (6.) 9. τὸ γὰρ οἰκεῖον ἤττον προίενται μᾶλλον. μᾶλλον belongs to the whole sentence, ἤττον το προίενται. It is easier not to take than to give; for men have a reluctance to give away (ἤττον προίενται) what is their own, rather than (μᾶλλον ἤ) not to take what does not belong to them.
- (7.) 10. οὐχ ἡττον, rather; so οὐχ ἢκιστα, most. Lidd. and Scott ad v. 3.
- (8.) 11. τῶν ἀπ' ἀρετῆς, i.e. σπουδαίων: see Gr. Gr. 620. 3, b.
- (9.) 15. τοῦ μὴ τιμῶντον τὰ χρήματα, al. τοῦ τιμῶντον, —but there is no sense in this. The same characteristic as that in the text is given again in sect. 26, and more fully in sect. 20,—μὴ τιμῶντα δι' αὐτὰ τὰ χρήματα.
- (10.) 18. τὸ ἐπερβάλλειν. This has no connection with the ἐπερβολή, (going beyond the mean,) but simply to give largely, —more than most people would, or more than what might have been expected of him.
- (11.) 19. τὸ γὰρ μὴ βλέπειν. Here, again, we have the absence of self as an ingredient of virtue.—ο ἐ δὲν δὲ κωλύει.
   This is one distinction between ἐλευθερίστης and μεγαλοπρέπεια.
   —The widow's mite will, of course, occur to every reader.
- (12.) 20. ἐλευθεριώτεροι κ.τ.λ., are, it would seem, more given to liberality.—παραλαβόντες, inheriting it.
- (13) 21. eyeakeira: neuter passive: blame is thrown on.
- (11.) 23. ασωτος: from à and σωζω. τυράννους, monarchs.
- (15.) 24. iπόμεναι, thus connected with each other. ivavrias, opposed to each other.
- (16.) 25. λυπήσεται. This will show μεταμελεία, and make the action οδε δεούσιου.
- (17.) 26. divaras ádineia das, is open to wrong.
- (18) 27. Στμωνίδη. He was notorious for his love of money: see Rhet. iii. 2; Arist. Pax, 698, Σιμωνίδητ; πώτ; ὅτι γέρων ὧν καὶ σαπρὸς περδοῦς ἔκατι κῶν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοι.

- (19.) 29. πλήν ἐπὶ μικροῖς, but in small matters, or with petty objects. Liberality is displayed in large gifts as well as small; but illiberality shews itself in petty gains. Where the wickedness is on a large scale, it is hardly illiberality, but rather πλιονιξία: see sect. 44.—τὰ τῆς ἀσωτίας, the actions of ἀσωτία.
- (20.) 30. inci. Michelet rightly observes that inci does not always require an apodosis, but can stand independently for moreover, then, thus: see bk. vi. 8. 6. This may be an elliptic construction for "since this is so, then," &c.—où wave ovodea(era, do not always go together; cf. bk. vii. 4. 5; ovoovfera, on the authority of several MSS.
- (21.) 30. of nep. The acores is a man who outruns his private means: see above, sect. 23.
- (22.) 31. ἔχει γὰρ κτ.λ. ἀσωτία is nearer the mean, inasmuch as it is only an exaggeration of the virtuous principle. Men, by nature, are prone to think of self, and to feel reluctance (λύπη.) to give to others,—(37, συμφιέστερον τοῦς ἀνθρωποις: cf. 41): the regulating principle, the ήδονή of the καλόν attached to giving, comes in; and this, if carried too far, i.e. beyond the καλόν, becomes ἀσωτία. The καλόν never occurs to the ἀνελεύθερος as ήδύ, and is therefore no principle of action,—(cf. 34, διὰ τὸ μηδὲν τοῦ καλοῦ φροντίζειν).
- (23.) 33. κάθαπερ εῖρηται, as is implied in what has been said.
- (24.) 35. ούδὲ τούτου ένεκα, SC. τοῦ καλοῦ.
- (25.) 36. *opifovocs, dat. plur.
- (26.) 36. «ls ταῦτα: ἀκολασία—δαπάνη—ήδονή.
- (27.) 38. δλόκληρος, in all its forms.
- (28.) 39. τινὰ ἐπιείκειαν, a sort of rectitude, differing from the real, because it is not from love of καλόν, but from the inferior motive, a cautious, selfish fear (εἰλαβειαν) of αἰσχρόν. —αἰσχρόν is not a legitimate motive of right action, where positive καλόν should come in : αἰσχρόν here is "disgrace," not "wrong."
- (29.) 39. ωνόμασται,—sc. κυμινοπρίστης, this name is thus proverbially applied.
- (30) 40. κατά μικράν ἐπὶ πολλφ, al. μικρά: those who lend

in small sums at high interest. κατά μικρόν,—Gr. Gr. 629, 11. 3, f.—al. καὶ τὰ μικρά. Michelet interprets it, "who give small things for large," joining it with έργαζόμενοι.

- (31.) 41. ἐπ' αὐτοῖς: is a term common to these: see Gr. Gr. 634. 3, a, fin.
- (32.) 44. Intraverse, in the direction of this.

CHAPTER II.

- (33.) 1. ἐν μεγέθει πρέπουσα δαπάνη. Alcibiades' speech furnishes a good illustration: Thueyd. vi.
- (34.) 2. πρὸς αὐτόν. The three points in the μεγαλοπρεπής are:

  1. the man's own rank and character; 2. ἐν φ, the circumstances in which he is placed; 3. περὶ ὅ, the matter in hand, the sum expended,—al. καὶ ἄ: that is, Aleibiades was μεγαλοπρεπής in his magnificent display at the Olympic games, for the Olympic prize. He would have been βάναισος, had he made the same display at an insignificant meeting, or for an object of mean repute. An Athenian of lower rank would have been βάναισος, had he made the display anywhere;—all the conditions of the πρίπον would have been violated.
- (35.) 4. anesponalia, want of taste.
- (36.) 5. ἐπιστήμονι ἔοικε, is as it were a man of knowledge, innsmuch as the ἐπιστήμων can, in physical truth, discern the true point; so can the μεγαλοπρέπης in his habits of life and expenses.—ἐμμελῶς, in fit proportion.
- (39.) 6. ή έξις δρίζιται ταϊς ένεργείαις (80, τῷ πρέποντι έν ῷ καὶ περὶ δ) καὶ ὧν ἐστίν, (80, τῷ πρέποντι πρός αὐτύν.)—τ ἡν δαπάνην, 80. ἀξίαν είναι.
- (40.) 10. ο lov μέγεθος. This is a difficult passage: the best interpretation seems to be to join it with ελευθεριότητος: "In these the μεγά is the characteristic of the μεγάλοπρεπής;" as it were an increased degree of liberality, which has the same subject matter; or if ταῦτα be read: is on these matters. ελευθεριότης, on a large scale; or it may be: "But in these points the μεγά of the μεγάλοπρεπής comes in, as if it were a greatness of something; the notion of greatness is implied in the

- very term of magnificent. The μεγαλοπρεπής has the characteristic of greatness, though ἐλευθεριότης is concerned with the very name actions."
- (41.) 10. καὶ ἀπὸ τῆς ἴσης κ.τ.λ.: and not only when the thing done is greater in itself, "but even when the expense and pains are equal, the μεγαλοπρεπής will produce something more magnificent" Aspasius, quoted by Michelet, illustrates this by saying that the Olympian Jupiter of Pericles was more magnificent than if, at the same cost, he had made a smaller statue, but more richly adorned: in this case, too, the μεγά of the μεγαλοπρεπής exhibits itself. μεγαλοπρεπέστερον seems to have here the sense it would have anywhere else, without any peculiar technical reference to μεγαλοπρέπεια.
- (42.) 10. οὐ γὰρ ἡ αὐτή κ.τλ.: for the τση δαπάνη does not make an equality, as it would if both were κτήματα, which are valued by their cost; but the nature of the action and character of the agent come into account.
- (13.) 12. τὸ τίς ων, the question who he is : see Gr. Gr. 457.
- (44.) 14. và voia va, such actions.—Ly abvois pireovir, those in whom they have some interest,—such as living relations, &c.
- (45.) 15. των δε Ιδίων δσα, 80. μεγαλοπρεπή έστί.
- (46.) 16. έντα ĉ θ a, that which, in this or that case, is great, falls under μεγαλοπρίπεια.
- (47.) 19. εὐνπέρβλητον, is not to be surpassed; that is, it is as great as it can be.—καί refers to τὸ γὰρ τοιοῦτον, not to εὐνπέρβλητον.
- (18.) 20. παρὰ μέλος: literally, out of tune, unsuitably.—πορφύραν. In comic exhibitions the παραπέτασμα (or curtain to decorate the scene) was usually of leather, not of purple cloth.—ωσπερ οί Μεγαρείς: they were proverbial for their bad taste, and probably had committed some such solecism as that in the text.

CHAPTER III.

- (48.) 1. former elvar, we should suppose to be.
- (49.) 4. σώφρων, a man of well-ordered mind; modest. This word has a generic sense of controlling in some one way or other and restraining our natural tendencies; and the particular sense varies according to the context.
- (50.) 5. dereios, natty, and well made.
- (51.) 6. δ δὲ μειζόνων ἡ ἄξιον οῦ πᾶς χαῦνος. The essence of χαῦνος is that he is ἀνάξιος μεγάλων:—if a man is ἄξιος μεγάλων, and thinks himself ἄξιος μεγίστων, this is rather a spurious μεγαλοψυχία than χαυνότης.
- (52.) 7. Δν δόξειεν, BC. μικρόψυχος είναι.
- (53.) 8. ol 8 i, the others.
- (54.) 9. περὶ ἔν, εc. δ θεοῖς ἀπονέμομεν = τιμήν.—ἡ δ' ἀξία κ.τ.λ. This is put in to confine it to its particular subject-matter, viz. some one of τὰ ἔκτος ἀγαθά.
- (55.) 11. aven hoyon, without argument, -of itself.
- (56.) 13. οὐ μὴν τόν γε κ.τ.λ. 80. πρόε τόν γε κ.τ.λ.
- (57.) 15. παρασείσαντι, demissis manibus; wringing his hands.—
  μέγα, of consequence.
- (58.) 16. Room of, the setting of the virtues.
- (59.) 17. τῷ μὴ ἔχειν: dative of cause considered as instrument: see Gr. Gr. 607.
- (60.) 20. \$ δ' ἄμφω, sc. ή άρετή καὶ τὰ ἔξωθεν αγαθά.
- (61.) 21. ἐκείνων μέν, others.—αὐτοί, they themselves do what they fancy; their life is without rule: hence they are ὑπερόπται.
- (62.) 24. δ ὑπάρξας, he who first did him a kindness.
- (63.) 25. ots äν: obs is in attraction, while δν in the next clause depends directly on μνημονεύειν.
  - 25. Θέτιν. Il. a 503.—o! Λάκωνες. The interchange of the infinitive, (λέγειν,) and finite verb, (τλεγον, implied after Λάκωνες,) is curious: in the former, the notion in Aristotle's mind was that Homer had not made Thetis λέγειν, &c.; in

the other, that of Adewer did not, as a fact, recount, &c.: or it is possible that in the former construction & is equivalent to source airios iori, after which Aéyew would follow naturally.

- (64) 26. ή μόγιε, or very reluctantly.—in incirous, al. in', but not so well.
- (65.) 27. άλλ' β, except.
- (66.) 28. The former reading of several MSS.—παρρησιαστικός γάρ διὰ τὸ καταφρονητικὸς είναι, καὶ παρρησιαστικός δέ διὸ καταφρονητικὸς καὶ ἀληθευτικός ε τ.λ.—is evidently corrupt. The reading in the text is given in one MS., and makes good sense. Perhaps τὸ καταφρονητικός είναι might have been substituted from the majority of MSS. for καταφρονείς; and the following words, which really create the difficulty, may have easily crept in, by some carelessness, from the preceding line.
- (67.) 28. πλην όσα μή, except what; after the analogy of πλην εἰ μή, except.... όσα μη καί = εἰ μή τινα. εῖρονα, al. εἰρωνείαν. He does not think it worth while to say what he really means to the common sort.
- (68.) 29. πρός ἄλλον ζην: literally, to live looking to another; to order his life by another.
- (69.) 31. ανθρωπόλογος, he does not talk of men or human life, but of something higher.
- (70.) 32. σπουδάζοντος, of one who cares for such things.
- (71.) 34. λίξις στάσιμος, and his style stately.—σύντονος, eager.
- (72.) 83. old' obros: see chap. ii. 22.
- (73.) 35. δκνηροί, lazy; not caring to take the trouble to act worthily of themselves; al. νοεροί, sharp, i.e. looking too sharply into themselves; al. νωθροί, stupid = ἐαντοῦς ἀγνοοῦντες.
- (74) 37. γίνεται μᾶλλον, there is a greater tendency to it; men are more apt to act below themselves: so that χαυνότης is merely an excess of that proper pride which regulates and elevates self-distrust into self-knowledge, and, where true merit really exists, leads to the self-esteem wherewith the μεγαλόψυχος regards himself (in a human sense, not improperly) as the possessor of virtue,

(75.) 38. The μεγαλόψυχοε is doubtlessly, at first eight, contrary to Christian humility, and contains many repulsive features; but we must remember that a Christian is to walk worthily of the vocation wherewith he is called, and that there is nothing unchristian in what Leighton speaks of in Serm. xiv. vol. iii. p. 256: "It is a thing both of unspeakable excellence and usefulness for a Christian often to consider the excellence of that state to which he is called. It cannot fail to put him upon very high resolutions, and carry him on in that divine ambition of behaving daily more suitably to his high calling and hopes;" and again, Serm. xv. p. 271: "There is a greatness and height of spirit in the love of God and union with Him that doth vainly swell and lift it up, but with the deepest humility joins the highest and truest magnanimity." Who can read the end of Montrose, and say that his payaλοψυχία made his death less Christian? The μεγαλοψυχία of the heathen is founded on his own merit,—that of the Christian on the position in which he is placed by God; but with this distinction, the pryadownyia of Aristotle contains a great principle of Christian ethics, which it is much to be wished might be more recognised, especially by the young. It must be borne in mind, too, that the peyaloways must be agios before he can pay respect to virtue in his own person; and that it is revelation only which teaches us distinctly that we never can be personally after. The features which are so repulsive and ridiculous in this character are its accidents, and arise from the fashions and notions of the time, which made them seem proper ways of exhibiting one's self-esteem before the world.

CHAPTER IV.

- (76.) 1. do role wpáross. Bk. ii. 7. 8.
- (77.) 1. achearaat, lay no claim to,-have nothing to do with.
- (78.) 1. τιμής ἀρέξει. In μεγαλοψυχία there is no δρεξιε τιμής: the really magnanimous is content, whether he is praised or blamed by those around him.
- (79.) 4. έπλ τὸ αὐτό, we do not refer it to the same standard.
- (80.) 5. έρήμης, 8c. μεσότητος. καὶ τὸ μέσον, 8c. 'στί, where

there are extremes, there is also a mean.—dravupor, an evidence of such a character being practically unrecognised.

- (82.) 5. φαίνεται δέ κ.τ.λ. When contrasted with φιλοτιμία, such a well-regulated desire of honour would seem short of what was proper; when with ἀφιλοτιμία, it would seem to exceed it; while contrasted with both at once, it would seem, in some way or other, to combine both: it would seem to be either, according to the light in which it was held.
- (83.) 6. τοικε κ.τ.λ. This, it seems, is the case in the other virtues,—the mean is opposed to each and both the extremes, while the extremes are only accidentally opposed to each other, as being each opposed to the mean; but here the only apparent opposition is between the two extremes, as the mean, though really existing, is not practically recognised: hence over-ambition seems to be directly opposed to under-ambition; but in reality each is opposed to a well-regulated ambition.

CHAPTER V.

- (84.) 1. μεσότης περὶ δργάς. The regulation of those emotions of our irascible nature, (Top. iv. 5, 5. p. 172, ή δὲ δργή ἐν τῷ θυμοείδει: cf. Top. ii. 7. 4. p. 133,) which are created by the actions of others towards us, and in which θυμός, with ήδονή attached to it in prospect, (see Rhet. ii. 2. 2.) furnishes the impulse, rather than any pleasurable ὅρεξες: it is ὅρεξες μετὰ λύηης, not μεθ ήδονής, (sect. 10, τιμωρία παύει τῆς ὀργῆς, ποιοῦσα ήδονὴν ἀντὶ λύηης). For the meaning and function of θυμός, see bk. iii. note 10.
- (85.) 1. ἀνωνύμου ὅντος κ.τ.λ. There is some difficulty in treating of this virtue, because it does not seem as if there were three distinct degrees or forms of anger; both ὀργή and πραότης which are the only recognised forms in which this πάθος shews itself, being rather simple affections, than affections controlled or uncontrolled: hence πραότης is by some men, and under certain circumstances, looked upon as the right habit of mind, and at other times, ὁργή: but Aristotle contents himself with shewing that in their prais recognise a mean between rage and ir

mean or regulation of anger, which he calls προύτης, is stamped as the virtue of these instincts of our nature by that approbation of men which in the end of the first book he laid down as the standard or sign of virtue, (see sect. 14, infra: τό γε τοσούτον δήλον ότι ή μέν μέτη έξιε έποινετή).

- (86.) 3. βούλεται γάρ; see bk. iii. note 15.
- (87.) 6. τὸ δὲ προπηλοκιζόμενον κ.τ.λ. It is scarcely necessary to call attention to the contrast between this feature of heathen ethics and Christianity.—περιοράν, εc. προπηλακιζομένους.
- (88.) 7. δλδκληρον, occupied the whole character; or was developed in all its points.
- (89.) 8. ἀνταποδιδόασιν, return the injury; al. ἀποδιδόασιν.—

  ή φανεροί είσι, in the way in which their anger is felt, (see Rhet. ii. 2. 1, and 3. 16). Michelet takes it, "so that through their sharpness of mind they discover their anger;" but it seems better to join διὰ δξύτητα with ἀνταποδιδόασιν, and to take ή φανεροί as above, especially when we refer to the characteristic given in the Rhetoric, as to the necessity of their revenge being felt to come from them: they do not wish to do a harm secretly, but openly.
- (90.) 12. τη πραστητι: the lack of anger is merely an excess of the controlling principle; for anger is the instinct which, being properly regulated, becomes πραστης,—μαλλον γίνε-ται, ες. ή ὑπερβαλή.
- (91.) 14. The mean, though ἀνώντμος, is recognised by the praise of men generally as the virtue of this part of our nature.

CHAPTER VI.

- (92.) We come to the virtues of the social, or what perhaps may be more properly called the sociable, instincts of man.
- (93.) 2. rois ivruyxávovou, in whose society they may be.
- (91) 3. δτι ή μέση έξιε ἐπαινετή. The point proved in this chapter likewise is, that the mean is recognised as the virtue of the sociable instincts, considered apart from φιλία, or the affections.

ras, he will approve.

- (96.) 5. τῷ τοιοῦτος εἶναι, from his social instincts being properly regulated, and in the mean.—οὐδ' αὖ λυπεῖν, to grieve for them.
- (97.) 6. καθόλου κ.τ.λ.: speaking of it generally in its abstract character, it is merely habitual propriety in social intercourse; but when we consider how far it takes cognizance of what is individually or socially right, (αναφέρων πρός το καλόν και το σύμφερον,) we shall find that it is habitual propriety in regard of the sympathies of social life, and the pleasures and pains attached to them; that such pain and pleasure is the subject-matter of it, and that the mean consists in the regulation of our natural desire to please and sympathize with others, (καθ αὐτὸ μέν αἰρούμενος συνηδύνειν,) by the higher considerations of private and public good: that when it is for another's good, he will not hesitate to give pain by not sympathizing with the evil or harmful pleasures of others, but rather opposing them. And this virtue, as given by Aristotle, is no small ingredient in the practical Christian propriety which refuses to join in the scoff or the jest of ribaldry; and which, knowing that such things are worthy of death, can find no pleasure in those that do them. There are few points of practical Christianity more habitually needed, few more neglected. It is a jewel both precious and rare.
- (98.) 8. τοίς δέ ἀποβαίνουσιν κτ.λ., following its accidental results; that is, private or public good.
- (99.) 9. The ἄρεσκος or κολαξ seems to be the only contrary to the δύσερις, through the mean to which really both are opposed having no name; δύσερις is opposed to κολαξ, and both to the μέσος.

CHAPTER VII.

- (100.) 1. προσποιήμασι, pretensions.
- (101.) 2. των ἐνδόξων: of what might be, but is not.
- (102.) 4. αὐθίκαστος, simple, straightforward; without pretence; just what he really is: Eud. iii. 7, ἀληθής καὶ ἀπλοῦς ὁν καλοῦσιν αὐθέκαστον.
- (103.) 6. internés, a good, honest man.

- (104.) 9. ἐπὶ τὸ ἔλαττον κτ.λ. The μᾶλλον belongs to ἀποκλίνει: he rather tends to make things seem less than they are.

  10. οῦ γὰρ ἄν, ες, εὶ μὴ οῦτως ἦν.
- (105.) 12. oux iv vy duvánes. The same phrase occurs in the Rhetoric about the sophist, on reference to which, and the context, its meaning will be seen to be, that the sophist has no separate formulæ, or false system of logic, (où karà την ἐπιστήμην); but he uses true logic as well as false if it suits his purpose, (προαίρισις του φαίνισθαι σοφός): so here the αλά-(we has no formulæ or system to guide him in the choice and treatment of his subject-matter; but uses whatever comes to hand, just as it may for the time suit his purpose, of making him seem a greater man than he is: what he says is not even always false, but simply so said as to produce false impressions about the greatness of his own merits. Others translate + j dv = au + i by what he can do, by his having the power to do so,-referring to Top. iv. 5. 7, p. 170; but the passage seems to refer to something else,—to the cases where the person has been blamed merely because he has it in him to do wrong, whereas the will (προαίρεσις) is the point in question. - o roidade civai, i.e. by his disposition, (προσιρέσει).
- (106.) 12. & σπερ καὶ ψεύστης, κ.τ.λ. as the liar is so, i. e. κατὰ τὴν ἔξιν καὶ τῷ τοιόσδε εἶναι;—one sort lying for the mere sake of lying, the other from his tendency to ambition or covetousness, (δόξης δρεγόμενος ἡ κέρδους); οτ & σπερ καὶ ψεύστης may be in a parenthesis, as the liar proper, and δ μέν and δ δέ refer to two sorts of ἀλάζονες, and not of ψεῦσται.
- (107). 13. of μενοδν κ.τ.λ. Supply εστίν after εφ' of: after κερδους, supply άλαξονευόμενοι προσποιούνται τοιαύτα ων καί κ.τ.λ.—διαλαθείν which may be undetected, if they do not exist: pretensions which cannot be tested; as a false prophet, or a quack, can always give reasons why their predictions or their remedies turn out wrong—μάντιν σοφόν, al. μάντιν ή σοφόν, i. e. two persons, a acer, or a sophist or philosopher. In the reading in the text, σοφόν is only an ironical epithet of μάντιν, like our wise man for a fortune-teller.
- (108.) 13. τοιαύτα, such things as; sc. μαντείαν, σοφίαν, ίατρείαν.—τά είρημένα, sc. δόξα, ἀπόλαυσις, λαθείν.

- (109.) 15. βαυκοπανούργοι, affected fellows: ἀπό τῶν Βαυκίδων δ ἐστιν είδος ὑποδημάτων Ίωνικῶν.
- (110.) 15. οἴον ἡ τῶν Λακώνων ἐσθής: the ultra-simplicity of the Spartan costume is in reality not modesty, but conceit. Cf. Xen. de Rep. &c., ii. 3. 4.
- (111.) 16. ἐμποδών, before one's feet, -obvious.

CHAPTER VIII.

- (112.) 1. δμιλία ἐμμελής, α certain well-timed sociability. Another virtue of social life consists in the proper regulation of the instincts towards relaxation and society.
- (113.) 3. βωμολόχοι: properly, those that waited about the alters to get the refuse of the sacrifices; a lickspittle, buffoon.
- (114.) 4. εὐτράπελοι, witty. We have a similar metaphor in our well-turned jest, compliment, &c.—χαρίεντες, amusing, pleasing.
- (115.) 4. ἐπιπολάζοντος, being very common. Cf. bk. i. 4. τὰς μάλιστα ἐπιπολαζούσας δόξας.
- (116.) 5. emide Eiden s, neatness, tact.
- (117.) de maidlas mépes, jestingly, in sport.
- (118). 6. Univosa, the under or hidden sense; wit, jest, play on words.
- (119). 9. Eder tows kal okwarers, perhaps they ought to have forbidden joking a person.
- (120.) 10. Trene fort a.r.h., is a slave to his jest.

CHAPTER IX.

- (121) 1. πάθει. This οἰδώς is one of the elements of φυσική αρετή.
- (122) 2. ἀποτελεῖται, its results are of like nature with those of fear and danger; literally, it is perfected, or develops itself, in much the same way as fear; i. e. both are σωματικά.
- (123.) 3. ὑπὸ τῆς αἰδοῦς. Here we see the function of αἰδώς: men are also hindered by the fear of αἰσχρόν; but this rather is a rational, the other an instinctive, emotion.

- (114.) 5. οὐδέτερα πρακτέα, we should avoid the very appearance of evil.
- (115.) 6. τὸ δὲ οῦτως ἔχειν κ.τ.λ. The notion that shame, or sorrow for vice, is the same as being virtuous, is absurd, for the notion of virtue implies abstinence from indulgences or actions on which shame would follow.
- (116) 7. « ἐη ἄν : "shame would be the feeling of a virtuous man on the supposed case (ἐξ ὑποθέσεως) of his doing what was wrong;" but this is really and practically impossible (οὖκ ἐστι δὲ τοῦτο περὶ τὰς ἀρετάς): ἐπιεικοῦς would be a better reading, were there MS. authority for it.

воок у.

CHAPTER I.

(1.) Having now treated of the particulars of our moral obligation separately, and shewn that in each part of our moral nature the proofing, or balance of the impulses and principles proper to that part, is the aperá and performs the approximate the now proceeds to our social nature, and shews, first, that looking on disaccording as a habit of mind, these aperal of our moral nature are collectively the performance of social obligation, which is the highest law to which man, as man, is subject; and secondly, looking on disaccording as a political system, that as the perfection of man's nature lies in the mean, so does the perfection of the state. The h in mind disaccording is not, as we shall presently see, primarily a balance meph hodoras was himas, as the other virtues are, but meph how was disaccording to a social system. The former completes the proof of howh aperá being the proper soyor of man's nature,—

δικαιοσύνη developes the έργον of man, (is άρετη τελειστάτη. see bk, i. c. 7):

ήθική άρετή in δικαιοσύνη;

ήθική dperή developes the έργον of man :

while the latter is an additional proof in the way of analogy that the moral excellence of man lies in the mean habit: for in ancient philosophy, so close an analogy was conceived to

- exist between the state and the individual, that if the excellence of the state were not in a mean, it would have been, according to the rule of the scholastic philosophy of those days, an almost conclusive argument against a persons being the aperi of the individual.
- (2.) 2. δρῶμεν δὶ πάντας κ.τ.λ. The most usually received notion of δικαιοσύνη views it as a habit of mind which makes us just both in will and act. We must examine in what just action consists. He takes the opinions and notions of men on the subject, just as he had referred to them in forming his notion of εὐδαιμονία, and in discussing the several ἀρεταί, (κατὰ τῆν αὐτῆν μέθοδον τοῦς προειρημένοις).
- (3.) 4. οἰδὰ γὰρ κ.τλ. The γάρ refers to some such suppressed sentence as "this general outline of the nature of the two, and the opposition between them, will help us to define justice, for, de." δύναμις γάρ κ.τ.λ. In the sciences or the formal arts, opposite results proceed from the same system, as logic is equally used by the logician for a good and by the sophist for a bad end; so that a bad result is no evidence of a bad science or art, but only of a misuse of a good one; while in moral matters, opposite actions must proceed from opposite habits: and thus from bad actions a bad habit is proved to exist, and from good actions a good babit; hence, from unjust actions we may argue the existence and nature of domia, and aδικία must have a contrary habit (δικαιοσύνη), whence just actions arise; and from knowing what is advor we may find what is adicia (al Their and Tan brokerperon), and from knowing adicia we may find out dicaloring (grapiferal à évarria éfic and ris evarrias): and in this case this is the ensiest and most certain way; for discooning embraces so much, and is so high a perfection, that men have scarcely formed any positive notion of it, while docate is so much a matter of every-day life, that there is no difficulty in pointing out what men hold to be unjust; and this done, we easily get at a positive notion of adicia, and thence of the evarria efis, viz. disacorivy.
- (4.) 4. o v, sc. done i elva tau ivariou: the opposite habit does not belong to opposite results, i. e. an habit which has some other habit opposed to it, cannot produce the results which belong to that opposite. Thus health cannot produce the same result as sickness, but the art of medicine may be used

- to produce either. Some commentators leave out of; i. e. "but the contrary habit is of (i.e. has) contrary results." The sense is much the same.
- (5.) 6. πλεοναχῶς λέγηται, spoken of in more senses than one. — ἀς ἐπὶ τὸ πολύ, not in all cases: the Paraphrast instances φιλεῖν and μισεῖν, where μισεῖν has not all the meanings opposed to φιλεῖν.
- (6.) 7. ἀλλὰ διὰ τὸ σύνεγγυς κ.τ.λ. For ὁμωνυμία, see Categ. i. 1. Where the identity of name arises from a close similarity between the things, the difference between them is apt to be overlooked.
- (7.) διαφορά ή κατά την Ιδίαν, the generic difference.
- (8.) 8. και δ ἄνισος, al. και ἄδικος; but the former is the better, dividing ἄδικος into παράνομος, πλεονέκτης and ἄνισος: the two last are afterwards combined.
- (9.) 8. ἐπεὶ δὲ καί. He gives his reasons for omitting πλεονέκτης in his division of the ἄδικον and δίκαιον just given, though spoken of by men as a sort of injustice. καί is omitted in some MSS.
- (10.) 9. oi δ' āνθρωποι down to dyaθá is in a parenthesia.
- (11.) 9. δεὶ δ' οδ, ἀλλ' εδχεσθαι κ.τ.λ. Aristotle here seems to recognise the necessity for some change of heart: men have wrong notions of ἀγαθόν; they do not recognise the real ἀγαθόν as good to them. This ought not to be so; their notions of good ought to undergo some change. This cannot be done by themselves, but they must pray for it.
- (12.) 10. ἀλλ' ὅτι δοκεῖ κ.τ.λ. He is merely explaining why there is no such term as μειονεξία.
- (13.) 11. το ίτο γάρ περιέχει κ.τ.λ. The term ανισον embraces both πλεονεξία and μειονεξία. Michelet reads the passage, ἔστι γὰρ ἄνισος, (τοῦτο γὰρ περιέχει καὶ κοινὸν,) καὶ παράνομος τοῦτο γὰρ, (ἡ παρανομία ῆτοι ἡ ἀνισότης,) περιέχει πᾶσαν ἀδικίαν καὶ κοινόν ἐστι πάσης ἀδικίας; but this is probably a gloss. Cardwell's edition has καὶ παράνομος before τοῦτο γὰρ περιέχει, but this destroys the meaning of the passage, which is to shew that ἄνισος comprehends and is applicable to both πλεονεξία and μειονεξία. This is fully stated in what follows in some editions, but is probably a gloss, (τὸ γὰρ ἄνισον ἔχει καὶ τὸ πλέον καὶ τὸ ἔλαιτον).

- (14.) 13. οἱ δὲ νόμοι κ.τ λ.: δίκαιον in this its widest sense and sphere embraces the whole political system,—every thing which is ποιητικόν οτ φυλακτικόν τῆς εὐδαιμόνιας καὶ τῶν μορίων αὐτῆς τῆ πολιτικῆ κοινωνία.—This is ὅλη δικαιοσύνη, which comprehends under it the δικαιοσύνη κατ' ἀρετῆν, and ἡ ἐν μέρει δικαιοσύνη.
- (15.) It may be as well to give at once the scheme of δικαιοσύνη, as it will throw light on what is coming:
  - a. δλη δικαιοσύνη, (given in ch. i. 13.) the whole system of political arrangement (νόμιμον), the άδικία of which is παράνου or in its widest sense.
  - β. ή κατὰ τὴν ὅλην ἀρετήν, (ch. i. 14 and 19,) ordering and encouraging habits and acts of the several virtues; the ἀδικία of which is not ἄνισον, but παράνομον, though this in its wider sense comprehends both divisions. This exists first as an habit energising in the performance of virtues considered as duties towards others; secondly, as a political system of laws, rewards, punishments, guiding to such an habit.
  - γ. ἡ ἐν μέρει τῆς ὅλης, (ch. ii.), regulation of political union; the ἀδικία of which is ἄνισον. This exists first as a political regulation of the principles of political union, and of distributive, retributive, catallactic arrangements, (παρὰ τῆν ἀρετῆν); secondly, as a habit of mind or disposition towards acting on such principles, (ἐν μέρει ἀρετῆς,) a regulation of the covetous tendencies with especial view to others: hence it is that this δικαιοσύνη is said at one time to be παρὰ τῆν ἀρετῆν, (ch. ii. 7,) and at another, ἐν μέρει ἀρετῆς, (ch. ii. 1).
- (16.) 13. πασιν, democracy: ἀρίστοις, aristocracy; ἡ τοῖς κυρίοις, or the governing body.—ἡ κατ' ἄλλον τινὰ τράπον τυιοῦτον ἡ κατ' ἀρετήν, selected for virtue or some other principle, such as wealth, birth, &c. The difference between the ἄριστοι and the κύριοι κατ' ἀρετήν would be, that in the former the interest of the better sort, whether in office or not, would be consulted; in the latter, the interest only of those who in consequence of their merit hold office: the latter would be rather oligarchical. ἡ κατ' ἀρετήν is omitted in some editions, and in one MS.
- (17.) 15. αῦτη μὲν οὖν δικαιοσύνη. This is the δικαιοσύνη which answers to ἡθικὴ ἀρετή, and performs one part of the function of δικαιοσύνη generally, (the general prosperity of the

- state,) by enjoining and encouraging virtue, (τὰ δὲ ποιήτικα τῆς ὅλης ἀρετῆς ἐστὶ ὅσα νενομοθετηται περὶ παιδείαν, ch. ii. 11).
- (18.) 15. aperty relecte. Here then is solved the question started at the outset, (bk. i. ch. vii. 16.) and this gives the middle term for the syllogism of the book:—

Whatever is τελειστάτη άρετή performs the έργον of man; ήθική άρετή πρός έτερον is this (for it = δικαιοσύνη, which is τελειστάτη άρετή);

ηθική άρετή πρός έτερον performs the έργον of man.

In the after-part of this book he shews that there is no higher law, or toyou, than diamontin, as he has before shewn that each particular performs the toyou of the passions or tendencies to which it belongs, making the habit of mind good, with relation to oneself and to others.

- (19.) 15. οἰχ ἀπλῶς, not without some limitation; not in its most literal sense.—οἰθ Ἑσπερος κ.τ.λ. This saying is ascribed to Europides, Theogues, or Aristotle himself, all equally without authority.
- (20.) 15. τελεία μάλιστα: because it is social, which is the highest standard we can take for man, as man. ήθωή δρετή taken δηλώς could not have been the δρετή of social man, but it becomes so when it is connected with δικαιοσύνη.
- (21.) 16. dpx h ardps deifer: cf. Soph. Ant. 175.
- (22.) 20. ἐστι γὰρ ἡ αὐτή: in themselves, they are identical; each being the possession of the same habits and the performance of the same duties.—τὸ μέντοι εἶναι: their essence is different; they will be differently defined. ἀρετή = the possession of the habits and performance of the duties with reference to individual or moral perfection, (ἀπλῶς); δικαιοσύνη=the possession of the same habits and performance of the duties with reference to social perfection, (προς ἔτερον). τὸ εἶναι is used in Aristotle in different senses, (πολλαχῶς γὰρ τὸ εἶναι λίγομεν, Met. xii. p. 264): when opposed to λόγος, it signifies the actual objective existence of anything, as opposed to a verbal or merely subjective notional existence, (Met. xii. 2, p. 263); in another sense, (as here,) it means the full mental notion or definition of the thing, as opposed to an accidental, incomplete view of it. So De Anima, iii. 2, ἡ δὶ τοῦ

alσθητοῦ ἐνέργεια καὶ τῆς αlσθήσεως ἡ αὐτὴ μέν ἐστι καὶ μία—τὸ δὲ εἶναι οὐ ταὐτὸν αὐταῖς): accidentally, the reception of the image of the alσθητόν and its transmission from the alσθητόν are the same; but in essence they differ, inasmuch as one is an energy of the subject, the other of the object: so the words spoken are the same to the hearer and speaker, but they would be differently defined in relation to each.

CHAPTER II.

- (23.) 1. There is some difficulty in determining the exact relation in which ή ἐν μέρει δικαιοσύνη stands to δικαιοσύνη in general, and to hours apera; whether the in mipes refers to its being a subdivision of δικαιοσίνη, or as contained under ήθική άρετή: either of these views seems at variance with expressions used in these chapters. ήθική άρετή and δικαιοσίνη are not convertible terms, as that would exclude the ή ἐν μέρει δικαιοσύνη in its function of a regulation of διανομή and χρεία. It will be found best, I think, to adopt the general division given above, and to view ή εν μέρει δικαιοσύνη as a subdivision of όλη δικαιοσύνη when considered as a regulation of the above principles of social life, and as contained under δλη άρετή when viewed as a habit of mind; so that ή έν μέρει άδικία is παράνομον in its widest sense of a violation of the whole νόμιμον, as well as in its lesser sense of a violation of ήθική άρετή. The twofold nature of ή ἐν μέρει δικαιοσύνη as a social arrangement and mental habit, necessitates this seeming cross-division; had there been a separate term for each, this of course would have been avoided. - in µ ipes aperis: as being an habit of mind, it falls under the general class of apern; it is a particular virtue. The arguments here fall into the second figure.
  - (24.) 3. τοῦ παρὰ τὸν νόμον: in the widest sense of παράνομον, in which it is opposed to νόμιμον, to the whole system
    of political arrangement.
- (25.) 4. The argument here is also in the second figure.
- (26.) 5. ἐπ' οὐδεμίαν μοχθηρίαν: no moral vice.
- (27.) 6. παρὰ τὴν ὅλην: as being a political regulation of διανομή and χρεία, and thus having a different subject matter

this adiain is distinct from the same, and this disaccorder from the description of mind, or habitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbit of mind, or habitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in these points, dia the hobbitual disposition to act unfairly in the hobbitual disposition disposition to act unfairly in the hobbitual disposition disposition

- (28.) 8. διώρισται κ.τ.λ. This may be thus paraphrased:—"ἄδικον being divided into παράνομον and ἄνισον, there is a δικαιοσύνη and ἀδικία proper to each of these, which we must discuss; and the ἀδικία and δικαιοσύνη of these two stand to each other in the relation of whole and part." The object is to shew how it is that, though ἄνισον and παράνομον are contrasted divisions of ἄδικον, yet one falls under the other as a subdivision, and of the two sorts of δίκαιον corresponding to these, one is contained under the other, (ἐν μέρει ἀρετῆς,) just as πλέον and ἄνισον, though likewise contrasted divisions of ἄδικον, stand to each other as part to whole.—ἡ πρότερον εἰρημένη ἀδικία, sc. that which is opposed to χρῆσις ὅλης ἀρετῆς.
- (29.) 9. καὶ τὸ ἄδικον καὶ ἡ ἀδικία κ.τλ. The way to construe this is: "the ἄδικον and ἀδικία of the παράνομον and ἄνισον (ἐκείνων referring to the division given above, note 28,) are different; the former includes as a whole the latter, just as ἄνισον includes as a whole the πλέον." Some editions read παράνομον for πλέον, which confuses the passage: the MSS. vary; but the reading in the text is the best.
- (30.) 9. της εν μέρει δικαιοσύνης: see above, note 23.—
  αῦτη ἡ ἀδικία, ες. περὶ τὸ ἄνισον.—δλης ἀδικίας: that is,
  the ἀδικία which is the violation of ὅλη ἀρετή. The words
  "ψέγομεν γάρ" in the first section show that he is speaking
  of this particular ἀδικία as a part of the violation of ὅλη ἀρετή,
  (ἐν μέρει κακίας,) and not merely as a subdivision of δικαιοσύνη
  generally. See note 15.
- (31.) 10. πραττόμενα, ελ. προσταττόμενα.
- (32.) 11. άπλῶς, generally, properly speaking; considered as an individual.—ἔστερον: briefly in the last chapter of the book, but at length in the Politics.—ἡ ἐτέρας: sc. whether education should be of public or private concern.
- (33) 11. οὐ γὰρ ἴσως κ.τ.λ. There may be, indeed are, states in which the rewards and punishments of the law do not coincide with the impulses and checks of conscience, nor

- even with the recognised duties of a moral being. It would be easy to give instances in which this is the case. In the $\beta \epsilon \lambda \tau i \sigma \tau \eta$ moderate, the model state, they would coincide. The matter is discussed in Pol. iii.
- (34.) 12. The motive powers of the state, answering to ήδονή and λύπη in an individual, are διανομή and χρεία; and Aristotle proceeds to shew that the perfection of the state is arrived at by a mean, and thus to confirm his view, that the perfection of an individual lies in a mean.
- (35.) 13. τῶν γὰρ συναλλαγμάτων, κ.τ.λ. The ἐκούσια belong to catallactic, the ἀκούσια to diorthotic or corrective justice, so called from its correcting evils: distributive justice would exist even in the βελτίστη πολιτεία, as being an adjustment of the common property which must find place in every society; but the other would cease to exist where δικαιοσύνη was superseded by φιλία, in that ideal state to which theorists thought it possible to mould society, and with a view to which they would admit (as Plato in his Republic) such institutions as community of property, wives, children, &c.

CHAPTER III.

(36.) 1. ἐπεὶ κ.τ.λ. Since the άδικος is άνισος, it is further to be observed that there is a mean (μέσον) implied in the notion of άνισον, (as containing a πλέον and ἔλαττον,) viz. the ἴσον; and the άδικον being ἄνισον, it follows (ἐξ ἐναντίων) that there is an ἴσον: δίκαιον is this ἴσον, and hence also μέσον; it is not only an absolute equality (ἴσον), but also a relative equality (μέσον), as equally removed from πλέον and ἔλαττον: where the equality is absolute, the δίκαιον will be simply ἴσον, but being ἴσον, it will also be a μέσον; where the equality is relative, the δίκαιον will be a μίσον between πλέον and ἔλαττον, and hence also ἴσον: in both cases it is δίκαιόν τισιν; hence the following arrangement holds:—

Distributive justice.

δίκαιον τισιν = general, soldier.

μέσον τινών: things in which, looking to the posi
δίκαιον is tion of the parties, there is in the διανομή neither

πλέον ποτ έλαττον, but a μέσον,—relative equality:

see sect. 12.

Catallactic justice

δίκαιόν τισιν.

toor duoir, absolute equality between two things, Sixgion { without reference to their character, (see ch. iv. sect. 3,) but still, as being foor, it is a mirror, (see

- (37.) 6. δταν ή Ισοι μή ίσα κ.τ.λ. Here are given the two faults which prove olkeias φθοραί to a constitution admitting them;—the French system before the revolution is an instance of the former, and the American constitution of the latter.
- (38.) 7. έλευθερίαν, i. e. that every free man is entitled to an equal share .- elyéveray. This was the principle of the old constitutions of Athens and Rome, in which the belonging to certain tribes or families was the agia of the constitution.
- (39.) 8. μοναδικοῦ ἀριθμοῦ, number proper, such as 1, 5, 10, &c., by which we count; δλως άριθμοῦ, numbers generally, -wherever the notion of quantity exists.
- (40.) 9. αλλά καὶ ή συνεχής: this is merely to answer a plausible everages against his statement that all analogy has four terms. In arithmetic this continuous proportion may occur, (as 3 : 6 :: 6 : 12,) but in geometrical proportion, (έπάτερον πρός έπάτερον ως όλον πρός όλον,) which is the proportion of distributive justice, the same term cannot be used twice, and therefore it is not continuous: see sect. 13. Michelet thus illustrates this:-

έκατερον πρός έκατερον

Achilles Ajax Nummi Achilles Nummi Ajacis 6 8 8

έναλλάξ

Achilles Nummi Achilles: Ajax Nummi Ajacis 6 :: 4

όλον πρός όλον, όπερ ή νομή συνδυάζει

Achilles et Nummi Ajax et Nummi Achilles : Ajax (8+6=) 14 : (4+8=) 7 ::Η επισε τό δλον πρός όλον ώς έκάτερον πρός έκάτερον.

(41.) 11. ἐναλλά ξ, interchanging them. - συνδυάζει. The act of distribution attaching the proper proportion to each person, forms by combination the $\delta \lambda \alpha \nu$, Achilles and his share, $(\alpha + \gamma)$;

(12.) 12. τοῦ παρὰ τὸ ἀνάλογον, of the ἄδικον which is contrary to proportion. The syllogism is—

ανάλογον is μέσον,—as being the point between πλέον and

έλαττον;

δίκαιον 18 ανάλογον; δίκαιον 18 μέσον.

- (43.) 13, yearping: Gorg. 518, A.
- (41.) 13. εν άγαθοῦ λόγφ γίνεται, is regarded as άγαθόν.

CHAPTER IV.

- (45.) 1. τὸ δὰ λοιπὰν ἔν: divided into two—corrective and catallactic,—cach διορθωτικόν as correcting existing inequalities.
- (46.) 2. ele evexθέντα, the terms introduced.
- (47.) 3. older yap diapeper. There may be cases where the character and circumstances of the plaintiff and defendant respectively are taken into consideration in estimating the amount which will make them equal; that is, the (quia suffered by one, and the replos gained by the other, ( ) row βλάβους διαφοράν): as, for instance, in an action for libel, a minister of state or a elergyman would, from his position, suffer a greater Inpla than another person would from the same act, and therefore the amount of damages would properly be greater; but supposing the right value to be thus fixed for the Inpia, then the damages would not be assessed according to the proportion existing between the parties. Thus, supposing a plaintiff in one case to = 4, and the defendant 4, that is, both to be in respect of station, &c. exactly equal, the Capia might be represented by 3; while in another exactly similar act, where the two parties were unequal in their position, as plaintiff = 6, the defendant = 2, the ζημία might be represented as 10; and this would be the damages: whereas, if proportion was introduced, the balance would be struck thus, as 6:2:30:10, and the defendant would have to pay, not 10, the actual (nuia, but a threefold one,—and this is what Aristotle is guarding against here.
- (48.) 5. riviv, to some cases.—olov, as if there was kipdos.
- (49.) 6. ἀλλ' ὅταν κ.τλ. The most proper application of these terms, though even this is improperly used in some cases, is

of profit to the agent, loss to the patient; but when $(i\lambda\lambda)$ $\delta \tau a\nu$) the $\pi i\theta os$ has been estimated, that which the agent restores to the patient is called $\xi \eta \mu ia$, as well as the loss which the patient suffered at first. He seems to be accounting for the phrase $\tau \hat{\eta}$ $\xi \eta \mu i \hat{q}$ $\delta a \hat{q} \xi a \nu$, inasmuch as the term $\xi \eta \mu i \hat{a}$ is properly confined to the injury inflicted on the patient, and not to the restitution made to him.

(50.) 12. This may be illustrated by the lines given in the text:—

Then from γγδ must be taken γδ, and added to αε, to make it equal to ββ. The patient's and agent's case is represented by αα, γγ: ββ is only used to set the inequality clearly before us.—τὸ ἐφ' ὧν. This cannot properly be applied to a single line. It seems to have crept in either as part of the formula, or by a clerical error. If it is omitted, then τὸ γδ answers to τῷ αε; and below we have τῷ γδ. The passage beginning, ἔστι δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κ.τ λ., down to καὶ τοιοῦτον, occurs thus in all MSS., but it does not belong here: and it occurs again in the next chapter; whence probably it was carelessly or ignorantly transferred by transcribers or commentators.

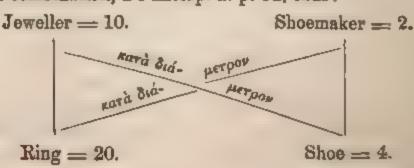
(51.) 13. doesar, liberty to act as one will.

(52.) 13. ἀλλ' αὐτὰ δι' αὐτῶν γένηται. This is a difficult passage. Michelet suggests that ἀλλά is to be taken for "præterquam, except when," and translates it thus:—" When there is neither excess or deficiency except when they are caused by themselves, (taking δι' αὐτῶν as masculine,) i. e. by consent on both sides;" and he quotes a passage in De Anima, i. 1. 17, p. 5, for this sense of ἀλλὰ ἡ οὐκ ἔστι τις ὁ περὶ τὰ πάθη ἀλλ' (except) ὁ φυσικός. There are some others in Xen. Vect. iii. 6, Anab. vi. 4. 2, (given in Gr. Gr. 773, 4.) which might bear out this meaning of "except:" if it is adopted, a stop should be put before and after ἀλλ' αὐτὰ δι' αὐτῶν; but it does not

seem to be the sense required; and I would rather explain the δι' αὐτῶν by the sense of διά in such phrases as διὰ φόβου, to be in fear,—one thing being in another, (see Gr. Gr. 627. 1, 3, b,)—and construe it, when they (the two sides) are contained in themselves, i. e. self-contained; do not encroach upon each other, and thus are equal. He is shewing that there is a middle point to which neither ζημία nor κίρδος is applicable.

CHAPTER V.

- (55.) 1. Πυθαγόριοι. They defined justice to be ἀριθμὸς Ισάκις ἴσος, (Magna Moral. i. 1).
- (54.) 3. el κe πάθοι, placed by Gaisford (Poet. Min.) among the Fragments of Hesiod.
- (55.) 6. συνέχει κ.τ.λ., is the principle or bond of.—τὸ ἀντωπεπονθὸς κατ' ἀναλογίαν, taking into consideration the value of the things to be exchanged, (καὶ μὴ κατ' Ισότητα); not giving one for one, or two for two. They are considered, not with regard to quantity, but quality.
- (56.) 6. τῷ ἀντιποιεῖν κ.τ.λ. The state is said by Aristotle, in different passages, to depend upon an interchange of offices,—on demand (χρεία,)—on φιλία. The first is the practical view of the working of social life; the second views it as arising from the mutual needs of men; the third from the instinct towards social life.—τὸ κακῶτ, εc. ποιεῖν.
- (57.) 7. Χαρίτων λερόν, moral beauty expressed in physical beauty. The number of the Graces represents the threefold sense of χάρις,—the feeling of kindness, the kind action, the kind feeling in return; while their being interwoven represents the inseparable connection which does, or at least ought to, exist between the three.
- (58.) 8. ή κατὰ διάμετρον σύζενξες: such as exists between A and O, or E and I, in the logical scheme of opposition, cross combination, De Interp. x. p. 81, thus:—

The jeweller takes the shoe, the shoemaker the ring;—the difference between them being 16: the shoemaker gives four more pairs of shoes, or their value, to make the exchange equal.

- (59.) 8. πρῶτον, at first; at once; that is, if before the exchange takes place, the value of the two things is considered relatively to each other and to their producers, and then an exchange is made, (είτα τὸ ἀντιπεπονθὸς γένηται,) that (fair exchange) we speak of (τὸ λεγόμενον) will take place;—or τὸ λεγόμενον may refer to the proverbial expression mentioned above, τὸ δίκαιον τὸ ἀντιπεπονθὸς ἄλλφ.—τοῦ ἐκείνου ἔργου: partitive genitive; al. τὸ ἐκείνου ἔργον.
- (80.) 8. ελ δὲ μή, if the quality or value is not first considered, but only the quantity or numerical value, &c.—οὐδὲ συμμένει, εc. ή πόλις or τὸ δίκαιον.
- (61.) 9. fore 8è rouro. This relative equality, and not an absolute equality, obtains in all arts of life. The value of an article is not settled by the seller or producer and his production alone, but relatively to the consumer and his wants and wishes. " An art would be destroyed unless, of whatever sort or in whatever quantity, the producer (10 noiols) produced, the consumer also (πάσχον takes this sense as the patient of ποιούν) wanted this thing in that same quantity and quality." That is, an exact exchange, where each offered to the other exactly what the other offered to him, such as bread for bread, could not go on: nor where there was no way of equalizing products of dissimilar quantity. Others make τὸ ποιοῦν and το πάσχον refer to the same person,-the former as producing something, the latter as receiving something of the same quality and quantity in exchange for it; but the interpretation given above is the better. Others, again, make these two words refer to the giver and receiver: that arts would be destroyed unless the consumer (to marxov) was willing to suffer (i.e. to give, enagge,) as much as the producer had earned; but this is, I think, the worst of the three.
- (62.) 10. διδ κ.τ.λ.: hence there must needs be some way of comparing the value of these dissimilar articles of commerce, viz. money, which thus represents the difference (ὑπερβολή and ἔλλειψιε) between two articles differing in value and kind.
- (63.) 10. πόσα ἄττα: this depends on μετρεί. ὅπερ κ.τ.λ.

The value will be determined by the materials, time, and labour of each, and the demand for the thing produced: as the time, labour, materials, and demand of the architect exceed those of the shoemaker, he will want so many pairs of shoes in exchange for his house; he will want some means of equalizing the pairs of shoes and the house, or there will be no source.

- (64.) 11. ή χρεία. This is supplied by the market value, and its representative, money. If, in the market, a house will fetch so many times more than a pair of shoes, the difference between them is immediately found; and a means of stating and equalizing that difference is supplied by the common measure of value, "money."
- (65.) 11. η πάντα συνέχει, is the bond of social union, viewed as arising from the reciprocal wants of men. Thus Cicero views it.—ὑπάλλαγμα, the representative.
- (66.) 12. δπερ σκυτοτόμος κ.τ.λ. The relative position and character and skill of the two parties are to be taken into account in estimating the value of the production of each: the higher the art, and the greater the learning and skill, &c. it requires, the higher will be its value, supposing the materials employed and the time occupied in each case to be the same; but the value of each work once being ascertained, the relation between them is not to be taken into account at the moment when the balance is struck; nor can it be expressed by the σχήμα ἀναλογίας (geometrical proportion), when the exchange has been made, (ὅταν ἀλλάξωνται: see Gr. Gr. 842. 6,) though the previous process of estimating the value of their respective productions may be so expressed. When once this has been ascertained, they are to be made actually, not relatively, equal. Thus, supposing the jeweller to be worth six times as much as the shoemaker, the jewel would be worth six pairs of shoes,—jeweller = 6, shoemaker 1; then the jewel = 12, the pair of shoes 2, the relative value of the ring and the shoe stands thus, as 6:1::12:2; and the value of six pairs of shoes (= 12) must be given by the shoemaker. If they were to be made relatively, not absolutely, equal, then as : 12 : 2 :: 72 : 12; and on this principle the shoemaker would have to give the value of 72 instead of

- 12, and he would thus have an extreme on either side of the just mean, i.e. an excess of labour and expense, and a deficiency of profit, (άμφοτέρας ἔξει τὰς ὑπερβολὰς τὰ ἔτερου ἄκρου).—τὸ αὑτῶν 1 their proper share.
- (67.) 13. öτι δ' ή χρεία κ.τ.λ. That mutual wants are the bond of commerce is clear from the fact, that where these wants are lacking in both or either of the parties, there is no dealing. Thus, if one person needs some wine, and can give nothing but some of the produce of his fields, (σίτου ἐξαγωγῆς,) of which the other at the moment is not in want, money comes in as a surety (ἐγγυητής) that when he does want it, he will be able to get it.—ἐξαγωγήν, al.; but the partitive genitive is best.
- (68.) 14. πάσχει κ.τ.λ. The value of the precious metals sometimes varies: the expected results of the gold discoveries illustrate this. This is parenthetical.—βούλεται, has a tendency to remain fixed.
- (69.) 15. συμμετρίας, common measure.
- (70.) 15. ἐξ ὑποθέσεως, is conventional; it is not so actually, but is accepted as such. νόμισμα, i.e. τῷ νόμῳ, conventionally.
- (71.) olaia iφ' hs, al.; but the weight of authority is against it.

   h aξia: the f refers to loov, equal, or of the same value.
- (72.) 17. ο ἐ τὸν αὐτὸν τρόπον: in its most prominent character, it is not περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας, a regulation of pleasures and pains, but περὶ διανομήν καὶ χρείαν, a regulation of the principles of social life; secondarily, as a habit of mind, (ἐν μέρει ἀρετῆς,) it is a disposition to act on these principles of fair distribution and exchange, arising from the proper regulation of the ἡδονὴν ἀπὸ τοῦ κέρδους.
- (73.) 18. ή δ' άδικία, 80. καθ' ήν λέγεται πρακτικός τοῦ άδίκου.—
  τοῦναντίον, 80. διανεμητικός τοῦ άνίσου κ.τ.λ.—τοῦτο, 80. τὸ άδικον.
- (74.) 18. ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεὡς ἐστιν κ.τ.λ.: because it is of the nature of ὑπερβολή and ἔλλειψις. With regard to oneself, it is always too much of the good, and too little of the bad; with regard to others, the ἀδικία, which is a violation of ἡθικὴ ἀμετή, (τὸ μὲν ὅλον.) is always the taking too much nough evil.—seeking pleasure, or shunning

pain at another's expense.— ὁμοίως, sc. to the case of ἐφὰ αὐτοῦ just given. In the distributive injustice (τὸ παρὰ τὸ ἀνάλογον) it may be either ὑπερβολή or ἔλλειψις of good or bad, as the case may be, (ὁποτέρως ἔτυχε). It may be giving too much good, or too little good, or too much or too little evil, to another.

CHAPTER VI.

- (75.) He now distinguishes briefly between unjust acts and injustice, and proceeds to shew that the only δίκαιον, or law of obligation, really binding upon man as an individual, is that πολιτικόν δίκαιον which is equivalent to ἡθική ἀρετή; the other sorts of δίκαιον are only so in a secondary and analogical sense, and form no element of the ἀρετή or ἔργον of man.
- (76.) 1. δ ποία, al. όποῖα.—ο ῦτω, sc. looking to the acts only.
- (77.) 4. δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν κ.τ.λ. The following is an analysis of δίκαιον, as laid down by Aristotle:—

The principles.—Natural justice.

άπλῶς δίκαιον.

κοινὸς, ἄγραφος νόμος: Rhet.

i. 10, i. 13, ii. 3.

a. ἐπιείκεια. β. ὑπερβολὴ ἀρετῆς.

άγραφος γεγραμμένος: Rhet. i. 18, 11.

Common law. Statute law.

Rhet. i. 13, 11.

1. discou in the abstract, existing prior to any formal declaration of it by states or individuals.

2. That part of the discrew which is adopted by the legislator and embodied in the laws and institutions of the state.

3. That part of the disasor which the legislator did not or could not transfer to his laws or institutions, consisting—

a. of the spirit of the laws, which he could only take imperfectly, - incincia.

β. the principles or quasi duties which he did not take, (ὑπερβολή ἀρετῆς); works of imperfect obligation.

- 4. φυσικέν, that part of πολιτικέν which is drawn directly and positively from the abstract δικαίον, (1.) divided into
  - c. That which is ordained by actual statute, (statute law).
  - d. That which has obtained by consent, (common law).
- 5. someon, that part of moderation which is not drawn directly from natural justice, but arises entirely from the wants or whims of men; care being taken that it is not contrary to natural justice. This, too, is divided into statute and common law.
- (78.) 4. τὸ ζητούμενον, sc. κερίως δίκαιον; that δίκαιον, the violation of which would make a man άδικος.
- (79.) 4. τοῦτο δί κ.τ.λ. The only justice or law of obligation really binding upon man is the πολιτικόν; that which is embodied in the laws and regulations of a social state, and which is represented in the individual by ήθική ἀρετή; for real obligation cannot exist except where there are social relations. He proves this by the following argument:—δίκαιον εἰς κοὶ νίμος και εκίσι οιλη where there is νόμος. (ἔστι γὸρ δίκαιον εἶς κοὶ νίμος πρὸς αὐτοὺς.) νόμος where there is ἀδικία, (νόμος δ' ἐν εἶς ἀδικία,) ἀδικία where it is possible to take too much yood and too little evil, (τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ πλίον αὐτῷ νέμειν); and this can only be where there are social relations,—common proper'y and interchange, (ἐπὶ κοινωνῶν βίον προς τὸ εἶναι οἰτάρετεον,)—so that where these social relations do not exist there can be no real δίκαιον, but only καθ' ὁ μοιότητα.
- (80.) 4. ελευθέρων καὶ ίσων επλ., where there are some relations of equality between the persons in the state: either absolute equality, as in a democracy where each man is on an equality with the rest, (κατ' ἀριθμόν,) or relative equality, (κατ' ἀναλογίαν,) where the several parties in the state are equal according to their several claims arising from a principle of blood, as in an oligarely of families; or education, as in an aristocracy; or property, as in a timocracy.—μή ἐστι τοῦτο, ες, κοινωνία.—ἀλλά τι down to ὁμοιότητα is parenthetical.
- (S1.) 4. vópos èv ols dòrria. This may best be understood by tracing society from its simplest to its most complex form. In good old patriarchial days, when persons of the same family lived naturally together in natural love, there was no mention of discoving no notion of rights; as time went

on, and the ties of blood daily became less close, and interests more distinct, the notion of personal rights took the place of affection; injuries or invasions of these rights took place, the notion of disasor was evolved, and the question was referred to the kniring, who decided between right and wrong, and by his decision gave a definite existence and shape to disagor, which was then, as society became more extended, embodied in the vinos. The order of things was this: korvaria, chila. adixor, diracor, rejois, vopos; hence vopos is an evidence of the existence of & kann, and can only exist where there is knowwig, for where this is not, the question of adicov and dismor cannot arise. This is illustrated by the history of the early Church: at first they had all things in common, (φιλία,) then complaints arose, then δικαιον stepped in, and called for the appointment of arbitrators, (deacons,) and the operation of a νύμος. - τοῦτο δά έστι, ες. άδικία.

- (82) 5. δίο ατ.λ., wherefore, (= a proof of δδικία being this taking to ourselves the good, is that) fearing δδικία, we do not entrust the supreme power to a single man's will,—because we are afraid of his doing this from the natural impulses of human selfishness; but we place ourselves under the government of reason expressed by law, of which the chief magistrate is the interpreter and administrator. And the chief magistrate, to whom we thus intrust the state, is ex officio the guardian of justice and of that equality which excludes the notion of πλέν αὐτῷ νέμειν, therefore it is clear that ἀδικία, against which we are thus g sarding, consists in πλέων αὐτῷ νέμειν; hence we see that it can exist only where this inequality is possible, i. e. in κοινωνία. He seems to be bringing forward men's notion of government as an evidence of his proposition, that true δίκαιον exists only where κοινωνία exists.
- (83.) 5. δ ἄρχων. Some persons make ἄρχων refer to λόγος, but this breaks the connexion with what follows, where he is evidently speaking of a person.
- (84.) 6. ἐπεί. The apodosis being some sentences off, is introduced by ἄρα: μισθός ἄρα τις δοτίος.—ο ὐ δ ἐν α ὑτ ῷ κ.τ.λ., there seems to be no advantage to him to be ἄρχων.
- (85.) 7. δτφ δέ μή κτ.λ. Whosoever is not content with this, but tries to seize upon an unfair share of good, commits άδικα, and becomes a τέραννος. In the case of the άρχων,

άδικία, which is embodied in the very notion of τύραυνος, would arise from the attempt πλέον αὐτφ νέμειν.

- (86) 8. There are certain relations of life in which quasi justice obtains, viz. the δεσποτικόν and the πατρικόν: in the former, the slave, being merely a chattel, has no κοινωνία, no claims or rights whatever, and therefore acts which are unjust in themselves are not unjust towards him; and a child may be viewed in the same light, as one who has no rights as against his father.
- (87.) 9. 1, v, it was laid down to be, Gr. Gr. 389.4: so 1 o av, below.
- (58.) 9. ols ἐπάρχει κτ.λ. There must be some relations existing between the governors and governed; in other words, a constitution on some principle of equality.

CHAPTER VII.

- (89.) 1. το μέν φυσικόν. Whoever framed the constitution and laws for any social state would take from natural justice such principles as were suitable to his purpose, and these, when adopted by the public voice, either expressed or implied, fall under πολιτικόν φυσικόν, or that portion of the social arrangements and laws which are drawn directly from the law of nature,—enactments of moral obligation. The other sort are only of positive obligation.
- (90.) 2. τὰ ψηφισματώδη, matters of special enactment.
- (91.) 2. done? de évioce. The argument is in the second figure, and Aristotle meets each premiss with an evorage; denying that all natural things are invariable, and that all justice is variable. It should be worked out at length.
- (92) 3. παρά τοῖς θεοῖς. In the βελτίστη πολιτεία which may be supposed to exist among the gods, those principles of justice, which among men are variable, may well be believed to be fixed and invariable.
- (93) 3 κινητον μέντοι πῶν. In Eth. Eudem. we find κινητον, οὐ μέντοι πῶν,—putting the stop before οὐ; but this is not supported by the majority of MSS. It gives, however, a very good sense. If the reading in the text is to be preferred, Aristotle is drawing a distinction between the αὐτοδίκαιον of the gods and the δίκαιον of men. This latter, though variable, is, in some cases, at least, from nature, and not merely conventional.

- (91 4 φύσει. His constant definition of things φόσει is ώς ἐπὶ τὸ πολύ, being a subdivision of that higher φύσες which comprehends τὸ ἀεὶ, (ἀνάγκη.) as well as ὡς ἐπὶ το πολύ, (φύσει). —8 ἢλ ον: that is, it is not matter of proof, but of perception.
- (95) 4. ἐπὶ τῶν ἄλλων, sc. in matters of pure physics, where νεμικόν and συνθήκη do not come in, it is equally true to say that some things which are instural are variable,—ἡ δεξία κτλ.: an ἔνστασιε from a particular. See Analyt Prior. ii, 28, p. 110.
- (96) 5. το σύμφερον, that which merely depends on human expediency: as in a place of wholesale trade, (οδ δυοιντας) a nominal cwt. is practically 112lb, and in a retail shop (εδ πωλείσω) only 100lb, and yet the measure which thus viries is in itself the same; so there is a similar variation in δικαίον depending on the captace or convenience of men, and it varies as the constitutions to which it is attached viry. These constitutions are not the same everywhere, and consequently δίκαιον is not in its practical details the same everywhere, though there is such a thing in the designs of nature as a constitution, and consequently δικαίον, which ought to obtain everywhere.
- (97) 6. As you cannot argue from particular to universal, neither can you argue from the variableness of the single phenomena of pastice, as seen in the particulars of action, (τὰ πραττύμενα,) that the principle whence they proceed is variable also,
- (98.) 7. διαφίρει κ.τλ. άδικον is injustice in the abstract,—
  the principle; άδικημα, the act, άδικία, the evil or vice.—
  όμοίως κ.τλ.: 80 δικαιον, δικαιωμα, δικαισσύνη; or for δικαίωμα
  we may better use δικαιοπραγία of the act, for δικαίωμα is
  rather the remedying injustice, and therefore is not properly
  applied to every sort of just act.

CHAPTER VIII.

(99) 1. οίς γάρ κτλ., ες. πρώττουσιν τούτο, οίς συμβάβηκε κτλ.

(100) 3. αγνοών is here used in the sense of δι άγνωαν, bk. iii. ch. 1. -τίς λαβών χείρα αἰτοῖ. αἰτοῖ refers to the perwhose land some one has taken, and struck another
it. -τὸ τοιοῖτον διωρίσθω, let the same distinction be

drawn also as to the motive; so to decide whether the act is exclusive, or not.

- (101.) 4. Fore & δμοίως κ.τ.λ., the συμβεβηκός also (και omitt. al) is the same, i. e. it prevents what is securingly a just or unjust action from being so.
- (102.) 6. τριών οδσων κ.τ.λ., εc. ἀτύχημα, ἀμάρτημα, ἀδίκημα.—
  βλαβών, as distinguished from ἀδικία, which is a fourth case,
  ὅταν ἐκ προαιριστώς. In Rhet. i 13.16, ἀδικιμα includes the ἀδικία.

  Of course, the distinction here drawn suggests to every one
  the words of our Litany,—sins, negligences, ignorances.
- (103) 7. συν βη οίχ οδ ένέκα ψηθη, a result happened which he had not thought of as the end.
- (104.) 8. δσα τε διὰ θυμόν κτλ. The passion, which hurries the agent so rapidly away that he has no time to reflect, is the cause of the action, not κακία. See bk. in. 1. 21, where he says that desire or anger do not abstractedly destroy ἐκούσιον. Here he looks at what accidentally and occasionally accompanies them.
- (105) 9. ἀναγκαΐα, hunger, thirst, &c.; φυσικά, love, anger, &c.
- (106) 10. iri & oi&i If in a court of justice an enquiry arises as to whether a man who committed some wrong act under the influence of anger is accountable for it, the question is not whether the act was committed or not, but whether the anger was justifiable; whether there was any domain panaping to justify the anger it is not the act which makes a man admos, for that is admitted, but the mode and manner of it.
- (107.) 10. δ δ' ἐπεβουλείσας. The man who has attacked another even under the influence of anger cannot plead ἄγνοια.

   δστε κ.τ.λ. Hence, the fact being allowed, one party looks upon himself as injured, the δργή being unjustified; the other denies it, pleading the provocation; and this is the question to be settled: and hence it is clear that προαίρεσες is necessary to the not—n of ἀδικία. Muchelet takes it differently, making the clause δ δ' ἐπεβουλείσας οἰκ ἀγνοιᾶ, a parenthetical statement of the difference between the act done from anger and one done from προαίρεσες. The angry man may plead ἄγεοια, but the δ ἐπεβοιλείσας cannot. And conceiving the question to be, whether the angry man who retaliates an injury is just or unjust, he makes the words δστε κ.τ.λ. to mean that he upon whom the angry man

retaliated thinks he has been injured by the angry man, while the angry man denies it; but this both destroys the force of the passage, and is, I think, contrary to the sense of the words: for importainer is not the same as monSortaines; and it is clear from the words έπὶ φαινομένη άδικ'α ή δργή έστεν, that the question is not whether the angry man has apoalpeace, but whether the pawoucin adicia by which his anger was provoked had it so as to make it really admia, and therefore to justify the anger. Aristotle seems to mean that it is not pretended that the person who provoked the anger by an act of aggression (επιβουλείσας) can plead excusable άγνοια of particulars, so that he may on this plea deny the injustice which the other asserts, but he can do so on the plea of want of speaipeous to do an unjust action: the act of aggression (τὸ ἐπιβουλεύειν) is admitted; the question is, it was done whether in appainious, with a deliberate intent to be unjust, so as to justify the anger of the other party.

(108.) 11. ηδη, sc. where there is προαίρεσες.

(10%) 12. των δ' ἀκονσίων. He uses this word in a looser sense than in bh. iii. 1. 2, (where he says, ἴσως γὰρ οὐ καλῶς λέγεται ἀκούσια εἶναι τὰ διὰ θυμὸν ἡ δι' ἐπιθυμίαν: see note 104,) for any actions done without definite προαίρεσες, even those which arise from ignorance of the general principles under the impulso of πάθυς; such as where a starving man, under the pressure of hunger, loses sight of his knowledge of the nature of thest, and his abstract προαίρεσες against it; his act does not arise from a bad προαίρεσες, but from the pressure of the hunger, which obscures, for the time, his προαίρεσες: it is therefore συγγνωμονικόν. Where the πάθος is less urgent it is not so.—δι' ἄγνοιαν: see bk. iii. note 19.

CHAPTER IX.

(110.) The questions discussed are as follows :-

Can a man be injured if he consents to the act? (πρῶτον μέν — ἔκουτες).

2. Is the recipient of an injury always injured? (ἐπεί—δικαιοπραγούντος)

And this latter one branches off into two other points, (sect. 9).

- a. Whether he who receives, by an unjust sentence, more than he ought, is himself unjust?
  - β. Whether a man can injure himself?
    d τ όπ ω ε, paradoxically.
- (111.) 2. εδλογον ἀντικεῖσθαι δμοίως. The opinion that ἀδικείσθαι is not always the same, either voluntary or involuntary, but sometimes one, sometimes the other, according to circumstances, arises from the consideration that though δικαιοπραγείν is always invariable in respect of voluntarmess, yet δικαιοῦσθαι does not follow it, but is sometimes voluntary, sometimes involuntary (ἔνιοι γὰρ δικαιοῦνται οἰχ ἔκοντες); and it might reasonably be expected (εὐλογον) that ἀδικείσθαι would stand in the same relation (ἀντικείσθαι ὁμοίως) to ἀδικείσ αι is variable, so would ἀδικείσθαι be also, and hence, though ἀδικείν is always voluntary, yet it might be sometimes voluntary, sometimes involuntary.

(112) ἀντικεῖσθαι δμοίως :---

άδικείν — δικαιοπραγείν

άδικείο θαι δικαιοί σθαι.

adminoral and disciolaria deriseural as occupying similar positions in this scheme of opposition, each being the patient of their respective agents; so in this sense in the logical scheme of opposition I would be said derivated at to O. The questions stated in the first four sections arise from the opposition and relation of the several terms to each other.

- (113.) 3. ὁ ἄδικον πεπονθώς: not only the sufferer, but the recipient of an act of injustice; so that under this head fall both the questions a and β above, note 110. The ἀπορία here is, whether ὁ ἄδικα πάσχων always ἀδικείται, or whether it may not be sometimes κατὰ συμβεβηκός, as ἐπὶ τοῦ πράττειν, where the agent acts unknowingly; the answer is, that it may be so when he is injured voluntarily; then ἄδικον πάσχει, but οἰκ ἀδικείται.
- (114.) 3. κατὰ συμβεβηκός κτλ. In the case of δίκωον the act may be κατὰ συμβεβηκός in respect both of the agent and the patient (ἐπ' ἀμφοτέρων); so we may expect it to be the same with ἄδικων. whether it is so or not is the question to be discussed below.

- (115.) 3. δμοίως δε και έπι τοῦ δικαιοπρογείν κ τ λ. Again a s'u ilar question arises with regard to these, for a patient implies an agent, and as άδικείν being κατά συμβεβηκές makes the άδικείσθαι κατά συμβεβηκές, so likewise may we suppose that if συμβεβηκές obtains in δικαιοπρογείν, it does also in δικαιοῦσθαι.
- (116.) 8. 860: involved in question 2, above, note 110.
- (117.) 9. το πρότερον λεχθίν, sc. el άλικει δ νε μας.
- (118) 12. νομικών = πολιτικών: he is considering the case of δ νείμας παρα την άξιαν. το πρώτον = δίκαιον άπλως.
- (119.) 13. διὰ ταῦτα, και χάρω or τιμωρίων ἐπ' ἐκείνων, in the case of those who divide the unjust speil between them.
- (120.) 14 δπῦναι κ.τλ. This is an act of liberality equally easy with the acts of vice mentioned in the same sentence; but to do a I beral action, which supposes a certain state of mand, and certain circumstances, is not easy.—σῦτ' ἐπ' αἰτοῖς. Aristotle here recognises the great fact in human nature,—the weakness of the will for good.
- (121.) 16. From supposing that every wrong act is a vicious action, every unjust act an act of injustice, it is said that a just man may act unjustly: but not so; for though, under certain circumstances, a just man unjust act in the same way as an unjust n an, or a brave man act as a coward might, it would not be an unjust or cowardly action, unless it was done in the feame of mind and purpose which are necessary to injustice or coward.ce.— ἐπ' ὁποτερεσίν, right or left; al. ὁποτερονοιν.
- (122.) ἐστι δε κτλ. Justice and social obligation exist among κοινωνολ τῶν ἀπλῶς ἀγαθων.—ἔχοι σι is dative plural agreeing with τούτοις: who are capable of having too much or too little thereof. Justice cannot exist among the gods, for having all things, they cannot be supposed to have too much; nor among the reprobate, for being incapable of having anything, they cannot be said to have too little: but as men in general occupy a middle position, they are capable of it; wherefore it exists among men in a social state, and is the ἔργιν of man as a social being. Some editors on t οἔκ before ἐστιν ἐπερβολή, understanding Aristotle to say that the gods are above these haman ἀπλῶς ἀγαθά: the ἀπλῶς κακολ are below them.

CHAPTER X.

- (123.) 1. ἐπιείκεια represents the spirit of the natural δίκαιον, which the legislator was unable to transfer to his system of polity; and as it provides for those cases in which that system is wanting, it is the ἐπανόρθωμα or complement of the δίκαιον νόμιμον, which here=πολιτικόν: see also Rhet. i. 13, 12.—ἐπὶ τὰ άλλα ἐπιφέρομεν, we refer in our praise to something besides justice.
- (124.) 2. διά ταῦτα, for these reasons; ἄπαντα, all these.—ὑπεναντίον, these have nothing contradictory to themselves.—δικαίου τινὸς ὅν, belonging to a sort of δίκαιον, εc. natural justice.
- (125.) 4. e & 6 ú e, " from the first,"
- (126.) 5. συμβή επὶ τούτου, and there happens in this particular case.
- (127.) 6. raph diretov, 80. wohirsou.
- (128.) 6. διά τὸ ἀπλῶς, the fault arising from its generality.
- (129.) 7. της Λεσβίας οΙκοδομίας. In Λεσβία οΙκοδομία the stones were rough, and the κανών μολίβδινος fitted itself to the inequalities of the stone:—

Æsch. Fragm. 70, άλλ' ὁ μέν τις Λέσβιον κῦμ' ἐν τριγώνοις ἐκπεραινέτω ῥυθμοῖς.—κῦμα, a waved moulding.

(130.) 8. darrorinds, yielding.

CHAPTER XI.

- (131.) 1. φανερόν έκ τῶν εἰρημένων, first, from what has been said, it is clear that he who commits suicide injures somebody, for he violates the law; secondly, that it is not himself whom he injures, for he does it willingly, but it is the state.
- (132.) 4. The question whether a man can injure himself is important; for it might be urged, that if a man put restraint on himself for the sake of others, he might be unjust to himself, and then ηθική ἀρετή would be in this view wrong. There is no law of obligation to a man's own self which obliges him to take care of his own interests in preference to those of his

- neighbour. The contradictory notion is embodied in popular expressions, and more or less covertly in several moral systems of ancient and modern times. The only sense in which a man can be said to injure himself, (and then only by a metaphor,) is when the lower part of his nature governs the higher.
- (133) 4. καθ' δ. Even under the view that he who commits merely an unjust act is unjust, though not bad in its widest sense, one cannot injure oneself.
- (134.) 4. τοῦτο γὰρ ἄλλο ἐκείνου, (I mention this) for this is different from the former case, where injustice is considered as a violation of right generally,—as ἀδικία παρὰ τὴν ὅλην ἀρετήν.
- (135.) 4. ἔστι γάρ κ.τ.λ. This means, there is an ἡ ἐν μέρει ἀδικία, which is merely πλεονεξία, and not even in this sense can a man injure himself; for being both the patient and agent of the injustice, he would both gain and lose by the same act.—ὅπερ ἀδύνατον: there must be more than one party in an injustice.
- (136.) 5. καὶ πρότερον: a man, to be unjust, must be the aggressor; for retaliation is no injustice.—αὐτὸς δ' αὐτόν, sc. ἀδικῶν.—άμα; so that it is not πρότερον.
- (137.) 6. πρὸς δὲ τούτοις κ.τ.λ.: no one acts unjustly without committing some particular, definite act of injustice, and this a man cannot do towards himself: a man cannot steal his own property.—āλως, generally, as well as by the settled principle οὐχ ἐκώντα ἀδικεῖσθαι.
- (138.) 7. ἡ ἐγγύς, or bordering on it—; it is not in every case τελεία κακία, for in some cases, though the action is voluntary, it is not complete ἀδικία, as where there is excusable ἄγνοια.
- (139.) 8. οὐδἐν μέλει κτ.λ., to the act or system. Medicine, as a system, takes no cognizance of the accidental character of the matter in hand.
- (140.) 9. εν τούτοις γάρ λόγοις, on these theories or views.—
  διέστηκε, is separate from.—εν τούτοις, sc. the two parts
  of the soul.

BOOK VI.

CHAPTER I.

- (1.) Having now practically proved that ηθική ἀρετή is the τργον of man, both as being the right operation of our several feelings and instincts, and also as agreeing with that δικαιοσύνη besides which there is no duty really binding on man, he now proceeds to consider in what kind and in what degree the intellectual part of our nature is an ingredient of this ἡθική ἀρετή. That it is so in some kind and degree was before implied, when ὁρθὸς λόγος was said to be our guide to right action. He now considers what this ὀρθὸς λόγος is, and in what faculties or habits of our reason it consists.
- (2.) I. δρος των μεσοτήτων, the limits or sphere of the mean habits.
- (3.) 3. rovew rie & spor: what is its definition or nature.
- (4.) 5. inonelo 8 w, let it be laid down that there are.
- (5.) 5. δμοιδτητα, the adaptation of the powers to receive the impressions and conceptions of the several objects of perception and thought. οἰκτιότητα, the affinity between them. This is rather a trenching upon the higher metaphysics, and probably, like some other similar passages, was used by Aristotle as a recognised principle, which would compel the assent of those, who received it, to the point he wished to prove.
- (6.) 7. ή δ' ἀρετή: that is the excellence of anything which developes its ἔργον; we must therefore discover what is the ἔργον of the two parts of the soul. Cf. bk. ii. 6. 2.

CHAPTER II.

- (7.) 1. The end of the logistic part of the soul is right moral action; we must therefore discover what produces this.
- (9) 1. There are in the soul three powers of moral truth, (πρά-

- fews καὶ ἀληθείας.) soil. αἴσθησις, νοῦς, ὅρεξις: in one of these three the ἔργον and the ἀρετή of the logistic part must reside.
- (9.) 2. τούτων—κοινωνείν. Of these, perception need not be considered, as it is no immediate cause of moral action; it merely conveys to the senses an object which may lead to a moral action, if the recipient be capable thereof; but if not, as in the brute creation, it produces nothing but a mere sensual act.
- (10.) 2. ἐστὶ δ' δπερ κ.τ.λ. The other two powers of moral action, rove and specie, are intimately connected. The assent and dissent of the role are what pursuit and avoidance are in the opeges, and they mutually imply each other. As, therefore, the mposiperie is made up of opegie and hoyos, (or rove,) if it is to be good, the rows must be άληθής in decision, and the δρεξις όρθή in its pursuit, (τὰ αὐτὰ τὸν μέν φάναι τὴν δὲ διώκειν). The δρεξιε cannot be δρθή unless the νοῦς be ἀληθής, nor can the vois be αληθής unless the σρεξις is δρθή: if the vois assented to a wrong opeges, it would be wevens; if the opeges accepted a false decision of the reason it would not be doth. (See bk. iii. note 40); hence, as a good monainers is made up of species and hoyos, or root, it follows that the ahidea roo, working with, and implying, a right species, is the spyor of the logistic part of the soul, as producing, and securing, (or combining to produce,) right action.
- (11.) 2. ωστ ἐπειδή κ.τ.λ. Since, then, right action implies a good act of choice, and this good act of choice is simply a true decision and a right end, it follows that ἀλήθεια τοῦ νοῦ, which, as we have seen, implies both, will produce good moral action: he assumes, as he has a right to assume, that right action, and therefore right προαίρεσες, is the ἔργον of the logistic part of the soul.
- (12) 2. δωὰ ταῦτα, for these reasons, viz. the nature of ἀρετή and προαίρεσις, and the connection between the reason and the desire given above.
- (13.) 2. αῦτη μέν οὖν: this, then, is the moral intellect and moral truth, which performs the ἔργον of the logistic part.
- (14.) 3. τῆς δὰ θεωρητικῆς: of the pure intellect, truth is the acknowledged έργον: see Met. ii. 1, p. 35.—τοῦ δὰ πρακτι-

κοῦ καὶ διανοητικοῦ, of the moral intellect, truth corresponding to and implying a right δρεξιε; hence truth, moral or intellectual, is the έργον of both parts of the soul.

- (15.) 4. To show that προαίρεσες is not merely an intellectual act, as some would have it, nor yet a mere orectic appetite or desire, as others hold, but a combination of the two, we may examine the efficient and motive powers of human action.
- (16) 4. πράξεως. The motive cause (ὅθεν η κίνησις) of right action is προαίρεσες; the material cause or constituents of προαίρεσες are ὅρεξες and λόγος ὁ ἔνεκά τενος; not mere ὅρεξες, but ὅρεξες approved of by λόγος. The first point proved is that ὅρεξες by itself is not enough.
- (17.) 4. δίο. This being the nature of προσίρεσις, it is clear that the intellect is an ingredient of right moral choice; not merely the intellect (νοῦς) as being a necessary ingredient in the act of an intellectual being, but the actual exercise of that intellect (διάνοια) in acts of choice and pursuit.
- (18.) 4. οὐδ ἀνεν ἡθικῆς ἔξεως: this is not the same as πάθος, but it is that right moral state which has the intellect worked into it, and therefore implies the moral truth as one of its elements.
- (19.) 4. εὐπραξία γάρ κ.τ.λ.: for right being and acting, which is the object of προσίρεσες, cannot exist without the action of the intellect and that right moral state in which the intellect and πάθη are combined, (ήθος).
- (20.) 5. It being thus clear that the diáron is an active cause of right action, it now must be proved that it is not the only one, but that doctor must be joined with it.

The mere intellect (διάνοια αὐτή) is not properly motive cause at all, (οὐδὲν κανεῖ); it is true that the moral intellect is concerned in action, (πρακτική,) and when it is working towards an end (ἐνεκα τοῦ) is such a motive cause, for it sets in motion (ἄρχει) the contriving faculty; that is, when the intellect in the shape of βούλησις and βούλευσις has decided on the end, and that such and such steps are necessary and practicable towards the end proposed, then the productive or contriving faculty (ποιητική) commences its operations; when the ζήτησις is ended the πράξις begins, (τὸ ἔσχατον ἐν τῆ ἀναλύσει πρώτον ἐν τῆ γενέσει,

- lib. iii. 3.12): it cannot be the pure intellect which thus works in morals, for every one who contrives, necessarily contrives to an end; and though the moral intellect is the motive cause of these contriving powers, something must have preceded it, for the subject of the contriving powers (ποιητόν,) which is thus supplied by the moral intellect, is a τέλος only in a secondary sense, (οίχ ἀπλῶς,) and only relative (πρός τι) and subordinate (τινός) to some further end, but the subject of moral action is the real τέλος (ἀλλ' τὸ πρακτόν); this is εὐπραξία, and this end is supplied by ὅρεξες, which is thus shewn to be as necessary an ingredient as the moral intellect itself.— ἀλλ' οὐ τὸ πρακτόν, al. ἀλλὰ τὸ πρακτόν, which must be construed, but it is not the subject of moral action, for this, ψc.
- (21.) 5. διάνοια αὐτὴ οὐθἐν κινεῖ. There is a point of view in which this seems to be wrong, viz. where the object of desire is not perceptible by the senses, but by νοῖς, such as some future good: but this perceptive νοῦς which performs the functions of αἴσθησις where the thing is invisible, is not really the ἀρχή of the action; it is only a channel whereby the ἡδύ reaches the πάθος. There are two sorts of φαντασία which present the ἡδύ to the ἄρεξις; one (αἰσθητική) of visible, the other (νοητική) of invisible, objects: see ch. vii. 9, where he speaks of a sort of a νοητική αἴσθησις, οὐχ ἡ τῶν ἰδίων ἀλλ' οῖα κ.τ.λ.: so bk. vii. ch. 6. 1, ἡ δὲ ἐπιθυμία, ἐὰν μόναν εἴπη, ὅτι ἡδύ, δ λόγος ἡ αἴσθησις: see also Met. vi. 10, p. 148.
- (22.) 5. διό κ.τ.λ.: whence προσίρεσει may be viewed as νοῦς accompanied by ὅρεξες, or as ὅρεξες assented to by νοῦς, (see bk. iii. note 40); at all events, it implies both these as necessary: and this complex principle of action is humanity, (ή τοιαύτη ἀρχή ἄνθρωπος): whatever habit of mind, then, secures, as far as it is in the province of the intellect to do so, that these two shall be right, secures right προσίρεσες, right moral action, and therefore is the ἔργον of the logistic part of the soul; and in the beginning of the chapter we have seen that ἀλήθεια τοῦ νοῦ does this.
- (23.) 6. οὐκ ἔστι κ.τ.λ. Προσίριστε has nothing to do with that sort of πρακτική διάνοια, the subject of which may be moral action, but which has no end beyond its own exercise, as that which considers past events.

CHAPTER III.

- (24.) 1. Truth, then, in one shape or the other, being the topose of both parts of the intellectual faculties, we now proceed to investigate what is the state or habit of mind which most perfectly and certainly arrives at truth in each.
- (25.) Things or notions are said to be true in different relations:—
  - In respect of their corresponding to the designs of nature, things are said to be in a true state: Physic. i. 8. 1, dλήθειαν καὶ τὴν φύσιν τῶν δυτων; see Hooker, Sermon on Justification.
  - In respect of their correspondence to the external natures which they profess to represent, notions and conceptions of the intellect and reason are said to be true, αληθεύει ή ψυχή.
  - 3. In respect of their expressing real relations between the subject and predicate, judgments and propositions are said to be true.
  - 4. In respect of its operating as nature designed, and so as to discover and represent truth to the mind, the reason is said to be true,—λόγος ἀληθής, and λόγος ψευδής, ch. iv. 6.
- (26) 1. dρξάμενοι κ.τ.λ. Having thus cleared the way, we may consider the habits or states of mind whereby the intellectual faculty arrives at truth in its decisions, and is in a state of truth (ἀληθείει). These are five in number: neither scientific knowledge, nor intelligence, nor art, nor moral wisdom, nor wisdom generally, admit of falsehood. They vanish respectively into their contraries when falsehood encroaches upon them.
- (27.) 1. ὑπολήψει καὶ δόξη κτλ. ὑπόληψις is a general conception, (Met. i. 1, p. 2, ὅταν ἐκ πολλῶν τῆς ἐμπειρίας ἐννοημάτων μία γένηται περὶ τῶν ὁμοίων ὑπόληψις: Anal. Post. i. 16,) right or wrong, of the nature of any thing, arising from αἴσθησις, or νοῦς, or συλλογισμός, (Anal. Post. i. 16 p. 172, ὅταν διὰ συλλογισμοῦ λάβη τὴν ὑπόληψιν: ibid., ὅταν ἀπλῶς ὑπολάβη ὑπάρχειν ἡ μὴ ὑπάρχειν: ibid., τῆς ἀπλῶς ὑπολήψεως ἀπλῆ ἡ ἀπάτη, τῆς δὲ διὰ συλλογισμοῦ πλείους.) and may be quite false, and yet would be an ὑπόληψις: so in ch. ix., the distinguishing epithet ἀληθής is applied to it. So δύξα is a judgment (φάσις) on a

matter of probable truth, of which though it took a false view, it would still be a δόξα, (Anal. Post. i. 33. p. 199, sq., and ix. 15, 8): ὑπόληψις differs from δόξα inasmuch as the latter is a φάσις, and implies a subject, copula, and predicate, while the former conceives of the subject and predicate as a whole, without the intervention of the copula; δόξα is of two notions separately, ὑπόληψις is of the two notions combined. The mental process may be thus represented: αἰσθησις, φαντασία, νόησις, ὑμπερία, ὑπόληψις, then δόξα on contingent, φρώνησις on moral, ὑπιστήμη on necessary, matter. The complex idea contained in δρισμός, the τὸ τὶ ἡν είναι, is an ὑπόληψις: so Anal. Post. i. 33, ὑπόληψις τῆς ἀμέσου προτάσεως.

- (28.) 2. ἐπιστήμη. This word has two senses:—1. an intellectual state, or habit; 2. a scientific system, or collection of principles and laws of necessary matter. It is, of course, in the former of these two senses that it is used here.—ταῖς ὁμοιότησι. See Anal. Post. i. 2. 1, for spurious sorts of science.
- (29.) 2. λονθάνει εἰ ῖστι ἡ μή, (cf. Met. vi. 15, p. 158):
  therefore they are not fit subjects for ἐπιστήμη; and hence
  the subject-matter of ἐπιστήμη is ἐξ ἀνάγκης, things necessary
  and unchangeable. Aristotle recognises in the order of things
  which he expresses by φύσις in its higher sense: 1. ἀνάγκη,
  τῶν ἀκί, where the connection is invariable and perceptible;
  2. φύσις in a second sense, (τῶν ὡς ἐπὶ τὰ πολύ,) where the connection, though perceptible, is variable, (τὰ ἐνδεχόμενα ἄλλως
  ἔχκιν); 8. τύχη, where the connection is variable and imperceptible: δύξα belongs to the second and third, ἐπιστήμη to
  the first.

2. aπλ ω s, to speak generally.

- 3. The didica x.T.A.: we here get his views of the past and future eternity of the universe.
- (30.) 3. 7τι δὶ διδακτή κ.τ.λ. Science falls under teaching, as whatever may be known scientifically may be taught and learnt: as teaching and learning presuppose certain principles from which to start, it follows that science implies having such principles to refer to; therefore science is a habit, or habitual state of the intellect, which is able to refer what it knows to certain principles or alriat, (ἔξις ἀποδεικτική;) or rather, speaking more accurately, as a state or habit of mind is only the presence of certain emotions, perceptions, con-

ceptions, or principles in the mind, science is the principle or universal conception itself, (ch. vi., ή ἐπιστήμη περὶ τῶν καθόλου ἐστὶν ὑπάληψις,) it is the certain conscious possession of fixed conceptions or principles (ἀρχαί), and their application to less abstract, and apparently less evident, truths. Thus the ἐπιστημών in mathematics would possess the principles of mathematical reasoning laid down by others, (λαμβάνων ὡς παρὰ ξυνιόντων, Anal. Post. i. 1, p. 145,) and be able to apply them to the various theorems and problems following therefrom, which, not self-evident in themselves, would become certain to him from their resting on principles of fixed truth: of this the instrument is syllogism, referring back these problems or theorems to their principles or alτίαι.—ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖει Anal. Post. i. 1.

- (31.) 3. ἡ μἐν δὴ ἐπαγωγή. This passage would be enough to shew Aristotle's view of induction, and its relation to syllogism as necessary to it. There are numberless passages of the same sort throughout his writings. Among others, see Anal. Post. i. 18, ii. 15. 7; Anal. Prior, ii. 25. 8, p. 139.
- (32) 3. δνοίκ ἔστι συλλογισμός. Syllogism is not the only channel or evidence of truth. There are certain fixed truths which, so far from being arrived at by a syllogistic process, furnish to that process its starting-point and foundation. So great and so entirely un-Aristotelic is the mistake of those who would wish to reduce all the processes of arriving at truth to the syllogistic form.
- (33.) 4. έξις ἀποδεικτική. ἀπόδειξις is the proving some fact or position in necessary matter, (cf. Met. v. 3, p. 100; Top. i. 1. 4, p. 15,) by referring it back to the αΐτιον, or cause of it: ἐπίστασθαι δὲ οἰόμεθα ἔκαστον ἀπλῶς, (i. e. διὰ ἀποδείξεως: see end of sect. 3,) ὅταν τὴν αἰτίαν οἰώμεθα γνωρίζειν, Anal. Post. i. 2, the whole of which chapter should be read in connection with this passage. See also Phys. i. 1; Anal. Post. i. 31; Met. i. 8.—Ιν τοῖε ἀναλυτικοῖς: Anal. Post. i. 2, sqq., 83.
- (34.) 4. ἐπίσταται: he stops in his enquiry. This is the way in which ἐπίστασθαι comes to signify "to know."—See Phys. vii. 3, p. 166, τὸ γὰρ ἡρεμῆσαι κ.τ.λ.
- (35.) 4. κατὰ συμβεβηκός: he will indeed know that, the possession of which is in itself knowledge; but it will not be knowledge to him, for if the principles are not more cer-

the to him teen the decisions, he delicated will have notice to rest on them will be no alone of their being true. The services styre, "The latitude, because the court at true," sees reasonable souther will say, "This is true," when the sign on the CT is a true, " the collect is true," when the sign is not more contain than what is referred to it. See Anal. From 1.2.

CHAPTER IV.

(36) Another energy of the intellect is contribute, and when this faculty is so stronguleted and sharpened by its use as to discern with truth and readiness the nature of the result required, and the instruments and out nations necessary to produce it, and is able practically to call it into being, then we are said to have Art, or the productive Ashir. The labit arises from experiment and experience, (Met. i 1,)peras de regres deux de moddies ens éprespire requirem autillar que program sepi the Spoins braderfus: cf. Anal. Post. ii 15, and its functions are, 1, to produce results similar to those of nature; 2. to develope what nature has left, as it were, in embryo, (Phys. ii. 8. 5, Odos re i rexpy ra mer extredel à i cious adererei ύπεργάζεσθαι, τα δε μιμείται); 3. to detect the laws and powers latent in results apparently accidental, and by arrangement and combination to make them matters of rule and comparative certainty. It differs from imoring as it regards the things and laws of nature, not in their abstract essence or relations, but only so far as it may arrange and combine them with a view to production. Hence those things which are subject to an invariable law of nature (dvayan), such as the motion of the heavenly bodies, are out of its province; or those things wherein, whenever they occur, nature works for herself, and by her own inherent motive power (dious), as in the production of rain from clouds: art has to do only with such things as it is in the power of man to call into being, or not, as he likes. It investigates, indeed, and reflects (Ocupi) on the properties and laws of the universe, but not as a mere speculation ending in itself. This knowledge of the properties and laws is not properly its subject-matter, but only accidentally, as being conducive to production.

is this mental power which is most cultivated and most prized at the present day, and has hence almost appropriated the word "philosophy." We must not, in reading what Aristotle says of rixin, expect to find his view of it agree with our conceptions of it as drawn from what it is now; for it has made so much progress since that time, and its functions and sphere are so much enlarged, as to make it difficult to understand how it can be said that the universal or general laws of the universe do not fall within its province; as, though many are excluded, yet others again (such as the production of an electric current) are evidently now matters of art, or the contriving faculty.

- (37.) 2. ¿ξωτερικοῖς λόγοις: see bk. i. note 213.
- (38.) 3. This is an instance of the universal conclusion, per simplicem enumerationem. Architecture, and every other intellectual habit of production, is an art.

Every art is an intellectual habit of production, consequently these two are identical.

- (30) ο στε τοια ύτη is merely a repetition of the other side of the induction, incl δε ή οἰκοδομική.
- (40.) 3. εξιεμετὰ λόγου ποιητική. The word "habit," though it may be conveniently used to express εξιε, yet does so very imperfectly. εξιε ποιητική is not so much a habit of production, as the productive faculty trained and exercised to habitual operation. Έξιε denotes that power of the mind, to which it is applied, as in a particular state of development and perfection, and might perhaps be expressed by the word power, as opposed to faculty; and in using the word "habit," we must be careful not to lose sight either of the faculty itself, or of the state of development in which it is.
- (41.) 3. λόγου ἀληθοῦς: true, inasmuch as it judges rightly of external things, and their fitness for the particular object of our contrivance.
- (42.) 4. ἐστὶ δὰ τέχνη ε.τ.λ. In the Metaphysics, p. i. 1, he says, γίνεται ἡ τέχνη όταν ἐκ πολλῶν ἐμπειρίας ἐννοημάτων καθόλου μία γίνηται περὶ τῶν ὁμοίων ὑπόληψις. Art is the possession and application of the general principles of production: of course things necessary, or out of our power to produce, are excluded. We must be careful (as in the case of ἐπιστήμη) to

- distinguish between the word rixm when used to denote a state or power of the mind concerned in contrivance, and when used to express a system, or collection of rules for the production of any given result.
- (13.) 4. περί γίνεσιν, the production of something as its τέλος, and the contriving the means thereto (τεχνάζεω), and considering what they are (θεωρείν). They seem to be placed in this order because looking at the object of τέχνη as completed, and going backwards as it were in process of completion, (γένεσις,) comes first, then τεχνάζειν, or the active part of τέχνη, and then the reflective, deliberative process of θεωρείν, or examining into the nature of the object, and the powers or combinations which will produce it.
- (11.) 4. τῶν ἐξ ἀνάγκης κ.τ.λ. In this chapter we have the division given above, (note 29.) of φίσις into ἀνάγκη, φύσις, τύχη: see Met. x. 8, p. 228.
- (15.) 5. ἐν αύτοῖτ γὰρ κτ.λ. The same notion of the independent, self-moving powers of nature we find in Phys. ii. 8. μάλιστα δὲ δήλον ὅταν ἐαυτὸν ἱατρεύη ὁ ἴατρος, τούτω γὰρ ἔοικεν ἡ φύσις.
- (46.) 5. περὶ τὰ αὐτά κ.τ.λ.: Met. i. 2, ἡ μὲν ἐμπειρία τέχνην ἐποίησεν ἡ δ' ἀπειρία τίχην: cf. Plato, Gorgias. 448. Many of our most valuable discoveries in art were made by chance combinations and results. These being observed and experimented upon, the connections between cause and effect discerned, the art was gradually called into being. The well-known history of the discovery of glass-making is an instance in point.
- (17.) 6. drexvia. The contrary habit, or rather the want of the contriving faculty, consists in the reason judging falsely of the nature of the end to be pursued, of the combinations or instruments necessary for the work, and thus failing in the object.

CHAPTER V.

(48.) We have examined the faculties and habits of contemplation and production; we now proceed to those of reflection and action, and to the consideration of φρόνησιε, or moral 1. Between perfect and imperfect polynous. In the latter the reason acts outside, as it were, of the passions, directing and checking them so as to mould them into virtues. In the former it works in the passions, so that they operate rightly by virtue of the rational instinct which arises from their union, or rather amalgamation, with the reason.

2. a. The practical knowledge of the right principles of

moral action, (ἀρχιτεκτονική).

8. A right judgment on each particular of choice and

action, (i wepl rad' inacra).

3. a. A right judgment in particular objects of pursuit and avoidance, with regard to the end, (φρόνησιε τοῦ τέλους—τοῦ ἐσχάτου). When this is perfectly developed, the simple term νοῦτ is applied to it.

β. A right judgment on the means, (εδβουλία.) See ch. xi 2.
For another sort of φρόνησις, arising from δεινότης, see

notes on ch. xii.

- (49.) 1. e δ ζην, well-being, according to his proper ζωή, whatever that is.
- (50) 2. Δν μή έστι τέχνη, for which there are no rules laid down.
- (51.) 2. φρόνιμος βουλευτικός. The most usual notion of φρώνησις, as an intellectual operation, is the consideration of the means towards a good end, which is presented to us as an object of pursuit by ήθως άρετη, in its first stage, (see ch. xiii. 6); but φρώνησις has to do, not only with βούλευσις, or the τὰ πρὸς τέλος, but with the τέλος itself. See ch. ix. 7.
- (52.) 3. πάντα, sc. τοιαθτα ων al δρχαλ ενδέχονται άλλως έχειν.
- (53) 4 περί τὰ ἀνθρώπφ ἀγαθά κτ.λ The connection between these paragraphs is this .—In ποίησις we arrange well

certain materials with a view to produce some end; in right πράξις we arrange and regulate certain actions, not with a view merely to εἰπραξία, for such arrangement in itself is εἰπραξία; so that the energy and the end are one and the same thing: wherefore φράνησις has τὰ ἀνθρώπφ ἀγαθά for its subject-matter, though this is at the same time its τελος: if φρόνησις were ποιητική, it could not be said to be περὶ τὰ ἀνθρώποις ἀγαθά, but περὶ τὰ ἀνθρώποις ἀγαθά, but περὶ τὰ ἀνθρώποις ἀγαθά; but we must recollect that many of these short arguments in the Ethics, and, indeed, more or less, in all his works, seem obscure and needless at first sight. It is not easy to see why they are introduced, but it is probably with reference to some subtle theories or distinctions of one or other of the schools of his day, which he answers thus parenthetically.

- (51.) 4. ποιήσεως έτερον το τέλος: the end of ποίησις is something beyond the ποιητόν, and therefore its end and its subject-matter differ; not so with φρόνησις, for, &c.
- (55.) 4. της πράξεως οὐκ ἄν εῖη. Michelet reads οὐκ ἀἰ, following four MSS., and on the ground that there are some πράξεις of which this is not true, sc. where they are instrumental to some higher τίλος; but still it would be true of them qua πράξεις, and they would be complete in themselves, though there was something beyond them.
- (56.) 5. διὰ τοῦτο, as a proof of this.—ἔνθεν. From φρώνησις enabling a person to judge rightly on human action, the word σωφροσύνη has been formed.
- (57.) 6. τοιαύτην, i.e. an ὑπόληψις περὶ τὰ πρακτά, or περὶ τὰ ἀνθρώπῳ ἀγαθά, for it secures right notions of pleasure and pain; and these notions are the causes of human action: wherefore that which σωφροσύνη preserves is right notions on human action.—τὰ ο ὁ ἔνεκα τὰ πρακτά, the final cause of the action.
- (58.) 6. εὐθύς, ipso facto. The right motive to action, the right view of good and evil, will in action not present itself to one who is thoroughly demoralised by pleasure or pain; and this is what the contrary habit (σωφροσύνη) preserves and improves; whence φρύνησις preserves a right view of good and evil in action.

- (59.) 6. οὐδὰ δεῖν τούτου ἔνεκεν. That this right end is the true final cause (τούτου ἔνεκα) and motive (διὰ τοῦτο) of moral action and moral choice (οὐ φαίνεται).—φθαρτική ἀρχῆς: hence φθείρεται is used in bk. ii. for the formation of habits of vice. See note 8, bk. ii.—μετὰ λόγου ἀληθῆ: not merely μετὰ ἀληθοῦς λόγου, απ τέχνη.
- (60.) 7. τέχνης ἀρετή. There are degrees of development in art, and consequently an excellence of it; while of φρόνησις, properly speaking, there are no degrees,—it implies perfection in itself. He who is truly φρόνιμος has all the virtues, and if he fails in any one, so that his φρόνησις is defective, he cannot be said to have φρόνησις, but only to approach to it.
- (61.) 7. ἐν μἐν τέχνη. Another reason why φρόνησιε is the ἀρετή of the logistic part of the soul, rather than τέχνη, is that it has the characteristic of virtue which τέχνη has not, viz. that voluntary failing in it is worse than where it is involuntary; whereas, in art, if a man makes a mistake on purpose, he is not the less master of his art for that.
- (62.) 7. ἀλλὰ μήν. Moral wisdom is not merely an intellectual habit or faculty, as τέχνη or ἐπιστήμη are, for it is so worked into the παθη and the πάθη into it, that it becomes an energy of our whole nature rather than merely of the intellectual part of it; it is a part of our self-consciousness and self-existence; so that it is not possible that it should be forgotten,—τῆς τοιαύτης (μετὰ λύγου μόνον) ἔξεως λήθη ἔστιν, φρονήσεως δ' οἰκ ἔστιν.

CHAPTER VI.

(63.) 1. νοῦς, or the intellect, is the foundation of the whole reasoning process, and yet in a less strict sense is used for the whole of that process; it is the power of διάνοια, (ή διανοσίμεθα, De An. iii. 4, p. 69), but it is here used for that power of the mind which intellectually perceives particular objects and their invisible qualities, compares them, and evolves from them the general notions and the general principles which are involved therein: it resembles αἴσθησις, inasmuch as it is an intellectual perception of things and qualities invisible; while αἴσθησις is, properly speaking, con-

tined to objects of sense and visible qualities; but as it is an intellectual aisotheses, that word is used sometimes for it, and the verb aisotheses for vooimes. Noir is the intellectual eye, and its characteristic is that it sees whatever may be presented to it. The act of intellectual vision may be more or less acute and searching, just as powers of sensible vision differ in kind as well as degree. Its use in the Ethics is, at first sight, somewhat wide; but all its meanings are connected together by its general sense of the intellectual perception of the qualities of things; and its functions may be stated to be:—

- 1. The rove the drawthe intertifue,—rove the drift of προτάσεως, the perceptive and inductive power which perceives or works out the immutable qualities and laws of things necessary; and this again (as well as that given below, 2.) is divided into what is called αἴσθησις, where the laws and principles are self-evident; or ἐπαγωγή, where a process of comparison and combination is necessary; or ἐθισμός, where the intellectual eye of the soul has been so sharpened and perfected by use as to discern ἀρχαί instinctively: (Eth. î. 7, τῶν δὲ ἀρχῶν αὶ μὲν αἰσθήσει θεωροῦνται αὶ δὲ ἐπαγωγή, αἱ δὲ ἐθισμῷ τινί).
- 2. The νοῦς τῶν ἀρχῶν in morals; the moral intellect; the perceptive and inductive power, which perceives the moral qualities and works out the moral laws from the moral world in general, on which φρόνησις is founded, (τοῦ ἐσχάτου καὶ ἐν-δεχομένου καὶ τῆς ἐτ ἐρας προτάσεως, ch. xi. 4); which, when it has the shadowy notions of καλόν and αἰσχρόν worked into it, and is itself worked into the πάθη, becomes (see below, 3.) the moral sense.
- 3. The rows tow tixous: tow ioxárou sal indexominou = produncies tow ioxárou, perception of the moral quality of any object of desire; where the produncies has been so perfected in its first stage, that a right choice of the end is an intellectual divaries or instinct, rather than the result of an intellectual operation.

Hence we may see that aloθησις + the intellect = νοῦς: νοῦς as the moral sense = φρόνησις τοῦ ἐσχάτου: hence αίσθησις is sometimes used for νοῦς, and νοῦς for this φρόνησις.

Observe that vote is not said to be των πρός τό τέλος. This is the office of deliberation, διανοίας, which implies a longer and more complex intellectual process than Aristotle assigns in the Ethics to νούς. Could this process (the φρώνησις τών πρός τό τέλος) become instinctive, so that a man could at a glance see the right means, it would be termed νούς: of course νούς is employed in it as enabling us to see the nature of the means which βούλευσις suggests to us as desirable.

- (61) 1. μετὰ λόγου γάρ: as ἐπιστήμη uses λόγος, and λόγος starts from certain principles, there must be some power to arrive at them.—περὶ ἐνίων, ες. τῶν τιμιωτότων.
- (65.) 2. λείπεται, conclusion of disjunctive syllogism.

CHAPTER VII.

(66.) 1. In the study and contemplation of things immutable, we have seen that there are two separate habits or powers of mind: the one discerning, tracing, and laying down fixed laws and principles from the shifting particulars in which they operate; the other discerning the connection between these first principles and results, and what follows or depends upon them. The one is the inductive, the other the deductive, or, perhaps, more properly retroductive power, because it refers back principles and phænomena to the higher and more fixed principles on which they depend. There is, however, another habit or power, in which both the others are combined; whereby a man becomes thoroughly master of that which is within the compass of human knowledge, - at one glance seeing the laws, and their results. This man is the oodos; he has ideas in each particular branch, and is completely master of the subject; while the universal σοφός is master of everything within the compass of human knowledge which is worthy his attention, and especially the higher and more eternal subjects, such as the laws of the material universe, (if we ovviorance of noomos). In mathematics, for instance, Euclid would be a σοφός, as having both invented and applied the laws of mathematics; while the professor who thoroughly understood the connection between the laws of Euclid and the problems and theorems which depend on them, would be engrower.

- (67.) 1. την δι σοφίαν κτλ. The word is loosely applied to excellence in the several arts; but besides thus, which is recognised as well in common speech as in the verses of Homer, its most proper and highest meaning is accurate and perfect knowledge, not only of the truths which may be referred back to higher principles, but of the highest and most ultimate principles themselves. The ἐπιστημών accepts these ultimate principles as starting-points, and believes in them, the σοφος, as it were, detects them; they have to him not only a subjective, but an objective reality; they are not merely convictions in his own mind, but facts which he realizes in external nature.
- (68.) 3. κεφαλήν ἔχουσα, containing within itself, or the summing up, or the perfection: it may be taken either way.—τῶν τιμιωτάτων. πολιτική and φρόνησιε, though the highest excellencies of man's social and moral nature, are nevertheless not the highest attainments man is capable of, inasmuch as man, their subject-matter, is inferior to the immutable and eternal elements and powers of nature. In ancient philosophy, permanence was a main standard of excellence, and the short-lived man, with his shifting and perishing societies and affairs, naturally seemed inferior to the apparently everlasting things of nature, of which no one knew the beginning nor the end, and which had outlived so many ages of humanity.
- (69.) 4. εἰ δή κ.τ.λ. If, then, the bodily and moral good of man is variable, and the physical properties, such as whiteness and straightness, always the same, it would be also (καί) allowed that τὸ σοφόν, which contemplates the former, is as invariable as its subjects, and that τὸ φρόνιμον, which contemplates shifting particulars, is variable, and therefore both different from and inferior to σοφία.
- (70.) 4. διδ καί κ.τλ. That φρόνησις has for its subject these particulars of shifting life, is clear from its being applied even to those animals who shew in any degree a faculty for providing for their every-day lives. (There is a curious passage in Metaph. i. 1, on the application of this term to animals: φρώνιμα μέν ἄνεν τοῦ μανθανείν ὅσα μὴ δύνατα ψοφων ἀκούειν, οδον μέλιττα καὶ εἰ τοιοῦτον ἄλλο γένος ζώων ἔστε.)
- (71.) 4. φάνερον δέ κτ.λ. Plato, Rep. 473, holds the contrary theory: τον μη-η οι φιλόσοφος βασιλεύσωσιν έν τοις πόλεσι η οι

βασιλής—φιλοφήσωσι γνησίως καὶ ἱκανῶς καὶ τοῦτο εἰς ταὐτὸν συμπέση δύνομις πολιτική καὶ φιλοσοφία—οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα ταῖς πύλεσι κ τ.λ.

(72.) 5. περιττά, superfluous matters.

CHAPTER VIII.

- (73) 6. ή δὲ φρόνησιε. It would seem as if ch. viii. ought to begin here. He has finished the examination of σοφία, and now proceeds to a further examination of that intellectual virtue which has to do with morals; but inasmuch as he is contrasting φρόνησιε with σοφία, it may also be viewed as properly belonging to ch. vii.
- (74) 7. φρόνησιε is divided into the knowledge of general principles and the knowledge of particulars, and their relation to those general principles; it is not merely a καθόλου ὑπόληψιε, but περὶ τὰ καθ' ἔκαστα.
- (75.) 7. εἰ γὰρ εἰδείη. If one has the general principle, but is ignorant of the nature of the particular, it is not so practically useful as if one knew the nature of the particular. Therefore φρόνησιε is rather περὶ τὰ ἔκαστα, though both are desirable.
- (76.) 7. είη δ' ἄν κ.τ.λ. It is probable that there will be some governing power or system to direct and inform this particular promper. The following scheme of the relation between poornais and modifical will set this forth clearly :- First, we must observe that πολιτική and φρόνησις are practically identical; the propositions and principles of which they consist are the same in themselves (\(\hat{\eta}\) air\(\hat{\eta}\) \(\hat{\eta}\) though both these habits themselves, and these principles would be defined differently, (το μέντοι είναι οὐ ταὐτον αὐταῖε). Thus φρόνησιε, consisting of a number of general principles on human good, might be defined to be the science of moral good, while πολιτική, consisting of exactly the same principles, might be defined to be the science of social good. Such a principle as "honesty is the best policy," which belongs alike to πολιτική and φρόνησις, would, with regard to one, be said to be a principle of social, to the other, a principle of moral, wis-Now the two habits of mind being in themselves iden-

tical, and the same principles existing in both, it is evident that their practical connection must be very close.

Now we shall find that promous is deficient in the power of forming moral principles for herself. Very few, if any, men would work out for themselves a perfect, or even a partial system of moral wisdom, (καίτοι ίσως οἰκ ἔστι τὸ αὐτοῦ εễ ἄνευ οἰκονομίας ούδ' ἄνευ πολιτείας: cf. Plato, Legg. 874, E. Preller, p. 223). She requires to be informed: for this she goes to moderate. whose function it is to lay up and hand down in laws and institutions these general principles of human good; while, on the other hand, πολιτική is deficient in the power of carrying these principles out in the every-day particulars of life. She can pass decrees, and create rewards and punishments, but still she cannot compel any one to obey. This can only be secured by the existence and energies of φρόνησις περί τὰ καθ' Exports in the minds of the individuals. Where this exists. the individual carries out the principles of moderate vi natura. and thus each supplies what the other lacks,

πόδας χρήσας δμματα χρησάμενος.

Thus the full scheme of moral and social wisdom would stand thus:-

(καθόλου φρόνησις) πολιτική καθύλου ή περὶ τὰ καθ' ἔκαστα φρόνησις ή περι τὰ καθ' ἔκαστα πολιτική.

The καθύλου φρόνησιε is supplied by πολιτική,—the particular πολιτική is supplied by particular φρόνησιε; and thus does πολιτική become δρχιτεκτονική to φρόνησιε, while φρόνησιε is πρακτική to πολιτική: φρόνησιε has rather to do with particulars, πολιτική with principles.

- (77.) 2. νομοθετική. This answers to the φρόιησις καθόλου, as its function is to lay down in laws the general principles whereby the social good is to be attained.
- (78.) 2 ή δέ ως τὰ καθ' ἔκαστα. That which answers to the particular φρόνησις has appropriated to itself the common name πολιτική, as it is in the attempt to frame decrees and create institutions for the carrying out of the general principles laid down in the laws, that the πολιτικός busics himself.
- (79) 2. αξτη δί πρακτική κ.τλ. This particular πολιτική is πρακτική, masmuch as it frames and passes decrees, which are

the nearest approach to practice of which πολιτική is capable, (τὸ γὰρ ψήφισμα πρακτὸν ώς τὸ ἔσχατον).

- (80) 3. δοκεῖ δί. As πολιτική is rather concerned with the general principles of good, so is φρόνησις rather concerned with the application of those principles to oneself, and hence this has appropriated to itself the name φρόνησις, though it properly includes the general principles as well as the particular application of them.
- (81.) 3. ἐκείνων. From ἐκείνων to δικαστική is parenthetical.—
  ἐκείνων, sc. the divisions given above,—the different sorts
  of πολιτική:—

ολουομία, the system of family government.
νομοθεσία, the laying down general principles of social good.
πολιτική, the practical application of these principles,—

α. by ψηφίσματα-βουλευτική.

by rewards and punishments, (δικαστική).

- (82.) 4. ε l δ σ ς κ.τ.λ. This is to be connected immediately with the sentence in which φρόνησις is said to be περλ αὐτὸν κολ ἔνα; and Aristotle goes on to shew that this particular φρόνησις really requires that knowledge of the general principles of social good which is supplied by πολιτική, (καίτοι ΐσως οὐκ ἔστι τὸ αὐτοῦ εὖ ἄνευ οἰκονομίας οὐδ' ἄνευ πολιτείας).
- (S3) 4. ἐκ ταύτης κ.τ.λ. From this received notion, that the φρόνιμοι mind their own affairs, the πολιτικοί the public affairs, it has resulted that particular φρόνησις is supposed to be the only φρώνησις, although general principles are needed to enable a person to see and to carry out his private good; and these being supplied by πολιτική, the ἡ καθόλου φρόνησις is lost sight of.
- (84.) 5. τοῦ εἰρημένου, sc. that φρόνησις practically is τῶν καθ' ἔκαστο: that it is not merely the possession of moral principles, but the acting on them in particulars, is evidenced by the fact that the young can become μαθηματικοί, but cannot become φρόνιμοι,—the point which they lack being experience in the particulars of every-day life.
- (85.) 6. ¿πεί και τοῦτ' ἄν τις σκέψειτο κ.τ.λ. That this arises from the particular nature of the subject may be seen from the fact that the same observation holds good in those sciences or systems which depend for their principles on

experience. A boy may be a mathematician, because mathematics start from abstract principles, (& dpapineus,) and not from experience; he cannot be a philosopher, because that implies an acquaintance with particulars as well as principles; nor yet can be study physics, for this too is the science of the phænomena of the natural world.

- (86.) 6. 31 d daspésses, abstract.
- (87.) 6. των δὶ τὸ τὶ ἐστιν οὺε ἄδηλον. Abstract principles of mathematics are in their very nature to be received before they are understood, for their nature and meaning is hidden; but matters of experience must be comprehended to be received, as their nature and meaning is not hidden, but manifest. It is no proof that a person has not abstract principles because he does not understand them; but if a person does not understand matters of experience, he evidently has no experience of them.
- (88.) 7. ἐτι κ.τ.λ. This passage seems rather to be connected with what he said above, (seet. iv.) as to the necessity of knowledge of the general principles furnished by οἰκονομία οτ πολιτική.
- (89.) 8. ὅτι δ' ἡ φρόνησις κ.τ.λ. This is a difficult passage, and requires much attention to master it.—τοῦ ἐσχάτον, i. e. τέλους: of the particular object of a particular προσίρεσις, (οῦ ἡ φρόνησις ἀληθὴς ὑποληψίς ἐστιν, ch. ix. fin.). The first function of the moral reason is to direct us in forming a right judgment (δόξα) on the true nature of any object of desire, (τοῦ ἐσχάτον,) and in deciding whether it is to be sought or declined. When this function is by practice become habitual, it operates instinctively, and is called νοῖς, as being an immediate perception of a moral fact, of the moral quality of an action or thing, which is one of the functions of νοῖς. See note 62. 3.
- (90.) 9. ἀντίκειται κ.τ.λ. This does not mean that it is opposed to νοῖε as a contrary, but that it stands over against νοῦε, and is analogous to it. (See Metaph., p. 100.) Thus:—

  Moral action.

  Intellectual operation.

φρόνησις του τέλους.

ציים דמש סףמש.

(91.) 9. He is showing why the term νοῖς is applied to this moral perception, φρόνησις. φρόνησις stands (ἀντίκειται) to moral action,

as vois does to scientific operations, supplying the startingpoint to morals, as vois does to science: vois, as used here, is
reason without reasoning; so point the first stage of
the moral character is formed, is moral reason without reasoning, (rational sense). vois is used (ch. xi. 2.) to denote
this primars when it has become so instinctive as to operate as a divapis, (like aiobrais of things visible,) to see instinctively and immediately the qualities in any object which
make it fit to be pursued, and to accept it as an object instantaneously and without any effort or deliberation.

- (92.) 9. νοῦς τῶν ὅρων ὧν οὐκ ἔστι λόγος. νοῦς, as we have seen in ch. v., discovers the ἀρχαί or principles which are not capable of demonstration, but are perceived by αἴσ-θησις, οτ ἐθισμός, οτ ἐπαγωγή.
- (93.) 9. ή δὲ τοῦ ἐσχάτου: that is, of the particular τίλος, with which ἐπιστήμη has nothing to do, but which is matter of aἰσθησις; not the simple αἴσθησις of visible properties, such as whiteness in an object, (οἰκ ἡ τῶν ἰδίων,) but that sort whereby we perceive some invisible quality, (ἀλλ' οῖα αἰσθανόμεθα κ.τ.λ..) and in which νοῖς operates instinctively,—as, when seeing a triangle by simple αἴσθησις we see its visible shape, and also by νοητική αἴσθησις, (cf. Anal. Post. i. 31. 8, p. 197; also De Anim. ni. 3 1,) by the power of an habituated νοῦς, we recognise its invisible quality of being the simplest figure, and capable of no further resolution, (ὅτι τὸ ἐν μαθηματικοίς ἔσχατον τρίγωνον); for when we have arrived at a triangle we stop, knowing instantaneously and immediately that we cannot go further, (στήσεται γὰρ κἀκεῖ).
- (91) 9. ἀλλ' αῦτη κ.τ.λ. This latter, the instinctive power of roos to see the invisible and remote qualities of material objects, is not called φρόνησις, but αισθησις, for it resembles the perception of visible properties more closely than it does the perception of moral qualities, (μάλλον αισθησις ή φρόνησις,) both being supposed to be instantaneous and immediate; but the former, φρόνησις, (the perception of moral qualities,) belongs to a different species of intellectual perception from αισθησις, (ἐκείνης δ' ἄλλο είδος,) and therefore, having nothing to do with sensual perception, is not simply called αισθησις, but νοῦς. We shall see in ch. xi. that this φρόνησις τοῦ τέλους is simply called νοῦς.

CHAPTER IX.

- (95) 1. φρόνησιε being thus viewed as a simple instinct of the moral intellect, an άληθης ἐπόληψες τοῦ τέλους. Aristotle now proceeds to consider that intellectual process which directs us in the choice of the means.
- (96.) 1. πότερον ἐπιστήμη: whether it is a purely scientific intellectual process of the reason alone, directed to moral action. The syllogism whereby this is answered is in the second figure.
- (97.) 2. eboroxia, a mere instinct,—a lucky knack of guessing at the right means; implying much natural talent, but no intellectual process. This too is answered in the second figure.
- (98.) 3. ἀγχίνοια: Anal. Post. i. 31. 1, ἡ δὲ ἀγχίνοιὰ ἐστιν εὐστοχία τις ἐν ἀσκέπτφ χρόνφ τοῦ μέσου.—οὐδὲ δὴ δόξα: nor, again, is it a mere intellectual decision on moral action. —ἀλλ' ἐπεί κ.τ.λ. As error always attaches to bad counsel, and correctness always to good, it follows that good counsel is a certain correctness, (ὀρθότης). This argument is from the perception of a certain quality inherent in a certain subject, tested and confirmed by the perception of the contrary quality in the contrary subject.
- (99) 3. ἐπιστήμης. Science does not admit of error; if error comes in, science ceases: therefore we cannot talk of anything as the correctness of that which is essentially right. There is no such notion as δρθότης δρθότητος.
- (100.) 3. δόξης. Opinion is liable to error, and therefore has an δρθότης; but this is ἀλήθεια, and therefore not εὐβοιλία.

Again, δόξα is the result of an intellectual process. Whenever δόξα has taken place the matter is settled, (όμα δὲ καὶ ὅρισται ήδη πῶν οἱ δόξα ἐστίν). It is a decision more or less certain on some point, (ἡ δόξα οἱ ζήτησιε ἀλλὰ φάσιε τις ήδη,) while εἰβοιλία is evidently the seeking for a decision, (ὁ δὲ βουλευόμενος ζητεί τι); but then εἰβοιλία is an intellectual process, (ἀλλὰ μὴν οἰδὲ ἄνευ λάγου ἡ εὐβουλία,) and it must be either an ὀρθότης ἐπιστήμης, οτ δόξης, οτ διανοίας: it is not of the two first, therefore it remains that it is of the last, i. e. of some intellectual operation or process, (λείπεται ἄρα διανοίας,) —λείπεται being constantly used to denote the con-

clusion of a disjunctive syllogism. It is hardly credible that for a long time this was, and perhaps is still, construed, "It is therefore inferior to the disputa."—diapoias: see the De Anima, iii. 4.

- (101.) 4. ἐπεὶ δἰκτλ. There are different senses of ἀρθώτης: as applied to εἰβωλία it means correct judgment towards a right end, and by right means. Thus the ἀκρατής οτ φαίλος has an ἀρθώτης βουλής inasmuch as he takes right means towards his end, but his end being bad, he has not εἰβουλία, because his βουλή is not ἀγαθοῦ τευκτική. Again, a man may have a good end and attain it, but by means not good or proper: he has not εἰβουλία any more than a man who arrives at a right conclusion by a faulty syllogism is a logician.
- (102) 5. ἀλλ' ἔστι κτ.λ. Some persons perplex themselves needlessly by trying to refer this to the moral syllogism which he speaks of in the seventh book as preceding moral choice or moral action, but it seems best to take it merely as an illustration drawn from logic.
- (103.) 6. οὐκοῦν. Where the process of deliberation is slow and tedious the power of εὐβουλια is not yet formed, though there is some progress made towards it.
- (104.) 7. of ή φρόνησιε άληθής ύπόληψίε έστιν. φρόνησιε is here viewed as perfect in its first stage or function of choosing the right end, to which είβοιλια considers and chooses the means.

CHAPTER X.

(105.) The intellectual processes or habits necessary to an act of good προείρεσες, viz. the choice of a good end and right means, being thus laid down, it remains to consider two other faculties or habits which are aids, or, as they are termed, handmaids, to moral wisdom. The first of these is σύνεσες, or apprehension, whereby, being unable to form for ourselves right moral principles, we are able to apprehend them, to go along with them (συνέναι) when stated by another person, (δλλου λέγοντος,) and to decide upon their being right or wrong, (εριτική,) so as to adopt the one and reject the other.

Of course, now, when teaching is carried on by books, rather than orally, allow heyovros must have a wider sphere than in the time of Aristotle, (Δλου λέγουτος ή γράφουτος). Things of didyen or rixn are not taken cognizance of by ofmour, but whatever is matter of deliberation. It has therefore the same subject-matter as poorgois, from which it differs inasmuch as provinger has a directive function which givenes has not. Nor, again, is overers the possession or formation (exerή λαμβάνειν: see Anal. Post. ii. 15, p. 231,) of φρόνησιε, for the former is opomous itself, the latter is a function of the moral vois; but as in matters of science a person is said ouriers when he goes along with his teacher, when he uses the science he has so as to apprehend a subject laid before him, so in morals, a person is said συνώναι when he uses his moral intellectual powers on contingent matter (865a) to judge in moral matters, whether what is advanced by another person (allow leyouros) is right or wrong, true or false,—so that we can apprehend and learn truth from the teaching or direction of another; and hence the name, for gunious (to go along with what another person says) is often used for μανθάνειν.

- (107.) This σίνεσις is the ear of the mind,—"he that bath ears to hear let him hear,"—and depends on the moral state or tendencies of the individual. If a man's moral state, as far as it may be developed, is good, he will apprehend and adopt truth, and if not, he will not be able to comprehend it; so in every subject he who is not πεπαιδειμένος, ματαίως ἀκούσεται. Cf bk. i. ch. ni. 5.
- (108.) Many persons suppose obveous to be an intellectual virtue, consisting in a habit of judging of a person's character from what he says; whereas Aristotle throughout is talking of the powers of the mind which are concerned in producing right moral action; not those whereby and wherein a person judges of another, but those whereby he guides himself.
- (109.) 2. ἐπιτακτική. Aristotle did not recognise the judicial function of conscience.
  - (110.) 3. obre to Exerv. So in Anal. Post. i. 2. 9, p. 148, eldivar, the possession, is distinguished from Euriéeau, the comprehension, of knowledge.
  - (111.) 3. obre λαμβάνειν. So in Post. Anal. ii. 15. 4, p. 231,

λαμβάνειν rather denotes the formation of principles for oneself; σύνεσιε is μανθάνειν φρύνησιν rather than λαμβάνειν.

- (112.) 3. ἄλλου λέγοντος. So Dem. G7. 14, ἄλλου λέγοντος ξυνειῆτε: Eth. x. 9. 7, οὐ γὰρ ἀν ἀκούσεις λόγου ἀποτρέποντος οὐδ' ἀν ξυνείη ὁ κατὰ παθὸς ζῶν: see ibid., sect. 20.
- (113.) 4. λέγομεν γάρ κ.τ λ. That συνιέναι is to judge of what another person puts before us, and to receive it from him, is clear from its being frequently used as synonymous with μανθάνειν.

CHAPTER XI.

- (114) The next habit which is necessary to moral wisdom is, that we should be able to apply rightly to our own particular selves and circumstances those principles which by σύνιστε we have received from others. This power is γνώμη, discretion, discernment, as συγγνώμη is the fair and right application of general principles to the persons and cases of others, so dropping the σύν, (which in this compound word gives the notion of others,) γνώμη by itself is a right and sensible application of general principles to ourselves; and thus γνώμη corrects possible errors into which we might be led by adopting general principles from others.
- (115.) 2. elσì δὲ πᾶσαι αἰ ἔξεις κτλ. These four habits, as we might expect from their nature. (εἰλόγως,) have a relation and bearing towards the same point, that is, any moral action. Their functions are as follows:—

νοῦς, perceiving the character and quality of any τίλος which presents itself = φρόνησις τοῦ τίλους. See note 91.

φρόνησιε, choosing the right means towards such an end.

judge of, and apprehend rightly from others, the principles of right and wrong.

γνώμη, enabling us to apply these principles rightly to our needs.

On this we must observe:-

I. That νοῦς is substituted for that φρόνησες which is ἀληθής ὑπόληψες τοῦ τέλους, because φρόνησες, being perfected in its first stage as the right choice of the end, becomes a rational instinct, or δύναμες, whereby, without any intellectual pro-

cess, the moral eye of the soul perceives right or wrong in particulars, just as σἴσθησιε perceives some visible, or νοῦς some invisible, attribute of an object. In fact, this function of moral perception is exercised directly by νοῦς morally instructed; it is a simple energy of the intellectual eye, operating instinctively and immediately. We now see the meaning and bearing of the passage (ch. viii. 9.) beginning "ἀντίκειται τῷ νῷ,"

2. elhoud la is omitted and poimous substituted for it, because the first stage of poimous being thus perfected, so that the slow deliberation of moral wisdom is supplied by the immediate energies of a moral intellectual perception (vois), the only intellectual process that remains—i. e. the proper function of poimous as an intellectual process—is concerned with the means. It may be observed that this is the moral state of most, or rather of all, men. The choice of the end is very often matter of instinct, and immediate,—in fact, where a man is good at all, it must be so, more or less,—that of the means very seldom, if ever. It is almost impossible practically to conceive a man so good, so thoroughly exercised in virtue, that the means as well as the end should present themselves to the eye of his soul without any effort on his part.

Practically, then, the good man does not arrive at a higher degree of moral perfection than an instinctive choice of an end and a slow, deliberative choice of means: and Aristotle, with his usual faithful portraiture of human nature as it is, assigns the several functions necessary to right moral action, to the habits or powers which practically perform them.

- (116.) 2. δυνάμεις. In proportion as they become matters of habit, and perform their functions invariably and rapidly, and truly, they become powers or faculties whereby we choose the end, or the means, or learn rightly the principle of others, or apply them to ourselves.
- (117.) 2. τὰ γὰρ ἐπιεικῆ. Supply " is not confined to δίκαιον, (οὐ τοῦ δικαίου μονόν ἀλλὰ) κοινά κ.τ.λ."
- (118.) 3. τῶν ἐσχάτων. The τιλος is termed ἔσχατον as being the extreme point of the whole moral action, where it stops; and it is also used to denote τὸ καθ' ἔκαστον, οτ τὸ πρακτόν, as being the τέλος.

- (119) 3. και ή σύνεσες κ.τ.λ. Though σύνεσες is the reception of general principles from others, yet it is of general principles with reference to particular actions, and hence it is τῶν ἐσχάτων na well na φρόνησες.
- (120) 4 This difficult passage may be mastered with a little attention. Nove has to do with extremes in both science and morals, in science it has to do with first principles, whence scientific reasoning starts, or to which it returns. These cannot be arrived at or proved by reasoning (loyos), but are perceived by rots. But in morals, rous (= ppurpous tou texous) is of the shifting particular rol layarov (layarov as being rikes) nal indexominate, because by it we perceive immediately the good or bad in what presents itself to us as an end, and pursue or avoid it accordingly; and also of the major premiss, (The étépar προτάσεως,) which is applied instinctively in that energy of the moral vois: for the sources of the of ivera, that whereby anything becomes an of evera, a final cause of action to us, are these: 1st. the principle or standard of pursuit and avoidance, (in which pursuit is predicated of certain qualities,) and 2ndly, the perception of these qualities in some particular. It is from these two combined that anything becomes to us an object of pursuit or avoidance, (doxal row of evera abras,) thus :-

πῶν καλὸν διωκτόν, general principle, laid down by the νοῦς of ourselves or others.

τοῦτό ἐστι καλέν, perceived by νοῖς in its moral function. τοῦτο ἐστι διωκτέν, that is, τοῦτο becomes an οῦ ἔνεκα to us.

- (121.) 1. ἐτέραι προτάσεως. It is generally assumed that ἐτέρα πρότασις is the minor premiss. In Antl. Prior, i. 8. I, it is either one of the premisses. But the fact is, that it is the premiss which has not been spoken of before; so that it is only the minor when the major has been mentioned or implied: here the ἔσχατον καὶ ἐνδιχόμενον, the shifting particular, clearly indicates a minor premiss, so ἐτέρα πρότασιε is the major.
- (122.) 4. ἐκ τῶν καθ' ἔκαστα γάρ: 1. Anal. Post. i. 31. 5. This γαρ refers to the ἐτἰρα προτασις: νοὺς is of the ἐτἰρα πρότασις as well as of the particular, because this ἐτἰρα προτασις is forme! (ἐκ τῶν καθ' ἔκαστα) by that intellectual αἴσθησις which is called νοῦς,—αὖτη δ' ἐστὶ νοῦς.

- (123.) 5. διδ καὶ φυσικά. As a proof of this, that these powers of moral action do not spring from or belong to σοφία, but are of τὰ καθ ἔκαστα, we may remark that they are conceived of as more or less natural gifts, which σοφία is not; and a proof of their being natural gifts is found in the notion that they are held to be attached in different degrees to different natural states and ages of life, (σημείον δὲ ὅτι καὶ ταῖς ἡλικίως οἰόμεθα ἀκολοι θεῖν κ τ.λ.,) as if nature was the author of them. This passage is in a parenthesis.
- (124.) 5. διδ καὶ ἀρχή καὶ τέλος νοῦς. This δω refers to the passage preceding the parenthesis.

νοῦς is the ἀρχή as forming the major premiss inductively from particulars. So Anal. Post. ii. 15. 8, ἡ μὶν ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς ὧν εἴη.

It is the riker as applying deductively the principle so formed instinctively and almost unconsciously, so as to judge at sight of the character, good or bad, desirable or undesirable, of an action.

- (125.) 6. ἐκ τούτων, 80. τὰ καθ' ἔκαστα.—al ἀποδείξεις, moral reasoning,—ἐκ τούτων, as data; περὶ τούτων, as conclusions.
- (126) 6. & ore 8 et a.r. A. Since moral reasoning is mostly about the particulars of moral action, the qualities, good or bad, of particular actions, men of experience, or age, or moral excellence, are enabled to judge, as it were by sight, of moral actions, and therefore their axioms and opinions, even though not supported by reasons, are to be followed as guides with as much confidence as the conclusions of the moral reason of ourselves or others who are not thus qualified.
- (127.) 6. ἐκ τῆς ἐμπειρίας ὅμμα: cf. St. Matt. vi. 22, 23; Heb. v. 14.

CHAPTER XII.

(128.) The question now arises, what is the use or advantage of these intellectual perfections, scientific or moral? Wisdom, it is urged, has no practical value, for it leads to no action; while moral wisdom, allowing it to lead to action, is not necessary to right action; for, first, if moral wisdom consists in the knowledge of right and wrong in action, of what advan-

tage is this knowledge? for the virtues are habits, and when we have them we act from that habit, and not from the knowledge which may be implied therein: so in bodily health, we are not more healthy or strong for knowing medicine or gymnastics scientifically, (sect. 1). Or, secondly, suppose we allow that moral wisdom does not merely consist in the knowledge of right and wrong, but also plays an important part in the formation of the habits, then it may be asked, of what use is it to those who have the habit? and even those who have it not can form it under the direction of others, as in matters of health, (sect. 2).

And again, it is absurd to suppose that moral wisdom, inferior as it is to intellectual perfection, is to govern it, as will be the case if we assign to moral wisdom the supreme direction of our lives, (sect. 3). These points Aristotle answers.

- (129) 1. τοῦτο μέν, εc. γίνεσιν είναι πράξεων. δίκαια, social good, (benevolence); καλά, individual excellence, (piety); ἀγαθά, (individual good), self-love.—δσα μὴ τῶ ποιεῖν: whatever are matters of πράξες, and not of τέχνη.
- (130.) 4. πρῶτον μὶν οδν. First, they are desirable ingredients of human happiness, as being human excellencies, and this even if they actually contributed nothing productively to that happiness; but, secondly, they do contribute something.— they are ingredients thereof, the essential causes: as health is the cause of being healthy, though it is not the productive cause of it as medicine is, so is intellectual perfection a cause of happiness, as existing and operating in it.
- (131.) 6. ἔτι κ.τ.λ. With regard to moral wisdom, it is actually one of the productive causes of moral excellence, for it is concerned in the development of the τργον of man; for take that stage of moral development in which a right choice of the end is made instinctively, by the so far formed moral habit, ήθική ἀρετή (ἡ μὲν γὰρ ἀρετή τὸν σκότον ποιεῖ ὀρθόν,) then moral wisdom, in its function of εἰβονλία, judges of, selects, and determines on the means, (ἡ δὲ φρόνησις τὰ πρὸς τοῦτον,) and this is necessary to the whole moral action.
- (132.) 6. τοῦ δὰ τετάρτου κ.τ.λ. The àperai of the other three parts—the strictly scientific, the moral intellect, the æsthetic,—having been mentioned under the names of ἐπιστίμη, φρώνησικ,

dperή (ήθωή), he is induced to mention parenthetically the fourth principle or part of humanity. The perfection of the sesthetic part is here represented by dperή, because that stage of the moral character is here supposed to be formed, in which dperή operates instinctively, as a sort of αίσθησιε, in distinguishing a good end from a bad one.

- (133.) 7. περί δὲ τοῦ μηδέν κτλ. He now turns to the other point put by the objectors, viz. that if poornous is useful for the formation of howh aperi, it is useless as soon as the habit is formed. He recapitulates (μικρόν ἄνωθεν άρκτέον) what he has said as to virtue not only consisting in action, but in action deliberately chosen (did mponiprous). Now supposing the moral character completely formed, there is an instinctive, though rational, choice of the whole action, both end and means, by the operation of the moral habit, (The new ole προαίρεστι ορθήν ποιεί ή άρετή). The whole action then being supposed to be the instinctive operation of the perfeetly formed character, the question now comes of what further use is φρόνησις? It must be remembered that this is a supposed case. The moral character is rarely so perfectly formed as to choose both means and end instinctively: the usual stage is that which Aristotle recognises elsewhere, viz where the end is chosen instinctively, and the means are still matters of deliberation and doubt. In section 6 it is said that, apera nowi von o x o no v open: see also ch. xiii. sect. 7: this instinctive choice of the end being the first stage of the moral character, which in the passage before us is viewed as in a further stage of perfection, the polynous of the means being merged in the moral habit as well as that of the end.
- (134.) 7. φρόνησιν τῶν καλῶν καὶ δικαίων Moral knowledge, and moral sense of individual and social right; or the genitive may depend on πρακτικωτέρους —δι' ἄγνοιαν: where ἄγνοια is the cause of the action.
- (135.) 8. τὰ δὲ ὅσα κτ.λ. Supposing the whole action to be deliberately chosen by the instinctive moral habit, it yet remains to carry it out into act,—to contrive and execute the means which we have selected. This is not within the province of ἀρετή, even when most perfectly formed into a δύναμις, (οὐκ ἔστι τῆς ἀρετῆς ἀλλ' ἐτέρας δυνάμεως). No moral excellence can give a man this power, and therefore some fur-

ther consideration is necessary, (λεκτέον δ' ἐπιστήσασι (more carefully: see Lidd. and Scott ad v.) σαφέστερον περὶ αὐτῶν).

(136.) 9. That prover which recognises and selects the right end and means, whether together or separately, springs from pous in its function of perceiving the moral qualities and uses and tendencies of things or acts; but there is another function of the intellect, or, it may be said, another function of vois, which has the distinct name of dervorge, which perceives (not the moral, but) the useful qualities of things; sees how these necessary means may be carried out and obtained, (ώστε τὰ πρός τὰν σκόπον συντείνοντα δύνοσθαι ταθτα πράττειν καλ τυγχάνειν αθτών: cf. Magn. Mor. i. 34, p. 48, της δε δεινότητος σκέψασθαι έκ τινών αν έκαστον γένοιτο των πρακτών καὶ ταύτα πράττειν;) and from this divaper of dervirus there springs a second sort of doomore, which is able to devise, carry out, obtain the means predetermined upon towards a good end; for unless the end is good, the habitual and deliberate exercise of this contriving faculty is not oponyous, but maroupyia. And it is very important to the understanding of this chapter, to keep in mind the different nature and functions of the polymers which springs from rove, and that which springs from derring; that which chooses the means because they are good and right, and that which carries such good and right means out; hence it is seen how moral wisdom, or φρόνησις, is necessary even after the habit has been perfectly formed, see note 133,as perfectly as it is possible to conceive it,-more perfectly than it practically can be,-certainly than it ever has been, except in the single case of Him Who had our nature without our imperfections.

δεινότης. Soph. Ant. 332, πολλά τὰ δεινὰ κοἰδὲν ἀνθρώπου δεινότερον πέλει. Our word cunning represents δεινότης more fully than any other, but still it does not give the notion of fear which exists in δεινός. Cunning is used in old authors both in a good and bad sense, though in later times it is mostly confined to the latter,—a tacit evidence of the way in which the faculty is generally used.—πανούργους δεινοί.

(137.) 10. ἐστι δ' ή φρόνησις κ.τλ. φρόνησις, when thus ap-

plied to the carrying out our choice, is not the same as this faculty; for, first, it implies a greater degree of intellectual exertion, as δεινότης is rather an instinctive power; and secondly, φρόνησιε implies a good end, while δεινότης is indifferent to the character of the end : but still demorns is an ingredient of active moral wisdom, for without it we should choose, but not act; our moral character would remain unproductive, from our inability to carry out our determinations. Practically, we do meet such people not unfrequently, to whom nature seems to have denied devorys, and hence, though they have polynous as moral knowledge and moral perception, their light is hid under a bushel; indeed, in this world, as it is at present ordered, their very moral excellence often makes them shrink from doing what is necessary to secure their end. It must be remembered, that though the opening of the end often becomes actually instinctive, and the posinguis (choice) of the means can be conceived of as instinctive, the poornous which consists in a rational and right use of Seworns cannot, from its nature, ever become an instinct, and therefore remains even when the moral character is looked upon as perfectly formed; see note 133.

- (138.) 10. ἡ δὲ ἔξες κ.τ.λ. The habit of contriving and carrying out the means to a good end arises to this eye of the soul, when to it is joined dperή; for the end must be good, or else it will be πανουργία, and good ends do not present themselves (as good) except to those who have dperή.
- (139) 10. ὅμματι τῆς ψυχῆς may either be φρόνησιε ἀπὸ τῆς δεινότητος, οτ δεινότης: in either case the meaning is the same, viz. that to the exercise of this practical faculty moral excellence is necessary.
- (140.) 10. of γάρ συλλογισμοί. In acts of moral choice there is a reasoning process more or less distinct; a reference of the particular to some principle, some standard of right, which may be syllogistically stated. This standard of right, this major premiss, by reference to which we draw our conclusion as to the pursuit or avoidance of the particular object in question, is not known except to the good man. The man without ἀρετή has a bad standard by which he measures acts in the moral syllogism, (see bk. in. 4. 4, 5,) and there-

fore his end is wrong, and his δεινότης becomes πανουργία, and not φρόνησις; therefore without ἀρετή we cannot have the φρόνησις ἀπό τῆς δεινότητος.

(141.) 10. & στε άδύνατον κ.τ.λ. This seems to be a mere repetition, for the greater part of the book has been occupied in shewing the way in which φρόνησις and ἀρετή are connected: but he is speaking, not of the φρόνησις which works in βούλησις and βουλείσις, but of the φρόνησις ἀπό τῆς δεινότητος, and shews that to the development of δεινότης into φρόνησις it is necessary that ἀρετή should exist. φρόνησις ἀπό νοῦ requires δεινότης to carry it out, otherwise it would have eyes but not hands; but in the case supposed above, and considered here, where the ἡθική ἀρετή secures both the right end and right means, the φρόνησις ἀπό τῆς δεινότητος is the only definite energy of φρόνησις, as the operation of the moral intellect, distinguished from moral sense.

CHAPTER XIII.

(142.) 1. ή άρετη παραπλησίως έχει κ.τ.λ. δεινότης stands in such a relation to the openious which belongs to it, that the latter is a development of the former by the addition of certain ingredients; so does duous desti stand to supia, or ήθική aperi, as the latter is likewise developed from the former by the addition of certain ingredients. This Quanty opera consists in certain instinctive impulses towards good, (Spual arev λόγου: Magn. Mor. i. 34, 49, οίον όρμαι τινες εν εκάστω άνευ λόγου πρός τὰ ἀνδρεία κ.τ.λ.: - the passage should be read, as it illustrates what is said here: see also Eth. x. 9. 8, dei by rd hoos προϋπάρχειν πως ολκείον της άμετης στέργον το καλόν και δυσχεpairor το αίσχρόν,) - certain shadowy visions of καλόν and aloxpov, which float indefinitely before the mind of every one who possesses human nature, unless, perhaps, we are to except those savage nations or individuals whose nature has by long corruption and degeneracy fallen below even the original

- fall. The shadowy instincts, residing in the imagination rather than the reason, are the guide of the child while yet his reason is dormant: as his powers in course of nature unfold themselves, these shadowy instincts impregnate his reason, and become rational, (μετὰ λόγου οἶσω,) until, as the child grows into the man, instinct is no longer his guide, but reason; he knows why he avoids the evil and seeks the good, and thus φυσική ἀρετή, which resides in the πάθη (especially in οἶδώς) by the admixture and impregnation of the reason, becomes ἡθική; and this again, as has been before said, the nearer it approaches to perfection, becomes in its operation more instinctive, more is δύναμις.
- (143.) 1. άλλ' ἄνεν νοῦ κ.τ.λ. φυσική ἀρετή then is ἀρετή minus νοῦς —οῦτω καὶ ἐνταῦθα. These shadowy feelings sometimes lead one wrong.—ἐὰν δὲ λάβη νοῦν. It is not by the addition of δεινότης that φυσική ἀρετή becomes κυρία, but by the addition of that φρόνησις which springs from νοῦς.
- (144.) 2. ή δὲ ἔξις ὁμοία οὖσα. Both φυσική and κυρία ἀρετή consist in avoiding what is wrong and doing what is right; but the latter energizes thus upon rational grounds.
- (145.) 2. δστε καθάπερ κτ.λ. As in the moral intellect there are the two powers of δεινότης and φρόνησις, which are so connected, (at least as far as φρόνησις is considered as an habitual and rational exercise of the contriving and acting power,) that δεινότης becomes φρόνησις by the addition of άρετή, so in moral action these states φυσική and κυρία ἀρετή are similarly related, insamuch as φυσική by the addition of φρόνησις becomes κυρία.
- (146.) 2. ἄνευ φρονήσεως. Here φρόνησις is that moral wisdom which arises from νοῦς, (see above, ἐὰν δὲ λαβῆ νοῦν): ἀρετὴ ἡθική can exist without the φρόνησις ἀπὸ τὴς δεινότητος, (see last chapter, sect. 8,) though it cannot act.
- (147.) 3. διόπερ κ.τ.λ. From this admixture of the intellect in the moral habit some persons think that the virtues are wholly intellectual.—φρονήσεις, acts or energies of φρόνησις.—πάσας τὰς ἀρετάς, the whole of the several virtues.

- (148.) 4. σημείο» δέ. That he was partly wrong and partly right is proved by the way in which men speak of any virtue as έξις κατὰ τὸν ὁρθὸν λόγον, which shews on the one hand that ὀρθος λόγος is not the whole, and on the other that it is part of it.
- (149.) 4. μαντεύεσθαι, to feel. It is applied to those convictions or impressions which we have without being able to give any definite reason for them, which come over the mind as the supposed inspirations of the prophet. Rhet. i. 13, μαντευόμεθα γάρ πάντες κ.τ.λ.
- (150.) 5. μεταβήναι, to change our ground.—οὐ γὰρ μόνον κ.τ.λ. ἀρετή is not only the πάθη under the government of reason, as of some power external to them, (κατὰ τὸν ὁρθὸν λόγον,) but it is a compound state of which ὀρθὸς λόγος is an essential ingredient, (μετὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγον). It is not the moral governed by the intellectual, but it is the moral-intellectual. It may be said to be κατὰ λόγον with regard to the subordination of the passions to the reason, but μετὰ ὀρθοῦ λογοῦ when viewed as an ἔξις, or state of mind made up of certain emotions or energies.
- (151.) 5. δρθός δὰ λόγος κ.τ.λ. This marks the distinction between the two sorts of φρόνησις,—ἡ ἀπὸ τοῦ νοῦ and ἡ ἀπὸ τῆς δεινότητος. The latter would very inadequately express ὀρθὸς λόγος περὶ πρακτῶν.
- (152.) 5. λόγους, acts of reason; μετά λόγου, in which reason is an ingredient; έπιστήμας, states of the pure intellect.
- (153.) 6. οὐδὰ φρόνιμον. From there being a sort of φρόνησις which arises from δεινότης, and which is not in its idea inseparable from right action, it might be supposed that a man might be φρόνιμος without being ἀγαθός, but from what has been said it is clear even this sort of φρόνησις implies ἀρετή.
- (154.) 6. διαλοχθείη, argue.
- (155.) 6. εὐφυέστατος. The δλογοι δρμαι, in which φυσική άρετή mainly consists, are not all equally strong. In fact, the different nature and strength of these makes different dispositions.—ἀπλῶς, strictly, properly.
- (156.) 6. δμα γάρ τῆ φρονήσει. Until φρόνησιε is formed, and is in active operation as the guide of every-day life, the

virtuous acts we may perform are only the energies of φυσική ἀρετή more or less advanced towards ἀρετή κυρία. When φρόνησις is formed, it operates throughout the whole πάθη, and moulds them into virtues by proper regulation. So St. James: "If a man offend in one point, he is quilty of all." That is, disobedience to God in one point proves the want of that faith which conforms the whole man to obedience. The virtues may exist separately when they are only in posse, as the man is advancing towards moral excellence; but they cannot when they are in esse, masmuch as virtue does not consist in this or that action, but in a particular frame of mind exhibiting itself in action. φρόνησις is a focus which collects the several scattered rays of light, and transmits them through itself the same, though changed.

- (157.) 7. He now sums up his answer to the difficulties started in the 12th chapter, by saying, that even were it true that φράνησω was not concerned in moral action as a productive cause and necessary ingredient, yet, as being an excellence of part of man's nature, it would be a part of happiness: but it is a productive cause and necessary ingredient. Nor is any superiority or authority given to it over σοφία hereby,—for it is merely with relation to man that its functions are thus assigned it,—any more than medicine is superior to health because it exercises authority over it, but with a view to it,—any more than because we say πολιτική is the highest science with regard to man, we mean that it is to direct the gods.
- (158.) 8. ή δὲ τὰ πρὸς τὸ τέλος. Φρώνησις is here considered again (as in ch. xii. 6.) as it practically exists and operates in men; the moral character giving the end, the means being found by the slower intellectual process of Φρώνησις.

νοῦς.--Φρόνησις.

As one of the difficulties in this book is the different senses in which the words $\phi\rho\delta\nu\eta\sigma\iota s$ and $\nu\sigma\hat{\iota}s$ are used, it may be as well to give them. Their being used sometimes as different, sometimes as the same, arises from the functions of the one being in certain parts and stages of the moral character the same, (see ch. viii. 8,) in others different.

voûs.

1. Perception of the invisible physical qualities of things, whence and whereby the Δρχαί of scientific reasoning are perceived or formed; differing from αΐσθησις, which is the perception of the visible qualities of things.

 Perception of moral qualities of things, whence moral premisses or principles are inductively formed, (ἀρχή, ch.

xi. 6).

3. Perception of the moral quality of a particular action, by an instinctive reference to, and application of, a moral principle; instinctive perception of the end, (τοῦ τέλους, ch. xi. 6,) followed by φρώνησις in its shape of εἰβουλία, (ch. xi. 2,) which is also ascribed to ἀρετή, (ch. xii. 6,) inasmuch as it is by the existence of ἀρετή in the soul that this rational perception is able to operate as an instinct towards good, and in it the ἀρετή τοῦ τέλους consists.

α. φρόνησες άπὸ νοῦ.

1. The possession of moral principles.

2. The application of these principles to a particular, called also νοῦς, because the intellect sees instinctively the moral quality, as νοῦς proper sees the physical quality, (ch. viii. 8). In this sense it is an ἀληθῆς ὑπόληψες τοῦ τέλους, (ch. ix. 7). Whenever the φρόνησες is thus worked into the πάθη, a moral sense is formed.

3. The discovery of the right means by the perception of their moral qualities, as well as of fitness for the purpose in hand. This is the proper function of φρόνησις when, in its first function, it has become that moral intuition which is called analogously νοῦς; and it is its usual function in most men, because it rarely happens that the perception of the means becomes intuitive; hence it is used for εἰβουλία, (ch. xi. 2).

β. φρόνησις ἀπὸ τῆς δεινότητος.

The perception of the way in which the means determined on are to be accomplished, and the end obtained, coming in after the *mpoalpeaus* of the end and means: this would remain a definite energy of the intellect in every action, even if the above *mpoalphaus* could become an instinctive energy of *hours* aperi, (ch. xii. 8).

Formation of the moral character.

Neutral vous,

at first dormant,

but daily de-

veloping.

Beinitys.

φρόνησιε δευτέρα.

Antagonistic

principles.

έπιθυμία — ήδονή and λύπη working in the πάθη. ήδύ άγαπ ητόν.

ήθὸ ἀγαπητό».
Actions of simple

Actions of simple selfishness impregnating poly.

becoming

παν ήδύ διωκτόν,
παν λυπηρόν φευκτόν.

ακολασία, bad end,
bad means, or only
accidentally good.

πανουργία.

Shadowy sense of **alor and aloxpor,

property, with

an hor of self-ap
probation attached.

Instinct towards

good ends; aloxpor

μισητόν—καλόν άγαπητόν.

Actions of radór impregnating rove.

κυρίως επιστήμη, οτ φρόνησις. (See bk. vii. 8. 13.) παν καλόν διωκτόν. παν αισχρόν φευκτόν.

1. Choice of ends. βούλησις, directed by Φρώνησις.

Sense of καλόν and alσχρόν gradually superseded by a rational apprehension of them,—πάθη submitting to it.

φρόνησιε τοῦ τέλουε, gradually merged in πάθη, choosing right ends instinctively, ήθως άρετη τοῦ σκόπου = δύνωμιε of moral νοῦς.

2. Choice of means.—
βούλευσις, directed by φρόνησις: if by practice merged
in ήθος, becoming also a
mere δύναμις — character
perfectly formed: ήθική
άρετη την προαίρεσιν νοιεί
δρθήν, (supposed case).

The undeveloped nature of man seems to have been viewed by Aristotle as consisting,—1. Of the tendencies of ήδονή and λύπη, residing in and working by the several πάθη, more or less strongly in different individuals. 2. Of the antagonistic instinct of φυσική ἀρετή.—a shadowy sense of καλόν and αἰσχρόν, chiefly the latter, residing in the imagination, and not in the reason, with the ήδύ of self-approbation attached to them as a motive. 3. The neutral power of νοῦς, or intel-

lect, as first dormant, but daily developing itself.

From the first of these proceed the actions of simple selfishness; from the other the actions of achor; and as roos is developed it is impregnated by one or the other of these, and whether it is by the one or the other settles in the main the question of the future character. If the passions have their way, and the vois is impregnated by them, its judgments and views are simply sensual, and it results in the alabarian έπιστήμη, (the law of the members.) which holds πῶν ἡδὸ διωκτόν -παν λυπηρόν φευκτόν. If, on the other hand, the shadowy sense of maker and aloxper controls the passions, the role is impregnated by it. These motives daily find their way more and more into the reason, and the reason apprehending and receiving them, the result is apples interfun,—a rational apprehension of the principles of καλόν and αλοχρόν, as facts in morals and as motives of action. This shows itself first in Boulygois, which, under the direction of opomous, makes a right choice of the end, judging rightly of the fitting objects of pursuit and avoidance, as well as of the nature of the objects presented for its decision, (if then aperi kara hoyor); and when this has become habitual, it impresses itself in the intovious, gives right notions of pleasure and pain, so that the true hoù alone presents itself as hoù, and the motive and cause of action in its shape of Boilgois becomes an instinct, with this difference, that it is now a rational instruct, (idea) apera perà λόγου); not only the mere shadowy sense of καλόν and αἰσχρόν, but an instinct founded on the views and judgments of reason. The first stage of the moral character (φρόνησις τοῦ Téxous) is now formed, and this is the highest stage of perfection to which men can ordinarily rise. The second function of poorgais is that of choosing the right means, (300-Aevous,) and this also we may conceive of as being merged in the moral character, so as to act instinctively;

practically impossible, or at least nearly so, for mere men Should it take place, then the second stage of the mora character is completed,—and h dpenh the specificate (not only σκόπου) ἀρθὴν ποιεῖ,—and the man has as perfect an εξα or ἡθος as we can conceive him to have: but men generally (may we not say of mere men universally?) are incapable of this, and this function of φρόνησις remains as a distinct intellectual operation, capable, of course, of various degrees of perfection, as the nature of things is better and more instinctively understood, and therefore the choice of the meanicarried on with greater readiness and truth. But there is yet another function of φρόνησις, arising from δεινότης, which is necessary to the ἐνέργειαι of the good man, and which is developed and formed coincident with the other two: for this see note 136.

BOOK VII.

CHAPTER I.

(1.) In the theory of moral virtue, as laid down by Aristotle, the intellect has only a limited authority over the passions. His virtues are not merely acts or states of the intellect, but of the passions and intellect combined, each contributing its share to the action. Hence, as it practically happens that the proper relation between the intellect and passions is seldom attained, it might be argued that the Platonic theory, which assigns a more despotic authority to the intellect, would remedy the contradictions which arise from the rebellion of the appetites against the reason, and that in the Aristotelic system the intellect was not sufficiently developed, being liable to be dragged about by the passions at their will. And that φρώνησις which allows itself to be thus dragged about by the passions is not really knowledge, for it is impossible to act contrary to such knowledge. In answer to this, he shews how it is that properties, from the inseparable conditions of human action, fails always to obtain the proper degree of mastery, and how it is that a man may act contrary to his

knowledge; and in explaining this he at the same time completes his portraiture of our moral nature.

- (2.) 1. āλλην ποιησαμένους ἀρχήν, taking a fresh starting-point. He has discussed the nature of moral virtue, its relation to the τργον of man, and its connection with his intellectual nature; he now proceeds to fresh ground—to the examination of certain difficulties in his moral theory, and certain facts in our social position, with a view to illustrate still further the relation between moral virtue and the destinies and happiness of man.
- (3.) 1. There are three stages of moral evil,—vice, incontinence, brutality; and it is the second of these whence the difficulties which present themselves in our moral theory arise. departa is but vaguely rendered by incontinence, but for want of a better the term may be retained,—care being taken that it represent to our minds, not the notion which is conveyed by its ordinary English meaning, but the more technical one of its Greek original,—want of power over oneself.
- (4.) 1. θηριότης. In άρετή the rational perception of καλόν agrees with the impressions of ἡδύ; in ἐγκρότεια the impressions of ἡδύ differ from, but succumb to, the perception of καλόν; in the τἢ θηριώδει ἀντιθεμένη ἔξις the whole being and nature is above the mere rational perception of καλόν, and exempt from any impulse of ἡδύ; while in κακία the rational perceptions of right and wrong are so distorted, that the αἰσχρόν presents itself as ἡδύ: in ἀκρασία the rational perceptions of καλόν differ from, and are overcome by, the impulse of ἡδύ; in θηρίοτης all rational perceptions of right and wrong are lost, and the desires, in consequence of the obscuration of reason, are so utterly depraved, that they belong to a nature lower than that of man.
- (5.) 2. εἰ καθάπερ φασίν κ.τλ. Mark the use of the indicative mood, not the conditional. It is not at all impossible but that this passage really represents Aristotle's impression on the subject.
- (6.) 2. καὶ γὰρ & σπερ οὐδέ θηρίου κ.τ.λ. The brute creation are, from their lack of reason, incapable of that choice of

good or evil which constitutes aperi or rania, while the gods are removed from that sphere of action in which alone these habits can exist.

- (7.) 3. Frepor ti yevos kakias: not a different sort of kakia, but a sort different from kakia.
- (8.) 3. Setos: Lac. for Geios.
- (9.) 3. ἐν τοῖς βαρβάροις. In such people there is no cultivation of the reason, and therefore the passions, left to themselves, grow more and more degraded.
- (10.) 3. νόσονς καὶ πηρώσεις. Where the reason is deranged or impaired, and the natural tastes and desires vitiated, either by the failure or loss of some faculty or instinct; as where Nebuchadnezzar, being deprived of his understanding, lived and fed as the beasts of the field; or where mental or corporcal disease have so affected the organs or senses as to make things repugnant to human nature agreeable and natural.
- (11.) 4. ἀκρασίας-μαλακίας τρυφής. The former is properly the moral temper or state acted upon by 186 or hunnpor. - ualaria is the disposition to avoid trouble, whereby λυπηρόν is more able to convey its impression. - τρυφή, the tendency to self-indulgence, a certain luxury-loving softness, whereby how operates more rapidly and sensibly; but it is here used in connection with the two last, rather as a natural tendency towards ordinary pleasure and aversion to pain, which exists in every one. All these vary according to the particular constitutions of men, and thus are different phases of moral weakness different in different people.eyaparera is the general moral state opposite to aspasia, (self-denial generally,) and also the particular temper which does not care much for things of sense .- * aprepia is a certain manliness of character which stands up against heπηρόν, rather glorying in hardships than flying from them, resists the softer solicitations of the 100.
- (12.) 4. ως περὶ τῶν αἰτῶν ἔξεων. The more natural construction would be, ως τὰς αὐτὰς ἔξεις, but περὶ κ.τ.λ. depends directly on ὑποληπτέον: "We must not form a conception of these severally, as if the conception were about," &c.

- (13.) 5. ἐπὶ τῶν ἄλλων: see bk. i. ch. 4. The whole of this passage is valuable, as giving a distinct statement of Aristotle's method of enquiry. There is not much trace here of his being the patron of a deductive as opposed to an inductive method.
- (14.) 6. δοκεῖ κ.τ.λ. The dogmas and difficulties which are started on the subject, and each of which resolves itself, more or less easily, into a question:—
  - 1. That éyspáresa is good, àsparéa bad, which may be stated as a question: "Is all éyspáresa good, all àsparéa bad?"
  - 2. Is adherence to reason always eyapáraa, departure therefrom always daparta?
  - 3. The departs acts contrary to what he knows to be right, under the influence of passion; the symparts, with the same knowledge, resists his desires, through reason. Have the departs and symparts knowledge?
  - 4. The έγκρατής or καρτερικός is held by some to be identical with the σώφρων, and the ἀκρατής with the ἀκολοστος; by others only partially so; while others say they are always different.
  - 5. Can ἀκρασία and φρόνησις exist together? and if so, in what sense?
  - 6. To what objects may the term departa be applied, and in what senses is it applied to such matters as anger, gain, &c.?

CHAPTER II.

(15.) 1. He here starts some difficulties which are suggested or implied in these several views of ἀκρασία.—πῶς ὑπολαμβάνων ὁρθῶς, i. e. with a right ὑπόληψις on moral subjects; that is, with φρόνησις. Some say that φρόνησις is incompatible with ἀκρασία. Others distinguish between φρόνησις and ἐπιστήμη, (ἐπιστάμενον μὲν οὖν.) and say that such a habit of mind is incompatible with the degree of intellectual conviction expressed by ἐπιστήμη; while Socrates denied the possibility of any one erring against his mental conviction, whether it were weak or strong; that is, he denied such a sort of action as ἀκρασία at all, but said

that when any one did so err, it was not contrary to their better knowledge, but from lack of it, (& ayronar).

- (16.) 2. This, like many of Socrates' views, he rejects on the simple ground of its being contrary to experience.—ὅτι γὰρ οὐκ οἶεταί γε, εc. δεῖν πράττειν: εce ch. x. 3. 2, last line.
- (17.) 3. He next states the objections which attach themselves to the view which distinguishes between complete (ἐπιστήμη) and incomplete knowledge (δόξα). It must be borne in mind that he is stating not his own difficulties and arguments, (though he may agree with some of these,) but the opinions and arguments of others, which give him, as it were, the questions which he begins to consider in the next chapter. Almost all these opinions are open to objections, and this it is which makes an enquiry into ἀκρασία so complicated as well as so necessary, in order to form a clear conception of its nature.
- (18.) 4. The argument here is a destructive conditional syllogism. If it be a weak conviction, then there is συγγώμη, but the action of the ἀκρατής is μοχθηρών and ψεκτών, therefore it is not a weak conviction.
- (19.) 5. φρονήσεως κ.τ.λ. ἄρα is emphatic then, marking a new supposition, and referring it to the former one. Supposing that ἀκρασία is the acting against φρόνησες, an objection arises here too.
- (20.) 5. ἄτοπον. This supposition is met on the other side by the elenchus, that the logical deduction of such an hypothesis (that the φρόνιμος was ἀκρατής) would be contrary to mental phenomena: we may see that the φρόνιμος cannot be ἀκρατής: such a supposition would imply that the φρόνιμος could knowingly act wickedly, which is contrary to the opinions of men, (οὐδ' ἄν φήσεις τις,) as well as to the practical character of the φρόνιμος, (ὅτι προκτικὸς ὁ φρύνιμος).
- (21.) 5. τῶν γὰρ ἐσχάτων τις, for he is one who has to do with the particulars, not the principles of action only. If he is φρόνιμος, his single actions must be good; which, if the above hypothesis be correct, they will not be.
- (22.) 6. ἔτι ἐν μέν κ.τ.λ. These are the arguments and difficulties connected with the fourth question in the preceding

chapter. It must be remembered that these are not stated as Aristotle's own arguments, even though he may agree with the position advanced. The whole passage is a complicated argument, consisting of a syllogism in the second figure,—iyeparis being the minor, σώφρων the major term,—the minor premiss being supported by a double conditional syllogism.

- (23) 6. οδτε γάρ τὸ ἄγαν κ.τ.λ. Excess does not belong to the σώφρων. The desires of the σώφρων must be both modified and purified.
- (24.) 6. ἀλλὰ μὴν δεῖ γε, sc. that ἐγκρατής should have desires both excessive and evil,—both ἐσχυραί and φαῖλαι—combined.
- (25.) 6. εἰ μἐν γάρ κ.τ.λ. If the desires are χρησταί, then the declining them is bad.—εἰ δ' ἀσθενεῖς καὶ μὴ φαῦλαι, οὐδὲν σεμνόν. If they are weak and not bad, it is no such wonderful thing to control them; the negation of the consequent takes away the μή from φαῖλαι, therefore the desires are φαῦλαι: the emphasis of this part of the argument rests more on the μὴ φαῦλαι than on the ἀσθενεῖς.
- (26.) 6. el d' φαῦλαι καὶ ἀσθενεῖς (=μἡ Ισχυραί). The negation of the consequent takes away the μή from Ισχυραί, without touching upon φαῦλαι at all,—the emphasis of this part of the argument rests wholly upon ἀσθενεῖς; therefore they are φαῦλαι (proved before), and Ισχυραί, proved by negation of ἀσθενεῖς: without keeping this in mind, the conclusion of this hypothetical would be, the desires are μὴ φαῦλαι and μὴ ἀσθενεῖς.
- (27.) 7. The real question is the kind and degree of intellectual firmness which constitutes eyepáresa.
- (28.) 8. δ σοφιστικός λόγος ψευδόμενος. The sophistical trick of reasoning called mentions, (see Aldrich, iii. 8. 12): either an illustration; as in this fallacy of mentions the mind feels itself logically bound to the conclusion which common sense rejects, so in ἀκρασία the mind feels the falsity of the moral fallacy from which it is unable practically to loose itself; or that the fallacy itself suggests a question on the nature of ἀκρασία, whether he who abides by such a conclusion is ἐγκρατής, and he who leaves it ἀκρατής; i.e. whether

these habits obtain in matters of pure intellect: in which case apparia would be good, eyepáreta bad.

- (29.) 8. διὰ γάρ κ.τ.λ. See Soph. Elench. i. 6, sqq.—όταν ἐπιτύχωσιν, when they make a hit.
- (30.) 9. εκ τινος λόγου, from a certain conceivable mode of stating it.— δυ υπολαμβάνει, 80, δείν πράττειν.
- (31.) 10. déferer av, may be held to be.
- (32.) 10. μή ἐπέπειστο. Most MSS, omit μή: "If the ἀκρατής had done it from a (bad) conviction that he ought to do it. he would have had a chance of altering when his conviction is changed; but now with a different conviction, viz. that he ought not to do it, he does it." But un infinesoro, which seems on the whole preferable, is supported by one or two MSS .: " If he had not had a right conviction," (that he ought not to do it,) "he might have changed when he got that conviction, (μεταπεισθείς); but now, though he has that conviction, he does it." In the reading without μή, πεπείσθαι and ἐπέweigro mean the false conviction of the acolagros, while πεπεισμένος refers to the right conviction, implied in μεταπεισθείς. If μή is read, πεπείσθαι refers to the wrong conviction of the akohagros, and energy and nenerously to the right conviction of the departie. In either case it is awkward to construct he same word differently in the same passage, but it is less so to do this with neneiobae and enenero than with enemeroro and meneromeros: if we take these two last to mean the same, then we must read μή.
- (33.) 11. The last words of the chapter are worth remark :—ή γὰρ λύσις τῆς ἀπορίας εὕρεσίς ἐστιν.

CHAPTER III.

- (31.) 2. τῷ περὶ ἀ ἡ τῷ πῶs, differ in their subject, or their method of handling the subject.
- (35.) 3. où x alera, 80. δείν πράττειν.
- (36.) 3. περί μέν οδν κ.τ.λ.: cf. Plat. Rep. 479, Ε.—παρ' ην. contrary to which.

- (37.) 4. δηλοί δ' 'Ηράκλειτος. See Preller, page 21. Plato, Cratyl. 402, E. Heraelitus professed to have δίξα only; yet his δίξα was practically as strong as Plato's ἐπιστήμη: it is merely a difference in words.
- (38.) 5. There are various ways of accounting for a man's acting contrary to his knowledge, founded on the practical difference between active (χρώμενος) and inactive (οὐ χρώμενος τῆ ἐπιστήμη) knowledge:
  - a. By the difference between the knowledge of the universal principle, and the knowledge of the character of the particular thing which presents itself for the time to the will: a mistake in the latter does not prove the absence of the former.
  - By the varieties of this knowledge of the universal and particular which are concerned in a simple action; the knowledge of a general principle as regards such things generally; the knowledge of a principle as regards men, or some class of men generally; and to each of these belongs a particular; so that frequently four varieties of knowledge are concerned in a single act, and the absence of any one of these may cause error, though the agent may be in conscious and active possession of the other three. What Butler, in Sermon X., calls self-partiality, continually operates to prevent men applying to themselves principles, which they believe abstractedly.
  - y. By the various temperaments and states which are favourable to the exercise of knowledge, or the contrary. Not only is there abstractedly a great difference between knowledge when active and when demant, but practically the knowledge is called into action, or suppressed, by different temperaments, or by those changes of temperament to which human nature is hable; so sleep, anger, excitement, mental or bodily, suspend the active operation of the knowledge of which, at other times, we may be in conscious possession;—a veil is thrown over the intellect at such times by the general suspension of our faculties, as in sleep, or by the overactivity of one part of our nature; how this veil is removed, and activity restored to our knowledge, is a question for pathology. Such persons cannot be said to have knowledge.

and therefore to act contrary to it at the moment of action, though they have it at other times.

- (39.) 8. συμφύναι, to be worked into the nature. The whole phænomena of moral action depend on the degree in which knowledge of good and right is worked into the whole system, so as to become part of our self-consciousness, and to operate instinctively, or exists externally, as it were, to ourselves, and operates only with great effort. In ἀκρασία the φρύνησις may exist externally; in ἐγκράτεια it is partially, in σωφροσίνη it is wholly, worked into our being. See below, note 42.
- (40.) 9. φνσικῶς, psychologically; according to its nature, and hence here psychologically. δν αἴσθησις ήδη κυρία, which thenceforward depends on the senses. ήδη: the function of ή καθόλου δόξα has ceased.
- (11.) δταν δὲ μία κ.τ.λ., when these agree. This syllogistic process of reasoning in moral action seems to be a true account of what goes on, though, as in scientific reasoning, the process is often instantaneous and imperceptible.

He supposes two premisses or principles in the mind, arising, the one from the law of the mind, the other from the law of the members; the one may be represented by mar γλικύ αίρετου, the other by παν αίσχρου φεικτόν (ή κωλύουσα yevia Pai). The mind assents, and the will follows whichever of these is called most strongly and sensibly into being, by having its particular attached to it. If it is rolro core yhuzu, then the major premiss, wâr yhuzu ciperde, is aroused (avry & evepyei), and the conclusion of the will follows, (τοῦτό ἐστι αἰρετόν): Whereas, if the premiss τουτό ἐστι aloxpor had suggested itself with equal strength, the major premiss, πῶν αἰσχρον Φενκτόν, would have presented itself in full force, and the conclusion of the will would have been τοῦτό έστι φευκτόν. Now where sensual desire or propension is present (τύχη δ' ἐπιθιμία ἐνοῦσα), the sensual minor premiss, τοῦτό ἐστι γλυκύ, presents Itself with more readiness and force than the moral one, τοῦτό ἐστι αἰσχρόν. It is true that, except where the mind is quite deprayed, the moral major premiss cirtually forbids it (ή μέν λέγει φεύγει» rouro); but the mind is carried away by the impulsive impression of desire (i enitopia d' ayei), so that the warning voice is disregarded; thus the man is overcome not wholly

contrary to knowledge, but yields to a sensual knowledge, and the syllogistic process arising from it, which represents the end as an object of rational desire. Hence it is of the greatest importance to right action that the tone of the mind, according to which we take a sensual or moral view of particulars, should be in a true and healthy state, so that the particular should strike us in its moral rather than its sensual view; hence the Apostle's direction for holy living,—"to have our loss girt about with truth," so that it may be always ready for use.

(12.) Our actions in matters of sensual pleasure and pain depend really on the greater or less degree in which φρόνησιε 18 worked into our moral nature.

In ἀκολασία the φρόνησις is totally absent, and a sensual wisdom (αλσθητική ἐπιστήμη) is substituted for it,—παν γλυκό διωκτόν: sometimes, in cases of utter depravity, αλσχρών ἐστὶ γλυκό obtains. The principle which should counterbalance and restrain the passions (παν αλσχράν φενκτών) is lost (ἀρχή διαφθείρεται), and "he imagineth mischief to himself as a law."

In departa the moral principle and the moral view is so far worked into our nature, that though external objects strike us in the sensual view rather than the moral, and the sensual principle consequently acts more instinctively and forcibly, yet there is a slight reaction on the part of the latter, though not sufficient to prevent the wrong action.

In έγκράτεια the moral principle and moral view is more completely worked in, so that the reaction is sufficient to overpower the ἐπιθυμία, and the moral fallacy connected with it.

In $\sigma \omega \phi \rho \rho \sigma \delta \nu \eta$ the $\phi \rho \delta \nu \eta \sigma c c$ is so wholly worked in, that the moral principle and moral view has become part of our very being, and takes the lead; and though there may be some slight reaction on the part of the senses, yet it does not affect or hinder right action, or even produce wrong $\delta \rho \epsilon \xi c c$.

- (13.) 9. ἄμα τούτφ, i. e. as soon as the φώσω has taken place.
- (14.) 10. ὅταν οδν κ.τλ.: cf. Plato, Rep. 439.—τίχη depends on ὅταν, which is carried on by δί.—ἔκαστον, the passions and the reason.—ὑπὸ λύγον, sc. the reasoning process, πῶν γλυκὸ ἡδὸ, τουτὶ γλυκὸ, τουτὶ ἡδύ.—δόξης, a result of a reasoning process; sc. τουτὶ ἡδύ.

- (45.) 10. οδα ἐναντίας κτ.λ, ες. ὁρθῷ λόγφ. This δοξα is not essentially opposed to right reason, though it is so accidentally, in consequence of the ἐπιθυμία making it a practical guide to an action which ὁρθὸς λόγος disapproves: there is no struggle between this δόξα and ὀρθὸς λόγος, but between the ἐπιθυμία and the ὀρθὸς λόγος. From οἰκ ἐναντίας to λόγφ is in a sort of parenthesis, so that the sentence beginning το καὶ διὰ τοῦτο belongs to the sentence immediately preceding οἰκ ἐναντίας κτ.λ.
- (46) 11. Δστε καλ διὰ τοῦτο κτ.λ. This is brought forward as a proof that ἀκρασία is founded on some sort of reasoning process, on some general principle which, true in itself, is κατὰ στιμβεβηκός, a right guide for practice under certain circumstances; it is not a mere impulse. Hence animals are not termed ἀκρατεῖς because they are not capable of these general principles, but act on the impulse of the senses.
- (17.) 11. φαντασία, the impression received from external things, from τὰ φαινόμενα-
- (48.) 12. πῶς δὲ λύςται κ.τ.λ. It being thus shewn how the principles of moral wisdom are lost eight of by the active influence of desire, it is no business of ours to enquire how and when they return in power to the mind: that is a question for pathology.
- (49.) 13. ἐπεὶ δὲ ἡ τελευταία κ.τ.λ. It is the particular premiss of the moral syllogism, the judgment we form of the object before us (δόξα αἰσθητοῦ), which mainly influences our action (κυρία τῶν πράξεων); and he who is under the influence of desire does not take the moral view of the particular object, but only a sensual view. The object suggests to him τουτὶ γλυκύ, which calls forth πῶν γλυκύ ἡδύ, and not τουτὶ αἰσχρόν, which would call forth πῶν αἰσχρόν φευκτύν, and prevent the action. And it may be again said, that it is of the utmost importance to right action that the tone of the mind should be right, that things should strike us in a moral, and not a sensual, point of view;—this is the object of right education.
- (50.) 13. και διά τὸ κ.τ.λ. Since a right judgment on particulars is not necessarily implied in the knowledge of the general principle (διά τὸ μὴ καθύλου δοκών είναι), and, being of particulars, is not matter of ἐπιστήμη (μη)' ἐπιστημονικών όμοιως),

the want of right judgment on a particular does not imply the want of the general principle: if the particular were ἐπιστημονικὸν ὁμοίως, then a wrong view of the particular would imply the entire absence of the general principle.

- (51.) 14. σὐ γάρ κ.τ.λ. Socrates appears to be right (ἐοικε ὁ ἐξήτει Σωκράτης σιμβαίνειν), for ἀκρασία does not take place when ἐπιστήμη, properly so called, (κυρίως ἐπιστήμη, the law of the mind,) is present in power in the mind. Thus is hindered and obscured, though it exists passively. But there is a sort of ἐπιστήμη present, νία, ἡ αἰσθητική, the law of the members, such as πῶν γλυκὸ ἡδύ; and this does exist when ἀκρασία takes place. ἀκρασία is not a mere animal impulse, but, by the aid of a reasoning process, it operates in spite of our better knowledge, which exists, though not actively, (ἐνίστι, not παρίστι). The natural reference which a reasoning creature would make to reason to approve his actions is supplied by the operation of the sensual syllogism, and thus φρόνηστι is suspended as a principle of action.
- (52.) 14. οὐδ' αὖτη—πάθος is in a parenthesis, so that της αἰσθητικής is in the same construction as κυρίως ἐπιστήμης, depending on παρούσης.

CHAPTER IV.

- (53.) Having thus discussed the nature of axpavia, he now goes on to the subject-matter. axpavia, properly speaking, does not apply to all the particulars of moral action, but only to such bodily pleasures and pains as are necessarily part of our nature, (the avayraia hdia): when honour or wealth have become, as it were, avayraia, then the term is applied metaphorically to the wrong pursuit of them, contrary to our better judgment.
- (54.) I. iyapareis kal kaprepinol. See notes at the end of the book.
- (55.) 2. ἔχοντα ἐπερβολήν, liable to excess.—ἀπλῶς, in its proper sense.—໕σπερ ἄνθρωπος. As we add an epithet or characteristic to the man who thus differs from other men; the common term "man" has a slight difference attached to

it to mark the individual: it is a slight difference; but nevertheless, by it he differed from other men, άλλ' όμῶς ἐτερος ἤν. Another interpretation is, that a man named Anthropus won the Olympic prize, and that in order to prevent it being supposed, when the individual Anthropus was spoken of, that the class ἄνθρωπος was meant, they attached to his name ὁ τὰ Ὁλέμπια νενικηκώς; so that the κοινὸς λόγος (ἄνθρωπος) ἰδίου (Ἦνθρωπος) μίκρφ διέφερεν.

- (56.) 2. ἐκείνφ, εc. τῷ τὰ 'Ολέμπια νενικηκότι.—κατὰ τὸ μέρος.
  as ἀκρατὴς πότου, ἀκρατὴς ὅψου κ.τ.λ., which are all varieties of ἀκρασία proper. The argument here is in the second figure.
- (57.) 3. τῶ προαιρεῖσθαι, modal dative.—οὐ κατὰ πρόσθεστν, not with an addition.
- (53.) 4. μαλακοί. This term, which expresses one phase of akparia proper, is not (like akparis) used metaphorically, and is only applied to bodily pleasures: if apparis were properly applied to all the above, then it would be applicable to them in all its shapes and phases; but it is not so. Another reading 18 ἀκόλοστος, taking the meaning to be, if ἀκολοστος cannot be properly applied to δργή τιμή, &c., so neither can axpagia; but the former is best .- mepl rairas, sc. nepl as asparis λέγεται απλως.— εκείνων refers to περί τάδε, δργήν, τιμήν, &c. The argument consists of an affirmative and a negative conclusion in the third figure.—où a e a eivar oldera is parenthetical, so that did to kit. A. belongs to the preceding clause: the meaning is, we do not place departs opyis, remis κ.τ.λ. in the same category with ἀκόλαστος, as we do the simple ακρατής. - μή ἐπιθυμῶν. The ἀκόλαστος is rather bent on indulgence from the tone of his mind and taste (ήδονή), than hurried into it by vehement desire. Mark the distinction here drawn between ἐπιθυμία and ήδονή.
- (59.) 5. τῷ γένει, generically of the number of things fair and esteemed. The first sentence of the next chapter, however, suggests that τῷ γένει may mean "to the species man."
- (60.) 5. τῶν γὰρ ἡδέων κ.τ.λ. This is a difficult passage, especially when compared with sect. 2; but it is solved by taking τὰ μεταξύ to be the ἀναγκαῖα of sect. 2; standing, that is, between τὰ φύσει αίρετά and τὰ φύσει φεικτά, being neither the one nor the other; not being αίρετά, matter of choice at all,

but simply avayeata, in which we have no choice. The division then stands thus:--

- 1. φύσει αίρετά τιμή νική κ.τ.λ. ἐν ὑπερβολἢ ψέγεται δος φευκτά.
  - 2. φύσει φευκτά θηριότης -- άπλῶς ψέγεται.
- 3. τὰ μεταξύ: μηδὲ φύσει αίρετά μηδὲ φενκτά, food and raiment, &o., ἐν ὑπερβολή ψέγεται ὡς ψεκτά.

No one would call the last radd sal onordaia.

- (61.) 5. καθάπερ διείλομεν πράτερον; sect. 2, that is, as far as the φύσει σίρετά and the τὰ μεταξύ are concerned.
- (62.) 5. τὰ τοιαῦτα: τὰ φύσει αίρετά. οὐτῷ πάσχειν, not by the simple affection.
- (63.) 5. δ σ ο ι, all are blamed who —. Supply ψέγονται. We must distinguish between ψέγεσθαι and ψεκτά: the latter has got a technical sense of things of bad desert, and thus is contrasted to those things which, as we see below, are simply ψευκτά. ψέγεσθαι simply means to be found fault with. Another way of taking the sentence is to suppose that from "καὶ γὰρ ταῦτα" down to "μωραίνειν" is in a parenthesis, to support the introduction of the new terms, τὰ περὶ τέκνα κοὶ γονείς, and that the words after this parenthesis, "μοχθηρία μὲν οἰν οἰδεμία περὶ ταῦτα," is an anacoluthon for μοχθηροὶ οἰκ εἰσί; and on the whole this, perhaps, is the best.—τ αῦτα, ες. τὰ περὶ τέκνα καὶ γονεῖς.
- (61.) 5. κρατοῦνται refers rather to the mental state of such persons; διώκουσι to the practical result thereof: he turns his attention only to one of the above divisions, the τὰ φύσει αίρετά.
- (65.) 5. Σάτυρος ὁ Φιλοπάτωρ. Satyrus having been aided by his father in obtaining an object of unlawful desire, loved him to such a degree, that on his father's death he threw himself from a precipice.—περί ταῦτα, ες τὰ φύσει καλὰ καὶ σπουδαία.
- (66.) 6. dλλά καὶ ψεκτών. Mark the distinction between φεικτόν, ψεκτών, μισητών: the first to be avoided as excess in things καλά καὶ σπουδαία; the second, objects of evil desert, as δκρασία; the third, eljects of abhorrence, as θημώτης.
- (67.) 6. δι' δμοιότητα κτλ. Analogously, not strictly, the word

aκρατής is applied to these cases, as the word κακός is to one who is unskilful or unlearned.—περί δὲ θτμόν κ.τ.λ. His endeavour to show that ἀκρασία is properly confined to ήδωνή σωματική has reference to his opposition to Plato's theory of morals,—that θιμός, and not ήδωνή, is the real motive cause of human action.

CHAPTER V.

- (68.) In this chapter he shows that the gross violations of right and decency are not to be classed under departs, or from acting contrary to knowledge, but proceed from a perverted nature, where there is a complete confusion, or rather absence, of principles of right and wrong.
- (69.) 1. τὰ δὲ σῦκ ἐστίν, ες. αὐκ ἐστὶν φύσει ἡδέα,—are not objects of desire by nature.
- (70.) 2. την ἄνθρωπου. Lamia, a lady of Pontus: Hor. Ars
  Poet. 340.—περὶ τὸν Πάντον: Arist. Pol. viii. 3, p. 260,
  and bk. iv. 18, p. 106. —τὸ περὶ Φάλαριν λεγόμενον.
  Phalaris is said to have eaten his son.
- (71.) 5. ούκ ή άπλη άκρασία. Supply ή έγκράτεια.—περί τοϊς θυμούς, angry passions. See Gr. Gr. 355, obs. 1.—τοῦ πάθους Βο, ἀκρατή θυμοῦ, not ἀκρατή ὑπλῶς.

CHAPTER VI.

- (72.) 1. ήττον αἰσχρά, less wrong, less a violation of duty.

  αἰσχρών gives the neuter notion of κακία, as καλόν of ἀρετή.
- (73.) 1. φαντασία, the faculty which receives impressions (ἄντο τῆς τλης) from external things and acts, following on αἴωθησις, so that below αἴωθησις is used for it. ὕβρις, properly speaking, is not matter of αἴωθησις, but of φαντασία; it is not any thing or act actually seen, but it arises from some such thing or act.
- (74.) 1. δ λόγος ἡ ἡ αἴσθησις. The two channels whereby ἡδί presents itself, the one of things absent, the other of things present, are here distinctly recognised.
- (75.) 2. η δ' ἐπιθιμία οδ. He is here speaking of right reason, which puts forth its directions under the form of δεί, as a matter of duty, which ἐπιθυμία does not, as we have seen in

ch. iii., allow to operate. The sensual λόγος, αἰσθητική ἐπιστήμη, may have operated so far as to shew that this particular thing is ήδύ, or that πῶν ήδύ διωκτύν, and so far it operates in ἀκρασία as to sanction the ὁρμή of ἐπιθυμία, but it does not say δεῖ πῶν ἡδύ διώκειν: in θυμύς, a sort of right reason, something which pretends to be so, lends its sanction to the action: δεῖ τοιούτο πολεμεῖν.

- (76.) 2. και ή χαλεπότης κ.τ.λ. Supply τοῦ θυμοῦ ἐστὶ φυσικωτέρα τῆς τῶν ἐπιθυμιῶν.
- (77.) 3. δολοπλόκον. The force of the quotation of course lies in the δάλος of the compound.
- (78.) 8. ἄστ' είπερ κ.τ.λ. The way to construe this is, "If ἀκρασία proper is more a violation of justice than that of anger, it is also (καί) worse (αλσχίων), and it is most properly termed ἀκρασία, and in a certain sense is vico."
- (79.) 4. This sorites is somewhat difficult, from the short way in which the argument is stated, and from there being a change from the first middle term,—the greater cause for resentment in ξπιθυμία, and consequently greater injustice—to that which implies this, but does not state it,—the less cause for resentment in δργή, and consequent less injustice: "and ἀκρασία δὶ ἐπιθυμίαν is worse than that from anger, for it is a fitter object for resentment, (ἀδικωτέρα); for δργή, being accompanied with λύπη, can have no εβρις, and therefore is a less fit object for resentment, and therefore less unjust."

Or it may be stated in another way :-

Whatever has pain has no ispes:

δργή has pain;

δργή has no υβριε.

Whatever is a more fitting object of resentment than δργή is άδικωτέρα τῆς δργῆς.

ἀκρασία δὶ ἐπιθυμίαν is more an object of resentment than δργή, (for δργή has no υβριε). Rhet. ii. 2. 5.

ακρασία δὶ ἐπιθυμίαν 18 άδικωτέρα.

- (80.) 4. καὶ ἡ ἀκρασία κτ.λ., ες. ἐστὶ ἀδικωτέρα.—μεθ' ἡδανῆς: see Rhet. ii. 2. 5.
- (81.) 6. κατ' ἀρχάς: the beginning of this part of his book.

  Cf. ch. i., δλλην ποιησαμένους ἀρχήν.

- (82) 6. τῷ γένει καὶ τῷ μεγέθει, in kind and degree; i. c. both in their nature, and when they exceed proper bounds.
- (83.) 6. ἀλλὰ ἡ κατὰ μεταφορὰν καὶ εἴ τινι κτ.λ., except by a figure, and that when any kind of animal, &c. οῦ γὰρ ἔχα belongs to the sentence ending λέγομεν, being the reason why those terms are not applied to animals except in a figure.— ἀλλὰ ἐξέστηκε, but nevertheless it has transgressed its nature by its excesses, and therefore in a figure we do apply these terms.
- (84.) 7. ἔλαττον κ.τλ., sc. κακόν.—φοβερώτερον, "more awful," se κακόν. That θηριότης is not φοβερωτερον from the amount of evil it might inflict, is clear from the words in the end of the chapter, which say that the evils it can inflict are less than what a man with νοῦς can cause. φοβερώτερον, therefore, must mean in itself, in the impressions it creates. Thus a madman at large is more awful—creates stronger impressions of fear for the time, though he is really less able to do injury than a deliberate villain. (Cf. Plato, Republic, 519.) In the next sentence the emphasis lies on διέφθαρται, as opposed to οὐκ ἔχει.—θηριότης, the state of beasts,—whether it be in the brute creation, or in men who are "as brute beasts." The words οὐ γὰρ διεφθαρται τὸ βὲλτιστον ῶσπερ ἐν τῷ ἀνθρώπφ, mark, he considers such men merely brute beasts in human form.
- (85.) 7. ἀσινεστέρα, less harmful. See last note. —τοῦ μη ἔχοντος ἀρχήν: that which has no principle or power of action, no power of originating action, viz. νοῦς. —παραπλήσουν οῦν. This sentence is in a parenthesis, down to κάκων, so that μυριοπλάσια γάρ κ.τ.λ. refer to the clause ending δ δὲ νοῦς ἀρχή, to shew that the φαυλότης of the one which has νοῦς is more harmful than the other which is without it.

CHAPTER VII.

(86.) The habits of mind on bodily pleasure and pain, mentioned in this chapter, exhibited in the characters corresponding thereto, are—

1. ἀκόλαστος: seeks pleasure and avoids pain. (προαιρούμενος); this is the law of his life. ήδύ presents itself to him

as his sole ἀγαθόν, λυπηρόν as his sole κακόν,—ἀρχή διαφθείρεται, conscience reprobate.

2. ἀκρατής: indulges in evil pleasure contrary to his conscience and sense of right. The ήδύ presents itself as ἀγαθόν, but not as τάγαθόν.

3. μαλακός: shrinks from right pains. λυπηρόν presents itself for the time as κακόν.

4. καρτερικός: abides right pains for conscience' sake. λυπηρόν presents itself as a κακόν, but is counterbalanced by fear of αίσχρόν, or love of καλόν, as the case may be.

5. ἐγκράτης: declines evil pleasures for conscience' sake. ἢδύ presents itself as a good, but is overpowered itself by fear of αἰσχρόν οτ love of καλόν.

6. σώφρων: evil pleasures do not present themselves as ήδύ, nor proper pains as λυπηρών, but the καλών presents as ήδύ, the αἰσχρόν as λυπηρών.

- (87.) 1. μεταξύ δέ κτλ. Observe this expression of Aristotle's view of human nature.
- (88.) 2. ὁ μὲν τὰς ὑπερβολάς κ.τ.λ.: excessive pleasures, out of the way, extraordinary indulgences,—such as are told of the old Roman epicures.—ἡ καθ' ὑπερβολάς, sc. ἡδία; carrying common pleasures to excess,—such as the drunkard or sensualist. The ἡ before διὰ προαίρεστο is evidently out of place, as the ἀκόλαστος always acts with προαίρεστε: it is found, however, in almost all the MSS. Nevertheless, the Paraphrast and some other commentators omit it. It certainly creates hopeless confusion. Michelet suggests εί for ἡ, but it seems quite as simple an alteration to omit it: it may have crept in from the ἡ καθ ὑπερβολάς.
- (89.) 3. τῶν μὴ προαιρουμένων, se. Aristotle here draws a distinction between the man whom an internal bias towards self-indulgences (ἡδονή) leads to act against his conscience, and one who acts thus under the pressure of a strong desire, an urgent external temptation, (ἐπιθυμία,) of which the former is the worse. This is the principle of the rhetorical way of putting a wrong act, (τὰ ἐλάχιστα μέγιστα,) the less the external temptation, the greater the natural tendency to wrong.
- (90.) 3. διδ κτ.λ. is introduced parenthetically, as what may be called "a proof by instance."

- (91.) 3 τῶν δὴ λεχθέντων, εc. ἀγόμενος δι' ἡδονήν, and ψευγῶν τὴν λύπην τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας: of these, the latter is a species of μαλακία, the former approaches nearer (μάλλον) to the ἀκόλαστος, inasmuch as the motive cause of the evil act is his own evil tendencies.
- (92.) 5. τρύφη: a species of μαλακία, a certain indolent, self-indulging temperament, which, above all things, dislikes trouble.—την λύπην: equivalent accusative to πονήση.—και μιμούμενος κ.τ.λ. The man who does this affects the gait and indolent bearing of a sick person, but does not fancy that he is to be pitted for his affectation, though he is so as much as a sick man.
- (93) 6. Καρκίνου. I have so often heard a false quantity in this word that I think it as well to refer the student to Arist. Vesp. 1508.—ἐντῆ ᾿Αλόπη, a play of Carcinus.—Κερκίων. In this play Cercyon killed himself on finding out his daughter's disgrace.—Ξενοφάντφ. A Xenophantus is mentioned by Seneca as having been a minstrel at the court of Alexander; and thus Aristotle became intimate with him.—Σκύθας: see Hat. i. 105.
- (91.) 7. παιδιώδης. He seems to seek ήδύ ἐν ὑπερβολή from προοίρεσες, but he is really trying to escape from λυπηρόν.—
  ἄνεσις, a cossation from toil.
- (95.) 8. σφοδρότητα, their vehemence. See ch. xiv. 6, for an account of this.

In mponéreca the applus interipp has not time to make itself heard.

In the case of $\mu \in \lambda a \gamma \chi \circ \lambda i \kappa \circ l$, it speaks to ears closed by the dogged vehemence of the desire for some self-in-dulgence,—such as when a man tries to drown care by pleasure.

In ἀσθένεια the κυρίως ἐπιστήμη is partially heard, but ἐπιθιμία leads the mind to the wrong course of reasoning, and thus carries it off.

CHAPTER VIII.

- (96.) 1. Σσπερ ἡπορήσαμεν: see ch. ii. 10.—λανθάνει, it escapes the person's notice. The ἀκόλαστος is so without being aware of his wretchedness. The ἀκρατής is reminded of it by the stings of conscience.
- (97.) 2. αὐτῶν δὲ τούτων, sc. the different sorts of ἀκρατεῖς: there is a parenthesis down to ἄτεροι, and we might not unreasonably suspect it to be an interpolation.—ἐκατατικοί, sc. ὀξεῖς: see last chapter.—ἡττῶνται, sc. οἱ τὸν λόγον ἔχοντες μὴ ἐμμένοντες δέ.—δμαιος γάρ refers to οὐ λανθάνει.
- (98.) 3. Here, instead of stating the similarity or dissimilarity between them separately, he states it together, and proves each separately, so that the clause το μὲν γὰρ παμὰ . . . ἐστιν belongs to the former clause, ὅτι μὲν οἶν . . . φανερόν, and the clause οὐ μὴν . . . ἀδικοῦσι δι to ἀλλὰ πῆ ἴσως, "but perhaps in tome respects they are the same."—τὸ Δημοδόκου. All that is known of Demodecus is that he was a native of a small island near Miletus, who made the Milesians butts for his wit.—ἄδικοι οὐκ εἶσί,—because the προαίρισιε is wanting.
- (99.) 4. ἐν δὲ ταῖε πράξεσι κ.τ.λ.: see bk. iii. ch. 4. The final cause is the starting-point in moral reasoning or actions, as in scientific reasoning we start from the hypothesis.—ἐκεῖ in mathematics: see bk. vi. 11. 4; and ch. 2. 3.—ὁ λόγος, reasoning, as opposed to νοῦς.
- (100.) 4. ἀλλὶ ἀρετὴ ἡ φυσικὴ ἡ ἡθικὴ τοῦ ὀρθοδοξεῖν περὶ τὴν ἀρχήν. We here gather that a δοξα of some sort is necessary to a moral action. After the ἐπιθυμία has been roused, and the ὅρεξιε moved, there is then a decision of the moral intellect (δοξα) as to the fitness or unfitness of the end. We are guided aright in this decision by the general tone of our mind,—either by the shadowy instincts of right and wrong (φυσική ἀρετή) in the yet unformed character, or by the rational principles or instincts (ἡθική) in the more developed mind. When this δόξα has pronounced the proposed οδ ἔνεκα to be right, βούλησιε follows, and the οδ ἔνεκα becomes an actual end to us, (see bk. ni. note 10). The σώφρων is of such a character that right always presents itself to him as right, and good, and pleasant; the ἀκόλαστος νίενες

ETHICS.—BOOK VIL [c.viii.5; c.ix.;

pleasure as good, and consequently very often the hoi as the good. He imagines it to himself as a law. - rob do toδοξείν depends on διδασκαλική.

(101.) 5. ¿στι δέ τις. He is setting forth the two characters already described, not introducing new ones -avédqu dein, "that he ought unrestrainedly to follow evil pleasures." The dpxή, the sense of right and wrong, of διαφθείρεται, while in the acohagree it is destroyed.

CHAPTER IX.

- (102) The question started in ch ii. 7 divides itself into three:
  - 1. Is eyepáreta merely intellectual firmness?
  - 2. Is it intellectual adherence to a right opinion?
  - 3. Is intellectual rectitude the essence of it, intellectual firmness the accident?
- (103.) 1. η ό τῷ ψενδεῖ refers to the case supposed in ch. ii., such as that of Philoctetes:—is such a man to be considered ακρατής ?
- (104.) 1. ή κατά συμβεβηκός. A man to be έγκροτής must have intellectual firmness; but this is not enough—it is ked" abro possessing and acting on right moral judgment and principles, to which the peculiar circumstances (kara our Beβηκός) of the case make intellectual firmness necessary. The essence of eyepáreia is moral, the way in which it accidentally operates is intellectual; the intellectual is a means to the moral, therefore the latter is the essence, the former the accident, (el yap res-ro mporepor).
- (105) 2. δσπερ ἄσωτος κ.τ.λ., i. e. it is an exaggeration of the right principle. - in al absence to the eyeporgs may change dià λόγον, though not dia παθος: the difference between firmness and obstinacy. - δ δέ οίχ έπδ λόγοι, sc. μεταβάλλει....λαμβάνουσι, receive from external things.
- (106.) 3. Εσπερ ψηφίσματα. The ψήφισμα does not carry with it any power of effecting what it decroes; as far as itself goes, it is inoperative .- dore palkov kr.k : because they are influenced, not by reason, but by pleasure and pain.

174

- (107.) 4. αλλά καλήν, sc. διά καλήν ήδονήν. Remark the distinction here drawn between the sorts of ήδονή, καλή, and αἰσχρά.
- (108.) 5. He here shews that εγκράτεια is a mean, as well as those properly termed virtues.—ή τοιοῦτος: that is, as far as this point in his character is concerned. This is supported by three MSS. δ τοιοῦτος al. is a mere repetition of the first words of the clause: ἐστὶ must be supplied, δ τοιοῦτος σὸκ ἐμμένων ἐστὶ τῷ λόγω.—διὰ τὰ μᾶλλόν τι: through his sense of pleasure being too strong; while the other does not allow himself the indulgences which reason allows, owing to his sense of pleasure being too weak, (διὰ τὸ ἡττόν τι).
- (109.) 6. ηκολούθηκεν, is derived from it in the way of analogy.

CHAPTER X.

- (110.) 1. He now shows that wherever ἀκρασία takes place, perfect φρόνησες is wanting. It is not that φρόνησες is not a sufficient development of the intellect, but because it is not sufficiently worked into the πάθη.
- (111.) 2. τον δε δεινόν. As δεινότης does not involve any moral considerations, but is merely a power of carrying out the necessary means to a desired end, the δεινός may be ἀκρατής, and vice versa, for the ἀκρατής may shew great δεινότης in arriving at his end.
- (112.) 2. κατὰ τὸν λόγον. δεινότης and the φρόνησις ἀπὸ τῆς δεινότητος are, as far as the intellect is concerned, an exertion of nearly the same faculty, but the latter has a right end in view, while the former may have either one or the other; or κατὰ τὸν λόγον may be construed, "as to their definition," for both might be defined to be δύναμις τοῦ πράττειν τὰ πρὸς τὸ τέλος, though in the case of φρόνησις it must be ὁρθὸν τέλος.
- (113.) 3. ἐπίβονλος, "with malice intent."—δ μἐν γὰρ αὐτῶν, sc. ἀσθενής: does not abide by his intent. Τhe μελαγχολικός is a person of morbid temperament, upon whom a temptation comes suddenly, and is embraced as a relief from the pain of existence.
- (114.) 4. των βουλευσαμένων, sc. the ασθενείε.

CHAPTER XI.

- (115.) Having discussed and explained the nature of ἀκρασία and ἐγκράτεια, he now proceeds to ἡδονή and λύπη as the motive causes of human action; while in the tenth book he rather considers them in their relation to, and connection with, the end, εἰδαιμονία.
- (116.) The fact that Aristotle discusses the question again in bk. x., and goes over, in many points, the same ground as here, has led some to suppose that these last chapters have found their way from the Eudemian Ethics (in which they occur verbatim) into this place; but the distinction given in the last note will point out a difference in his way of looking at pleasure and pain in this book and the tenth, while their close connection with departs will suggest a sufficient reason why he should have introduced them here.
- (117.) 3. žviai pėr elvai, 80. dyabai.
- (118.) 4. He gives the arguments by which these three opinions are supported.—γένεσιε, transition state.—συγγενήε, coexistent with. While the γένεσιε (οἰκοδόμησιε, for instance) is going on, the τέλος thereof (οἰκία) is not in existence; when the τέλος (οἰκία) is in existence, the γένεσιε (οἰκοδόμησιε) has ceased: therefore, if ἡδονή is a γένεσιε, it cannot ever be coexistent with the ἀγαθόν, for this is a τέλος.

CHAPTER XII.

- (119) Aristotle in this chapter is giving the arguments on the other side of the question. We must not suppose that these are held all by the same persons, but they probably were used by differing schools or individuals, so that we must not expect the same facts to be assumed or the same results deduced in the several positions:—
  - 1. That there is a difference between the āπλως ἡδύ and the τωλ ἡδύ, so that what may be true of the latter is not true necessarily of the former, (sect. 1).
  - 2. That there is a difference between the inipyers of pleasure and the ific of pleasure, (sect. 2).

- 3. That even those pleasures which seem to be yevious are not so really, but rather ivipyma, (sect. 3).

  Sects. 4, 5, 6, and 7 are evident.
- (120.) 1. πρῶτον μέν κ.τ.λ. The argument here is, that the objections urged above may be true as against ήδονή τως, but not ήδονή ἀπλῶς.
- (121.) I. ἀκολουθήσουσιν. As there is an ἀγαθὸν ἀπλῶς, and ἀγαθόν τινι, so there are φύσεις and ἔξεις, which are ἀγαθαὶ ἀπλῶς, and others only ἀγαθαὶ τινι; and further, there are some κινήσεις and γενέσεις ἀγαθαὶ ἀπλῶς, and others only ἀγαθαί τινι,—as, for instance, the γένεσις, or process of the act of sight, is ἀγαθή ἀπλῶς, the γένεσις, or process of recovery from sickness, is ἀγαθή τινι.
- (122.) Ι. ἔνιαι δὰ οὐδὰ τῷδε, εc. ἀεὶ οτ καθ αὐτάς.

  The divisions of ἡδονή in this respect are,—
  ἀγαθαὶ ἀπλῶς.
  ἀγαθαὶ τινι ἀεί,
  ἀγαθαὶ τινί ποτε.
  φαινόμεναι ἡδοναί.
- (123.) 2. ἔτι κ.τ.λ. Further, we must distinguish between the ἀπλῶς ήδύ and the κατά συμβεβηκός ήδύ; for as not only an efer, or completed state, is dyadov, but also the evenyear which precede and lead to that state, so also those i-ipyear which may be viewed as yeviners, carrying us onward and producing in us some state which is agreeable to nature, al (ἐνέργειαι, ΒC.) καθιστάσαι (ἡμάς) είς τὴν φυσικήν έξιν: Βου Rhet. i. 10,) are pleasures, though only accidentally so, as being the ivipyetat which are working towards a yet imperfect and deficient state, (inodoinou efews, so below, sect. 3.) els redeimour dyoperous της φύσεως, in order to get rid of the pain, ενδεια. They are not kad abras or anlas ideans, because they are only ήδείαι when the έξις is ὑπύλοιπος; while to those who have no such lack or deficiency they are not pleasant. But all hoom is not such a yéverer, since (inei) some exist without any preceding ένδεία or ἐπιθυμία, i. e. without any such ὑπυλοιπος έξις. Michelet reads υπολύπου έξεως, i. e. connected with pain, that is, with an todera; but the other reading has the same meaning. Aspasius interprets these words as above, —της λοιπαζομένης φύσεως και έν ενδεία οδισης: the Paraphrast, - ή δε ενέργεια την ιλλείπουσαν έξιν αναπληρού. Others interpret ύπολοίπου, the

mains of our former nature; i.e. those appetites and wants which arise from the recollection of our former nature: but the former interpretation is the best, though the sense given to inchoines is unusual; but the words our indexes of and below point to this sense. Cardwell reads, with one MS., "are at inipyrear" for "ion of inipyrear," making this sentence the reason or explanation of the former one: but the reading in the text comes to much the same thing. The clause beginning in inipyrear are not of the one ending with indian, close, so that ion of inipyrear ifews is in a sort of parenthesis, and we must supply before good, &c. But all are not of this sort.

- (124.) 2. ἔτι ἐπεὶ κ.τ.λ.—ἔξις. The connection of these words with what follows seems to be, that as the dyaθόν shews itself in an ἐνέργεια or au ἔξις, so the ἡθύ exists either as an ἐνέργεια or au ἔξις, though in the former it is only κατὰ συμβεβηκὸς ἡδύ, as tending towards a desired ἔξις.
- (125.) 2. τῆς φύσεως οὐκ ἐνδεοῦς οῦσης. This expression gives us the sense of the one opposed to it, viz. ὑπολοίπου ἔξεως.
- (126.) 2. σημείον κ.τ.λ., sc. that the pleasures belonging to the ἐνέργεια of ἀναπλήμωσις and those belonging to the state which is the result of that ἀναπλήρωσις are different, so that what may be true of the one is not necessarily true of the other.
- (127.) 2. Δναπληρουμένης: in the process of Δναπλήρωσις.—
  καθεστηκυίας: in a state of κατάστασις, or satisfaction;
  a settled, quiescent state.—συνέστηκεν, clash, differ.
- (128) 3. ἡδονή does not necessarily stand to ἀγαθόν as a γένεσις to the τέλος, which is the completion of it; for some sort of pleasure is simply an ἐνέργεια and a τέλος in itself, without anything beyond it.
- (129.) 3. οὐδὰ γινομένων κ.τ.λ. Nor do such pleasures arise when we are in the transition state of γίνεσις, (γινομένων,) but when we are in the possession and enjoyment of them, (χρωμένων).
- (130.) 3. καὶ τίλος κ.τ.λ. The τίλος of such pleasures (sight, for instance) is not distinct from the pleasure itself, but only of those which conduce to the supplement of some natural want, (ὑπολοίπου ἔξεως, sect. 1).—διό κ.τ.λ.: see ch. zi. 4.

- (131) 3. ενέργειαν της κατά φύσιν έξεως, the operation or energy of a state consonant to nature. This is the definition of άπλως ήδονή: the others, as we have seen above, are only κατά συμβεβηκός ήδειαι—αίσθητην γένεσιν, a perceptible state of transition towards something.
- (132.) 3. δοκεῖ δέκτ.λ. It may be said that the very notion of pleasure being a γίνεσις arises from its being in the most proper sense, (κερίως) ἀγαθόν; for as that which is properly ἀγαθόν is an ἐνέργεια, and ἡδονή being properly such an ἐνέργεια τοῦ ἀγαθοῦ, people confound it with a γένεσις, fancying that the two are identical. The way people got at the notion of its being a γένεσις was—ἡδονή must be an ἐνέργεια, because it is ἀγαθών, and an ἐνέργεια must be a γένεσις. He brings forward the source of the error (that ἡδονή is a γένεσις) which he has just been confuting, in proof of his position that ἡδονή is in the proper sense an ἀγαθόν, (though not τὰγαθόν).
- (133.) 4. τὸ αἰτὸ καί, the same as if (you were to call) healthy things bad, because, &c —πρὸς χρηματισμόν, money-making, business.—ταίτη. Viewed relatively, both ήδία and ύγιείνα are sometimes bad; but this does not prove them absolutely bad.
- (131.) 6. σύδὰ γὰρ ἄλλης κ.τ.λ. An art is that which sets out and regulates the productive powers of a δύναμις: that which sets out and regulates the operation of an ἐνέργεια is a law, not an art.—καίτοι: "and yet the objection does not seem to be founded in fact, for," &c.
- (135.) 7. το δί τον σώφρονο φεύγειν, εc. την ήδονήν.—τον άλυπον βίον, εc. άλυπία in preference to ήδονή.

CHAPTER XIII.

- (136.) 1. ή δὲ τῷ πῆ ἐμποδιστική, is an evil to particular persons, (opposed to ἀπλῶς,) as being in some way an hindrance to them: al. πῆ τῷ, opposing πῆ to ἀπλῶς.
- (137.) I. ως γάρ Σπεύσιππος κτ.λ. The method devised to meet the foregoing argument (ἐξ ἐναντίων) was simply this: as the two extremes are not only opposed to the mean as good, but each to the other as an evil, so the opposition between λύπη and ἡδονή may be of this latter kind, and both be evils. Aristotle answers—if both were evils, both would be nike avoided. Cf. bk. i. 12.

- (138.) 2. το ετο, εc. ενέργεια άνεμπόδιστος.—ο ύ δεμία γ à ρ κ.τ.λ.

  The argument is, " ενέργεια τέλεισε is ήδονή, (as being άνεμπόδιστος,) εὐδαιμονία implies ένέργεια τέλεισε, εὐδαιμονία implies
  ήδονή."
- (139.) 3. of δέκ.τ.λ.: see bk. i. ch. x. The essence of the εὐδαιμονία would remain, though the adjuncts perished; the εὐδαιμονία would remain, though the man would not be εἰδαίμων: see bk. i. note 175.—ἡ ἐκάντες ἡ ἄκοντες, whether they really mean it or not.
- (110.) 5. φήμη δ' οὐ κ.τ.λ., Hes. Opp. 762.—λαοί, sc. φημίζουσυν, Hesiod.
- (141.) 6. οὐχ ἡ αὐτή, ΒC. πᾶσι.
- (142.) 6. ἀλλὰ τἡν αὐτήν. In reality, there is a divine instinct within men, which prompts them to desire and seek after true pleasure, though in their views and practices they recognise and seek only the lower sort, because these are commonly received as the only pleasures. Reasonable self-love is at bottom a motive cause to every one.—παρεβάλλειν is neuter.—πάντα γὰρ κ.τ.λ. These words give an important feature in Aristotle's view of human nature.
- (143.) 7. ή ενέργεια, 80. της ήδονης. ενδέχεται ζην, 80. τον εὐδαίμονα.

CHAPTER XIV.

- (144.) 2. od v, if then this is the case.
- (145.) 2. ἡ οῦτως. This is another opinion, which Aristotle, on the whole, adopts. He frequently introduces such opinions of his own by ἡ οῦτως.—τὸ μὴ κακόν, sc. the getting rid of the λύπη τῆς ἐπιθυμίας.—μέχρι τοῦ ἀγαθαί: that is, as long as they are within proper limits.—τῷ διώκειν: modal dative.
- (146.) 2. οἰδὶ τῆς ἡδονῆς, sc. ὑπερβολή ἐστι, i. e. where the energy or state is such as not to admit of its being indulged in too much, (such as sight, or thought,) there is no possibility of the pleasure arising from it being desired too much. —τὰς ἀναγκαίας, εc. ἡδονάς.—ἐναντίας δ' ἐπὶ λύπης. In the case of ἡδονή a man is bad, not for pursuing pleasure at all, but its excess; in the case of λύπη a man is bad, not from avoiding the excess of pain, but pain altogether.— δλας, εc. ὁ φαῦλος.
- (117.) 2. où yáp é ori. This is an answer to the second ques-

tion proposed above, (διὰ τί οδν κ.τλ.) "If some pleasures are bad, why are the pains opposed to them bad likewise?" Having first answered the difficulty, "how far bodily pleasures are good," (ἡ οδνως ἀγαθαί κ.τ.λ.), he then introduces his answer to the other, as if it were a deduction from it. We must supply the sentence to which γώρ refers: "So that it is not absurd for one who holds excess of pleasure to be an evil, to say that λύπη is an evil also, for λύπη is not in itself the opposite of the bad sort of pleasure, but only accidentally, in the case of him to whom this bad sort of pleasure is good," (ἀλλ' ἡ τῷ διώκοντι τὴν ὑπερβολήν). In itself this bad pleasure is an evil, and therefore cannot be opposed to λύπη, which is an evil also.

- (148.) 3. τὸ διὰ τὶ φαίνεται ἀληθίς is the nominative case to φανῆ.—ἐπεὶ δ' ο ν. The apodosis begins in sect. 4, πρῶτον μὲν οὖν κ.τλ.: when a reasonable cause can be given for the origin of an error, it confirms the truth. Cf. Hooker, Ecc. Pol. I. viii. 3.
- (149.) 4. ως οδοης λατρείας, ες. της ήδονης.—σφοδραί. These remedies against violent pain are in themselves violent, hence the two are placed in strong contrast —διὸ καὶ διώκονται διὰ τὸ παρὰ τὸ ἐναντίον (by the side of the contrary,) φαίνεσθαι, ες. ήδείαι. These false pleasures appear to be pleasures from their contrast to the pain to which they are opposed.—διὰ δύο ταῦτα may be either, the two reasons above do not prove these pleasures to be good, for the following reasons; or δύο ταῦτα may refer to the following reasons themselves.—ὅτι αὶ μέν κ.τ.λ. He is giving one reason for the view which some men, looking only at bodily pleasures, and these in excess, take of ήδονή as an evil.
- (150.) 4. al di larpeia εκτ.λ. This is another reason for the same. The full sentence is, al di larpeia (οὐ σπονδαία εἶναι δυκοῦσι) ότι ἐνδεοῦς (εἰσί) καὶ (ὅτι) ἔχειν (τι) βέλτιον ἐστι, ἡ (τοῦτο) γίνεσθαι: "But the pleasures which are of the nature of remedies are held to be bad, because they imply a deficiency, and because it is better to be in possession of any thing, than that this thing should be in course of production," or ἔχειν may be rendered "an ἔξες, and γενεσθαι" and γενέσθαι towards that ἔξες. It is better to be well than to have recourse to remedies for getting well: an larpeia implies an evil, rather

than is itself a good. Such pleasures seem to be of the nature of evil, because they are merely remedies for a defect.

- (151.) 4. at δέ συμβαίνουσε τελειουμένων: "And other pleasures accidentally arise while the defect is in course of being supplied," (present participle, τελεισιμένων,)—see below, sect. 7,—and therefore are only accidentally good, not in themselves, but in consequence of the previous defect.
- (152.) 5. ἔτι διώκονται: this is another reason why these pleasures appear to be the best.—ὅταν μἐν οὖν ἀβλαβεῖε, Βα, παρασκευάζωσιν.—τὸ δε μηδέτερον, a passive, neutral state; with neither pleasure nor pain.
- (153.) 6. ο Ινώμενοι. Their desires are more active and insatiable, as drunken men are more thirsty the more they drink.
- (154) 7. al δ' ἄνεν λνη ῶν: such as the pleasures of thought, sight, &c.; and as these are never ἐν ὑπερβολῆ, they are σπουδαίαι. Τοῦ ὑπομένοντος κ.τ.λ. Health is restored, not by the action of the medicine, but by the operation of the yet surviving principle of health. All that the antidote does is to check that which would prevent this principle working; and therefore, though it is for the time an object of desire, it is only accidentally so, as hindering a greater evil.— ἃ ποιεῖ πρᾶξιν τῆς τοιᾶσδε φύσεως, which performs the actions suitable to such nature. In the Rhetoric this would be stated—ἃ ποιεῖ πρὰς ἃ φιλοτοιοῦτος, οτ τὰ καταστάντα εἰς τὴν ὑπάρχουσαν φύσιν.
- (155.) 8. οὐκ ἀεί κ.τ.λ. St. James i. 8, "A double-minded man is unstable in all his ways." In proportion as the parts of our nature are harmonized so as to work together, our pleasures will be consistent and enduring.—καθὸ φθαρτά, as being destructible; since we are destructible.—ὅταν δ' ἰσάζη, when these balance each other.—διὸ ὁ θεός κ.τ.λ. Here is a distinct recognition of a God, and of the divine nature.—ἀλλὰ καὶ ἀκινησίας. Sleep, for instance, is an ἐνέργεια ἀκινησίας.

(156.) It may be useful to subjoin a general view of ἀκρασία and ἐγκράτεια:--

ἀκρασία is twofold: σ. improper pursuit of pleasure.
 β. improper avoidance of pain.
 ἐγκράτεια is twofold: σ. avoidance of wrong pleasure.
 β endurance of right pain.

In both the will is supposed to be in a passive state, and two principles—one sensual, the other moral—existing passively in the mind. If the former were wanting, it would be σωφροσύνη; if the latter, it would be ἐκολασία.

d κ ρ a σ i a, a. pursuit of improper pleasure; sensual perception of particulars,—"τουτί γλυκύ;" ἐπιθιμία, of the senses roused,—the sensual principle called out; πῶν γλυκύ ἡδύ: sensual syllogism: φ ά σ ις representing it as an object of rational desire; τουτὶ ἡδύ—ὄρεξις, of the will consequent thereon, apparently sanctioned by reason: slight but intellectual reaction of moral principle,
—ἡ μὲν λέγει φεύγειν τοῦτο; ἐπιθυμία ἄγει, with the sanction of the αἰσθητική ἐπιστήμη,—action as ἡδύ.

έγκράτεια, a sensual perception of particular τουτί γλυκύ ἐπιθυμία: effective reaction of moral perception, τουτί αἰσχρον: moral principle called into being, πῶν αἰσχρὸν φεικτον,—φάσις; τουτὶ φευκτόν, action declined, though ἡδύ.

ἀκρασία, β. (μαλακία), avoidance of pain, τουτὶ λυπηρόν; sensual principle, πῶν λυπηρόν φευκτύν; φάσις, τουτὶ φευκτ τόν: slight ineffective reaction of moral principle, πῶν καλὸν διωκτόν,—action declined as painful.

εγκράτεια, β. (καρτερία), sensual perception, τουτὶ λυπηρόν; reaction of moral perception, τουτὶ καλόν; moral
principle, κῶν καλόν διωκτόν.—φάσιε: τουτὶ διωκτόν,
action performed, though painful.

μή βουλευσάμενοι.

dκρασία διὰ δξύτητα: routl γλυκύ, hasty decision,—
τουτὶ ἡδί, τουτὶ διωκτόν,—without giving time for the moral
principle to make itself heard.

ἀκρασία διὰ σφοδρότητα (μελαγχολικοί): τουτὶ γλυκύ, τουτὶ διωκτών, νιοlent impulse to escape pain,—obstinate ἐπιθυμία,—moral principle not allowed to speak.

in pagin & (' à σθίνειαν: βουλευσάμενοι, taking counsel with right reason, but not having the moral principle in sufficient strength to be effectual;—given above.

aκρασία δι' έθισμος: where self-indulgence has given increase to the ἐπιθυμία, quickened sensual perception, and strengthened the sensual principle.

For ακρασία άπο της έπιθεμίας, and ακρασία άπο της ήδανης, see note 89.

BOOK VIII.

CHAPTER I.

(1.) Aristotle in this book discusses the social instincts of man apart from any notion of social or political obligation, which he has treated of in the fourth (ch. vi.) and the fifth book. While going through the principles and the phænomena of φιλία, he shews that ηθική ἀρετή secures the most perfect and enduring exercise of the social instincts, as he has shewn in the fifth book that it secures the due performance of social obligation.

The actual difficulties in this book are fewer than in any of the preceding, but it requires considerable attention and clearness to master and retain the details, and the relation in which the matters treated of stand to each other: such as the conditions of $\phi \lambda \lambda a$ in general, and of true $\phi \lambda \lambda a$ in particular,—the points of identity and difference between this true sort and the spurious imitations of it; and the relation between the several spheres of the social instincts,—domestic, social, political.

- (2.) 1. ἀρετή τις. For the proper development of one of the energies of the social instincts, the mean between κολάκεια and ἀήδεια, see bk. iv. 6. 4.—τηρηθείη, sc. εὐητερία.
- (3.) 2. ἐν πενές τε, al. δέ, as an emphatic reference to what goes before.—βοηθεῖ, α. ἡ φιλία, al. βοηθείας, supported by a majority of MSS.: it must be taken as acc. plur. in apposition to καταφυγήν. The plural is used in this way in Œcon. i. 8.—σύν τε δ' ἐρχομένω: Il. z. 224.
- (4.) 4. Force δε τως πόλεις συνέχειν ή φιλία. In the fifth book χρεία is spoken of as the bond of society. Mankind there are viewed in their artificial, as here in their natural, state. The earliest bond of society is φιλία, of which χρεία supplies the lack or the deficiency. φιλία is natural δικαιοσύνη, δικαιοσύνη is artificial φιλία: but where φιλία exists there is no need of its artificial substitute; where δικαιοσύνη supplies its place as the formal bond of union, there is still a necessity for φιλία in a greater or less degree,—at the very

least in its shape of options — $\tilde{\epsilon} \chi \theta \rho a \nu$, al. $\tilde{\epsilon} \chi \theta \rho d \nu$. — $r \delta \mu d \epsilon$ highest sort of discousseems to be founded on $\phi_i \lambda_i a$.

- (5.) 6. διαμφισβητεῖται κτλ. These views of the nature of φιλία differ as it is supposed to be founded on καλδν, ήδύ, or χρήσιμον: if either of the two former, identity of feelings and interests is the principle of φιλία, (ὅμοιος πρὸς ὅμοιον); if the latter, diversity, (κεραμεῦς κεραμεῖ). See ch. viii. 6.
- (6.) 6. δθεν τον δμοιον: Od. xvii. 218.—κεραμείς: Hes. Opp. 25, και κεραμεύς κεραμεί κοτέει και τέκτονι τέκτων.—ἀνώτερον, more deeply.—φυσικώτερον, on physical principles: Εθριπίδης: Frag. ἀδηλων δραμάτων, iv.—το ἀντίξουν, a surface with corresponding indentations.—Ἡράκλειτος: cf. Plato, Symp. 187, A —ἔμιν: Eth. Eud. vii. 1, Ἡράκλειτος ἐπιτιμᾶ τῷ ποίησαντι "ὡς Ερις ἔκ τε θεῶν ἔκ τε ἀνθρώπων ἀπόλοιτο."
- (7.) 7. This is the same practical principle on which he acts in his investigation of aperá, where he says he does not discuss τί ἀστω ἡ ἀρετά,—καὶ τὰ ἔτερα: καὶ is ενεκ.—ότι ἐπιδέχεται. The meaning of this argument is, that those things which admit of change of degree do not differ in kind.—ἔμπροσθεν. Michelet approves of Zellius's reference to bk. ii. 8, where it is shewn that the extremes on either side of the mean do differ from the mean in kind, though they are also different degrees of the same κάθος.

CHAPTER II.

- (8.) The conditions of φιλία ατο:—1. φιλητόν. 2. φίλησις.
   3. βούλησις άγαθοῦ οτ εθνοια. 4. ἀντιφίλησις.
   5. μὴ λανθάνουσα. 6. συζην.
- (9.) 2. dalin, in the abstract.

CHAPTER III.

(10.) 2. οὐχ ἢ ὁ φιλούμενός ἐστιν, not in respect of that which the person beloved in in himself; al. φιλοίμενος ἔστιν, not, as in true friendship, where his mere existence, without further results, is the object of friendship. $\frac{1}{2}i\sigma\tau i\nu$, al. $\frac{1}{2}i\sigma\tau i\nu$, as above: but $i\sigma\tau i\nu$ is here evidently the copula.— $i\sigma\pi i\nu$, whatever he may be, (e.g. good, $\frac{1}{2}i\gamma a\theta i\tau$,) not for himself, but for what he is to them.

- (11.) 6. τελεία. φιλία is perfected by ήθική ἀρετή.—α! αὐταὶ ἡ ὅμοιαι, are of some particular sort, or like them; but the former reading is the better.
- (12.) 7. ταύτη δὲ ἐπάρχει κ.τ.λ., herein exist all the above-mentioned requisites in the parties themselves, essentially, and not accidentally.—ταίτη ὅμοια, sc. τὰ εἴδη τῆς φιλίας. The other sorts of friendship are merely resemblances and shadows of this: al. ταύτη γὰρ ὅμοια, in this they are similar, &c.
- (13.) 8. τοὺς λεγομένους ἄλας. Michelet quotes Cic. de Amicitia, c. 19, Verumque illud est quod dicitur multos modios salis simul dandos esse ut amicitiæ munere expletum sit. End. vii. 2: els παροιμίαν ἐλήλυθεν ὁ μέδιμνος τῶν ἀλῶν.
- (14.) 9. αῦτη, sc. φιλία κατ' δρετήν —κατά τον χρόνον, in regard of duration.—ταύτά, al. ταῦτα.

CHAPTER IV.

- (15.) 2. μηδέτερον, he who is neither really good nor really bad (neither ἐπιεικής ποτ φαίλος) can be a friend to any sort of man. —οί γὰρ κακοί κ.τ.λ. Mark the analogy between φιλία and φιλαντία, which is more fully drawn out hereafter.
- (16.) 3. ούδενί, Βε. διαβαλλοντι.— έν τούτοις, Βε. τοῖς ἀγαθεῖς.
- (17.) 5. συνάπτουσι, combine.
- (18.) 6. ταύτη, εc. τη των είγαθων φιλία: ὅμοιοι being used as ὁμοίωμα, in sect. 1: or ταύτη in this respect, εc. χρεία or ήδουή.

CHAPTER V.

- (19.) 3. αποδεχόμενοι, taking to one another.—of μακάριοι.
  The word expresses here both virtue and prosperity.
- (20.) 5. 48 ci. The common reading is \$78 ci, but it seems difficult to make any sense of this word; and the reading in

the text (ἡδεί) is not much better. Βι υλήσει is by some taken to mean τῷ ἀγαθῷ, in which case ἡδεί would do very well; but this seems doing violence to the word βουλήσει. I would suggest ἔργῳ, which is not a violent alteration.

CHAPTER VI.

- (21) 4. μᾶλλον ἔσικε φιλία κ.τλ, that friendship is most like friendship. I should be inclined to read φιλία.
- (22.) 6. ἐὰν μὴ καὶ τῷ ἀρετῷ ὑπερέχηται κ.τ.λ., unless he (ὁ ὑπερέχων) be surpassed in virtue. If this be not the case, he does not, by being in his turn infector, (ὑπερεχόμενος,) preserve an analogous equality. If the one who is superior in one point is inferior in another, there is, analogously, an equality between them.
- (23) 7. τοιούτοι, εc. ὑπερεχόμενοι. Those in power are not wont to look on themselves as ὑπερεχεμενοι τῆ ἀρετῆ.—αί εἰρημεναι, the three sorts οἱ φιλίαι.—βοίλονται, εc. τὰ αὐτά καὶ μένουσιν, εc. καὶ ὅτι ῆττον μένουσιν.—κακείνη, εc. τῆ κατ' ἀρετῆν φιλία.

CHAPTER VII.

- (21.) He now examines the nature and operation of the social instincts, where the parties are not on absolute, but only on a relative, footing of equality; where there is not an exact interchange of feelings, but such an interchange as answers to the relative position of the parties.
- (25.) 2. ἐπιεικής φιλία, such as is seemly; answering to ἐπαίκαα in justice,—not strictly φιλία, but such as suits the circumstances.
- (26.) 3. ἔστι γὰρ ἐν μέν κ.τλ. In φιλία each does not consider the exact rights of himself and the other; he does not think low much he is bound to give, but how far his abilities go. In δικαιοσένη the main question is that of rights: he does not think how much he has power to give,

but how much the other has a right to claim. If \$\phi\lambda and \$\partial \kappa and \text{discoulter}\$ were conceived to be at the opposite points of a line, then as \$\phi\lambda ia\$ degenerated into \$\partial \kappa and \text{order}\$ would be exchanged for the \$\partial \xiappa ia\$; as \$\partial \kappa and \text{order}\$ was replaced by \$\phi\lambda ia\$, the \$\partial \xiappa ia \text{would}\$ be lost sight of in the \$\pi\lambda \sigma v.

φιλία—— ἀξία——πόσον——δικαιοσύνη.

In proportion as the question of ἀξία is forced upon us in the φιλία ἐν ὑπεροχή, the character of φιλία is lost.

- (27.) 5. ἀφαιρουμένων: many of the points of friendship being destroyed by inequality.—μένει, εc. ὁ φίλος, οτ ἡ φιλία. —χωρισθέντος, εc. τοῦ φίλου: al. χωρισθέντες, in which case we must supply μένουσι.
- (28.) 6. ἀνθρώπφ ὅντι, to him as a man. Whatever goods belong to humanity: hence not such as pertain to the gods.

CHAPTER VIII.

- (29.) 1. ὑπερεχόμενος, in an inferior condition.—τοιοῦτος εἶναι, nl. om. εἶναι.
- (30.) 4. έν οίς τοῦτο γίνεται κατ' άξίαν. He is speaking of the φιλίαι έν ὑπεροχῆ.
- (31.) 5. δμοιότης (80. έστὶ) φιλότης—ἐπιτρέπει»: the common reading has ύπηρετεῖν after ἐπιτρέπειν, but the reading in the text is the better, supplying δμαρτάνει».
- (32) 6. φιλητούς δυτας. This accusative depends on δεί in άξιωτέου = δεί άξιοῦν: Gr. Gr. 613, Obs. 5.

CHAPTER IX.

(33.) He now discusses the nature and operation of the social instincts in domestic and political life.—ἐν ἀρχῆ, sc. ch. i. 4. Some persons have argued from this expression, here and elsewhere, (bk. vià and ix.,) that these chapters do not properly belong to the Nicomachean Ethics: but there is no reason

why is $d\rho_{\lambda}\hat{\eta}$ here may not mean "the beginning of this part of the subject;" and there are other passages in these books where the words is $d\rho_{\lambda}\hat{\eta}$, used somewhat differently, imply connection with the earlier parts of the Ethics.— $\phi:\lambda$ (a distant): is emphasic; Gr. Gr. 761, 2.

- (34.) 1. καθ' όσον κτλ. As δικαιον is the substitute for φιλία, it follows, that wherever there is φιλία there might be δικαιοσύνη; wherever there is δικαιοσύνη there might have been φιλία; so that either can be brought to prove the possible or actual existence of the other. Both depend on κοινωνία, wherefore, in whatever social relation there is δίκαιον, there must be a possibility of φιλία.
- (35.) 3. atξεσθαι κτ.λ. The nature of φιλία and δίκαιον is such that they vary in degree in a common ratio. Wherever the claims of φιλία are strongest, the claims of δίκαιον are so too. On the other hand, we must remember that where φιλία ought most to be, there δίκαιον ought least to be: but still, looking at it practically, as φιλία is so much set aside, the position in the text is perfectly true,—that where φιλία has most right to look for mutual good offices, there δικαιον lays down the claims of each most authoritatively. For the use and progress of δίκαιον from a state of φιλία, see bk. v. ch. 8, note.
- (36.) 3. πάσαι, al. πάσι, wrongly.—τοῦ συμφέροντος χάριν done i. So in the fifth book he speaks of xpera as the bond of social union. The social instincts which bind man to man do generally assume their lower form of φιλία διά χρήσιμον, which differs but little from disagonien, except that this latter is more definite. pilia proper is a higher bond of union in the abstract, but practically does not work when the society grows from a family to a state. In the early Church we have an instance of an attempt to frame a society on the purer principle of pilia, individual rights being for a time forgotten in the common interest,—the agia merged in the morov; but individual rights soon made themselves heard, and complaints from individuals that their claims were neglected reintroduced bikamy into the Church; and surely, if there ever could be a society in which pala night have held her (abstractedly) natural place in society, it was a body of Christians who had received the especial grace of God.

human nature refused to obey, and fell back on the artificial system of δικαιωσίνη See note.—δοκεί. Michelet observes truly, that Aristotle does not mean to give this bond of social union as the best and truest, but only as the practical and historical view of it.

(37.) 5. θυσίας τε ποιούντες at first sight seems to agree with the plural implied in πολιτική: but Michelet's observation is right, that πολιτική is an abstract noun, and therefore does not admit of this construction. See instances in Gr. Gr. 379, b. He refers ποιούντες to φυλέται και δημύται, making from "Evan down to Biov in a parenthesis, to mark that he is passing from the σίμφερον to the ήδύ, but that what he has advanced equally holds good. Grammatically speaking, . motofores might be viewed as the nominative to moderationται χάριν.-- τοῦ παρόντος κ.τ.λ., implied in ή πολιτική epierat, see Gr Gr. 708, 1; but Michelet's way seems the best. - ού γάρ τοῦ παράντος κ.τ.λ.: politics does not merely provide for the points of common weal as they from time to time arise, but for every part of life; not only for the actual σίμφερον, but for the ήδύ as far as it is σύμφερον: hence all these associations which have job in view come under politics, as well as those which look to σύμφερον. - περλ ταύτας, sc θυσίας. - συνόδους depends on ποιοίντες, making assemblies for these, i. e. for sacrifices.

CHAPTER X.

(38.) He now examines the social instincts as they are developed in the political or domestic life. The subject is discussed at length in the third and fourth books of the Politics. — πολιτείας. A constitution may be defined as a system or arrangement (τάξις: see Pol. in. I.) which embodies the rights and duties arising from the relations in which the various parties in the state stand, or are viewed as standing, to each other; and as the principle (αξια) on which these relations are estimated varies, the constitution varies likewise. It is to be distinguished from a government which takes care that these rights and duties are performed and exercised without let or hundrance. A good constitution is that which fitly embodies

the really existing relations. A constitution is bad when it embodies relations which do not exist, or does not embody relations which do exist.

- (39) 2. δ μἡ αἰτάρκης, not independent.—τὶς εἴη βασελείς. al. ἡ βασελείς. There is about equal authority for each. If ἡ is read, we must supply μᾶλλον before it: Gr. Gr. 579, Obs. 3. If ἡ is omitted, then κληρωτός βοσελείς is the same notion as we find in Pol. iii. 10, p. 102.
- (40.) 3. περὶ πλείστου ποιούμενοι τὸ πλουτεῖν. In oligarchy wealth is looked upon as an instrument of unconstitutional power. In timocracy it is a test of the relations in which the individuals of the state stand to each other; either of the amount of interest or stake which each person has in the common weal, or as a presumptive test of education and ability. Observe Aristotle's theory of revolutions.—βούλεται, claims or pretends to be = is in theory.
- (41.) 4. παραδείγματα, models.—πατρική, patriarchal.—
  αῦτη. 8c. ή δεσποτική. It is right, because it truly embodies
  the relations which really exist between a master and a
  slave: the slave, viewed in the relation of a κτημα, has no rights
  or duties properly so called. The patriarchal authority, as
  set forth in Asia, is wrong, because the supposed relation
  between father and son, on which it is founded, as if they
  stood in the relation of master and slave, is not the true or
  real one.—διάφοροι: not merely different in species, but
  have a different character; are to be differently thought of;
  as in the cases just quoted.
- (42.) 5. ἀνδρός κ.τ.λ. Supply κοινωνία.

CHAPTER XI.

- (43.) 1. ἐφ' δσον καὶ τὸ δίκαιον: see note 34.
- (41.) 2. ή πατρική, εc. φιλία.— διαφέρει, εc. της βασιλείας.— άπονέμεται, attributes.
- (15.) 6. in ois μηδέν κοινόν: where there is no common interest the slave has no interest in what his master does,—no mutual relations.

- (46.) 6. oldi yaρ δίκαιον. The argument here is, "If there is φιλία there would be δίκαιον; there is no δίκαιον, therefore no φιλία." The absence of δίκαιον is a token, not a cause, of the absence of φιλία; the lack of φιλία, on the other hand, is a cause of the absence of δίκαιον.—Δφελείταε μέν γάρ κ.τ.λ. There is an Δφελεία between the parties, but still no κοινόν, therefore neither φιλία nor δίκαιον.—μέν γάρ: there is no δίκαιον, "for these indeed are benefited:" it is almost equivalent to "for though,"
- (47.) 6. # \$00\lambda os. Aristotle seems never to have been able to get rid of the fact that every man had some claim upon his fellow-men, by virtue of his humanity: he was obliged to recall to his mind the artificial view of individuals as slaves, in order to justify what he says as to their position.
- (48) 7. δοκεί γάρ είναι κ.τ.λ. This is the άπλῶς δίκαιον of the fifth book.
- (19.) 7. καὶ φιλίας δή. καὶ δἡ (φιλία) πρὸς πάντα τὸν δινάμενον κοινωνῆσαι φιλίας:—unless the proper reading be καὶ φιλία δή. Michelet suggests that φιλίας depends on τί, supplied from τι δίκαιον.

CHAPTER XII.

- (50.) 1. πασα φιλία. Ho is here speaking of πολιτικοί φιλίοι, or φιλίαι κατ' αξίων.—αφορίσετε δ' ἄν τις κ.τ.λ. One might perhaps eliminate or exclude from this definition the friendship of relationship and companionship, which might be viewed as arising from the φυσική φιλία mentioned in chap. xiv. 4, from a similarity of fochings (όμοπαθείς), or of character (όμοήθεις), rather than from any community of interest between the parties. Eudem. vii. 10, λεγονται δὲ φιλίαι, συγγενική, ἐταιρική, κοινωνική, ἡ λεγομένη πολιτική.
- (51.) 2. ἐκείνφ, al. ἐκείνων δὲ οὐδενί, sc. to none of these is the possessor an object of interest; but the new reading is by far the better.
- (52) 3. τῷ ἐξ αὐτῶν πεφικεναί. Cf. 1 Ep. St. John 5.—ταὶτὸν αἰμα: Π. ζ. 211. βίζαν: Eur. Ion. ix. 76.—καὶ ἐν
  διηρημένοις, in the separate branches.—εἰσί, sc. αἰμα καὶ
  βίζα.

- (53.) 4. ήλιξ γάρ ήλικα, 60. τέρπει. συνοικείωνται, are connected.
- (51.) 5 ως πρύς θεούς. Observe his notion of the care of the Divine Being for man.
- (55.) 6. ή τοιαύτη φιλία, 80. ή συγγενική.—των δθεείων, 80. εής φιλίας. δ βίος κ.τ.λ., their daily lives have more in common.—μαλλος έν τοϊς έπιεικέσι; that is, where there is άρετή. ὑπάρχουτις στέργουτις. Supply εἰσί before οἰκειότεροι; al. ὑπάρχουτις στέργουσι.
- (56.) 7. δσφ πρότερον κτλ. In the Politics he speaks of the πολις as πρότερον τη φέσει: in that passage he is speaking naturæ intendentis,—πόλις, οἰκία, ἄνθρωπος; the ἄνθρωπος being formed with a view to the family, the family with a view to the state: in this passage he is speaking naturæ operantis, (ἄνθρωπος, οἰκία, πόλις.) as in order of development the individuals form thomselves into families, and families become states.
- (57.) 7. η πως δίκαιον, εc. συμβιώνοι. The requirements of φιλία are the same as those of δίκαιον, though on different principles; as the relations differ, so will the δίκαιον; and hence also the φιλία must be different.—ταὶτόν, ες δίκαιον.

CHAPTER XIII.

- (58.) 2. d p v v e v a t, al. apeißerat.
- (59.) 6. συναλλάξωσι: neuter. See Lidd. and Seett ad v.
- (60) 6. φιλικήν δὲ τῆν ἀναβολήν ἔχει, but it admits of a friendly delay: φιλικών, Bekker; but friendship admits of delays. ef. Plat. Legg, 915. But the former reading is the better, as the neuter adjective for the abstract noun requires the article τό: see Gr. Gr. 436, γ.
- (61.) 7. ότιδήποτε ἄλλο, for whatever other services he does to the other, are as to a friend: al. ἄλλφ, sc. παρέχει. This is the old reading, but ἄλλο has MS, authority, and is better.
- (62.) 7. διναμένω. If he is able, he must repay the debt —καὶ ἐκόντι, and with good-will. ἄκοντα γάρ κ.τ.λ., for we must not make a man a friend against his will, as we should be doing if we were to suppose that as friendship is not in.

ρητοίε, therefore we need not repay it, that it was no debt. From Rouller Bas down to svepyereis Bas we have the expectation of the benefactor, that though it is not a matter of debt, yet he expects to receive something in return; so that δυναμένω κτ.λ. refers to the clause ή δ' ήθική οἰκ ἐπὶ ρηroir,—he is not to make a return unless he is able; and at the same time to the expectation of the donor.-he is to make a return if he is able. diapaprovia may either refer to the act of repaying, (ἀποδοτέον,) the case being changed after ώς, (see Gr. Gr. 703.) or may better depend on diahurior below. (Gr. Gr. 613, obs. 5;) the clause of γάρ όπα φίλου being evidently a parentletical explanation of εξ παθόντα ιφ' οδ οἰκ έδει. In this interpretation exert and acoura refer to different persons, one the agent, the other the recipient of the apodosis; and wai exder, has not the emphasis which it evidently is meant to have It is better to take both for the same person, making isore to refer to the will of the recipient, as δυναμένω does to the power of the agent, and making it depend on anodorivat in anodoriov, (Gr. Gr. 613, 3,) and not on the passive verbal notion. "A return is to be made to him who did the benefit, if the person benefited is able to do it, and if he is willing to receive it; for one must not make a man a friend against his will," which would be the case if you were to treat a man as if he had done you a service as a friend, while he declares he did not do it as your friend, that he has no such claim upon you: as where a person had accidentally benefited another, without the least notion of doing him a service, or done it from friendship to some one else. In such a case the person benefited ought not to have received the benefit, and all he has to do now is to allow the matter to be settled, (diahuring,) as if it had been ἐπὶ μητοῖς; in which case, as no mention of return was made beforehand, no return would be expected afterwards. This gives nal ékour its emphatic force, and gives the two conditions of the deramodoous, viz. the ability of one party and the willingness of the other; and moreover describes a case which is perpetually happening in every-day life. A man refuses to accept a return for a benefit conferred, because such acceptance would imply a friendship which does not exist, and was not implied in the original act.

(63.) 9. όμολογήσαι Δυ; κτλ. As the words και έκώντε are explained by ἄκοντα γάρ κ τλ., so lete we have an explanation of

the condition δυναμένω:—"Any one would allow that he ought to repay it, if he is able; if not, no one would expect it;"—al. δμολογήσαι, which is not right; al. δμολόγησε δ' ἄν, which would favour the former of the two interpretations, by shewing that the ini βητοίς refers to the ἀπόδοσις to which he would have agreed beforehand, and not, as suggested in the second interpretation, to there being no bargain for an ἀπόδοσις, and therefore no case for it.

(64.) 11. епаркей, вс. ёгеров.

CHAPTER XIV.

- (65) 3. εἰς χρήματα κ.τ.λ., by him who is on the debtor side with respect to money or to excellence.—ἀνταποδιδόντα depends on δεί in ἀνταποδοτέον = δεί αὐτὸν ἀποδοῦναι.
- (66.) 4. οὐδεὶς γάρ κτ.λ. Observe here again his notions of the gods.—ὀφείλοντα, same construction as ἀνταποδοτέον above.—ὑπερβάλλοντας. Βα. νἰοῦ.—τῷ δὲ φευκτόν, εα. νἰῷ μ. χθηρφ ὅντι.—εὖ πάσχειν, the father cannot hope for any benefit from a very bad son, and men do not usually benefit those for whom they cannot hope for some return.

BOOK IX.

CHAPTER I.

- (1.) Aristotle in this book considers certain questions connected with our social instincts, their development and operation. εσθάπερ εξρηγαι sc. viii. 14. 4.
- (2.) 2. δ έρώμενος, 80. έγκαλεί. έπαγγελλόμενος, 80. δ έραστής.
- (3.) 3. \$ + @ = \$ 0 a >, BO. \$ \$0.10.
- (1.) 4. κιθαρφδφ, Plut. Fort. Alex. c i. Dionysius is said to have answered a poet who claimed a promised reward, that he had repaid him by the pleasures of hope which his promise had given him.

(5.) 5. τα ῦτα, 8C. ά ἔχει, al. τα ὖτά, 8C. of the same value.—
νου χάριν, 8C. ὧν δεόμενος τυγχάνει.—προλαβόντος, 8
who was the first recipient, as προέχοντα below.—Πρωταγ
Plat. Prot. 328, B.

196

- (6.) 6. μισθός δ' ἀνδρί φίλφ εἰρημένος ἄρκιος ἔστω, Opp. 368.
- (7.) 7. δι' αύτούς, those who benefit their friends for their sake, i. e. δι' ἀρετήν.
- (8.) 8. τὸν προέχοντα, he who first received the benefit.—à λαβών, 8c. ὁ ἔτερος.
- (9.) 8. ¿ν τοῖς ἀνίοις, in shops. The buyer fixes the pric will give according to the benefit or pleasure he thinks article will give him, and will not give more; whereas seller tries to get as much as he can. The need of the bugives the article its marketable value; and the person has been benefited in the same way ought to fix the value it was his need which determined it.
- (10.) 9. ἐκουσίων συμβολαίων: see v. 2. 13.

CHAPTER II.

- description of casuistry would be, where the particular mi or fact being realized, a deliberation arises as to what may premise or principle we should refer that known particular Honest casuistry is where the doubt implied in such deliberation is real. Dishonest, or casuistry in its usual acception, is where the proper major is really known, but it is tempted to refer the minor to some more palatable principand thus escape from an inconvenient conclusion or agreeable duty.—δ μ ο ί ω s, sc. πότερον.
- (12.) 5. ἐαυτοῦ, than himself. He ought rather to ransom father, than procure his own liberty.—τὴν προϋπαρχήν al. ετέρον προϋπαρχήν, al. ἐταίρου.—τῷ δ ἐ refers to the sa person as ὁ μέν, while the nominative to οἴεται is suppl from σπουδαῖον.—ο ἴονται δ έ, but they suppose it so.
- (13.) 8. τροφης έπαρκείν. For gen. see Gr. Gr. 535.

CHAPTER III.

- (14.) 1. ἐν ἀρχη, ch. i. 4. These words seem frequently to have the sense of "before," unless we choose to adopt the notion of their denoting that the Ethics are made up of a number of separate treatises, so that the beginning of each one may be referred to as the ἀρχη.
- (15) 3. γίνηται δὲ μοχθηρώς καὶ δοκῆ, αλ. ἡ καὶ δοκῆ. οῦτε δεῖ, οιπ, αλ.

CHAPTER IV.

- (16.) He here commences an analysis of our social nature, and its connection with self-love.
- (17.) 1. προσκεκρουκότες, those who have met with some offence;—they continue friends, even though they look for no return.
- (18.) 2. τοιοῦτοι, εc. ἐπιεικεῖς.—μέτρου, the standard whereby the perfection or right operation in human affairs is estimated; so that in the case of φιλοντια he is most perfectly φ.λουτος who is σπουδαιότατος.
- (19) 3. τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ. It is the property of the good man, that he aims and works out his highest good, and for the sake of that which is most properly himself,—his reason: he aims at a rational existence; and hence, as this is the highest good of man, he is most truly φίλαυτος who developes it.—τῶγαθὰκαὶ τὰ φαιτόμενα: these coincide. The good presents itself as good to him. There is no double mindedness in him, no difference between his abstract idea of good, and his practical appreciation of it.—τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ, εc. ἀνθρώπου.
- (20.) 3. τοῦ διανοητικοῦ χάριν. The good man lives a life of reason, not of sense, according to the κυρίως, not the αΙσθητική, ἐπιστήμη: even those parts of his sensual nature which enter into his life are governed by, or rather leavened by, reason. Cf. ch. 8. 6, sqq., whence it is clear that by διανοητικοῦ here he means the practical, not only the scientific, intellect.
- (21.) 4. ἐκαστος δ' ἐαυτῷ βούλετος κτ.λ. The point he wishes to prove is, that the good man, as most completely

realizing his nature, or personality (¿καστότης), i. e. that which we properly call ourselves,—is most truly fond of himself, and most truly wishes good to himself, and hence is most truly φίλαντος.

The good of every creature depends on its personality (imagricus), i. e. must be suitable to, and be the development, or energy of, that living being which each man calls himself.

He proves this-

1. By the fact that when a living being, (man, for instance.) having a distinct personality and nature, by virtue of which he wishes himself a particular sort of good, partially throws off this personality, and assumes a fresh one, (yeviperos āllos,) as if he were to become an animal, as Circe's swine, or to live a mere animal life, he would not be content that his new nature (čećivo vò yeviperos) should be his all in all, (mirr člev); retaining an instinctive consciousness of his former nature and personality, he has desires suitable to it: so that hence we see that a man's notion of his proper good, and his possession of it, depends on his proper personality.

2. The Divine Boing has some good; but even this is by virtue of some nature or personality unknown to us, (& v & r.

ποτ' ἔστι,) to which this good is suitable.

So that, if in proportion as any one realizes and developes his personality or true nature he wishes the truest good to himself, it follows that a good man, leading a life of reason, (which is the imaginary of man,) wishes most truly good to himself.

- (22.) 5. τῷ δὴ πρὸς ἐαυτόν—ἐπάρχειν. Dative of proof: see Gr. Gr. 609, 5.
- (23.) 5. είναι τι δοκεϊ, seems to be something real: τι is emphatic. So Plato, Phædr. 242 E, σεμνύνεσθαι δε τι διτε.
- (21.) 6. ταύτη, here.—τὰ εἰρημένα, the above-named conditions of friendship, viz. ἐαυτοῖε συνδίαγειν βούλεσθαι; συναλγείν and συνήδεσθαι: or some take them to be those named in the beginning of the chapter, but not so well; others (and among them the author of the Eudemian Ethics, (vii. 6,) and the Paraphrast) interpret it, "Friendship towards a man's self can exist in the degree in which a man has in himself two parts or principles, viz. the δλογον and λόγον ἔχον." In the Magna Moralia, p. 18, we find both interpretations.

- (25.) 8. ἐτέρων μὲν κ.τ.λ. ἐπιθυμοῦσιν (the sensual desire); ἄλλα δὲ βούλονται (the rational desire); so that their senses and their reason differ.—δοκοῦντων. This word here implies δοξα, a definite act of the reason. μισοῦνται τε καί, al. μισοῦνται without τε καί; both have about equal MSS, authority. The Paraphrast evidently read μισοῦνται —μηχθηρίαν may refer to what goes before, as in the text, or to what follows.
- (26.) 9. deag warra agrees with to pir-to bi.
- (27.) 10. ε l δ è μη ο l όν τε κ.τ.λ. If the pleasure and pain cannot be coincident, at all events (ἀλλά γε) pain follows very quickly on the pleasure.—ο è κ ἀν ἐβούλετο—γένεσ θαι, and he would not wish that these pleasures should (again) be his.

CHAPTER V.

- (28.) 1. πρότερον, viii. 2.—διάτασιν, intentness, earnestness.
- (29) 3. οὐδὰν μᾶλλον, not a whit the more for that reason. ἀλλ' δταν, except when.—οὐκ ἔοικεν εὔνους εἶναι. The object of εὄνοια is another; when the χρήσιμον ον ήδύ of oneself comes in, it is rather spurious φιλαντία.

CHAPTER VI.

- (30.) 1. 6 p 6 rosa, harmony of feeling, sympathy.
- (31) 2. πασιδοκή, when by common consent it is agreed.—
  άρχειν Πίττακον κ.τ.λ. Pittacus, leader of the Mityleneans, is related by Diogenes Lacrtius (i. 75) to have had
  this privilege granted him, and to have exercised it for ten
  years, on account of certain victories gained by him.—ου
  γάρ ἐστιν κ.τ.λ. δμόνοια does not consist in identity of
  feeling, but identity of feeling for the same object, and in
  the same circumstances.
- (32.) 3. ἐπὶ τῶν αἰτῶν ὅντες, "being, so to say, in the same ship,"—ῶσπερ Εθριπος. The tides of the Euripus, the παλίρροθοι Λέλιδος τόποι, are used as en blems of inconstancy both in Greek and Latin writers.
- (33.) 4. i feráfes, "watches," enquires into.

CHAPTER VII.

- (31.) 1. of δ' εὐεργέται. This is an unusual introduction of an ἀπορία by stating it as a fact.—There is a conjunction wanting here. γινόμενον is in apposition to the sentence: and this being so, &c.
- (35.) 1. Έπίχαρμος. These words may be an actual quotation of the end of an iambic from Epicharmus, or may only represent his meaning.—i « πονηροῦ: either "from the bad part of human nature," or from a bad point of view.
- (36.) 2. φνσικώτερον, to be more founded on the nature of the thing.—φνσικώτερόν τε, al. τῷ.—περί, in the case of. —κᾶν μήδεν δοι—γένοιντο. The conjunctive points to the present, the opt, to the future. (Cardwell.)
- (37.) 4. ¿σμίν δ' ἐνεργεία. This observation is founded on a profound knowledge of the human mind. It is the principle which stirs men up to activity and toil where no definite advantage is to be gained by it.
- (38.) 4. ἐνεργεία δή-ἔστι πως, exists as it were in his energy. Muchelet takes το ἔργον as the nominative, and reads ἐστί πως; and this interpretation is recognised by the Paraphrast. The argument is, that the act of benefiting another is an act of existence, is a realization to us of our existence, and therefore pleasant; while the act of being benefited is something passive, and does not realize to us our existence, as we do not co-operate in it, but we are simply recipients of the act of the agent.—δ γάρ ἐστι δυνάμει: that which has a virtual, in posse (δινάμει) existence, is set forth actually in esse (ἐνεργεία) by its act or result.
- (39.) 5. χαίρειν ἐν ῷ τοῦτο, so that he to whom this pertains feels pleasure. — οὐδὲν καλὸν ἐν τῷ δράσαντι. The words καλὸν ἐν τῷ δρασαντι must be taken together: the feeling of καλόν which exists in the agent.
- (40.) 6. ἀνάπαλιν. In the benefactor the memory of the καλόν is sweet, and he therefore dwells with pleasure on his act and its object. In the person benefited the remembrance of the σίμφερον is less vivid; and he rather looks firward to some new benefit, than backwards to what he has received. It is in this sense that gratitude has been defined

as a lively sense of favours to come —ποιήσει, a productive act. τῷ πάσχειν, a passive act: the former produces feelings of στέργειν ωσπερ τέκνα: εὐεργετεῖν gives a notion of ὑπεροχή,—εὐεργετεῖσθαι a notion of ὑπερὸχεσθαι; hence also the benefactor loves his act for the feeling of superiority which it gives him.

(41.) 7. των παραλαβόντων, than those who inherit it.—μάλλον ἴσασι, i. e. more than the children know them as the authors of their being, or than the fathers know the children to be theirs.

CHAPTER VIII.

- (42.) 1. ἀφ' ἐαυτοῦ, losing sight of himself and his own interests.
- (43.) 2. of s δ φίλος δρίζεται, which are the characteristics of friendship.
- (44.) 4. προσηγορία, "appellation."
- (45.) 5. σπουδάζοι, al. σπουδαζει, which is quite as good. The indicative signifies the every-day fact of a good man's zeal for right; the optative denotes that he may be viewed as greedy of right action.
- (46.) 6. ἐαυτοῦ τῷ κυριωτάτῳ, his most essential part.—πόλις, the state (— the citizens in their corporate, not their individual, capacity,) is the most essential, and most to be considered in the commonwealth, as every other compound body (πᾶν ᾶλλο σύστημα) is most to be considered when taken as a whole, and not in its several parts: so in human nature, the whole of the parts together is the most proper essence of man, and more to be considered than each or all of the parts separately.
- (47.) 6. το ύτο άγαπῶν, 80. δαυτού τὸ κυριώτατων.— ὁ ρέγεσθαι, αλ. ὁ ρέγεσθαι ή.
- (48.) 7. ἀποδέχανται, welcome....πάντων δ' ἀμιλλωμένων.
  This brings to mind what Butler says of the tendencies of virtue, part i. ch. 3. The public as well as the individual good would be secured by true φιλαντία.
- (49.) 8. πãs γάρ νοῦς. The reason, when not perverted and D d

overwhelmed by the passions, as in the case of the ἀκόλοστος or πεπηρωμένος, chooses the highest good: perhaps even in these desperate cases the good is occasionally perceived by the reason, though not even in wish acted upon.

(50.) 9. ἀληθὲς δὲ περὶ σπουδαίου, al. τὸ περὶ σπουδαίου, what is said of the good man.—ὑπεροποθνήσκουσι, those who die for their country or friends.—ἐφ' ῷ λήψονται. See Grammar, 836, 5, c.

CHAPTER IX.

- (51.) 1. δθεν τό ε.τ.λ.: Eur. Orest. 667.
- (52) 2. εξτυγούντων οθε, ες. δεομένων, οθε in attraction to ποιήσοισιν.
- (53.) 4. energarroù hoorge, adventitious.
- (54.) 5. δτι γίνεται. If the word ενέργεια had not preceded, this passage might have been correctly translated, is an energy (γινεται), and not a state, (ὑπάρχει): it is an active process, not a passive state, and therefore requires to be, as it were, in perpetual motion; and this is attained, even though we are unable to energize continuously in ourselves, by the cognate energies of our friends, which are, as it were, our own feelings and actions reproduced in others.—ἐστι δὲ τὸ οἰκείον, and that which belongs to ourselves is classed among things pleasant.—ἐαυτούs, ourselves: Gr. Gr. 654, 2, b.
- (55.) 5. ἄμφω, Βο. τὴν ἐνέργειαν, and τὸ οἰκείον.
- (50.) 7. ἄσκησις, discipline.— Θέογνις. Ἐσθλών μὲν γὰρ ἀπὰ ἐσθλὰ διδαξεαι. "Ην δὲ κακοῖσι συμμίσγης ἀπολεῖς καὶ τὸν ἔοντα νόον. Φυσικώτερον: looking more into the principles and reason of the matter,—psychologically.
- (57.) The argument here used seems to be simply this:—To live is pleasant to the good man above all others. This life consists in the energies of Perception and Intellect, and the pleasure arises from the consciousness, whether perceptive or intellectual, of such energies: in proportion, then, as this consciousness is increased, the pleasure of the good man is increased likewise; and the good man so deeply sympathizes

with the energies of his friend's life, his acts of perception and consciousness, that he feels his own life, as it were, in his; and therefore, if he had no friends, he would be deprived of no small part of his pleasure in living.

- (58.) 7. τὸ δὰ ζῆν ὁρίζονται. Life is defined (by calling it), in the case of animals, the power, &c. ὁρίζεσθαι is to give its definition, i.e. to state the difference or essence. That the acts of αἴσθησις and νόησις, not the mere power thereof, constitute human life, is proved in what follows.
- (59) 7. ή δὶ δύναμις—ἀνάγεται. The power is referred to its operation, i.e. the power has no value or real existence except when viewed in its development; therefore the real value of the human δύναμις τῆς αἰσθήσεως and νοήσεως depends on the acts of perception and thought. A man is not man by virtue of possessing the power, but by having further the power and opportunity of exercising it —τὸ δὲ κύριον, and essence of the human ζωή is in the acts of αἴσθησες and νόησες. τοικε κ.τ.λ. τὸ ζῆν, then, seems to consist not merely in the power, but in the acts, of αἴσθησες and νόησες,—the same conclusion as before, but arrived at differently.—ὡρισμένον γάρ, for there is something settled and defined in it, which is of the nature (and therefore one of the tests) of good; while that which is ἀόριστος is made up of a variety of unsettled, shifting particulars,—καὶ τῷ ἐπιεικεῖ, εc. ἐστὶ ἀγαθόν.
- (60.) 8. οὐδ' ἐν λύπαις, nor one overwhelmed with sorrow.—τὰ ὑπάρχοντα, its circumstances and details.
- (61.) 9. i δ' αὐτό κ.τ.λ. The apodosis is difficult to see. Some make καὶ ἡδύ the apodosis, supplying ἐστί; but that would be only a repetition of what is said above. Michelet better places it at καθάπερ οδυ, taking the clauses between as a series of parentheses; but this is a long way off: and it may be placed at τὸ δ' αἰσθάνεσθαι ὅτι ζή, which would make very good sense, as this is a consequence from the i δ' αὐτό κτ.λ., and δέ is used to take up the sense interrupted by a parenthesis, (see Gr. Gr. 767, 4); and the words φυσει γὰρ ἀγαθάν ζωή is a repetition of the protasis, in consequence of the long parenthesis—βίος. life; ζωή, existence. Mark the difference between these two,—βίος referring rather to external circumstances, ζωή to internal constitution and state.—νοοῦ-

μεν δτι νοοθμεν: Met. xi. 9, p. 255, νόησίς έστιν νοήσεως νόησις: i. e. thought consists in the intellectual perception of thought.—τὸ δὲ ὅτι αἰσθανόμεθα ἡ νοοθμεν ὅτι ἐσμέν. This perception, (τὸ δὲ) ὅτι αἰσθανόμεθα ἡ νοοθμεν, is really a perception ὅτι ἐσμέν, and therefore every such consciousness is a consciousness of our being living beings, and therefore brings pleasure.

(62) 10. δ s δ έ κ τ λ. The rest of the argument is clear enough, that a man receives these impressions of his own existence from seeing them in his friends.

CHAPTER X.

- (63.) 1. μήτε πολύξεινος: Hes. Op. et Dier. 713.
- (64) 3. αδτε γάρ κτ.λ. This is a curious dogma, when illustrated by modern history; but the real fact is, that except where the representative principle is admitted, which it was not in antiquity, it seems to be true.—τὸ δὲ πόσον. The exact quantity is not one point in all, but varies, according to circumstances, between two given points, which mark the too much or the too little.
- (65.) 5. σύμπίπτειν, happen coincidently.
- (66) 6. εν δυσὶ λέγονται: Pylades and Orestes, &c.—πλήν πολιτικώς. except politically, 1. e. as members of the same state, or belonging to the same party.

CHAPTER XI.

- (67.) 2. το λεχθέν, 80. κουφίζονται οί λυπούμενοι.
- (68.) 3. a drd-rd dpav, the very sight of one's friends, &c.
- (69.) 4. συλλυπείν, al. συλλυπείσθα.—ὑπερτείνη τῆ ἀλυπές. ὑπερτείνη depends on ἀνδρωδης, implied in ἀνδρωδες: Gr. Gr. 390, 1, b. The meaning of this is, that if he is not excessively callous to painful impressions, he cannot bear the sight of his friends grieving for him. The Paraphrast and Thomas Aquinas give another interpretation: "Unless the friend out-

weighs their grief by his own alounia, they do not bear to communicate their grief to him;" but this is very forced.

- (70) 5. άλις έγω δυστυχών. Cf. Eur. Orest. 239; Soph. Œd. Tyr. 1061.
- (71.) 6. τὸ μἡ ἀξιώσαντας. The common reading is τοίς. τὸ here equals τοῦτο, (Gr. Gr. 414. 5.) and refers to τὸ ποιεῖν: "and those who do claim it."—δόξαν ἀηδίας. We must take care, when we decline the sympathy of a friend from a reluctance to give him pain, that we do not give him an impression that we are acting from a dislike to his company.

CHAPTER XII.

- (72) 1. \$\delta\rho a\$. He sums up what he has said :- Is not then, &c. 2
- (73.) 1. h alodyous bet foren, the perception of existence.
- (74.) 2 τούτων κοινωνούσι κ.τλ., share (with them) these things whereby they think to live.
- (75.) 3 ἀπομάττονται, they take impressions from one another.

  See Lidd, and Scott ad v.

воок х.

CHAPTER I.

(1.) As Aristotle had, in the end of the seventh book, treated of pleasure and pain as the motive causes of human action, as the subject-matter, in the regulation of which consisted the several habits of Σωφροσύνη, Έγκράτεια, 'Ακρασία,—how far it was an admissible motive, how far to be suppressed and eradicated,—so here he considers pleasure in its immediate connection with the Good, or Happiness; how far it differs from, how far it agrees with it: and he shews that, while pleasure is an universal object to

man, the highest pleasure results from the best energies, and that, therefore, the highest pleasure generally attainable by the compound being man arises from the ἐνέργεια ψυχῆς κατ ἀρετήν: and hence pleasure itself, as a simple tendency of our nature, bears witness to the happiness of man, as man, being developed by ἦθικὴ ἀρετή.

- (2.) 1. πρὸς τὴν τοῦ ἤθους ἀρχήν. Either the starting-point in the formation of the moral character, or the first step in moral action, viz. the choice of the particular act, of the τὸ πρακτόν. It is equally true, whether it be taken of the one or the other. ἀρετήν is the common reading.
- (3.) 3. μή ποτε-λέγεται. See Grammar, 873, 4; 814, a.—
  τοιαύτην οδσαν δπασαν: as if it were all alperóv.
- (4.) 4. 8.6, because they are believed.—robs auriertus, those who comprehend them.

CHAPTER II.

- (5.) 1. E & d o g o s represents the doctrines afterwards held by Epicurus. He lived about B.c. 366.—The arguments in favour of pleasure, as stated here, are—
  - 1. Its being the common desire and end of human nature.
  - 2. From contraries.
  - 3. From its being a final and complete end.
  - 4 From its increasing all other goods in degree, when added to them.
- (6.) 1. ἐπιεικές: here simply good.—καὶ τὸ μάλιστα, and that which is most so.—κράτιστον, the best, or bravest, as our old authors use the word.
- (7.) 2. aυξεσθαι αὐτὸ ἐαιτῷ, change of degree, not of kind. This is necessary to the argument. If it were a change in kind, it might be argued that the thing added to was good, while that which changed it was less so; but if the universal characteristic of pleasure is that it enhances every good, however different in kind, it would seem to have the good in itself.
- (8.) 3. των άγαθων, of the number of goods.—Πλάτων: in the Philebus, 20, E, sqq.—àναιρεί, argues destructively.—ο δ-

derès προστεθέντος ετ.λ., by no addition is good made better.—d ηλον δέ κ.τ.λ. This is not Aristotle's own argument, but from Plato, Plulch. 20, E. Aristotle, in bk. i. 7, 8, contemplates the possibility of εὐδαιμονία being increased in degree. See also i. 11, 12.

- (9) 4. τί οδν ἐστὶ τοιοῦτον. οὖν, as Michelet rightly observes, has here an adversative sense, (Gr. Gr. 737, 4,) marking an objection to Plato's doctrine; not, however, as he would have it, a direct objection to his ιδέα: it is rather, against his notion, that any good which is capable of increase in degree by the addition of other good things, cannot be the good. What is there such? It can only be an abstract idea, not anything οὖ ἡμεῖς κοινωνοῦμεν: and this is a further requisite (ἐπιζητεῖται) to what we are looking for, that, in addition to the other characteristics of good, it should be κτητὸν καὶ πρακτὸν ἀνθρώπφ —ἐνιστάμενοι, objecting; by the logical form ἔνστασις.—μὴ λέγωσιν. See Grammar, 873, 4; 814, b. λέγουσιν, Michelet.
- (10.) 4. δ γὰρ κῶσε δοκεῖ τοῦτ' εἶναί φαμεν. Remark the epigrammatic brevity of this great principle of his philosophy.—ταὐτὴν τὴν πίστιν, sc. δ πῶσι δοκεῖ κ.τ.λ.—εἰ γάρ: Michelet, ἢ γὰρ.—ἀρέγετο, al. ὁρέγεται.—τὶ φυσικόν ἀγαθόν: the dictates and reproofs of conscience; the shadowy sense of καλόν, which is perhaps never wholly obliterated.—κρεῖττον ἡ καθ' αὐτά, above and better than their evil state. It may be said that the wholly bad desire ἡδύ as ἡδύ, not as ἀγαθόν. The answer is, that even these people have unconsciously instincts towards ἀγαθόν, which are really their motive causes, though apparently ἡδύ alone animates them. See. vii. 13. 6.
- (11.) 5. οὐκ ἔοικε. See vii. 13. 2.—οἰ γάρ φασιν, they deny.—
  ἄμφω τῷ μηδετίρω, both these two evils are opposed to that
  which is neither, i. e. to the μίσον. The argument here, as in
  bk. vii., is, that as each of the extremes is opposed, not only
  to the mean, but to the other extreme, it cannot be argued
  iξ ἐναντίων, that if one thing is evil, that which is opposed to
  it is good, for it may be the other opposed extreme, which
  is evil. There are two sorts of opposition,—good and evil, and
  evil and evil,—and the opposition between pleasure and pain

may be of the better sort. Aristotle answers this by saying, if both were evil, both would be powerd.

(12.) 5. μηδετέρων δέ, 80. δυτων κακών.—μηδέτερον, 80. είναι φευκτύν,—ή όμοίως; or, at all events, whether they were avoided or not, both must be either avoided or pursued alike.

CHAPTER III.

- (13) 1. A ποιότης is that whereby a thing can be defined, its nature and essence set forth, (Cat. vi., τὰ γὰρ δεδεγμένα αἰτὰς ποῖα λέγεται κατ' αἰτὰς. cf. Met. v. 2, p. 112); and the notion advanced in the major premiss is, that every thing which is a good defines and sets forth the nature and essence of that to which it is attached; while, to say that a thing is pleasant, or the contrary, defines nothing of its real nature, for it may be applied indifferently to various things differing in nature. The major premiss is clearly a dogmatic assumption, which Aristotle quickly destroys by giving instances to the contrary, as a being or thing would be not defined by saying its operations were right, or that it was happy; and yet both these are confessedly goods.
- (14.) 1. The arguments against ἡδονή being an ἀγαθόν, are :— All ἀγαθόν is ποιότης : ἡδονή is not a ποιότης : ἡδονή is not an ἀγαθόν.

To the major premiss of which Aristotle brings an everages, using aperils everywar and elbarmovia as the middle terms.

(15.) 2. Nothing which admits of degrees is a good, for the dyaθών is something definite and fixed, (ώρισμένον); while every thing which admits of degrees is indefinite and shifting. (ἀύριστον).

ήδονή admits of degrees: ήδονή is not a good.

(16.) 2. aγaθδν &ρισθαι. The moral fact that good, viewed absolutely, does not really admit of degrees, is curiously embodied in the grammatical fact, that the comparative of good, in most, if not in all languages, is irregular. A thing, to be good, must be perfect. "Why callest thou Me good? there

- is more good but eac, that is, God." (St Matt xix 17) When we speak of though being more or less good, we mean that they approach more or less nearly to the absolute standard.
- (17.) 2. ήδεσθος naidle verb: the (being in n) state of pleasure; pleasure in the concrete, viewed as residing in a subject.
- (18.) 2. καὶ περὶ τὴν δικαιοσύνην κτλ. If pleasure is viewed in the concrete, so that it may properly be said that a man is more or less pleased, it may so be said of justice and the other virtues, that a man is more or less just, &c.; and yet this does not exclude justice, &c. from the category of Good.—κατὰ τὰς ἀρετάς, in respect of the several virtues.
- (19) 2. el d' en rais havais, if (they judge this indefiniteness to exist; in pleasures in the abstract: it is true that they, too, in a certain fashion and in a certain sense, admit of degrees, even as health does. Pleasure, viewed by itself, and not in combination with any object in which it might reside and work, (duryis,) may be something absolute and definite, not admitting of degrees; so that any degree short of this abstract point is not pleasure, but only an approach to it; though, at the same time, whin residing in a subject and combined with other elements, (μκταί) it may, in regard of the state of that subject, be said to be a greater or less degree of pleasure : so that, being in its own nature a single definite point, it is in this way capable of degrees; just as health, being in itself an absolute and perfect freedom from disease, and the perfect well-being of the body, yet is said to exist more or less in individuals,-individuals are said to be in a greater or less state of Lealth. So likewise, though pleasure in the concrete does admit of degrees, pleasure in the abstract, the simple idea of pleasure, does not; and therefore the argument, whatever be its value, is answered.
- (20.) 3. ωρισμένη οὐσα: being a fixed absolute point, not admitting of degrees.—συμμετρία, the same common measure; the same degree in all the subjects in which it may reside.—ἀλλ' ἀνιεμένη κ.τ.λ., but failing short of its abstract perfection, it still exists up to a certain point,—differing in different subjects. A man may not be in absolutely perfect bealth, and yet one would say be was in good health.—δια-

φέρει τῷ μᾶλλον καὶ ήττον. The measure of differs in coming more or less near to the abstracted feet health.—τὸ περὶ ήδονήν, the case with pleasure.

(21.) 4. τέλειόν τε κ.τ.λ.

άγαθόν ὶΒ τέλειον:

howh is not redelor, for it is a kingols or persons :

ήδονή is not αγαθόν.

ήδονή is not κίνησιε.

πρός άλλο: if not absolutely, at least relatively.

- (22.) 4. ἡ σ θ η ν αι, passive: to be put into a state of pla (μεταβάλλεω είς τὴν ἡδονὴν ταχέως καὶ βραδέως).—ἢ δ εί middle: to be in a state of pleasure, (ἐνεργείν κατ' A person may receive impressions of pleasure madess rapidly, but the pleasure itself has no notion of iness or slowness.
- (23.) 5. γίνεσις, a transition state.—δοκεῖ γάρ κ.τ.λ. Τ. one of the formal, abstract arguments of the school rather portices, of Athens, which Plate delighted to use which carried great weight in the philosophy of the though to us it may seem to be scarcely worthy of the 1 of such a mind as Aristotle's. The argument, however, as it is, stands thus:—Any γένεσις, which we may take not arise from any chance subject-matter, (οὐκ ἐκ τοῦ το το τοχοῦν γενέσθαι), but that from whence it rises i same as that into which it is resolved when it ceases, γίνεται εἰς τοῦτο διαλύεσθαι,) so that if ἡδονή is a γ there would be ἡδύ, (ἐξ οῦ γίνεται,) ἡδονή, (γένεσις, again, (εἰς ὁ διαλύεται); whereas the real order is ἡδονή, λυπηρόν, λύπη, (οῦ γένεσις ἡ ἡδονή τοῦτον ἡ φθορά).
- (24.) 6. ἐνδειαν τοῦ κατὰ φύσιν, the lack or want of which nature requires, and pleasure the supplying the so that ήδονή, if thus viewed, is a γένεσις.—οὐ δοκεῖ mind, and not the body, is the seat of pleasure; le pleasures are mental sensations arising from the body. Δλλὰ γενομένης κτιλ. The ἀναπλήρωσις is the γένε

which ήδονή is the coincident result.—ή δε δόξα κτλ. From the accidental connection of ήδονή and ἀνοπλήρωσις in bodily pleasures, they argue their identity; whereas there are many pleasures, not bodily, which are in no ways connected with ἀναπλήρωσις.

- (25.) 10. ἡ τῷ εἔδει, or, admitting that the above mentioned really are ἡδοναί, must we divide ἡδοναί into right and wrong, and denying good of the latter, assert it of the former?
- (26.) 11. ή διαφόρους είδει, BC. τὰς ἡδονάς.
- (27.) 12. o t δ e t ε κ.τ λ. There is a manifest difference between the pleasure of the child and of the man.— o t δ ε χ α t ρ ε ι ν, the pleasure arising from bad sources is evidently not alpero ν, but the contrary.— μη δ εποτε μ έλλων λυπηθηναι, though he were never likely to smart for it. See Bishop Butler, Tendencies of Virtue.
- (28.) 12. περὶ πολλὰ κτ.λ. In some things pleasure is the final cause, while in others it is not; as the pleasure of sceing, &c.: hence, too, pleasures differ from each other.

CHAPTER IV.

- (29.) 1. ἀπ' ἀρχῆς ἀναλαβοῦσι: having considered the common opinions on the subject, and their difficulties and solutions, retracing our steps, and beginning the subject afresh. He shews—
  - 1. What it is not :- it is not a almous.
  - 2. What it is.
- (30) 1. reheia elvan. Take any point in any prolonged energy of sight, the act of sight so taken is perfect in itself, though no other act of sight had preceded it, and none were to follow.—5 hov re, indivisible.
- (31.) 2. ἐν χρόνφ γὰρ πᾶσα κίνησις. Ακίνησις is a progression from one state to another,—from that which is ἐν δύναμει to that which is in ἐντελέχεια, (see Phys. iii. 1;) and therefore involves not merely a point of time, but a space of time: when that space of time is ended the κίνησις ceases, the τέλος towards which it was a κίνησις being arrived at: wherefore ἐν χρόνφ πᾶσα κίνησις.

- (32.) 2. ή έν δπαντιτή χρόνφ ή έν τούτφ. major premiss of a disjunctive syllogism, one alternal which has to be supplied. If a ningues is redefa, it is so έν ἄπαντι χρώνφ ή έν τούτω, or not at all. The first step is ! the characteristics of kivious in mipeon, viz. that they are ra elber and drekeis. This latter disposes of the claim κινήσεις εν μέρεσι to be τέλεισι, and he then goes on to e upon the point of their specific difference, with a vi prove that the whole kingois thus made of specifically dif portions is not redela. You must view kingous either totality, extending from the divapus to the irrediction then it is ir anarri re xpore in its whole duration,—or in the various parts of the whole, and then it will be ex rethat particular space of its duration. Michelet reads \$ 40 δή τῷ χρόνφ τούτφ, confining the view of κίνησις to its duration; but this destroys the argument given above.
- (33.) 2. Ral irepas ra eides n.r.h. As the several surjouse from one another, and from the whole which they tog constitute, it is clear that they are several independent a rather than one whole: though they result in one end they are not continuations of one another, but are its eide; and therefore the whole simples cannot be view redeia, for each of the independent parts has passed before the whole is complete. That this is what he is view in shewing the several surjous to be irepas ra element from the end of section 3.
- (34) 2. βαβδώσεως, fluting: Lidd. and Scott.—κρηπίδος, ment.—τριγλύφου, a three-grooved tablet, placed at distances along the frieze. Id.
- (35.) 2. Ral of a forex x.t.h. If a singular be taken at point of its duration, it is imperfect, inasmuch as it he lation to what has preceded and what is to follow, and out these it has no real existence: if perfection can be dicated at all of a singular (ahl) einer relation dei heyew), it be viewed in its whole duration, from the moment who begins to the moment when it ceases (in the analysis at the moment when it ceases (in the analysis and the disjunctive precess a (note 32,) one of the alternatives (the in today xpdro and having been eliminated.—x a l ta út y s: particular surpagalso specifically different.

- (36) 3. οὐ μόνον γάρ κ.τλ. The act is not merely a motion across a point, but across a point with the accident of locality attached to it, which is sufficient to make one such act d.ffer from the other, (ἐν ἐτερῷ, εc. τόπῳ αῦτη ἐκείνης).—δί' ἀκριβείας: Phys. iii. 1.
- (37.) 3. ἐν ἄπαντι χρόνφ, in its whole duration. A κίνησις is not really perfect and complete in its whole duration, for the very same moment that it is completed it ceases to exist as a κίνησις: when viewed as a whole it is merely a succession, or series of imperfect κινήσεις, specifically differing from each other, (ἀλλ' αὶ πολλαὶ καὶ διαφέρουσαι τῷ είδει,) inasmuch as each starts from a specific point, and tends to a specific and special end, (είπερ τὸ πόθεν ποὶ εἰδοποιών). We must supply the conclusion of the disjunctive syllogism: "therefore a κίνησις is ποι τελεία."
- (39.) 4. τῆς ἡδονῆς δ' ἐν ότφοῦν τέλειον τὸ εἰδος. Each sort of pleasure, and each several one of a succession of pleasurable emotions, (i.e. of a state of pleasure.) is perfect and complete in itself; each several emotion is not a step in an imperfect process, as in the case of κότρος, but in itself, and by itself, realizes a definite notion: so that if there was nothing either before or after, yet its notion and definition (είδος) would be complete.—τῶν ὅλων καὶ τελείων, belongs to the indivisible and perfect.
- (39.) 4. rd ydp iv ri viv ödov re. A simous does not exist merely in present time; it has a before and an after, without which it has no meaning; whereas an emotion of pleasure implies no notion of time, except just so much as is implied in present existence: and that which can exist perfectly in the minutest pertion of time, to the notion and perfection of which time is not necessary, is of the nature of things whole and indivisible.
- (40.) 4 τῶν μεριστῶν: such things as are made up of parts imperfect in themselves, none of which has separately an existence independent of the whole of which it is a part. It is true that a state of pleasure may be divided into its successive pleasing emotions, but each of these is in itself a whole, and capable of existing independently of the whole state of pleasure, just as the portions of a divided crystal are in themselves perfect crystals.

- (41) 4. oidè γàρ ὁράσεως κτλ. ὅρασις is ὅλον τι; for if a being were only to enjoy his sight for a single moment of time, the act of sight would for that moment be as perfect an act of vision as if it were continued for an hundred years: it cannot be divided into energies so minute, but that each is in itself perfect and complete.
- (42.) 5. alσθήσεως κ.τ.λ. Having now shewn what ήδονή is not, he now proceeds to say what it is. To every act of the senses, or of the active or contemplative intellect, there is an ήδονή attached, (κατά πάσαν γάρ αϊσθησίν έστιν ήδονή-όμοιως δε καὶ διάνοιαν καὶ θεωρίαν,) arising from and upon the realization and attainment of the object of sense or intellect; i. e. pleasure follows on the sensual reception of the object of sight, or on the intellectual conception of whatever object in the world of thought the intellect is for the time employed. The higher and more perfect the being, and the object on which it is employed, the higher and more perfeet will the energy be, and the higher and better the pleasure; and therefore the highest pleasure will result coincidently on the realization and completion of the highest energy of the highest being. See Butler, Sermon on " Love of our Neighbour."
- (43.) 5. alσθήσεως δέ πάσης κ.τ.λ. Every sense is directed towards some object as its end, in which it rests; and every act of sense is an energy towards such an object. The most perfect energy is that of the most perfect sense, or of the sense in the most perfect state, working towards the best object which falls under its powers.
- (44.) 5. αὐτὴν δέ κτλ. The psychological question whether the sense itself works and energizes towards its object, or the being in whom the sense resides, is foreign to the present question.
- (45.) 5. a lin δ' âν είη κ.τ λ. He here anticipates a conclusion which properly can only be drawn after the next clause. (κατὰ πῶσαν αἴσθησίν ἐστιν ἡ ἡδονή,) and lays it down that that energy which is most perfect would also bring with it the highest pleasure, as every act of sense or intellect has its pleasure; and that pleasure will be the highest which results from the highest and most perfect energy, as before defined; i. e. the energy which works towards its highest and best object.

- (46.) 6. τελειοί δὲ ἐνέργειαν κ.τ.λ. Pleasure crowns and perfects the energy, not as a producing or instrumental cause, but as a result; as health is the perfection of, or perfects, the body, but not in the same way in which the instrumental causes, such as the physician or medicine, perfect it. The αἴαθητον is an ingredient in the completion of the energy, as being the object on which it works; the αἴαθησις perfects it as being its instrument; the ήδονή perfects it as being its result, just as beauty is the perfection of the prime of youth, without being necessary to its existence, or in any way producing it.
- (47.) 7. τοιούτων δί ὅντων κ.τ.λ. If the αΐαθησις and αίαθητών are good of their sort (τοιούτων), ήδονή will always follow, as being the result of the realized correspondence between the αΐαθησις and the αΐαθητον: if the energy is incomplete, so that the αΐαθησις fails to realize the object, ήδονή will not follow; but when they are adapted one to the other, and the αΐαθησις works towards the αΐαθητών on the one hand, and the αΐαθητών satisfies the αΐαθησις on the other, then pleasure is the result. αίαθησις.
- (48.) 7. ύπάρχοντός γε τοῦ ποιήσοντος καὶ τοῦ πεισομένου. The generic sense of ποιείν and πάσχειν when thus opposed, is of things or persons standing in the relation of agent and patient, subject and object, active and passive: their specific or particular signification varies according to the subject-matter of the context. Thus in the fifth book the former signifies the producer, the latter the consumer, (see bk. v. note 61;) and in this passage, as the context relates to the mental energies or acts, these words would relate-the one, to some active energy of the mind, the other, some passive impression. Hence the sense seems to be, "It naturally is a condition of pleasure arising from the correspondence between the alobyour and the alobyrou, that there should be some being who has a capability of the active energies of aio θ your, (του ποιήσοντυς = μ ελλοντος ποιείν,) and a capacity for receiving the passive impressions of sense, (voi metropévou = μελλοντος παθεί)." The aloθητόν might clearly exist without producing any pleasure, if the active alongor were wanting, and the αίσθησις would produce no pleasure if the αίσθητών

were lacking; but even where they both exist, that in which they exist must be in such a state, both actively and passively, as to allow of their being called into being. Thus the alothor exists in sleep, and the alothor likewise; but as the capacity of active energies of alothor, and the passive impressions receivable from alothorix are suspended, no pleasure is produced.

- (19) 8. οὐχ ὡς ἔξις κ.τ λ., not as an ingredient, but as a result and crown. This is the practical difference between Eudoxus and Aristotle. The former would say happiness is a result of the highest pleasure; pleasure is an essential ingredient of happiness: Aristotle, that pleasure was the result of happiness; happiness could exist without it.
- (50.) 8. Spoint yap Strut. Being similar, and there being the same correspondence and adaptation (πρ)ς άλληλα τον αὐτὸν τρόπου ἐχόντων) between the active energies, (the κρίναν οτ θεορυίν,) του ποιητικού and the qualities of the object thereof, (the νοητόν or αίσθητόν), τοῦ παθητικοῦ, the same result, viz... ήδονή, follows, as in the case of the simple αίσθησις, (ταὶτὸ πέφυκε γενέσθαι); το κρίνον is here the active energy, which has νοητόν for its subject-matter; and αlσθητόν is here the subjectmatter of teopia, which is a highly intellectual alotyous, the perception of things, their qualities, laws, &c. It is possible that nomercoo may mean the alobator which produces (noise) the impression, and modyrand the faculty which receives it, (manyer); but on the whole it seems better to adopt the sense given above .- dià rai ró, for the same reason, sc. because we are weary of it .- dea ratea, al. for these reasons, se, which have just been mentioned .-- mapakikhnran is excited.
- (51) 9. η κάμνει. Michelet follows the old interpretation, by taking this as an answer to the preceding question, πως οδν κ.τ.λ., is it that he is weary of it?
- (52) 10. τελειοί is the τέλος of—the perfection—crown; it is a necessary result.—τοῦ ἐνεμγείν, in which life consists; and therefore of life itself.

CHAPTER V.

- (53.) 1. 58 cm, sc. from its connection with inipycon: as the inipycon and crown them be different. The contradictory opinions about pleasure being or not being a good, arise from there being different sorts of pleasure, and one party looking at one sort, the other at another sort. And again, if there are different sorts of pleasure, true pleasure may arise from the pure intellect, and the moral nature, and even from the mere senses; each being a true pleasure in its kind and degree.
- (54.) 2. ἐπιδιδόασιν, gain ground and are improved. This is one of the final causes of pleasure.
- (55.) δ. έξακριβοϊ, perfects.
- (56.) 6. και γὰρ αὶ ἐπιθιμίαι, the desires which arise from definite feelings and passions, and whence spring definite emotions of desire, (ὅρεξες;) while ἡδονή is the more general, indefinite love of enjoyment,—the general tone of mind, which, up to a certain point, regulates and directs the ἐπιθιμίαι.—ἡ δοναί, the emotions of pleasure which are the result of the ἐνέργειαι, of sense or reason. We must distinguish between ἡδονή as a motive cause preceding, and as a result following on, the action.—ἡ γὰρ κατά κ.τ.λ., sc. ἐστὶν οἰκεία.
- (57.) 6. al μίν γὰρ διωρισμέναι κ.τ.λ. The όριξις may precede the ἐνέργεια by a long time. It differs from it in its nature as much as the act in posse differs from the act in case, while the pleasure arising from any energy is so closely connected with it as to be almost identical.—σένεγγυς, coincident.
- (58.) 8. i yap kara k.T.A., BC. éorly olkeia.
- (59.) 10. eivat τὸ φαινόμενον, ες, τὸ φαινόμενον τῷ σπουδαίφ είναι κυρίως ἡδύ.—ε ὶ δὰ τοῦτο καλῶς λέγεται. If pleasures then differ in excellence according to the ἐνέργειαι whence they arise, and the good man' is the true standard, then the ἡδονή οf ἀρετή is the highest ἡδονή of man.—ὁ ἀγαθὸς ἡ τοιοῦτος, i. e. in respect of his ἀρετή, as far as he has ἀρετή he is the standard of excellence.

(60.) 11. ἀλλὰ τούτοις, except to individuals.,—εῖτ' οὖν μία κτ.λ, the energy or energies of the man who has arrived at the highest happiness, the greatest perfection of which he is capable, have the highest and most perfect pleasures attached to them.

CHAPTER VI.

- (61.) He now proceeds to sum up his book by stating that towards which he has been throughout working,—the nature of human happiness;—and first, happiness being an energy and τῶν καθ' αίτὰ αἰρετῶν, what energies apparently of this class are nevertheless not εὐδαιμονία.
- (62.) 2. οἰκ ἐστὶν ἔξις: bk. i. 7.—ἀναγκαῖαι, necessary as means.—αἰτάρκης, self-contained. It needs not pleasure nor anything else to complete or perfect it. It would be what it is if nothing were to be joined with it. Of course, if other good things are added to it, it is increased in degree, just as youth is rendered more desirable by the beauty which accompanies it; but it is youth still, even though there be no beauty superadded. So pleasure is not essential to it, though necessarily joined to it as a coincident result. It is in its essence always αἰρετωτέτην, compared with everything else; but if it has other goods, as accidents and results, it is αἰρετωτέρα αὐτὴ ἐαυτῆς. See bk. i. ch. vii. note 112.
- (63.) 3. eddaipovisopevov, of those who are thought happy.
- (64.) 7. # dn, ipso facto.
- (65.) 8. ε l μ ή καὶ βίου, external life; social life:—they have ζωή, but not βίος. The slave has no existence of his own: his daily life, and all in which it consists, is his master's.

CHAPTER VII.

(66.) In this chapter he lays down the conclusion of his whole treatise, that εὐδαιμονία is the energy of the highest excellence of man; that in itself the ἐνέργεια and ἀρετή κατὰ νοῦν is the

highest energy, looking upon man merely in respect of his intellect as an intellectual being; but looking upon man as a compound being, his highest good, being what he is—a moral being,—is a life according to moral virtue.

- (67.) 1. κατά την οίκείαν άρετην, according to its proper perfection.
- (68.) 2. και γάρ ὁ νοῦς (κράτιστος) τῶν ἐν ἡμίν, και τῶν γνωστῶν (ἄριστα) περὶ ἀ ὁ νοῦς. Of subjects of knowledge, the subjects of νοῦς are the best.
- (69.) 3. εδλογον δὶ τοὶς εἰδόσι κ.τ.λ. It is reasonable that life should be more agreeable to those who are in possession of knowledge than to those who are only seeking after it. It is assumed that all men are either searching after knowledge or in possession of it.
- (70.) 6. παρ' αὐτὰ τὰ πυλιτεύεσθαι, besides and beyond the more energies of political life.
- (71.) 7. ή τελεία δή εὐδαιμονία. In itself, and looked upon as the highest energy which the nature of man admits of, the energy of the pure intellect is εὐδαιμονία,—of which it in every respect realizes the idea, and fulfils the condition; but as man is a compound being, such an energy would not be the energy of man, but as partaker of a nature above humanity. It is a perfection which every one ought to aim at and realize as far as possible, but it is the perfection of ἀθώνατος rather than the θνητός.
- (72.) 8. κατά την άλλην άρετην, moral virtue; ενέργεια (τοῦ θείου διαφέρει) ενεργείας της κ.τ.λ.—κατά τοὺς παραινοῦντας, according to moralists. Either Theognis, or Solon, or Epicharmus. Cf. Rhet. ii. 21.
- (73.) 9. δόξεις κ.τλ. The essence of the life of the rational creature, man, is reason, wherefore it is but reasonable that he should try to develope and realize this wherein his life essentially consists.
- (74.) 9. τὸ λεχθέν πρότερον, sc. about άρετή and ήδωνή.

CHAPTER VIII.

- (75.) 1. δευτέρως. Secondarily, and viewed as the proper energy of the compound being, man, εὐδαιμονία consists in ἡθική ἀρετή.
- (76.) 3. elnep at μèν τῆς φρονήσεως ἀρχαί, ἡθικὴ ἀρετή, supposing it to be formed, τὸν σκόπον ὀρθὸν ποιεί, (see bk. vi. 12), and thus supplies the ἀρχαί of action to φρόνησις as the deliberative faculty in moral action. See bk. vi. note 133.—τὰ δὲ ἀρθόν, and the direction of moral actions is the function of φρόνησις.
- (77.) 3. τοῖε πάθεσι περί το σύνθετον, with the passions in the compound being.—al δὰ τοῦ συνθετοῦ ἀρεταὶ ἀνθρωπικαί κτλ. He thus reconciles the Platonic theory, which is founded on the abstract excellence of θεωρία, with his own, which is founded on the actual practical nature and position of man.—ή δὰ τοῦ νοῦ κεχωρισμένη, 80. from the passions.
- (78.) 4. ¿¿ovolas, liberty, opportunity.
- (79) 7. ἀνθρωπείεσθαι, to play his part as σ man rois θεοίς. This is not the language of a man who disbelieved in a Divine Being a i δ è σ ώ φρονες, sc. πράξεις. ε è δ è σωφρονες, al.
  - 80.) S. av Kara av p B & B n K os, not in its accidental results.
- 81.) 9. δεήσει κ.τλ. A being such as man requires external goods for perfect happiness, for even θεωρία looks for some of these as conditions and pre-requisites.—ο ὑ μ ἡ ν κ τ.λ. Here is the same distinction drawn between μακάριον and εἰδαιμονία as in bk. i.—ο ὑ γ ἀ ρ ἐν τῆ ὑ π ε ρ β ο λ ἢ. He here passes away almost insensibly from the abstract happiness of θεωρία to the political happiness of πράξις.—τ ὸ α ῦ τ α ρ π ε ε, the sort and degree of external goods necessary to θεωρία.—ἡ π ρ ᾶ ξ ι ε, the action of moral virtue which requires external things as its subject matter. Hence the real meaning of the passage, "Neither θεωρία nor ἡθικὴ ἀρετή require an excessive amount of external goods."
- (82) 12. πίστιν μέν οὖν κ.τ.λ. Observe the practical character of Aristotle's mind.
- (83.) 13. ελ γάρ τις ἐπιμέλεια κ.τ.λ. Here again is a distinct recognition of Divine Providence.

CHAPTER IX.

- (81.) 1. obe forev ev rois mpaktois. Here he is speaking of the result of the whole of the preceding treatise, as 70 θεωρήσαι και γνώναι. He has been giving, not merely practical directions for virtue, but laying down and proving a theory of virtue and happiness; not an abstract theory with no further result, (ov bewpias evera, bk. ii. 2.) but a practical theory, with a view to right action, and to the system of politics which has human good for its end. His theory of virtue so far agrees with Plato's, that he holds intellectual energies to be in themselves the highest excellence of a being possessing intellect; but he has proved that the Tayou, and hence the excellence of man as a compound being, is realized by ηθική δρετή. Though his Ethics necessarily Lave a practical bearing, yet their object is mainly years the άρετης και του άγαθου; but the τέλος of this γνώσις is πράξις. See bk, i., note 46.
- (85.) 3. Θέογνιν. Theognis, 532.—ποιήσαι ἄν, might or would make. Gr. Gr. 429, 1.—κατοκώχιμον ἐκ τῆς ἀρετῆς, possessed, occupied by; al. κατακώχιμος. Il. β. 669, ἐφίληθεν ἐκ Δίος.
- (86.) 5. κατειλημμένα, possessed by; much the same as κατακώχιμας above.
- (\$7.) 6. μή ποτ' οὐκ ἰσχύη: Gr. Gr. \$11.—προδιειργάσθαι, to be cultivated beforehand.
- (88.) 7. overly, take it in.
- (89.) 8, στέργον τὸ καλόν κ.τ.λ. This is φυσική άρετή.
- (90.) 9. επιτηδεύειν αἰτά, ευ τροφήν καὶ επιμέλειαν ἀρθίν.
- (91.) 9. λόγος ῶν κ.τ.λ. Observe this definition of law.—ἀπό τινος φρονήσεως, proceeding from a particular sort of φρόνησις; that which takes cognizance of human good in general: bk. vi. 5. 5, 8. 1.
- (92) 13. μετ' δλίγων, with a few others. See i. 13. 3 Κυκλωπικώς: Od. ix. 114.
- (93.) 17. δυτινα γάρ οδυ; quemvis; any one. -- προτεθίντα, committed to one's care. Some refer it to νόμον.

- (94.) 18. παρὰ τῶν πολιτικῶν; i. e. "Is it a matter of διδαχή?"—δυνάμεων: properly, organic sciences or art;
  here, opposed to ἐπιστῆμαι, arts: see bk. i. note 22.—ο ὐ πολιτικοὺς πεποιηκότες: see Plat. Protag. 166, sqq.
- (95.) 19. οὐ μὴν μικρόν γε κ.τ.λ. This formula, οὐ μήν γε, refers to the question stated above,—"Is it matter of διδαχή?" (ἡ παρὰ τῶν πολιτικῶν;) and when this has been discussed by stating and examining the opposite question, (ἡ οὐχ ὅμοιον κ.τ.λ. —φιλτάτοις,) he resumes the subject by οὐ μήν γε: "But truly, at all events, (γε, however this may be,) experience seems to contribute not a little, otherwise (οὐ γὰρ ἄν κ.τ.λ.) men would not have become politicians from political practice."
- (96.) 20. την αὐτην τῆ 'Ρητορικῆ: see Rhet. i. 2.—ωσπερ οὐδέ κ.τ.λ. ωσπερ = δοκοῦντες: Gr. Gr. 703.
- (97.) 21. λαθείεν, 8C. εκαστοι.— εκάστους. εκάστου, Michelet; 8C. θεραπεύματα.
- (98.) 22. παραλιπόντων. This is interpreted to mean that no one had treated of it with sufficient accuracy.—αὐτούς, ourselves.
- (99.) 23. πρῶτον μέν κ.τ.λ. Michelet observes that πρῶτον μέν refers to the Politics i. 11; εἶτα, to iii.—vi.; Θεωρηθέν-των, to vii., viii.
- (100.) 23. ἀρξάμενοι: having made this ἀρχή or introduction. The true view of the Ethics is, that it is the introduction or grammar of the Politics.

INDEX TO MATTERS CONTAINED IN THE NOTES.

Asstract and practical sciences, differonce between the acquisition of, vi. 87. dyados, force of, il. 58. Ayrosa tür kab' žkaota, iii. 19. — ή καθάλου, m. 19, 23. --- eν τῆ προαιρεσει, ibid. άγνοῶν, actions of, iii. 18. άγχίνοια, meaning of, vi. 98. adinacres, meaning of, ii. 107. admia & do mépes, how far an drephonh and Examples, v. 74. aldus, function of, iv. 123. alobnous, apxal, arrived at by, i. 136. - importance of in Aristotle's system, 11. 111. - in moral action, iii. 40. alobrous vorruet, vi. 93. αίσθητική δαιστήμη, τιί. 51-75. aloxoor, meaning of, it. 56; ili. 6; vii. 72. anohusia, meaning and nature of, iii. 147. 168; vii. 42, 86, 100. dπόλαστος, Aristotle's dislike to, iii. 167. Acoustos, looser use of, v. 109. axpasia, general view of, vii. 156: meaning of, vii. 3; founded on quasi ressoning, vii 75. - phenomena of, explained, vii. 38, 41, ---- pature of, vii. 11-8d.

- subject-matter of, vii. \$3.

departs may be beirds, vii. 111.
dupbrys, how virtue is, ii. 71.

dags vous Aryonerous, viii. 13.

67.

- why shown to be week hoords, vii.

Alcibiades, illustration of μεγαλόψυχος, IV. 83, 84. άληθεία τοῦ νοῦ, how it secures right action, vi. 10. dedyen, meaning of, vi. 29; iii. 65; divisions of, iii, 54. drawel, meaning of, x. 8. Analogy, modes of refuting argument from. n. 43. άναπλήρωσις, pleasure resulting from, vii. 123, 126. άνδρεία and σωφρασύνη, why particularixed together, ii. 22; iii. 100. - virtue of the Ouppostdes, iii, 100, progress of an action of, in 109. ---- conditions of, iii. 108. — 4 wokiruch, meaning of, ni. 122. --- spurious sorts of, iti 121. - why treated of before σωφροσώνη, ini. 100. ἀνδρείσε, sphere of, iii. 106. Anger, mean of, why are runes, iv. 85. - how far a pica of involuntariness, v. 104. Arricector, meaning of, vi. 90. dereneroros, how far a true principle of exchange, v. 55. άξία, principle of in δικαιοσύνη, viii. 26. àrábeia nal hoeula, how far a true dosemption of virtue, ii. 34. årkäs, sense of, i. 42. - Binason, v. 77. dwoderfie, meaning and nature of, vi. 33. åποδέξεται, meaning of, iv. 95. drooringer, meaning of, L 179. aperfi, excellence, not necessarily moral

doern, how a medding, ii. 66. --- how an deports, ii. 71. - how weel hoords and Abras, ii. 27. - a balance of ήδονή and λύπη, ii. 81. - function of in choice of good end, vii. 100. --- Texele, how far indestructible, i. why the perfection of airentuch is so called, vi. 132. - effect and test of, ii. 67. Aristotle's moral system, key-stone of, iti, 35 : his data, i. 58, 140. his philosophy inductive, vii. 13. does not dogmatize, iii. 10. his mode of searching after happiness, i. 13, 104. ____ practical wisdom of ii. 105. - rejects views which are contrary to experience, vii. 16. his ways of searching after truth, way of treating responsibility, ini. 97. - and Eudoxus, different views of, on pleasure and happ ness, x. 49. Art and chance, connection between, vi. 46. άρχή, meaning of, i. 59; iii. 67. åpxai, ways of arriving at, i. 136. άρχη του ήθους, χ. 2. Asceticism unknown to Aristotle, i. 63. dodéveia, cause of auparola, vii. 95. dovelor, meaning of, iv. 50. δσύμμετρας, meaning of, iii 51. άσωτία, nature of, iv. 22. Erwros, derivation of, iv. 14. arexvia, nature of, vi. 47. αὐτὰ δι' αύτῶν, ν. 52.

B.

Barbarians, why degraded, vli. 9.

Behriorn woherein, where existing, v. 92.

Benefactor, why his feelings are strongest, ix. 40.

Benefits conferred on others are pleasant, ix. 38, 39.

Bios, external life, i. 190, 193.

Bios and ζωή, difference between, ix. 61.

— τέλειος, meaning of, i. 175.

Bodily appetites, final causes of, iii. 165.

Bodily pleasures, how realized, x. 24;
cause of, vii. 123.

βούλενοιι, meaning of, iii. 22.

βούλενοιι, nature of, iii. 40.

Butler's practical argument on necessity,
how far used by Aristotle, iii. 86.

Buyer fixes the value, ix. 9.

C.

Casuistry, nature of, ix. 11.

Catallactic justice: Sixuor and loor, v. 36. - interchange in, v 58. Causation in Physics, Aristotle's views on, iii. 5 %. Chance and art, connection between, vi. Change of heart recognised by Aristotle, v. 11. Channels whereby how reaches us, vi. 21; vii. 74. Circumstances of parties, how far considered in diorthotic justice, v. 47. Concupratible and irascible emotions, i. 219 ; ii. 22. Conscience, objective, iii. 21. Constitution, definition of, viti. 38. Contrary opinions, what to be deduced

D.

from, i. 146.

Contrivance (τέχνη), vi. 36.

Death, events after—how far they affect happiness, i. 17 f.

— in what sense termed mipas, i.i. 104.

Servis may be departe, vii. 111.

Servis may be departe, vii. 111.

Servis, nature and function of, vi. 133, sqq.

— and sponnors, differences between, vi. 137.

Deliberation, what, iii. 69.

Descendants, how far their fortunes influence happiness, f. 198. deswortkov dikatov, v. 86. debrepos alous, meaning of, it. 104. & dyrotar, actions, iii. 19. Stateros, meaning of, ii. 61. dinator, how mesor, v. 42: divisions of, v. 77: origin of, v. 79; confined to man, v. 122. δικαιοσύνη, notion of, why arrived at from àðucia, ₹. 8. - and ήθική άρετή, identity and difference of, v. 22. --- proof of hourh doern being the ξργον, τ. 1. 18. ----- and φελία, what is considered in each, vill. 26. ---- substitute for φιλία, viii, 36, 4. ---- how far a proof of pixia, viii. 84, 46, Sinnisolog, & de piépei, twofold nature of, v. 15. - relation of, to say due and houch apert, ib. --- not weel hooves and λύπας, τ. 72. - how different from other virtues, v. 72. --- how er meper aperfis, v. 28. Diorthotic justice, how applied, v. 50. Distributive justice, dismov and picov, v. 36. δόξα, in moral action, iti. 40. - nature of, vi. 27. Dreams, Aristotle's notions on, i. 216. Surdues, meaning of, iv. 105.

Ē.

Surduers, how far habits become, vi. 116.

δύναμις, meanings of, 1. 22, 205.

dyapdreia, nature of, vii. 11, 86; vii.

156.

how far intellectual firmness,
vii. 104.

δεισμός, source of λρχαί, i. 136.

δεισστότης, ix. 21.

δεισστότης, ix. 21.

ἐν ἀρχή, meaning of, viii. 33. dν βίφ τελείφ, i. 131, 175. er miper aperies ducamount, meaning of, y. 23. dr vý Burduer, meaning of, iv. 105. Enquiry, Aristotle's method of, vii. 13, έξα, meaning of, ii. 55; vi. 40. it brobleses, meaning of, v. 70. ¿¿wrepirol λόγοι, what, i. 213. emayoryή, source of άρχαί, i. 136. dwaireror and rakor, difference between, ii. 102. Evauvos, how the standard of virtue, i. 223. éwel, used independently, iv. 20. έπιδιδόασεν, meaning of, x. 54. enthoris, meaning of, ii. 100. enteinera, nature of, iii. 102; v. 123. eπιθυμία, jii, 40. — influence of in axpaola, vii. 41. - and hoorh, how different, ili. 40, 154; vii. 58-89, 91; x. 56. exformation, meaning of, vi. 54. έπιστήμη, nature of, li. 63; vi. 28, 30. ---- κατά συμβεβηκός, vi. 85. έπιστήμων, τί. 30. Equality, how far necessary in daily life, v. 61. douls drepyeld, meaning of, ix. 37. layarov, meaning of, vi. 118; sal evδεχόμενον, meaning of, vi. 120. ėτέρα πρότασις, what, vi. 121. Ethics, in what sense a practical treatise, i. 46 : ii. 13. a scientific treatise, ii. 13; x. 64: introduction to Politics, x. 100. Etymology, arguments from, it. 2. εὐδαιμονία, meaning of, i. δ1; energy of highest excellence, x. 66. εύδαιμονισμός and μακαρισμός, i, 169. Eudoxus, x. 5; i. 206. - and Aristotle, different views of, on pleasure and happiness, z. 49. ed ffin, vi. 49. ebbis, meaning of, vi. 58. εὐστοχία, vi. 97. έφάπτεται, meaning of, iii. 142.

Exchange, in catallactic justice, v. 86.

External goods, how far necessary to happiness, i. 175; x. 81.

Extremes and mean, how opposed, iv.

mean than the other, ii. 96; iv. 1.

Н.

รู้อังล, divisions of, explained, vii. 6% รู้อังสซิสเ, meaning of, x. 17, 22.

Adn, meaning of, I 64.

hoaral, divisions of, iii. 149; vii. 122.

ποονή, twofold sense of, ii. 27; nature of, vii. 131; x. 42; arguments against its being ἀγαθόν, x. 14; not a γένεσιε, vii. 123; x. 23; why thought to be such, vii. 132.

and drawlipwois, not identical, E.

the virtues, ii. 65; iii. 99: iv. 1; how they act in formation of character, n. 27: arising from καλόν and αἰσχρόν, ii. 27; iii. 11, 15: how considered in Books vii, and x., vii. 115; x. 1.

ii. 40, 154; v.i. 58, 89, 91, x. 56.

- of aperfi highest, x. 59.

hoo and kander, views of, different in different moral states, vii. 4.

ήδύ, difference between ἀπλῶs and τινί, vu. 119; and συμβεβηκός, vii. 123.

ήθική άρετή, how περί ήδουας και λύπας. 11.. 99.

end, vi. 131.

— a right

mpoalpeous, vi. 133.

difference of, v. 22.

\$ obres, meaning of, vii. 145.

ήσθήναι and ήδεσθαι, difference between, x. 22.

F.

Fear, when right, fil. 101.

Final cause, why called doxth, vii. 99.

Final causes of action, ii. 35.

Forms of opposition, compressed, to be worked out, i. 185.

Fortitude and temperance, of what the regulation, iv. I.

Friends, actions of, why pleasant, iz. 54, 57.

г.

yéveres, nature of, x. 23.

γρώμη, nature and functions of, vi. 114.

and συγγνώμη, difference between, vi. 114.

γνῶσις, how for the object of Ethics, î. 46; ii. 13; x. 84.

God recognised by Aristotle, vii. 155; vai. 54; ix. 21; x. 79, 83.

Good, an absolute point, x. 16: no regular comparative of, ibid.

highest, chosen by reason, ix. 49.

how far recogmised by bad men, iz. 49; z. 10.

- the, admits of degrees, x. 19.

- depends on personality, ix. 21.

—— man, his life one of reason, iz. 19. Government, function of, viii. 38.

H.

Habit, how far expressive of the word

Habita cannot have opposite results,

— of mind on pleasures and pains, vii. 86.

--- how discernible from actions, v. 3

Happiness, essence and adjuncts of, i.

175, 194.

--- how to be attained, i. 160.

--- why shewn to be vimor, and not exameror, i. 204.

Happiness, highest, of man, x. 66.

— complete in itself, x. 62: how increased by additions, ibid.

Human nature, Aristotle's view of, ii. 81;
vi. 158.

I.

Ignorance, when an excuse, iii. 19. Liliberality, nature of, iv. 19. Incontinence, inadequate translation of depasta, vii. 3. Individual, how prior to state, viii. 56. Induction, recognised by Aristotle, vi. 31. Innate principles, i. 136. Instincts of human nature, iv. I. Intellect and passions, both necessary to moral action, vi. 17, sqq. channel of impressions on wάθη, vi. 21: not a motive cause, vi. 20: how it koxes the nointikhe, ib. Intellectual development in virtue, via 1. - energy, in what sense the highest, x. 66, 71. firmness, how far the same ав букратыя, vit. 104. process, how concerned in action, vi. 115. Irascible and concupiscible emotions, i. 219; ii. 22.

ĸ.

Your, how miser, v. 36.

καθεστηκυίας, meaning of, vii. 127.

καινά τοῦ πολέμου, iii. 127.

καλόν, meaning of, 1. 192; iii. 3.

—— final cause of ἀνδρεία, iii. 114; of virtue, iii. 113.

καλόν απὰ ἐπαινετόν, ii. 102.

—— αἰσχρόν, shadowy visions of, vi. 138, 142.

καρτερία, vii. 86.

κατά, meaning of, ii. 14.

κατὰ διάμετρον σύζευξις, v 58.

κατὰ τὸν δεύτερον πλοῦν, ii. 104.

—— λόγον, vii. 112.

κατοκώχιμος, meaning of, x. 85.

X.

χαῦνος, nature of, iv. 51.

۸.

λαμβάνειν φρόνησιν, vi. 111.

Law, definition of, x. 91.

λέγεσθαι, meaning of, i. 126.

λείπεται, ii. 55.

Λεσβία ἀκοδομία, v. 129.

Liberality, nature of, iv. 19.

Living, pleasure in, ix. 57.

M,

μαθητόν, whether bappiness is, i. 161.

μαπάριον, mesning of, i. 191, 194.

μακαρισμός and εὐδαιμονισμός, ι. 169.

μαλακία, vii. 11, 80.

Μπο, a compound being, iii. 35; x. 77.

μαντεύεσθαι, mesning of, i. 136; vi. 149.

Μεαπ and extremes, how opposed, iv. 83.

μεγαλοπρεπής, character of, iv. 34, 41.

μεγαλόψυχος, character of, iv. 75.

Μεdical illustrations, Aristotle's fondness for, ii. 17.

μελαγχολικοί, why ἀπρατείς, vii. 95, 113.

Μεπταί process, vi. 27.

Μεπτιεπε, fallacy of, vii. 28.

μεριστά, nature of, x. 40.

μεσότης how dperfi 's, ii. 66. not capable of degrees, n. 78.

μετά δρ'οῦ λόγου, meaning of, vi. 150. μικταί πράξεις, iii. β.

μισητόν, meaning of, in. 161; vii. 66. Money, use of, v. 64.

Moral action, course of, iii. 40: how far instructive, u., 40,

Moral actions, mental habits concerned in, vi. 115.

pend on opolypous being worked into our nature, vis. 39, 42.

energies, in what sense the best, x. 66, 71, 75.

and page 152.

---- evil, sorts of, vii. 3.

between, iii. 101; v. 57.

identical, v. 33.

Moral wisdom, see φρόνησις.

Morals, shifting, ii. 16.

Mutual wants, bond of commerce, v. 67.

N.

Nature, self-moving, vi. 45.

page 153.

Necessity, pleas of, answered by Aristotle, iii. 78.

моником бінацом, т. 77.

νόμος, origin of, v. 81; voice of δίκαιον, v. 79.

νοούμεν έπε νοούμεν, ix. 61.

voüs, meaning of, vi. 63: functions of, page 151: in science and morals, vi. 120: why termed αἴσθησιε, vi. 63, 93: why substituted for φρόνησιε, vi. 89, sqq., 115: why not τῶν πρὸε τὸ τέλοε, vi. 63: ἀρχὴ καὶ τέλοε, in morals, vi. 120, 124: and δρεξιε, how they imply each other, vi. 10.

Number of citizens in a state, ix. 64,

o, a.

Obligations, how and when to be returned, vol. 62.

όργη, distinguished from θυμός, ii. 9. όρεκτικόν, meaning of, i. 220.

Speger, nature and sorts of, mi. 40.

---- and βούλησιs, why interchanged, ibid.

how different from ἐνέργεια, x. 57.
ώς ἄνθρωπος, meaning of, in. 109.

Π.

παραγγελίαν, menning of, ii, 18.

παραπέτασμα, ίτ. 48.

wapassisarre, meaning of, iv. 57.

Particular virtues, Aristotle's object in treating of, ini. 98.

Particulars, view of important, vii. 49.

in drugthun, vil. 50.

Parties concerned, when considered in catallactic justice, v. 59.

Passion and reason, struggle between, iii. 174.

Passions, a part of man's nature, iii. 35.

Passive impressions and active habits,

ii. 23.

wdayav and wotabv, meaning of, v. 61; x 48.

Patriarchal authority in Asia, why wrong, viti. 41.

житриков віншав, т. 86.

Physical and moral beauty, connection between, iii. 101.

nature, why superior to humanity, vi. 69.

Plato, how Aristotle reconciles his notions with, x. 77, 84.

notion of our moral perfection, ii.

Pleasure, nature of, x. 42, aqq.; result of highest dripyera, ibid.; sorts of, x. 53; arguments in favour of, x. 5; how it completes the dripyera, x. 46; different views on, how caused, vii. 149; x.

49; how it admits of degrees, x. 53; abstract and concrete, x. 19; τελεία, as a whole, and in its parts, x. 32; how treated in Books vii. and x., vii. 1; x. 2

Pleasure, remedy against pain, viti. 150, 154.

from contraries, z. 111.

when both evils, vii.

Pleasures, false, why held to be pleasures, vii. 149: why held to be bad, vii. 149, 150.

wλημμελές, meaning of, i. 165. wλην δσα μή, meaning of, iv. 67.

words wearing of, x. 13.

πόλις how πρότερον φύσει, viii. 66.

woderent requires opornous, vi. 76; devisions of, vi. 81.

wakirikan aikaion, why alone binding on man, v. 79.

weever, how principle of φιλία, viii. 26.
Powers of moral action, how far natural gifts, vi. 128.

ment, ix. 59.

πραγματεία, meaning of, ii. 13.

Πρισμική τις τύχη, effect of on happiness, î, 175.

προαίρεσις, nature of, iii, 36, 39, 40, 41, 76; vs. 16, 17; motive cause of setion, vi. 16.

changed, iii. 79.

προπένεια, cause of deperola, vii. 95.
Proportion in catallactic justice, v. 40.
Propriety of speech, nature of, iv. 97.
πρός άλλον ζην, iv. 68.
προϋπάρχειν, meaning of, i. 199.

Prudence, see opérnous. Punishment, object of, ii. 30.

φ,

φαντασία, meaning of, iii. 91; vii. 47—
73; sorts of, vi. 21.

φεικτόν, distinguished from ψεκτόν and
μισητόν, vii. 66.

φθείρεται, meaning of, ii, 8. φιλία, conditions of, viii, 8; how far a

proof of Sucasoring, visi. 34, 46.

and δικαιοσύνη, relations between,
 vili. 4, 26: bond of society, viii. 4.

---- cause of different views on, viii. δ. φιλοτιμία, nature of, iv. 82.

φόβος and θάρρος, means and extremes of, il. 82.

φρόνησις, function of, vi. 115; subjectmatter of, vi. 53; divisions of, vi. 48, 76; connection with νοῦς—why called νοῦς, vi. 89, sqq.

- two sorts of, vi. 136; and vou, page 151; and the demotrares, shid. requires apert, vi. 141: connection with woderich, vi. 76, 84: viewed in its first stage, vi. 104; Tou Téhous, vi. 48: τοῦ ἐσχάστου, vi. 93; why equivalent to eoBookia, vi. 115; why spoken of as of the means, vi. 158: always implies doern, vi. 153: all the virtues, vi. 156: not merely intellectual, vi. 62, perfect, wanting in depaofa, vii. 110: how preserved by σωφροσύνη, vi. 57; how far worked into our natures in different stages of character, vii. 42; why no apert of, vi. 60: how applied to animals, vi. 70: questions as to use of, vi. 128; objecttions that it is not a sufficient intellectual development, vii. 1: and beworms, differences between, vi. 147.

φράνιμος, why called βουλευτικός, vi. 51. φυσική άρετή, nature of, vi. 142; how formed into κυρία, vi. 142.

wi. 155.

of, v. 77, 89.

φυσικών, meaning of, vii. 40. φύσις, senses of, ii. 60; iii. 54; vi. 29.

Ψ.

ψεκτόν, meaning of, iii. 162; distinguished from μισητόν and φωκτόν, vii. 66.

R.

Rational sense, result of first stage of moral character, vi. 91.

Reason and passion, struggle between, 10.174.

Reasoning process on acts of moral choice, vi. 140.

Right reason, how far violated in anpaola, vii. 41, 45, 51.

S,

Sailors, why not despelos, iii. 106. Science and moral wisdom, how useful, vi. 128.

opposites, v. 3.

Self, absence of, an ingredient in virtue, iv. 11.

—— how far a man may injure himself, v. 110, 182.

Self-love, ix. 16, sqq.

Self-partiality, cause of axpaola, vii. 38. Gemina virtutum, ii. 4.

Sense, variable nature of objects of, recognised by Aristotle, ii. 110.

Seventh Book, whether interpolated, vil. 116.

Slave, has no Blos, x. 65; position of, vni. 41.

Slavery, Aristotle's views on, viii. 47. Sociable instincts, virtues of, iv. 92.

Social relations necessary to Simmor, v. 79.

Society, progress of, v. 81.

Solon's opinion examined, f. 173, 176.

Soul, states of, ii. 49.

σοφία, nature of, vi. 67.

σοφάς, who is so, vî. 66.

Spartan costume, iv. 110.

Stages of moral evil, vii. 8.

Standard of virtue, i. 223.

State, of more importance than citizens, ix, 46,

--- motive powers of, v. 34; on what it is said to depend, v. 56.

Struggle between passion and reason, iii. 174.

σύζευξει κατά διάμετρον, v. 58. Suicide, how unjust, v. 131. why not άνδρεῖος, τἱι. 120.

συνδυάζει, meaning of, v. 41.

σύνεσες, meaning and function of, vi. 105. συνεχής, meaning of, ii. 61.

συνηγορήσαι, meaning of, i. 207.

συνιέναι, meaning of, vi. 105.

Syllogism, not the only channel of truth, vi. 32.

σφοδρότης, how cause of aκρασία, vii. 95. σωφροσύνη, nature of, iti, 144; process of action of, iti, 146.

ized together, ii. 22; iii. 145: how different from other virtues, iii. 145. σώφρων, character of, iv. 49; vii. 42, 86.

T.

τὰ πολιτικά=οί πολίται, iii. 130.

τελειοτάνη άρετή, middle term of the treatise, i. 129.

Tixos, why called foxuros, vi. 118.

Temperance, of what the regulation, iv. 1.

τέχνη, nature of, vi. 86, 42: process of, vi. 43: what excluded from, vi. 36.

τέχνη, ancient and modern notions about different, vL 36.

vi dave, meaning of, ii. 70.

τίμων, characteristic of happiness, meaning of, i, 204.

78 eleas, meaning of, v. 22.

τὸ τί Αν elvat, meaning of, ii. 70.

τοῖς de ἀρχή, meaning of, i. 167.

True—in what sense things are said to be true, vi. 25.

τρυφή, nature of, vii. 11, 92.

τόχη, meaning of, in. 55; vi. 29.

τυχόντων, ordinary men, i. 217.

τῷ λόγφ, nominally, i. 214.

θ,

θηριότης, whence arising, vii. 10: how φοβερώτατου, vii. 84.

θυμός, nature of, iii. 132 r distinguished from δργή, ii. 9.

T.

δπόλοιπος έξις, meaning of, vii. 123.

V.

Virtue, enquiry into nature of, proposed by Aristotle, ii. 48.

standard of, i. 223: practical directions for, ii. 93.

Virtues, in Bk. iv., of what the regulation, iv. 1.

W.

Wants, mutual, bond of commerce, v. 67. Wealth, how viewed in different constitutions, viii. 40.

Weights and measures, how different in different places, v. 96.

Will, weakness of, for good, v. 120.

ERRATA.

Page 25, for note 138 read 183.

- _ 37, note 49, for τριά read τρία.
- _ 55, note 45, for βουλησίς read βούλησίς.
- _ 56, note 55, for approtos read approtos.
- 68, for note 112 read 121.
- 100, for note 55 read 53.

